

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

การศึกษาสภาพปัญหา สาเหตุ และบริบทต่าง ๆ
ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมไทย

เสนอ

สำนักงานกิจการยุติธรรม

โดย

สำนักงานศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาแห่ง
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

กันยายน ๒๕๖๒

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

การศึกษาสภาพปัญหา สาเหตุ และบริบทต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมไทย

เสนอ

สำนักงานกิจการยุติธรรม

คณะผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล

ตำแหน่ง

รองศาสตราจารย์ ดร.ปกป้อง ศรีสนิท

ที่ปรึกษาโครงการฯ

รองศาสตราจารย์ ดร.ธีระ สนิทธารักษ์

หัวหน้าโครงการฯ

อาจารย์วิชาญ กิตติรัตนพันธ์

นักวิจัย

นางสาวรุ่งกมล โพธิสมบัติ

นักวิจัยภาคสนาม

นางสาวสุชาดา โพธิสิงห์

ผู้ช่วยนักวิจัยภาคสนาม

นางสาวรัตนภรณ์ ศรีแก้วดารา

ผู้ช่วยนักวิจัยภาคสนาม

นางสาวขวัญมนัส พัดทอง

ผู้ช่วยนักวิจัยและผู้ประสานงานโครงการฯ

นายกฤตวัฒน์ โกมลวรรณวิทยา

ธุรการโครงการฯ

สำนักงานศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาแห่ง

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

กันยายน ๒๕๖๒

แบบสรุปรายงาน

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ (FINAL REPORT)	
ชื่อโครงการ	โครงการศึกษาสภาพปัญหา สาเหตุ และบริบทต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมไทย
ข้อมูลโครงการ	สัญญาเลขที่ ๑๔/๒๕๖๒ วันที่เริ่มปฏิบัติงาน ๑๐ มกราคม พ.ศ.๒๕๖๒ วันที่สิ้นสุดสัญญา ๗ ตุลาคม พ.ศ.๒๕๖๒
หน่วยงานผู้ว่าจ้าง	สำนักงานกิจการยุติธรรม อาคารรัฐประศาสนภักดี ชั้น ๙ ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษาฯ ถนนแจ้งวัฒนะ เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร
หน่วยงานผู้รับทุน	สำนักงานศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ อาคารเอนกประสงค์ ๑ ชั้น ๗ เลขที่ ๒ ถ.พระจันทร์ แขวงพระบรมมหาราชวัง เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร ๑๐๒๐๐ เบอร์โทรศัพท์: ๐-๒๖๑๓-๓๑๒๐ ต่อ ๒, ๐-๒๒๒๓-๓๗๕ ต่อ ๗ E-mail: admin@turac.tu.ac.th
ข้อมูลรายงานที่ส่ง	วันที่ส่งรายงานผลการดำเนินงานงวดที่ ๔: ๖ กันยายน พ.ศ.๒๕๖๒ รายละเอียดการดำเนินงาน: จำนวน ๔ ส่วนดังนี้ ๑) การศึกษาวิเคราะห์จุดอ่อน-จุดแข็ง-โอกาส และความท้าทายของกระบวนการยุติธรรมไทยในมิติต่าง ๆ ตามกรอบตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญาข้อเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาและการกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมในอนาคต รูปแบบ และแนวทางในการนำตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญามาใช้กำหนดทิศทางการพัฒนากระบวนการยุติธรรมไทย โดยเชื่อมโยงกับการพัฒนาแผนการ และแผนยุทธศาสตร์ระดับชาติด้านกระบวนการยุติธรรม ฉบับสมบูรณ์ ซึ่งมีบทสรุปสำหรับผู้บริหารภาษาไทย และภาษาอังกฤษ จำนวน ๓๐ เล่ม พร้อมไฟล์แนบในรูปแบบซีดี หรือ Thumb Drive ๒) จัดทำสื่อสร้างสรรค์ในรูปแบบที่เข้าใจง่าย เช่น คลิปวิดีโอ, Motiongraphic และ/หรือ infographic ๓) จัดทำเอกสารประกอบการนำเสนอผลการศึกษาวิเคราะห์จุดอ่อน-จุดแข็ง-โอกาส และความท้าทายของกระบวนการยุติธรรมไทยในมิติต่าง ๆ ตามกรอบตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญาข้อเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาและการกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมในอนาคต รูปแบบ และแนวทางในการนำตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญามาใช้กำหนดทิศทางการพัฒนากระบวนการยุติธรรมไทย เพื่อนำเสนอต่อที่ประชุมคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติและที่ประชุมคณะรัฐมนตรี ๔) บทความทางวิชาการ เพื่อนำเสนอในวารสารกระบวนการยุติธรรม

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ (FINAL REPORT)	
ผู้จัดทำรายงานโดย	รองศาสตราจารย์ ดร.ธีระ สันเดชารักษ์ และคณะ สำนักงานศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (TURAC) เบอร์โทรศัพท์: ๐๘-๑๐๐๑-๙๓๙๒ E-mail: teera.sd@gmail.com
ผู้ประสานงาน	นางสาวรุ่งกมล โพธิสมบัติ สำนักงานศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (TURAC) เบอร์โทรศัพท์: ๐๘-๑๙๙๑-๑๐๙๐ E-mail: rungkamol.sd@gmail.com นางสาวรัตนภรณ์ ศรีแก้วดารา เบอร์โทรศัพท์: ๐๖-๔๗๐-๖๓๗๑๖ E-mail: palada.99pla@gmail.com

คำนำ

รายงานฉบับนี้จัดทำขึ้นตามวัตถุประสงค์ของโครงการศึกษาสภาพปัญหา สาเหตุ และบริบทต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมไทย โดยสำนักงานกิจการยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม เพื่อสนองตอบต่อแนวทางการปฏิรูปประเทศ อันเป็นวาระแห่งชาติที่รัฐธรรมนูญบัญญัติไว้ เพื่อให้เกิดการวัดผลในเชิงประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญาโดยใช้การประเมินเป็นตัวชี้วัดและมุ่งเน้นการขับเคลื่อนระบบตัวชี้วัดที่เป็นมาตรฐาน อันเป็นการเพิ่มคุณภาพกระบวนการยุติธรรมภาพรวมอย่างเป็นรูปธรรมและเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน

สำนักงานศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ในฐานะหน่วยงานด้านวิชาการได้รับมอบหมายจากสำนักงานกิจการยุติธรรม ให้ดำเนินการการศึกษาวิจัยและพัฒนาตัวชี้วัด การกำหนดค่านิยาม ความหมาย บรรทัดฐานร่วมกันอันนำไปสู่การเปรียบเทียบและวิเคราะห์ ตลอดจนการรับฟังความเห็นจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การพิจารณาแนวทางการจัดเก็บ การทดลองการจัดเก็บ เพื่อนำไปสู่ข้อเสนอแนะและการพัฒนาตัวชี้วัดทั้ง ๗ กรอบ ให้ครอบคลุม รอบด้าน ชัดเจน และสามารถนำไปสู่การเชื่อมโยงการทำงานของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

อนึ่ง รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ ฉบับนี้ทำขึ้นเพื่อเสนอผลการศึกษาวิจัย และเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการกำหนดและพัฒนาประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญา โดยคณะผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลตัวชี้วัด วิธีการจัดเก็บข้อมูลและกิจกรรมการใช้ประโยชน์จากตัวชี้วัด ซึ่งผ่านการสัมภาษณ์หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรมไม่น้อยกว่า ๒๐ หน่วยงาน รวมถึงการทดลองจัดเก็บข้อมูลตามตัวชี้วัดทั้งในระดับหน่วยงาน ประชาชนทั่วไป ผู้เกี่ยวข้อง ผู้มีส่วนได้เสีย โดยได้ทำการสรุปพร้อมจัดทำประเด็นยุทธศาสตร์มาด้วยพร้อมนี้ เพื่อใช้ประโยชน์ต่อไป

คณะผู้วิจัย
กันยายน ๒๕๖๒

บทสรุปผู้บริหาร

หลักการและเหตุผล

ในกระบวนการยุติธรรมอาญาไทย หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในกระบวนการทั้งหมดทุกหน่วยงานมีปัญหาอย่างสำคัญ คือ ขาดความเข้าใจและมีได้ให้ความสำคัญกับ “คุณค่า” ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญในการปฏิบัติงานตามพันธกิจหลักของแต่ละหน่วยงานและขาดการ “บูรณาการ” การทำงานร่วมกันอย่างที่มีจุดมุ่งหมายเดียวกัน ตัวอย่างที่เห็นได้อย่างเด่นชัด คือขาดการเชื่อมโยงข้อมูลเพื่อใช้ประโยชน์ร่วมกัน อันเป็นเหตุให้ด้อยประสิทธิภาพและไม่มีประสิทธิผลอย่างที่เราควรจะเป็น เพราะต่างคนต่างทำ ในบางหน่วยงานเข้าถึงข้อมูลไม่ได้เลยและมีระบบป้องกันข้อมูลจากบุคคลหรือหน่วยงานภายนอกอย่างเข้มแข็งทั้งที่เป็นหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมร่วมกัน

ตัวชี้วัด (Indicators) ในโครงการศึกษาวิจัยครั้งนี้ แม้จะเป็นเครื่องมือสำคัญ สามารถใช้ในการติดตามประเมินผลในการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อใช้ในการวิเคราะห์ถึงการทำงานให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนด ซึ่งตัวชี้วัดที่ดีจะเป็นข้อมูลสำคัญให้กับผู้บริหารในการตัดสินใจ วางแผน กำหนดนโยบาย และบริหารงานพัฒนา ใช้ประโยชน์ในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นแล้วหรือป้องกันปัญหาที่ยังมาไม่ถึงได้เป็นอย่างดี แต่การดำเนินการโดยใช้ตัวชี้วัดนำเพื่อการปฏิรูปประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมอาญาในความเป็นจริงยังประสบปัญหาอยู่มาก ทั้งเรื่องความเข้าใจและความจำเป็นในการดำเนินการแม้จะมีข้อตกลงและกำหนดให้ใช้ตัวชี้วัดผลักดันการขับเคลื่อนการปฏิรูปประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมอาญาโดยสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ (สปท.) แต่ในทางปฏิบัติกลับยังพบว่า มีปัญหาอยู่ไม่น้อย

โดยในปีที่ผ่านมา สำนักงานกิจการยุติธรรมในฐานะหน่วยงานผู้รับผิดชอบดำเนินการตามข้อสั่งการของ สปท.และในฐานะฝ่ายเลขานุการของอนุกรรมการปฏิรูปตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญาได้ดำเนินการเสนอคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ (กพยช.) เห็นชอบชุดตัวชี้วัดกระบวนการยุติธรรมทางอาญา และได้มีโครงการจัดทำข้อมูลตัวชี้วัดเพื่อประเมินประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมในภาพรวม ในปีต่อมา เพื่อดำเนินการทดลองจัดเก็บตามตัวชี้วัด ซึ่งตามรายงานต่อ สปท.เรื่อง “การปฏิรูปประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญา โดยใช้การประเมินเป็นตัวชี้วัด” และได้กำหนดให้มีการจัดเก็บข้อมูลตามตัวชี้วัดแล้วให้นำข้อมูลมาใช้ประโยชน์ในการชี้ให้เห็นจุดอ่อน-จุดแข็งของกระบวนการยุติธรรม และนำข้อมูลดังกล่าวมาใช้กำหนดทิศทางและเป้าหมายในการปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมในระยะต่อไป ซึ่งอยู่บนพื้นฐานของการมีข้อมูลเชิงประจักษ์รองรับและมีข้อมูลก่อน-หลัง ในการชี้วัดความสำเร็จ/ล้มเหลวเบื้องต้นในการพัฒนากระบวนการยุติธรรมในระยะต่อไปอย่างเป็นรูปธรรม แต่ทว่า... ปัญหาที่พบในการดำเนินการจริงมี ๓ ระดับ ได้แก่ ระดับที่ ๑, เข้าไม่ถึงข้อมูล ปฏิเสธการให้ข้อมูล และไม่มีตัวแทนประสานการให้ข้อมูลของหน่วยงาน ระดับที่ ๒, แม้จะได้ข้อมูลมาแต่ก็ไม่สามารถใช้ประโยชน์ได้ เนื่องจากบุคคล/หน่วยงานไม่เห็นความสำคัญและไม่เข้าใจในความจำเป็นของการนำไปใช้ประโยชน์ จึงได้รับข้อมูลที่ไม่ตรงกับที่ต้องการใช้งาน ระดับที่ ๓, ไม่ใส่ใจและตั้งใจเป็นส่วนสำคัญหนึ่งในการปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมร่วมกัน โดย

ส่วนใหญ่บุคคล/หน่วยงานมักพอใจในสิ่งที่ทำอยู่ในโลกของตัวเอง/หน่วยงานมากกว่าที่จะทำอะไรที่ท้าทาย และเล็งเห็นถึงประโยชน์ต่อส่วนรวม

ผลการจัดเก็บข้อมูลตัวชี้วัด

จากผลการทดลองจัดเก็บตัวชี้วัดในปีนี้ พบว่า สามารถจัดเก็บข้อมูลได้ (เบื้องต้น) มา ๑๗ ตัวชี้วัด ยังไม่สามารถจัดเก็บได้อีก ๔ ตัวชี้วัด เมื่อเปรียบเทียบกับปีก่อนหน้านี้สามารถจัดเก็บข้อมูลได้เพิ่มขึ้น ๔ ตัวชี้วัด ผลการจัดเก็บข้อมูลตัวชี้วัดเมื่อเปรียบเทียบกับปีก่อนหน้า พบว่า มีผลการดำเนินการที่ดีขึ้น ๘ ตัวชี้วัด แย่ลง ๕ ตัวชี้วัด อีก ๗ ตัวชี้วัดที่เหลือยังไม่สามารถเปรียบเทียบได้เนื่องจากบางตัวยังจัดเก็บข้อมูลไม่ได้บางตัวเพิ่งจัดเก็บได้เป็นปีแรก อย่างไรก็ตาม มีตัวชี้วัดไม่น้อยที่ข้อมูลยังไม่สมบูรณ์ครบถ้วนโดยเฉพาะตัวชี้วัดในกรอบที่ ๖ ไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลได้ ๒ ปีติดต่อกัน ในขณะที่บางตัวชี้วัดมีข้อมูลเพียงบางหน่วยงาน หลายหน่วยงานยังไม่ได้มีการจัดเก็บและไม่มีแนวทางในการจัดเก็บ ผลการจัดเก็บรายกรอบแยกรายตัวชี้วัดสามารถสรุปเปรียบเทียบกับผลปีก่อนหน้าได้ดังนี้

ลำดับที่	ตัวชี้วัดที่	ชื่อตัวชี้วัด	หน่วย นับ	ผลการสำรวจ		ดีขึ้น/แย่ลง	วิธีการจัดเก็บ	หมายเหตุ
				๒๕๖๑	๒๕๖๐			
กรอบที่ ๑: ประชาชนรับรู้กฎหมายและสิทธิพื้นฐาน (Rights and Legal Knowledge)								
๑	R๑	สัดส่วนของประชาชนที่ รับทราบช่องทางในการรับรู้ สิทธิทางกฎหมายและความรู้ พื้นฐานในการเข้าถึง กระบวนการยุติธรรมได้ โดยสะดวก	สัดส่วน/ ร้อยละ	๒๘.๕๔	๓๓.๗๓	แย่ลง	PS	
กรอบที่ ๒: การควบคุมอาชญากรรมที่มีประสิทธิภาพ (Effective Crime Control)								
๒	E๑	อัตราอาชญากรรม (Crime Rate) ต่อจำนวนประชากร ๑๐๐,๐๐๐ คน อัตรา อาชญากรรมประกอบด้วย อาชญากรรมเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สิน	อัตรา	๑.๐๓	๔.๖๕	ดีขึ้น	AD	ข้อมูลปี ๒๕๖๑ มาจาก สตช. ข้อมูลปี ๒๕๖๐ มา จากการสำรวจด้วย ตัวอย่าง เนื่องจากยังไม่ได้ ดำเนินการแยกฐาน ความผิดเฉพาะที่เกี่ยวข้อง กับชีวิต ร่างกายและ ทรัพย์สินไว้
๓	E๒	ความหวาดกลัวภัย อาชญากรรมของประชาชน ลดลง	ร้อยละ	๕๒.๗๐	๕๓.๖๘	ดีขึ้น	PS	

ลำดับที่	ตัวชี้วัดที่	ชื่อตัวชี้วัด	หน่วย นับ	ผลการสำรวจ		ดีขึ้น/แย่ลง	วิธีการจัดเก็บ	หมายเหตุ
				๒๕๖๑	๒๕๖๐			
กรอบที่ ๓: กระบวนการยุติธรรมบนพื้นฐานการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance Justice)								
๔	G๑	จำนวนคดีและเรื่องร้องเรียนที่มีมูลและถึงที่สุด ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติที่ขัดกับศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ หรือการละเมิดสิทธิขั้นพื้นฐานมีจำนวนลดน้อยลง	จำนวน	๒๐/๕๘๑	n/a	-	AD	สนง.สิทธิฯ แจ้งมี ๒๐ เรื่อง กรมคุ้มครองสิทธิฯ แจ้งมี ๕๘๑ เรื่อง
๕	G๒	หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมมีการกำหนดตัวชี้วัดที่สะท้อนความถูกต้องและเที่ยงธรรม	มี/ไม่มี	n/a	n/a	-	AD	ไม่สามารถจัดเก็บได้เนื่องจากแต่ละหน่วยงานไม่มีข้อมูล ไม่สามารถใช้ประโยชน์ได้ในระยะแรก แต่ยังจำเป็นต้องคงตัวชี้วัดนี้ไว้
๖	G๓	คดีที่มีการข้มูลว่าเจ้าพนักงานของรัฐในกระบวนการยุติธรรมมีความบกพร่องในการปฏิบัติหน้าที่การเลือกปฏิบัติ และ/หรือการทุจริตหรือถูกแทรกแซงมีจำนวนลดลงเมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา	จำนวน	๒,๗๖๕/๒๐๙	n/a	-	AD	สนง.ผู้ตรวจการฯ แจ้งมี ๒,๗๖๕ เรื่อง ปปท.แจ้งมี ๒๐๙ เรื่อง
๗	G๔	หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการกำหนดระยะเวลามาตรฐานตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายในแต่ละขั้นตอนการปฏิบัติโดยมีระบบให้ประชาชนสามารถตรวจสอบติดตาม (Tracking)	เดือน	๗	๑๘	ดีขึ้น	US	
๘	G๕	หน่วยงานในระบบกระบวนการยุติธรรมมีการกำหนดมาตรการเชิงรุกด้านการบริหารจัดการให้มีความโปร่งใสและแจ้งให้ประชาชนรับทราบ	ร้อยละ	๕๗.๓๒	๔๓.๐๐	ดีขึ้น	US	

ลำดับที่	ตัวชี้วัดที่	ชื่อตัวชี้วัด	หน่วย นับ	ผลการสำรวจ		ดีขึ้น/แย่ลง	วิธีการจัดเก็บ	หมายเหตุ
				๒๕๖๑	๒๕๖๐			
๙	G๖	หน่วยงานมีมาตรการ/ระบบที่เอื้อต่อการป้องกันมิให้เกิดการเลือกปฏิบัติหรือผลประโยชน์	ร้อยละ	๕๙.๙๒	๕๑.๘๖	ดีขึ้น	US	
๑๐	G๗	หน่วยงานในระบบกระบวนการยุติธรรมมีการทบทวนและปรับปรุงประสิทธิภาพเรื่องร้องเรียน	ร้อยละ	๗๗.๒๑	๗๐.๓๖	ดีขึ้น	US	
๑๑	G๘	สัดส่วนความเหมาะสมของทรัพยากร ทั้งเครื่องมืองบประมาณ และทรัพยากรมนุษย์ กับภาระงาน	สัดส่วน/ ร้อยละ	๑.๓๕	n/a	-	OB&SA	ได้ข้อมูลจากกรมคุมประพฤติ
๑๒	G๙	มีการวิเคราะห์และพัฒนา ระบบทรัพยากรมนุษย์และการบริหารจัดการอย่างสม่ำเสมอ	ร้อยละ	๙๕	n/a	-	OB&SA	ได้ข้อมูลจากกรมราชทัณฑ์
๑๓	G๑๐	หน่วยงานมีการจัดเก็บและบูรณาการข้อมูลกระบวนการยุติธรรมอย่างเป็นระบบ	มี/ไม่มี	n/a		-	OB&SA	เป็นตัวชี้วัดที่ถูกเสนอให้จัดเก็บในปี ๒๕๖๑ เป็นปีแรก ซึ่งเกิดจากการรวบรวมตัวชี้วัดเดิม ๒ ตัวชี้วัดปี ๒๕๖๐ จึงไม่ปรากฏผลการจัดเก็บ และปี ๒๕๖๑ ยังไม่มีการจัดเก็บและบูรณาการข้อมูลในกระบวนการยุติธรรมอย่างเป็นระบบ

ลำดับที่	ตัวชี้วัดที่	ชื่อตัวชี้วัด	หน่วย นับ	ผลการสำรวจ		ดีขึ้น/แย่ลง	วิธีการจัดเก็บ	หมายเหตุ
				๒๕๖๑	๒๕๖๐			
๑๔	G๑๑	หน่วยงานมีการจัดทำ การวิเคราะห์ ประเมินต้นทุนของ กิจกรรมการเข้าถึงความ ยุติธรรม	บาท/ คน	๑๗๓,๐๓๕	๙๘,๐๐๐	แย่ลง	US	มีประเด็นต้องพิจารณา ความเชื่อถือได้ของข้อมูล เนื่องจากผู้ให้ข้อมูลจำได้ บ้างจำไม่ได้บ้าง จึงทำให้ ข้อมูลที่ได้มาจริงบ้างเท็จ บ้าง ใช้ประโยชน์ได้ยาก อาจต้องพิจารณาการ จัดเก็บรูปแบบอื่นเพิ่มเติม
กรอบที่ ๔: การกระทำผิดซ้ำลดลง (Reduced Recidivism)								
๑๕	RE๑	ร้อยละของผู้พ้นโทษที่กลับมา กระทำผิดซ้ำลดลง	ร้อยละ	๒.๔๑/๐.๐๕	๓.๖๙	ดีขึ้น	AD	กรมราชทัณฑ์ แจ่มมีร้อย ละ ๒.๔๑ กรมคุม ประพฤติ แจ่มมีร้อยละ ๐.๐๕ ปี ๒๕๖๐ เป็น ตัวเลขของกรมคุม ประพฤติ
๑๖	RE๒	ร้อยละ/สัดส่วนของผู้พ้นโทษ ที่สามารถกลับไปดำรงชีวิตใน สังคมไทยได้อย่างปกติสุข	สัดส่วน/ ร้อยละ	๙๐.๕๓	๙๙.๐๐	ดีขึ้น	AD	ปี ๒๕๖๑ ได้ข้อมูลจาก กรมราชทัณฑ์ เป็นข้อมูล รายปีที่มีการสำรวจ ติดตาม ปี ๒๕๖๐ ได้ ข้อมูลจากกรมคุม ประพฤติที่มีการจัดเก็บ
กรอบที่ ๕: ผู้เสียหายและผู้ถูกกล่าวหาได้รับการคุ้มครองอย่างเหมาะสม (Appropriate Protection of Victims and the Accused)								
๑๗	A๑	สัดส่วนการคุ้มครองดูแล ผู้เสียหาย/เหยื่ออาชญากรรม และชดเชยความเสียหาย โดย ได้รับการชดเชยเยียวยาจาก ภาครัฐมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น	สัดส่วน/ ร้อยละ	๗๑.๐๐	๗๕.๕๐	แย่ลง	AD	ข้อมูลปี ๒๕๖๐ เป็นผล การทดลองจัดเก็บ ๓ ปี ย้อนหลัง โดยได้ข้อมูล จาก สนง.ช่วยเหลือทาง การเงินฯ
๑๘	A๒	จำนวนผู้ที่ถูกจับกุม/คุมขัง และภายหลังได้รับการปล่อย ตัว เนื่องจากการพิสูจน์ว่า ไม่มีความผิดที่ได้รับเงิน ชดเชยเยียวยาจากภาครัฐ	ร้อยละ	๑๐.๔๖	๑๑.๖๑	แย่ลง	AD	ข้อมูลปี ๒๕๖๐ เป็นผล การทดลองจัดเก็บ ๓ ปี ย้อนหลัง โดยได้ข้อมูล จาก สนง.ช่วยเหลือทาง การเงินฯ

ลำดับที่	ตัวชี้วัดที่	ชื่อตัวชี้วัด	หน่วย นับ	ผลการสำรวจ		ดีขึ้น/แย่ลง	วิธีการจัดเก็บ	หมายเหตุ
				๒๕๖๑	๒๕๖๐			
กรอบที่ ๖: ไม่มีผู้ต้องหา/จำเลยที่ถูกจับกุมโดยไม่ได้กระทำความผิด (Do not have any Miscarriages of justice)								
๑๙	D๑	หน่วยงานมีมาตรการในการตรวจสอบ เพื่อป้องกันการจับกุมผู้ต้องหา/จำเลยโดยไม่ได้กระทำความผิด	มี/ไม่มี	n/a	n/a	-	AD	ไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลได้
๒๐	D๒	จำนวนคดีที่มีการร้องฟื้นขึ้นมา เนื่องจากพบว่าการจับกุมผู้ต้องหา/จำเลย โดยไม่ได้กระทำความผิด	จำนวน	n/a	n/a	-	AD	ไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลได้
กรอบที่ ๗: ประชาชนเชื่อมั่น เชื่อถือ ศรัทธา ในกระบวนการยุติธรรม (Ensured Trust in Justice)								
๒๑	ET1	ร้อยละของประชาชนที่มีความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรมในภาพรวม	ร้อยละ	๒๙.๒๑	๓๙.๐๘	แย่ลง	PS	

สิ่งที่จะต้องดำเนินการต่อไป คือ

๑) มีกิจกรรมสร้างความเข้าใจให้กับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เป็นหน่วยงานเป้าหมายในเบื้องต้นเพื่อให้ตระหนักถึงความสำคัญของตัวชี้วัดที่กำลังจัดทำและจะใช้ประโยชน์เพื่อปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมอาญาไทยในภาพรวม

๒) เริ่มกำหนดผู้รับผิดชอบ/หน่วยงานในแต่ละตัวชี้วัดเพื่อทดลองจัดเก็บด้วยตนเอง โดยมีที่ปรึกษาให้คำแนะนำและนำมาใช้ประโยชน์ในการวิเคราะห์ร่วมกัน และเริ่มรายงานผลเข้าระบบเดียวกัน

๓) จัดทำ/พัฒนาระบบการบันทึกข้อมูลเพื่อป้อนข้อมูลจากฐานข้อมูลของหน่วยงานเข้าสู่ระบบโดยอัตโนมัติเพื่อไม่ให้เป็นภาระเพิ่มกับหน่วยงานที่มีข้อมูลหรือระบบข้อมูลอยู่แล้ว ในขณะที่หน่วยงานที่ยังไม่มีระบบข้อมูลหรือยังไม่มีการจัดเก็บข้อมูลให้ทดลองใช้ประโยชน์จากข้อมูลร่วมกัน

๔) จัดเก็บข้อมูลเพื่อจัดทำค่าเปรียบเทียบอย่างน้อย ๓ ปีเพื่อใช้ประโยชน์ในการกำหนดค่าเป้าหมายร่วมกันของหน่วยงาน และกำหนดตัวชี้วัดในเชิงปริมาณเพื่อใช้สะท้อนประสิทธิภาพการทำงานทั้งในภาพรวมและแต่ละหน่วยงาน

๕) ดำเนินการให้มีผลบังคับใช้จริงภายใน ๓-๕ ปี เพื่อใช้ประโยชน์จริงและกำหนดเป้าหมาย พร้อมทั้งเรียนรู้แลกเปลี่ยนร่วมกันของหน่วยงานเพื่อบูรณาการข้อมูลและเห็นคุณค่าในกระบวนการยุติธรรมทั้งระบบได้จริง

ผลการวิเคราะห์จุดอ่อน-จุดแข็ง-โอกาส และความท้าทาย

ภายหลังจากการได้ข้อมูลตามตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญาแล้ว คณะผู้วิจัยได้ใช้ประโยชน์ในการวิเคราะห์และประเมินจุดอ่อน-จุดแข็ง-โอกาส และความท้าทายของกระบวนการยุติธรรมในมิติต่าง ๆ ตามกรอบตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญา พบว่า

ปัจจัยภายใน ปัจจัยภายนอก	จุดแข็ง (Strength) ปัจจัยด้านโครงสร้างของหน่วยงาน -ผู้นำให้ความสำคัญต่อการพัฒนาและปรับปรุงกระบวนการยุติธรรม ปัจจัยด้านประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรม -หน่วยงานตระหนักถึงความโปร่งใส (G๕) -หน่วยงานตระหนักการไม่เลือกปฏิบัติ (G๖) -หน่วยงานให้ความสำคัญกับเรื่องร้องเรียน (G๗)	จุดอ่อน (Weakness) ปัจจัยด้านโครงสร้างของหน่วยงาน -โครงสร้างระบบราชการแบบดั้งเดิม -ระบบราชการขาดการบูรณาการ -หน่วยงานไม่มีระบบการจัดเก็บข้อมูลที่ถูกต้อง ทันสมัย และบูรณาการข้อมูลระหว่างกัน (G๑๐) ปัจจัยด้านประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรม -การละเมิดสิทธิและเสรีภาพของประชาชน (G๑, G๒ และ G๓) -การอำนวยความสะดวกยุติธรรมมีความล่าช้า (G๔) -งบประมาณไม่เพียงพอ (G๘) -บุคลากรไม่เพียงพอ (G๙) -ความยากลำบากในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม (G๑๑) -ปัญหาการกระทำผิดซ้ำ (RE๑) -การคุ้มครองและเยียวยาเหยื่อหรือผู้เสียหาย (A๑)
โอกาส (Opportunity) ปัจจัยด้านการเมืองและกฎหมาย -กฎหมายให้ความสำคัญกับการจัดทำแผนยุทธศาสตร์และการปฏิรูปประเทศ ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ -แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ กำหนดยุทธศาสตร์ในการลดความเหลื่อมล้ำและการทุจริตในภาครัฐ ปัจจัยด้านสังคมและวัฒนธรรม - การเป็นสมาชิกประชาคมอาเซียน ปัจจัยด้านเทคโนโลยี - ศักยภาพทางเทคโนโลยีสารสนเทศ	กลยุทธ์เชิงรุก (SO Strategy) -การสร้างระบบด้านความโปร่งใสและตรวจสอบได้โดยอาศัยเทคโนโลยี	กลยุทธ์เชิงแก้ไข (WO Strategy) -ด้านโครงสร้างของหน่วยงาน คือการส่งเสริมให้มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ในการบริหารจัดการและในกระบวนการทำงานของราชการ -ด้านประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรม คือลดจำนวนผู้กระทำผิดซ้ำ

อุปสรรค (Threat)	กลยุทธ์เชิงป้องกัน (ST Strategy)	กลยุทธ์เชิงรับ (WT Strategy)
ปัจจัยด้านการเมืองและกฎหมาย -กฎหมายหลายฉบับยังไม่ได้มาตรฐานสากลและล้าสมัย - การใช้มาตรการทางอาญาในกฎหมายเป็นจำนวนมาก - ระบบบริหารราชการแบบรวมศูนย์ - การทุจริตและประพฤติมิชอบในภาครัฐ - การจัดสรรงบประมาณที่ขาดประสิทธิภาพ ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ -สถานการณ์ความยากจน ปัจจัยด้านสังคมและวัฒนธรรม - ปัญหาความเหลื่อมล้ำ - ปัญหาด้านคุณธรรมจริยธรรม - ประชาชนยังไม่รับทราบสิทธิขั้นพื้นฐาน (R๑) -ปัญหายาเสพติด -ปัญหาอาชญากรรมและการกระทำ ความผิด (E๑) ปัจจัยด้านเทคโนโลยี -การกระทำความผิดมีความซับซ้อนมากขึ้น	-การแก้ไขกฎหมาย และการใช้มาตรการอื่นแทนมาตรการทางอาญา -การป้องกันอาชญากรรม	-การสร้างการรับรู้เรื่องกฎหมายและสิทธิขั้นพื้นฐานให้แก่ประชาชน -การลดต้นทุนในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม

หากพิจารณาการบริหารจัดการด้านกระบวนการยุติธรรมในฐานะที่เป็น “กระบวนการผลิต” รูปแบบหนึ่ง ซึ่งต้องมีปัจจัยนำเข้า (input) กระบวนการ (process) ผลผลิต (output) และ ผลลัพธ์ (outcome) กลยุทธ์ทั้ง ๗ กลยุทธ์มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันในการเพิ่มประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรม กล่าวคือ “การแก้ไขกฎหมาย” และ “การใช้มาตรการอื่นแทนมาตรการทางอาญา” ให้มีมาตรฐานสากลและทันสมัย และมีการกำหนดโทษอย่างเหมาะสมกับความผิด เป็นจุดเริ่มต้นของการปฏิรูปด้านกระบวนการยุติธรรมทางอาญาซึ่งเป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่สังคมซึ่งจะทำให้การพิจารณาว่าการกระทำใดเป็นความผิดทางกฎหมายอาญาหรือไม่เป็นไปตามมาตรฐานสากลและเป็นที่ยอมรับของนานาชาติ และ “การป้องกันอาชญากรรม” เป็นการลดจำนวนของอาชญากรรมและจำนวนผู้กระทำความผิด ทำให้ไม่มีเรื่องที่ต้องเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมเป็นจำนวนมาก ส่งผลให้รัฐไม่ต้องทุ่มทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดไปกับการจัดการปัญหาด้านประสิทธิภาพในกระบวนการยุติธรรมมากเกินไป

อย่างไรก็ตาม การดำเนินกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ย่อมดำเนินโดยหน่วยงานหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้อง ดังนั้น “การสร้างระบบด้านความโปร่งใสและตรวจสอบได้” จะทำให้การดำเนินกระบวนการ

ยุติธรรมทางอาญายูอยู่ในเส้นทางแห่งความถูกต้องและเที่ยงธรรม นอกจากนั้น การดำเนินกระบวนการยุติธรรมทางอาญายังมีผลกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของผู้ต้องหาหรือจำเลยเป็นอย่างมาก และยังก่อให้เกิดต้นทุนหรือภาระค่าใช้จ่ายแก่ผู้ที่ต้องเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมดังกล่าวเป็นจำนวนมากอีกด้วย ซึ่งสร้างความเหลื่อมล้ำให้แก่ผู้ด้อยโอกาสในทางเศรษฐกิจ ดังนั้น “การสร้างการรับรู้เรื่องกฎหมายและสิทธิขั้นพื้นฐานให้แก่ประชาชน” และ “การลดต้นทุนในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม” มีส่วนสำคัญเป็นอย่างยิ่งกับการส่งเสริมให้เกิดความเป็นธรรมต่อสังคม

ที่ผ่านมา รัฐได้ให้มุ่งและให้ความสำคัญกับ “กระบวนการ” (process) ในกระบวนการยุติธรรมมากกว่า “การลดจำนวนอาชญากรรม” และ “การลดจำนวนผู้กระทำความผิด” และ “การลดผู้กระทำความผิดซ้ำ” ซึ่งสังเกตได้จากจำนวนทรัพยากรทั้งในด้านงบประมาณและกำลังคน รวมถึงนโยบายต่าง ๆ ของรัฐ แต่หากพิจารณาตามตรรกะแล้ว การที่รัฐต้องมีกระบวนการยุติธรรมที่มีขนาดใหญ่และใช้งบประมาณแผ่นดินเป็นจำนวนมากเช่นนี้ก็เพราะว่ามีจำนวนอาชญากรรมและผู้กระทำความผิดและผู้กระทำความผิดซ้ำเป็นจำนวนมาก และการเพิ่มประสิทธิภาพของ “กระบวนการ” (process) มิได้หมายถึงการเพิ่มประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาทั้งระบบ ดังนั้น รัฐจึงจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนมโนทัศน์และเป้าหมายที่มุ่งให้ความสำคัญกับการจัดการปัญหาของจำนวนอาชญากรรม จำนวนผู้กระทำความผิดและผู้กระทำความผิดซ้ำมากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

นอกจากนั้น ระดับเทคโนโลยีของโลกและของประเทศไทยได้ก้าวหน้าไปมากแล้ว แต่เจ้าหน้าที่รัฐในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของประเทศไทยยังไม่สามารถปรับตัวในการนำเทคโนโลยีมาประโยชน์ได้อย่างเต็มที่ ทั้ง ๆ เทคโนโลยีเป็นตัวจักรสำคัญในการขับเคลื่อนกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของไทยซึ่งมีขนาดใหญ่ให้มีประสิทธิภาพ ทั้งในด้านการป้องกันอาชญากรรม การปฏิบัติงานของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม การสร้างประสิทธิภาพและความโปร่งใสของกระบวนการยุติธรรม รวมถึงการสร้างการรับรู้เรื่องกฎหมายและสิทธิขั้นพื้นฐานให้แก่ประชาชน และการลดต้นทุนในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมด้วย ดังนั้น รัฐจึงจำเป็นต้องมุ่งเป้าหมายการจัดการปัญหาด้านประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญาโดยบังคับให้นำเทคโนโลยีมาใช้ในขั้นตอนสำคัญในทุกขั้นตอนของทุกหน่วยงานและให้มีการบูรณาการข้อมูลระหว่างกัน

แนวทางในการแก้ไขปัญหาและการกำหนดเป้าหมาย

หากพิจารณาผลการสำรวจตัวชี้วัดทั้ง ๗ กรอบตัวชี้วัดดังกล่าว ไม่มีกรอบตัวชี้วัดใดได้ค่าตัวชี้วัดที่สูงกว่าค่าเป้าหมาย ซึ่งพบเป็นปัญหาใน ๒ ส่วน คือ ปัญหาด้านประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ได้แก่ กรอบตัวชี้วัดที่ ๑ เรื่องประชาชนรับรู้กฎหมายและสิทธิพื้นฐาน (Rights and Legal Knowledge) กรอบตัวชี้วัดที่ ๒ เรื่องการควบคุมอาชญากรรมที่มีประสิทธิภาพ (Effective Crime Control) กรอบตัวชี้วัดที่ ๔ เรื่องการกระทำผิดซ้ำลดลง (Reduced Recidivism) และกรอบตัวชี้วัดที่ ๕ เรื่องผู้เสียหายและผู้ถูกกล่าวหาได้รับการคุ้มครองอย่างเหมาะสม (Appropriate Protection of Victims and the Accused) และกรอบตัวชี้วัดที่ ๗ เรื่องประชาชนเชื่อมั่น เชื่อถือ ศรัทธา ในกระบวนการยุติธรรม (Ensured Trust in Justice) ซึ่งคณะผู้วิจัยสามารถจัดเก็บข้อมูลและวิเคราะห์ผลได้

นอกจากนั้น ยังพบปัญหาอีกส่วนหนึ่ง คือปัญหาในเรื่องการจัดทำฐานข้อมูลของหน่วยงานของรัฐในกระบวนการยุติธรรมที่เป็น Administrative Data ที่มีลักษณะที่มุ่งตอบสนองต่อหน่วยงานของตนเองเป็นหลัก และขาดการบูรณาการข้อมูลกระบวนการยุติธรรมอย่างเป็นระบบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อมูลรายคดีหรือรายบุคคลซึ่งเริ่มตั้งแต่ในชั้นพนักงานสอบสวน ชั้นพนักงานอัยการ ชั้นศาล ชั้นราชทัณฑ์ รวมตลอดไปถึงกระบวนการฟื้นฟูผู้กระทำความผิด นอกจากนี้ หลายหน่วยงานใช้ระบบในการจัดเก็บข้อมูลที่แตกต่างกัน การเชื่อมโยงข้อมูลเป็นเพียงเพื่อหน่วยงานของตนเองเป็นหลัก และจะต้องดำเนินการในลักษณะการทำความตกลงเป็นรายหน่วยงานไป การบูรณาการข้อมูลจึงยังคงมีอุปสรรคอยู่มาก โดยเฉพาะในสภาพการณ์ที่หน่วยงานต่าง ๆ ในกระบวนการยุติธรรมของไทยได้ถูกแบ่งแยกออกจากกันอย่างเด็ดขาดชัดเจนมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ข้อมูลที่ได้มาจากแต่ละหน่วยงานจึงมีลักษณะขาดตอนและซ้อนทับกันอยู่มาก ซึ่งหากไม่มีข้อมูลที่ถูกต้องแม่นยำ ย่อมทำให้ไม่สามารถจัดทำตัวชี้วัดได้อย่างถูกต้อง ซึ่งส่งผลให้ผู้ดำเนินนโยบายไม่อาจทราบถึงสภาพปัญหาของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาได้อย่างแท้จริงและชัดเจน และย่อมทำให้ไม่สามารถแก้ไขปัญหาด้านกระบวนการยุติธรรมทางอาญาได้อย่างตรงประเด็น

คณะผู้วิจัยจึงเสนอแนวทางในการแก้ไขและกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมในอนาคต คือการนำระบบเทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Technology System) มาใช้ในการดำเนินการในขั้นตอนต่าง ๆ ของกระบวนการยุติธรรมตั้งแต่ขั้นตอนการสอบสวน (พนักงานสอบสวน) ขั้นตอนการสั่งคดี (พนักงานอัยการ) ขั้นตอนการพิจารณาพิพากษาคดี (ศาล) จนถึงขั้นตอนการบังคับโทษ (กรมราชทัณฑ์) และหน่วยงานอื่น ๆ โดยเป็นการใช้ระบบเดียวกัน ซึ่งนอกจากจะทำให้กระบวนการยุติธรรมเป็นไปด้วยความรวดเร็ว โปร่งใสและตรวจสอบได้แล้ว ยังเป็นการบูรณาการข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพอีกด้วย

จากที่กล่าวมาข้างต้น กระบวนการยุติธรรมทางอาญายังคงมีปัญหาในทุกมิติและเกือบทุกตัวชี้วัด การแก้ไขปัญหาด้านประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญาจึงต้องแก้ไขที่ตัว “สาเหตุ” ของเรื่องทั้งหมด ซึ่งก็คือ “จำนวนอาชญากรรม” คณะผู้วิจัยจึงเสนอเป้าหมายในการพัฒนาประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมในอนาคตอีกเป้าหมายหนึ่งซึ่งเป็นเป้าหมายที่สำคัญเป็นอย่างยิ่ง คือการใช้ “การส่งเสริมการรับรู้สิทธิทางกฎหมายและสิทธิขั้นพื้นฐานแก่ประชาชน” ควบคู่ไปกับ “การป้องกันอาชญากรรม” เป็นแนวทางการแก้ไขปัญหาด้านประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญาทั้งระบบ กล่าวคือ หากสามารถป้องกันอาชญากรรมได้ ย่อมทำให้จำนวนอาชญากรรมและการความกระทำผิดลดลง ส่งผลให้ปริมาณคดีที่จะต้องเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมลดลงตามไปด้วย ซึ่งเป็นการลดภาระด้านงบประมาณและอัตรากำลังคนในกระบวนการยุติธรรม และประหยัดค่าชดเชยความเสียหายแก่ผู้เสียหายในคดีอาญา ซึ่งประชาชนย่อมมีความหวาดกลัวต่ออาชญากรรมลดลงและมีความเชื่อมั่นต่อกระบวนการยุติธรรมเพิ่มมากขึ้นด้วย

ข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนารูปแบบและแนวทางในการใช้ประโยชน์

๑) เสนอให้มีการนำระบบเทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Technology System) มาใช้แทนกระบวนการทำงานในระบบเดิมสู่กระบวนการดิจิทัล (Digitalized Process) ในขั้นตอนต่าง ๆ ของกระบวนการยุติธรรม ตั้งแต่ขั้นตอนการสอบสวน (พนักงานสอบสวน) ขั้นตอนการสั่งคดี (พนักงานอัยการ) ขั้นตอนการพิจารณา

พิพาทคดี (ศาล) จนถึงขั้นตอนการบังคับโทษ (กรมราชทัณฑ์) เพื่อให้กระบวนการยุติธรรมเป็นไปด้วยความรวดเร็ว โปร่งใสและตรวจสอบได้ และเป็นการจัดเก็บข้อมูลของกระบวนการยุติธรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพอีกด้วย โดยมีแนวทางในการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในกระบวนการยุติธรรม คือการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในกระบวนการยุติธรรมในบางพื้นที่ก่อนเพื่อเป็นกรณีศึกษาหรือโครงการนำร่อง เพื่อมิให้เป็นภาระงบประมาณแผ่นดินในคราวเดียว ซึ่งหากได้ผลดี ก็อาจขยายการดำเนินการให้ครอบคลุมทั่วทั้งประเทศต่อไปได้ (อยู่ระหว่างการศึกษาพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับเป็นโครงการนำร่อง และรูปแบบของเทคโนโลยีดิจิทัลที่มีความเป็นไปได้)

๒) เสนอให้มีการใช้ “การส่งเสริมการรับรู้สิทธิทางกฎหมายและสิทธิขั้นพื้นฐานแก่ประชาชน” ควบคู่ไปกับ “การป้องกันอาชญากรรม” เป็นแนวทางการแก้ไขปัญหาด้านประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญาทั้งระบบ การส่งเสริมการรับรู้สิทธิทางกฎหมายและสิทธิขั้นพื้นฐานแก่ประชาชน มีแนวทางการดำเนินการโดยการนำเทคโนโลยีสารสนเทศที่สอดคล้องกับรูปแบบการใช้ชีวิตของคนในปัจจุบันมาใช้ประโยชน์มากขึ้น เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการสื่อสารให้ประชาชนสามารถเข้าถึงและเชื่อมต่อข้อมูลข่าวสารกับหน่วยงานของรัฐได้สะดวกมากยิ่งขึ้น เช่น การพัฒนาแอปพลิเคชัน (Application) ในสมาร์ทโฟน (Smart Phone) ที่เพิ่มช่องทางในการรับรู้สิทธิทางกฎหมายและสิทธิขั้นพื้นฐานแก่ประชาชนมากยิ่งขึ้น

๓) ส่วนการป้องกันอาชญากรรมหรือยับยั้งไม่ให้เกิดการกระทำความผิดรวมทั้งความพยายามที่จะให้อาชญากรรมที่เกิดขึ้นลดลงและไม่เกิดการกระทำความผิดซ้ำนั้น มีแนวทางการดำเนินการโดยพิจารณาตามทฤษฎีนิติเศรษฐศาสตร์ในเรื่องอรรถประโยชน์ ซึ่งเชื่อว่าผู้ที่คิดจะกระทำความผิดมักจะเปรียบเทียบประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการกระทำความผิดกับผลเสีย (หรือโทษ) ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำความผิดดังกล่าว จึงมีแนวทางการป้องกันอาชญากรรมคือการดำเนินมาตรการที่ทำให้ผู้ที่คิดจะกระทำความผิดได้ตระหนักถึงโอกาส (ความเสี่ยง) ที่จะถูกจับกุมและถูกลงโทษผ่านการบังคับใช้กฎหมายของรัฐที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งที่ผ่านมา รัฐได้จัดให้มีตำรวจสายตรวจในการตรวจตราท้องที่หรือการลาดตระเวนท้องที่อยู่เสมอ แต่ด้วยข้อจำกัดด้านจำนวนเจ้าหน้าที่ตำรวจ จึงมักตรวจตราท้องที่ที่ไม่ทั่วถึงและมีความถี่ไม่มากพอที่ผู้ที่คิดจะก่ออาชญากรรมจะเกิดความเกรงกลัว จึงจำเป็นต้องมีมาตรการอื่น ๆ เพิ่มเติมโดยอาศัยเทคโนโลยีเข้ามาช่วยตรวจตราท้องที่แทนตำรวจสายตรวจ เช่น การเพิ่มช่องทางการร้องเรียนผ่านระบบต่าง ๆ ที่ทันสมัย รวดเร็ว และสามารถ track ติดตามได้โดยง่ายผ่านอุปกรณ์เชื่อมต่อสื่อสารแบบดิจิทัล สำหรับการเตือนภัยหรือร้องขอความช่วยเหลือ การติดตั้งกล้องวงจรปิดในที่ต่าง ๆ ในจำนวนที่มากพอ การติดไฟฟาส่องสว่างในสถานที่ที่มักเกิดปัญหาอาชญากรรม ซึ่งตามทฤษฎีอาชญาวิทยาในด้านจิตวิทยาเชื่อว่าผู้ที่คิดจะกระทำความผิดมักจะยับยั้งการกระทำได้ หากรู้ว่ามีบุคคลอื่นเห็นการกระทำของเขาอยู่ ทั้งนี้ ควรกระทำร่วมกับการตรวจตราระวังภัยร่วมกับชุมชนในรูปแบบที่เป็นทางการ ซึ่งมีตัวอย่างของการดำเนินการที่ได้ผลดีมาแล้วในหลายประเทศ เช่น ประเทศสิงคโปร์ ประเทศญี่ปุ่น เป็นต้น

การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและเทคโนโลยีดิจิทัลในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาและการบังคับใช้กฎหมายเป็นไปตามแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (๒๒) ประเด็น กฎหมายและกระบวนการยุติธรรม (พ.ศ. ๒๕๖๑ - พ.ศ. ๒๕๘๐) ได้ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นกลไกในการขับเคลื่อนและสร้าง

การเปลี่ยนแปลงขนานใหญ่ มุ่งเน้นการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัลมาสนับสนุนให้เกิดความโปร่งใสและพลวัตให้กับการพัฒนากฎหมายและกระบวนการยุติธรรม เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนทุกภาคส่วนในสังคมมีโอกาสได้รับประโยชน์จากการพัฒนาประเทศอย่างเท่าเทียม เป็นธรรม และทั่วถึง ประกอบด้วย ๒ แผนย่อย ได้แก่

๑) การพัฒนากฎหมาย ซึ่งมีการกำหนดตัวชี้วัดสัดส่วนการนำเทคโนโลยีและระบบฐานข้อมูลกลางของประเทศมาใช้ในการบังคับใช้กฎหมายต่อจำนวนกฎหมาย โดยกำหนดค่าเป้าหมายในปี พ.ศ.๒๕๖๑-๒๕๖๕ ร้อยละ ๕๐ ของกฎหมาย กำหนดตัวชี้วัดระยะเวลาที่ลดลงในกระบวนการบังคับใช้กฎหมาย ซึ่งกำหนดค่าเป้าหมายในปี พ.ศ.๒๕๖๑-๒๕๖๕ ทุกหน่วยงานของรัฐบังคับใช้กฎหมายได้รวดเร็วขึ้น ร้อยละ ๕๐ และกำหนดตัวชี้วัดระดับความเชื่อมั่นของประชาชนในการบังคับใช้กฎหมาย ซึ่งกำหนดค่าเป้าหมายในปี พ.ศ.๒๕๖๑-๒๕๖๕ จำนวนร้อยละ ๗๕ ของประชาชนเชื่อมั่นในการบังคับใช้กฎหมาย

๒) การพัฒนากระบวนการยุติธรรม โดยมีการกำหนดตัวชี้วัดอัตราส่วนที่เพิ่มขึ้นของจำนวนขั้นตอนในการอำนวยความสะดวกที่ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อความโปร่งใส ความสะดวกและรวดเร็ว ซึ่งกำหนดค่าเป้าหมายในปี พ.ศ.๒๕๖๑-๒๕๖๕ จำนวนร้อยละ ๗๕ ของจำนวนขั้นตอนที่สำคัญ และค่าเป้าหมายในปี พ.ศ.๒๕๖๖-๒๕๗๐ จำนวนร้อยละ ๑๐๐ ของจำนวนขั้นตอนที่สำคัญ

ทั้งนี้ แผนยุทธศาสตร์ชาติดังกล่าวได้กำหนดค่าเป้าหมายของตัวชี้วัดที่สำคัญเอาไว้ เช่น ระยะเวลาที่ลดลงในกระบวนการบังคับใช้กฎหมาย ระดับความเชื่อมั่นของประชาชนในการบังคับใช้กฎหมาย และอัตราส่วนที่เพิ่มขึ้นของจำนวนขั้นตอนในการอำนวยความสะดวกที่ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัล ซึ่งกำหนดให้ตัวชี้วัดดังกล่าวบรรลุค่าเป้าหมายในช่วงแรกในปี พ.ศ.๒๕๖๕ ดังนั้น ค่าเป้าหมายของ ๗ กรอบ ๒๑ ตัวชี้วัดในรายงานนี้ จะต้องปรับให้สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติดังกล่าวภายในขอบเขตของเวลาดังกล่าวด้วย

Executive Summary

Rationale

In the Thai criminal justice system agencies involved in the entire process, all departments are very important is the lack of understanding and not giving importance to the "value" which is the key to the performance of the main mission of each department and the lack of "integration" working together with the same objective, The obvious example is the lack of data links for sharing which is the reason why it is effective and not as effective as it should be, because each person does In some departments, data cannot be accessed at all and there is a strong system to protect information from outsiders or external department, even those working in the joint justice process.

Indicators in this research project, although it is an important tool can be used to monitor and evaluate the implementation of the project or any activity to be used in the analysis of work to achieve the specified objectives and goals. The indicators are good, it is important to executives in decision-making, planning policy and development management, can be used to solve problems that have occurred or prevent problems that have not yet arrived but the implementation of leading indicators for reform of the efficiency of the criminal justice system, in fact, still faces many problems both the understanding and the need to take action, despite the agreement and require the use of indicators to drive the reform of the efficiency of the criminal justice system by the National Reform Steering Assembly but in practice, it was found that there are quite a few problems.

In the past year, the Office of Justice as the agency responsible for the implementation of this directive of The National Reform Steering Assembly and as the Secretary of the Sub-Committee on Reform of the Criminal Justice Performance Indicator has submitted to The National Commission for Justice Administration Development Board agreed set of indicators, the criminal justice system and have a project to create indicators to assess the efficiency of the Justice process has a whole in later years, To carry out experiments to store according to indicators according to the report, The National Reform Steering Assembly the subject of "Reform of the criminal justice system efficiency By using assessments as indicators " and has set up data storage based on indicators that provide information useful to point out the weaknesses - strengths of the justice system and use the said information to determine the direction and goal of the judicial process reform in the next phase which is based on having empirical data supported and with pre-post data In the initial measure of success / failure in

the further development of the justice process but the problems encountered in the actual operation, there are 3 levels Including a Level 1: data inaccessibility, Denial of information and there is no coordinator providing information about the department, Level 2: Although the information is obtained, it cannot be used. Because the individual / department does not see the importance and does not understand the necessity of utilization Therefore receiving information that does not match what you want to use, Level 3: Not paying attention and determination to be an important part of the joint justice system reform In most cases, people / agencies are more satisfied with what they do in their own world / department than doing anything that is challenging and recognizing the benefits for the public.

Indicators storage results

From the results of the experiment of collecting indicators in this year, it was found that data could be collected (preliminary) for 17 indicators, Still not able to store another 4 indicators compared to previous years, data can be stored up to 4 indicators, The results of data collection of indicators compared to previous years, there has been an improvement in performance 8 indicators, worse 5 indicators, the remaining 7 indicators cannot be compared because some indicators cannot be stored and some indicators just collected this year is the first year however, there are no indications that the data is still incomplete, particularly in the framework of the 6 indicators, data inaccessible for 2 consecutive years, While some indicators have data only in some departments Many departments do not have storage and do not have guidelines for organizing, The results of the collection of individual framework indicators can be summarized and compared with the previous year's results as follows:

NO	indicator	indicator name	unit	survey results		better/worse	storage method	note
				2018	2017			
Strategy 1: Rights and Legal Knowledge								
1	R1	The proportion of people who are aware of the way to recognize legal rights and basic knowledge to access to the judicial process conveniently.	proportion/percent	28.54	33.73	worse	PS	

NO	indicator	indicator name	unit	survey results		better/worse	storage method	note
				2018	2017			
Strategy 2: Effective Crime Control								
2	E1	The crime rate per 100,000 population consists of a race of Life, body, and property	Rate	1.03	4.65	better	AD	The information for 2018 is from the Royal Thai Police. The 2017 data is based on a sample survey, as the specific fault is not yet involved in life, body, and property.
3	E2	The fear of crime by the people	percent	52.70	53.68	better	PS	
Strategy 3: Good Governance Justice								
4	G1	The number of cases in complaints that are grounded announcement Lee related to practices that are contrary to human dignity or violation of basic rights is reduced.	Number	20/581	n/a	-	AD	สนง.สิทธิฯ แจ้งมี ๒๐ เรื่อง กรมคุ้มครองสิทธิฯ แจ้งมี ๕๘๑ เรื่อง
5	G2	The departments in the judicial process have set indicators that reflect the accuracy and fairness.	have/none	n/a	n/a	-	AD	cannot be collected because each department does not have data and cannot be used in the initial stages, but it is still necessary to maintain this indicator.

NO	indicator	indicator name	unit	survey results		better/worse	storage method	note
				2018	2017			
6	G3	Cases in which the government officials in the judicial process have deficiencies in their duties, discrimination, and/or corruption or interference have been reduced compared to the previous year.	Number	2,765/209	n/a	-	AD	The office of the Ombudsman has 2765 issues, the office of the Ombudsman has 2765 issues.
7	G4	The relevant departments have set the Standard Time. As specified in the law in each procedure, with a system allowing the public to Monitor and Tracking.	Month	7	18	better	US	
8	G5	The departments in the justice system have Proactive Management measures to be transparent and inform the public.	percent	57.32	43.00	better	US	

NO	indicator	indicator name	unit	survey results		better/worse	storage method	note
				2018	2017			
9	G6	The department has a system of measures that facilitate the prevention of discrimination or benefits.	percent	59.92	51.86	better	US	
10	G7	The departments in the judicial system have reviewed and improved the efficiency of complaints	percent	77.21	70.36	better	US	
11	G8	The appropriate proportion of resources, both tools, budget and human resources in workload.	proportion/ percent	1.35	n/a	-	OB&SA	Obtain information from the Department of control
12	G9	There's regular analysis and development of human resource systems in management	percent	95	n/a	-	OB&SA	Get information from the Department of Corrections.

NO	indicator	indicator name	unit	survey results		better/worse	storage method	note
				2018	2017			
13	G10	The department has a systematic collection and integration of judicial data.	have/none	n/a		-	OB&SA	Is an indicator that was proposed to be collected in the first year 2018 due to the merger of two previous indicators in 2017 therefore does not appear to be stored and in 2018 there is no system for data collection and systematic integration
14	G11	The percentage of acquitted offenders is reduced.	บาท/คน	173,035	98,000	worse	US	There are issues that need to be considered about the reliability of the data as the data Giver does not remember some so does not make the information obtained true some false do you need to consider collecting additional forms.

NO	indicator	indicator name	unit	survey results		better/worse	storage method	note
				2018	2017			
Strategy 4: Reduced Recidivism								
15	RE1	Percentage of proportion of those acquitted who are able to return to normal life and high society.	percent	2.41/0.05	3.69	better	AD	The Department of Corrections in forms to 2.41% the Department of Probation has 0.05%-year 2017 is the first of the Department of Probation.
16	RE2	Percentage of proportion of those acquitted who are able to return to normal life and high society.	proportion/ percent	90.53	49.00	better	AD	Year 2018 data obtained from the Department of Corrections is an annual data that has a follow-up survey.
Strategy 5: Appropriate Protection of Victims and the Accused								
17	A1	The proportion of protection for victims and victims of crime and compensation for damage has increased with compensation from the government.	proportion/ percent	71.00	75.50	worse	AD	data 2017 is a test result stored for the past three years obtained from the financial assistance office.

NO	indicator	indicator name	unit	survey results		better/worse	storage method	note
				2018	2017			
18	A2	The number of people arrested or detained and subsequently released due to proof of there is no offense receiving compensation from the government.	percent	10.46	11.61	worse	AD	Data 2017 is a test result stored for the past three years obtained from the financial assistance office.
Strategy 6: Do not have any Miscarriages of justice								
19	D1	The agency has measures for inspection to prevent the arrest of inmates are defendants without committing an offense.	have/none	n/a	n/a	-	AD	unable to access data
20	D2	Several cases have been revived due to the arrest of the accused or defendant without a rest.	Number	n/a	n/a	-	AD	unable to access data
Strategy 7: Ensured Trust in Justice								
21	ET ⁶	percentage of people that have confidence in the effectiveness of the justice system as a whole	percent	29.21	39.08	worse	PS	

The next step is to

1) There are activities to create understanding for various agencies that are the primary target agencies in order to be aware of the importance of the indicators being prepared and will use them to reform the Thai criminal justice system.

2) To determine the responsibility/authority in each experiment to measure self-storage with consultants providing advice and utilizing for analysis together and report the results to the same system.

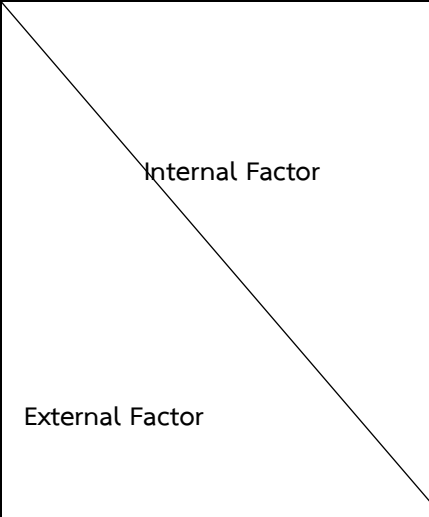
3) Prepare/develop a system to save data to input information from a database of agencies login automatically, so as not to burden the agency with information system or information already. While the agency has no data or no data to try to take advantage of information sharing.

4) Collect data to create comparative values for at least 3 years to the common goal setting of the agencies and quantitative indicators in order to reflect the performance of both overall and in each agency.

5) Act to be effective within 3-5 years, to use and set goals as well as learning and exchanging together agencies to integrate information and see real value in the justice system.

The analysis of weaknesses-strengths-opportunities and challenges

After obtaining the data from the indicators of criminal justice performance the research team has utilized the analysis and evaluation of weaknesses-strengths-opportunities and the challenges of the justice process in various dimensions according to the framework for the efficiency of the Criminal Justice System

 Internal Factor External Factor	Strength	(Weakness)
	Structural factor of the department -Leaders attach importance to the development and improvement of the justice process Efficiency factors of the judicial process	Structural factor of the department Traditional bureaucratic structure - The bureaucratic system lacks integration - The agency does not have a valid storage system, update and integrated information (G10) Efficiency factors of the judicial process-

	The agency aware of - transparency (G5) - The agency recognizes non-discrimination (G6) - The agency pays attention to complaints(G7)	- Violation of the rights and freedoms of the people(G1, G2 และ G3) - The administration of justice was delayed(G4) - Insufficient budget (G8) -Not enough personnel (G9) - Difficulty in accessing (G11) -The problem of recidivism (RE1) -Protection and remedy for victims or sufferer (A1)
Opportunity Political and legal factors - The law attaches great importance the formulation of strategic plans and national reforms. Economic factors - The 12th National Economic and Development Plan establishes strategies for reducing disparities and in the public sector. Social and cultural factors - Being a member of the ASEAN Community Technology factors - The potential of information technology	SO Strategy - Creating a system of transparency and accountability through technology	WO Strategy - The organizational structure is promoting the use of information and communication technology in management and government work processes - The efficiency of the justice of process is to reduce the number of repeat offenders.
Threat Political and legal factor - Many laws do not meet international standards and are obsolete. - The use of criminal measures in law a lot. - Centralized public administration system.	ST Strategy - Amendments to the law and using other measures instead of criminal measures. - Crime prevention	WT Strategy - Creating awareness on basic legal and rights for the public. - Reducing the cost of access to the judicial process.

- Corruption and misconduct in government. - Inefficient budget allocation. Economic factors- - Poverty situation Social and cultural factors - Inequality - Moral and Ethical Problems. -The public has not yet acknowledged basic rights (R1) - Drug problems. - Problems of crime and delinquency (E1) Technology factors - The offense is more complicated		
---	--	--

If considering the administration of justice in the base that is one form of production process which must have inputs, process, output, outcome all 7 strategies are related in terms of increasing the efficiency of the judicial process. That is, to amend the law and use other measures instead of criminal measures to have international standards and modern and the imposition of appropriate penalties. The beginning of the reform of the criminal justice system, which is given to social justice, which will consider whether any action is a criminal or not in accordance with international standards and is recognized by many civilized countries and crime prevention is to reduce the number of crimes and the number of offenders so there is not much to go into the judicial process, Resulting in the government not having to devote limited resources to deal with performance issues in the justice system too much.

However, the proceedings of the criminal justice system carried out by the authorities or the authorities concerned, therefore, creating a system of transparency and accountability to make the operation of criminal justice in the path of rectitude and uprightness. In addition, the criminal justice process, also affecting the rights of the accused or defendant is huge. And also causing a lot of costs or expenses burden to those who have to go to the said judicial process, which creates inequality for the economically disadvantaged, therefore creating

awareness of basic legal rights to the people and reducing the cost of accessing the Justice process, it is very important to promote fairness to society

In the past, the state placed emphasis on the process of Justice more than reducing the number of crime and reducing the number of offenders and reducing the number of a repeat offender, which can be observed from the amount of resources both in terms of budget and power, including various policies of the state but if considered logical. The state requires a large amount of judicial process and a large amount of national budget because of the large number of criminals and offenders and repeat offenders and optimization of the process is not meant to increase the efficiency of the criminal justice system. Therefore, the state is required to modify the concepts and goals that focus on the issue of crime. The number of offenders and repeat offenders more than present.

In addition, the technological level of the world and Thailand has advanced considerably. But government officials in the criminal justice process in Thailand are not yet able to fully adapt to the use of technology. Although technology is an important engine in driving the criminal justice system of Thailand, which is large to be effective. In terms of crime prevention Performance of the department in the judicial process Creating the efficiency and transparency of the justice process Including raising awareness about the law and basic rights for the public and reducing the cost of access to the judicial process as well. Therefore, the government must aim to tackle the problem of efficiency of the criminal justice process by forcing technology to be used at important stages in every step of every department and to have the integration of ground between each other

Approach to problem-solving and goal setting

If considering the survey results of all 7 indicators, the said indicators framework No metric frame has a higher metric value than the target value, which is in 2 parts: the criminal justice system, including performance issues, Indicators 1) Rights and Legal Knowledge, Indicators 2) Effective Crime Control, Indicators 4) Reduced Recidivism, Indicators 5) Appropriate Protection of Victims and the Accused and Indicators 7) Ensured Trust in Justice. The research, which can store data and analyze results.

In addition, another problem was encountered. Is the problem of creating a database of government agencies in the judicial process that is Administrative Data, which looks at the

main response to one's own department and lack the systematic integration of justice information Especially the case-specific or individual information, beginning at the inquiry official's level, Prosecutor class, Court, class of Corrections, including throughout the process of rehabilitation of offenders.

In addition, many departments use systems to store different data. Data links are mainly for their organization and will be conducted in the manner agreed to by the authorities. Integrating data so there are still many obstacles. Especially in circumstances where the various agencies of the justice system in Thailand has been divided as categorically distinct from the past to the present. The information that is obtained from each department therefore has a lot of disparities and overlaps. Which if there is no accurate information, inevitably causing the indicators to not be correctly prepared as a result, policy makers are not able to clearly and clearly know the problems of the criminal justice system and would make it impossible to resolve the criminal justice system at the point.

Is the introduction of digital technology systems for used to carry out various stages of the justice process from the investigation phase (inquiry official), The process of legal action (Public prosecutor), Judicial procedure (court), Until the punishment procedure (Department of Corrections) and other units, by using the same system, Which in addition to speeding up the judicial process transparency and accountability, and It is also integrating more effectively as well.

From the above the criminal justice system remains a problem in all its dimensions and almost all indicators. To troubleshoot performance problems, need to fix the criminal justice system. The cause of the whole thing is the number of crimes. The research team therefore proposed the goal of developing the efficiency of the judicial process in the future, which is a very important goal. Is to use the promotion of awareness of legal rights and fundamental rights for the people in parallel with crime prevention Is a solution to the problem of efficiency in the criminal justice system in the whole system, that is to say, if crime can be prevented Inevitably will reduce the number of crimes and offenses. As a result, the amount of cases required to enter the judicial process also decreased. Which is to reduce the budget burden and the manpower in the justice process and save compensation for damages

to victims in criminal cases, the public shall have the fear of crime reduction and confidence in the justice system increased.

Suggestions for the development of forms and guidelines for utilization

1) Proposed to have the use of digital technology in the work process in the old system words that digital process in various stages of the process. Since the investigation process (inquiry official) Chase procedure (public prosecutor) judicial process (court) until the punishment procedure (Department of Corrections). To make the Justice process fast transparent and verifiable. And is an effective way to store information about the judicial process. Guidelines for using digital technology in the judicial process. Is the use of digital technology in the Justice process in some areas first as a case study or a pilot project, In order not to be a burden on the national budget at one time which is effective May expand the operation to cover the entire country (In the process of studying the suitable area for a pilot project in the possible form of digital technology.)

2) Offer to use “promoting the recognition of legal rights and fundamental rights for people” alongside “crime prevention” Is a solution to the problem of efficiency in the judicial process of the whole system. Promoting the realization of legal rights and fundamental rights for the public their ways to proceed by utilizing information technology that is more in line with current lifestyle people. To increase the efficiency of communication so that people can access and connect information with government agencies more conveniently such as Application, Smart Phone. Which increases the way to get more legal rights and basic rights for the people.

3) Teach how to prevent crime or stop crying including efforts to reduce the crime and do not repeat the offense is to proceed by considering the theory of Law and utility. It is believed that those who think of committing an offense tend to compare the expected benefits from the commission of the offense with a disadvantage or penalty that is expected to occur from the said offense. Therefore, to prevent crime by implementing measures that make those thinking of committing an offense aware of the opportunity to be arrested and punished through effective enforcement of state laws. in the past the government has always provided police patrols for patrols are patrols but with restrictions on the number of police officers. Therefore, the area is not always well monitored and there is not much frequency

for fear of crime so there are additional measures to be taken by technology to help control the air instead of the police. Such as Increasing channels of complaint through various modern systems are fast and can be easily tracked through digital communication devices. For alarm the request for help the installation of CCTV cameras in a sufficient number of places lighting fixtures and locations where crime is often a problem. According to the criminological theory in Psychology believing that people who commit crimes off and inhibit their actions if they know that others do their actions. This should be done in conjunction with official surveillance with a community informal way with examples of good operations in many countries such as Singapore Japan Etc.

The use of information technology and digital technology in criminal justice and law enforcement, according to the Master Plan for the National Strategy (22). The Law and Justice (A.D 2018 – A.D 2037) has given importance to public participation as a mechanism to drive and create big changes to consists of 2 sub-plans,

1) Development Act Which is defined indicators, proportional technology and a central database of the country to enforce the law against the law by setting the target value for the year (A.D 2018 – A.D 2022), 50% of the law, Indicators period of decline in the law enforcement process. Which set the target value for the year (A.D 2018 – A.D 2022), All government agencies enforce the law 50% faster, and determine indicators of people's confidence in law enforcement Which set the target value for the year (A.D 2018 – A.D 2022), 75% of the people believe in law enforcement.

2) Development process the indicators of the ratio, the greater the number of steps in the administration of justice and the innovative use of digital technology for transparency. Convenient and fast Which set the target value for the year (A.D 2018 – A.D 2022), 75% of the number of important steps and target value for the year (A.D 2023 – A.D 2031), 100 percent of the number of important steps.

สารบัญ

หน้า

บทสรุปผู้บริหาร

บทที่ ๑ บทนำ.....	๑
๑.๑ ความสำคัญของปัญหา.....	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์.....	๒
๑.๓ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	๒
๑.๔ วิธีการศึกษา.....	๓
๑.๕ ขอบเขตการศึกษา.....	๕
๑.๖ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	๗
บทที่ ๒ ทบทวนวรรณกรรม.....	๙
๒.๑ รายงานการประชุมคณะทำงานเพื่อจัดทำตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการ ยุติธรรมทางอาญา.....	๙
๒.๒ แนวคิดและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	๒๔
บทที่ ๓ วิธีการวิจัย.....	๙๖
๓.๑ วิธีการศึกษา.....	๙๖
๓.๒ กลุ่มเป้าหมาย.....	๑๐๓
๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา.....	๑๐๓
๓.๔ การกำหนดกลุ่มตัวอย่างการเก็บข้อมูล.....	๑๐๔
๓.๕ การวิเคราะห์และการนำเสนอผลการศึกษา.....	๑๐๙
๓.๖ แผนการดำเนินงานตลอดโครงการ (Action plans).....	๑๑๐
บทที่ ๔ การวิเคราะห์ข้อมูลตัวชี้วัด สภาพปัญหา สาเหตุ และบริบทต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ กระบวนการยุติธรรมไทย.....	๑๑๙
๔.๑ การจัดเก็บข้อมูลภาคประชาชนใช้วิธีการสำรวจสาธารณะ Public Survey (PS) หรือข้อมูลจากการสำรวจผู้ใช้บริการ User Survey (US).....	๑๑๙

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

๔.๒ การวิเคราะห์ข้อมูล และข้อเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหา	
และการกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมในอนาคต	
อย่างเป็นรูปธรรม.....	๑๗๗
๔.๓ การกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมในอนาคต	
อย่างเป็นรูปธรรม.....	๑๙๐
บทที่ ๕ การพัฒนาประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญา.....	๑๙๖
๕.๑ การพัฒนาประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญา.....	๑๙๖
๕.๒ บทสรุป.....	๒๔๕
๕.๓ ข้อเสนอแนะ.....	๒๕๓
เอกสารอ้างอิง.....	๒๕๗
ภาคผนวก.....	๒๕๙
ภาคผนวก ก เอกสารเพื่อนำเสนอต่อที่ประชุมคณะกรรมการการพัฒนาการบริหารงาน	
ยุติธรรมแห่งชาติและที่ประชุมคณะรัฐมนตรี.....	๒๖๐
ภาคผนวก ข บทความทางวิชาการ เพื่อนำเสนอในวารสารกระบวนการยุติธรรม.....	๒๘๗
ภาคผนวก ค Infographic ผลการเปรียบเทียบชุดตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการ	
ยุติธรรมทางอาญา.....	๓๑๒
ภาคผนวก ง Infographic สภาพปัญหาการจัดเก็บข้อมูลตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการ	
ยุติธรรมทางอาญา.....	๓๑๓
ภาคผนวก จ Infographic ผลการวิเคราะห์จุดอ่อน-จุดแข็ง-โอกาส และความท้าทายของ	
กระบวนการยุติธรรมในมิติต่าง ๆ ตามกรอบตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการ	
ยุติธรรมทางอาญา.....	๓๑๔
ภาคผนวก ฉ Infographic แนวทางการนำตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญา	
มาใช้กำหนดทิศทางการพัฒนากระบวนการยุติธรรมไทย.....	๓๑๕

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

ภาคผนวก ข การรับฟังความเห็นหน่วยงาน และการทดลองจัดเก็บข้อมูลตามตัวชี้วัดจาก หน่วยงานด้วยวิธีการจัดเก็บข้อมูลโดยใช้ สถิติทางการ (Administrative Data) และการประเมินตนเองของหน่วยงาน (Self-Assessment and Observation).....	๓๑๖
ภาคผนวก ข การรับฟังความเห็นและการจัดเก็บตัวชี้วัดด้วยวิธีการสำรวจสาธารณะ (Public Survey) จากประชาชน ๕ ภูมิภาค ๑๐ จังหวัด.....	๓๑๘
ภาคผนวก ฅ การรับฟังความเห็นและการทดลองจัดเก็บตัวชี้วัดจากผู้มีส่วนได้เสียใน กระบวนการยุติธรรมทางอาญา (User Survey).....	๓๑๙
ภาคผนวก ญ แบบสำรวจการเก็บข้อมูล (User Survey).....	๓๒๐
ภาคผนวก ฎ แบบสำรวจการเก็บข้อมูลจากการสำรวจสาธารณะ (Public Survey).....	๓๒๔
ภาคผนวก ฏ การรับฟังความเห็นหน่วยงาน และการทดลองจัดเก็บข้อมูลตามตัวชี้วัดจาก หน่วยงาน ด้วยวิธีการจัดเก็บข้อมูลโดยใช้สถิติทางการ (AdministrativeData).....	๓๒๙
ภาคผนวก ฐ การรับฟังความเห็นและการทดลองจัดเก็บตัวชี้วัดด้วยวิธีการสำรวจสาธารณะ (Public Survey) จากประชาชน ๕ ภูมิภาค ๑๐ จังหวัด.....	๓๓๐
ภาคผนวก ท การรับฟังความเห็นและการทดลองจัดเก็บตัวชี้วัดจากผู้มีส่วนได้เสีย (User Survey) ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา.....	๓๓๑
ภาคผนวก ฒ รายละเอียดการสัมภาษณ์แต่ละหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามตัวชี้วัด.....	๓๓๒

สารบัญตาราง

หน้า

ตาราง ๑-๑	กลุ่มเป้าหมายในหน่วยงานภาครัฐและหน่วยงานด้านกระบวนการยุติธรรม.....	๗
ตาราง ๒-๑	กระบวนการยุติธรรมทางอาญาไทยในระดับสากลของ World Justice Project.....	๓๗
ตาราง ๒-๒	กระบวนการยุติธรรมทางอาญาไทยในระดับสากล ของ Sustainable Development Goals.....	๔๗
ตาราง ๒-๓	วิเคราะห์เปรียบเทียบข้อมูลตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้อง.....	๕๒
ตาราง ๒-๔	รายละเอียดคำนิยามตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญา.....	๘๐
ตาราง ๒-๕	การเปรียบเทียบงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	๘๖
ตาราง ๓-๑	พื้นที่การทดลองการจัดเก็บโดยการสำรวจข้อมูลจากประชาชนตามตัวชี้วัดทั้ง ๗ กรอบ.....	๑๐๒
ตาราง ๓-๒	กลุ่มเป้าหมายในหน่วยงานภาครัฐและหน่วยงานด้านกระบวนการยุติธรรม.....	๑๐๓
ตาราง ๓-๓	วิธีการจัดเก็บข้อมูลตามตัวชี้วัด.....	๑๐๕
ตาราง ๓-๔	แผนการดำเนินงานตลอดโครงการ (Action plans).....	๑๑๑
ตาราง ๔-๑	จำนวนร้อยละของข้อมูลทั่วไป โดยวิธีการสำรวจสาธารณะ (Public Survey: PS).....	๑๒๑
ตาราง ๔-๒	ตัวชี้วัดการรับรู้สิทธิทางกฎหมายและความรู้พื้นฐานในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม ได้โดยสะดวก.....	๑๒๙
ตาราง ๔-๓	ตัวชี้วัดความหวาดกลัวภัยอาชญากรรมของประชาชน.....	๑๓๐
ตาราง ๔-๔	ตัวชี้วัดความรู้สึกปลอดภัยจากอาชญากรรม.....	๑๓๑
ตาราง ๔-๕	ความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรมในภาพรวมของประชาชน พิจารณารายกระบวนการ.....	๑๓๒
ตาราง ๔-๖	ตัวชี้วัดความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรมในภาพรวมของประชาชน พิจารณารายข้อ.....	๑๓๔
ตาราง ๔-๗	จำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้มีส่วนได้เสียในกระบวนการยุติธรรม.....	๑๔๑
ตาราง ๔-๘	ระยะเวลาในกระบวนการยุติธรรม.....	๑๔๗
ตาราง ๔-๙	กระบวนการยุติธรรมมีการกำหนดมาตรการเชิงรุกด้านการบริหารจัดการให้มี ความโปร่งใสและแจ้งให้ประชาชนรับทราบ.....	๑๔๘
ตาราง ๔-๑๐	มาตรการ/ระบบที่เอื้อต่อการป้องกันมิให้เกิดการเลือกปฏิบัติหรือผลประโยชน์.....	๑๔๙
ตาราง ๔-๑๑	หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมมีการทบทวนและปรับปรุงประสิทธิภาพเรื่องร้องเรียน....	๑๕๐

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

ตาราง ๔-๑๒	การประเมินต้นทุนของกิจกรรมเข้าถึงความยุติธรรม.....	๑๕๑
ตาราง ๔-๑๓	การจัดเก็บข้อมูลแบบ Administrative Data ที่มีการจัดเก็บในหน่วยงาน.....	๑๕๒
ตาราง ๔-๑๔	แสดงการจัดเก็บข้อมูลแบบ Self Assessment and Observation ที่มีการจัดเก็บในหน่วยงาน.....	๑๕๔
ตาราง ๔-๑๕	ผลการเปรียบเทียบข้อมูลรายตัวชี้วัดกระบวนการยุติธรรม.....	๑๗๗
ตาราง ๔-๑๖	ผลการวิเคราะห์ประเมินต้นทุนของกิจกรรมการเข้าถึงความยุติธรรม.....	๑๘๔
ตาราง ๔-๑๗	ผลการวิเคราะห์ประเมินต้นทุนกิจกรรมการเข้าถึงความยุติธรรมตามฐานความผิด.....	๑๘๕
ตาราง ๔-๑๘	ผลวิเคราะห์ประเมินต้นทุนกิจกรรมการเข้าถึงความยุติธรรมเฉลี่ยรวมทุกค่าใช้จ่าย.....	๑๘๕
ตาราง ๔-๑๙	ผลการวิเคราะห์ร้อยละของผู้พ้นโทษที่กลับมากระทำผิดซ้ำลดลง.....	๑๘๗
ตาราง ๔-๒๐	ผลการวิเคราะห์ร้อยละของผู้เสียหายที่ได้รับการชดเชยเยียวยา.....	๑๘๘
ตาราง ๔-๒๑	ผลการวิเคราะห์ร้อยละผู้ที่ถูกจับกุม/คุมขัง และได้รับการปล่อยตัว เนื่องจากไม่ได้กระทำความผิด ซึ่งได้รับการชดเชยเยียวยา.....	๑๘๙
ตาราง ๕-๑	ตารางสรุปแนวทางการพัฒนาตามแผนย่อยภายใต้แผนแม่บทยุทธศาสตร์ชาติ.....	๒๐๐
ตาราง ๕-๒	วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายและตัวชี้วัดภาพรวมของร่างแผนแม่บทการบริหารงาน ยุติธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๓ (พ.ศ.๒๕๖๒-๒๕๖๕).....	๒๐๖
ตาราง ๕-๓	ยุทธศาสตร์และตัวชี้วัดระดับกลยุทธ์ของร่างแผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๓ (พ.ศ.๒๕๖๒-๒๕๖๕).....	๒๐๗
ตาราง ๕-๔	เป้าหมายของตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนากฎหมายและกระบวนการยุติธรรม.....	๒๒๑
ตาราง ๕-๕	ตารางแสดงความเชื่อมโยงตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญา กับตัวชี้วัดระดับเป้าหมายภาพรวม/กลยุทธ์ของร่างแผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรม แห่งชาติฉบับที่ ๓ พ.ศ. ๒๕๖๒-๒๕๖๕.....	๒๒๓
ตาราง ๕-๖	TOWS Matrix ของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของประเทศไทย.....	๒๓๐
ตาราง ๕-๗	การเปรียบเทียบแนวทางการแก้ไขปัญหาและการกำหนดเป้าหมายในการพัฒนา ประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมในอนาคตด้วยตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการ ยุติธรรมทางอาญา และ TOWS Matrix.....	๒๓๕

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

ตาราง ๕-๘	ตารางแสดงความเชื่อมโยงของตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญา กับแนวทางการพัฒนาตามแผนยุทธศาสตร์ระดับชาติด้านกระบวนการยุติธรรม และประเด็นหลักตามแผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๓ (พ.ศ.๒๕๖๒-๒๕๖๕).....	๒๓๘
ตาราง ๕-๙	ผลการทดลองจัดเก็บข้อมูลตามตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ปี พ.ศ.๒๕๖๑ เปรียบเทียบ ปี พ.ศ.๒๕๖๐.....	๒๔๕
ตาราง ๕-๑๐	การวิเคราะห์ SWOT และ TOWS เพื่อให้กลยุทธ์ในการพัฒนากระบวนการ ยุติธรรมทางอาญา.....	๒๕๑

สารบัญภาพประกอบ

หน้า

ภาพประกอบ ๒-๑ ชุดตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญา.....	๑๘
ภาพประกอบ ๒-๒ สรุปมติที่ประชุมคณะกรรมการพัฒนาระบบงานยุติธรรมแห่งชาติ.(กพยช.).....	๒๔
ภาพประกอบ ๒-๓ คะแนนและการจัดอันดับของดัชนีตัวชี้วัดหลักนิติธรรม ปี ๒๕๖๐-๒๕๖๑.....	๒๙
ภาพประกอบ ๒-๔ กรอบการทำงานของ UNODC.....	๓๓
ภาพประกอบ ๓-๑ ตัวอย่างแผนและขั้นตอนการคุ้มครองตัวอย่าง.....	๑๐๑
ภาพประกอบ ๓-๒ ช่วงเวลาในการดำเนินการกิจกรรมตลอดโครงการ (Timeline).....	๑๑๘
ภาพประกอบ ๕-๑ กรอบทิศทางการจัดทำร่างแผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๓ (พ.ศ.๒๕๖๒-๒๕๖๕).....	๒๑๐

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความสำคัญของปัญหา

ตัวชี้วัดเป็นเครื่องมือสำคัญอย่างหนึ่งที่ใช้ในการติดตามประเมินผลในการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมนั้น ๆ ข้อมูลจากตัวชี้วัดสามารถวิเคราะห์ถึงการทำงานให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนด ตัวชี้วัดที่ดีจะเป็นข้อมูลสำคัญให้กับผู้บริหารใช้ในการตัดสินใจวางแผนนโยบายและบริหารงานพัฒนาสามารถคาดการณ์เหตุการณ์ล่วงหน้าได้ ทำให้สามารถแก้ไขปัญหาหรือวางแผนปฏิบัติงานในอนาคต เพื่อให้การปฏิบัติงานต่อไปประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

การจัดทำตัวชี้วัดด้านกระบวนการยุติธรรมเป็นเรื่องที่มีความสำคัญและเป็นวาระสำคัญในการขับเคลื่อนการปฏิรูปกระบวนการยุติธรรม โดยคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมได้เสนอรายงานต่อสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ (สปท.) เรื่อง “การปฏิรูปประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญาโดยใช้การประเมินเป็นตัวชี้วัด” ซึ่งกำหนดให้มีการจัดทำตัวชี้วัดกระบวนการยุติธรรมในภาพรวม เพื่อเป็นมาตรฐานในการอำนวยความสะดวก และใช้เป็นหลักฐานบ่งชี้ให้เห็นถึงจุดอ่อน-จุดแข็ง และปัญหาอุปสรรคเพื่อนำมาแก้ไขปัญหาได้ตรงจุด ตลอดจนให้มีตัวชี้วัดที่ตรงตามแก่นสารของกระบวนการยุติธรรม ไม่ได้เป็นตัวชี้วัดที่ต่างหน่วยต่างทำซึ่งขาดทิศทางและจุดหมายที่สอดคล้องกันดังเช่นที่ผ่านมา

การดำเนินการตามรายงานปฏิรูปดังกล่าว มีการใช้กลไกคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ โดยมีการจัดตั้งคณะอนุกรรมการปฏิรูปตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญา เพื่อดำเนินการปฏิรูปวิธีการกำหนดตัวชี้วัดกระบวนการยุติธรรมในภาพรวมทั้งระบบให้สอดคล้องกัน ตลอดจนปฏิรูปกระบวนการจัดเก็บ และบริหารจัดการสถิติผ่านระบบศูนย์แลกเปลี่ยนข้อมูลกระบวนการยุติธรรม (DXC: Data Exchange Centre) และเร่งรัดให้หน่วยงานกระบวนการยุติธรรมเปลี่ยนระบบเอกสารไปสู่ระบบ e-office ที่เชื่อมโยงกันจากชั้นสอบสวน การพิจารณาสั่งคดี การพิจารณาคดี จนถึงระบบงานการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิด และปฏิรูปวิธีการใช้ประโยชน์จากตัวชี้วัด โดยให้บรรจุไว้เป็นส่วนหนึ่งของแผนยุทธศาสตร์ระดับประเทศ

สำนักงานกิจการยุติธรรม ในฐานะหน่วยงานผู้รับผิดชอบดำเนินการตามข้อสั่งการของ สปท. และในฐานะฝ่ายเลขานุการของคณะอนุกรรมการปฏิรูปตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ได้ดำเนินการเสนอคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมเห็นชอบชุดตัวชี้วัดกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ในปีงบประมาณ ๒๕๖๐ และได้มีโครงการจัดทำข้อมูลตัวชี้วัดเพื่อประเมินประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมในภาพรวม ในปีงบประมาณ ๒๕๖๑ เพื่อดำเนินการทดลองจัดเก็บข้อมูลตามตัวชี้วัดซึ่งตามรายงาน

ต่อสภาขับเคลื่อนปฏิรูปประเทศ (สปท.) เรื่อง “การปฏิรูปประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญา โดยใช้การประเมินเป็นตัวชี้วัด” ได้กำหนดให้หลังจากมีการจัดเก็บข้อมูลตามตัวชี้วัดแล้วให้มีการนำข้อมูลมาใช้ในการชี้ให้เห็นจุดอ่อน-จุดแข็งของกระบวนการยุติธรรม และนำข้อมูลดังกล่าวมาใช้ในการกำหนดทิศทางและเป้าหมายในการปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมในระยะต่อไป ซึ่งอยู่บนพื้นฐานของการมีข้อมูลเชิงประจักษ์รองรับและมีข้อมูลหลักฐานก่อน-หลัง (pre-test-post-test) ในการชี้วัดความสำเร็จของพัฒนากระบวนการยุติธรรมในระยะต่อไปอย่างเป็นรูปธรรม

เพื่อดำเนินการตามเจตนารมณ์ของ สปท. ในการผลักดันการขับเคลื่อนการปฏิรูปประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญาโดยใช้การประเมินเป็นตัวชี้วัดให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม สำนักงานกิจการยุติธรรม โดยสำนักเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารกระบวนการยุติธรรม จึงเห็นสมควรดำเนินการศึกษาสภาพปัญหา สาเหตุ และบริบทต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมไทย เพื่อขับเคลื่อนเป้าหมายการปฏิรูปประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญาโดยใช้การประเมินเป็นตัวชี้วัด โดยมีวัตถุประสงค์หลักของโครงการ เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการทดลองจัดเก็บข้อมูลตามตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญา มาใช้ในการประเมินจุดอ่อน-จุดแข็ง-โอกาส และความท้าทายของกระบวนการยุติธรรมไทย เพื่อเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหา และการกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมในอนาคตอย่างเป็นรูปธรรม โดยผลการดำเนินงานตามโครงการฯ จะนำมาใช้ในการพัฒนาแผนบูรณาการ และแผนยุทธศาสตร์ระดับชาติด้านกระบวนการยุติธรรม รวมทั้งแผนแม่บทการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติในระยะต่อไป

๑.๒ วัตถุประสงค์

๑) เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการทดลองจัดเก็บข้อมูลตามตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญา มาใช้ในการวิเคราะห์และประเมินจุดอ่อน-จุดแข็ง-โอกาส และความท้าทายของกระบวนการยุติธรรมไทยในมิติต่าง ๆ ตามกรอบตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ในด้านที่สามารถดำเนินการได้ก่อน เนื่องจากนิยามที่ชัดเจนแล้ว

๒) เพื่อเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหาในรูปแบบของข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย และการกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมในอนาคตอย่างเป็นรูปธรรม

๓) เพื่อพัฒนารูปแบบ และแนวทางในการนำตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญามาใช้กำหนดทิศทางการพัฒนากระบวนการยุติธรรมไทย โดยเชื่อมโยงกับการพัฒนาแผนบูรณาการและแผนยุทธศาสตร์ระดับชาติด้านกระบวนการยุติธรรม รวมทั้งแผนแม่บทการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติในระยะต่อไป

๑.๓ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑) ได้ข้อมูลตามตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญา โดยมีการวิเคราะห์และประเมินจุดอ่อน-จุดแข็ง-โอกาส และความท้าทายของกระบวนการยุติธรรมไทยในมิติต่าง ๆ ตามกรอบตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

๒) มีแนวทางในการแก้ไขปัญหา โดยมีการจัดทำในรูปแบบของข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย และการกำหนดเป้าหมายการพัฒนาประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมในอนาคตอย่างเป็นรูปธรรม

๓) การพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในมิติของกระบวนการยุติธรรม เป็นมิติที่ส่งผลกระทบต่อประชาชนในวงกว้าง ดังนั้นจึงจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่ต้องศึกษาสภาพปัญหา สาเหตุ และบริบทต่าง ๆ เพื่อสามารถพัฒนารูปแบบ และแนวทางในการนำตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญา มาใช้กำหนดทิศทางการพัฒนากระบวนการยุติธรรมไทย รวมถึงการใช้ประโยชน์จากข้อมูลที่สะท้อนความต้องการของประชาชน การคุ้มครองสิทธิของประชาชน การลดอาชญากรรม การเพิ่มความมั่นคง ความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สินให้กับประชาชน อันจะสร้างความอยู่ดีมีสุขของประชาชนอย่างยั่งยืน อันสอดคล้องกับการเชื่อมโยงกับการพัฒนาแผนบูรณาการและแผนยุทธศาสตร์ระดับชาติด้านกระบวนการยุติธรรม รวมทั้งแผนแม่บทการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติในระยะต่อไป

๑.๔ วิธีการศึกษา

การจัดเก็บข้อมูล โดยการรับฟังความเห็นจากประชาชน ผู้มีส่วนได้เสีย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการใช้ประโยชน์จากตัวชี้วัด ซึ่งการจัดทำตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ใน ๗ กรอบ ๒๑ ตัวชี้วัด มีการจัดเก็บข้อมูลและการสอบถามความเห็นจากประชาชน ผู้มีส่วนได้เสีย ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการใช้ประโยชน์จากตัวชี้วัดผ่านวิธีการต่าง ๆ ดังนี้

๑) การจัดเก็บข้อมูลผ่านข้อมูลสถิติทางการ (Administrative Data) และการจัดเก็บข้อมูลผ่านวิธีการประเมินตนเองและการสังเกตการณ์โดยผู้เชี่ยวชาญ (Self-Assessment and Observation) วัตถุประสงค์ของการจัดเก็บข้อมูลผ่านระบบสถิติทางการ และการใช้วิธีการ Self-Assessment and Observation เพื่อการใช้ประโยชน์จากสถิติที่หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้มีการจัดเก็บอยู่แล้วในตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้อง โดยการสอบถามจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งหมด ๑๗ หน่วยงาน โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกและเพื่อรับฟังความคิดเห็นจากเจ้าหน้าที่ ผู้บริหาร ผู้เชี่ยวชาญ และนักปฏิบัติที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา โดยเฉพาะอย่างยิ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำระบบข้อมูล เพื่อเชื่อมโยงไปสู่การใช้ฐานข้อมูลร่วมกันในการจัดทำตัวชี้วัดกระบวนการยุติธรรม รวมถึงการพูดคุยหารือถึงรูปแบบและแนวทางที่เป็นไปได้ในการร่วมกันจัดทำข้อมูลตัวชี้วัดในกระบวนการยุติธรรม และการใช้ประโยชน์จากตัวชี้วัดร่วมกัน ซึ่งมีการจัดเก็บข้อมูลสถิติทางการ (Administrative Data) จำนวน ๙ ตัวชี้วัด ประกอบด้วย ตัวชี้วัดที่ ๒ อัตราอาชญากรรม (Crime Rate) ต่อจำนวนประชากร ๑๐๐,๐๐๐ คน

ตัวชี้วัดที่ ๔ จำนวนคดีและเรื่องร้องเรียนที่มีมูลและถึงที่สุดที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติที่ขัดกับศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ หรือการละเมิดสิทธิขั้นพื้นฐานมีจำนวนลดน้อยลง ตัวชี้วัดที่ ๖ คดีที่มีการชี้มูลว่าเจ้าพนักงานของรัฐในกระบวนการยุติธรรมมีความบกพร่องในการปฏิบัติหน้าที่การเลือกปฏิบัติ และ/หรือการทุจริตหรือถูกแทรกแซงมีจำนวนลดลงเมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา ตัวชี้วัดที่ ๑๕ ร้อยละของผู้พ้นโทษที่กลับมากระทำผิดซ้ำลดลง ตัวชี้วัดที่ ๑๖ ร้อยละ/สัดส่วนของผู้พ้นโทษที่สามารถกลับไปดำรงชีวิตในสังคมไทยได้อย่างปกติสุข ตัวชี้วัดที่ ๑๗ สัดส่วนการคุ้มครองดูแล ผู้เสียหาย/เหยื่ออาชญากรรมที่ได้รับการชดเชยเยียวยาจากภาครัฐมีจำนวนมากขึ้น ตัวชี้วัดที่ ๑๘ จำนวนผู้ที่ถูกจับกุม/คุมขัง และภายหลังได้รับการปล่อยตัว เนื่องจากมีการพิสูจน์ว่าไม่มีความผิดที่ได้รับเงินชดเชยเยียวยาจากภาครัฐ ตัวชี้วัดที่ ๑๙ หน่วยงานมีมาตรการในการตรวจสอบเพื่อป้องกันการจับกุมผู้ต้องหา/จำเลยโดยไม่ได้กระทำความผิด และตัวชี้วัดที่ ๒๐ จำนวนคดีที่มีการรื้อฟื้นขึ้นมาเนื่องจากพบว่ามีผู้ต้องหา/จำเลย โดยไม่ได้กระทำความผิด และในส่วนการจัดเก็บข้อมูลผ่านวิธีการประเมินตนเองและการสังเกตการณ์โดยผู้เชี่ยวชาญ (Self-Assessment and Observation) มีจำนวน ๔ ตัวชี้วัด ประกอบด้วย ตัวชี้วัดที่ ๕ หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมมีการกำหนดตัวชี้วัดที่สะท้อนความถูกต้องและเที่ยงธรรม ตัวชี้วัดที่ ๑๑ สัดส่วนความเหมาะสมของทรัพยากร ทั้งเครื่องมือ งบประมาณ และทรัพยากรมนุษย์ กับภาระงาน ตัวชี้วัดที่ ๑๒ มีการวิเคราะห์และพัฒนาระบบทรัพยากรมนุษย์และการบริหารจัดการอย่างสม่ำเสมอ และตัวชี้วัดที่ ๑๓ หน่วยงานมีการจัดเก็บและบูรณาการข้อมูลกระบวนการยุติธรรมอย่างเป็นระบบ

๒) การรับฟังความเห็นและการทดลองจัดเก็บตัวชี้วัดด้วยวิธีการสำรวจสาธารณะ (Public Survey) จากประชาชน ๕ ภูมิภาค ๑๐ จังหวัด การเปิดเวทีเพื่อรับฟังความเห็นจากประชาชน การใช้ประโยชน์จากตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องกับประชาชนทั่วไป รวมถึงการทดลองจัดเก็บข้อมูลตามตัวชี้วัดที่สำรวจจากประชาชนทั่วไป จำนวน ๓ ตัวชี้วัด ประกอบด้วย ตัวชี้วัดที่ ๑ ผู้เกี่ยวข้องในคดีหรือผู้มีส่วนได้เสียที่รับทราบช่องทางในการรับรู้สิทธิทางกฎหมายและความรู้พื้นฐาน ตัวชี้วัดที่ ๓ ความหวาดกลัวภัยอาชญากรรมของประชาชน และตัวชี้วัดที่ ๒๑ ประชาชนมีความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรมในภาพรวม โดยการรับฟังความเห็นในประเด็นและตามกรอบตัวชี้วัดทั้ง ๓ ประเด็นเหล่านี้ คณะผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการไปพร้อมกับการทดลองจัดเก็บข้อมูลจากประชาชน ใน ๕ ภูมิภาค ๑๐ จังหวัด ประกอบด้วย ตัวแทนของพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล ได้แก่ กรุงเทพมหานครและจังหวัดนครปฐม ภาคเหนือ ได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดสุโขทัย ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ จังหวัดอุดรธานีและจังหวัดนครราชสีมา ภาคกลาง ได้แก่ จังหวัดจันทบุรีและจังหวัดพระนครศรีอยุธยา และภาคใต้ ได้แก่ จังหวัดสงขลา และจังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยอาศัยการสุ่มตัวอย่างจังหวัดเหล่านี้จากหลักความน่าจะเป็น เพื่อเป็นตัวแทนของภูมิภาคและสะท้อนข้อมูลจากความคิดเห็นที่หลากหลายในแง่ของพื้นที่ อีกทั้งยังอาศัยการคัดเลือกพื้นที่ที่เป็นเมืองขนาดใหญ่ในแต่ละภูมิภาคและเมืองขนาดเล็กที่ไม่ติดหรือไม่ใกล้ชิดกับเมืองขนาดใหญ่ จากนั้นจึงทำการเลือกเขตเมือง และเขตอื่นที่ไม่ใช่เมือง

โดยอาศัยการสุ่มตัวอย่างที่มีการกระจายไปในระดับตำบล หมู่บ้าน เพื่อสะท้อนข้อมูลตามตัวชี้วัดและกิจกรรมการใช้ประโยชน์จากตัวชี้วัด

๓) การรับฟังความเห็นและการทดลองจัดเก็บตัวชี้วัดจากผู้มีส่วนได้เสียในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา (User Survey) โดยการรับฟังความเห็นและการทดลองจัดเก็บข้อมูลตามตัวชี้วัดจากบุคคลผู้มีส่วนได้เสียในกระบวนการยุติธรรมตั้งแต่กระบวนการตั้งต้น คือกระบวนการสืบสวนสอบสวน จนถึงกระบวนการบังคับโทษ โดยคณะผู้วิจัยจัดเก็บข้อมูลผ่านการประสานงานจากสถานีตำรวจนครบาลตลิ่งชันและสถานีตำรวจนครบาลบางเขน ภายใต้กองบังคับการตำรวจนครบาล ๗ ซึ่งมีสถิติการรับร้องคดีสูงสุดสองลำดับแรก จัดเก็บผ่านผู้ต้องขังระหว่าง และผู้ต้องขังเด็ดขาด โดยการประสานงานผ่านกรมราชทัณฑ์ และเรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร เพื่อให้ได้กลุ่มเป้าหมายที่ตรงกับตัวชี้วัดมากที่สุด อันจะสะท้อนประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญาได้ตามที่ตัวชี้วัดกำหนดไว้ตามกรอบ จำนวน ๕ ตัวชี้วัด ประกอบด้วย ตัวชี้วัดที่ ๗ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการกำหนดระยะเวลามาตรฐานตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายในแต่ละขั้นตอนการปฏิบัติ โดยมีระบบให้ประชาชนสามารถตรวจสอบติดตาม (Tracking) ได้ ตัวชี้วัดที่ ๘ หน่วยงานในระบบกระบวนการยุติธรรมมีการกำหนดมาตรการเชิงรุกด้านการบริหารจัดการให้มีความโปร่งใสและแจ้งให้ประชาชนรับทราบ ตัวชี้วัดที่ ๙ หน่วยงานมีมาตรการ/ระบบที่เอื้อต่อการป้องกันมิให้เกิดการเลือกปฏิบัติหรือผลประโยชน์ทับซ้อนในการปฏิบัติหน้าที่ ตัวชี้วัดที่ ๑๐ หน่วยงานในระบบกระบวนการยุติธรรมมีการทบทวนและปรับปรุงประสิทธิภาพเรื่องร้องเรียน และตัวชี้วัดที่ ๑๔ หน่วยงานมีการจัดทำการวิเคราะห์ ประเมินต้นทุนของกิจกรรมการเข้าถึงความยุติธรรม

๑.๕ ขอบเขตการศึกษา

การดำเนินการจ้างเหมาบริการผู้เชี่ยวชาญศึกษาสภาพปัญหา สาเหตุ และบริบทต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องับกระบวนการยุติธรรมไทย เพื่อขับเคลื่อนเป้าหมายการปฏิรูปประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญาโดยใช้การประเมินเป็นตัวชี้วัดมีขอบเขตการศึกษาดังนี้

๑) ขอบเขตด้านเนื้อหา

๑.๑) ดำเนินการศึกษาวเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการทดลองจัดเก็บข้อมูลตามตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญาปี พ.ศ.๒๕๖๑ มาใช้ในการวิเคราะห์และประเมินจุดอ่อน-จุดแข็ง-โอกาส และความท้าทายของกระบวนการยุติธรรมไทยในมิติต่าง ๆ ตามกรอบตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ดังนี้

กรอบที่ ๑ ประชาชนรับรู้กฎหมายและสิทธิพื้นฐาน

ตัวชี้วัด R๑ สัดส่วนของผู้ที่เกี่ยวข้องในคดี หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่รับทราบช่องทางในการรับรู้สิทธิทางกฎหมาย และความรู้พื้นฐานในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้โดยสะดวก

กรอบที่ ๒ การควบคุมอาชญากรรมที่มีประสิทธิภาพ

ตัวชี้วัด E๑ อัตราอาชญากรรมต่อจำนวนประชากร ๑๐๐,๐๐๐ คน ลดลง

ตัวชี้วัด E๒ ความหวาดกลัวภัยอาชญากรรมของประชาชนลดลง

กรอบที่ ๔ การกระทำผิดซ้ำลดลง

ตัวชี้วัด RE๑ ร้อยละของผู้พ้นโทษที่กลับมากระทำผิดซ้ำลดลง

ตัวชี้วัด RE๒ ร้อยละ/สัดส่วน ของผู้พ้นโทษที่สามารถกลับไปดำเนินชีวิตในสังคมได้

อย่างปกติสุข

กรอบที่ ๕ ผู้เสียหายและผู้ถูกกล่าวหาได้รับการคุ้มครองอย่างเหมาะสม

ตัวชี้วัด A๑ สัดส่วนการคุ้มครองดูแล ผู้เสียหาย/เหยื่ออาชญากรรมและชดเชยความเสียหาย โดยได้รับการชดเชยเยียวยาจากภาครัฐมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น

ตัวชี้วัด A๒ จำนวนผู้ที่ถูกจับกุม และภายหลังได้รับการปล่อยตัว เนื่องจากมีการพิสูจน์ว่าไม่มีความผิด ที่ได้รับเงินชดเชยเยียวยาจากภาครัฐ

กรอบที่ ๗ ประชาชนให้ความเชื่อมั่น เชื่อถือ ศรัทธา ในกระบวนการยุติธรรม

ตัวชี้วัด ET๑ ร้อยละของประชาชนที่มีความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรม ในภาพรวมเพิ่มมากขึ้น

ทั้งนี้ คณะผู้วิจัยจะดำเนินการจัดเก็บข้อมูลจากตัวชี้วัดในด้านที่ได้รับการประเมินแล้วในปีที่ผ่านมาว่าสามารถดำเนินการจัดเก็บได้เลย (ซึ่งจะอธิบายไว้ภายหลังในหัวข้อวิธีการศึกษา) เนื่องจากหน่วยงานที่รับผิดชอบได้มีการจัดเก็บข้อมูลไว้แล้ว สำหรับข้อมูลของตัวชี้วัดในส่วนที่ยังไม่ได้ดำเนินการจัดเก็บข้อมูลอันเนื่องมาจากหน่วยงานส่วนใหญ่ยังไม่มีการจัดเก็บข้อมูลตามตัวชี้วัดหรือข้อมูลไม่มีความสมบูรณ์เพียงพอที่จะนำมาใช้ในการวิเคราะห์ได้ คณะผู้วิจัยจะดำเนินการประสานหน่วยงานที่รับผิดชอบ เพื่อจัดเก็บข้อมูลเพิ่มเติมตามความเหมาะสม หรือให้ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปสู่การจัดเก็บข้อมูลตามตัวชี้วัดในอนาคตต่อไป

๑.๒) จัดทำข้อเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหา และการกำหนดเป้าหมายในการนำข้อมูลตามตัวชี้วัดไปใช้ประโยชน์เพื่อการพัฒนาประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมในอนาคตอย่างเป็นรูปธรรม โดยเชื่อมโยงกับแผนแม่บทการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ แผนปฏิรูปประเทศ และแผนยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี โดยรัฐบาล

๑.๓) พัฒนารูปแบบ และแนวทางในการนำตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญามาใช้กำหนดทิศทางการพัฒนากระบวนการยุติธรรมไทย โดยเชื่อมโยงกับกระบวนการจัดทำแผนบูรณาการและแผนยุทธศาสตร์ระดับชาติด้านกระบวนการยุติธรรม รวมทั้งแผนแม่บทการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ

๒) ขอบเขตด้านเวลา

การดำเนินการจ้างเหมาบริการผู้เชี่ยวชาญศึกษาสภาพปัญหา สาเหตุ และบริบทต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องับกระบวนการยุติธรรมไทย เพื่อขับเคลื่อนเป้าหมายการปฏิรูปประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญาโดยใช้การประเมินเป็นตัวชี้วัดมีขอบข่ายการดำเนินงานทั้งสิ้น ๒๗๐ วัน (๙ เดือน)

๓) ขอบเขตด้านสื่อและการนำเสนอผลการดำเนินงาน

เมื่อจัดทำรายงานฉบับสมบูรณ์เสร็จสิ้นคณะผู้วิจัยจะจัดทำบทความวิชาการทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ รวมถึงพัฒนาสื่อประชาสัมพันธ์เพื่อนำเสนอผลการศึกษาในรูปแบบที่เข้าใจได้ง่าย ตลอดจนเอกสารประกอบการประชุมตลอดการดำเนินงานทั้งการประชุมกับคณะทำงาน และการประชุมระดับนโยบายด้านกระบวนการยุติธรรม

๑.๖ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

คณะผู้วิจัยได้กำหนดผู้ให้ข้อมูลไว้ดังนี้

๑) หน่วยงานภาครัฐและหน่วยงานด้านกระบวนการยุติธรรม

ตาราง ๑-๑ กลุ่มเป้าหมายในหน่วยงานภาครัฐและหน่วยงานด้านกระบวนการยุติธรรม

กลุ่ม	หน่วยงาน
หน่วยงานในระบบงานยุติธรรม	สำนักงานตำรวจแห่งชาติและหน่วยงานภายใต้สังกัด สำนักงานอัยการสูงสุด, อัยการจังหวัด, สำนักงานศาลยุติธรรม, ศาล
หน่วยงานในกระทรวงยุติธรรม	กรมสอบสวนคดีพิเศษ (DSI) กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กรมราชทัณฑ์, กรมคุมประพฤติ สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) สำนักงานกองทุนยุติธรรมสำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม สำนักงานกิจการยุติธรรม (สจร.) สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย (TIJ) สำนักงานยุติธรรมจังหวัด
หน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง	สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ปปง.) สำนักงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (ป.ป.ท.) สำนักงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) สำนักงานสถิติแห่งชาติ

รายงานฉบับสมบูรณ์

เสนอ สำนักงานกิจการยุติธรรม

โดย สำนักงานศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

๒) ประชาชนทั่วไป

สืบเนื่องจากการทดลองจัดเก็บข้อมูลตามตัวชี้วัดปี พ.ศ.๒๕๖๑ มีการสำรวจภาคประชาชน (Public Survey) ทั้ง ๕ ภูมิภาค ๑๐ จังหวัด ได้แก่ กรุงเทพมหานคร จังหวัดนครปฐม จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดสุโขทัย จังหวัดอุดรธานี จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดจันทบุรี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จังหวัดสงขลา และจังหวัดสุราษฎร์ธานี คณะผู้วิจัยเห็นว่าควรดำเนินการสำรวจภาคประชาชนในพื้นที่เดียวกันกับปีที่ผ่านมา เนื่องจากเพื่อให้เห็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น เช่น ทศนคติ การรับรู้ ความคาดหวัง โดยสามารถวิเคราะห์และเชื่อมโยงกับการดำเนินงานของภาครัฐ เหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในรอบปีที่ผ่านมา โดยคณะผู้วิจัยได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างไม่น้อยกว่า ๑,๐๐๐ ซึ่งเผื่อความคาดเคลื่อนไว้ที่ ๓๐% ทำให้การสำรวจภาคประชาชนครั้งนี้คณะผู้วิจัยจะจัดเก็บไม่น้อยกว่า ๑,๓๐๐ ตัวอย่าง ในทุกจังหวัด

๓) ผู้มีส่วนได้เสียได้กระบวนการยุติธรรมทางอาญา

โดยหมายถึงผู้ที่อยู่ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาโดยตรงได้แก่ จำเลย ผู้ต้องหา ผู้ต้องขัง ครอบครัวจำเลย/ผู้ต้องหา/ผู้ต้องขัง ทนาย พยาน และผู้เสียหาย ทั้งนี้ การเก็บข้อมูลจากส่วนนี้จะใช้วิธีการเดียวกับการสำรวจผู้มีส่วนได้เสีย (User Survey: US) จากการทดลองจัดเก็บข้อมูลตามตัวชี้วัดปี พ.ศ.๒๕๖๑ คือผู้มีส่วนได้เสียในเรือนจำพิเศษกรุงเทพ

บทที่ ๒

ทบทวนวรรณกรรม

๒.๑ รายงานการประชุมคณะทำงานเพื่อจัดทำตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

๑) รายงานการประชุมคณะทำงานเพื่อจัดทำตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ครั้งที่ ๑/๒๕๖๑ วันที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๖๑

วาระที่ ๑ ประธานแจ้งให้ที่ประชุมทราบ

สืบเนื่องมาจากสภาขับเคลื่อนปฏิรูปประเทศ (สปท.) มีแผนปฏิรูประบบการประเมินคุณภาพของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาทั้งระบบ โดยมีข้อสมมุติฐานว่าตำรวจ อัยการ ศาล ผู้พิพากษา กรมบังคับคดี DSI รวมทั้งคนที่ทำงานอยู่ในกระบวนการต่าง ๆ ควรที่จะต้องมีส่วนร่วมกันในระดับ Impact เพื่อให้การทำงานมุ่งไปในทิศทางเดียวกัน จึงมีแผนปฏิรูปขึ้นมาให้กระทรวงยุติธรรมเป็นฝ่ายบริหารผ่านกระบวนการ มีการรับเรื่องเสนอจนกระทั่งอนุกรรมการเห็นดีเห็นงาม มีการหารือ ปรับกระบวนการคิด จนมาถึงจุดกรองใหญ่ผ่านอนุกรรมการและกำลังจะเสนอ กพยช. เพื่อให้ทราบ และมีการทดลองเก็บข้อมูลจากตัวชี้วัด ในส่วนนี้จะทำให้ท่านรองประธานนำเสนอข้อมูลตัวชี้วัดพร้อมวิธีการจัดเก็บของแต่ละตัวต่อไป

วาระที่ ๒ อธิบายการทำงานเกี่ยวกับตัวชี้วัดและวิธีการจัดเก็บข้อมูล

สำนักงานกิจการยุติธรรมในฐานะฝ่ายเลขานุการฯ ได้ดำเนินการสรุปผลการดำเนินงานที่ได้รับจากการประชุมคณะทำงานเพื่อจัดทำตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญาและจัดทำร่างตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ๗ กรอบ ๒๑ ตัวชี้วัด รวมถึงวิธีการเก็บข้อมูล ดังนี้

(๑) ประชาชนรับรู้กฎหมายและสิทธิพื้นฐาน Rights and Legal Knowledge (๑ ตัวชี้วัด)

R๑ สัดส่วนของผู้เกี่ยวข้องในคดีหรือผู้มีส่วนได้เสียที่รับทราบช่องทางในการรับรู้สิทธิทางกฎหมายและความรู้พื้นฐานในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้โดยสะดวก

(๒) การควบคุมอาชญากรรมที่มีประสิทธิภาพ Effective Crime Control (๒ ตัวชี้วัด)

E๑ อัตราอาชญากรรมต่อจำนวนประชากร ๑๐๐,๐๐๐ คน ลดลง

E๒ ความหวาดกลัวภัยอาชญากรรมของประชากรลดลง

(๓) กระบวนการยุติธรรมบนพื้นฐานของการบริหารจัดการที่ดี Good Governance Justice

(๑๑ ตัวชี้วัด แบ่งเป็น ๖ ด้านย่อย)

ด้านที่ ๑ เคารพและคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน (Fundamental Rights)

G๑ จำนวนคดีและ/หรือเรื่องร้องเรียนที่มีมูล และถึงที่สุดที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติที่ขัดกับศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์หรือละเมิดสิทธิขั้นพื้นฐานที่มีจำนวนลดลง

ด้านที่ ๒ กระบวนการยุติธรรมมีความเที่ยงตรง (Fairness & Accuracy)

G๒ แต่ละหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม มีการวิเคราะห์กระบวนการงานที่พึงประสงค์ตามบทบาทและหน้าที่ของตน

G๓ จำนวนเรื่องร้องเรียนที่เกี่ยวข้องกับความบกพร่องในการปฏิบัติหน้าที่การเลือกปฏิบัติและ/หรือการทุจริต หรือถูกแทรกแซงมีจำนวนลดลง

ด้านที่ ๓ ลำช้าเกินควร (Without Undue Delay)

G๔ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการกำหนดระยะเวลามาตรฐานตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายในแต่ละขั้นตอนการปฏิบัติงาน โดยมีระบบให้ประชาชนสามารถตรวจสอบติดตาม (Tracking) ได้

ด้านที่ ๔ โปร่งใส ตรวจสอบได้ (Transparency & Accountability)

G๕ หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมมีการกำหนดมาตรการเชิงรุกด้านการบริหารจัดการให้มีความโปร่งใสและแจ้งให้ประชาชนรับทราบ

G๖ หน่วยงานมีมาตรการ/ระบบที่เอื้อต่อการป้องกันไม่ให้เกิดการเลือกปฏิบัติหรือผลประโยชน์ทับซ้อนในการปฏิบัติหน้าที่ เช่น ระบบการจ่ายสำนวนคดี

G๗ หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมมีกระบวนการทบทวนและปรับปรุงประสิทธิภาพเรื่องร้องเรียน

ด้านที่ ๕ มีสมรรถภาพ (Institutional Capacity)

G๘ สัดส่วนความเหมาะสมของทรัพยากรทั้งเครื่องมือ งบประมาณ และทรัพยากรมนุษย์กับภาระงาน

G๙ มีมาตรการส่งเสริมคุณธรรมในการบริหารงานบุคคล และมีการตรวจประเมินและพัฒนาสมรรถภาพด้านความรู้ความสามารถของบุคลากรที่เหมาะสมกับการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ

G๑๐ หน่วยงานมีการประเมินสมรรถภาพด้านการบริหารจัดการของหน่วยงาน เช่น ความพร้อมด้านโครงสร้าง การวางระบบกระบวนการและขั้นตอนการทำงาน

ด้านที่ ๖ ต้นทุนในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม (Cost)

G๑๑ หน่วยงานมีการจัดทำวิเคราะห์ประเมินค่าต้นทุนของกิจกรรมการเข้าถึงความยุติธรรม

(๔) การกระทำผิดซ้ำลดลง Reduced Recidivism (๒ ตัวชี้วัด)

RE๑ ร้อยละของผู้พ้นโทษที่กลับมากระทำผิดซ้ำลดลง

RE๒ ร้อยละ/สัดส่วนของผู้พ้นโทษที่ได้รับการศึกษาและฝึกงานทำที่ชอบด้วยกฎหมายหลังพ้นโทษ

(๕) ผู้เสียหายและผู้ถูกกล่าวหาได้รับการคุ้มครองอย่างเหมาะสม Appropriate Protection of victims And the Accused (๑ ตัวชี้วัด)

A๑ ผู้เสียหาย/เหยื่ออาชญากรรมที่ได้รับการคุ้มครองดูแลและชดเชยความเสียหายมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น

(๖) ไม่มีผู้ต้องหา/จำเลยถูกจับกุมโดยไม่ได้กระทำความผิด Do not have any Miscarriages of Justice (๓ ตัวชี้วัด)

D๑ หน่วยงานมีมาตรการในการตรวจสอบ เพื่อป้องกันผู้ต้องหา/จำเลย โดยไม่ได้กระทำความผิด

D๒ จำนวนคดีที่มีการรื้อฟื้นขึ้นมาเนื่องจากพบว่ามี การจับกุมผู้ต้องหา/จำเลยโดยไม่ได้กระทำความผิด

D๓ จำนวนผู้ที่จับกุมและภายหลังได้รับการปล่อยตัวเนื่องจากการพิสูจน์ว่าไม่มีความผิด ที่ได้รับเงินชดเชยเยียวยา

(๗) ประชาชนให้ความเชื่อมั่น เชื่อถือ ศรัทธา ในกระบวนการยุติธรรม Ensured Trust in Justice (๑ ตัวชี้วัด)

ET๑ ร้อยละของประชาชนที่มีความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรม ในภาพรวม

วาระที่ ๓ นำเสนอการจัดเก็บข้อมูล ๗ กรอบ ๒๑ ตัวชี้วัด

จากการนำตัวชี้วัดที่อยู่ใน ๗ กรอบ ๒๑ ตัวชี้วัดที่ทางคณะกรรมการได้พิจารณาและขอให้เลขาธิการดำเนินการในขั้นต่อไป คือ จัดเก็บข้อมูลเพื่อเห็นถึงความเป็นไปได้ในการใช้ประโยชน์ ทางที่ปรึกษานำโดยรองศาสตราจารย์ ดร.ธีระ สนิตวรักษ์ และคณะทีมงาน ได้ศึกษา พบว่า ตัวชี้วัดทั้งหมด ๒๑ ตัวชี้วัด เมื่อนำไปทดลองจัดเก็บ ตัวชี้วัดมีปัญหาในการเก็บข้อมูล ๓ ตัวชี้วัด จึงนำมาสู่การให้คณะอนุกรรมการพิจารณา รวบรวมหาทางแก้ไขและปรับเปลี่ยน มีรายละเอียด ดังนี้

ตัวชี้วัดที่ G๑ จำนวนคดีและเรื่องราวเรียนที่มีมูลและถึงที่สุด

ที่ประชุมมีความเห็นและร่วมอภิปราย ดังนี้

คณะกรรมการ	รายละเอียดข้อคิดเห็น
นายวิพล กิตติทัศนารชัย ประธานคณะทำงาน	- ควรเริ่มเก็บข้อมูล มีกระบวนการต่าง ๆ โดยปีแรกกรมคุ้มครองสิทธิต้องมีข้อมูลเป็นหน่วยงานแรก เพราะเป็นแหล่งที่มีข้อมูล - ตัดคำว่า “ถึงที่สุด” ออก แล้วปรับข้อมูลที่มีน้ำหนักให้มีความเชื่อถือได้มากขึ้น - ซึ่งสามารถดูข้อมูลได้ที่สำนักงานกรมคุ้มครองสิทธิและแนะนำให้หน่วยงานที่ไม่มีข้อมูลต้องเริ่มเก็บข้อมูล - คิดว่าไม่ควรตัดคำว่า “ถึงที่สุด” ออก ให้ดูข้อมูลจากที่มีอยู่ก่อนและให้อธิบายความหมายของคำว่า “ถึงที่สุด” ปัญหาตอนนี้คือมีข้อจำกัดเรื่องข้อมูล ดังนั้นระหว่างนี้ให้หมายถึง “ถึงที่สุด” ที่จบจากกระบวนการคณะกรรมการคุ้มครองสิทธิ ซึ่งเป็นที่เดียวที่มีแหล่งข้อมูลนี้อยู่ - ส่วนหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ปฏิบัติหน้าที่เองให้เริ่มเก็บสถิติข้อมูล เมื่อพร้อมแล้ว จะพิจารณาความหมายของคำว่า “ถึงที่สุด” ให้เป็นไปตามกระบวนการของการพิจารณาของแต่ละหน่วยงาน

คณะกรรมการ	รายละเอียดข้อคิดเห็น
นางศิวกร คุรัตน์เวช รองประธานคณะทำงาน	- สร้างกระบวนการที่มีการเก็บค่าสถิติเพื่อเป็นฐานข้อมูลภายในประเทศให้สามารถนำมาใช้อ้างอิงในปัดไปได้ - มีเรื่องร้องเรียนเกิดขึ้น มีการเก็บสถิติที่มีอยู่และสร้างกระบวนการเก็บสถิติขึ้นมา สร้างฐานข้อมูลในประเทศ ไทยขึ้น ปีถัด ๆ ไปจะได้มีข้อมูลให้ดู ไม่อยากให้บอกว่าเก็บข้อมูลไม่ได้แล้วยกเลิกตัวชี้วัด อยากให้เริ่มด้วยการ สร้างฐานข้อมูลขึ้นมาก่อน - ควรมีการปรึกษาหารือร่วมกับคณะกรรมการคุ้มครองสิทธิว่าคำนี้ ถ้าจะมีคุณค่าควรจะต้องใช้คำว่าอะไร
นางสาวพูนทรัพย์ นรมิตร สำนักงานศาลยุติธรรม	- ขอให้คำนิยามชัดเจน นิยามต้องตรงกัน
รศ.ดร.ธีระ สนิทธารักษ์ หัวหน้าโครงการ	- นิยามที่เรากำหนดไว้รวบรวมมาทั้งหมด ดูว่าทุกวันนี้มีตัวชี้วัดอะไร ขาดอะไรบ้าง และ อีก ๓ ตัวชี้วัดที่ไม่มีข้อมูลไม่ว่าจะทำไม่ได้ แต่เรายังไม่ได้ทำจึงยังไม่ต้องเอาออก
ดร.บัณฑูร เศรษฐศิโรตม์	- ควรเริ่มต้นจากการที่หน่วยงานมีการจัดเก็บข้อมูลก่อน

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีความเห็นให้คงตัวชี้วัดที่ G๑ จำนวนคดีและเรื่องร้องเรียนที่มีมูลและถึงที่สุด ได้
ข้อสรุปว่าไม่ต้องตัดคำว่า “ถึงที่สุด” ออกให้พิจารณาจากข้อมูลพื้นฐานที่มีอยู่ก่อน พร้อมทั้งให้มีนิยามตัวชี้วัด
ให้มีความชัดเจนให้มากยิ่งขึ้น

**ตัวชี้วัดที่ G๒ แต่ละหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม มีการวิเคราะห์กระบวนการงานที่พึง
ประสงค์ตามบทบาท และหน้าที่ของตน**

ที่ประชุมมีความเห็นและร่วมอภิปราย ดังนี้

คณะกรรมการ	รายละเอียดข้อคิดเห็น
นายวิพล กิตติทัศนาศรัย ประธานคณะทำงาน	- ส่วนของกระบวนการไม่ได้ เราจะแปลงออกมาเป็นตัวชี้วัดอย่างไร ถ้าเราจะแปลงต้องให้ หน่วยงานเริ่มทำการสำรวจความพึงพอใจ - กระบวนการยุติธรรมมีความเที่ยงตรง แต่ภาษาที่ใช้บอกตัวชี้วัดให้เข้าใจได้ยาก โดยแยกเป็น ๒ ส่วน ส่วนที่เป็นภารกิจจะมอบหมายให้อาจารย์ทำไปดั้งเดิม ส่วนที่สอง คือ ตัวชี้วัดนี้เราจะประเมิน หน่วยงานยุติธรรมว่ามีการสะท้อนความเที่ยงตรงอย่างไรมีแนวประเมินที่ต้องเป็นรูปแบบไหนถึงจะ สามารถประเมินออกมาได้ดี
นางศิวกร คุรัตน์เวช รองประธานคณะทำงาน	- การที่เขียนคำนิยามเช่นนี้ จะต้องดูว่าแต่ละหน่วยงานมีการทำตัวชี้วัดอย่างไร ให้สะท้อนค่ากลับไปหน่วยงานว่าการปรับ คิด วิเคราะห์กระบวนการที่พึงประสงค์ตามเกณฑ์ อย่างไร อยากปรับเป็นข้อเสนอแนะให้หน่วยงานทบทวนว่าภารกิจของตนเองตรงกับเป้าหมายน้อยแค่ไหน และปัญหาที่พบคือยังไม่มีจัดการเรื่องงบประมาณ ทรัพยากรที่เหมาะสม ให้สอดคล้องกับ เป้าหมายที่หน่วยงานได้มอบไป
นางสาวพูนทรัพย์ นรมิตร สำนักงานศาลยุติธรรม	- ใช้ได้ แต่แต่ละหน่วยงานต้องบอกอำนาจ หน้าที่ของตนเอง

รายงานฉบับสมบูรณ์

เสนอ สำนักงานกิจการยุติธรรม

โดย สำนักงานศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

คณะกรรมการ	รายละเอียดข้อคิดเห็น
รศ.ดร.ธีระ สนิทธารักษ์ หัวหน้าโครงการ	- ตัวชี้วัด G๒ และ G๓ จะวัดและปรับ G๒ มีวิธีการปรับคือจะต้องไปดูว่าแต่ละหน่วยงานมีการประเมินตัวเองยังงัย ตั้ง Outcome Impact อย่างไร ไม่ใช่ดูแค่ตัว Output เท่านั้น แต่จะต้องดูค่า KPI ที่หน่วยงานกำหนด ซึ่งแต่ละหน่วยงานจะมีการนำเสนอตัวชี้วัดของตัวเองต่างกันโดยดูว่า ๒๐% ของหน่วยงานมีอะไรบ้าง และดูจากการทำ Report กลับมา และตัวชี้วัด G๒ มีความใหม่ ถ้าหากเราปรับเปลี่ยนอาจต้องกลับไปวัดใหม่ ทำให้ในส่วนของกระบวนการอาจจะต้องล่องเลยไปอีก ทั้งนี้ ยังไม่มีวิธีการไปประเมิน ตรวจสอบได้เพราะแต่ละหน่วยงานมีความหลากหลาย
ดร.บัณฑิต เศรษฐศิริโรตม์	- อยากให้อาจารย์ช่วยบอกตัวชี้วัดที่ใช้วัด การจัดเก็บตามรูปแบบทาง มหาวิทยาลัยว่าจะนำมาใช้กับกระบวนการยุติธรรมอย่างไรได้บ้าง ข้อเสนอของทีมวิจัยสำหรับหน่วยงานคือต้องเก็บข้อมูลตัวชี้วัดอย่างไร เพื่อจะประเมินคุณภาพของหน่วยงานได้
นายอุกฤษฏ์ ศรพรหม สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย	- มีรูปแบบกระบวนการที่ชัดเจนตลอดทั้งกระบวนการจนถึงจุดสิ้นสุด จะทำให้ทั้งผู้ต้องหา พยาน หรือเจ้าหน้าที่ สามารถเห็นว่าตนเองเมื่อเข้ามาเห็นแบบแผนกระบวนการและรู้ได้เลยว่าตนเองอยู่จุดไหนของกระบวนการยุติธรรม

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติให้ตัวชี้วัดที่ G๒ แต่ละหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม มีการวิเคราะห์กระบวนการงานที่พึงประสงค์ตามบทบาทและหน้าที่ของตน ให้ยังคงมีตัวชี้วัดนี้อยู่ แต่ให้นิยามตัวชี้วัดให้ชัดเจนมากขึ้นและประเมินค่า KPI เพื่อเป็นการประเมินคุณภาพหน่วยงานตนเองได้ นอกจากนี้การมีรูปแบบแบบแผนที่ชัดเจนในกระบวนการจะเป็นตัวที่สามารถช่วยให้ทราบถึงตำแหน่งที่เราอยู่ในระหว่างกระบวนการต่าง ๆ ได้และช่วยให้เข้าใจตำแหน่งที่กำลังอยู่ได้มากขึ้น

ตัวชี้วัดที่ ๑๑ (G๘) สัดส่วนความเหมาะสมของทรัพยากรทั้งเครื่องมือ งบประมาณ และทรัพยากรมนุษย์กับภาระงาน

ที่ประชุมมีความเห็นและร่วมอภิปราย ดังนี้

คณะกรรมการ	รายละเอียดข้อคิดเห็น
นายวิพล กิตติศาสนาสัย ประธานคณะทำงาน	- ไม่มีข้อมูล จึงต้องไปเสนอให้แต่ละหน่วยงานออกแบบให้มีการจัดเก็บข้อมูล เพื่อประเมินสุขภาพและเตรียมความพร้อม ซึ่งคำว่า “สัดส่วน” เป็นการใช้อย่างที่ทำได้ยากเกินไป แต่ถ้าได้สัดส่วนมากก็จะให้เราสามารถทำได้ จึงยังให้คงอยู่เหมือนเดิมไม่ต้องปรับ
นางศิวกร คุรัตน์เวช รองประธานคณะทำงาน	- ตัวชี้วัดควรมาจากเครื่องมือที่มีความเหมาะสมเพื่อสะท้อนตัวเลขที่ชัดเจน อันนำไปสู่การวางแผนของหน่วยงานเพื่อผลักดันให้การทำงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น - เป็นเพราะเราใช้คำว่าสัดส่วน เลยทำให้ยังไม่มีตัวเลข แต่จริง ๆ ถ้าเรามีตัวชี้วัดความเหมาะสม หน่วยงานก็จะทำได้เหมาะสม มีเครื่องมือที่เหมาะสม อยากให้แต่ละหน่วยงานมีแผน มีความพยายามผลักดันเพื่อให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น
ดร.บัณฑิต เศรษฐศิริโรตม์	- การเก็บข้อมูลเพื่อสะท้อนสมรรถนะของหน่วยงานได้จริง จำเป็นต้องมีปัจจัยสำคัญ อาทิ บุคลากร/ทรัพยากรมนุษย์ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญโดยเฉพาะงานด้านยุติธรรมและความสอดคล้องกับ

รายงานฉบับสมบูรณ์

เสนอ สำนักงานกิจการยุติธรรม

โดย สำนักงานศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

คณะกรรมการ	รายละเอียดข้อคิดเห็น
	แผนการดำเนินงานของหน่วยงานนั้น ๆ เช่น หากตัวชี้วัดต้องการวัดประสิทธิภาพของบุคลากร หน่วยงานที่ถูกวัดจำเป็นต้องมีแผนบริหารบุคลากรที่พร้อมจะถูกประเมินด้วยเช่นกัน ซึ่งปัจจุบันหลายหน่วยงานประสบปัญหาในเรื่องของการไม่มีแผนรองรับการประเมิน ตลอดจนไม่ทราบว่าควรจัดเก็บข้อมูลอย่างไร - มินางที่กำกับ สทช. ที่เกี่ยวข้องหลายประเด็น เช่น เวลาออกกฎหมายใหม่ เราไม่ได้ประเมินการใช้ทรัพยากร ผลออกมาเลยเป็นข้อวิจารณ์ของสังคม หลายกฎหมายมันบังคับใช้ไม่ได้ถ้าไม่มีคนรู้เทคนิค ถ้าเราจะดูทรัพยากรมนุษย์ เราต้องดูว่าองค์กรในระบบยุติธรรมมีแผน HR หรือไม่ โดยจำนวนมากหน่วยงานในไทยไม่มีแผน ข้อเสนอ คือต้องเสนอให้มีการเก็บข้อมูลเหล่านี้ เพื่อที่จะเสนอสมรรถนะได้ ว่าข้อมูลอะไรที่ควรเก็บเพื่อมาวัด

มติที่ประชุม

คณะกรรมการเห็นว่าชี้วัดที่ ๑๑ (G๘) สัดส่วนความเหมาะสมของทรัพยากรทั้งเครื่องมือ งบประมาณ และทรัพยากรมนุษย์กับการะงาน ได้ข้อสรุปว่า ยังคงตัวชี้วัดนี้ไว้แต่ควรให้หน่วยงานออกแบบการจัดเก็บข้อมูลเพื่อที่สามารถสะท้อนสมรรถภาพที่หน่วยงานของตนมีออกมา รวมทั้งควรมีการออกแบบแผนการจัดการดูแลด้านทรัพยากรมนุษย์ต่อไปในอนาคต เพื่อวางแผนการเก็บข้อมูลของหน่วยงานและการนำไปใช้ประโยชน์

ตัวชี้วัดที่ยังไม่สามารถจัดเก็บข้อมูลได้ ๒ ตัวชี้วัด ได้แก่

ตัวชี้วัดที่ D๑ หน่วยงานมีมาตรการในการตรวจสอบเพื่อป้องกันการจับกุมผู้ต้องหา/จำเลย โดยไม่ได้กระทำผิดความผิด

ตัวชี้วัดที่ D๒ จำนวนคดีที่มีการรื้อฟื้นขึ้นมาจากพบว่ามีการจับกุมผู้ต้องหา/จำเลย โดยไม่ได้กระทำผิดความผิด

ที่ประชุมร่วมอภิปราย ดังนี้

คณะกรรมการ	รายละเอียดข้อคิดเห็น
นายวิพล กิตติศนาสรชัย ประธานคณะทำงาน	- กระทรวงยุติธรรมมีหน่วยงานใดที่จะไปรื้อฟื้นคดีที่ถูกฟ้องร้อง ถูกร้องเรียกไว้ได้บ้างและมีกระบวนการใดบ้างที่สามารถช่วยเหลือได้ - D๒ ถ้าคดีที่มีการรื้อฟื้น มันเริ่มต้นอย่างไร ใครเป็นแหล่งข้อมูล และข้อมูล DXC จะสามารถช่วยได้ไหม ถ้าเราใช้ DXC มาเชื่อมต่อข้อมูล ทำเป็นโจทย์ใหม่ที่เราจะนำข้อมูลที่เกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่เกี่ยวข้อง ไปกระจายกับหน่วยงานนอกที่เกี่ยวข้องด้วย ข้อมูล DXC จะพิจารณาสิ่งรอบ ๆ รอยต่อนี้
นางศิวากร คุรัตน์เวช รองประธานคณะทำงาน	- ตรวจสอบตัวชี้วัดโดยการ Crosscheck กับหน่วยงานของตนเองก่อนเข้าสู่กระบวนการของศาล - ต้องไปดูในตัวชี้วัดว่าหน่วยงานไหนที่ต้องตรวจเช็ค โดยจะ Crosscheck ที่หน่วยงานของตัวเอง ไม่ใช่หน่วยงานอื่น น่าจะเป็นกระบวนการก่อนเข้าสู่ศาล
รศ.ดร.ธีระ สนิเดชารักษ์ หัวหน้าโครงการ	- D๑ โดยสรุปคือยังไม่ได้ทำ เพราะไม่มีข้อมูล และปัญหา คือไม่มีมาตรการเลยส่งผลให้ไม่มีข้อมูล - D๒ โดยสรุปคือไม่มีข้อมูล

รายงานฉบับสมบูรณ์

เสนอ สำนักงานกิจการยุติธรรม

โดย สำนักงานศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

มติที่ประชุม

ตัวชี้วัดที่ D๑ และ D๒ ได้ข้อสรุปว่า ให้ยังคงตัวชี้วัดไว้ แม้จะไม่มีข้อมูลของตัวชี้วัดแต่สามารถหาข้อมูลได้จากการมีความต้องการ Crosscheck ตัวชี้วัดของหน่วยงานตนเอง

ตัวชี้วัดที่ควรรวบรวมทั้งสองตัวชี้วัด ได้แก่

G๙ มีมาตรการส่งเสริมคุณธรรมในการบริหารงานบุคคล และมีการตรวจประเมินและพัฒนาสมรรถภาพด้านความรู้ความสามารถของบุคลากรที่เหมาะสมกับการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ

G๑๐ หน่วยงานมีการประเมินสมรรถภาพด้านการบริหารจัดการของหน่วยงาน เช่น ความพร้อมด้านโครงสร้าง การวางระบบกระบวนการและขั้นตอนการทำงาน

ที่ประชุมร่วมอภิปราย ดังนี้

คณะกรรมการ	รายละเอียดข้อคิดเห็น
นายวิพล กิตติศนาสรชัย ประธานคณะทำงาน	- ให้เปลี่ยนคำว่าเช่น ให้เป็นคำว่า “ได้แก่” และรวมตัวชี้วัดทั้งสองตัวชี้วัดเข้าด้วยกัน โดยรวมแล้วทั้งหมดเป็น ๒๐ ตัวชี้วัด และเสนอให้เพิ่มตัวชี้วัดด้านการจัดเก็บข้อมูลของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมไว้อีก ๑ ตัวชี้วัด พร้อมเสนอในที่ประชุมอนุกรรมการ
รศ.ดร.ธีระ สนิทธารักษ์ หัวหน้าโครงการ	- ตัวชี้วัด G๙ กับ G๑๐ ผลจะออกมาไปในทางเดียวกัน ทางคณะผู้วิจัยจึงอยากรวมไว้ด้วยกัน

มติที่ประชุม

จากความคิดของคณะกรรมการทั้งหมด สามารถสรุปได้ว่า ตัวชี้วัดที่ G๙ และ G๑๐ ให้ควบรวมกัน และให้เปลี่ยนการใช้คำจากคำว่า “เช่น” เป็น “ได้แก่” และให้เพิ่มตัวชี้วัดที่ ๒๑ เป็นตัวชี้วัดที่ดูด้านความพร้อมในการบริหารจัดการข้อมูล โดยให้ฝ่ายเลขาฯ หาหรือแนวทางเพื่อรวบรวมตัวชี้วัดสำหรับ G๙ และ G๑๐ จากนั้นให้เพิ่มตัวชี้วัดที่ ๒๑ ขึ้นมาแทนที่เพื่อเสนอในที่ประชุมอนุกรรมการฯ ต่อไป

วาระที่ ๔ ข้อเสนอแนะและรายละเอียดอื่น ๆ ในที่ประชุม

คณะกรรมการ	รายละเอียดข้อคิดเห็น
รศ.ดร.ธีระ สนิทธารักษ์ หัวหน้าโครงการ	- เรื่องการบูรณาการข้อมูลของหน่วยงานนั้นยังไม่เกิดขึ้น ข้อมูลของเราคือข้อมูลของเรา ไม่ใช่ข้อมูลที่จะส่งผ่านข้อมูลในศูนย์ DXC โดยความร่วมมือส่วนนั้นมันยังไม่เป็นรูปธรรม ในเรื่องของการบูรณาการข้อมูลเพื่อประสิทธิภาพจึงเป็นสิ่งที่สำคัญเป็นอย่างมาก เพราะแต่ละส่วนต่างจัดการข้อมูลของตนเองเลยทำให้ไม่เห็นภาพ เพราะฉะนั้นการบูรณาการข้อมูลโดยใช้ DXC ให้มีประโยชน์มากที่สุดจึงเป็นสิ่งที่ผู้ทำวิจัยขอเสนอ
ดร.บัณฑิตเกียรติคุณ	- จากแผนปฏิรูป ตัวชี้วัดที่อยู่ในฐานข้อมูลที่ถูกถูกต้อง ต่อเนื่อง ควรจะทำการกำกับหน่วยงานและระบบฐานข้อมูลต้องเดินตามแผนปฏิรูปประเทศ
นายวิพล กิตติศนาสรชัย ประธานคณะทำงาน	- รวบรวมตัวชี้วัดที่ ๒๐ และ ๒๑ ให้ใส่ลงไปใน G๑๐ เป็นตัวชี้วัดที่ ๒๑ เหมือนเดิม โดยเป็นการดูความพร้อมการบริหารจัดการข้อมูล ถ้าเราไม่ดูด้านนี้ ด้านอื่นอาจจะล้มเหลวไปด้วย เพราะเป็นเรื่องที่ซ่อนอยู่ที่เราลืมใส่ไป และที่น่าสนใจคือการทำวิจัยพฤติกรรมใดบ้างที่เสี่ยงที่จะทำให้ผู้ถูกกระทำอยู่

รายงานฉบับสมบูรณ์

เสนอ สำนักงานกิจการยุติธรรม

โดย สำนักงานศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

คณะกรรมการ	รายละเอียดข้อคิดเห็น
	แล้วไม่กล้าเปิดเผยความจริงออกมา เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติให้เจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจใหญ่ เพิ่มความเท่าเทียมให้กับคนที่ด้อยกว่าเพื่อที่เขาจะได้กล้าเปิดเผยความจริงมากขึ้น
นายอุกฤษฏ์ ศรพรหม สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย	- พบว่ามีตัวเลขที่น่าสนใจในงานเกี่ยวกับผู้ต้องขังที่ให้สัมภาษณ์ว่า เขาไม่ได้กระทำความผิดจริง เราจะมีวิธีการตรวจสอบอย่างไรว่า สิ่งที่เขาให้ข้อมูลกับคณะผู้วิจัยมีความน่าเชื่อถือมากน้อยเพียงใดว่าเขาไม่ได้กระทำความผิด โดยเราควรจะ Crosscheck ตัวเลขนี้ได้ - เรื่องการนำข้อมูลในฐานข้อมูลของคดีอาญาให้เข้ามาอยู่ในระบบ Blockchain เป็นระบบที่ไม่สามารถแก้ไขข้อมูลโดยคนใดคนหนึ่งได้ จะทำให้ฐานข้อมูลจึงมีความน่าเชื่อถืออย่างมาก ซึ่งบ้านเราควรจะมีการทำตัวชี้วัดที่สามารถนำมาบูรณาการข้อมูลต่าง ๆ ได้ โดยนำเทคโนโลยีมาช่วยเพื่อแก้ปัญหาการคอร์รัปชัน หรือกระทั่งปัญหาที่เกิดจากบุคคลเพื่อป้องกันการเปลี่ยนแปลงข้อมูล การสูญหายของข้อมูล หากมีการพัฒนานำแนวทางนี้มาใช้ในอนาคตได้จะถือว่าเป็นเรื่องที่น่ายินดี

๒) รายงานการประชุมคณะอนุกรรมการปฏิรูปตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ครั้งที่ ๑/๒๕๖๑ วันพุธที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๖๑ เวลา ๐๙.๓๐ น.

วาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานแจ้งให้ที่ประชุมทราบ

-

วาระที่ ๒ เรื่องรับรองรายงานการประชุม ครั้งที่ ๔/๒๕๖๐ เมื่อวันพุธที่ ๖ ธันวาคม ๒๕๖๐

ฝ่ายเลขานุการฯ ได้จัดส่งรายงานผลการประชุมคณะอนุกรรมการปฏิรูปตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ครั้งที่ ๔/๒๕๖๐ ให้แก่ผู้เข้าร่วมการประชุมแล้ว ปรากฏว่า มีการแก้ไขตำแหน่งผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ พลตำรวจตรีโชคชัย เหลืองอ่อน รองผู้บังคับการกองแผนงาน อาชญากรรมเป็นรองผู้บัญชาการสำนักงานยุทธศาสตร์ตำรวจ ฝ่ายเลขานุการฯ ได้ดำเนินการแก้ไขเรียบร้อยแล้ว

มติที่ประชุม รับรองรายงานการประชุม

วาระที่ ๓ เรื่องเพื่อทราบผลการดำเนินการตามมติที่ประชุมคณะอนุกรรมการปฏิรูปตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ครั้งที่ ๔/๒๕๖๐

ฝ่ายเลขานุการฯ ได้แจ้งต่อที่ประชุมว่า ได้มีการยกร่างตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญา โดยใช้ข้อมูลจากผลงานวิจัยโครงการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อจัดทำตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะจากคณะอนุกรรมการฯ และข้อมูลจากการประชุมคณะทำงานเพื่อจัดทำตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ครั้งที่ ๓/๒๕๖๐ เมื่อวันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ ได้เป็นตัวชี้วัด ๗ กรอบ ๒๖ ตัวชี้วัด ตามคำย่อ REGRADE ซึ่งได้เสนอในที่ประชุมคณะอนุกรรมการปฏิรูปตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ครั้งที่ ๔/๒๕๖๐ เมื่อวันที่ ๖ ธันวาคม ๒๕๖๑ โดยที่ประชุมมีมติ เห็นชอบตัวชี้วัดที่ ฝ่ายเลขานุการฯ นำเสนอ โดยให้ตัดตัวชี้วัดที่ไม่มีความจำเป็นและให้ควรรวมตัวชี้วัดที่เป็นประเด็นเดียวกันไว้ด้วยกัน ปรับถ้อยภาษา

รายงานฉบับสมบูรณ์

เสนอ สำนักงานกิจการยุติธรรม

โดย สำนักงานศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

บางส่วนให้มีความชัดเจน ให้ประสานสำนักงานสถิติแห่งชาติในส่วนของตัวชี้วัดที่เป็นการจัดเก็บข้อมูลทางทะเบียน (Administrative Data) และขอรับความคิดเห็นเพิ่มเติมจากสำนักงาน ก.พ.ร.

ฝ่ายเลขานุการฯ ได้ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขถ้อยภาษาและรวมตัวชี้วัด ได้เป็น ๗ กรอบ ๒๑ ตัวชี้วัด และได้นำเสนอต่อที่ประชุมคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ (กพยช.) ครั้งที่ ๑/๒๕๖๑ เมื่อวันที่ ๕ มกราคม ๒๕๖๑ ซึ่งที่ประชุมมีมติรับทราบชุดตัวชี้วัดที่นำเสนอและมอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการฯ นำข้อเสนอแนะ/ข้อสังเกตที่ได้รับจากการประชุมไปพิจารณาดำเนินการ โดยเน้นการกำหนดตัวชี้วัดเชิงยุทธศาสตร์และตัวชี้วัดเชิงกลยุทธ์พร้อมทั้งกำหนดผู้รับผิดชอบรายตัวชี้วัดให้ชัดเจน

สำนักงานกิจการยุติธรรม ได้มีความร่วมมือทางวิชาการกับศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เพื่อดำเนินการวิเคราะห์ตัวชี้วัด กำหนดค่านิยาม ระบุการใช้ประโยชน์และวิธีการจัดเก็บกำหนดค่าเป้าหมาย ค่าเป้าหมายเปรียบเทียบ วิธีการคำนวณ แหล่งข้อมูลที่ใช้อ้างอิงและหน่วยงานที่รับผิดชอบ โดยได้ดำเนินการทบทวนงานศึกษาการปฏิรูปตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญา โดยคำนึงถึงมติคณะอนุกรรมการฯ และมติของที่ประชุม กพยช. ที่เกี่ยวข้อง ทดลองการจัดเก็บข้อมูลโดยทำการสำรวจภาคประชาชน (Public Survey) ตามกรอบตัวชี้วัดทั้ง ๗ กรอบ ตลอดจนเข้าหารือหน่วยงานถึงการรวบรวมข้อมูลสถิติทางทะเบียนที่สามารถดำเนินการผ่านศูนย์แลกเปลี่ยนข้อมูลกระบวนการยุติธรรม (DXC) ได้

ฝ่ายเลขานุการฯ จึงรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการศึกษาวิเคราะห์ของที่ปรึกษาและคณะทำงานเพื่อนำเสนอในการประชุมวาระที่ ๔.๑ ต่อไป

มติที่ประชุม รับทราบ

วาระที่ ๔ เรื่องเพื่อพิจารณา

๔.๑ ร่างชุดตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญาและร่างวิธีการจัดเก็บรวบรวมข้อมูล

ภาพประกอบ ๒-๑ ชุดตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

ฝ่ายเลขานุการฯ รายงานว่า สำนักงานกิจการยุติธรรมได้มีความร่วมมือกับศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เพื่อดำเนินการวิเคราะห์ตัวชี้วัด กำหนดนิยาม และทดลองจัดเก็บข้อมูลเพื่อทดสอบความเป็นไปได้ของการกำหนดตัวชี้วัด และได้มีการจัดประชุมคณะทำงานเพื่อจัดทำตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ที่ประชุมได้พิจารณาผลการศึกษารายงานของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์พบว่า ตัวชี้วัดที่มีการยกย่องไว้ว่าตัวสามารถดำเนินการได้ แต่ควรมีการปรับเปลี่ยนบางตัวชี้วัด เพื่อให้สะท้อนประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่แท้จริง ปรากฏดังนี้

ฝ่ายเลขานุการฯ ขอให้ที่ประชุมพิจารณาเฉพาะตัวชี้วัดที่มีการปรับเปลี่ยน ดังนี้

๑. การเปลี่ยนชื่อตัวชี้วัดเพื่อสะท้อนคุณค่าของกระบวนการยุติธรรมอย่างแท้จริง

ชุดตัวชี้วัดกระบวนการยุติธรรมบนพื้นฐานของการบริหารจัดการที่ดี	ตัวชี้วัด G๒	เดิม: แต่ละหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม มีการวิเคราะห์กระบวนการที่พึงประสงค์ตามบทบาท และหน้าที่ของตน
		ปรับ: แต่ละหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมมีการวิเคราะห์กระบวนการที่สะท้อนความถูกต้องและเที่ยงธรรม
	ตัวชี้วัด G๓	เดิม: จำนวนเรื่องร้องเรียนที่เกี่ยวข้องกับความบกพร่องในการปฏิบัติหน้าที่การเลือกปฏิบัติ และ/หรือการทุจริตหรือถูกแทรกแซงมีจำนวนลดน้อยลง
		ปรับ: คดีที่มีการชี้มูลว่าหน่วยงานรัฐหรือหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม มีความบกพร่องในการปฏิบัติหน้าที่ การเลือกปฏิบัติและ/หรือการทุจริตหรือถูกแทรกแซงมีจำนวนลดลง เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา

รายงานฉบับสมบูรณ์

เสนอ สำนักงานกิจการยุติธรรม

โดย สำนักงานศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ผู้เสียหายและผู้ถูกกล่าวหา ได้รับการคุ้มครองอย่าง เหมาะสม	ตัวชี้วัด A๑	เดิม: ผู้เสียหาย/เหยื่ออาชญากรรมที่ได้รับการคุ้มครองดูแลและชดเชย ความเสียหายมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น
		ปรับ: สัดส่วนของการคุ้มครองดูแล ผู้เสียหาย/เหยื่ออาชญากรรมและ ชดเชยความเสียหายมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น

ประเด็นการอภิปราย

G๒ แต่ละหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมมีการวิเคราะห์กระบวนการงานที่สะท้อนความถูกต้องและเที่ยงธรรม

ที่ประชุมเห็นชอบกับการปรับเปลี่ยนชื่อตัวชี้วัด เพื่อให้สอดคล้องกับคุณค่ากระบวนการยุติธรรมที่กำหนดไว้สำหรับตัวชี้วัดนี้ คือ กระบวนการยุติธรรมมีความเที่ยงตรง (Fairness and Accuracy) โดยได้มีข้อสังเกตเพิ่มเติม สรุปได้ดังนี้

- ควรระบุในรายละเอียดของตัวชี้วัดว่า แต่ละหน่วยงานจะต้องดำเนินการตรวจสอบตนเอง และกำหนดตัวชี้วัด ซึ่งเป็นหัวใจของกระบวนการทำงานของตนเอง และสะท้อนถึงความถูกต้องเที่ยงธรรมของกระบวนการยุติธรรม ซึ่งอาจไม่ใช่ตัวชี้วัดที่ ก.พ.ร. ใช้วัดประสิทธิภาพการดำเนินงานของหน่วยงานอยู่แล้วในปัจจุบัน เนื่องจาก ก.พ.ร. มุ่งวัดประสิทธิภาพของหน่วยงานเป็นหลัก ไม่ใช่กระบวนการยุติธรรมในภาพรวม ซึ่งเป็นเป้าหมายของชุดตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

- ในบางหน่วยงานที่มีกระบวนการงานเกี่ยวข้องสอดคล้องกัน เช่น สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงานอัยการสูงสุด และสำนักงานศาลยุติธรรม อาจมีการหารือร่วมกันในการกำหนดตัวชี้วัด หรืออาจอ้างอิงจากตัวชี้วัดในระดับสากลที่สามารถเทียบเคียงกันได้

G๓ คดีที่มีการชี้มูลว่าหน่วยงานรัฐหรือหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมมีความบกพร่องในการปฏิบัติหน้าที่ การเลือกปฏิบัติและ/หรือการทุจริตหรือถูกแทรกแซงมีจำนวนลดลง เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา ที่ประชุมมีความเห็นและข้อสังเกต โดยสรุปได้ดังนี้

- การเปลี่ยนคำจาก “เรื่องร้องเรียน” เป็น “คดี” ทำให้ตัวชี้วัดมีความชัดเจนขึ้น และระบุแหล่งข้อมูลได้ง่าย ทั้งนี้ เนื่องจากคดีการทุจริตคอร์รัปชัน จะใช้วิธีการไต่สวนเป็นหลัก โดย ป.ป.ท., ป.ป.ช. และศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ จะมีกระบวนการร้องเรียนและกระบวนการตรวจสอบในเบื้องต้น ส่วนจะชี้ว่าผิดหรือไม่ผิดนั้นต้องมีการคัดกรองเบื้องต้นจึงเห็นควรใช้คำว่า “คดีที่มีการชี้มูล”

- เนื่องจากตัวชี้วัดนี้ต้องวัดข้อบกพร่อง การทุจริต การถูกแทรกแซง การละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ การประพฤติมิชอบ การกระทำผิดตามมาตรา ๑๔๗-๑๖๖ ประมวลกฎหมายอาญาซึ่งเป็นเรื่องของเจ้าพนักงาน จึงควรปรับถ้อยคำเป็น “คดีที่มีการชี้มูลว่าเจ้าพนักงานของรัฐในกระบวนการยุติธรรมมีความบกพร่องในการปฏิบัติหน้าที่” เพื่อลดความสับสน

A๑ สัดส่วนของการคุ้มครองดูแล ผู้เสียหาย/เหยื่ออาชญากรรมและชดเชยความเสียหายมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น

ที่ประชุมเห็นชอบกับการปรับเปลี่ยน โดยมีข้อสังเกตเพิ่มเติม สรุปได้ดังนี้

- ควรมีการระบุคำนิยามของ “ผู้เสียหาย/เหยื่ออาชญากรรม” ให้ชัดเจน เนื่องจากคดีอาชญากรรมมีหลายประเภท และมีปริมาณคดีมาก
- ในส่วนของ “การชดเชยความเสียหาย” นั้น ในเบื้องต้น สามารถตรวจสอบข้อมูลการจ่ายเงินชดเชย ตามพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทน และค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ.๒๕๔๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๕๔ ได้ที่กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ
- เพื่อให้ตัวชี้วัดสามารถตอบโจทย์ในการวัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมในภาพใหญ่ได้ ในอนาคต ควรระบุถึงความจำเป็นในการพัฒนาแนวทางที่จะทำให้ทราบถึงจำนวนของผู้เสียหาย/เหยื่ออาชญากรรมที่แท้จริงทั้งหมดของประเทศไทย รวมทั้งการชดเชยเยียวยาที่ภาครัฐควรให้แก่เหยื่ออาชญากรรม ซึ่งในหลายประเทศมีความเห็นว่า การชดเชยเยียวยาทางการเงินเพียงอย่างเดียวยังไม่เพียงพอ หรือไม่ใช่น้ำที่ของภาครัฐ เนื่องจากภาครัฐควรให้การเยียวยาด้านจิตใจ และการติดตามแก้ไขสาเหตุของปัญหาอาชญากรรมมากกว่า

๒. การรวบรวมตัวชี้วัดที่มีความซ้ำซ้อน ที่สามารถดำเนินการเก็บข้อมูลไปพร้อมกันได้

ชุดตัวชี้วัด กระบวนการยุติธรรม บนพื้นฐานของ การบริหารจัดการที่ดี	ตัวชี้วัด G๙ และ G๑๐	เดิม: G๙ มีมาตรการส่งเสริมคุณธรรมในการบริหารงานบุคคล และมีการตรวจประเมิน และการพัฒนาสมรรถภาพด้านความรู้ความสามารถของบุคลากรที่เหมาะสมกับการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ
		เดิม: G๑๐ หน่วยงานมีการตรวจประเมินสมรรถภาพด้านการบริหารจัดการของหน่วยงาน เช่น ความพร้อมด้านโครงสร้าง การวางระบบกระบวนการ และขั้นตอนการทำงาน
		ปรับ: G๙ มีการวิเคราะห์และพัฒนาระบบทรัพยากรมนุษย์ และการบริหารจัดการอย่างสม่ำเสมอ

ประเด็นการอภิปราย

G๙ มีการวิเคราะห์และพัฒนาระบบทรัพยากรมนุษย์ และการบริหารจัดการอย่างสม่ำเสมอ

ที่ประชุมไม่มีข้อขัดข้องในการรวบรวมตัวชี้วัด โดยมีข้อสังเกตเพิ่มเติม ดังนี้

- ควรเพิ่มคำอธิบาย ว่าการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และการบริหารจัดการมีขอบเขตแค่ไหนเพียงใด เช่น ครอบคลุมถึงความเหมาะสม และความพร้อมในการจัดการทรัพยากรมนุษย์ความพร้อมของทรัพยากรมนุษย์ในแง่ของการคัดเลือก และการฝึกอบรม ความพร้อมด้านงบประมาณ และวัสดุอุปกรณ์ รวมทั้งการวางแผนในการพัฒนางานและคนให้สอดคล้อง เป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยอาจอ้างอิงถึงต้นแบบ (Model) ในด้านนี้ของสหประชาชาติ
- ในส่วนของการบริหารจัดการ เห็นสมควรปรับถ้อยคำเป็น “ระบบบริหารจัดการองค์กร” เพื่อให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น

๓. การเพิ่มเติมตัวชี้วัดเพื่อสะท้อนถึงสมรรถภาพในปัจจุบัน

ชุดตัวชี้วัดกระบวนการยุติธรรมบนพื้นฐานของการบริหารจัดการที่ดี	ตัวชี้วัด G๑๐	เพิ่ม: หน่วยงานมีการจัดเก็บและบูรณาการข้อมูลกระบวนการยุติธรรมอย่างเป็นระบบ
---	---------------	--

ประเด็นการอภิปราย

ตัวชี้วัด G๑๐ หน่วยงานมีการจัดเก็บและบูรณาการข้อมูลกระบวนการยุติธรรมอย่างเป็นระบบ

ที่ประชุมไม่มีข้อขัดข้องกับการเพิ่มตัวชี้วัด และได้ให้ข้อสังเกตเพิ่มเติมว่า ตัวชี้วัดนี้ ควรแยกเป็น ๒ ประเด็นคือ

๑) ประเด็นการเชื่อมโยงข้อมูลด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศระหว่างหน่วยงาน ของหน่วยงานต่าง ๆ ในกระบวนการยุติธรรม เพื่อขับเคลื่อนกระบวนการยุติธรรมด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อลดการใช้กระดาษ และเพิ่มประสิทธิภาพของการทำงานในแง่ของความเร็วและถูกต้อง เช่น ระบบสำนวน เป็นต้น

๒) ประเด็นการเชื่อมโยงข้อมูลสถิติซึ่งเป็นตัวเลข เช่น ตัวเลขสถิติการกระทำผิดซ้ำ และจำนวนเหยื่ออาชญากรรม ที่สามารถนำมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลร่วมกัน และแสดงให้เห็นถึงภาพรวมของกระบวนการยุติธรรมได้ ซึ่งในส่วนนี้ DXC ได้มีการดำเนินการอยู่แล้ว และควรได้รับการพัฒนาให้เป็นระบบที่เป็นศูนย์กลางข้อมูลที่หน่วยงานต่าง ๆ สามารถแบ่งปันข้อมูลกันได้

ดังนั้น เพื่อให้มีความชัดเจนถึงสิ่งที่ตัวชี้วัดนี้ต้องการวัด และเป้าหมายที่ต้องการบรรลุ จึงเห็นควรหาหรือผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อเพิ่มเติมในส่วนของคำนิยาม หรือคำอธิบายตัวชี้วัด

๔. การเปลี่ยนชื่อตัวชี้วัดให้สามารถจัดเก็บรวบรวมข้อมูลได้ และยังคงคุณค่าตามกรอบตัวชี้วัดเดิม

ชุดตัวชี้วัดการกระทำผิดซ้ำลดลง	ตัวชี้วัด RE๒	เดิม: ร้อยละ/สัดส่วน ของผู้พ้นโทษที่ได้รับการศึกษาและมีงานทำที่ชอบด้วยกฎหมายหลังพ้นโทษ ปรับ: ร้อยละ/สัดส่วน ของผู้พ้นโทษที่สามารถกลับไปดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างปกติ
--------------------------------	---------------	--

ประเด็นการอภิปราย

ตัวชี้วัด RE๒ ร้อยละ/สัดส่วน ของผู้พ้นโทษที่สามารถกลับไปดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างปกติ

ที่ประชุมเห็นชอบกับการปรับเปลี่ยน แต่ได้ให้ข้อสังเกตว่า คำว่า “ปกติ” ควรเปลี่ยนเป็น “ปกติสุข” เพื่อให้มีความหมายชัดเจน และสอดคล้องกับคำที่หน่วยงานในกลุ่มพัฒนาพฤตินิสัย คือ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนใช้อยู่ในปัจจุบัน ซึ่งมีความหมายครอบคลุมถึงการมีการศึกษา มีงานทำ ครอบครัวที่ดี มีเพื่อนที่ดี และอาศัยอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดี ซึ่งจะต้องมีการระบุในคำนิยามให้ชัดเจน

ประเด็นอภิปรายเกี่ยวกับตัวชี้วัดอื่น ๆ

ที่ประชุมได้ร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญาในภาพรวม และในส่วนของตัวชี้วัดอื่น ๆ ดังนี้

● ตัวชี้วัด D๓ จำนวนผู้ถูกจับกุมและภายหลังได้รับการปล่อยตัว เนื่องจากมีการพิสูจน์ว่าไม่มีความผิด ที่ได้รับเงินชดเชยเยียวยาจากภาครัฐ ซึ่งอยู่ในกรอบที่ ๖ ไม่มีผู้ต้องหา/จำเลยถูกจับกุมโดยไม่ได้กระทำความผิด นั้น วัดใน ๒ ประเด็น คือ การถูกจับกุมโดยไม่ได้กระทำความผิด และการได้รับเงินชดเชย ซึ่งเป็นประเด็นที่อยู่ในกรอบที่ ๕ ผู้เสียหาย และผู้ถูกกล่าวหาได้รับการคุ้มครองอย่างเหมาะสมจึงอาจย้ายมาไว้ในกรอบที่ ๕ หรืออาจเพิ่มเติมถ้อยคำให้มีความชัดเจนว่าต้องการเน้นประเด็นใด

● ตัวชี้วัดหลายตัวมีลักษณะเป็นการวัดว่าหน่วยงานมีระบบต่าง ๆ หรือไม่ ซึ่งเป็นการวัดในลักษณะรายการ แต่ไม่มีการบ่งบอกในมิติเชิงคุณภาพ ซึ่งหากมีการเพิ่มเติมในส่วนของการนิยามให้ชัดเจนก็จะทำให้ตัวชี้วัดมีความน่าสนใจยิ่งขึ้น เช่น เรื่องการชดเชยเยียวยา อาจกำหนดว่า ควรมีผู้ได้รับการชดเชยอย่างน้อยกี่เปอร์เซ็นต์

● การใช้คำภาษาอังกฤษประกอบชุดตัวชี้วัด บางคำอาจต้องเปลี่ยนเพื่อให้สื่อความหมายชัดเจนขึ้น เช่น กรอบที่ ๖ Do not have any miscarriages of Justice อาจเปลี่ยนเป็นคำว่า No miscarriages of Justice และคำว่า Administrative Data อาจเปลี่ยนเป็นคำว่า Transactional Data เป็นต้น

● กรอบที่ ๒ การควบคุมอาชญากรรมที่มีประสิทธิภาพ เป็นต้นทางก่อนเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม อย่างไรก็ตาม คำว่า “อาชญากรรม” เป็นคำที่มีความหมายกว้าง จึงควรมีคำจำกัดความที่ชัดเจน

มิติที่ประชุม

เห็นชอบร่างตัวชี้วัด และวิธีการจัดเก็บข้อมูล ตามที่ฝ่ายเลขานุการฯ เสนอโดยมีข้อสังเกต ดังนี้

๑. ตัวชี้วัดที่มีการปรับแก้ไข (G๒, G๓, A๑, G๔ และ RE๒) ให้เพิ่มเติมรายละเอียดคำนิยาม และปรับถ้อยคำให้สื่อความหมายชัดเจน

๒. ตัวชี้วัด G๑๐ หน่วยงานมีการจัดเก็บและบูรณาการข้อมูลกระบวนการยุติธรรมอย่างเป็นระบบ ให้หรือผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อปรับข้อความให้แสดงถึงสิ่งที่ต้องการวัด และเป้าหมายที่ต้องการบรรลุให้ชัดเจน

๔.๑ ข้อเสนอวิธีการใช้ประโยชน์จากตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

ฝ่ายเลขานุการฯ ได้แจ้งให้ที่ประชุมถึง วิธีการใช้ประโยชน์จากตัวชี้วัดตามแนวทางของ สปท. ซึ่งเป็นแนวทางการใช้ประโยชน์ในเชิงนโยบาย และวิธีการใช้ประโยชน์จากการศึกษาและวิเคราะห์ของศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ซึ่งเป็นแนวทางการใช้ประโยชน์ในเชิงปฏิบัติ

ประเด็นการอภิปราย

จากข้อเสนอแนะของ สปท. และข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากการศึกษาวิจัยฯ ดังกล่าว ฝ่ายเลขานุการฯ ได้ดำเนินการวิเคราะห์และประมวล รวมทั้งได้พิจารณาแนวทางการดำเนินการตามมติที่ประชุม กพยช. ในการกำหนด “ตัวชี้วัดเชิงยุทธศาสตร์” ได้แก่ ตัวชี้วัดที่มีความสำคัญในการบ่งชี้ประสิทธิภาพของกระบวนการ

ยุติธรรมในภาพรวม และเป็นข้อมูลสนับสนุนการกำหนดนโยบาย แผน และยุทธศาสตร์ของผู้บริหาร กระบวนการยุติธรรม และ “ตัวชี้วัดเชิงกลยุทธ์” ได้แก่ ตัวชี้วัดที่มีความสำคัญในการบ่งชี้ประสิทธิภาพ

เฉพาะด้าน ในกระบวนการยุติธรรม ซึ่งเกี่ยวข้องกับกลยุทธ์การดำเนินงานของหน่วยงานใน กระบวนการยุติธรรม และเป็นข้อมูลเพื่อนำไปใช้ในการปรับปรุงประสิทธิภาพการดำเนินงานในด้านนั้น ๆ รวมทั้งได้จัดทำร่างข้อเสนอแนะวิธีการใช้ประโยชน์จากตัวชี้วัดทั้ง ๒ ประเภท ที่ประชุมได้พิจารณาร่าง ข้อเสนอแนะทางการใช้ประโยชน์จากตัวชี้วัดฯ ตามที่ฝ่ายเลขานุการฯนำเสนอ และมีข้อสังเกตดังนี้

วิธีการใช้ประโยชน์จากตัวชี้วัดฯ อาจเป็นไปได้ใน ๒ รูปแบบ คือ

๑) การใช้ประโยชน์ในลักษณะที่เป็นแนวทางปฏิบัติ โดยนำข้อมูลที่ได้จากตัวชี้วัดไปใช้เป็นหลักฐาน ในการปรับปรุงแก้ไข เปลี่ยนแปลงนโยบายและกรอบกฎหมาย รวมถึงการปฏิรูปโครงสร้างของหน่วยงาน ซึ่ง เมื่อได้ตัวชี้วัดแล้วจะมีการปฏิรูปโครงสร้าง ปรับความสมดุลบริหารจัดการภาครัฐตามยุทธศาสตร์ชาติ และใน ระยะยาว ควรมีการแถลงผลการดำเนินงานของตัวชี้วัดและการประเมินในระดับองค์กร นอกจากนี้ องค์กร จะต้องนำไปใช้ในการปฏิบัติระดับบุคคลด้วย

๒) การใช้ประโยชน์ในทางนโยบาย โดยควรนำเสนอ กพยช. เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบก่อน นำเสนอต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อให้การรับรองการนำชุดตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญาไปใช้ ในการประเมินประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรม โดยเชื่อมโยงกับแผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ ยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการปรับสมดุลบริหารจัดการ ภาครัฐ ตลอดจนแผนปฏิรูปด้านกระบวนการยุติธรรม และ SDG Universal Indicator

- ข้อมูลจากตัวชี้วัดฯ บางส่วน อาจถูกนำไปใช้ในการประเมิน หรือจัดลำดับโดยต่างประเทศ ซึ่งมีการประเมินอยู่เป็นประจำอยู่แล้ว เช่น ในด้านการทุจริตคอร์รัปชัน ด้านการบริหารจัดการที่ดี หรือ ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับหลักนิติธรรม (Rule of Law) ดังนั้น ควรมีการปรับปรุงพัฒนา และกำหนดเป้าหมายที่ สอดคล้องกับการประเมินเหล่านี้ด้วย โดยอาจกำหนดว่า ค่ามาตรฐานสำหรับประเทศไทยในปีแรกควรเป็น เท่าใด ปีต่อไปควรเป็นเท่าใด ซึ่งควรเป็นค่าเป้าหมายที่เหมาะสม และกรอบระยะเวลาที่ดำเนินการได้จริง

มติที่ประชุม

เห็นชอบข้อเสนอแนะวิธีการใช้ประโยชน์จากตัวชี้วัดที่ฝ่ายเลขานุการฯนำเสนอโดยวิธีการที่เป็นแนว ปฏิบัติให้รวมไว้กับชุดตัวชี้วัด และวิธีการที่เป็นนโยบายให้แยกไว้ต่างหาก ทั้งนี้ ควรกำหนดเป้าหมายและแนว ทางการขับเคลื่อนที่สามารถดำเนินการได้จริง โดยมีความเชื่อมโยงกับแผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรม แห่งชาติ

๓) รายงานการประชุมคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ (กพยช.) ครั้งที่ ๔/๒๕๖๑ วันพุธที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๑ เวลา ๑๓.๐๐ น.

สรุปมติที่ประชุมคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ (กพยช.) ครั้งที่ ๔/๒๕๖๑

วันพุธที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๖๑ เวลา ๑๓.๓๐ น.

ณ ห้องประชุม ๑ ชั้น ๙ กระทรวงยุติธรรม

เรื่อง	มติ / ข้อเสนอแนะ / ข้อเสนอแนะ	ผู้รับผิดชอบ	หมายเหตุ
๔.๒ สถานการณ์ความเชื่อมั่นต่อกระบวนการยุติธรรม	มติที่ประชุม มอบหมายคณะกรรมการพัฒนากฎหมายและการบังคับใช้ศึกษาเพิ่มเติมและเสนอข้อสังเกต/ข้อเสนอแนะของที่ประชุม ดังนี้ ๑. ดำเนินการศึกษากระบวนการยุติธรรมทั้งระบบตั้งแต่ขั้นก่อนการพิจารณาพิพากษา ระหว่างการพิจารณาพิพากษา และการบังคับใช้ ว่ามีประเด็นใดบ้างที่สังคมยังไม่เชื่อถือ และประเด็นใดที่ยังเป็นข้อบกพร่องของกระบวนการยุติธรรมที่ต้องได้รับการปรับปรุงแก้ไข ทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ เช่น ด้านกฎหมาย สภาพการปฏิบัติงานในพื้นที่จริง ข้อจำกัดขององค์กรและข้อเรียกร้องของสังคม เป็นต้น ๒. พิจารณาทบทวนแนวทางแก้ไขปัญหาด้านข้อบังคับที่ได้โดยจะต้องครอบคลุมทั้งทางด้านเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน/เหยื่อ/จำเลย และประเด็นที่สังคมให้ความสำคัญเพื่อให้ประชาชนเกิดความเชื่อมั่นต่อกระบวนการยุติธรรม ๓. ควรมีกลไกในการชี้แจงข้อเท็จจริงและให้ข้อมูลที่ถูกต้องในการสื่อสารกับประชาชนที่เหมาะสมกับช่วงเวลา	ฝ่ายเลขานุการ คณะกรรมการพัฒนา กฎหมาย และการบังคับใช้	
๔.๓ รายงานผลการดำเนินโครงการจัดทำตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญา	มติที่ประชุม มอบหมายคณะกรรมการปฏิรูปตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญา รับข้อสังเกต/ข้อเสนอแนะของที่ประชุมไปพิจารณาดำเนินการ ดังนี้ ๑. การกำหนดตัวชี้วัด ได้แก่ ตัวชี้วัดเชิงยุทธศาสตร์ (ET๑) ตัวชี้วัดเชิงกลยุทธ์ (A๑ E๑ G๑๑) การจัดเก็บรวบรวมบริหารจัดการข้อมูลสถิติ ควรมีเครื่องมือในการเก็บตัวชี้วัดของหน่วยงาน ควรแบ่งวิธีการคำนวณเป็น ๒ ค่า คือ ค่ามาตรฐานกลาง และค่ามาตรฐานเฉพาะทาง ทั้งนี้ควรกำหนดมาตรฐานแต่ละตัวชี้วัดโดยอ้างอิงจากมาตรฐานสากลที่เกี่ยวข้อง เช่น SDG WJP เป็นต้น การใช้ประโยชน์จากตัวชี้วัด ๒. ให้สถาบันตัวชี้วัดมีความสอดคล้องกับตัวชี้วัดตามยุทธศาสตร์ชาติซึ่งสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติดำเนินการ ๓. เมื่อดำเนินการแล้วเสร็จให้เสนอประธาน กพยช.พิจารณาเพื่อเสนอ ครม.ต่อไป	ฝ่ายเลขานุการ คณะกรรมการปฏิรูป ตัวชี้วัดประสิทธิภาพ กระบวนการยุติธรรม ทางอาญา	

ภาพประกอบ ๑-๒ สรุปมติที่ประชุมคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ (กพยช.)

๒.๒ แนวคิดและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การสำรวจเบื้องต้นในการจัดทำตัวชี้วัดกระบวนการยุติธรรมทางอาญาในประเทศไทย มีหลายหน่วยงานที่ให้ความสำคัญในการพัฒนาตัวชี้วัด เพื่อเป็นเครื่องมือในการพัฒนาประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมในประเทศไทย โดยพบว่า สำนักงานกิจการยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม ได้จัดทำโครงการศึกษาวิจัยการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อจัดทำตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญา โดย เกียรติอนันต์ ล้วนแก้ว จากคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และสถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย หรือ TIJ ได้ทำการศึกษาและพัฒนาตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมเช่นเดียวกัน ภายใต้โครงการวิจัยทำการศึกษาพัฒนาการด้านสถิติและตัวชี้วัดกระบวนการยุติธรรมทางอาญา และการสำรวจความคิดเห็นประชาชนและนักปฏิบัติเกี่ยวกับคุณค่าของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาตัวชี้วัดที่สะท้อนประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรมในภาพรวม และการนำตัวชี้วัดดังกล่าวไปใช้ประโยชน์

เกียรติอนันต์ ล้วนแก้ว (๒๕๖๐) ศึกษาโครงการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อจัดทำตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญา มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องสำหรับกำหนดทิศทางและเป้าประสงค์สำหรับการจัดทำตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่เหมาะสมกับประเทศไทย ตามแนวทางของ สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ และเพื่อจัดทำร่างตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญาและ ศึกษาโดยทบทวนวรรณกรรมและการประชุมกลุ่มย่อยเพื่อรับฟังความคิดเห็นจาก

รายงานฉบับสมบูรณ์

เสนอ สำนักงานกิจการยุติธรรม

โดย สำนักงานศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม ภาคประชาสังคมและภาควิชาการเลือกเฉพาะตัวชี้วัดหลักในระดับสากลมาเปรียบเทียบกับรางวัลตัวชี้วัดที่นำเสนอในการประชุมกลุ่มย่อย โดยมีชุดข้อเสนอตัวชี้วัด ดังนี้

ชุดที่ ๑ ประชาชนรับรู้กฎหมายและสิทธิพื้นฐานการรับรู้กฎหมายและสิทธิพื้นฐานถือเป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญแรกเริ่มที่จะทำให้ประชาชนเกิดวัฒนธรรมการเคารพกฎหมาย (Culture of Lawfulness) และสามารถเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้ ซึ่งชุดตัวชี้วัดนี้จะเป็นชุดตัวชี้วัดพื้นฐานที่สะท้อนให้ทราบว่าประชาชนรู้จักกระบวนการยุติธรรมเพียงใด เมื่อเกิดเหตุแล้วทราบว่าต้องไปติดต่อหรือประสานกับหน่วยงานใดหรือไม่

ชุดที่ ๒ สังคมปลอดอาชญากรรม เป็นตัวชี้วัดที่สะท้อนว่ากระบวนการยุติธรรมให้การดูแลประชาชนก่อนเกิดเหตุ มีการป้องกันเหตุอาชญากรรมให้เกิดขึ้นน้อยที่สุด และมีกลไกในการจัดการความขัดแย้งที่ดี เพื่อสะท้อนและผลักดันให้เกิดสังคมสงบสุข

ชุดที่ ๓ ผู้มีส่วนได้เสียได้รับการคุ้มครองอย่างเหมาะสม เป็นตัวชี้วัดที่แสดงให้เห็นว่าเมื่อเกิดคดีขึ้น ผู้มีส่วนได้เสียได้รับการดูแลจากกระบวนการยุติธรรมอย่างเหมาะสมมากน้อยเพียงใด เพื่อนำมาใช้ในการขับเคลื่อนการปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมให้ประชาชนสามารถเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้อย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกัน ไม่ว่าจะอยู่ในฐานะเหยื่ออาชญากรรม ผู้เสียหาย ผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิด หรือพยาน

ชุดที่ ๔ กระบวนการยุติธรรมบนพื้นฐานของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance Justice) เป็นตัวชี้วัดที่สะท้อนให้เห็นกระบวนการทำงาน (process) ของกระบวนการยุติธรรมที่มีความถูกต้องเที่ยงธรรม โปร่งใส และตอบสนองต่อประชาชนโดยในชุดตัวชี้วัดนี้จะประกอบด้วยชุดคุณค่าย่อยอีก ๕ ประการ ที่จะช่วยผลักดันให้เกิดกระบวนการยุติธรรมบนพื้นฐานของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ดังนี้ ๑) เคารพและคุ้มครองสิทธิเสรีภาพพื้นฐานของประชาชน (Fundamental Rights) ๒) กระบวนการยุติธรรมมีความเที่ยงตรง ๓) โปร่งใสและตรวจสอบได้ (Transparency & Accountability) ๔) ทำงานไม่ล่าช้า ๕) มีสมรรถนะ (Institutional Capacity)

ชุดที่ ๕ ไม่มีผู้ต้องหา/จำเลยที่ถูกจับกุมโดยไม่ได้กระทำความผิด เป็นตัวชี้วัดที่สะท้อนให้เห็นว่า หากผู้ถูกกล่าวหาได้ผ่านกระบวนการยุติธรรม กระบวนการยุติธรรมจะต้องใช้ความพยายามอย่างเต็มที่เปิดโอกาสให้ผู้ถูกกล่าวหาได้สู้คดีอย่างเต็มที่ โดยให้มีการจับผิดตัวหรือดำเนินคดีกับผู้ที่ไม่ได้กระทำความผิดให้น้อยที่สุด

ชุดที่ ๖ การกระทำผิดซ้ำลดลง เมื่อปรากฏตัวผู้กระทำความผิดและถูกตัดสินว่ามีความผิดแล้ว หน้าที่สำคัญอีกประการของกระบวนการยุติธรรมจะต้องแก้ไขฟื้นฟูและพัฒนาพฤติกรรมผู้กระทำความผิดไม่ให้วนกลับมากระทำความผิดอีก ซึ่งหมายรวมถึงการดูแลช่วยเหลือให้ผู้กระทำความผิดพ้นจากปัจจัยต่าง ๆ ที่จะช่วยป้องกันไม่ให้ผู้กระทำความผิดวนกลับมากระทำความผิดอีก จึงเป็นเรื่องสำคัญที่จะต้องพยายามผลักดันให้เกิดกระบวนการยุติธรรมที่จะช่วยสนับสนุนส่งเสริมให้ผู้กระทำความผิดกลับคืนเป็นคนดี ไม่วนกลับมากระทำความผิดอีก

ชุดที่ ๗ ประชาชนเชื่อมั่นในกระบวนการยุติธรรม (Public Trust) เมื่อกระบวนการยุติธรรมได้ทำหน้าที่อย่างเต็มที่แล้ว เป้าหมายสุดท้ายก็เพื่อให้ประชาชนมีความเชื่อมั่นและไว้วางใจต่อกระบวนการยุติธรรมเป็นตัวชี้วัดที่แสดงให้เห็นว่าประชาชนให้ความเชื่อมั่นและไว้วางใจต่อกระบวนการยุติธรรม

สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (๒๕๕๙) จัดทำโครงการศึกษาวิจัยกรอบแนวคิดและกรอบยุทธศาสตร์ในการพัฒนาดัชนีชี้วัดด้านหลักนิติธรรม/นิติรัฐ (Rule of Law Index/Indicators) ในประเทศไทย” มีวัตถุประสงค์เพื่อสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาเครื่องมือในการส่งเสริมหลักนิติธรรม/นิติรัฐฯ และเพื่อส่งเสริม เสริมสร้างและพัฒนาความรู้เกี่ยวกับกลไกและเครื่องมือในการดำเนินโครงการและกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อส่งเสริม “หลักนิติธรรม/นิติรัฐ” อย่างเป็นระบบ เพื่อให้เกิดผลผลิตและผลลัพธ์อย่างเป็นรูปธรรมและเป็นขั้นตอน สร้างองค์ความรู้เบื้องต้นและข้อมูลพื้นฐานสำหรับการพัฒนายุทธศาสตร์ในการจัดทำดัชนีชี้วัดหลักนิติธรรม/นิติรัฐที่เป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวาง รวมถึงเป็นเครื่องมือสำหรับการต่อยอดเพื่อจัดทำตัวชี้วัดในอนาคตศึกษาโดยการรวบรวมวรรณกรรม วิเคราะห์เปรียบเทียบ โดยเน้นการศึกษาความหมายและแนวความคิดของหลักนิติธรรม/นิติรัฐ ตลอดจนบททวนงานวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยมีชุดข้อเสนอตัวชี้วัด ดังนี้

(๑) ข้อเสนอการสร้างดัชนีชี้วัดฯ สำหรับประเทศไทย สามารถนำดัชนีที่ถูกสร้างไว้ก่อนหน้านี้โดยรวมเข้าไปในการคำนวณแทนการเก็บแบบสอบถามบางส่วนได้ เช่น ดัชนีชี้วัดความมั่นคงของมนุษย์ ๑๑ ด้านของกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ มีความคล้ายคลึงกับตัวชี้วัดในด้านการปลอดจากคอร์รัปชันและตัวชี้วัดด้านการมีความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยของ WJP ดัชนีชี้วัดด้านสังคมตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติจะสอดคล้องกับตัวชี้วัดเรื่องการมีความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัย ขณะที่มหาวิทยาลัยหอการค้าไทยได้จัดทำดัชนีชี้วัดคอร์รัปชัน ซึ่งมีความสอดคล้องกับดัชนีชี้วัดเรื่องการปลอดคอร์รัปชัน และมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ได้จัดทำดัชนีชี้วัดความเป็นธรรมทางสังคม ทั้งสถิติด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม สิทธิการเมือง กฎเกณฑ์ บรรทัดฐานและกระบวนการยุติธรรมมีความสอดคล้องกับดัชนีชี้วัดในเรื่องสิทธิขั้นพื้นฐานและกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของ WJP

(๒) ในการพัฒนาตัวชี้วัด ควรมีการพัฒนาคำถามเพื่อสร้างตัวชี้วัดในแต่ละปัจจัย ต้องคำนึงถึงการที่ตัวชี้วัดควรได้รับการตรวจสอบโดยข้อมูลทุติยภูมิและตัวชี้วัดที่สร้างมาโดยรวมผลคำถามจากหลายส่วน เพื่อป้องกันปัญหาในด้านความคลาดเคลื่อนและควรได้รับการตรวจสอบ

๑) หลักนิติเศรษฐศาสตร์ของระบบยุติธรรมทางอาญา

แนวคิดหลักทางนิติเศรษฐศาสตร์ในการวิเคราะห์การ กระทำความผิดก็ คือ ทฤษฎีการก่ออาชญากรรมโดยเลือกอย่าง มีเหตุผล (rational choice theory of crime ซึ่งระบุว่า บุคคลจะตัดสินใจกระทำความผิดก็ต่อเมื่อประโยชน์ที่เขาคาดคะเน (expected benefits) ว่าจะได้รับการกระทำความผิดนั้น “สูง กว่า” ต้นทุนที่คาดว่าจะเกิดขึ้น (expected costs)

ในงานศึกษาของ ดร.สมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์ และคณะ (๒๕๕๔) ระบบยุติธรรมทางอาญาของไทยมีปัญหาสำคัญในด้านประสิทธิภาพ กล่าวคือ ศาลยุติธรรมต้องรับคดีเข้าสู่การพิจารณามากเกินกว่าจะรับได้ จึงมีคดีค้างในศาลจำนวนมาก แม้จะพยายามแก้ปัญหาดังกล่าว แต่ปัญหาคดีค้างและการรอคอยยาวนานก็ยังคงปรากฏอยู่เช่นเดิม นอกจากนี้เรื่อนจำก็มีนักโทษมากกว่าความสามารถในการรองรับประมาณ

ร้อยละ ๗๐ โดยในการศึกษาดังกล่าวพบว่า กระบวนการยุติธรรมทางอาญาของไทยใช้ทรัพยากร ทั้งงบประมาณและบุคลากรเยอะเป็นอันดับต้น ๆ ของโลก

ระบบกฎหมายไทยเน้นการลงโทษทางอาญามากเกินไป (over-criminalization) โดยมีมากถึง ๓๕๐ ฉบับ ซึ่งผลกระทบของการที่ระบบกฎหมายไทยเน้นการลงโทษทางอาญามากเกินไป ทำให้ผู้เสียหาย เลือกดำเนินคดีอาญามากเกินกว่าระดับที่เหมาะสม (optimal level) เพราะกระบวนการทางอาญา ใช้ทรัพยากรของรัฐ ผู้เสียหายจะได้รับการดูแลจากรัฐ โดยตำรวจและอัยการเข้ามาให้ความช่วยเหลือ ทำให้ผู้เสียหายมีแรงจูงใจในการดำเนินคดีอาญาสูงกว่าระดับที่เหมาะสม ในขณะที่กระบวนการทางแพ่ง ผู้เสียหายกลับต้องใช้ทรัพยากรของผู้เสียหายเอง ซึ่งส่งผลทำให้ระบบราชการที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการ ยุติธรรมทางอาญามีขนาดใหญ่และใช้ทรัพยากรมาก และหากพิจารณาเฉพาะกฎหมายที่มีบทลงโทษทางอาญา ส่วนใหญ่มีความโน้มเอียงในการลงโทษด้วยการจำคุก (imprisonment) มากกว่าการลงโทษด้วยการปรับ (fine) แม้ว่าจะมีการปรับแต่การบัญญัติโทษยังอยู่ในระดับต่ำเกินกว่าระดับที่เหมาะสม จากการศึกษาพบว่า คดีอาญาที่ขึ้นสู่ศาลชั้นต้นในปี ๒๕๕๐ จำนวน ๕๙๖,๗๘๒ คดี มีจำนวนข้อหาขึ้นสู่ศาลชั้นต้นสูงสุด ๑๐ ฉบับ แรก ซึ่งมีสัดส่วนร้อยละ ๙๒ ของจำนวนข้อหาทั้งหมดที่ขึ้นสู่ศาล ส่วนใหญ่ใช้บังคับมานานแล้ว ซึ่งบทลงโทษ ไม่ได้เปลี่ยนแปลงตามเวลา และผลจากการลงโทษด้วยการจำคุกที่มากเกินไป ทำให้รัฐต้องใช้งบประมาณ จำนวนมากกับงานราชทัณฑ์ นอกจากนี้ระบบการกลั่นกรองคดีในกระบวนการยุติธรรมไม่มีประสิทธิภาพ เช่น อัยการอาจสั่งฟ้องมากเกินไป ศาลประทับฟ้องโดยไม่มีมูลคดี การรับพิจารณาอุทธรณ์ ฎีกามากเกินไป ทำให้มีปริมาณคดีเข้าสู่การพิจารณาจำนวนมากและนำไปสู่การยกฟ้องในภายหลัง

การจัดทำตัวชี้วัดด้านกระบวนการยุติธรรม โดยเฉพาะกระบวนการยุติธรรมทางอาญานั้น เป็นเรื่องที่มีการดำเนินการกันทั้งในระดับประเทศและในระดับนานาชาติมานานแล้ว หน่วยงานที่มีการจัดทำหรือมีการ จัดทำคู่มือในการจัดทำดัชนีการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม ได้แก่ World Justice Project (WJP) องค์การ สหประชาชาติ (United Nation) โครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (UNDP) รวมถึงแนวทางของหน่วยงานที่ นำเอามิติทางกระบวนการยุติธรรมมาเป็นส่วนหนึ่งในการสร้างดัชนีการจัดอันดับในด้านต่าง ๆ ที่สนใจ ได้แก่ Democracy Barometer ซึ่งจัดอันดับ ความเป็นประชาธิปไตย ของประเทศและ The Global Competitiveness Report จัดอันดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศ World Competitiveness Yearbook ซึ่งเป็นการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ในระดับประเทศเองก็มีการศึกษา แนวทางในการจัดทำดัชนีด้านการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม เช่น An evidence base for the federal civil justice system ของประเทศออสเตรเลีย Measuring Access to Justice ของประเทศเนเธอร์แลนด์ และ Crime and Justice Index ของเทศบาลเมืองซิดนีย์ เป็นต้น (เกียรตินันต์ ล้วนแก้ว และคณะ, ๒๕๕๘)

๒) ตัวชี้วัดหลักนิติธรรม (Rule of Law Index: WJP)

ตัวชี้วัดหลักนิติธรรม (Rule of Law Index) เป็นการประเมินกระบวนการยุติธรรมของประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกซึ่งดำเนินการส่งเสริมความยุติธรรมทั่วโลก (World Justice Project: WJP)

โครงการ WJP ได้ทำดัชนีชี้วัดหลักนิติธรรม/นิติรัฐ โดยได้ทำการสำรวจความคิดเห็นใน ๑๐๒ ประเทศ แบ่งออกเป็น สำรวจความคิดเห็นของประชาชนทั่วไปจำนวน ๑๐๐,๐๐๐ คน และของผู้เชี่ยวชาญจำนวน ๒,๔๐๐ คน โดยใช้ตัวบ่งชี้ที่แบ่งออกเป็น ๙ หมวด เพื่อบ่งชี้ว่าประเทศใดมีการดำรงคงอยู่ของหลักนิติธรรม/นิติรัฐ หรือไม่ ตัวบ่งชี้ทั้งเก้าปัจจัยประกอบไปด้วย

(๑) การจำกัดอำนาจของรัฐบาล (Constraints on Government Powers)

(๒) การปลอดจากคอร์รัปชัน (Absence of Corruption)

(๓) การมีรัฐบาลที่เปิดกว้าง (Open Government)

(๔) การรับรองสิทธิขั้นพื้นฐาน (Fundamental Rights)

(๕) การมีความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัย (Order and Security)

(๖) การบังคับใช้กฎหมายและระเบียบข้อบังคับ (Regulatory Enforcement)

(๗) กระบวนการยุติธรรมทางแพ่ง (Civil Justice)

(๘) กระบวนการยุติธรรมทางอาญา (Criminal Justice)

(๙) กระบวนการยุติธรรมที่ไม่เป็นทางการ (Informal Justice)

ซึ่งจากการศึกษาดัชนีชี้วัดหลักนิติธรรม (Rule of Law Index) ของ WJP จะมีจุดเด่นที่สามารถใช้เปรียบเทียบประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกได้ อย่างไรก็ตามการเก็บข้อมูลทั่วโลกก็ทำให้เน้นที่ใช้แบบสอบถามสำรวจความคิดเห็นซึ่งทำได้ง่ายการสำรวจอาจไม่ละเอียดครอบคลุมในทุกประเด็น และการถามความรู้สึกนึกคิดของบุคคลก็ทำให้เกิดความเอนเอียงได้โดยง่าย ซึ่งควรมีการพิจารณานำข้อมูลอื่น เช่น ข้อมูลทางสถิติมาพิจารณาประกอบในการจัดทำตัวชี้วัดของประเทศที่มีความถูกต้องแม่นยำมากขึ้น

จากการศึกษาดัชนีตัวชี้วัดหลักนิติธรรมในปี ๒๕๖๐-๒๕๖๑ ของ World Justice Project (WJP) ซึ่งเป็นรายงานประจำปีที่ ๗ โดยทำการสำรวจมากกว่า ๑๑๐,๐๐๐ ครั้งเรือน จาก ๑๑๓ ประเทศทั่วโลก โดยมีการจัดให้ประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ ๑๐ ของระดับในภูมิภาคเอเชียตะวันออกและแปซิฟิก ดังภาพประกอบ ๓

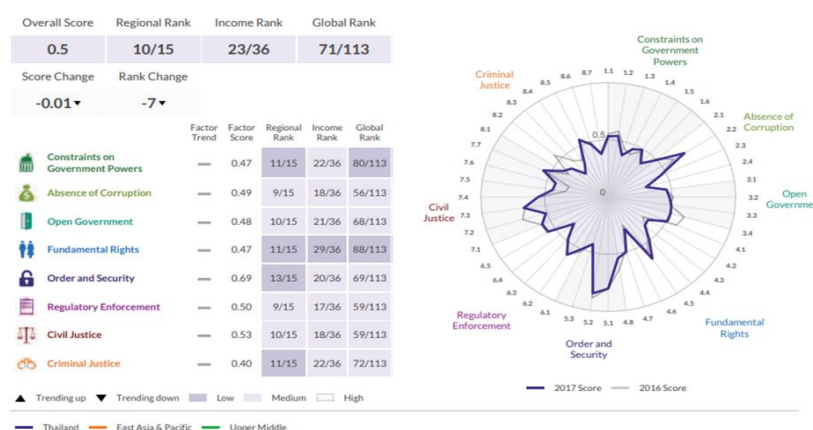
East Asia & Pacific

Country/Jurisdiction	Regional Rank	Overall Score*	Global Rank	Change in Global Rank	Change in Overall Score*
New Zealand	1/15	0.83	7/113	▲ 1	0.00
Australia	2/15	0.81	10/113	▲ 1	0.00
Singapore	3/15	0.80	13/113	▼ 4	- 0.02
Japan	4/15	0.79	14/113	▲ 1	0.01
Hong Kong SAR, China	5/15	0.77	16/113	-	0.00
Republic of Korea	6/15	0.72	20/113	▼ 1	- 0.01
Mongolia	7/15	0.54	51/113	▲ 4	0.00
Malaysia	8/15	0.54	53/113	▲ 3	0.00
Indonesia	9/15	0.52	63/113	▼ 2	0.00
Thailand	10/15	0.50	71/113	▼ 7	- 0.01
Vietnam	11/15	0.50	74/113	▼ 7	- 0.01
China	12/15	0.50	75/113	▲ 5	0.02
Philippines	13/15	0.47	88/113	▼ 18	- 0.04
Myanmar	14/15	0.42	100/113	▼ 2	- 0.01
Cambodia	15/15	0.32	112/113	-	0.00

weaker adherence to the rule of law stronger adherence to the rule of law

Thailand

Region: East Asia & Pacific
Income Group: Upper Middle

ภาพประกอบ ๒-๒ คะแนนและการจัดอันดับของดัชนีตัวชี้วัดหลักนิติธรรม ปี ๒๕๖๐-๒๕๖๑

ที่มา: World Justice Project (๒๕๖๑)

๓) ตัวชี้วัดหลักนิติธรรมสหประชาชาติ (UN Rule of Law Indicators)

ตัวชี้วัดหลักนิติธรรมแห่งสหประชาชาติ จัดทำขึ้นโดยความร่วมมือระหว่างปฏิบัติการรักษาสันติภาพแห่งสหประชาชาติ (The United Nations Department of Peacekeeping Operations หรือ DPKO) และสำนักงานข้าหลวงใหญ่เพื่อสิทธิมนุษยชนแห่งองค์การสหประชาชาติ (The United Nations High Commissioner for Human Rights หรือ OHCHR) ตัวชี้วัดนี้พัฒนาจากแบบแผนความประพฤติและมาตรฐานสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศและกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ซึ่งมีความมุ่งหวังให้ใช้ได้ทั้งในระบบกฎหมายซีวิลลอว์ (Civil Law) และคอมมอนลอว์ (Common Law) อย่างไรก็ตามการจัดทำตัวชี้วัดนี้มิได้มีความมุ่งหมายที่จะใช้วัดผลเปรียบเทียบกระบวนการยุติธรรมของประเทศต่าง ๆ แต่มุ่งใช้วัดที่หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมว่าสามารถตอบสนองต่อหลักการต่าง ๆ ตามแบบแผนและมาตรฐานต่าง ๆ ได้ดีมาก

รายงานฉบับสมบูรณ์

เสนอ สำนักงานกิจการยุติธรรม

โดย สำนักงานศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

น้อยเพียงใดเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการแก้ไขจุดอ่อน หรือส่วนของกระบวนการยุติธรรมที่มีปัญหา โดยการนำมาใช้ สหประชาชาติจะเน้นในการนำมาวัดประเทศที่ประสบปัญหา เช่น ล่มสลายจากภาวะสงคราม

สำหรับการจัดทำดัชนีของสหประชาชาติ หลักการที่ใช้มีความแตกต่างจาก World Justice Project โดยให้ความสำคัญกับกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมเป็นหลัก (UN, ๒๐๑๑) มีหลักการ ๔ ข้อ ได้แก่

๓.๑) ผลการปฏิบัติงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการให้บริหารด้านการยุติธรรมว่ามีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล สามารถเข้าถึงได้ และมีการตอบสนองต่อความต้องการของผู้ต้องการใช้บริการได้ดีเพียงใด

๓.๒) ความเป็นมืออาชีพ ความโปร่งใส และความรับผิดชอบของหน่วยงาน ตลอดจนถึงการมีมาตรฐานที่ชัดเจนในการทำงาน

๓.๓) การปฏิบัติต่อกลุ่มผู้ด้อยโอกาสและกลุ่มเสี่ยงอย่างเป็นธรรม

๓.๔) ความเพียงพอของกำลังคนและทรัพยากรของหน่วยงานที่จะตอบสนองต่อความต้องการของผู้รับบริการ

นอกจากนี้ในส่วนของ UN Rule of Law Indicators มีการแก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยเพิ่มประเด็นการวัดด้วยสถิติทางการในการวัดเพื่อลดความเอนเอียง แต่ก็ไม่สามารถเปรียบเทียบสถานะของกระบวนการยุติธรรมไทยกับประเทศอื่น ๆ ได้ รวมทั้งเป็นตัวชี้วัดที่เน้นวัดประเทศที่ล่มสลายซึ่งตัวชี้วัดหลายตัวอาจไม่เหมาะกับบริบทของประเทศไทย

๔) เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs)

ระยะเวลา ๑๕ ปีผ่านมามีเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษกำลังจะสิ้นสุดลง โดยประสบความสำเร็จเป็นอย่างดีในหลายประเทศ เพื่อให้เกิดความต่อเนื่องของการพัฒนานี้ องค์การสหประชาชาติจึงได้กำหนดเป้าหมายการพัฒนาขึ้นใหม่โดยอาศัยกรอบความคิดที่มองการพัฒนาเป็นมิติ (Dimensions) ของเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ให้มีความเชื่อมโยงกัน เรียกว่าเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน หรือ Sustainable Development Goals (SDGs) ซึ่งจะใช้เป็นทิศทางการพัฒนาตั้งแต่เดือนกันยายน ปี ๒๕๕๘ ถึงเดือนสิงหาคม ๒๕๗๓ ครอบคลุมระยะเวลา ๑๕ ปี โดยประกอบไปด้วย ๑๗ เป้าหมายคือ

เป้าหมายที่ ๑ ขจัดความยากจนในทุกรูปแบบ ทุกที่

เป้าหมายที่ ๒ ขจัดความหิวโหย บรรลุเป้าความมั่นคงทางอาหารและโภชนาการที่ดีขึ้น และส่งเสริมเกษตรกรรมยั่งยืน

เป้าหมายที่ ๓ ทำให้แน่ใจถึงการมีสุขภาพในการดำรงชีวิต และส่งเสริมความเป็นอยู่ที่ดีของทุกคนในทุกช่วงอายุ

เป้าหมายที่ ๔ ทำให้แน่ใจถึงการได้รับการศึกษาที่ได้คุณภาพอย่างเท่าเทียมและทั่วถึง และส่งเสริมโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิตแก่ทุกคน

เป้าหมายที่ ๕ บรรลุถึงความเท่าเทียมทางเพศ และเสริมสร้างพลังให้แก่สตรีและเด็กหญิงทุกคน

เป้าหมายที่ ๖ ทำให้แน่ใจว่าเรื่องน้ำและการสุขาภิบาลได้รับการจัดการอย่างยั่งยืน และมีสภาพพร้อมใช้สำหรับทุกคน

เป้าหมายที่ ๗ ทำให้แน่ใจว่าทุกคนสามารถเข้าถึงพลังงานที่ทันสมัย ยั่งยืน เชื่อถือได้ ตามกำลังซื้อของตน

เป้าหมายที่ ๘ ส่งเสริมการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ยั่งยืนและทั่วถึงให้เป็นไปอย่างยั่งยืน ส่งเสริมศักยภาพการมีงานทำและการจ้างงานเต็มที่ และงานที่มีคุณค่าสำหรับทุกคน

เป้าหมายที่ ๙ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง ส่งเสริมการปรับตัวให้เป็นอุตสาหกรรมอย่างยั่งยืนและทั่วถึง และสนับสนุนนวัตกรรม

เป้าหมายที่ ๑๐ ลดความเหลื่อมล้ำทั้งภายในและระหว่างประเทศ

เป้าหมายที่ ๑๑ ทำให้เมืองและการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์มีความปลอดภัย ทั่วถึง พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงและยั่งยืน

เป้าหมายที่ ๑๒ ทำให้แน่ใจถึงการมีแบบแผนการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน

เป้าหมายที่ ๑๓ ดำเนินการอย่างเร่งด่วนเพื่อต่อสู้กับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและผลกระทบที่เกิดขึ้น

เป้าหมายที่ ๑๔ อนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากมหาสมุทร ทะเล และทรัพยากรทางทะเลสำหรับการพัฒนาที่ยั่งยืน ให้เป็นไปอย่างยั่งยืน

เป้าหมายที่ ๑๕ พืชพันธุ์ บุรณะ และส่งเสริมการใช้ประโยชน์ที่ยั่งยืนของระบบนิเวศบนบก จัดการป่าไม้อย่างยั่งยืน ต่อสู้กับการแปรสภาพเป็นทะเลทราย ภัยแล้ง และฟื้นฟูความเสื่อมโทรมของที่ดิน และหยุดยั้งการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ

เป้าหมายที่ ๑๖ ส่งเสริมให้สังคมมีความเป็นปกติสุข ไม่แบ่งแยก เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน มีการเข้าถึงความยุติธรรมโดยถ้วนหน้า และสร้างให้เกิดสถาบันอันเป็นที่พึ่งของส่วนรวม มีประสิทธิภาพ และเป็นที่ยอมรับในทุกระดับ

เป้าหมายที่ ๑๗ เสริมสร้างความเข้มแข็งในวิธีการปฏิบัติให้เกิดผล และสร้างพลังแห่งการเป็นหุ้นส่วนความร่วมมือระดับสากลต่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

เป้าหมายทั้งหมด ๑๗ เป้าหมาย มีการแบ่งกลุ่มออกเป็น ๕ กลุ่ม ได้แก่ (๑) สังคม (People) ได้แก่ เป้าหมายที่ ๑ ๒ ๓ ๔ และ ๕ (๒) เศรษฐกิจ (Prosperity) ได้แก่ เป้าหมายที่ ๗ ๘ ๙ ๑๐ และ ๑๑ (๓) สิ่งแวดล้อม (Plant) ได้แก่ เป้าหมายที่ ๖ ๑๒ ๑๓ ๑๔ และ ๑๕ (๔) สันติภาพ สถาบันที่เข้มแข็ง และความยุติธรรม (Peace) ได้แก่ เป้าหมายที่ ๑๖ และ (๕) หุ้นส่วนการพัฒนา (Partnership) ได้แก่ เป้าหมายที่ ๑๗ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมและหลักนิติธรรมคือเป้าหมายที่ ๑๖ ซึ่งเป็นการส่งเสริมให้สังคมมีความเป็นปกติสุข ไม่แบ่งแยก เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน มีการเข้าถึงความยุติธรรมโดยถ้วนหน้า และสร้างให้เกิดสถาบันอันเป็นที่พึ่งของส่วนรวม มีประสิทธิภาพ และเป็นที่ยอมรับในทุกระดับ (Promote peaceful and inclusive societies for sustainable development, provide access to justice for all and build

effective, accountable and inclusive institutions at all levels) เป้าหมายดังกล่าวประกอบด้วย เป้าหมายย่อย (target) ๑๐ หัวข้อดังนี้

เป้าหมาย ๑๖.๑ ลดความรุนแรงทุกรูปแบบและอัตราการตายที่เกี่ยวข้องในทุกแห่ง ให้ลดลงอย่างมีนัยสำคัญ

เป้าหมาย ๑๖.๒ ยุติการข่มเหง การใช้หาประโยชน์อย่างไม่ถูกต้อง การค้ามนุษย์ และความรุนแรง และการทรมานทุกรูปแบบที่มีต่อเด็ก

เป้าหมาย ๑๖.๓ ส่งเสริมนิติธรรมทั้งในระดับชาติและระหว่างประเทศ และสร้างหลักประกันว่าจะมีการเข้าถึง ความยุติธรรมอย่างเท่าเทียมแก่ทุกคน

เป้าหมาย ๑๖.๔ ลดการลักลอบเคลื่อนย้ายอาวุธและเงิน เสริมความแข็งแกร่งของกระบวนการติดตามและการส่งคืนสินทรัพย์ที่ถูกขโมยไป และต่อสู้กับอาชญากรรมที่จัดตั้งในลักษณะองค์กรทุกรูปแบบภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๓

เป้าหมาย ๑๖.๕ ลดการทุจริตและการรับสินบนทุกรูปแบบ อย่างมีนัยสำคัญ

เป้าหมาย ๑๖.๖ พัฒนาสถาบันที่มีประสิทธิภาพ มีความรับผิดชอบ และโปร่งใส ในทุกระดับ

เป้าหมาย ๑๖.๗ สร้างหลักประกันว่าจะมีกระบวนการตัดสินใจที่มีความรับผิดชอบ ครอบคลุม มีส่วนร่วม และมีความเป็นตัวแทนที่ดี ในทุกระดับการตัดสินใจ

เป้าหมาย ๑๖.๘ ขยายและเสริมความแข็งแกร่งของการมีส่วนร่วมของประเทศกำลังพัฒนาในสถาบันโลกาภิบาล

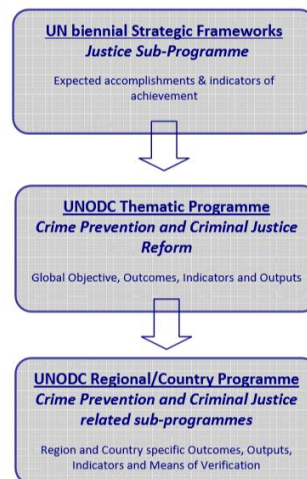
เป้าหมาย ๑๖.๙ กำหนดอัตราโทษทางกฎหมายสำหรับทุกคน โดยรวมถึง การให้มีผู้พิพากษา ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๓

เป้าหมาย ๑๖.๑๐ สร้างหลักประกันว่าสาธารณชนสามารถเข้าถึงข้อมูลและมีการปกป้องเสรีภาพขั้นพื้นฐาน โดยเป็นไปตามกฎหมายภายในประเทศและความตกลงระหว่างประเทศ

๕) United Nations Office on Drugs and Crime (UNODC)

UNODC พยายามที่จะเสริมสร้างหลักนิติธรรมผ่านการป้องกันอาชญากรรมและการส่งเสริมระบบยุติธรรมที่มีมนุษยธรรมและความรับผิดชอบ ดังนั้น UNODC ให้ความเชี่ยวชาญและคำแนะนำแก่ประเทศสมาชิกในการพัฒนากลยุทธ์และนโยบายการป้องกันอาชญากรรมที่มีประสิทธิภาพและมีความรับผิดชอบและเพื่อสร้างขีดความสามารถของระบบความยุติธรรมทางอาญาของพวกเขาในการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้นภายใต้กรอบของกฎหมาย ปกป้องกลุ่มเสี่ยง โดยจัดทำกรอบระดับโลกสำหรับโครงการเกี่ยวกับการป้องกันอาชญากรรมและการปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมทางอาญาสำหรับปี ๒๕๕๕-๒๕๕๘ ซึ่งกำหนดแนวทางที่สอดคล้องและครอบคลุมโดยยึดตามกรอบยุทธศาสตร์ UNODC และอนุสัญญาสหประชาชาติที่มีมาตรฐานและบรรทัดฐานที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันอาชญากรรมและการปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

ในอนาคต UNODC จะให้การสนับสนุนประเทศสมาชิกในด้านการป้องกันอาชญากรรมและการปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมทางอาญารวมถึงในหลาย ๆ ด้านที่สำคัญ ได้แก่ การปฏิรูปตำรวจ การเสริมสร้างบริการการดำเนินคดีศาลและศาล ความยุติธรรมเชิงบูรณะ การเข้าถึงความช่วยเหลือทางกฎหมาย การปฏิรูปคุกและทางเลือกในการถูกจองจำ เช่นเดียวกับในด้านสิทธิมนุษยชน สตรี ในระบบกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ความยุติธรรมสำหรับเด็ก และการคุ้มครองผู้เสียหายและพยาน จากการศึกษาอาชญากรรมและความยุติธรรมทางอาญา (Crime and Criminal justice) โดย UNODC รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับอาชญากรรมและการดำเนินงานของระบบยุติธรรมทางอาญาเพื่อให้ข้อมูลนโยบายที่เกี่ยวข้องและวิเคราะห์ได้ทันต่อประชาคมระหว่างประเทศ โดยทำงานในการพัฒนามาตรฐานสำหรับระบบข้อมูลอาชญากรรมและกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ และดำเนินการสำรวจเหยื่อ ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มการเปรียบเทียบระดับของข้อมูลที่ผ่านการพัฒนาตัวชี้วัดสำคัญและข้อมูลเครื่องมือการรายงานข้อมูล และวัตถุประสงค์โดยรวมของ UNODC นั้นเกี่ยวกับการป้องกันอาชญากรรมและการปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมทางอาญาคือ 'เสริมสร้างหลักนิติธรรมโดยการป้องกันอาชญากรรมและการส่งเสริมระบบยุติธรรมทางอาญาที่มีมนุษยธรรมและมีความรับผิดชอบตามมาตรฐานของสหประชาชาติและบรรทัดฐานในการป้องกันอาชญากรรมและ ความยุติธรรมทางอาญาและตราสารระหว่างประเทศอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ภาพประกอบ ๒-๓ กรอบการทำงานของ UNODC

ที่มา: www.unodc.org

๖) สภาความยุติธรรมและความปลอดภัยสาธารณะประเทศบริติชโคลัมเบีย หรือ The Justice and Public Safety Council of British Columbia

จากการศึกษาได้มีการสร้างยุทธศาสตร์ความยุติธรรมของศาลท้องถิ่น (Justice and Public Safety Council, 2018) โดยมีการดำเนินการปรับปรุงประสิทธิภาพของตัวชี้วัดเพิ่มเติมเพื่อเพิ่มคุณภาพและมุ่งเน้นไปที่ความยุติธรรมของชนพื้นเมืองเชื่อมโยงและสนับสนุนการพัฒนายุทธศาสตร์ความยุติธรรมของชนพื้นเมือง ซึ่งมีตัวชี้วัดดังนี้

Indicator ๑: Rate of Indigenous incarceration (remand) (อัตราการกักขัง (ถูกคุมขัง))

Indicator ๒: Rate of Indigenous incarceration (sentenced) (อัตราการกักขังพื้นเมือง (ถูกตัดสิน))

Indicator ๓: Accused representation at Provincial Criminal Court appearances (การเป็นตัวแทนที่ถูกกล่าวหาในศาลอาญาจังหวัด)

Indicator ๔: Number of criminal cases judicially stayed due to systemic delay (จำนวนคดีอาญาที่อยู่ในศาลเนื่องจากอยู่ในระบบล่าช้า)

Indicator ๕: Time to trial in provincial court (เวลาในการพิจารณาคดีในศาลประจำจังหวัด)

Indicator ๖: Percentage of criminal cases resolved in Provincial Court within ๙๐/๑๘๐/๓๖๕ days (ร้อยละของคดีอาญาที่มีการแก้ไขในศาลจังหวัดภายใน ๙๐/๑๘๐/๓๖๕ วัน)

Indicator ๗: Percentage of adult offenders who are not reconvicted in B.C. within two years of release (ร้อยละของผู้กระทำผิดผู้ใหญ่ที่ไม่ได้ถูกตัดสินลงโทษในคริสต์ศักราช ภายในสองปีของการเปิดตัว)

Indicator ๘: Percentage of youth justice clients receiving first community sentence who are not reconvicted in B.C. within the following five years (ร้อยละของลูกค้าผู้พิพากษาของเยาวชนที่ได้รับการยอมรับจากชุมชนเป็นครั้งแรก ภายในห้าปีถัดไป)

Indicator ๙: Percentage of youth justice clients receiving first custody sentence who are not reconvicted in B.C. within the following five years (ร้อยละของลูกค้าผู้พิพากษาในศาลที่ได้รับโทษจำคุกครั้งแรก ภายในห้าปีถัดไป)

Indicator ๑๐: Number of traffic casualties involving high-risk driving per ๑๐๐,๐๐๐ population (จำนวนผู้เสียชีวิตจากการจราจรที่เกี่ยวข้องกับการขับขี่ที่มีความเสี่ยงสูงต่อประชากร ๑๐๐,๐๐๐ คน)

๓) นิยามศัพท์

การปฏิรูป หมายถึง การทำให้สิ่งที่เราเห็นว่าเป็นปัญหา หรือผิดไปจากสภาพที่เหมาะสมมาจัดรูปแบบใหม่กระบวนการยุติธรรม หมายถึง วิธีดำเนินการให้ความคุ้มครอง สิทธิเสรีภาพ และให้เป็นธรรมในทางกฎหมายแก่บุคคลโดยบุคลากรและองค์กร หรือสถาบันต่าง ๆ ซึ่งมีหน้าที่บริหารงานยุติธรรม ได้แก่ พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ ทนายความ ศาลกระทรวงยุติธรรม และกรมราชทัณฑ์

กระบวนการยุติธรรมทางอาญา หมายถึง การดำเนินงานของหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมายทางอาญา เช่น ตำรวจ อัยการศาล และหน่วยงานในกระทรวง ยุติธรรม เพื่ออำนวยความสะดวกยุติธรรมให้เกิดขึ้นในการปฏิบัติตามกฎหมาย การบังคับใช้กฎหมายและการวินิจฉัยชี้ขาดให้เป็นไปตามกฎหมาย ไม่ว่าจะเป็น

เป็นกระบวนการขั้นสืบสวน สอบสวน พิจารณา พิพากษาคดี บังคับคดี รวมถึงกระบวนการอื่น ๆ ที่ทำให้เกิดความยุติธรรม ในสังคม

การเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม หมายถึง ความสามารถของประชาชน กลุ่มคน หรือหน่วยงานที่จะแสวงหาและได้รับการเยียวยาผ่านช่องทางของระบบยุติธรรมทั้งที่เป็นทางการ และไม่เป็นทางการ และเป็นกระบวนการดังกล่าวจะต้องสอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยธรรม

ประสิทธิภาพในกระบวนการยุติธรรม หมายถึง การใช้ทรัพยากรในการ ดำเนินการใด ๆ ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ให้ สำเร็จและผลสำเร็จนั้น ได้มาโดยการใช้ทรัพยากรน้อยที่สุด โดยทรัพยากรที่ว่่านี้ ได้แก่ ระยะเวลา ทรัพยากรแรงงาน รวมทั้งสิ่งต่าง ๆ ที่ต้องใช้ในการดำเนินการเพื่อให้เป็นผลสำเร็จและถูกต้องตามที่ หน่วยงานต้องการ

ประสิทธิผลของกระบวนการยุติธรรม หมายถึง ผลสำเร็จของงานด้าน การยุติธรรมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมที่เกิดขึ้นตามความมุ่งหวังกำหนดไว้ เมื่อเทียบกับเป้าหมาย ได้แก่ ๑) เป้าหมายเชิงปริมาณ ซึ่งจะมีการกำหนดชนิดและปริมาณของ ผลผลิตที่จะได้รับเมื่อการดำเนินงานสิ้นสุดลงตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ ๒) เป้าหมายเชิงคุณภาพ จะแสดงถึงคุณค่าของผลผลิตที่ได้จากการดำเนินงานว่าเป็นไปตามที่กำหนดไว้หรือไม่

ตัวชี้วัด หมายถึง ดัชนีชี้วัด หรือหน่วยวัดความสำเร็จของการปฏิบัติงานที่ถูกกำหนดขึ้นโดยเป็นหน่วยวัดที่ควรมีผลเป็นตัวเลขที่นับได้จริง และต้องสื่อถึงเป้าหมายในการปฏิบัติงานสำคัญ ทั้งนี้เพื่อสร้างความชัดเจนในการกำหนด ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานในด้านต่าง ๆ

๘) ผลการศึกษาวิจัยของสถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย

ในปี พ.ศ.๒๕๕๙ สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทยร่วมกับมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ดำเนินการศึกษาโครงการศึกษาวิจัยพัฒนาการด้านสถิติและตัวชี้วัดกระบวนการยุติธรรมทางอาญาและการสำรวจความคิดเห็นประชาชนและนักปฏิบัติเกี่ยวกับคุณค่ากระบวนการยุติธรรมทางอาญา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอชุดตัวชี้วัดด้านกระบวนการยุติธรรมที่ได้มาจากการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนและผู้ปฏิบัติงานในกระบวนการยุติธรรมถึงสิ่งที่คาดหวังถึงกระบวนการยุติธรรมที่พึงประสงค์เพื่อขับเคลื่อนกระบวนการยุติธรรมไปในทิศทางที่ถูกต้องตรงกับความต้องการของประชาชน ซึ่งผลการศึกษาดังกล่าวมีสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

๘.๑) มีการสรุปชุดตัวชี้วัดของกระบวนการยุติธรรมตั้งแต่ขั้นสอบสวน ขั้นสังคดีของพนักงานอัยการชั้นศาล และชั้นบังคับโทษ ซึ่งได้มาจากการสอบถามและสำรวจความคิดเห็นของประชาชนและผู้ปฏิบัติงานในกระบวนการยุติธรรมถึงสิ่งที่คาดหวังเกี่ยวกับคุณค่าของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

๘.๒) มีการวิเคราะห์ถึงปัญหาของกระบวนการยุติธรรมในลักษณะเดียวกับข้อเสนอของสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศในประเด็นที่ว่าแต่ละหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมต่างคนต่างทำตัวชี้วัดของตนเอง

ขาดจุดมุ่งหมายและทิศทางที่สอดคล้องกัน ตัวชี้วัดไม่สะท้อนแก่นสาระสำคัญของเป้าหมาย และมีการเปลี่ยนไปตลอดเวลาไม่เสถียร

๘.๓) เสนอให้มีการจัดทำดัชนีชี้วัดในภาพรวมที่สามารถสะท้อนภาพรวมอันเป็นแก่นสารของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาทั้งระบบ เพื่อให้เห็นพัฒนาการ การเปลี่ยนแปลงของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาในแต่ละช่วงปีได้ ผ่านตัวชี้วัดที่มีความเสถียรโดยทำให้ตัวชี้วัดเป็นเครื่องมือในการสื่อสารที่อ้างอิงได้ด้วยข้อมูลสถิติ ทั้งในแง่การสื่อสารประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การสื่อสารกับรัฐบาล และการสื่อสารกับประชาชน เพื่อให้ทุกภาคส่วนในสังคมรับรู้สภาพสถานะของการอำนวยความสะดวกยุติธรรมทางอาญาของไทยให้เป็นที่น่าเชื่อถือและมีคุณภาพขึ้นเรื่อย ๆ อีกทั้งยังจะนำไปสู่ความต่อเนื่องและยั่งยืน สร้างความเป็นมาตรฐานของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาไทย ตลอดจนนำไปสู่การสร้างค่านิยมของประเทศไทยต่อการธำรงรักษาหลักนิติธรรมในระดับนานาชาติอีกด้วย

๘.๔) ควรให้หน่วยงานต่าง ๆ ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาได้มีส่วนร่วมในการเสนอกำหนดตัวชี้วัดตามภารกิจของแต่ละหน่วยงาน เนื่องจากที่ผ่านมาตัวชี้วัดมักถูกกำหนดขึ้นจากหน่วยงานกลางซึ่งไม่สะท้อนภารกิจของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ทำให้เป็นปัญหาอุปสรรคต่อการนำผลของตัวชี้วัดมาศึกษาทบทวนเพื่อปรับปรุงพัฒนาหน่วยงาน ดังนั้นจึงควรเปลี่ยนการใช้ตัวชี้วัดเพียงเพื่อการรายงานให้เป็นการใช้ประโยชน์จากตัวชี้วัดอย่างแท้จริง เพื่อสะท้อนเหตุและปัจจัยของจุดแข็งและจุดอ่อนของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา อันนำไปสู่การพัฒนาระบบงานของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาทั้งระบบ และแต่ละส่วนงานอย่างมีหลักฐานเชิงประจักษ์

๘.๕) เปิดโอกาสการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นจากฝ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น จากผู้เสียหายหรือเหยื่อในคดีอาญา จากผู้ที่เคยตกเป็นผู้ต้องหาหรือจำเลย และจากประชาชนทั่วไป กล่าวคือ เพื่อให้ตัวชี้วัดที่กำหนดขึ้นสอดคล้องกับเป้าหมายที่พึงประสงค์ของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา การใช้แหล่งข้อมูลที่หลากหลายเป็นฐานของชุดตัวชี้วัดหลายตัวที่เกี่ยวข้องกัน ทั้งข้อมูลสถิติของหน่วยงานราชการ ข้อมูลจากการสำรวจความคิดเห็นประชาชน และข้อมูลจากการสำรวจความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ/นักปฏิบัติ ข้อมูลเหล่านี้สามารถกำหนดการประเมินคุณค่าของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาได้อย่างครอบคลุมในมิติต่าง ๆ เนื่องจากการช่วยขจัดจุดอ่อนของแหล่งข้อมูลบางชนิดด้วยจุดแข็งของแหล่งข้อมูลต่างชนิดกัน

๘.๖) ทุกหน่วยงานของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาควรบูรณาการข้อมูลและสถิติให้เป็นหนึ่งเดียวกัน โดยควรกำหนดลงไปทั้งในระดับภายในของแต่ละหน่วยงานและระหว่างหน่วยงานเกี่ยวกับการดำเนินการเก็บรายงาน และบูรณาการข้อมูลสถิติกันอย่างเป็นระบบ ตลอดจนควรออกแบบกลไกที่อิสระคอยทำหน้าที่วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำไปประมวลค่าตามตัวชี้วัด ทั้งนี้ควรมีการจัดเก็บอย่างมีเป้าหมายและจัดเก็บเท่าที่จำเป็นแก่การนำมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ประเมินค่าตามตัวชี้วัดที่เป็นแก่นสารของที่แท้จริงเท่านั้น

สรุปรายละเอียดของตัวชี้วัดระดับสากลที่ได้กล่าวมาข้างต้น ซึ่งจะเห็นได้ว่าตัวชี้วัดเหล่านี้มีมิติในการประเมินที่สะท้อนคุณค่าและกรอบแนวคิดที่ใกล้เคียงกัน ดังตาราง ๒ และ ๓

ตาราง ๑-๑ กระบวนการยุติธรรมทางอาญาไทยในระดับสากลของ World Justice Project

ด้านที่ ๑ ดัชนีชี้วัดหลักนิติธรรมตามโครงการส่งเสริมความยุติธรรมทั่วโลก (World Justice Project: WJP) แบ่งเป็น ๙ กรอบ ๔๕ ตัวชี้วัด		
การวัดประสิทธิภาพ	กรอบดัชนีชี้วัดหลักนิติธรรม	ตัวชี้วัด
๑.๑ ดัชนีชี้วัดหลักนิติธรรม (Rule of Law Index)	กรอบที่ ๑ การจำกัดอำนาจของรัฐบาล (Constraints on Government Powers) ๖ ตัวชี้วัด	ตัวชี้วัด ๑ อำนาจของรัฐบาลจะต้องถูกจำกัดโดยฝ่ายนิติบัญญัติ (Government powers are effectively limited by the legislature) ปัจจัยชี้วัด กระบวนการนิติบัญญัติของประเทศสามารถทำหน้าที่ในการตรวจสอบกำกับการทำงานของรัฐบาลได้หรือไม่อย่างไร
		ตัวชี้วัด ๒ อำนาจรัฐบาลจะต้องถูกจำกัดโดยฝ่ายตุลาการ (Government powers are effectively limited by the judiciary) การวัดว่าผู้พิพากษามีความเป็นอิสระและความสามารถในการปฏิบัติเพื่อตรวจสอบอย่างมีประสิทธิภาพของรัฐบาล
		ตัวชี้วัด ๓ อำนาจของรัฐบาลจะต้องถูกจำกัดโดยองค์กรตรวจเงินแผ่นดินที่มีอิสระหรือองค์กรอื่นที่มีอำนาจทบทวนการใช้อำนาจรัฐ (Government powers are effectively limited by independent auditing and review) วัดว่าผู้ชำระบัญชีหรือผู้สอบบัญชี รวมถึงหน่วยงานตรวจสอบทางด้านสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ มีความเป็นอิสระเพียงพอ และสามารถในทางปฏิบัติเพื่อตรวจสอบอย่างมีประสิทธิภาพและกำกับดูแลการทำงานของรัฐบาล
		ตัวชี้วัด ๔ เจ้าหน้าที่รัฐบาลต้องได้รับบทลงโทษหากปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ (Government officials are sanctioned for misconduct) การวัดว่าเจ้าหน้าที่รัฐบาลในกระบวนการนิติบัญญัติ บริหารตุลาการ และตำรวจได้รับการตรวจสอบ สอบสวน และลงโทษหากปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบหรือละเลยข้อกำหนดอื่น ๆ
		ตัวชี้วัด ๕ อำนาจของรัฐบาลต้องสามารถตรวจสอบได้โดยองค์กรที่ไม่ใช่รัฐบาล (Government powers are subject to non-governmental checks) การวัดว่าสื่อมวลชนอิสระ องค์กรประชาสังคมพรรคการเมือง และปัจเจกชน มีอิสระที่จะรายงานและเสนอแนะนโยบายของรัฐบาลโดยปราศจากความหวาดกลัวที่จะถูกตอบโต้
		ตัวชี้วัด ๖ การเปลี่ยนผ่านของอำนาจต้องอยู่ภายใต้กฎหมาย (Transition of power is subject to the law) ซึ่งอาจวัดได้โดยพิจารณาว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐบาลได้รับเลือกตั้งหรือแต่งตั้งตามกฎหมายที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญหรือไม่ และเมื่อใดที่มีการเลือกตั้งจะต้องมีการวัดความสมบูรณ์ของกระบวนการเลือกตั้งด้วย รวมถึงพิจารณาว่าการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งปราศจากการคุกคามและสามารถตรวจสอบได้

รายงานฉบับสมบูรณ์

เสนอ สำนักงานกิจการยุติธรรม

โดย สำนักงานศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ด้านที่ ๑ ดัชนีชี้วัดหลักนิติธรรมตามโครงการส่งเสริมความยุติธรรมทั่วโลก (World Justice Project: WJP) แบ่งเป็น ๙ กรอบ ๔๕ ตัวชี้วัด		
การวัดประสิทธิภาพ	กรอบดัชนีชี้วัดหลักนิติธรรม	ตัวชี้วัด
	กรอบที่ ๒ การปลอดจากคอร์รัปชัน (absence of corruption) ๔ ตัวชี้วัด	ตัวชี้วัด ๗ เจ้าหน้าที่รัฐบาลในฝ่ายบริหารไม่แสวงประโยชน์จากหน้าที่การงานเพื่อประโยชน์ส่วนตัว (Government officials in the executive branch do not use public office for private gain) การวัดว่าความถี่ของการให้สินบน การจ่ายเงินอย่างไม่เป็นทางการ และแรงจูงใจอื่น ๆ ในการให้บริการสาธารณะ และการบังคับใช้กฎระเบียบ และรวมถึงการวัดกว่าการจัดซื้อจัดจ้าง โดยรัฐบาลและการทำสัญญากับเอกชนนั้นทำด้วยความโปร่งใสและมีการแข่งขัน ไม่ว่าจะเป็นเจ้าหน้าที่รัฐบาลในระดับใดเพื่อให้ปราศจากการยกยอของงบประมาณของรัฐ ตัวชี้วัด ๘ เจ้าหน้าที่รัฐบาลในฝ่ายตุลาการไม่แสวงประโยชน์จากหน้าที่การงานเพื่อประโยชน์ส่วนตัว (Government officials in the judicial branch do not use public for private gain) ด้วยการวัดว่าผู้พิพากษาและเจ้าหน้าที่ในกระบวนการศาลอื่น ๆ ละเว้นจากการชักชวนและยอมรับสินบนเพื่อให้ดำเนินการบางอย่าง หรือเร่งรัดกระบวนการบางอย่าง และผู้พิพากษาจะต้องปราศจากอิทธิพลของรัฐบาล ผลประโยชน์เอกชน และองค์กรทางอาชญากรรมอื่น ๆ ตัวชี้วัด ๙ เจ้าหน้าที่ตำรวจและทหารต้องไม่แสวงประโยชน์จากหน้าที่การงานเพื่อประโยชน์ส่วนตัว (Government officials in the police and the military do not use public office for private gain) ด้วยการวัดว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือพนักงานสอบสวนละเว้นจากการชักชวนและยอมรับสินบนเพื่อให้ดำเนินการทางตำรวจหรือเพื่อตรวจสอบอาชญากรรม และเจ้าหน้าที่ตำรวจจะต้องปราศจากอิทธิพลของผลประโยชน์ของเอกชน และองค์กรอาชญากรรมอื่น ๆ ตัวชี้วัด ๑๐ เจ้าหน้าที่ของรัฐในฝ่ายนิติบัญญัติไม่แสวงประโยชน์จากหน้าที่การงานเพื่อประโยชน์ส่วนตัว (Government officials in the legislative branch do not use public office for private gain) ด้วยการวัดว่า เจ้าหน้าที่ในระดับนิติบัญญัติละเว้นจากการชักชวนและยอมรับสินบนเพื่อให้มีการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ทางการเมืองหรือคะแนนโหวตในกระบวนการนิติบัญญัติ

รายงานฉบับสมบูรณ์

เสนอ สำนักงานกิจการยุติธรรม

โดย สำนักงานศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ด้านที่ ๑ ดัชนีชี้วัดหลักนิติธรรมตามโครงการส่งเสริมความยุติธรรมทั่วโลก (World Justice Project: WJP) แบ่งเป็น ๙ กรอบ ๔๕ ตัวชี้วัด		
การวัดประสิทธิภาพ	กรอบดัชนีชี้วัดหลักนิติธรรม	ตัวชี้วัด
	กรอบที่ ๓ การมีรัฐบาลที่เปิดกว้าง (Open Government) ๔ ตัวชี้วัด	ตัวชี้วัด ๑๑ กฎหมายซึ่งถูกประกาศและข้อมูลของรัฐบาล (Publicized laws and government data) วัดว่า กฎหมายพื้นฐานและข้อมูลเกี่ยวกับสิทธิทางกฎหมายต่าง ๆ ต้องถูกประกาศให้สาธารณชนรับทราบโดยใช้ภาษาที่ง่ายและทำให้สามารถเข้าถึงได้ นอกจากนี้ ยังวัดว่าคุณภาพและและการเข้าถึงของข้อมูลซึ่งถูกประกาศโดยรัฐบาลต้องอยู่ในรูปของเอกสารหรือออนไลน์ และไม่ว่าจะเป็นกฎระเบียบทางบริหาร ร่างกฎหมาย และคำตัดสินของศาลสูง จะต้องถูกทำให้สาธารณชนสามารถเข้าถึงได้ในเวลาที่เหมาะสม ตัวชี้วัด ๑๒ สิทธิในข้อมูล (Right to information) วัดว่า การร้องขอข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับรัฐบาลซึ่งถูกร้อง โดยสาธารณชนใด ๆ รัฐบาลต้องสามารถจัดข้อมูลเช่นนั้นให้ได้ ด้วยค่าธรรมเนียมที่เหมาะสม และปราศจากการตัดสินบนรวมถึงประชาชนต้องได้รับการคุ้มครองซึ่งสิทธิในข้อมูล ไม่ว่าจะถูกบันทึกด้วยวิธีการใดก็ตาม ตัวชี้วัด ๑๓ การมีส่วนร่วมของประชาชน (Civil participation) วัดว่า ความมีประสิทธิภาพของกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน รวมถึงการปกป้องเสรีภาพในการแสดงออกและเสรีภาพของการรวมกลุ่มและสิทธิที่จะเข้าแข่งขันกับรัฐบาล ต้องทำให้เกิดขึ้น และวัดว่าประชาชนสามารถมีสิทธิมีเสียงเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจของเจ้าหน้าที่รัฐบาล และเจ้าหน้าที่ของรัฐบาลจะต้องให้ข้อมูลที่เพียงพอและข้อสังเกตต่าง ๆ เกี่ยวกับคำตัดสินซึ่งมีผลกระทบต่อสังคม ตัวชี้วัด ๑๔ กระบวนการร้องทุกข์ (Complaint mechanisms) วัดว่า ประชาชนสามารถนำคำร้องทุกข์ที่เกี่ยวกับรัฐบาลในการดำเนินการบริการสาธารณะหรือประสิทธิภาพการทำงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐบาลในการปฏิบัติตามกฎหมาย และดูว่าการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ของรัฐต่อคำร้องทุกข์ดังกล่าวของประชาชนมีอยู่อย่างไร

รายงานฉบับสมบูรณ์

เสนอ สำนักงานกิจการยุติธรรม

โดย สำนักงานศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ด้านที่ ๑ ดัชนีชี้วัดหลักนิติธรรมตามโครงการส่งเสริมความยุติธรรมทั่วโลก (World Justice Project: WJP) แบ่งเป็น ๙ กรอบ ๔๕ ตัวชี้วัด		
การวัดประสิทธิภาพ	กรอบดัชนีชี้วัดหลักนิติธรรม	ตัวชี้วัด
	กรอบที่ ๔ การรับรองสิทธิขั้นพื้นฐาน (Fundamental Rights) ๘ ตัวชี้วัด	ตัวชี้วัด ๑๕ การไม่ขัดต่อหลักความเสมอภาคทางกฎหมายและการไม่เลือกปฏิบัติ (Equal treatment and absence of discrimination) วัดว่า ปังเจกชนเป็นอิสระจากการเลือกปฏิบัติ ซึ่งอยู่บนฐานของสถานะทางเศรษฐกิจ สังคม เพศ ความเชื่อ ศาสนา เชื้อชาติ ความพึงพอใจทางเพศหรือรสนิยมทางเพศ อัตลักษณ์ทางเพศ รวมถึงการเลือกปฏิบัติเกี่ยวกับการให้บริการสาธารณะ การจ้างงานกระบวนการทางการศาล และกระบวนการยุติธรรม ตัวชี้วัด ๑๖ สิทธิในชีวิต ร่างกาย และความปลอดภัยของบุคคลจะต้องได้รับการประกัน (The right to life and security of the person is effectively guaranteed) วัดว่า ตำรวจละเว้นจากการปฏิบัติต่อเนื้อตัวร่างกายในการสอบสวนคดีอาญา ในระหว่างการจับกุมหรือคุกขัง และสมาชิกฝ่ายการเมืองหรือสื่อจะต้องไม่ดำเนินการตรวจสอบที่ไม่มีเหตุผลหรือจับ กุมขัง คุกคาม หรือดำเนินการใด ๆ อันเป็นความรุนแรง ตัวชี้วัด ๑๗ กระบวนการออกกฎหมายที่เป็นธรรม (Due process of law and rights of the accused) วัดว่าสิทธิขั้นพื้นฐานของผู้ต้องสงสัยในคดีอาญาได้รับการเคารพ รวมถึงการสันนิษฐานว่าบุคคลดังกล่าวบริสุทธิ์และเป็นอิสระจากการถูกจับกุมโดยพลการ และกระบวนการคุ้มครองตัวก่อนขึ้นพิจารณาคดี โดยปราศจากเหตุผลประกอบ มีสิทธิดังกล่าวหรือไม่ และวัดว่าผู้ต้องสงสัยในคดีอาญาสามารถเข้าถึงในพยานหลักฐาน และใช้เพื่อเป็นเครื่องยืนยันตน ในกระบวนการยุติธรรมได้หรือไม่ รวมถึงการให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายที่ดีเพียงพอ และสิทธิพื้นฐานของผู้ต้องขังต้องได้รับการเคารพด้วย ตัวชี้วัด ๑๘ เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น จะต้องได้รับการคุ้มครอง (Freedom of opinion and expression is effectively guaranteed) วัดว่า ข้อมูลสื่อที่เป็นอิสระ องค์กรประชาสังคม พรรคการเมืองและปัจเจกบุคคลจะต้องมีอิสระในการนำเสนอข้อมูล และแสดงความคิดเห็นในเรื่องเกี่ยวกับนโยบายของรัฐบาลโดยปราศจากความหวาดกลัวหรือการข่มขู่ใด ๆ ตัวชี้วัด ๑๙ เสรีภาพในความเชื่อและการนับถือศาสนา จะต้องได้รับการคุ้มครอง (Freedom of belief and religion is efficiently guaranteed) ด้วยการประเมินว่า ผู้ที่นับถือศาสนาใด ๆ จะต้องสามารถแสดงออกถึงความเชื่อและความศรัทธาในศาสนาของตนได้อย่างเป็นอิสระ โดยเปิดเผยต่อสาธารณะได้ ไม่ว่าศาสนาดังกล่าวนั้นจะถูก

รายงานฉบับสมบูรณ์

เสนอ สำนักงานกิจการยุติธรรม

โดย สำนักงานศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ด้านที่ ๑ ดัชนีชี้วัดหลักนิติธรรมตามโครงการส่งเสริมความยุติธรรมทั่วโลก (World Justice Project: WJP) แบ่งเป็น ๙ กรอบ ๔๕ ตัวชี้วัด		
การวัดประสิทธิภาพ	กรอบดัชนีชี้วัดหลักนิติธรรม	ตัวชี้วัด
		กำหนดเอาไว้ในกฎหมายศาสนาหรือไม่ก็ตาม ตัวชี้วัด ๒๐ เสรีภาพจากการปราศจากการแทรกแซงโดยอำเภอใจในสิทธิส่วนบุคคล ต้องได้รับการคุ้มครอง (Freedom from arbitrary interference with privacy is effectively guaranteed) วิตว่าพนักงานตำรวจหรือเจ้าหน้าที่รัฐบาลอื่น ๆ จะต้องไม่ดำเนินการค้นหาข้อมูลด้วยวิธีการแทรกแซง การติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ของปัจเจกบุคคล โดยมิได้รับความยินยอมจากศาล ตัวชี้วัด ๒๑ เสรีภาพในการรวมตัวเป็นหมู่คณะหรือสมาคมจะต้องได้รับการคุ้มครอง (Freedom of assembly and association is effectively guaranteed) โดยพิจารณาว่าประชาชนสามารถรวมกลุ่มกันได้อย่างเป็นอิสระ มีเสรีภาพในการเข้าร่วมกับพรรคการเมือง หรือองค์กรใด ๆ และสามารถแสดงความคิดเห็นทางการเมือง วิพากษ์วิจารณ์นโยบายของรัฐบาลได้ โดยปราศจากความหวาดกลัวหรือปลอดภัยจากการข่มขู่ใด ๆ ตัวชี้วัด ๒๒ สิทธิพื้นฐานเกี่ยวกับแรงงาน จะต้องได้รับการคุ้มครอง (Fundamental labour rights are effectively guaranteed) ด้วยการวัดว่า สิทธิพื้นฐานเกี่ยวกับแรงงานได้รับการคุ้มครองอย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงมีการรับรองเสรีภาพในการรวมกลุ่ม และสิทธิในการเจรจาต่อรองสภาพการจ้าง การไม่ถูกเลือกปฏิบัติในการจ้างงาน และการปลอดภัยจากการใช้แรงงานบังคับและแรงงานเด็ก

รายงานฉบับสมบูรณ์

เสนอ สำนักงานกิจการยุติธรรม

โดย สำนักงานศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ด้านที่ ๑ ดัชนีชี้วัดหลักนิติธรรมตามโครงการส่งเสริมความยุติธรรมทั่วโลก (World Justice Project: WJP) แบ่งเป็น ๙ กรอบ ๔๕ ตัวชี้วัด		
การวัดประสิทธิภาพ	กรอบดัชนีชี้วัดหลักนิติธรรม	ตัวชี้วัด
	กรอบที่ ๕ ความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัย (Order and Security) ๓ ตัวชี้วัด	ตัวชี้วัด ๒๓ อาชญากรรมจะต้องถูกควบคุมอย่างมีประสิทธิภาพ (Crime is effectively controlled) วัดว่ามีการแพร่หลายของอาชญากรรมประเภทต่าง ๆ หรือไม่ รวมถึงฆาตกรรม การลักพาตัวการบุกรุก การลักทรัพย์ การปล้นทรัพย์ และกรรโชกทรัพย์ อาชญากรรมเหล่านี้จะต้องถูกควบคุม เพื่อให้ประชาชนสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างปลอดภัย ตัวชี้วัด ๒๔ จำกัดความขัดแย้งทางสังคม (Civil conflict is effectively limited) วัดว่า ประชาชนได้รับการปกป้องจากปัญหาความขัดแย้งทางสังคมและการก่อการร้ายในรูปแบบต่าง ๆ ตัวชี้วัด ๒๕ ประชาชนต้องจะไม่ใช้มาตรการรุนแรงเพื่อจัดการแก้ปัญหาส่วนตัว (People do not resort to violence to redress personal grievances) วัดว่า ประชาชนจะต้องไม่ใช้มาตรการที่รุนแรงในการแก้ไขปัญหาระหว่างกันหรือในการจัดการกับปัญหาที่เกิดจากรัฐบาล นอกจากนี้ ประชาชนจะต้องได้รับการคุ้มครองความปลอดภัยปลอดภัยจากความรุนแรงของการรวมกลุ่มต่อต้านรัฐบาล

รายงานฉบับสมบูรณ์

เสนอ สำนักงานกิจการยุติธรรม

โดย สำนักงานศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ด้านที่ ๑ ดัชนีชี้วัดหลักนิติธรรมตามโครงการส่งเสริมความยุติธรรมทั่วโลก (World Justice Project: WJP) แบ่งเป็น ๙ กรอบ ๔๕ ตัวชี้วัด		
การวัดประสิทธิภาพ	กรอบดัชนีชี้วัดหลักนิติธรรม	ตัวชี้วัด
	กรอบที่ ๖ การบังคับใช้กฎหมายและระเบียบข้อบังคับ (Regulatory Enforcement) ๕ ตัวชี้วัด	ตัวชี้วัด ๒๖ กฎระเบียบของรัฐบาลจะต้องถูกบังคับใช้อย่างมีประสิทธิภาพ (Government regulations are effectively enforced) วัดว่ากฎระเบียบของรัฐบาล เช่น กฎระเบียบเกี่ยวกับแรงงาน สิ่งแวดล้อม สุขภาพ การพาณิชย์ และการคุ้มครองผู้บริโภค เป็นต้น จะต้องใช้บังคับอย่างมีประสิทธิภาพ ตัวชี้วัด ๒๗ กฎระเบียบของรัฐบาลจะต้องถูกใช้และบังคับใช้โดยปราศจากอิทธิพลที่มิชอบ (Government regulations are applied and enforced without improper influence) วัดว่า การใช้บังคับกฎระเบียบของรัฐ ต้องปราศจากการให้หรือรับสินบน หรือปลอดจากอิทธิพลที่ไม่เหมาะสมจากผลประโยชน์ส่วนตัว และการบริการสาธารณะ เช่น การออกใบอนุญาตต่าง ๆ และการให้บริการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาล จะต้องจัดให้มีโดยปราศจากการให้สินบนหรือการจูงใจใด ๆ เป็นต้น ตัวชี้วัด ๒๘ จะต้องไม่มีการดำเนินกระบวนการทางบริหารอย่างไม่ล่าช้า โดยปราศจากเหตุผล (Administrative proceedings are conducted without unreasonable delay) ซึ่งอาจประเมินได้ว่า กระบวนการทางบริหารในระดับท้องถิ่นหรือระดับชาติ จะต้องดำเนินการอย่างไม่ล่าช้า โดยปราศจากเหตุผลอันสมควร ตัวชี้วัด ๒๙ จะต้องมีการดำเนินการบริหารตามกระบวนการอันสมควร (Due process is respected in administrative proceedings) ด้วยการวัดว่า กระบวนการทางการบริหารต่าง ๆ ทั้งจากหน่วยงานระดับท้องถิ่นและในระดับชาติ ในประเด็นเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ภาษี และแรงงาน จะต้องดำเนินการโดยชอบด้วยกระบวนการ อันควรแห่งกฎหมาย ตัวชี้วัด ๓๐ รัฐบาลต้องไม่เวนคืนทรัพย์สินโดยกระบวนการที่มีชอบด้วยกฎหมายและไม่มีการชดเชยค่าสินไหมทดแทน ที่เพียงพอ (The government does not expropriate without lawful process and adequate compensation) โดยพิจารณาว่า หน่วยงานของรัฐบาลจะต้องคุ้มครองสิทธิในทรัพย์สินของบุคคลและ นิติบุคคล ละเว้นจากการยึดทรัพย์สินส่วนบุคคลโดยผิดกฎหมาย และต้องจัดให้มีการชดเชยค่าสินไหมทดแทนที่เหมาะสมสำหรับการเวนคืนดังกล่าว

รายงานฉบับสมบูรณ์

เสนอ สำนักงานกิจการยุติธรรม

โดย สำนักงานศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ด้านที่ ๑ ดัชนีชี้วัดหลักนิติธรรมตามโครงการส่งเสริมความยุติธรรมทั่วโลก (World Justice Project: WJP) แบ่งเป็น ๙ กรอบ ๔๕ ตัวชี้วัด		
การวัดประสิทธิภาพ	กรอบดัชนีชี้วัดหลักนิติธรรม	ตัวชี้วัด
	กรอบที่ ๗ กระบวนการยุติธรรมทางแพ่ง (Civil Justice) ๗ ตัวชี้วัด	ตัวชี้วัด ๓๑ ประชาชนสามารถเข้าถึงและใช้กระบวนการยุติธรรมทางแพ่ง และกระบวนการยุติธรรมทางแพ่งต้องไม่มีค่าใช้จ่ายที่สูงเกินไป (People can access and afford civil justice) ซึ่งอาจดูจากการเข้าถึงการใช้กระบวนการศาลแพ่ง และการที่จะพิจารณาว่าประชาชนมีกระบวนการเยียวยาที่เพียงพอหรือไม่ ต้องดูว่าประชาชนสามารถเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมทางศาล โดยมีค่าใช้จ่ายที่ไม่มากนัก เช่น จะต้องไม่มีการเก็บค่าธรรมเนียมศาลโดยปราศจากเหตุผล อีกทั้งประชาชนมีสิทธิในการดำเนินคดีอย่างเป็นธรรม ปราศจากข้อจำกัดทางกายภาพ ทางภาษา หรือในทางอื่นใด ๆ เป็นต้น ตัวชี้วัด ๓๒ กระบวนการยุติธรรมทางแพ่งต้องปราศจากการเลือกปฏิบัติ (Civil justice is free of discrimination) โดยดูว่าระบบกระบวนการยุติธรรมต้องปราศจากการเลือกปฏิบัติทางสถานภาพทางเศรษฐกิจของคู่ความ ปราศจากการกีดกันด้านสังคม เพศ ความเชื่อ ศาสนา เชื้อชาติความโน้มเอียงทางเพศ และอัตลักษณ์ทางเพศ เป็นต้น ตัวชี้วัด ๓๓ กระบวนการยุติธรรมทางแพ่งต้องปลอดจากการคอร์รัปชัน (Civil justice is free of corruption) โดยดูว่าระบบกระบวนการยุติธรรมทางแพ่งไม่มีการให้สินบนและ/หรือถูกครอบงำโดยอิทธิพลที่มีขอบเพื่อประโยชน์ส่วนตน ตัวชี้วัด ๓๔ กระบวนการยุติธรรมทางแพ่งต้องปราศจากอิทธิพลของเจ้าหน้าที่ของรัฐ (Civil justice is free of improper government influence) โดยพิจารณาจากระบบกระบวนการยุติธรรมทางแพ่งที่ปราศจากอิทธิพลทางการเมือง และปลดจากการครอบงำของรัฐบาลโดยมิชอบ ตัวชี้วัด ๓๕ กระบวนการยุติธรรมทางแพ่งต้องไม่ล่าช้าโดยปราศจากเหตุผลที่สมควร (Civil justice is not subject to unreasonable delay) วัดว่า กระบวนการยุติธรรมทางแพ่งได้ดำเนินการในกำหนดเวลาอันสมควรหรือไม่ และดูว่ามีการตัดสินคดีภายในเวลาที่ควรจะเป็น โดยปราศจากความล่าช้าที่ไม่สมเหตุผลหรือไม่ ตัวชี้วัด ๓๖ กระบวนการยุติธรรมทางแพ่งต้องสามารถบังคับตามคำพิพากษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Civil justice is effectively enforced) วัดจากควมมีประสิทธิภาพและระยะเวลาในการบังคับตามคำวินิจฉัยในกระบวนการยุติธรรมทางแพ่งและดูว่ามีการบังคับตามคำพิพากษาอย่างมีประสิทธิภาพหรือไม่

รายงานฉบับสมบูรณ์

เสนอ สำนักงานกิจการยุติธรรม

โดย สำนักงานศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ด้านที่ ๑ ดัชนีชี้วัดหลักนิติธรรมตามโครงการส่งเสริมความยุติธรรมทั่วโลก (World Justice Project: WJP) แบ่งเป็น ๙ กรอบ ๔๕ ตัวชี้วัด		
การวัดประสิทธิภาพ	กรอบดัชนีชี้วัดหลักนิติธรรม	ตัวชี้วัด
		ตัวชี้วัด ๓๗ มีการใช้กระบวนการระงับข้อพิพาททางเลือกที่มีประสิทธิภาพ (Alternative dispute resolution mechanisms are accessible impartial, and effective) โดยพิจารณาว่ามีการใช้กระบวนการระงับข้อพิพาททางเลือกอย่างมีประสิทธิภาพ และปราศจากการคอร์รัปชันหรือไม่
	กรอบที่ ๘ กระบวนการยุติธรรมทางอาญา (Criminal Justice) ๗ ตัวชี้วัด	ตัวชี้วัด ๓๘ ระบบการสอบสวนคดีอาญาต้องมีประสิทธิภาพ (Criminal investigation system is effective) วัดว่าผู้ก่ออาชญากรรมถูกจับกุมอย่างมีประสิทธิภาพ และพิจารณาว่า พนักงานตำรวจ พนักงานสอบสวน และพนักงานอัยการ มีแหล่งข้อมูลที่เพียงพอ ปราศจากการคอร์รัปชัน และทำงานได้อย่างเต็มประสิทธิภาพหรือไม่ ตัวชี้วัด ๓๙ การพิจารณาและดำเนินคดีอาญาต้องกระทำภายในเวลาที่กำหนดและมีประสิทธิภาพ (Criminal adjudication system is timely and effective) ด้วยการประเมินว่า ผู้ที่ก่ออาชญากรรมได้รับการสอบสวนและลงโทษอย่างมีประสิทธิภาพ และวัดว่าผู้พิพากษาในคดีอาญาและเจ้าหน้าที่ทางตุลาการอื่น ๆ มีอำนาจ และสามารถทำคำวินิจฉัยชี้ขาดได้ภายในเวลาที่กำหนด ตัวชี้วัด ๔๐ ระบบราชทัณฑ์ต้องมีประสิทธิภาพในการลดพฤติกรรมที่ผิดต่อกฎหมายอาญา หรือพฤติกรรมของอาชญากรรม (Correctional system is effective in reducing criminal behavior) โดยคำนึงถึงการราชทัณฑ์ว่ามีความปลอดภัย และให้การเคารพต่อสิทธิของผู้ต้องขัง และสามารถป้องกันไม่ให้เกิดการกระทำความผิดซ้ำได้หรือไม่ ตัวชี้วัด ๔๑ กระบวนการยุติธรรมทางอาญาต้องเป็นธรรม (Criminal system is impartial) วัดว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจและ ผู้พิพากษาดำเนินคดีอย่างเป็นธรรม ปราศจากการเลือกปฏิบัติในเรื่องสถานะ ทางเศรษฐกิจ สังคม เพศ ความเชื่อ ศาสนา เชื้อชาติ รสนิยมทางเพศหรือความพึงพอใจทางเพศ และอัตลักษณ์ทางเพศ ตัวชี้วัด ๔๒ ระบบกระบวนการยุติธรรมทางอาญาปราศจากการคอร์รัปชัน (Criminal system is free of corruption) ด้วยการประเมินว่า พนักงานตำรวจ พนักงานอัยการ และผู้พิพากษา ปลอดจาก การรับสินบน และไม่อยู่ภายใต้ อิทธิพลที่มีขอบขององค์กรอาชญากรรมใด ๆ

รายงานฉบับสมบูรณ์

เสนอ สำนักงานกิจการยุติธรรม

โดย สำนักงานศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ด้านที่ ๑ ดัชนีชี้วัดหลักนิติธรรมตามโครงการส่งเสริมความยุติธรรมทั่วโลก (World Justice Project: WJP) แบ่งเป็น ๙ กรอบ ๔๕ ตัวชี้วัด		
การวัดประสิทธิภาพ	กรอบดัชนีชี้วัดหลักนิติธรรม	ตัวชี้วัด
		ตัวชี้วัด ๔๓ ระบบกระบวนการยุติธรรมทางอาญาต้องปราศจากอิทธิพลของรัฐบาลที่ไม่เหมาะสม (Criminal system is free of improper government influence) วัดว่า กระบวนการยุติธรรมทางอาญาเป็นอิสระจากรัฐบาล ปลอดจากอิทธิพลทางการเมืองหรือไม่ ตัวชี้วัด ๔๔ กระบวนการที่สอดคล้องกฎหมายและการประกันสิทธิผู้ต้องหา (Due process of law and rights of the accused) โดยพิจารณาว่า สิทธิพื้นฐานของผู้ต้องสงสัยในคดีอาญา ได้รับการเคารพ รวมถึงมีการสันนิษฐานว่า บุคคลดังกล่าวเป็นผู้บริสุทธิ์ และมีเสรีภาพปลอดจากการถูกจับกุมโดยอำเภอใจ และปลอดจากการปฏิบัติที่ไม่เหมาะสม ก่อนการพิจารณาตัดสินในชั้นศาล และวัดว่า ผู้ต้องสงสัยในคดีอาญามีสิทธิเข้าถึงและสามารถใช้ พยานหลักฐานต่าง ๆ เพื่อต่อสู้คดีได้อย่างเต็มที่หรือไม่ และบุคคลดังกล่าวได้รับการปฏิบัติที่ไม่เหมาะสม และได้รับความช่วยเหลือทางกฎหมายที่ดีเพียงพอเพียงใด ทั้งนี้ ผู้ต้องขังจะต้องได้รับการรับประกันสิทธิดังกล่าวด้วย เช่นกัน
	กรอบที่ ๙ กระบวนการยุติธรรมที่ไม่เป็นทางการ (Informal Justice) ๑ ตัวชี้วัด	ตัวชี้วัด ๔๕ การพิจารณาแนวทางการยุติความขัดแย้งของสังคมต่าง ๆ ด้วยวิธีการอย่างไม่เป็นทางการหรือโดยวิธีการระงับ

รายงานฉบับสมบูรณ์

เสนอ สำนักงานกิจการยุติธรรม

โดย สำนักงานศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ตาราง ๒-๒ กระบวนการยุติธรรมทางอาญาไทยในระดับสากลของ Sustainable Development Goals

ด้านที่ ๒ เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) เป้าหมายที่ ๑๖ แบ่งเป็น ๑๐ เป้าหมายย่อย ๒ กลไก ๒๓ ตัวชี้วัด		
การวัดประสิทธิภาพ	เป้าหมายย่อย/กลไก	ตัวชี้วัด
๑.๒ เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนสหประชาชาติ (Sustainable Development Goals)	เป้าหมายย่อยที่ ๑ ลดความรุนแรงและอัตราการตายที่เกี่ยวข้องทุกรูปแบบให้ลดลงอย่างมีนัยสำคัญ ๔ ตัวชี้วัด	ตัวชี้วัด ๑ จำนวนเหยื่อของการฆาตกรรมโดยเจตนาต่อจำนวนประชากร ๑๐๐,๐๐ คน จำแนกตามเพศและอายุ ตัวชี้วัด ๒ การเสียชีวิตที่เกี่ยวข้องกับความขัดแย้ง ต่อจำนวนประชากร ๑๐๐,๐๐๐ คน (จำแนกตามอายุ เพศ และสาเหตุการตาย) ตัวชี้วัด ๓ สัดส่วนของประชากรที่ได้รับความรุนแรงทางร่างกาย จิตใจ หรือทางเพศ ในช่วง ๑๒ เดือนที่ผ่านมา ตัวชี้วัด ๔ สัดส่วนประชากรที่รู้สึกปลอดภัยเมื่อเดินบริเวณพื้นที่ที่อาศัยเพียงลำพัง
	เป้าหมายย่อยที่ ๒ ยุติการข่มเหง การหาประโยชน์อย่างไม่ถูกต้อง การค้ามนุษย์ ความรุนแรงและการทรมานทุกรูปแบบที่กระทำต่อเด็ก ๓ ตัวชี้วัด	ตัวชี้วัด ๕ ร้อยละของเด็กอายุ ๑-๑๗ ปี ที่เคยถูกทำร้ายทางร่างกาย และ/หรือข่มเหงทางจิตใจ โดยผู้ดูแลในเดือนที่ผ่านมา ตัวชี้วัด ๖ จำนวนเหยื่อการค้ามนุษย์ต่อจำนวนประชากร ๑๐๐,๐๐๐ คน จำแนกตามเพศ อายุ และรูปแบบการแสวงหาประโยชน์ ตัวชี้วัด ๗ สัดส่วนของวัยรุ่นผู้หญิงชายวัยรุ่นอายุ ๑๘-๒๔ ปี ที่เคยถูกระทำความรุนแรงทางเพศตั้งแต่อายุ ๑๘ ปี
	เป้าหมายย่อยที่ ๓ ส่งเสริมนิติธรรมในระดับชาติและระหว่างประเทศและการสร้างหลักประกันการเข้าถึงความยุติธรรมอย่างเท่าเทียม ๒ ตัวชี้วัด	ตัวชี้วัด ๘ สัดส่วนของเหยื่อความรุนแรงในช่วง ๑๒ เดือนที่ผ่านมา ซึ่งได้ถูกรายงานการกระทำอันรุนแรงนั้นต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ หรือหน่วยงาน/เจ้าหน้าที่ที่ได้รับการยอมรับอย่างเป็นทางการในการแก้ปัญหาเหล่านี้ ตัวชี้วัด ๙ สัดส่วนของผู้ต้องขังที่ศาลยังไม่พิพากษาต่อจำนวนผู้ต้องขังทั้งหมด

รายงานฉบับสมบูรณ์

เสนอ สำนักงานกิจการยุติธรรม

โดย สำนักงานศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ด้านที่ ๒ เป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) เป้าหมายที่ ๑๖ แบ่งเป็น ๑๐ เป้าหมายย่อย ๒ กลไก ๒๓ ตัวชี้วัด		
การวัดประสิทธิภาพ	เป้าหมายย่อย/กลไก	ตัวชี้วัด
	เป้าหมายย่อยที่ ๔ ลดการลักลอบเคลื่อนย้ายอาวุธและเงิน เสริมความแข็งแกร่งของกระบวนการติดตาม การส่งคืนสินทรัพย์ ที่ถูกขโมยและต่อสู้กับอาชญากรรมที่จัดตั้งในลักษณะองค์กรทุกรูปแบบภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๓ ๒ ตัวชี้วัด	ตัวชี้วัด ๑๐ มูลค่ารวมทั้งหมดของกระแสเข้าออกของเงินที่ผิดกฎหมาย (หน่วยเป็น ดอลลาร์สหรัฐ) ตัวชี้วัด ๑๑ ร้อยละของอาวุธขนาดเล็ก และอาวุธเบาที่ถูกยึดได้ ซึ่งมีการบันทึกและติดตาม ตามที่ระบุไว้ในกฎหมาย และมาตรฐานระหว่างประเทศ
	เป้าหมายย่อยที่ ๕ ลดการทุจริตและการรับสินบนทุกรูปแบบอย่างมีนัยสำคัญ ๒ ตัวชี้วัด	ตัวชี้วัด ๑๒ สัดส่วนของบุคคลที่เคยติดต่อกับเจ้าหน้าที่ของรัฐอย่างน้อย ๑ ครั้ง เพื่อให้สินบนหรือถูกเรียกสินบนโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐ ในช่วงระยะเวลา ๑๒ เดือนที่ผ่านมา ตัวชี้วัด ๑๓ สัดส่วนขององค์กรภาคธุรกิจที่เคยติดต่อกับเจ้าหน้าที่ของรัฐอย่างน้อย ๑ ครั้ง เพื่อให้สินบน หรือถูกเรียกสินบนโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐเหล่านี้ ในช่วงระยะเวลา ๑๒ เดือนที่ผ่านมา
	เป้าหมายย่อยที่ ๖ พัฒนาสถาบันที่มีประสิทธิภาพมีความรับผิดชอบและโปร่งใส ๒ ตัวชี้วัด	ตัวชี้วัด ๑๔ สัดส่วนของการใช้จ่ายภาครัฐขั้นพื้นฐานต่อจำนวนงบประมาณที่ได้รับการอนุมัติแล้ว จำแนกตาม หมวด (หรือตามรหัสงบประมาณ หรือที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน) ตัวชี้วัด ๑๕ ร้อยละของประชากรที่พึงพอใจกับการบริการสาธารณะครั้งล่าสุดที่ตนได้ใช้บริการ
	เป้าหมายย่อยที่ ๗ สร้างหลักประกันในการตัดสินใจที่มีความรับผิดชอบ ครอบคลุม มีส่วนร่วมและมีความเป็นตัวแทนที่ดีในทุกระดับการตัดสินใจ ๒ ตัวชี้วัด	ตัวชี้วัด ๑๖ สัดส่วนผู้ดำรงตำแหน่ง (จำแนกตาม อายุ กลุ่มเพศ บุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกาย และกลุ่มประชากร) ในสถาบันของรัฐ (สภานิติบัญญัติระดับประเทศ และระดับท้องถิ่น องค์กรด้านการให้บริการสาธารณะ และคณะกรรมการ) เทียบกับการกระจายตัวในระดับชาติ ตัวชี้วัด ๑๗ สัดส่วนของประชากรที่เชื่อว่าการตัดสินใจนั้นมีความครอบคลุมและตอบสนอง จำแนกตามเพศ อายุ ความบกพร่อง และกลุ่มประชากร

รายงานฉบับสมบูรณ์

เสนอ สำนักงานกิจการยุติธรรม

โดย สำนักงานศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ด้านที่ ๒ เป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) เป้าหมายที่ ๑๖ แบ่งเป็น ๑๐ เป้าหมายย่อย ๒ กลไก ๒๓ ตัวชี้วัด		
การวัดประสิทธิภาพ	เป้าหมายย่อย/กลไก	ตัวชี้วัด
	เป้าหมายย่อยที่ ๘ ขยายและเสริมความแข็งแกร่งในการมีส่วนร่วมของประเทศกำลังพัฒนา ในสถาบันโลกาภิบาล ๑ ตัวชี้วัด	ตัวชี้วัด ๑๘ สัดส่วนของสมาชิก และสิทธิการออกเสียงของประเทศกำลังพัฒนาในองค์กรระหว่างประเทศ
	เป้าหมายย่อยที่ ๙ กำหนดอัตลักษณ์ทางกฎหมายสำหรับทุกคน รวมถึงการให้มีสูติบัตรภายในปี พ.ศ. ๒๕๗๓ ๑ ตัวชี้วัด	ตัวชี้วัด ๑๙ สัดส่วนของเด็กอายุต่ำกว่า ๕ ปี ที่มีการแจ้งเกิดกับเจ้าพนักงานของรัฐ จำแนกตามอายุ
	เป้าหมายย่อยที่ ๑๐ สร้างหลักประกันต่อสาธารณชนให้สามารถเข้าถึงข้อมูลและการปกป้องเสรีภาพขั้นพื้นฐาน กฎหมายภายในประเทศและความตกลงระหว่างประเทศ ๒ ตัวชี้วัด	ตัวชี้วัด ๒๐ จำนวนคดีฆาตกรรมลักพาตัว การบังคับสูญหาย การกักขังหน่วงเหนี่ยว และการทรมาน ผู้สื่อข่าว บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับสื่อ สมาชิกของสหภาพแรงงาน และผู้ให้ความช่วยเหลือด้านสิทธิมนุษยชน ซึ่งได้รับการพิสูจน์แล้วว่าเป็นความจริง ในช่วง ๑๒ เดือนที่ผ่านมา ตัวชี้วัด ๒๑ จำนวนประเทศที่มีรัฐธรรมนูญกฎหมายลำดับรอง และ/หรือ นโยบายรองรับการเข้าถึงข้อมูลขอสาธารณชน
	กลไกที่ ๑ เสริมความแข็งแกร่งของสถาบันระดับชาติที่เกี่ยวข้อง รวมถึงกระบวนทางความร่วมมือระหว่างประเทศ เพื่อสร้างขีดความสามารถในทุกกระดับโดยเฉพาะในประเทศกำลังพัฒนา เพื่อป้องกันความรุนแรงและต่อสู้กับการก่อการร้ายและอาชญากรรม ๑ ตัวชี้วัด	ตัวชี้วัด ๒๒ จำนวนองค์กรอิสระด้านสิทธิมนุษยชนระดับชาติที่มีอยู่และสอดคล้องกับหลักการปารีส (Paris Principles)
	กลไกที่ ๒ ส่งเสริมการบังคับใช้กฎหมายและนโยบายที่ไม่เลือกปฏิบัติ เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน ๑ ตัวชี้วัด	ตัวชี้วัด ๒๓ สัดส่วนของประชากรที่รายงานว่า รู้สึกถูกเลือกปฏิบัติ หรือถูกล่วงละเมิดใน ๑๒ เดือนที่ผ่านมาตามข้อบัญญัติพื้นฐานของการห้ามเลือกปฏิบัติ ภายใต้กฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ

๙) การวิเคราะห์เปรียบเทียบตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญาทั้งในประเทศและสากล

การวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดรายละเอียดตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญา โดยคณะผู้วิจัยอาศัยงานวิจัย เอกสาร และผลการศึกษาต่าง ๆ ที่มีความเกี่ยวข้องโดยตรงเป็นกรอบในการวิเคราะห์เปรียบเทียบ ได้แก่

๙.๑) รายงานข้อเสนอของสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศเรื่อง “การปฏิรูปประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญาโดยใช้การประเมินเป็นตัวชี้วัด”

(๙.๒) รายงานโครงการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อจัดทำตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

๙.๓) ข้อมูลจากการประชุมของคณะอนุกรรมการปฏิรูปตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญา และผลที่ได้รับจากคณะทำงาน เพื่อกำหนดตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

๙.๔) ข้อมูลจากการประชุมคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ๗ กรอบ

๙.๕) มาตรฐานระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง ขององค์การสหประชาชาติ หรือหน่วยงานอื่น เช่น World Justice Project และประเทศที่เป็นแบบอย่างที่ดี (Best Practices) เป็นต้นว่า

(๑) World Justice Project

(๒) ตัวชี้วัดการประเมินผลงานของกระบวนการยุติธรรมของฝ่ายงานรักษาสันติภาพขององค์การสหประชาชาติ (United Nations Department of Peacekeeping Operations/DPKO)

(๓) ตัวชี้วัดสิทธิมนุษยชนแห่งองค์การสหประชาชาติ โดย สำนักงานข้าหลวงใหญ่เพื่อสิทธิมนุษยชนแห่งองค์การสหประชาชาติ (United Nations Office of High Commissioner for Human Rights/OHCHR)

(๔) ตัวชี้วัดการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs)

๙.๖) งานวิจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำตัวชี้วัด ทั้งในหน่วยงานภาครัฐ หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม สถาบันการศึกษา ไม่น้อยกว่า ๑๐ เรื่องที่เกี่ยวข้อง อาทิ

(๑) วิธีการจัดทำดัชนีชี้วัดด้านนิติธรรม/นิติรัฐของโครงการยุติธรรมโลกในกรอบแนวคิดและกรอบยุทธศาสตร์ในการพัฒนาด้านนิติธรรม/นิติรัฐของประเทศไทย

(๒) การประเมินผลตัวชี้วัด ตามแผนปฏิบัติการ พ.ศ.๒๕๕๖ กระทรวงยุติธรรม/สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม และคำรับรองการปฏิบัติราชการ สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๕๖

(๓) แนวทางการจัดทำและการใช้ตัวชี้วัดด้านกระบวนการยุติธรรมทางอาญา โดยอ็องแตง ดูแรนด์ กิตติพงษ์ กิตยารักษ์ และแอลิสัน แม็คเฟล. (๒๕๕๘)

(๔) โครงการศึกษาวิจัย พัฒนาการด้านสถิติและตัวชี้วัดกระบวนการยุติธรรมทางอาญา และการสำรวจความคิดเห็นประชาชนและนักปฏิบัติเกี่ยวกับคุณค่าของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา โดยธีระ สนิเตชารักษ์ และคณะ

(๕) รายงานวิจัยโครงการศึกษาแนวทางการบูรณาการข้อมูลสถิติกระบวนการยุติธรรมทางอาญา โดยสำนักงานกิจการยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม

(๖) รายงานวิจัย ทางเลือกในการเพิ่มประสิทธิภาพในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา. (๒๕๕๔) โดยสมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์

ผลจากการวิเคราะห์เปรียบเทียบ ปรากฏในตารางสรุปดังนี้

ตาราง ๒-๓ วิเคราะห์เปรียบเทียบข้อมูลตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้อง

ตัวชี้วัด	วรรณกรรมที่กำหนดการนิยาม	คุณค่า/การนิยาม	วิธีการสำรวจ	การวัด	แหล่งข้อมูลที่สะท้อนหน่วยงานที่มีการจัดเก็บ
(๑) R๑ สัดส่วนของผู้เกี่ยวข้องในคดี หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่รับทราบช่องทางในการรับรู้สิทธิทางกฎหมายและความรู้พื้นฐานในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้โดยสะดวก**	เกียรตินันต์ ล้วนแก้ว และคณะ (๒๕๖๐)	การรับรู้กฎหมายและสิทธิพื้นฐาน ความสามารถเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้ ซึ่งชุดตัวชี้วัดนี้จะเป็นชุดตัวชี้วัดพื้นฐานที่สะท้อนให้ทราบว่าประชาชนรู้จักกระบวนการยุติธรรมเพียงใด เมื่อเกิดเหตุแล้วทราบว่าต้องไปติดต่อหรือประสานกับหน่วยงานใด	User Survey (US) สำรวจจากผู้เกี่ยวข้องในคดีหรือผู้มีส่วนได้เสีย (หมายถึง กลุ่มผู้ต้องหา จำเลย ผู้ต้องขัง พยาน) เพื่อให้ประชาชนทราบถึงสิทธิทางกฎหมายจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	สัดส่วนหรือจำนวนร้อยละของการรับรู้สิทธิ	ใช้เอกสารจากหน่วยงานและความเห็นของประชาชน
	Rule of Law Index, World Justice Project	Due process of law and right of the accused, Criminal system is impartial กระบวนการออกกฎหมายที่เป็นธรรม (Due process of law and rights of the accused)	สำรวจโดยประชาชนทั่วไป Public Survey (PS) ผู้เชี่ยวชาญ Observation (OB)	วัดว่าสิทธิขั้นพื้นฐานของผู้ต้องสงสัยในคดีอาญาได้รับการเคารพ รวมถึงการสันนิษฐานว่าบุคคลดังกล่าวบริสุทธิ์ และเป็นอิสระจากการถูกจับกุมโดยพลการ และกระบวนการคุ้มครองการควบคุมตัวก่อนขึ้นพิจารณาคดี และวัดว่าผู้ต้องสงสัยในคดีอาญาสามารถเข้าถึงพยานหลักฐาน	ใช้เอกสารจากหน่วยงานและความเห็นของประชาชน

ตัวชี้วัด	วรรณกรรมที่ กำหนดการนิยาม	คุณค่า/การนิยาม	วิธีการสำรวจ	การวัด	แหล่งข้อมูลที่สะท้อน หน่วยงานที่มีการจัดเก็บ
	United Nations Rule Of Law Indicators, UN	Treatment of vulnerable groupsการคุ้มครองบุคคลที่มีความเสี่ยงต่อการถูกละเมิด	สำรวจโดยประชาชนทั่วไป Public Survey (PS) ผู้เชี่ยวชาญ Observation (OB)	A ratio is calculated between the percentage of one group versus the percentage of another selected to reflect risk of discrimination who report having been searched or checked for identification by the police within the last ๑๒ months	ใช้เอกสารจากหน่วยงานและความเห็นของประชาชน
	ธีระ สนิเดชาภิรักษ์ และคณะ (๒๕๖๐)	สิทธิในทางกฎหมายการต่อสู้คดีในกระบวนการยุติธรรม	สถิติทางการ Administrative Data (AD) การสำรวจผู้รับบริการ User Survey (US)	ไม่ระบุ	สถิติจากภาคราชการ (สตช., ป.ป.ช., ป.ป.ท.) -การสำรวจความเห็นประชาชน
(๒) E๑ อัตราอาชญากรรม (Crime Rate) ต่อจำนวนประชากร ๑๐๐,๐๐๐*** อัตราอาชญากรรม ประกอบด้วย - อาชญากรรมเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย	เกียรตินันต์ ล้วนแก้ว และคณะ (๒๕๖๐)	การดูแลประชาชนก่อนเกิดเหตุ มีการป้องกันเหตุอาชญากรรมให้เกิดขึ้นน้อยที่สุด และมีกลไกในการจัดการความขัดแย้งที่ดี เพื่อสะท้อนและผลักดันให้เกิดสังคมสงบสุข	สถิติทางการ Administrative Data (AD)	อัตราอาชญากรรม (Crime Rate) ต่อจำนวนประชากร ๑๐๐,๐๐๐ คน	- ข้อมูลจากการแจ้งความ Crime + DXC - สถิติอาชญากรรมภาคประชาชน (Crime Victimization Survey)

ตัวชี้วัด	วรรณกรรมที่ กำหนดการนิยาม	คุณค่า/การนิยาม	วิธีการสำรวจ	การวัด	แหล่งข้อมูลที่สะท้อน หน่วยงานที่มีการจัดเก็บ
- อาชญากรรมที่เกี่ยวข้อง ทรัพย์สิน	Rule of Law Index, World Justice Project	อาชญากรรมจะต้องถูกควบคุมอย่างมีประสิทธิภาพ (Crime is effectively controlled)	สำรวจภาคประชาชน Public Survey (PS)	วัดการแพร่หลายของอาชญากรรมประเภทต่าง ๆ หรือไม่ รวมถึงฆาตกรรม การลักพาตัว การบุกรุก การลักทรัพย์ การปล้นทรัพย์ และกรรโชกทรัพย์ อาชญากรรมเหล่านี้จะต้องถูก ควบคุม เพื่อให้ประชาชนสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างปลอดภัย	จำนวนร้อยละของสถิติอาชญากรรม
	United Nations Rule Of Law Indicators, UN	การรับรู้การแก้ไขการควบคุมอาชญากรรมของตำรวจ Police control of crime The population's perception of the ability of the police to control crime in the community	สำรวจภาคประชาชน Public Survey (PS)	Direction and level of change in average score over time.	ข้อมูลจากการสำรวจ
	ตัวชี้วัดการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs)	การพัฒนาที่ยั่งยืน มีการเข้าถึงความยุติธรรมโดยถ้วนหน้า และสร้างให้เกิดสถาบันอันเป็นที่พึง ของส่วนรวม มีประสิทธิภาพและเป็นที่ยอมรับในทุกระดับ	การสำรวจเหยื่ออาชญากรรม	ร้อยละของเหยื่อความรุนแรงใน ๑๒ เดือนที่ผ่านมา ซึ่งได้ถูกรายงานการกระทำอันรุนแรงนั้นต่อพนักงานเจ้าหน้าที่หรือหน่วยงาน/เจ้าหน้าที่ที่ได้รับการยอมรับอย่างเป็นทางการในการแก้ปัญหาเหล่านี้	ข้อมูลจากผลการสำรวจเหยื่ออาชญากรรม

รายงานฉบับสมบูรณ์

เสนอ สำนักงานกิจการยุติธรรม

โดย สำนักงานศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ตัวชี้วัด	วรรณกรรมที่ กำหนดการนิยาม	คุณค่า/การนิยาม	วิธีการสำรวจ	การวัด	แหล่งข้อมูลที่สะท้อน หน่วยงานที่มีการจัดเก็บ
(๓) E๒ ความหวาดกลัว ภัยอาชญากรรมของ ประชาชนลดลง การสำรวจ	เกียรตินันต์ ล้วน แก้ว และคณะ (๒๕๖๐)	มีมาตรการในการควบคุมอาชญากรรมที่มี ประสิทธิภาพ	การสำรวจภาคประชาชน Public Survey (PS) การ สำรวจแบบสุ่มตัวอย่างจาก ประชากรในภูมิภาคต่าง ๆ ทั่ว ประเทศ	จำนวนร้อยละความเห็น	รวมเข้ากับการสำรวจเหยื่อ อาชญากรรม (Crime Victimization Survey) - แสดงให้เห็นถึงปัญหาที่สร้างความ หวาดกลัวหรือข้อกังวลใจกับ ประชาชนซึ่งเป็นสิ่งที่ประชาชน คาดหวังให้มีการแก้ไขการจัดเก็บ ข้อมูลโดยการสำรวจกลุ่มตัวอย่าง ประชาชนโดยร่วมกับสำนักงานสถิติ แห่งชาติหรือสถาบันที่มีความ เชี่ยวชาญ
	Rule of Law Index, World Justice Project	ความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัย (Order and Security) ความมั่นคงปลอดภัย ในชีวิตร่างกาย และทรัพย์สิน การรักษา กฎหมาย เพื่อปกป้องสิทธิของประชาชนเพื่อ ยับยั้งการใช้ความรุนแรงในทุกรูปแบบ ทั้ง ความรุนแรงจากการก่อการร้าย การขัดแย้ง โดยใช้กำลังอาวุธ ไม่ว่าจะเป็นความขัดแย้ง ระหว่างเอกชนหรือความขัดแย้งสาธารณะ เช่น ความขัดแย้งทางการเมือง เป็นต้น อาชญากรรมจะต้องถูกควบคุมอย่างมี	การสำรวจภาคประชาชน Public Survey (PS)	วัดอัตราการแพร่หลายของ อาชญากรรมประเภทต่าง ๆ รวมถึง ฆาตกรรม การลักพาตัว การบุกรุก การลักทรัพย์ การปล้นทรัพย์ และ กรรโชกทรัพย์ อาชญากรรมเหล่านี้ จะต้องถูกควบคุม เพื่อให้ประชาชน สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างปลอดภัย	ข้อมูลจากผลการสำรวจเหยื่อ อาชญากรรม

ตัวชี้วัด	วรรณกรรมที่ กำหนดการนิยาม	คุณค่า/การนิยาม	วิธีการสำรวจ	การวัด	แหล่งข้อมูลที่สะท้อน หน่วยงานที่มีการจัดเก็บ
		ประสิทธิภาพ (Crime is effectively controlled)			
	ตัวชี้วัดการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs)	การควบคุมและจัดการแพร่หลายของอาชญากรรมประเภทต่าง ๆ หรือไม่ รวมถึงฆาตกรรม การลักพาตัว การบุกรุก การลักทรัพย์ การปล้นทรัพย์และกรรโชกทรัพย์ อาชญากรรมเหล่านี้จะต้องถูก ควบคุม เพื่อให้ประชาชนสามารถอยู่ในสังคมได้	สำรวจความเห็นและความรู้สึกปลอดภัยของประชาชน Public Survey (PS)	(๑) จำนวนเหยื่อของการฆาตกรรม โดยเจตนาต่อจำนวนประชากร ๑๐๐,๐๐๐ คน จำแนกตามเพศและอายุ (๒) การเสียชีวิตที่เกี่ยวข้องกับความขัดแย้งต่อจำนวนประชากร ๑๐๐,๐๐๐ คน (จำแนกตามอายุ เพศ และสาเหตุการตาย) (๓) สัดส่วนของประชากรที่ได้รับความรุนแรงทางร่างกาย จิตใจ หรือทางเพศ ในช่วง ๑๒ เดือนที่ผ่านมา (๔) สัดส่วนประชากรที่รู้สึกปลอดภัยเมื่อเดินบริเวณพื้นที่ที่อาศัยเพียงลำพัง	สำรวจความรู้สึกปลอดภัยสาธารณะ จากสถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย (TIJ)

รายงานฉบับสมบูรณ์

เสนอ สำนักงานกิจการยุติธรรม

โดย สำนักงานศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ตัวชี้วัด	วรรณกรรมที่ กำหนดการนิยาม	คุณค่า/การนิยาม	วิธีการสำรวจ	การวัด	แหล่งข้อมูลที่สะท้อน หน่วยงานที่มีการจัดเก็บ
(๔) G๑ จำนวนคดีและเรื่อง ร้องเรียนที่มีมูลและถึงที่สุดที่ เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติที่ขัด กับศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ หรือการละเมิดสิทธิขั้น พื้นฐานมีจำนวนลดน้อยลง ** เรื่องร้องเรียนจำแนกตาม ประเภทผู้ร้องเรียน**	เกียรตินันต์ ล้วน แก้ว และคณะ (๒๕๖๐)	ผู้เกี่ยวข้องกับการยุติธรรม (ผู้เสียหาย, เหยื่อ, ผู้ต้องหา, จำเลย, ผู้ต้องขัง) ได้รับการคุ้มครองและได้รับ การปฏิบัติอย่างเหมาะสมตามหลักสิทธิ มนุษยชน	สถิติทางการ Administrative Data (AD)	- อาศัยระบบข้อมูลสำนักงานกิจการ ยุติธรรมรวบรวมและวิเคราะห์ เหตุการณ์กรณีละเมิดสิทธิเสรีภาพ ประชาชนขั้นรุนแรง - กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ รายงานเหตุการณ์ละเมิดสิทธิ มนุษยชนในประเทศ	สำนักงานกิจการยุติธรรม กรมคุ้มครองสิทธิฯ คณะกรรมการสิทธิฯ (รายงานการ ตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน: ปรากฏในรายงานประจำปี)
	ตัวชี้วัดการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs)	ส่งเสริม นิติธรรมทั้งในระดับชาติและระหว่างประเทศ และสร้างหลักประกันว่าจะมีการเข้าถึงความยุติธรรมอย่างเท่าเทียมแก่ทุกคน	การสำรวจภาคประชาชน Public Survey (PS)	ร้อยละของจำนวนผู้ต้องขังระหว่าง การพิจารณาคดีที่ยังไม่ได้รับการ พิพากษาต่อจำนวนนักโทษทั้งหมด	ข้อมูลจากการสำรวจ
	ธีระ สินเดชารักษ์ และคณะ (๒๕๖๐)	๑. ไม่มีการละเมิดสิทธิเด็ดขาดที่ไม่อาจถูกพัก ใช้ได้ (non-derogable rights) กล่าวคือ ไม่มี การฆาตกรรม ไม่มีการทรมาน ไม่มีการบังคับ บุคคลให้สูญหาย โดยเจ้าหน้าที่รัฐ (หน่วยงานด้านสืบสวนสอบสวน หน่วยงาน บังคับโทษ)	สถิติทางการ Administrative Data (AD) การสำรวจภาคประชาชน Public Survey (PS)	S = ไม่มีมูลการกระทำที่เป็นการ ละเมิดสิทธิที่ไม่อาจถูกพักใช้ได้ U = มีการข่มขู่การกระทำที่เป็นการ ละเมิดสิทธิที่ไม่อาจถูกพักใช้ได้	- สถิติจากภาคราชการ (สตช., ป.ป.ช., ป.ป.ท.) - ผลการสำรวจความเห็นประชาชน
		๒. ผู้ต้องหาได้รับการสันนิษฐานไว้ก่อนว่าเป็น ผู้บริสุทธิ์ (presumption of innocence) หน่วยงานสืบสวนสอบสวน อัยการ และศาล	สถิติทางการ Administrative Data (AD) การสำรวจผู้รับ บริการ User Survey (US)	จำนวนร้อยละการได้รับการประกันตัว จำนวนร้อยละการไม่ถูกนำผู้ต้องหามา แถลงข่าวต่อสื่อมวลชน	- สถิติจากภาคราชการ (สตช.) - การสำรวจความคิดเห็นประชาชน (ผู้ต้องหา)

ตัวชี้วัด	วรรณกรรมที่กำหนดการนิยาม	คุณค่า/การนิยาม	วิธีการสำรวจ	การวัด	แหล่งข้อมูลที่สะท้อนหน่วยงานที่มีการจัดเก็บ
(๕) G๒ แต่ละหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม มีการวิเคราะห์กระบวนการที่พึงประสงค์ ตามบทบาทหน้าที่ของตน การสำรวจ: ประเมินโดยหน่วยงาน (SA: self-Assessment) อาศัยผู้เชี่ยวชาญ (Ob: Observation)	เกียรตินันต์ ล้วนแก้ว และคณะ (๒๕๖๐)	มีความเที่ยงตรง (Fairness and Accuracy) เจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรมที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินคดีอาญาในทุกระดับ - การปฏิบัติหน้าที่หลักอย่างเต็มที่ตามกฎหมายและเป็นไปตามกระบวนการอันควร (Due Process) - ไม่มีการเลือกปฏิบัติ - มีความเป็นอิสระและเที่ยงธรรมไม่มีการแทรกแซงด้วยการทุจริตหรืออำนาจมิชอบ	ประเมินโดยหน่วยงาน Self-Assessment (SA) วิธี Milestone อาศัยผู้เชี่ยวชาญ Observation (OB)	ผลจากการประเมินของหน่วยงานและผู้เชี่ยวชาญ	ไม่ระบุ
	Rule of Law Index, World Justice Project	(๑) กระบวนการยุติธรรมทางอาญาต้องเป็นธรรม (๒) ระบบกระบวนการยุติธรรมทางอาญาปราศจากการทุจริต คอรัปชั่น	การสำรวจภาคประชาชน Public Survey (PS) ผู้เชี่ยวชาญ Observation (OB)	(๑) วัดว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจและผู้พิพากษาดำเนินคดีอย่างเป็นธรรม ปราศจากการเลือกปฏิบัติในเรื่องสถานะทางเศรษฐกิจ สังคม เพศ ความเชื่อ ศาสนา เชื้อชาติ รสนิยมทางเพศหรือความพึงพอใจทางเพศและอัตลักษณ์ทางเพศ (๒) ประเมินว่าพนักงานตำรวจ พนักงานอัยการ และผู้พิพากษา ปลอดภัยจากการรับสินบน และไม่อยู่ภายใต้อิทธิพลที่มีขอบขององค์กรอาชญากรรม	การร้องทุกข์ของประชาชนสามารถนำคำร้องทุกข์เกี่ยวกับรัฐบาลในการดำเนินการบริการสาธารณะหรือประสิทธิภาพการทำงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐบาลในการปฏิบัติตามกฎหมาย

รายงานฉบับสมบูรณ์

เสนอ สำนักงานกิจการยุติธรรม

โดย สำนักงานศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ตัวชี้วัด	วรรณกรรมที่ กำหนดการนิยาม	คุณค่า/การนิยาม	วิธีการสำรวจ	การวัด	แหล่งข้อมูลที่สะท้อน หน่วยงานที่มีการจัดเก็บ
	United Nations Rule of Law Indicators, UN	ว่ามีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ความเป็นมือ อาชีพ ความมีมาตรฐาน ความโปร่งใส และ ความรับผิดชอบของหน่วยงาน สามารถเข้าถึง ได้ และมีการตอบสนองต่อความต้องการของ ผู้ต้องการใช้บริการได้ดีเพียงใด และการ ปฏิบัติต่อกลุ่มผู้ด้อยโอกาสและกลุ่มเสี่ยงอย่าง เป็นธรรม ความเพียงพอของกำลังคนและ ทรัพยากรของหน่วยงานที่จะตอบสนองต่อ ความต้องการของผู้รับบริการ	สถิติทางการ Administrative Data (AD) ผู้เชี่ยวชาญ Observation (OB)	(๑) วัดการเปลี่ยนแปลง (๒) วัดจากสถิติทางการ โดยให้เป็น ระดับคะแนน การบริหารจัดการ	(๑) ผลการปฏิบัติงานของหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการด้าน การยุติธรรม
(๒) G๓ จำนวนเรื่อง ร้องเรียนที่เกี่ยวข้องกับ ความบกพร่องในการปฏิบัติ หน้าที่ การเลือกปฏิบัติ และ/หรือการทุจริตหรือถูก แทรกแซงมีจำนวนน้อยลง ***เรื่องร้องเรียน: จำแนก ตามประเภทผู้ถูก ร้องเรียน***	เกียรตินันต์ ล้วน แก้ว และคณะ (๒๕๖๐)	เจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรมที่เกี่ยวข้อง กับการดำเนินคดีอาญาใน ทุกระดับ - การปฏิบัติหน้าที่หลักอย่างเต็มที่ ตามกฎหมายและเป็นไปตามกระบวนการอัน ควร (Due Process) - ไม่มีการเลือกปฏิบัติ - มีความเป็นอิสระและเที่ยงธรรมไม่มี การแทรกแซงด้วยการทุจริตหรืออำนาจ มิชอบ	สถิติทางการ Administrative Data (AD) โดยใช้ข้อมูลในกระบวนการ ยุติธรรม	วัดจากจำนวนร้อยละสถิติเรื่อง ร้องเรียนที่มีน้อยลง	- สถิติการร้องเรียนคดีทุจริตและ ประพฤติมิชอบในภาครัฐ ทั้งในส่วน ของ ป.ป.ช., ป.ป.ท. หรือ ผู้ตรวจการแผ่นดิน/หรือสถิติการ ร้องทุกข์กล่าวโทษ

รายงานฉบับสมบูรณ์

เสนอ สำนักงานกิจการยุติธรรม

โดย สำนักงานศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ตัวชี้วัด	วรรณกรรมที่ กำหนดการนิยาม	คุณค่า/การนิยาม	วิธีการสำรวจ	การวัด	แหล่งข้อมูลที่สะท้อน หน่วยงานที่มีการจัดเก็บ
	Rule of Law Index, World Justice Project	การปลอดจากคอร์รัปชัน (absence of corruption) ความปลอดการแทรกแซงโดยมิชอบ ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่รัฐบาลในฝ่ายตุลาการไม่แสวงหาประโยชน์จากหน้าที่การงานเพื่อประโยชน์ส่วนตัว ด้วยการวัดว่าผู้พิพากษาและเจ้าหน้าที่ในกระบวนการศาลอื่น ๆ ละเว้นจากการชักชวนและยอมรับสินบนเพื่อให้ดำเนินการบางอย่าง หรือเร่งรัดกระบวนการบางอย่าง และผู้พิพากษาจะต้องปราศจากอิทธิพลของรัฐบาล ผลประโยชน์เอกชน และองค์กรทางอาชญากรรมอื่น (๒) เจ้าหน้าที่ตำรวจและทหารต้องไม่แสวงหาประโยชน์จากหน้าที่การงานเพื่อประโยชน์ส่วนตัว	การสำรวจภาคประชาชน Public Survey (PS) ผู้เชี่ยวชาญ Observation (OB)	(๑) สัดส่วนของบุคคลที่เคยติดต่อกับเจ้าหน้าที่ของรัฐอย่างน้อย ๑ ครั้ง เพื่อให้สินบนหรือถูกเรียกสินบนโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐ ในช่วงระยะเวลา ๑๒ เดือนที่ผ่านมา (๒) สัดส่วนขององค์กรภาคธุรกิจที่เคยติดต่อกับเจ้าหน้าที่ของรัฐอย่างน้อย ๑ ครั้ง เพื่อให้สินบน หรือถูกเรียกสินบนโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐ เหล่านี้ ในช่วงระยะเวลา ๑๒ เดือนที่ผ่านมา	- สถิติสำนักงานตำรวจ - สถิติการร้องทุกข์/ดำเนินคดี
	United Nations Rule Of Law Indicators, UN	Integrity and accountability (Police do not violate human rights or abuse their power, and alleged incidents of police corruption, misconduct or lack of integrity are reported and investigated)	-	จำนวนสถิติการทุจริตของเจ้าหน้าที่ภาครัฐ	- สถิติสำนักงานตำรวจ - สถิติการร้องทุกข์/ดำเนินคดี - ผลการสำรวจ

รายงานฉบับสมบูรณ์

เสนอ สำนักงานกิจการยุติธรรม

โดย สำนักงานศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ตัวชี้วัด	วรรณกรรมที่ กำหนดการนิยาม	คุณค่า/การนิยาม	วิธีการสำรวจ	การวัด	แหล่งข้อมูลที่จะสะท้อน หน่วยงานที่มีการจัดเก็บ
	ธีระ สนิเดชาภิรักษ์ และคณะ(๒๕๖๐)	การไม่ถูกแทรกแซงจากการทุจริตหรืออำนาจ ที่มีชอบด้วยกฎหมายเพื่อสะท้อนความสุจริต โปร่งใส ของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา	สถิติทางการ Administrative Data (AD) การสำรวจภาคประชาชน Public Survey (PS)	จำนวนสถิติการทุจริตของเจ้าหน้าที่ ภาครัฐ จำนวนร้อยละความเห็นของประชาชน ที่สำรวจ	- ป.ป.ท., ป.ป.ช.
(๗) G๔ หน่วยงานที่ เกี่ยวข้องมีการกำหนด ระยะเวลามาตรฐานตามที่ กำหนดไว้ในกฎหมายในแต่ละ ขั้นตอนการปฏิบัติ โดยมี ระบบให้ประชาชนสามารถ ตรวจสอบติดตาม (Tracking)	เกียรตินันต์ ล้วน แก้ว และคณะ (๒๕๖๐)	ไม่ล่าช้าเกินควร (Without Undue Delay) การดำเนินการตามกระบวนการยุติธรรมไม่ ล่าช้าเกินควร	ประเมินโดยหน่วยงาน Self-Assessment (SA) อาศัยผู้เชี่ยวชาญ Observation (OB) สถิติทางการ Administrative Data (AD) โดยใช้ข้อมูลใน กระบวนการยุติธรรม	(๑) ระยะเวลาเฉลี่ยที่ใช้ในการ ตอบสนองต่อเหตุหลังจาก ผู้ประสบเหตุได้แจ้งเจ้าหน้าที่ตำรวจ (๒) มีการกำหนดมาตรฐานและ ระยะเวลาในขั้นตอนการปฏิบัติงาน ของเจ้าหน้าที่ (๓) ระยะเวลาการดำเนินคดีอาญาใน แต่ละขั้นตอน	ระยะเวลาการปฏิบัติงานที่จัดทำ เพื่อรายงาน ก.พ.ร. ให้ใช้ข้อมูลนี้ - ข้อมูลผลการปฏิบัติงานภายใน ระยะเวลาของหน่วยงานอื่นใช้ ข้อมูลของหน่วยงาน - เก็บข้อมูลระยะเวลาการดำเนินคดี อาญาในชั้นสอบสวน อัยการและ ศาล จากสารระบบคดี แยกคดีมีตัว ผู้ต้องหาไม่มีตัวผู้ต้องหาและกลุ่ม ประเภทความผิด
	Rule of Law Index, World Justice Project	การพิจารณาและดำเนินคดีอาญาต้องกระทำ ภายในเวลาที่กำหนดและมีประสิทธิภาพ (Criminal adjudication system is timely and effective)	การสำรวจภาคประชาชน Public Survey (PS)	ประเมินผู้ที่ก่ออาชญากรรมได้รับการ สอบสวนและลงโทษอย่างมี ประสิทธิภาพ และวัดว่าผู้พิพากษาใน คดีอาญาและเจ้าหน้าที่ทางตุลาการอื่น ๆ มีอำนาจ และสามารถทำคำวินิจฉัย ชี้ขาดได้ภายในเวลาที่กำหนด	- สถิติสารระบบคดีอัยการ และศาล - ความเห็นภาคประชาชน

รายงานฉบับสมบูรณ์

เสนอ สำนักงานกิจการยุติธรรม

โดย สำนักงานศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ตัวชี้วัด	วรรณกรรมที่ กำหนดการนิยาม	คุณค่า/การนิยาม	วิธีการสำรวจ	การวัด	แหล่งข้อมูลที่สะท้อน หน่วยงานที่มีการจัดเก็บ
	ธีระ สินเดชารักษ์ และคณะ. (๒๕๖๐)	การดำเนินคดีอาญาที่รวดเร็ว และมี ประสิทธิภาพในการค้นหาความจริง โดย กำหนดคุณค่าระยะเวลาในการดำเนินคดีใน กระบวนการยุติธรรม ๔ ระบบงาน <u>สืบสวนสอบสวน</u> : การสอบสวนดำเนินไปในเวลาที่ เหมาะสม <u>งานอัยการ</u> : พนักงานอัยการดำเนินการสั่งคดี อย่างรวดเร็ว <u>งานพิจารณาคดี</u> : สิทธิที่จะได้รับการ ดำเนินคดีในเวลาที่เหมาะสม	สถิติทางการ Administrative Data (AD)	คำนวณค่าน้ำหนักคะแนนเฉลี่ย จาก ระยะเวลา และคดีที่สำเร็จ/ไม่สำเร็จ เพื่อประเมินประสิทธิภาพ	สถิติจากภาคราชการ (สตช.) -สถิติ จากภาคราชการ (สนง.อสส.) - สถิติจากภาคราชการ (สนง.ศาล)

ตัวชี้วัด	วรรณกรรมที่ กำหนดการนิยาม	คุณค่า/การนิยาม	วิธีการสำรวจ	การวัด	แหล่งข้อมูลที่จะสะท้อน หน่วยงานที่มีการจัดเก็บ
(๘) G๕ หน่วยงานในระบบ กระบวนการยุติธรรมมีการ กำหนดมาตรการเชิงรุกด้าน การบริหารจัดการให้มีความ โปร่งใสและแจ้งให้ ประชาชนรับทราบ	เกียรตินันต์ ล้วน แก้ว และคณะ (๒๕๖๐)	(๑) มาตรการตรวจสอบภายในกระบวนการ ยุติธรรมมีมาตรฐาน มีคุณภาพและเชื่อถือได้ มีการนำไปใช้อย่างเคร่งครัด (๒) กระบวนการยุติธรรมมีความโปร่งใสใน การใช้อำนาจตามกฎหมาย (๓) ความโปร่งใสในการบริหารทรัพยากร บุคคลของบุคลากรในกระบวนการยุติธรรม (๔) มีการเปิดเผยความคืบหน้าและผลการ ดำเนินการเกี่ยวกับข้อร้องเรียนกับเจ้าหน้าที่ ในการปฏิบัติงานในกระบวนการยุติธรรมทาง อาญาหรือการใช้อำนาจโดยมิชอบแก่ผู้มีส่วน ได้ส่วนเสีย	ประเมินโดยหน่วยงาน Self-Assessment (SA) อาศัยผู้เชี่ยวชาญ Observation (OB)	(๑) วัดได้จากการที่ผลการประเมิน คุณธรรมและความโปร่งใส (๒) คำร้อยละของบุคลากรใน กระบวนการยุติธรรมที่เห็นว่าการ บริหารงานบุคคลมีความโปร่งใส (๓) ร้อยละของผู้กล่าวหาหรือผู้ ร้องเรียนว่าได้รับทราบผลการ ดำเนินการ และการรับรู้ความคืบหน้า (๔) ร้อยละของเรื่องร้องเรียนที่มีการ แจ้งผลการดำเนินการให้กับผู้ร้องเรียน รับทราบ	(๑) รายงานการประเมินตนเองของ หน่วยงาน (๒) การประเมินคุณธรรมและความ โปร่งใสในการดำเนินงานของ หน่วยงานของภาครัฐ (ITA) โดย ศูนย์ประเมินคุณธรรมและความ โปร่งใสของหน่วยงานภาครัฐ ป.ป.ช. (๓) รายงานการร้องเรียนของ หน่วยงาน (๔) รายงานการทุจริต ของ ป.ป.ช., ป.ป.ท.

ตัวชี้วัด	วรรณกรรมที่ กำหนดการนิยาม	คุณค่า/การนิยาม	วิธีการสำรวจ	การวัด	แหล่งข้อมูลที่สะท้อน หน่วยงานที่มีการจัดเก็บ
	World Justice Project (WJP)	การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการแสวงหา ประโยชน์ส่วนตัวโดยใช้อำนาจรัฐโดยมิชอบ หรือละเลยไม่ปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย	อาศัยผู้เชี่ยวชาญ Observation (OB) การสำรวจภาคประชาชน Public Survey (PS)	แบ่งออกเป็น ๔ ตัวชี้วัดย่อย ได้แก่ (๑) เจ้าหน้าที่ของรัฐฝ่ายบริหารจะไม่ แสวงประโยชน์จากหน้าที่การงานเพื่อ ประโยชน์ส่วนตัว (๒) เจ้าหน้าที่ของรัฐฝ่ายตุลาการจะ ไม่แสวงประโยชน์จากหน้าที่การงาน เพื่อประโยชน์ส่วนตัว (๓) เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เป็นข้าราชการ ตำรวจและข้าราชการทหารจะไม่แสวง ประโยชน์จากหน้าที่การงาน เพื่อ ประโยชน์ส่วนตัว (๔) เจ้าหน้าที่ของรัฐฝ่ายนิติบัญญัติจะ ไม่แสวงประโยชน์จากหน้าที่การงาน เพื่อประโยชน์ส่วนตัว	รายงานการตรวจประเมิน

ตัวชี้วัด	วรรณกรรมที่ กำหนดการนิยาม	คุณค่า/การนิยาม	วิธีการสำรวจ	การวัด	แหล่งข้อมูลที่จะสะท้อน หน่วยงานที่มีการจัดเก็บ
	United Nations Rule Of Law Indicators, UN	การปฏิบัติหน้าที่ที่โปร่งใสและสามารถ ตรวจสอบได้	(๑) Administrative and field data (๒) Document review (๓) อาศัยผู้เชี่ยวชาญ Observation (OB)	จำนวนร้องเรียน/ข้อร้องเรียน/สถิติ การร้องเรียน คำนวณค่าเฉลี่ยเป็น คะแนน	รายงานการการตรวจสอบ สถิติ เกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของ เจ้าหน้าที่ ตำรวจ ศาล อัยการ ผู้ พิพากษา เช่น เรื่องของการ ปฏิบัติงาน เรื่องงบประมาณ ค่าใช้จ่ายฯ และอาจมีการนำ รายงานมาเผยแพร่สู่สาธารณะ เพื่อให้ประชาชนได้รับทราบข้อมูล อย่างเป็นประจำ (อย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง) ซึ่งต้องเป็นรายงานฉบับ สมบูรณ์เท่านั้น
	ตัวชี้วัดการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs)	ลดการทุจริตในตำแหน่ง หน้าที่ และไม่มีการ รับสินบนทุกรูปแบบ	การสำรวจภาคประชาชน Public Survey (PS)	ร้อยละของผู้ที่ติดสินบนเจ้าหน้าที่ อย่างน้อย ๑ ครั้ง หรือถูกร้องขอ สินบนโดยเจ้าหน้าที่รัฐ ในช่วง ระยะเวลา ๑๒ เดือนที่ผ่านมา จำแนก เป็นอายุ เพศ ศาสนา และกลุ่ม ประชากร	ข้อมูลจากการประเมิน

ตัวชี้วัด	วรรณกรรมที่ กำหนดการนิยาม	คุณค่า/การนิยาม	วิธีการสำรวจ	การวัด	แหล่งข้อมูลที่จะสะท้อน หน่วยงานที่มีการจัดเก็บ
(๙)G๖. หน่วยงานมี มาตรการ/ระบบที่เอื้อต่อ การป้องกันมิให้เกิดการ เลือกปฏิบัติหรือ ผลประโยชน์	เกียรตินันต์ ล้วน แก้ว และคณะ (๒๕๖๐)	การที่จำนวนผู้เกี่ยวข้องในกระบวนการ ยุติธรรมที่รู้สึกว่าการปฏิบัติอย่างไม่เท่า เทียมหรือมีการเลือกปฏิบัติ หรือการเลือก ปฏิบัติโดยเนื้อหาของกฎหมาย	ประเมินโดยหน่วยงาน Self-Assessment (SA) อาศัยผู้เชี่ยวชาญ Observation (OB)	จำนวน/สถิติ/ร้อยละผู้เกี่ยวข้องใน กระบวนการยุติธรรมที่รู้สึกที่ได้รับ การปฏิบัติอย่างไม่เท่าเทียมหรือมีการ เลือกปฏิบัติ หรือการเลือกปฏิบัติโดย เนื้อหาของกฎหมาย	(๑) รายงานการประเมินตนเองของ หน่วยงาน (๒) การประเมินคุณธรรมและความ โปร่งใสในการดำเนินงานของ หน่วยงานของภาครัฐ (ITA) โดย ศูนย์ประเมินคุณธรรมและความ โปร่งใสของหน่วยงานภาครัฐ ป.ป.ช. (๓) รายงานการร้องเรียนของ หน่วยงาน (๔) รายงานการทุจริต ของ ป.ป.ช. ,ป.ป.ท.

รายงานฉบับสมบูรณ์

เสนอ สำนักงานกิจการยุติธรรม

โดย สำนักงานศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ตัวชี้วัด	วรรณกรรมที่ กำหนดการนิยาม	คุณค่า/การนิยาม	วิธีการสำรวจ	การวัด	แหล่งข้อมูลที่สะท้อน หน่วยงานที่มีการจัดเก็บ
	World Justice Project (WJP)	การไม่ขัดต่อหลักความเสมอภาคทางกฎหมาย และการไม่เลือกปฏิบัติ (Equal treatment and absence of discrimination)/ กระบวนการยุติธรรมทางแพ่งต้องปราศจาก การเลือกปฏิบัติ (Civil justice is free of discrimination)/กระบวนการยุติธรรมทาง อาญาต้องเป็นธรรม (Criminal system is impartial)	อาศัยผู้เชี่ยวชาญ Observation (OB)	(๑) วัดว่า เป็นอิสระจากการเลือก ปฏิบัติ ซึ่งอยู่บนฐานของสถานะทาง เศรษฐกิจ สังคม เพศ ความเชื่อ ศาสนา เชื้อชาติ ความพึงพอใจทาง เพศหรือรสนิยมทางเพศ อัตลักษณ์ ทางเพศ กระบวนการทางการศาล/ กระบวนการยุติธรรม (๒) วัดจากระบบกระบวนการยุติธรรม ต้องปราศจากการเลือกปฏิบัติ (๓) เจ้าหน้าที่ตำรวจและ ผู้พิพากษา ดำเนินคดีอย่างเป็นธรรม	รายงานการปฏิบัติงานที่มีการ เปิดเผย ผลจากการประเมิน
	ตัวชี้วัดการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs)	ส่งเสริมนิติธรรมทั้งในระดับชาติและระหว่าง ประเทศ และสร้างหลักประกันว่าจะมีการ เข้าถึงความยุติธรรมอย่างเท่าเทียมแก่ทุกคน พร้อมทั้งสร้างหลักประกันว่าสาธารณชน สามารถเข้าถึงข้อมูลและมีการปกป้องเสรีภาพ ขั้นพื้นฐาน โดยเป็นไปตามกฎหมาย ภายในประเทศและความ ตกลงระหว่างประเทศ	การสำรวจภาคประชาชน Public Survey (PS)	สัดส่วนของเหยื่อความรุนแรงในช่วง ๑๒ เดือนที่ผ่านมา ซึ่งได้ถูกรายงาน การกระทำอันรุนแรงนั้นต่อพนักงาน เจ้าหน้าที่ หรือหน่วยงาน/เจ้าหน้าที่ที่ ได้รับการยอมรับอย่างเป็นทางการใน การแก้ปัญหาเหล่านี้	รายงานการสำรวจ

ตัวชี้วัด	วรรณกรรมที่ กำหนดการนิยาม	คุณค่า/การนิยาม	วิธีการสำรวจ	การวัด	แหล่งข้อมูลที่สะท้อน หน่วยงานที่มีการจัดเก็บ
	ธีระ สินเดชารักษ์ และคณะ (๒๕๖๐)	ความเท่าเทียมกันและไม่เลือกปฏิบัติ ประชาชนทุกคนสามารถเข้าถึงกระบวนการ ยุติธรรมได้อย่างเท่าเทียมกันและรวดเร็วโดย ไม่ถูกแบ่งแยก	การสำรวจภาคประชาชน Public Survey (PS)	จำนวนร้อยละความเห็นต่อความ เที่ยงตรง เป็นกลาง โปร่งใส	ข้อมูลจากการสำรวจภาคประชาชน
(๑๐) G๗ หน่วยงานใน ระบบกระบวนการยุติธรรม มีการทบทวนและปรับปรุง ประสิทธิภาพเรื่องร้องเรียน	เกียรตินันต์ ล้วน แก้ว และคณะ (๒๕๖๐)	สามารถประเมินประสิทธิภาพการทำงานทั้ง ระบบของกระบวนการยุติธรรมได้ สังคม ปลอดภัยมีความสุข ปราศจาก อาชญากรรม	ประเมินโดยหน่วยงาน Self-Assessment (SA) อาศัยผู้เชี่ยวชาญ Observation (OB)	วัดประสิทธิภาพหน่วยงานใน กระบวนการยุติธรรม	รายงานการปฏิบัติงาน รายงานข้อร้องเรียน
	World Justice Project (WJP)	รัฐต้องบังคับใช้กฎระเบียบข้อบังคับของรัฐที่ ออกมาเพื่อประโยชน์สาธารณะอย่างมี ประสิทธิภาพ เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีหน้าที่รักษา กฎข้อบังคับต่าง ๆ จะต้องถูกตรวจสอบว่า มิได้ใช้อำนาจของตนไปในทางที่มีชอบหรือ โดยประมาทเลินเล่อ การบังคับใช้กฎระเบียบ ต่าง ๆ จะต้องเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ใน กำหนดเวลาอันสมควร	อาศัยผู้เชี่ยวชาญ Observation (OB) การสำรวจภาคประชาชน Public Survey (PS)	การวัดประสิทธิภาพ	การประเมินการปฏิบัติงาน ผลการสำรวจ

ตัวชี้วัด	วรรณกรรมที่ กำหนดการนิยาม	คุณค่า/การนิยาม	วิธีการสำรวจ	การวัด	แหล่งข้อมูลที่สะท้อน หน่วยงานที่มีการจัดเก็บ
	United Nations Rule of Law Indicators, UN	เจ้าหน้าที่ภาครัฐมีการตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถสร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชนได้ เคารพสิทธิมนุษยชนของประชาชนเป็นอย่างดี มีความซื่อสัตย์ สุจริต โปร่งใส ประชาชนเกิดความมั่นใจในตัวเจ้าหน้าที่รัฐมากขึ้น และ	อาศัยผู้เชี่ยวชาญ Observation (OB) การสำรวจภาคประชาชน Public Survey (PS)	(๑) คะแนนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ ตำรวจ เช่น การที่เจ้าหน้าที่สามารถ ควบคุมอาชญากรรมได้ การตอบสนองการปฏิบัติงานต่อความ คำร้องขอความช่วยเหลือของ ประชาชน (๒) ความพึงพอใจของประชาชน การ ควบคุมสถานการณ์ต่าง ๆ ที่ (อาจ) เกิดขึ้น การใช้กำลังในการตรวจสอบ การกระทำผิดกับผู้ต้องโทษหรือนักโทษ (๓) ร้อยละความเชื่อมั่นที่มีต่อ เจ้าหน้าที่รัฐฯ	(๑) ผลการวัดความพึงพอใจความ เชื่อมั่นที่มีต่อเจ้าหน้าที่รัฐ (๒) รายงานอาชญากรรม

ตัวชี้วัด	วรรณกรรมที่ กำหนดการนิยาม	คุณค่า/การนิยาม	วิธีการสำรวจ	การวัด	แหล่งข้อมูลที่สะท้อน หน่วยงานที่มีการจัดเก็บ
(๑๑) G๘ สัดส่วนความ เหมาะสมของทรัพยากร ทั้ง เครื่องมือ งบประมาณและ ทรัพยากรมนุษย์ กับภาระ งาน	เกียรตินันต์ ล้วน แก้ว และคณะ (๒๕๖๐)	คุณภาพและความพร้อมด้านวัสดุอุปกรณ์ อาคาร สถานที่ และ งบประมาณ (Material Capacity)	ประเมินโดยหน่วยงาน Self-Assessment (SA) อาศัยผู้เชี่ยวชาญ Observation (OB)	- วัดการตรวจประเมินสมรรถนะจาก ปัจจัยความพร้อมด้านงบประมาณ อาคาร สถานที่ วัสดุและอุปกรณ์ใน การทำงาน - วัดการประเมินสมรรถนะจากปัจจัย ความพร้อมด้านการบริหารทรัพยากร มนุษย์ - ผลคะแนนจากการวัดโดยผู้ประเมิน (Observation) แล้วชี้ให้เห็นจุดอ่อน หรือจุดบกพร่องเพื่อปรับปรุงแก้ไข	ข้อมูลการประเมินตนเองของ หน่วยงานที่นำเสนอ ก.พ.ร. และ รายงานการประเมินตัวเอง
	United Nations Rule of Law Indicators, UN	การดำเนินการขั้นพื้นฐาน หรือความพร้อม สำหรับสถานที่ทำงานของเจ้าหน้าที่รัฐ และใน เรื่องของบุคลากรที่ต้องมีการคัดกรองและ คัดเลือกอย่างเป็นธรรม พร้อมทั้งมี ประสิทธิภาพสูงสุดทั้งในค่าตอบแทนและเวลา ในการทำงานที่เหมาะสมกับความสามารถ และทักษะที่จำเป็นต้องใช้ในการประกอบ อาชีพ ทั้งนี้ยังต้องคำนึงถึงสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ให้กับประชาชนและเจ้าหน้าที่ รัฐอีกด้วย	อาศัยผู้เชี่ยวชาญ Observation (OB)	(๑) การวัด Material resources (๒) การวัด Human resources (๓) การวัด Administrative and management capacity	ข้อมูลจากหน่วยงาน

ตัวชี้วัด	วรรณกรรมที่ กำหนดการนิยาม	คุณค่า/การนิยาม	วิธีการสำรวจ	การวัด	แหล่งข้อมูลที่สะท้อน หน่วยงานที่มีการจัดเก็บ
(๑๒) G๙ มีมาตรการ ส่งเสริมคุณธรรมในการ บริหารงานบุคคล และมี การตรวจประเมินการ พัฒนาสมรรถภาพด้านการ บริหารจัดการของ หน่วยงาน	เกียรตินันต์ ล้วน แก้ว และคณะ (๒๕๖๐)	การตรวจประเมินความเหมาะสมและขีด ความสามารถของอุปกรณ์และเครื่องมือ เครื่องใช้ในการปฏิบัติงาน และการตรวจ ประเมินความเหมาะสมและขีดความสามารถ ของบุคลากรในการปฏิบัติงาน	ประเมินโดยหน่วยงาน Self-Assessment (SA) อาศัยผู้เชี่ยวชาญ Observation (OB)	วัดการตรวจประเมินสมรรถนะจาก ปัจจัยความพร้อมด้านงบประมาณ อาคาร สถานที่ วัสดุและอุปกรณ์ใน การทำงาน - วัดการประเมินสมรรถนะจากปัจจัย ความพร้อมด้านการบริหารทรัพยากร มนุษย์ - ผลคะแนนจากการวัดโดยผู้ประเมิน (Observation) แล้วชี้ให้เห็นจุดอ่อน หรือจุดบกพร่องเพื่อปรับปรุงแก้ไข	ข้อมูลการประเมินตนเองของ หน่วยงานที่นำส่งต่อ ก.พ.ร. และ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องของหน่วยงาน
(๑๓) G๑๐ หน่วยงานมีการ ตรวจประเมินสมรรถภาพ ด้านการบริหารจัดการของ หน่วยงาน เช่น ความพร้อม ด้านโครงสร้าง การวางระบบ กระบวนการและขั้นตอนการ ดำเนินการ	เกียรตินันต์ ล้วน แก้ว และคณะ (๒๕๖๐)	มุ่งถึงคุณภาพความพร้อมในการบริหารจัดการ กระบวนการ (Managerial Capacity) และ ขั้นตอน	ประเมินโดยหน่วยงาน Self-Assessment (SA) อาศัยผู้เชี่ยวชาญ Observation (OB)	ผลคะแนนจากการวัดโดยผู้ประเมิน (Observation) แล้วชี้ให้เห็นจุดอ่อน หรือจุดบกพร่องเพื่อปรับปรุงแก้ไข	อาศัยข้อมูลการประเมินตนเองของ หน่วยงานที่นำส่งต่อ ก.พ.ร. และ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องของหน่วยงาน

รายงานฉบับสมบูรณ์

เสนอ สำนักงานกิจการยุติธรรม

โดย สำนักงานศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ตัวชี้วัด	วรรณกรรมที่กำหนดการนิยาม	คุณค่า/การนิยาม	วิธีการสำรวจ	การวัด	แหล่งข้อมูลที่จะท่อนหน่วยงานที่มีการจัดเก็บ
	United Nations Rule of Law Indicators, UN	ระบบการบริหารจัดการภายในองค์กรของหน่วยงานด้านสืบสวนสอบสวน งานด้านอัยการ ศาล และงานด้านราชทัณฑ์ โดยมุ่งเน้นการกำหนดตัวชี้วัดไปที่การบริหารจัดวางแผน การบริหารจัดการงบประมาณ กำลังคน เงินเดือน สวัสดิการ การจัดสรรบุคลากร วัสดุ อุปกรณ์ อาคาร สถานที่ และการฝึกอบรม เพื่อพัฒนาบุคลากรภายใน	(๑) Administrative and field data (๒) Document review (๓) อาศัยผู้เชี่ยวชาญ Observation (OB)	ผลคะแนนจากการวัดโดยผู้ประเมิน (Observation)	รายงานผลการปฏิบัติงานของหน่วยงาน เช่น อัตรากำลังงบประมาณ โครงสร้างหน่วยงาน
(๑๔) G๑๑ หน่วยงานมีการจัดทำการวิเคราะห์ ประเมินต้นทุนของกิจกรรมการเข้าถึงความยุติธรรม	เกียรตินันต์ ล้วนแก้ว และคณะ (๒๕๖๐)	ต้นทุนในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม (Cost) ค่าใช้จ่ายของประชาชนในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมมีความเหมาะสม โดยพิจารณาจากผลการตรวจประเมินความเหมาะสมของต้นทุนในการเข้าถึงบริการ ใน ๓ กลุ่ม คือ กลุ่มผู้ต้องหา กลุ่มผู้เสียหาย และกลุ่มหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการใช้ทรัพยากรในการดำเนินคดี เช่น ตำรวจ อัยการ ศาล	สถิติทางการ Administrative Data (AD)	ค่าเฉลี่ยของต้นทุนในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม	(๑) รายงานการประเมินการต้นทุนของหน่วยงาน (ยังไม่มีการจัดเก็บ) (๒) มีการเชื่อมโยงประเด็นเพื่อสำรวจในชุดตัวชี้วัดเรื่องความเชื่อมั่นในกระบวนการยุติธรรม โดยสอบถามถึงค่าใช้จ่ายในการเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมในแบบสอบถาม

ตัวชี้วัด	วรรณกรรมที่กำหนดการนิยาม	คุณค่า/การนิยาม	วิธีการสำรวจ	การวัด	แหล่งข้อมูลที่สะท้อนหน่วยงานที่มีการจัดเก็บ
	Rule of Law Index, World Justice Project	กล่าวถึงในกระบวนการทางแพ่ง ประชาชนสามารถเข้าถึงและใช้กระบวนการยุติธรรมทางแพ่ง และกระบวนการยุติธรรมทางแพ่งต้องไม่มีค่าใช้จ่ายที่สูงเกินไป (People can access and afford civil justice)	การสำรวจภาคประชาชน Public Survey (PS)	(๑) พิจารณาจากการเข้าถึงการใช้กระบวนการศาลแพ่ง และการที่จะพิจารณาว่าประชาชนมีกระบวนการเยียวยาที่เพียงพอหรือไม่ (๒) ประชาชนสามารถเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมทางศาล โดยมีค่าใช้จ่ายที่ไม่มากนัก เช่น จะต้องไม่มีการเก็บค่าธรรมเนียมศาลโดยปราศจากเหตุผล อีกทั้งประชาชนมีสิทธิในการดำเนินคดีอย่างเป็นธรรม ปราศจากข้อจำกัดทางกายภาพ ทางภาษา เป็นต้น	ความเห็นของประชาชน
	ตัวชี้วัดการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs)	ค่าใช้จ่ายจะต้องไม่จำกัดสิทธิของประชาชนในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม ไม่ว่าจะเป็นฐานะทางเศรษฐกิจเช่นใด เพราะประชาชนย่อมมีสิทธิเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมหากถูกโต้แย้งสิทธิ หรือหน้าที่ หรือต้องการจะใช้สิทธิทางศาลตามกฎหมาย ดังนั้น หากการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม มีค่าใช้จ่ายที่สูงเกินไปสมควรแล้ว ย่อมทำให้ประชาชนไม่สามารถเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้	ไม่ระบุ	ไม่ระบุ	ไม่ระบุ

ตัวชี้วัด	วรรณกรรมที่ กำหนดการนิยาม	คุณค่า/การนิยาม	วิธีการสำรวจ	การวัด	แหล่งข้อมูลที่สะท้อน หน่วยงานที่มีการจัดเก็บ
(๑๕) RE๑ ร้อยละของผู้พ้นโทษที่กลับมากระทำผิดซ้ำ ลดลง ***** จะมีการระบุค่านิยามให้ชัดเจนต่อไปในขั้นของการจัดเก็บว่า จะเป็นข้อมูลใด เช่น	เกียรตินันต์ ล้วนแก้ว และคณะ (๒๕๖๐)	ผู้กระทำผิดได้รับการฟื้นฟูแก้ไขกลับคืนสู่สังคมโดยไม่กระทำผิดอีก	สถิติทางการ Administrative Data (AD)	วัดจากจำนวนร้อยละของผู้พ้นโทษ ที่กลับมากระทำผิดซ้ำ ในสัดส่วนที่ลดลง เพื่อสะท้อนประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญา	กรมราชทัณฑ์, กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนและ กรมคุมประพฤติ + DXC
- การจับกุมซ้ำ (rearrests) ขั้นตำรวจ - การพิพากษาว่ากระทำผิดซ้ำ (reconviction) ในชั้นศาล - การถูกจำคุก (reimprisonment)/คุมประพฤติ/ควบคุมตัวในสถานพินิจฯ อีกครั้ง โดยจะระบุความเป็นไปได้ (potentiality) ที่จะนำไปใช้ประโยชน์ต่อไป ของข้อมูลที่จัดเก็บด้วย	ธีระ สินเดชารักษ์ และคณะ (๒๕๖๐)	ประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาทั้งระบบ	สถิติทางการ Administrative Data (AD)	วัดประสิทธิภาพ โดยพิจารณาจากจำนวนร้อยละของผู้ต้องขังที่พ้นโทษ และกระทำผิดซ้ำหรือคุมประพฤติแล้วกลับมาถูกจับกุมตัวซ้ำภายในระยะเวลาที่กำหนด เปรียบเทียบกับจำนวนบุคคลผู้พ้นโทษ	(๑) สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (สถิติการจับกุม) (๒) กรมราชทัณฑ์ (สถิติการกระทำผิดซ้ำ) (๓) กรมคุมประพฤติ (สถิติผู้ถูกคุมประพฤติ ผิดเงื่อนไข)

รายงานฉบับสมบูรณ์

เสนอ สำนักงานกิจการยุติธรรม

โดย สำนักงานศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ตัวชี้วัด	วรรณกรรมที่ กำหนดการนิยาม	คุณค่า/การนิยาม	วิธีการสำรวจ	การวัด	แหล่งข้อมูลที่สะท้อน หน่วยงานที่มีการจัดเก็บ
(๑๖) RE๒ ร้อยละ/สัดส่วน ของผู้พ้นโทษที่ได้รับ การศึกษาและมีงานทำที่ ชอบด้วยกฎหมายหลังพ้น โทษ	เกียรตินันต์ ล้วน แก้ว และคณะ (๒๕๖๐)	ผู้พ้นโทษมีการดำรงชีวิตที่เหมาะสมหลังพ้น โทษ (Good-life Approach)	สำรวจจากผู้พ้นโทษ User Survey (US) ซึ่งถือว่าเป็นกลุ่มเป้าหมายหลักเฉพาะ ด้านหน่วยงานในกระบวนการ ยุติธรรม	จำนวนร้อยละของผู้พ้นโทษและมี งานทำ	(๑) กรมราชทัณฑ์ (สถิติผู้พ้นโทษ) (๒) กรมคุมประพฤติ (สถิติผู้ถูกคุม ประพฤติ)
	Rule of Law Index, World Justice Project	ระบบราชทัณฑ์ต้องมีประสิทธิภาพในการลด พฤติกรรมที่ผิดต่อกฎหมายอาญา หรือ พฤติกรรมของอาชญากร โดยคำนึงถึงการ ราชทัณฑ์ว่ามีความปลอดภัย และให้การ เคารพต่อสิทธิของผู้ต้องขัง และสามารถ ป้องกันไม่ให้เกิดการกระทำความผิดซ้ำได้ หรือไม่	สถิติทางการ Administrative Data (AD) สำรวจจากผู้พ้น โทษ User Survey (US)	ประสิทธิภาพในการลดพฤติกรรมที่ผิด ต่อกฎหมายอาญา หรือพฤติกรรมของ อาชญากร (Correctional system is effective in reducing criminal behavior)	กรมราชทัณฑ์
	United Nations Rule of Law Indicators, UN	Training on human rights the extent to which prison staff receive adequate human rights training, prisoner health, welfare and rehabilitation	(๑) Expert survey (๒) Administrative and field data	วัดประสิทธิภาพ	กรมราชทัณฑ์
	ธีระ สนิเดชาภิรักษ์ และคณะ (๒๕๖๐)	ผู้กระทำความผิดได้รับการฟื้นฟูแก้ไขและ กลับสู่สังคมโดยไม่ทำผิดอีก	สถิติทางการ Administrative Data (AD)	วัดประสิทธิภาพ	กรมราชทัณฑ์

ตัวชี้วัด	วรรณกรรมที่ กำหนดการนิยาม	คุณค่า/การนิยาม	วิธีการสำรวจ	การวัด	แหล่งข้อมูลที่สะท้อน หน่วยงานที่มีการจัดเก็บ
(๑๗) A๑ ผู้เสียหาย/เหยื่อ อาชญากรรมที่ได้รับการ คุ้มครองดูแลและชดเชย ความเสียหายมีจำนวนเพิ่ม มากขึ้น ** จะมีการกำหนดและ จำแนกลักษณะ (Characteristics) ของ เหยื่อ/ผู้เสียหายในคดี อาชญากรรม	เกียรตินันต์ ล้วน แก้ว และคณะ (๒๕๖๐)	ปกป้องคุ้มครองและให้ความช่วยเหลือ ชดเชย เยียวยา แก่ผู้เสียหายในคดีอาชญากรรม (Victim Support)	สถิติทางการ Administrative Data (AD)	วัดประสิทธิภาพ	- ข้อมูลผู้เสียหาย จาก สตช. - ข้อมูลผู้ได้รับความช่วยเหลือ จาก ยธ. (กคส./สำนักงานกองทุน ยุติธรรม) - การสำรวจอาชญากรรม ภาคประชาชน (Crime Victim Survey)
(๑๘) A๒ หน่วยงานมี มาตรการในการตรวจสอบ เพื่อป้องกันการจับกุม ผู้ต้องหา/จำเลยโดยไม่ได้ กระทำความผิด	เกียรตินันต์ ล้วน แก้ว และคณะ (๒๕๖๐)	ไม่มีผู้ต้องหาหรือจำเลยที่ถูกจับกุมโดยไม่ได้ กระทำความผิด โดยพิจารณาและรวบรวม หลักฐานทั้งฝ่ายผู้กล่าวหา และผู้ต้องหา	ประเมินโดยหน่วยงาน Self-Assessment (SA) - ผู้เชี่ยวชาญภายนอก Observation (OB)	วัดประสิทธิภาพ	รายงาน/สถิติจำนวนคดีที่มี การรื้อฟื้น - ศาลยุติธรรม - อัยการ - DXC และการตรวจสอบกับ หน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ตัวชี้วัด	วรรณกรรมที่ กำหนดการนิยาม	คุณค่า/การนิยาม	วิธีการสำรวจ	การวัด	แหล่งข้อมูลที่สะท้อน หน่วยงานที่มีการจัดเก็บ
	Rule of Law Index, World Justice Project	ระบบการสอบสวนคดีอาญาต้องมี ประสิทธิภาพ (Criminal investigation system is effective)	- ผู้เชี่ยวชาญภายนอก Observation (OB)	ประสิทธิภาพ (อาชญากรรมถูกจับกุม อย่างมีประสิทธิภาพ และพิจารณาว่า พนักงานตำรวจ พนักงานสอบสวน และ พนักงานอัยการ มีแหล่งข้อมูลเพียงพอ ปราศจากการคอร์รัปชัน และทำงานได้ อย่างเต็มประสิทธิภาพหรือไม่)	รายงานสถิติคดีจากตำรวจ
	United Nations Rule of Law Indicators, UN	Use of police powers Whether the police use their law enforcement powers (e.g., arrest, search, seizure and detention) in strict accordance with the law	(๑) Survey Expert (๒) Expert Survey (๓) Review Administrative and field data	วัดประสิทธิภาพ และเปรียบเทียบ Direction and level of change in average score over time.	ข้อมูลจากการสำรวจและความเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ
	ธีระ สนิทธารักษ์ และคณะ (๒๕๖๐)	ผู้ต้องหาได้รับการสันนิษฐานไว้ก่อนว่าเป็นผู้ บริสุทธิ์ (presumption of innocence)	สถิติทางการ Administrative Data (AD) และสำรวจจากผู้เกี่ยวข้องใน คดีหรือผู้มีส่วนได้ (หมายถึง กลุ่มผู้ต้องหา จำเลย ผู้ต้องขัง) User Survey (US)	- ประสิทธิภาพ - การคุ้มครองบุคคลที่มีความเสี่ยงต่อ การถูกล่วงละเมิด	- สถิติจากภาคราชการ (สตช.) - การสำรวจความคิดเห็นประชาชน (ผู้ต้องหา)

ตัวชี้วัด	วรรณกรรมที่ กำหนดการนิยาม	คุณค่า/การนิยาม	วิธีการสำรวจ	การวัด	แหล่งข้อมูลที่สะท้อน หน่วยงานที่มีการจัดเก็บ
(๑๙) D๑ จำนวนคดีที่มี การร้องฟื้นขึ้นมาเนื่องจาก พบว่าการจับกุมผู้ต้องหา/ จำเลย โดยไม่ได้กระทำ ความผิด	เกียรตินันต์ ล้วน แก้ว และคณะ (๒๕๖๐)	ไม่มีผู้ต้องหาหรือจำเลยที่ถูกจับกุมโดยไม่ได้ กระทำความผิด	สถิติทางการ Administrative Data (AD)	วัดประสิทธิภาพ (จำนวนร้อยละคดีที่มี การร้องฟื้นขึ้นมาเนื่องจากพบว่าการ จับกุมผู้ต้องหา/จำเลย โดยไม่ได้กระทำ ความผิด)	รายงาน/สถิติจำนวนคดีที่มีการร้อง ฟื้น - ศาลยุติธรรม - อัยการ - DXC
	Rule of Law Index, World Justice Project	กระบวนการออกกฎหมายที่เป็นธรรม (Due process of law and rights of the accused) วัดว่าสิทธิขั้นพื้นฐานของผู้ต้อง สงสัยในคดีอาญาได้รับการเคารพ รวมถึงการ สันนิษฐานว่าบุคคลดังกล่าวบริสุทธิ์และเป็น อิสระจากการถูกจับกุมโดยพลการ และ กระบวนการคุมขังการควบคุมตัว หรือคุมขัง ก่อนชั้นพิจารณาคดี	สถิติทางการ Administrative Data (AD) การสำรวจภาคประชาชน Public Survey (PS)	วัดประสิทธิภาพ (วัดว่าผู้ต้องสงสัย ใน คดีอาญาสามารถเข้าถึงใน พยานหลักฐาน และใช้เพื่อเป็นเครื่อง ยืนยันตน ในกระบวนการ ยุติธรรมได้ หรือไม่ รวมถึงการให้ความช่วยเหลือทาง กฎหมายที่ดีเพียงพอ และสิทธิพื้นฐาน ของผู้ต้องขังต้องได้รับการเคารพด้วย)	สถิติจากหน่วยงานในกระบวนการ ยุติธรรม และข้อมูลจากการสำรวจ

รายงานฉบับสมบูรณ์

เสนอ สำนักงานกิจการยุติธรรม

โดย สำนักงานศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ตัวชี้วัด	วรรณกรรมที่ กำหนดการนิยาม	คุณค่า/การนิยาม	วิธีการสำรวจ	การวัด	แหล่งข้อมูลที่สะท้อน หน่วยงานที่มีการจัดเก็บ
(๒๐) D๒ จำนวนผู้ที่ถูก จับกุม และภายหลังได้รับ การปล่อยตัว เนื่องจากมี การพิสูจน์ว่าไม่มีความผิด ที่ได้รับเงินชดเชยเยียวยา จากภาครัฐ	เกียรตินันต์ ล้วน แก้ว และคณะ (๒๕๖๐)	ผู้ต้องหา/จำเลย ที่ถูกจับกุมโดยไม่ได้กระทำ ความผิด ได้รับการชดเชยอย่างเหมาะสม	สถิติทางการ Administrative Data (AD)	(๑) วัดประสิทธิภาพ (จำนวนร้อยละ จำนวนผู้ที่ถูกจับกุม และภายหลังได้รับ การปล่อยตัว เนื่องจากมีการพิสูจน์ว่าไม่ มีความผิด) (๒) ค่าเฉลี่ยจำนวนเงินชดเชยผู้เสียหาย ในคดีอาญา	สถิติทางการ Administrative Data (AD) รายงานสถิติจำนวนคดี/ ผู้เสียหายที่ได้รับการชดเชยใน คดีอาญา - กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ - หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง+ DXC
(๒๑) ET๑ ร้อยละของ ประชาชนที่มีความเชื่อมั่น ในประสิทธิภาพของ กระบวนการยุติธรรมใน ภาพรวม	เกียรตินันต์ ล้วน แก้ว และคณะ (๒๕๖๐)	เมื่อกระบวนการยุติธรรมได้ทำหน้าที่อย่าง เต็มที่แล้ว เป้าหมายเพื่อให้ประชาชนมีความ เชื่อมั่นและไว้วางใจต่อกระบวนการยุติธรรม เป็นตัวชี้วัดที่แสดงให้เห็นว่าประชาชนให้ ความเชื่อมั่นและไว้วางใจต่อกระบวนการ ยุติธรรม	การสำรวจภาคประชาชน Public Survey (PS)	(๑) ร้อยละของประชาชนที่เชื่อมั่นใน กระบวนการยุติธรรม (๒) ความพึงพอใจผู้รับบริการหน่วยงาน ในกระบวนการยุติธรรม	ความเห็นของประชาชนจากการ สำรวจ

รายงานฉบับสมบูรณ์

เสนอ สำนักงานกิจการยุติธรรม

โดย สำนักงานศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

๑๐) รายละเอียดค่านิยามตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

รายละเอียดการกำหนดตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญาทั้ง ๒๑ ตัวชี้วัด คณะผู้วิจัยอาศัยการทบทวนวรรณกรรม งานวิจัย และตัวชี้วัดในระดับสากลที่มีการจัดเก็บตัวชี้วัดในลักษณะที่ใกล้เคียงกัน คณะผู้วิจัยได้ทำการสรุป วิเคราะห์เปรียบเทียบชุดตัวชี้วัดที่มีความเหมือนกัน สอดคล้องกัน หรือแตกต่างกันแล้วตามตาราง ๒-๓ ในรายงานฉบับนี้ ดังนั้นในส่วนนี้จึงเป็นการกำหนดรายละเอียด คุณค่าและชุดตัวชี้วัดประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่ควรจะเป็น อันจะนำไปสู่การทดลองการจัดเก็บตามตัวชี้วัด โดยจะปรากฏในรายละเอียดดังตารางต่อไปนี้

ตาราง ๒-๔ รายละเอียดค่านิยามตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

ตัวชี้วัด	รายละเอียดค่านิยาม/คุณค่าตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญา
(๑) R๑ สัดส่วนของผู้เกี่ยวข้องในคดี หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่รับทราบช่องทางในการรับรู้สิทธิทางกฎหมายและความรู้พื้นฐานในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้โดยสะดวก**	ประชาชนทั่วไป ผู้เกี่ยวข้อง หรือ ผู้มีส่วนได้เสียรับรู้กฎหมายและสิทธิพื้นฐานความสามารถเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้ สะท้อนให้ทราบว่าประชาชนรู้จักกระบวนการยุติธรรมเพียงใด เมื่อเกิดเหตุแล้วทราบว่าต้องไปติดต่อหรือประสานกับหน่วยงานใด
(๒) E๑ อัตราอาชญากรรม (Crime Rate) ต่อจำนวนประชากร ๑๐๐,๐๐๐*** อัตราอาชญากรรมประกอบด้วย อาชญากรรมเกี่ยวกับชีวิต ร่างกายและอาชญากรรมเกี่ยวกับทรัพย์สิน	อัตราการเกิดอาชญากรรม (Crime Rate) ต่อจำนวนประชากร ๑๐๐,๐๐๐ คน โดยอาชญากรรมในที่นี้หมายถึง ประเภทคดีอาชญากรรมที่เกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย และประเภทคดีอาชญากรรมทรัพย์สิน
(๓) E๒ ความหวาดกลัวภัยอาชญากรรมของประชาชนลดลง	ความรู้สึกลัวภัยอาชญากรรมของประชาชน และการมีประสิทธิภาพต่อมาตรการในการควบคุมอาชญากรรม ทั้งทางร่างกาย ชีวิต และทรัพย์สินของประชาชน

รายงานฉบับสมบูรณ์

เสนอ สำนักงานกิจการยุติธรรม

โดย สำนักงานศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ตัวชี้วัด	รายละเอียดคำนิยาม/คุณค่าตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญา
(๔) G๑ จำนวนคดีและเรื่องร้องเรียนที่มีมูลและถึงที่สุดที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติที่ขัดกับศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ หรือการละเมิดสิทธิขั้นพื้นฐานมีจำนวนลดน้อยลง **เรื่องร้องเรียนจำแนกตามประเภทผู้ร้องเรียน**	จำนวนคดีและผู้ร้องเรียนที่มีมูลถึงที่สุดที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติที่ขัดกับศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ หรือการละเมิดสิทธิขั้นพื้นฐานหลักสิทธิมนุษยชนตามหลักกติกากระบวนการยุติธรรมสากล ได้แก่ สิทธิในการไม่ถูกจับกุมคุมขังโดยอำเภอใจ สิทธิในการแจ้งเหตุผลและข้อกล่าวหาในการถูกจับกุม สิทธิในการสันนิษฐานว่าเป็นผู้บริสุทธิ์ และสิทธิในการได้รับการปล่อยตัวชั่วคราว ฯลฯ เป็นต้น นอกจากนั้นหมายรวมถึง ต้องไม่มีการละเมิดสิทธิเด็ดขาดที่ไม่อาจถูกพักใช้ได้ (non-derogable rights) เช่น ไม่มีการฆาตกรรม ไม่มีการทรมาน ไม่มีการบังคับบุคคลให้สูญหายโดยเจ้าหน้าที่รัฐ โดยต้องมีสัดส่วนจำนวนลดลง ***จำแนกตามประเภทผู้ร้องเรียน: (อ้างอิงจากการจำแนกประเภทการรับเรื่องร้องเรียนของคณะกรรมการสิทธิฯ) (๑) ผู้ถูกละเมิด หรือผู้ทำการแทน เช่น ผู้ต้องหา/ผู้ต้องขัง/จำเลย/นักโทษ/ผู้เสียหาย/เหยื่อ (๒) ผู้ได้รับการปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม (๓) องค์การเอกชนด้านสิทธิมนุษยชนที่พบเห็นการละเมิด (๔) กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติหยิบยกเพื่อพิจารณาตรวจสอบ
(๕) G๒ แต่ละหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมมีการวิเคราะห์กระบวนการที่พึงประสงค์ ตามบทบาทหน้าที่ของตน	หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมมีการวิเคราะห์กระบวนการที่พึงประสงค์ ตามบทบาทหน้าที่ของแต่ละหน่วยงาน บทบาทที่พึงประสงค์ ประกอบด้วย - มีความเที่ยงตรง (Fairness and Accuracy) - การปฏิบัติหน้าที่หลักอย่างเต็มที่ตามกฎหมายและเป็นไปตามกระบวนการอันควร (Due Process) - ไม่มีการเลือกปฏิบัติ - มีความเป็นอิสระและเที่ยงธรรมไม่มีการแทรกแซงด้วยการทุจริตหรืออำนาจมิชอบ
(๖) G๓ จำนวนเรื่องร้องเรียนที่เกี่ยวข้องกับความบกพร่องในการปฏิบัติหน้าที่การเลือกปฏิบัติ และ/หรือการทุจริตหรือถูกแทรกแซงมีจำนวนน้อยลง ***เรื่องร้องเรียน: จำแนกตามประเภทผู้ถูกร้องเรียน***	ความบกพร่องในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ปฏิบัติ ไม่ว่าจะเป็นการเลือกปฏิบัติ การทุจริต หรือการถูกแทรกแซงด้วยการทุจริตหรืออำนาจมิชอบ ***จำแนกประเภท: หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม***

รายงานฉบับสมบูรณ์

เสนอ สำนักงานกิจการยุติธรรม

โดย สำนักงานศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ตัวชี้วัด	รายละเอียดคำนิยาม/คุณค่าตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญา
(๗) G๔ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการกำหนดระยะเวลามาตรฐานตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายในแต่ละขั้นตอนการปฏิบัติ โดยมีระบบให้ประชาชนสามารถตรวจสอบติดตาม (Tracking)	ระยะเวลาที่มีการกำหนดตามกฎหมายถึงการดำเนินคดีในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา โดยพิจารณาจากกระบวนการตั้งต้น ที่หน่วยงานสืบสวน (ตำรวจ) รับเรื่องร้องเรียน จนถึงศาลตัดสินคดีเป็นที่สุด
(๘) G๕ หน่วยงานในระบบกระบวนการยุติธรรมมีการกำหนดมาตรการเชิงรุกด้านการบริหารจัดการให้มีความโปร่งใสและแจ้งให้ประชาชนรับทราบ	หน่วยงานต้องมีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ ประชาชนผู้มีส่วนได้เสียมีโอกาสรับรู้รับทราบกระบวนการขั้นตอนการบริหาร และประชาชนได้รับบริการอย่างสะดวก เป็นธรรม
(๙) G๖ หน่วยงานมีมาตรการ/ระบบที่เอื้อต่อการป้องกันมิให้เกิดการเลือกปฏิบัติหรือผลประโยชน์	การที่ผู้เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรมที่รู้สึกว่าได้มีการปฏิบัติอย่างเท่าเทียม เป็นธรรมและไม่ถูกเลือกปฏิบัติจากเจ้าหน้าที่หรือหน่วยงาน หมายรวมถึงการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้อย่างเท่าเทียมไม่ถูกแบ่งแยก
(๑๐) G๗ หน่วยงานในระบบกระบวนการยุติธรรมมีการทบทวนและปรับปรุงประสิทธิภาพเรื่องร้องเรียน	ประชาชน/ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถประเมินประสิทธิภาพการทำงานทั้งระบบของกระบวนการยุติธรรม และสามารถนำไปสู่การปรับปรุงพัฒนาประสิทธิภาพเรื่องร้องเรียนได้
(๑๑) G๘ สัดส่วนความเหมาะสมของทรัพยากร ทั้งเครื่องมือ งบประมาณและทรัพยากรมนุษย์ กับภาระงาน	ความเหมาะสมเพียงพอของทรัพยากร ทั้งเรื่องบุคลากรและงบประมาณที่ได้รับมีการใช้จ่ายอย่างสมเหตุสมผล และมีความสอดคล้องกับพันธกิจหรือภาระงาน
(๑๒) G๙ มีมาตรการส่งเสริมคุณธรรมในการบริหารงานบุคคล และมีการตรวจประเมินการพัฒนาสมรรถภาพด้านการบริหารจัดการของหน่วยงาน	การประเมินในหน่วยงานหรือความเหมาะสมในการปฏิบัติงานในกระบวนการทำงาน มีการตรวจประเมินความเหมาะสมและขีดความสามารถของอุปกรณ์และเครื่องมือเครื่องใช้ในการปฏิบัติงาน และการตรวจประเมินความเหมาะสมและขีดความสามารถของบุคลากรในการปฏิบัติงาน
(๑๓) G๑๐ หน่วยงานมีการตรวจประเมินสมรรถภาพด้านการบริหารจัดการของหน่วยงาน เช่น ความพร้อมด้านโครงสร้าง การวางระบบกระบวนการและขั้นตอนการดำเนินการ	หน่วยงานมีคุณภาพและความพร้อมในการบริหารจัดการกระบวนการ (Managerial Capacity) ตามขั้นตอนปฏิบัติของของหน่วยงานอย่างมีประสิทธิภาพ เหมาะสม
(๑๔) G๑๑ หน่วยงานมีการจัดทำการวิเคราะห์ ประเมินต้นทุนของกิจกรรมการเข้าถึงความยุติธรรม	ต้นทุนของกิจกรรมในการเข้าถึงความยุติธรรม เฉพาะในส่วนค่าใช้จ่ายของประชาชนที่เกิดขึ้นในการเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงคดีถึงที่สุด หมายรวมถึงค่าเดินทาง ค่าจ้างทนาย ค่าเอกสาร หลักทรัพย์ ประกันตัวเพื่อต่อสู้คดี และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

รายงานฉบับสมบูรณ์

เสนอ สำนักงานกิจการยุติธรรม

โดย สำนักงานศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ตัวชี้วัด	รายละเอียดคำนิยาม/คุณค่าตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญา
(๑๕) RE๑ ร้อยละของผู้พ้นโทษที่กลับมากระทำผิดซ้ำลดลง *** จะมีการระบุคำนิยามให้ชัดเจนต่อไปในขั้นของการจัดเก็บว่า จะเป็นข้อมูลใด เช่น - การจับกุมซ้ำ (rearrests) ชั้นตำรวจ - การพิพากษาว่ากระทำผิดซ้ำ (reconviction) ในชั้นศาล - การถูกจำคุก (reimprisonment)/คุมประพฤติ/ควบคุมตัวในสถานพินิจฯ อีกครั้ง โดยจะระบุความเป็นไปได้ (potentiality) ที่จะนำไปใช้ประโยชน์ต่อไป ของข้อมูลที่จัดเก็บ	ผู้ที่เคยทำผิดและได้รับโทษตามคำพิพากษา กลับมากระทำผิดซ้ำในทุกประเภทคดีมีอัตราลดลง ***โดยจำเลยที่กระทำผิดซ้ำ จะต้องเป็นจำเลยที่ได้รับคำพิพากษาและคดีถึงที่สุดแล้วเท่านั้น เนื่องจากให้ตรงกับข้อพิสูจน์และการสันนิษฐานตามหลักกระบวนการยุติธรรมว่า “ผู้ต้องหาต้องได้รับการสันนิษฐานว่าเป็นผู้บริสุทธิ์ไว้ก่อน จนกว่าคดีถึงที่สุด” หมายรวมถึง การกระทำผิดซ้ำทั้งในคดีเดิมและที่กระทำผิดในคดีใหม่ด้วย
(๑๖) RE๒ ร้อยละ/สัดส่วนของผู้พ้นโทษที่ได้รับ การศึกษาและมีงานทำที่ชอบด้วยกฎหมายหลังพ้นโทษ	ผู้พ้นโทษมีการดำรงชีวิตที่เหมาะสม มีการศึกษา/และหรือ งานทำที่ชอบด้วยกฎหมายหลังพ้นโทษ
(๑๗) A๑ ผู้เสียหาย/เหยื่ออาชญากรรมที่ได้รับการคุ้มครองดูแลและชดเชย ความเสียหายมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น *** จะมีการกำหนดและจำแนกลักษณะ (Characteristics) ของเหยื่อ/ผู้เสียหายในคดีอาชญากรรม	ผู้เสียหาย/เหยื่ออาชญากรรม ได้รับการปกป้องคุ้มครองและให้การได้รับความช่วยเหลือ ชดเชย เยียวยา โดยจำแนกลักษณะ (Characteristics) ของเหยื่อและผู้เสียหายในคดีอาชญากรรมที่เข้าข่าย ในประเภทความผิด ๒ ลักษณะ ๕ ประเภท อ้างอิงตามมาตรา ๑๙ ของพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหายและค่าตอบแทน และค่าใช้จ่ายให้แก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ.๒๕๔๔ ประกอบด้วย ลักษณะที่ ๑ ความผิดเกี่ยวกับเพศ ลักษณะที่ ๒ ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย ๔ ประเภท คือ (๑) ความผิดต่อชีวิต (๒) ความผิดต่อร่างกาย (๓) ความผิดฐานทำให้แท้ง (๔) ความผิดฐานทอดทิ้งเด็ก คนป่วยเจ็บ หรือคนชรา

รายงานฉบับสมบูรณ์

เสนอ สำนักงานกิจการยุติธรรม

โดย สำนักงานศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ตัวชี้วัด	รายละเอียดคำนิยาม/คุณค่าตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญา
(๑๘) A๒ จำนวนผู้ที่ถูกจับกุม และภายหลังได้รับการปล่อยตัว เนื่องจากมีการพิสูจน์ว่าไม่มีความผิดที่ได้รับเงินชดเชยเยียวยาจากภาครัฐ	ผู้ที่ถูกจับกุมโดยที่ไม่ได้กระทำความผิด และได้รับการพิสูจน์ ตรวจสอบแล้วว่าไม่ได้กระทำความผิด ได้รับการชดเชยเยียวยาจากภาครัฐอย่างเหมาะสม ***หมายเหตุ โดยจำเลยที่ถูกจับกุมและได้รับการปล่อยตัวตามตัวชี้วัดนี้จะต้องเข้าข่ายการชดเชยค่าตอบแทน และค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา ตามมาตรา ๒๐ ของของพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหายและค่าตอบแทน และค่าใช้จ่ายให้แก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ.๒๕๔๔ คือ (๑) จำเลยถูกดำเนินคดีโดยพนักงานอัยการ (๒) ถูกคุมขังระหว่างการพิจารณาคดี (๓) ปรากฏหลักฐานชัดเจนว่าจำเลยมิได้กระทำความผิดและมีการถอนฟ้องในระหว่างดำเนินคดี หรือปรากฏตามคำพิพากษาอันถึงที่สุดในคดีนั้นว่าข้อเท็จจริงฟังเป็นยุติว่าจำเลยมิได้เป็นผู้กระทำความผิดหรือการกระทำของจำเลยไม่มีความผิด
(๑๙) D๑ หน่วยงานมีมาตรการในการตรวจสอบ เพื่อป้องกันการจับกุมผู้ต้องหา/จำเลยโดยไม่ได้กระทำความผิด	ไม่มีผู้ต้องหาหรือจำเลยที่ถูกจับกุมโดยไม่ได้กระทำความผิด โดยหน่วยงานสืบสวนสอบสวน จับกุม มีมาตรการ ขั้นตอน วิธีการที่ชัดเจนในการรวบรวมเอกสาร พยานหลักฐานในการดำเนินคดีกับผู้ต้องหา
(๒๐) D๒ จำนวนคดีที่มีการรื้อฟื้นขึ้นมาเนื่องจากพบว่ามีการจับกุมผู้ต้องหา/จำเลย โดยไม่ได้กระทำความผิด	ไม่มีผู้ต้องหาหรือจำเลยที่ถูกจับกุมโดยไม่ได้กระทำความผิด (จำนวนคดีที่รื้อฟื้นขึ้นมาและมีการพิจารณาตรวจสอบโดยศาลภายหลังว่ามีข้อเท็จจริงที่ผู้ต้องหาไม่ได้กระทำความผิดและถูกจับหรือคุมขัง อันสะท้อนประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรม)

รายงานฉบับสมบูรณ์

เสนอ สำนักงานกิจการยุติธรรม

โดย สำนักงานศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

๑๑) รายงานโครงการศึกษา “วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อจัดทำตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญา” ของคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

การศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เห็นถึงขอบเขต ที่ทางและสถานะของงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำเรื่องตัวชี้วัดด้านกระบวนการยุติธรรมทางอาญา โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานศึกษาในประเทศไทยที่มีความเกี่ยวข้องโดยตรง เพื่อนำไปสู่การเชื่อมโยงงานวิจัยเหล่านี้ให้เกิดประโยชน์ร่วมกัน และที่สำคัญการนำไปปรับใช้ การกำหนดประเด็น สร้างกรอบแนวคิดและการพัฒนาเครื่องมือสำหรับการศึกษาให้มีความละเอียดครอบคลุมรอบด้าน โดยคณะผู้วิจัยหยิบยกผลการศึกษาที่มีความเกี่ยวข้องจากการศึกษาในเบื้องต้นจำนวนทั้งสิ้น ๓ งาน ประกอบไปด้วย รายงานวิจัยโครงการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อจัดทำตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญา โดยคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ โครงการศึกษาวิจัยพัฒนาการด้านสถิติและตัวชี้วัดกระบวนการยุติธรรมทางอาญา และการสำรวจความคิดเห็นประชาชนและนักปฏิบัติเกี่ยวกับคุณค่าของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา, โดยธีระ สนิเดชารักษ์ และคณะ คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ร่วมกับสถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย และรายงานวิจัยโครงการศึกษาแนวทางการบูรณาการข้อมูลสถิติกระบวนการยุติธรรมทางอาญา โดยสำนักงานกิจการยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม รายละเอียดปรากฏดังต่อไปนี้

ตาราง ๒-๕ การเปรียบเทียบงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ประเด็น	โครงการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อจัดทำตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญา โดย เกียรติอนันต์ ล้วนแก้ว (๒๕๖๐) คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	โครงการศึกษาวิจัย พัฒนาการด้านสถิติและตัวชี้วัดกระบวนการยุติธรรมทางอาญา, โดย ธีระ สตินเฑียรรักษ์และคณะ (๒๕๖๐) คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	โครงการศึกษาวิจัยกรอบแนวคิดและกรอบยุทธศาสตร์ในการพัฒนาดัชนีชี้วัดด้านหลักนิติธรรม/นิติรัฐ (Rule of Law Index/Indicators) ในประเทศไทย โดยสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (๒๕๕๙)
วัตถุประสงค์	วิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องสำหรับกำหนดทิศทางและเป้าประสงค์สำหรับการจัดทำตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่เหมาะสมกับประเทศไทย ตามแนวทางของ สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ และเพื่อจัดทำร่างตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญา และวิธีการรวบรวมข้อมูลตามตัวชี้วัดที่สามารถสะท้อนประสิทธิภาพที่แท้จริงของกระบวนการยุติธรรมไทยและเกิดจากการมีส่วนร่วมและให้ข้อคิดเห็นจากทุกภาคส่วน	เพื่อทำการสำรวจความคิดเห็น/ทัศนคติของประชาชนและผู้เชี่ยวชาญ/นักปฏิบัติ ที่มีต่อฐานะ บทบาทและคุณค่าของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ทั้งในระดับหน่วยงานและที่เป็นภาพรวมทั้งระบบ มาเป็นฐานคิดและจุดยึดโยงกับแนวทางการพัฒนาตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมของไทย และเพื่อส่งเสริม สนับสนุนให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำหนดตัวชี้วัด รวมถึงส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการยกระดับคุณภาพของการจัดเก็บ รวบรวม วิเคราะห์และใช้ประโยชน์จากข้อมูลและสถิติเกี่ยวกับการดำเนินงานของหน่วยงานทั้งหลายในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา	เพื่อสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาเครื่องมือในการส่งเสริมหลักนิติธรรม/นิติรัฐฯ และเพื่อส่งเสริม เสริมสร้างและพัฒนาความรู้เกี่ยวกับกลไกและเครื่องมือในการดำเนินโครงการและกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อส่งเสริม “หลักนิติธรรม/นิติรัฐ” อย่างเป็นระบบ เพื่อให้เกิดผลผลิตและผลลัพธ์อย่างเป็นรูปธรรมและเป็นขั้นตอน สร้างองค์ความรู้เบื้องต้นและข้อมูลพื้นฐานสำหรับการพัฒนายุทธศาสตร์ในการจัดทำดัชนีชี้วัดหลักนิติธรรม/นิติรัฐที่เป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวาง รวมถึงเป็นเครื่องมือสำหรับการต่อยอดเพื่อจัดทำตัวชี้วัดในอนาคต
วิธีการศึกษา/ขั้นตอนศึกษา	ทบทวนวรรณกรรมและการประชุมกลุ่มย่อยเพื่อรับฟังความคิดเห็นจากหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม ภาคประชาสังคมและภาควิชาการเลือกเฉพาะตัวชี้วัดหลักในระดับสากลมาเปรียบเทียบกับร่างตัวชี้วัดที่นำเสนอในการประชุมกลุ่มย่อย	ศึกษาโดยสำรวจวรรณกรรม วิเคราะห์เปรียบเทียบคุณค่าความหมาย วิธีการจัดทำตัวชี้วัดทั้งในและต่างประเทศ ทำการสำรวจจากประชาชนทั่วประเทศใน ๙ จังหวัด และทำการสัมภาษณ์สำรวจจากกลุ่มเจ้าหน้าที่ ผู้ปฏิบัติงานและผู้บริหารในหน่วยงานยุติธรรมและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งจัดเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้เชี่ยวชาญ	ศึกษาโดยการรวบรวมวรรณกรรม วิเคราะห์เปรียบเทียบ โดยเน้นการศึกษาความหมายและแนวความคิดของหลักนิติธรรม/นิติรัฐ ตลอดจนทบทวนงานวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งประกอบด้วย กรอบแนวความคิด วิธีการเก็บและสังเคราะห์ข้อมูลในการทำดัชนีฯ เป้าหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืนของสหประชาชาติและแนวทางในการ

รายงานฉบับสมบูรณ์

เสนอ สำนักงานกิจการยุติธรรม

โดย สำนักงานศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

		และนักปฏิบัติเพื่อกำหนดตัวชี้วัดและสอบถามถึงคุณค่าในกระบวนการยุติธรรม	จัดทำยุทธศาสตร์อีกทั้งจัดให้มีการสัมมนาเชิงลึกกับวิชาการ นักวิจัย นักปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการและการสัมมนาและการเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชาชนทั่วไปจำนวน ๑,๐๐๐ คน
การจัดเก็บข้อมูล	ผู้แทนสำนักงานศาลยุติธรรม และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ สำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กรมคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ หน่วยสนับสนุนด้านกระบวนการยุติธรรม ได้แก่ กรมสอบสวนคดีพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด สำนักงานป้องกันปราบปรามการฟอกเงิน สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติและสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ กลุ่มนักวิชาการ เครือข่ายประชาสังคม องค์กรภาคเอกชนและผู้แทนภาคประชาชน ได้แก่ กรมราชทัณฑ์ กรมคุมประพฤติ และกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน	การลงพื้นที่เก็บข้อมูลในครั้งนี้ คณะผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเพื่อเก็บข้อมูลความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับคุณค่าของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ในพื้นที่ ๙ จังหวัด ผ่านการสุ่มแบบ Random Sample เลือกตัวอย่างกระจายทั่วทุกภูมิภาคของประเทศไทย ได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดน่าน จังหวัดมุกดาหาร จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดสตูล จังหวัดชลบุรี จังหวัดปทุมธานี และกรุงเทพมหานคร ซึ่งวิธีการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนนั้นจะสอบถามกับประชาชนใน ๙ จังหวัด ได้ประชากรที่มีความเป็นตัวแทนทั้งหมด ๓,๓๑๗ คน จากประชาชนทั้ง ๙ จังหวัด เก็บข้อมูลสำรวจตัวชี้วัดหน่วยงาน ตลอดจนสัมภาษณ์ผู้บริหารผู้เชี่ยวชาญจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและหน่วยงานที่มีอำนาจในการดำเนินคดี ประกอบไปด้วย - สำนักงานอัยการสูงสุด - สำนักงานตำรวจแห่งชาติ - กรมคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ - กรมสอบสวนคดีพิเศษ - กรมราชทัณฑ์	ผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ กฎหมายอาญา กฎหมายแรงงาน และด้านสาธารณสุข จำนวน ๒๕ คนและจากประชาชนทั่วไปจำนวน ๑,๐๐๐ คน

		- กรมคุมประพฤติ - คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) - สำนักงานป้องกันปราบปรามการฟอกเงิน (ปปง.) - สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) - สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (ป.ป.ท.) - กรมราชทัณฑ์ - กรมคุมประพฤติ	
การวัด	นำเสนอชุดตัวชี้วัด ๘ ด้าน เพื่อรับฟังความเห็นจากหน่วยงานและผู้เกี่ยวข้อง ประกอบไปด้วย (๑) ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน (๒) ความหวาดกลัวภัยของประชาชน (๓) ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของกระบวนการยุติธรรม (๔) การเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม (๕) ช่องทางในการระงับข้อพิพาท (๖) ความพึงพอใจต่อการดำเนินการของบุคลากร/หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม (๗) การปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิด (๘) หลักประกันสิทธิเสรีภาพและการอำนวยความสะดวก	การวัดผลในระดับผลกระทบ (Impact) เป็นการวัดผลกระทบของกระบวนการยุติธรรมที่มีต่อสังคมและประเทศชาติโดยรวม เช่น ระดับความปลอดภัยของชีวิตและทรัพย์สิน ระดับความเชื่อมั่นของประชาชนต่อกระบวนการยุติธรรม ระดับผลลัพธ์ (Outcome) เป็นการวัดผลกระทบของกระบวนการยุติธรรมในระดับผลลัพธ์โดยรวมของแต่ละด้านซึ่งผลลัพธ์ดังกล่าวอาจส่งผลกระทบต่อไปในระดับ Impact เช่น การวัดผลลัพธ์ด้านประสิทธิภาพ (Efficiency) ประสิทธิภาพ (Effectiveness) ระยะเวลา (Time/Speed) ความโปร่งใส (Transparency) ความรับผิดชอบ (Accountability) การดำรงและปฏิบัติตน (Integrity) ความเท่าเทียมกันและไม่เลือกปฏิบัติ (Fairness/Non-	คำถามถูกจัดแบ่งออกเป็น ๒ ส่วน คือ ประชาชนทั่วไป โดยสอบถามใน ๔ ประเด็น คือ (๑) การให้บริการของรัฐ (๒) ปัญหาด้านการคอร์รัปชัน (๓) การเข้าถึงระบบการระงับข้อพิพาท (๔) จำนวนอาชญากรรมทั่วไปที่กระทบต่อประชาชน ผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ กฎหมายอาญา กฎหมายแรงงานและด้านสาธารณสุข โดยสอบถามจากคำถามปลายเปิด และการจำลองสถานการณ์ ใน ๒ ประเด็น คือ ความมีประสิทธิภาพของศาล ความสามารถในการบังคับใช้กฎหมายและความน่าเชื่อถือของกลไกการตรวจสอบ

รายงานฉบับสมบูรณ์

เสนอ สำนักงานกิจการยุติธรรม

โดย สำนักงานศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

		discrimination) และการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม (Access/reach to justice) ฯลฯ เป็นต้น การวัดผลในระดับผลได้ (Output) หรือ การวัดผลการปฏิบัติงาน (Performance) เป็นการวัดผลกระทบของกระบวนการยุติธรรมในระดับผลได้จากการปฏิบัติงานของแต่ละหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม เช่น สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กรมสอบสวนคดีพิเศษ สำนักงานอัยการสูงสุด ศาล ราชทัณฑ์ กรมคุมประพฤติ ฯลฯ เป็นต้น	
ชุดข้อเสนอตัวชี้วัด	ชุดที่ ๑ ประชาชนรับรู้กฎหมายและสิทธิพื้นฐาน การรับรู้กฎหมายและสิทธิพื้นฐานถือเป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญแรกเริ่มที่จะทำให้ประชาชนเกิดวัฒนธรรมการเคารพกฎหมาย (Culture of Lawfulness) และสามารถเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้ ซึ่งชุดตัวชี้วัดนี้จะเป็นชุดตัวชี้วัดพื้นฐานที่สะท้อนให้ทราบว่าประชาชนรู้จักกระบวนการยุติธรรมเพียงใด เมื่อเกิดเหตุแล้วทราบว่าต้องไปติดต่อหรือประสานกับหน่วยงานใดหรือไม่ ชุดที่ ๒ สังคมปลอดอาชญากรรม เป็นตัวชี้วัดที่สะท้อนว่ากระบวนการยุติธรรมให้การดูแลประชาชนก่อนเกิดเหตุ มีการป้องกันเหตุอาชญากรรมให้เกิดขึ้นน้อยที่สุด และมีกลไกในการจัดการความขัดแย้งที่ดี เพื่อสะท้อนและผลักดันให้เกิดสังคมสงบสุข ชุดที่ ๓ ผู้มีส่วนได้เสียได้รับการคุ้มครองอย่างเหมาะสม เป็นตัวชี้วัดที่แสดงให้เห็นว่าเมื่อเกิดคดีขึ้น ผู้มีส่วนได้เสียได้รับการ	(๑) กระบวนการสืบสวนสอบสวน (๑.๑) ไม่มีการละเมิดสิทธิเด็ดขาดที่ไม่อาจถูกพักใช้ได้ (non-derogable rights) (๑.๒) มีการแจ้งข้อหาอย่างถูกต้องให้ผู้ต้องหาทราบ (๑.๓) ผู้ต้องหาได้รับความช่วยเหลือเรื่องทนายความในชั้นสอบสวนตามกฎหมายกำหนด (๑.๔) การสอบสวนดำเนินไปในเวลาที่เหมาะสม (๑.๕) ผู้ต้องหาไม่ล่ามตามที่ถูกกฎหมายกำหนด (๑.๖) ผู้ต้องหาไม่ถูกบังคับให้การปกป้องปราดตนเอง (right to remain silent) (๑.๗) ผู้ต้องหาได้รับการสันนิษฐานไว้ก่อนว่าเป็นผู้บริสุทธิ์ (presumption of innocence) (๑.๘) พนักงานสอบสวนมีความเป็นอิสระไม่ถูกแทรกแซงจากการทุจริตหรืออำนาจที่มีชอบด้วยกฎหมาย (๒) สังคดียหรือนานอัยการ	(๑) ข้อเสนอการสร้างดัชนีชี้วัดฯ สำหรับประเทศไทย สามารถนำดัชนีที่ถูกสร้างไว้ก่อนหน้านี้โดยรวมเข้าไปในการคำนวณแทนการเก็บแบบสอบถามบางส่วนได้ เช่น ดัชนีชี้วัดความมั่นคงของมนุษย์ ๑๑ ด้านของกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ มีความคล้ายคลึงกับตัวชี้วัดในด้านการปลอดภัยคอร์รัปชันและตัวชี้วัดด้านการมีความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยของ WJP ดัชนีชี้วัดด้านสังคมตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติจะสอดคล้องกับตัวชี้วัดเรื่องการมีความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัย ขณะที่มหาวิทยาลัยหอการค้าไทยได้จัดทำดัชนีชี้วัดคอร์รัปชัน ซึ่งมีความสอดคล้องกับดัชนีชี้วัดเรื่องการปลอดภัยคอร์รัปชัน และมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ได้จัดทำดัชนีชี้วัดความเป็น

รายงานฉบับสมบูรณ์

เสนอ สำนักงานกิจการยุติธรรม

โดย สำนักงานศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

	ดูได้จากกระบวนการยุติธรรมอย่างเหมาะสมมากนักน้อยเพียงใด เพื่อนำมาใช้ในการขับเคลื่อนการปฏิรูปกระบวนการยุติธรรม ให้ประชาชนสามารถเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้อย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกัน ไม่ว่าจะอยู่ในฐานะเหยื่ออาชญากรรม ผู้เสียหาย ผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิด หรือพยาน ชุดที่ ๔ กระบวนการยุติธรรมบนพื้นฐานของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance Justice) เป็นตัวชี้วัดที่สะท้อนให้เห็นกระบวนการทำงาน (process) ของกระบวนการยุติธรรมที่มีความถูกต้องเที่ยงธรรม โปร่งใส และตอบสนองต่อประชาชนโดยในชุดตัวชี้วัดนี้จะประกอบด้วยชุดคุณค่าย่อยอีก ๕ ประการ ที่จะช่วยผลักดันให้เกิดกระบวนการยุติธรรมบนพื้นฐานของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ดังนี้ ๑) เคารพและคุ้มครองสิทธิเสรีภาพพื้นฐานของประชาชน (Fundamental Rights) ๒) กระบวนการยุติธรรมมีความเที่ยงตรง ๓) โปร่งใสและตรวจสอบได้ (Transparency & Accountability) ๔) ทำงานไม่ล่าช้า ๕) มีสมรรถนะ (Institutional Capacity) ชุดที่ ๕ ไม่มีผู้ต้องหา/จำเลยที่ถูกจับกุมโดยไม่ได้กระทำความผิดเป็นตัวชี้วัดที่สะท้อนให้เห็นว่า หากผู้ถูกกล่าวหาได้ผ่านกระบวนการยุติธรรม กระบวนการยุติธรรมจะต้องใช้ความพยายามอย่างเต็มที่เปิดโอกาสให้ผู้ถูกกล่าวหาได้สู้คดีอย่างเต็มที่ โดยให้มีการจับผิดตัวหรือดำเนินคดีกับผู้ที่ไม่ได้กระทำความผิดให้น้อยที่สุด	(๒.๑) พนักงานอัยการมีความเป็นอิสระไม่ถูกแทรกแซงจากการทุจริตหรืออำนาจที่มีชอบด้วยกฎหมาย (๒.๒) พนักงานอัยการดำเนินการสั่งคดีอย่างรวดเร็ว (๒.๓) ศาลลงโทษในข้อหาตามที่พนักงานอัยการฟ้อง (๓) พิจารณาคดี (๓.๑) ศาลเป็นอิสระและเที่ยงธรรม ไม่มีการแทรกแซงด้วยการทุจริตหรืออำนาจที่มีชอบ (๓.๒) จำเลยมีทนายความตามกฎหมายสิทธิที่จะได้รับการดำเนินคดีในเวลาที่เหมาะสม (๓.๓) สิทธิที่จะมีล่าม (๓.๔) สิทธิที่จะไม่ให้การปรักปรำตนเอง (right to remain silent) (๓.๕) จำเลยได้รับการสันนิษฐานไว้ก่อนว่าเป็นผู้บริสุทธิ์ (presumption of innocence) (๓.๖) จำเลยมีสิทธิอุทธรณ์ต่อศาลที่สูงกว่า (๔) บังคับโทษ (๔.๑) ไม่มีการละเมิดสิทธิเด็ดขาดที่ไม่อาจถูกพักใช้ได้ (non - derogable rights) (๔.๒) นักโทษได้รับการปฏิบัติอย่างเหมาะสม สอดคล้องกับศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ (human dignity) (๔.๓) เจ้าหน้าที่ไม่ถูกแทรกแซงจากการทุจริตหรืออำนาจที่มีชอบด้วยกฎหมาย (๔.๔) ผู้กระทำความผิดได้รับการฟื้นฟูแก้ไขและกลับสู่	ธรรมทางสังคม ทั้งสถิติด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม สิทธิการเมือง กฎเกณฑ์ บรรทัดฐานและกระบวนการยุติธรรมมีความสอดคล้องกับดัชนีชี้วัดในเรื่องสิทธิขั้นพื้นฐานและกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของ WJP (๒) ในการพัฒนาตัวชี้วัด ควรมีการพัฒนาคำถามเพื่อสร้างตัวชี้วัดในแต่ละปัจจัย ต้องคำนึงถึงการที่ตัวชี้วัดควรได้รับการตรวจสอบโดยข้อมูลทุติยภูมิและตัวชี้วัดที่สร้างมาโดยรวมผลคำถามจากหลายส่วน เพื่อป้องกันปัญหาในด้านความคลาดเคลื่อนและควรได้รับการตรวจสอบ
--	---	--	---

	ชุดที่ ๖ การกระทำผิดซ้ำลดลง เมื่อปรากฏตัวผู้กระทำผิดและถูกตัดสินว่ามีความผิดแล้ว หน้าที่สำคัญอีกประการของกระบวนการยุติธรรมจะต้องแก้ไขฟื้นฟูและพัฒนาพฤติกรรมผู้กระทำผิดไม่ให้หวนกลับมากระทำผิดอีก ซึ่งหมายรวมถึงการดูแลช่วยเหลือให้ผู้กระทำผิดพ้นจากปัจจัยต่าง ๆ ที่จะช่วยป้องกันไม่ให้ผู้กระทำผิดหวนกลับมากระทำผิดอีก จึงเป็นเรื่องสำคัญที่จะต้องพยายามผลักดันให้เกิดกระบวนการยุติธรรมที่จะช่วยสนับสนุนส่งเสริมให้ผู้กระทำผิดกลับคืนเป็นคนดี ไม่หวนกลับมากระทำผิดอีก ชุดที่ ๗ ประชาชนเชื่อมั่นในกระบวนการยุติธรรม (Public Trust) เมื่อกระบวนการยุติธรรมได้ทำหน้าที่อย่างเต็มที่แล้ว เป้าหมายสุดท้ายก็เพื่อให้ประชาชนมีความเชื่อมั่นและไว้วางใจต่อกระบวนการยุติธรรม เป็นตัวชี้วัดที่แสดงให้เห็นว่าประชาชนให้ความเชื่อมั่นและไว้วางใจต่อกระบวนการยุติธรรม	สังคมโดยไม่กระทำผิดอีก ข้อเสนอแนะคุณค่าตัวชี้วัดที่ควรจะเป็นของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาทั้งระบบ (๑) การกระทำผิดซ้ำ เป็นข้อมูลหลักที่สำคัญในการประเมินประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญาทั้งระบบ โดยสอดคล้องกับตัวชี้วัดขององค์การสหประชาชาติ (UN) ได้แก่ Performance และสอดคล้องกับตัวชี้วัดหน่วยงาน World Justice Project (WJP) ได้แก่ Correctional system is effective in reducing criminal behavior นอกจากนี้ประชาชนกว่าร้อยละ ๒๓.๕๕ คาดหวังภาพด้านประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาทั้งระบบ โดยอาจมีการใช้ข้อมูลการจับกุมซ้ำเป็นฐาน ซึ่งเป็นการเชื่อมโยงข้อมูลตั้งแต่งานสืบสวนสอบสวนจนถึงงานบังคับโทษ โดยเป็นรายการข้อมูลแสดงถึงสัดส่วนหรือร้อยละของบุคคลที่พ้นโทษจากเรือนจำ หรือพ้นการคุมประพฤติแล้วกลับมาถูกจับกุมตัวซ้ำภายในระยะเวลาที่กำหนด เปรียบเทียบกับจำนวนบุคคลพ้นโทษทั้งหมด เพื่อสะท้อนประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญาทั้งระบบ	
--	---	--	--

		(๒) การดำเนินคดีในระยะเวลาที่เหมาะสม เป็นข้อมูลหลักที่สำคัญในการสะท้อนประโยชน์สาธารณะ (public interest) ซึ่งหมายถึงการดำเนินคดีอาญาที่รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพในการค้นหาความจริง โดยสอดคล้องกับตัวชี้วัดขององค์การสหประชาชาติ (UN) ได้แก่ Performance และสอดคล้องกับตัวชี้วัดหน่วยงาน World Justice Project (WJP) ได้แก่ Criminal adjudication system is timely and effective นอกจากนี้ ประชาชนกว่าร้อยละ ๒๓.๕๕* คาดหวังภาพด้านประสิทธิภาพ ประกอบกับประชาชนอีกกว่าร้อยละ ๖.๓๔* ยังคาดหวังภาพด้านระยะเวลาที่รวดเร็วของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาทั้งระบบ (๓) การไม่ละเมิดสิทธิ/การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ เป็นข้อมูลหลักที่สำคัญในการสะท้อนประโยชน์ของผู้ถูกดำเนินคดี (interest of the accused) ซึ่งหมายถึงสิทธิในการต่อสู้คดีในกระบวนการยุติธรรม โดยสอดคล้องกับตัวชี้วัดขององค์การสหประชาชาติ (UN) ได้แก่ Treatment of vulnerable groups และสอดคล้องกับตัวชี้วัดหน่วยงาน World Justice Project (WJP) ได้แก่ Due process of law and right of the accused, Criminal system is impartial นอกจากนี้ประชาชนกว่าร้อยละ ๓๖.๕๕* คาดหวังภาพด้านความยุติธรรม/เป็นธรรมของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาทั้งระบบ	
--	--	---	--

รายงานฉบับสมบูรณ์

เสนอ สำนักงานกิจการยุติธรรม

โดย สำนักงานศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

		(๔) การไม่ถูกแทรกแซงจากการทุจริตหรืออำนาจที่มีขอบด้วยกฎหมาย เป็นข้อมูลหลักที่สำคัญในการสะท้อนความสุจริต โปร่งใส ของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา โดยสอดคล้องกับตัวชี้วัดขององค์การสหประชาชาติ (UN) ได้แก่ Integrity, transparency and accountability และ สอดคล้องกับตัวชี้วัดหน่วยงาน World Justice Project (WJP) ได้แก่ Criminal system is free of corruption, Criminal system is free of improper government influence นอกจากนี้ประชาชนกว่าร้อยละ ๑๐.๕๑* ที่คาดหวังภาพด้านความความโปร่งใส ปราศจากคอร์รัปชัน ของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาทั้งระบบ	
ข้อเสนอแนะต่อการ จับกุมตัวผู้ต้องหา	(๑) ควรมีการสื่อสารกับหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมอย่างต่อเนื่องว่าการจัดทำตัวชี้วัดนี้นำไปสู่การประเมินกระบวนการยุติธรรมทางอาญาในภาพรวม โดยใช้ข้อมูลของแต่ละหน่วยงานมาเป็นฐานในการสร้างตัวชี้วัดรวม (๒) ควรหารือกับหน่วยงานที่ต้องการจะเข้าไปจัดเก็บข้อมูล เพื่อให้เข้าใจตรงกันว่าต้องใช้ข้อมูลอะไรบ้าง รวมทั้งเมื่อมีการจัดทำผลตัวชี้วัดแล้ว ควรนำไปเสนอต่อหน่วยงานเจ้าของข้อมูลก่อนจะนำเสนอต่อสาธารณชน เพื่อให้หน่วยงานได้ประเมินความเหมาะสมของการเผยแพร่ข้อมูล (๓) ควรพัฒนาระบบ Data Exchange Center (DXC)	(๑) ควรมีการจัดทำดัชนีชี้วัด ที่จะสามารถสะท้อนภาพรวมอันเป็นแก่นสารของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาทั้งระบบ (๒) ควรให้หน่วยงานต่าง ๆ ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาได้มีส่วนร่วมในการเสนอ หรือกำหนดตัวชี้วัดตามภารกิจของแต่ละหน่วยงาน (๓) เปิดโอกาสการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นจากฝ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น จากผู้เสียหายหรือเหยื่อในคดีอาญา จากผู้ที่เคยตกเป็นผู้ต้องหาหรือจำเลย และจากประชาชนทั่วไป	(๑) ควรมีการจัดตั้งคณะทำงานในการพัฒนาดัชนีฯ ให้มีผู้แทนจากหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม โดยมีหน่วยงานรับผิดชอบเป็นหน่วยงานเลขานุการของคณะทำงาน (๒) ปัจจัยที่ใช้ในการจัดทำดัชนีฯ ในเบื้องต้น ประเทศไทยอาจเลือกทำเฉพาะบางปัจจัยก่อน ได้แก่ ปัจจัยที่ ๒ การปลอดจากคอร์รัปชัน ปัจจัยที่ ๕ ความเป็นระเบียบเรียบร้อยและความมั่นคงปลอดภัย ปัจจัยที่ ๖ การบังคับใช้กฎหมายและระเบียบข้อบังคับ ปัจจัยที่ ๗ กระบวนการยุติธรรมทางแพ่งและปัจจัยที่ ๘

รายงานฉบับสมบูรณ์

เสนอ สำนักงานกิจการยุติธรรม

โดย สำนักงานศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

	ของสำนักงานกิจการยุติธรรมให้สามารถเชื่อมโยงข้อมูลสถิติทางการ (Administrative Data) จากหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมให้สมบูรณ์เพื่อทำให้การจัดทำตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญามีความแม่นยำ (๔) ควรมีการรับฟังความคิดเห็นจากภาคประชาชนอีกครั้งหนึ่ง เพื่อรับฟังความคิดเห็นเพิ่มเติมจากมุมมองของผู้รับบริการซึ่งจะทำให้ตัวชี้วัดมีความสมบูรณ์มากขึ้น (๕) ในการจัดเก็บข้อมูลระดับประเทศ จำเป็นต้องใช้หน่วยงานที่มีความเชี่ยวชาญและมีเครือข่ายในการทำงานระดับพื้นที่ ซึ่งหากเป็นหน่วยงานของภาครัฐ หน่วยงานที่เหมาะสมที่สุด คือ สำนักงานสถิติแห่งชาติ (๖) ควรมีการแบ่งการทำงานออกเป็น ๒ ระยะ คือ ระยะแรกเป็นการทดลองจัดเก็บข้อมูลเพื่อนำมาประเมินผลเบื้องต้นและปรับปรุงกระบวนการทำงาน รวมทั้งรายละเอียดของตัวชี้วัดให้มีความชัดเจนขึ้น และระยะที่สอง คือ จัดเก็บข้อมูลจริง โดยในแต่ละระยะควรใช้เวลาประมาณ ๖ เดือน (๗) ควรมีการพัฒนาตัวชี้วัดด้านกระบวนการยุติธรรมทางเลือกเพื่อสะท้อนภาพกระบวนการยุติธรรมในภาพรวมให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น (๘) ควรมีการประชาสัมพันธ์และการสื่อสารกับสาธารณะเพื่อให้เกิดการติดตาม ถึงการนำตัวชี้วัดไปใช้ประโยชน์และพัฒนาประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาได้จริง	(๔) ทุกหน่วยงานของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาควรบูรณาการข้อมูลและสถิติให้เป็นหนึ่งเดียวกัน โดยควรกำหนดลงไปทั้งในระดับภายในของแต่ละหน่วยงานและระหว่างหน่วยงานเกี่ยวกับการดำเนินการเก็บรายงานและบูรณาการข้อมูลสถิติกันอย่างเป็นระบบ ตลอดจนควรออกแบบกลไกอิสระที่คอยทำหน้าที่วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำไปประมวลค่าตามตัวชี้วัด (๕) ควรจัดทำการศึกษานำร่อง (pilot study) โดยเน้นประเด็นเรื่องประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน และความเที่ยงตรง เป็นกลาง ความรับผิดชอบ ความโปร่งใส ซึ่งเป็นประเด็นเชิงคุณค่าหลักของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา (๖) ควรสำรวจความคิดเห็นประชาชนและผู้เชี่ยวชาญ/นักปฏิบัติเกี่ยวกับคุณค่าของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาอย่างต่อเนื่อง ผ่านการสร้างข้อตกลงขอความร่วมมือกับสำนักงานสถิติแห่งชาติ	กระบวนการยุติธรรมทางอาญาและจึงเพิ่มเติมปัจจัยเพื่อการจัดทำดัชนีชี้วัดต่อไปในอนาคตเมื่อสถานการณ์ของประเทศกลับคืนสู่ภาวะปกติ (๓) ระเบียบวิธีวิจัยในการใช้ข้อมูลทางสถิติ การใช้ข้อมูลปฐมภูมิที่มาจากความคิดเห็นทั้งหมดอาจไม่เหมาะสมสำหรับการจัดทำดัชนีฯ ของไทยเท่าใดนัก เนื่องจากความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนของประชาชน ดังนั้นในการจัดทำดัชนีฯ ดังกล่าวสำหรับประเทศไทยควรใช้ข้อมูลปฐมภูมิที่มาจากการสำรวจความคิดเห็นร่วมกับข้อมูลทุติยภูมิที่เกี่ยวข้องจากหน่วยงานต่าง ๆ (๔) รูปแบบคำถามที่ใช้ในการวัดฯ และกรอบประชากร สามารถเป็นคำถามที่สอบถามความคิดเห็นหรือความคิดเห็นเชิงวิเคราะห์ หรือประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องโดยตรง โดยปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับความเป็นจริงในสังคม (๕) วิธีการคำนวณทางสถิติ อาจเริ่มจากการให้น้ำหนักอย่างง่ายโดยให้แต่ละปัจจัยมีน้ำหนักเท่ากันหมดนั้นหมายความว่าค่าดัชนีที่ได้นั้นเป็นค่าเฉลี่ยอย่างง่าย โดยการให้น้ำหนักปัจจัยต่าง ๆ อย่างเท่ากันอาจเป็นจุดเริ่มต้นที่เหมาะสมที่สุด
--	--	--	--

รายงานฉบับสมบูรณ์

เสนอ สำนักงานกิจการยุติธรรม

โดย สำนักงานศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

จากการวิเคราะห์ เปรียบเทียบ จะเห็นว่า งานวิจัยที่มีการศึกษาในเรื่องการจัดทำตัวชี้วัดทั้ง ๓ เรื่อง นั้น มีความสนใจและการพัฒนาตัวชี้วัดที่ไม่ต่างกันนัก โดยมากจะมุ่งเน้นไปที่ตัวชี้วัดที่ควรจะเป็นและสะท้อน กระบวนการยุติธรรมในภาพรวมได้ อีกทั้งตัวชี้วัดเหล่านี้จะต้องยึดโยงกับประชาชน โดยให้เกิดการมีส่วนร่วม ของประชาชน รวมถึงประโยชน์และหน่วยงานต่าง ๆ ที่นำไปสู่การพัฒนาประสิทธิภาพและการใช้ข้อมูลเพื่อ เป็นแนวทางในการลดอาชญากรรม เสริมสร้างความเชื่อมั่นในกระบวนการยุติธรรมไทย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องเหล่านี้ ทั้งงานวิจัยของ เกียรติอนันต์ ล้วนแก้ว และคณะ (๒๕๖๐) คณะ เศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ในโครงการศึกษาวิจัยการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อจัดทำตัวชี้วัด ประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญาหรืองานของ ชีระ สันเดชารักษ์ และคณะ (๒๕๖๐) คณะสังคม วิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ในโครงการศึกษาวิจัยพัฒนาการด้านสถิติและตัวชี้วัด กระบวนการยุติธรรมทางอาญา, รวมถึงงานของ จักรกฤษณ์ ควรพจน์ และคณะ (๒๕๕๙) สถาบันวิจัยเพื่อการ พัฒนาประเทศไทย ในโครงการศึกษาวิจัยกรอบแนวคิดและกรอบยุทธศาสตร์ในการพัฒนาดัชนีชี้วัดด้านหลัก นิติธรรม/นิติรัฐ (Rule of Law Index/Indicators) ในประเทศไทย รวมถึงงานในระดับสากลของ The United Nations Rule Of Law Indicators และ World Justice Project Annual Report เหล่านี้จะถูก พัฒนาไปสู่การสังเคราะห์ การวิเคราะห์ การกำหนดกรอบแนวคิดและการเปรียบเทียบการกำหนดคุณค่าและ นิยามความหมาย ค่าเป้าหมาย การกำหนดค่าบรรทัดฐานในการเปรียบเทียบ (Baseline) ของตัวชี้วัด อันจะ นำไปสู่การตอบโจทย์วิจัยในข้อที่ ๑ ได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งการวิเคราะห์และเปรียบเทียบตัวชี้วัด ในระดับสากล จะทำให้เห็นถึงความเหมือนหรือต่างกันอีกด้วย

บทที่ ๓

วิธีการวิจัย

จากรายงานการวิเคราะห์ข้อมูลตัวชี้วัด โดยวิธีการจัดเก็บข้อมูล และกิจกรรมการใช้ประโยชน์จากตัวชี้วัด ปี พ.ศ.๒๕๖๑ ได้มีการจัดทำตัวชี้วัด ๗ กรอบ ๒๑ ตัวชี้วัด ซึ่งมีการกำหนด คำนิยาม ค่าเป้าหมาย มีการปรับหรือควบรวมตัวชี้วัดในบางตัว ได้แก่ G๙ G๑๐ และมีการเพิ่มชี้วัดบางตัวเข้าไป ทั้งนี้ได้มีการทดลองจัดเก็บข้อมูลจนกระทั่งทำให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ในทุกตัวชี้วัด ดังนั้นจึงมีการจัดทำรายงานการศึกษาสภาพปัญหา สาเหตุ และบริบทต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องับกระบวนการยุติธรรมไทย โดยตัวชี้วัดบางตัวมีการจัดเก็บข้อมูลซ้ำเพื่อนำมาเป็นข้อมูลพื้นฐาน (Baseline data) เป็นฐานข้อมูลเพื่อกำหนดค่าเป้าหมายหรือค่ามาตรฐานกลางของประเทศไทยในอนาคต เช่น การสำรวจความเห็นของประชาชน (Public Survey) ซึ่งอยู่ในตัวชี้วัดที่ ๑ ผู้เกี่ยวข้องในคดีหรือผู้มีส่วนได้เสียที่รับทราบช่องทางในการรับรู้สิทธิทางกฎหมายและความรู้พื้นฐาน และตัวชี้วัดที่ ๓ ความหวาดกลัวภัยอาชญากรรมของประชาชน ซึ่งไม่มีปัญหาในการจัดเก็บจึงเป็นการจัดเก็บทำข้อมูลซ้ำเหมือนกับปีที่แล้ว

ในขณะเดียวกัน ตัวชี้วัดบางตัวมีปัญหาไม่สามารถเก็บข้อมูลได้ อยู่ทั้งหมด ๖ ตัวชี้วัด เช่น ตัวชี้วัดที่ ๑๘ ข้อมูลหน่วยงานมีมาตรการในการตรวจสอบ เพื่อป้องกันการจับกุมผู้ต้องหา/จำเลยโดยไม่ได้กระทำความผิด และ ตัวชี้วัดที่ ๑๙ จำนวนคดีที่มีการรื้อฟื้นขึ้นมาจากพบว่า มีการจับกุมผู้ต้องหา/จำเลย โดยไม่ได้กระทำความผิด ซึ่งยังไม่สามารถเก็บข้อมูลได้ในปีที่แล้ว ดังนั้นจึงมีการศึกษาสภาพปัญหา สาเหตุ และบริบทต่าง ๆ สำหรับตัวชี้วัดที่ไม่สามารถเก็บข้อมูลได้ เช่น การเข้าไปพูดคุยสอบถามกับหน่วยงานนั้น ๆ เพื่อทราบถึงปัญหา และวิเคราะห์ปัญหาพร้อมหาแนวทางร่วมกับหน่วยงาน ให้มีการพัฒนาตัวชี้วัดเหล่านี้และนำมาเป็นแนวทางแก้ไขให้ได้ข้อมูล เช่น การบูรณาการข้อมูล แนวทางการบริหารงาน และการวิเคราะห์ทรัพยากร

๓.๑ วิธีการศึกษา

๑) ศึกษาและทบทวนวรรณกรรม งานศึกษาที่เกี่ยวข้อง ด้วยวิธีการวิจัยเอกสาร (Documentary research)

เพื่อดำเนินการวิเคราะห์และจัดทำรายละเอียด เช่น คำนิยาม ค่าเป้าหมาย ค่าบรรทัดฐานในการเปรียบเทียบ (Baseline) ของตัวชี้วัด รวมทั้งพิจารณาแนวทางในการจัดเก็บข้อมูลตามตัวชี้วัดที่เป็นรูปธรรม โดยศึกษาผ่านเอกสาร ดังนี้ คือ

๑.๑) รายงานข้อเสนอของสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศเรื่อง “การปฏิรูปประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญาโดยใช้การประเมินเป็นตัวชี้วัด”

๑.๒) รายงานโครงการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อจัดทำตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญา โดยคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

๑.๓) ข้อมูลจากการประชุมของคณะกรรมการปฏิรูปตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญาและผลที่ได้รับจากคณะทำงานเพื่อจัดทำตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

๑.๔) ข้อมูลจากการประชุมคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ๗ กรอบ

๑.๕) รายงานผลการทดลองจัดเก็บข้อมูลตามตัวชี้เบื้องต้น พ.ศ.๒๕๖๑

๑.๖) มาตรฐานระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง ขององค์การสหประชาชาติหรือหน่วยงานอื่น เช่น World Justice Project และประเทศที่เป็นแบบอย่างที่ดี (Best Practices) เป็นต้นว่า

(๑) World Justice Project

(๒) ตัวชี้วัดการประเมินผลงานของกระบวนการยุติธรรมของฝ่ายงานรักษาสันติภาพขององค์การสหประชาชาติ (United Nations Department of Peacekeeping Operations/DPKO)

(๓) ตัวชี้วัดสิทธิมนุษยชนแห่งองค์การสหประชาชาติ โดยสำนักงานข้าหลวงใหญ่เพื่อสิทธิมนุษยชนแห่งองค์การสหประชาชาติ (United Nations Office of High Commissioner for Human Rights/OHCHR)

(๔) ตัวชี้วัดการประเมินผลงานของกระบวนการยุติธรรมในสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี (Federal Republic of Germany/Bundesrepublik Deutschland)

(๕) ตัวชี้วัดการประเมินผลงานของกระบวนการยุติธรรมในประเทศสกอตแลนด์

(๖) ตัวชี้วัดการประเมินผลงานของกระบวนการยุติธรรมในประเทศนิวซีแลนด์

(๗) ตัวชี้วัดการประเมินผลงานของกระบวนการยุติธรรมในประเทศสหรัฐอเมริกา

(๘) ตัวชี้วัดการประเมินผลงานของกระบวนการยุติธรรมในประเทศญี่ปุ่น

๒) จัดสนทนากลุ่มย่อยเพื่อรับฟังความคิดเห็นจากหน่วยงานและประชาชนผู้มีส่วนได้เสีย ทั้งในกรุงเทพมหานคร ปริมณฑล และในระดับจังหวัด รวมทั้งสิ้น ๕ ภูมิภาค ๑๐ จังหวัด

๒.๑) จัดสนทนากลุ่มย่อย และ/หรือการสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อรับฟังความคิดเห็นจากเจ้าหน้าที่ ผู้บริหาร ผู้เชี่ยวชาญ และนักปฏิบัติที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ทั้งในส่วนกลางและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำฐานข้อมูล โดยอาศัยการพิจารณาจากการจัดแบ่งสำนักงานยุติธรรมจังหวัดในกลุ่มจังหวัดต่าง ๆ ทั้งจังหวัดศูนย์ประสานงานกระทรวงยุติธรรมหรือจังหวัดขนาดรอง ซึ่งเป็นที่ตั้งของหน่วยงานยุติธรรมสาขา ทั้งนี้เนื่องจากสำนักงานยุติธรรมจังหวัดเป็นผู้แทนของกระทรวงยุติธรรมในการบริหารงานยุติธรรมในระดับจังหวัด โดยมีหน้าที่อำนวยความยุติธรรมแก่ประชาชนทั้งระบอบอย่างรวดเร็ว เท่าเทียม และเป็นธรรม ทั้งด้านการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน การป้องกันและควบคุมอาชญากรรม การแก้ไข บำบัด และฟื้นฟูผู้กระทำผิด ตลอดจนการประสานความร่วมมือกับองค์กรและหน่วยงานต่าง ๆ เป็นต้นว่า ศาล สำนักงานอัยการ สถานีตำรวจ

โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อทำการสัมภาษณ์หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานยุติธรรมจังหวัด สำนักงานอัยการจังหวัด ศาลจังหวัด เรือนจำ สำนักงานคุมประพฤติจังหวัด เพื่อสอบถามแนวทางการจัดเก็บข้อมูลตัวชี้วัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน โดยให้ระบุแนวทางการดำเนินการที่มีความชัดเจน เป็นรูปธรรมและปฏิบัติได้จริง ที่เหมาะสมกับตัวชี้วัดแต่ละตัว

๒.๒) จัดสนทนากลุ่มย่อยกับประชาชนผู้มีส่วนได้เสียโดยตรงในพื้นที่ กรุงเทพมหานคร ปริมณฑลและในระดับจังหวัด รวมทั้งสิ้น ๕ ภูมิภาค ๑๐ จังหวัด ประกอบด้วย ตัวแทนของพื้นที่กรุงเทพและปริมณฑล ได้แก่ กรุงเทพมหานครและจังหวัดนครปฐม ภาคเหนือ ได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดสุโขทัย ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ จังหวัดอุดรธานีและจังหวัดนครราชสีมา ภาคกลาง ได้แก่ จังหวัดจันทบุรีและจังหวัดพระนครศรีอยุธยา และภาคใต้ ได้แก่ จังหวัดสงขลา และจังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยทำการคัดเลือกจังหวัดที่มีการสุ่มตัวอย่างโดยอาศัยฐานข้อมูลจากโครงการวิจัยการจัดทำดัชนีชี้วัดความเป็นธรรมทางสังคม โดยการสุ่มตัวอย่างและการเก็บข้อมูลจึงมีการกระจายไปทั้งในเขตเมืองและเขตชนบทอย่างเท่าเทียมกันด้วย โดยเริ่มต้นจากการคัดเลือกพื้นที่ที่เป็นเมืองขนาดใหญ่ในแต่ละภูมิภาค และเมืองขนาดเล็กที่ไม่ติดหรือไม่ใกล้ชิดกับเมืองขนาดใหญ่ จากนั้นจึงทำการเลือกเขตเมือง และเขตอื่นที่ไม่ใช่เมืองโดยอาศัยการสุ่มตัวอย่างที่มีการกระจายไประดับตำบล หมู่บ้าน รวมทั้งศูนย์ยุติธรรมชุมชน อาสาสมัครคุมประพฤติ ศูนย์ไกล่เกลี่ยระงับข้อพิพาทของกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ผู้นำชุมชน กำนัน ผู้ใหญ่บ้านและเครือข่ายยุติธรรมในระดับชุมชน และประชาชนทั่วไป เพื่อรับฟังความเห็นต่อแนวทางการจัดทำตัวชี้วัดที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน แนวทางการจัดเก็บตัวชี้วัดที่เป็นรูปธรรม สามารถปฏิบัติได้จริงและสะท้อนภาพกระบวนการยุติธรรมที่เป็นธรรมทั้งระบบได้

๓) จัดเก็บข้อมูลตัวชี้วัดตามวิธีการที่กำหนด และทำการทดลองจัดเก็บข้อมูลตามตัวชี้วัด โดยสำรวจข้อมูลหน่วยงานในด้านกระบวนการยุติธรรมทั้งที่อยู่ในสังกัดกระทรวงยุติธรรมและที่เกี่ยวข้อง

โดยแบ่งตามหน่วยงานในระบบงานยุติธรรมทั้ง ๔ ระบบงาน¹ อันประกอบไปด้วย หน่วยงานด้านการสืบสวนสอบสวน หน่วยงานสังคม หรืองานอัยการ หน่วยงานพิจารณาคดี (หน่วยงานด้านศาล) และหน่วยงานบังคับโทษ (หน่วยงานราชทัณฑ์และคุมประพฤติ) รวมถึงหน่วยงานด้านอำนวยความยุติธรรมให้กับประชาชน เช่น กรมสอบสวนคดีพิเศษ กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) สำนักงานกองทุนยุติธรรม สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม โดยการกำหนดตัวบ่งชี้ทั้ง ๗ กรอบและการพัฒนารอบตัวบ่งชี้ ซึ่งอาศัยการรวบรวมจากตัวบ่งชี้ที่มีความเป็น

¹ การใช้ถ้อยคำศัพท์ ใน ๔ ระบบงานด้านกระบวนการยุติธรรม อ้างอิงจากโครงการศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาการด้านสถิติและตัวชี้วัดกระบวนการยุติธรรมทางอาญา และการสำรวจความคิดเห็นประชาชนและนักปฏิบัติเกี่ยวกับคุณค่าของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา สนับสนุนโดย สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย ร่วมกับ สำนักงานศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สากลและจากข้อมูลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อทำการทดลองการจัดเก็บ โดยแบ่งวิธีการดำเนินงานเป็น ๒ วิธีการ

๓.๑) การทดลองการจัดเก็บโดยอาศัยการบูรณาการตัวชี้วัดที่หน่วยงานยุติธรรมได้ดำเนินการอยู่แล้ว หรือใช้ข้อมูลที่หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม หรือ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินการรวบรวมไว้หรือ เรียกว่า Secondary Data เช่น จาการายงานการปฏิบัติงาน รายงานการประเมินประจำปี รายงานการทำงาน ตามตัวชี้วัด โดยนำมาวิเคราะห์ เปรียบเทียบ และใช้ประโยชน์ตามกรอบตัวชี้วัดทั้ง ๗ กรอบข้างต้น ตัวอย่างเช่น กรอบการประเมินผลการปฏิบัติราชการของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ที่มีการวัดผลในมิติ ภายนอกในประเด็นการประเมินประสิทธิภาพ ซึ่งวัดจากตัวชี้วัดภารกิจหลักของกระทรวงตามยุทธศาสตร์ของประเทศ แผนยุทธศาสตร์กระทรวง ตัวชี้วัดระหว่างกระทรวงที่มีเป้าหมายร่วมกัน (Joint KPIs) หรือ มิติภายนอก เรื่องการประเมินคุณภาพ โดยวัดจากความพึงพอใจของผู้รับบริการ กระบวนการการรับแจ้ง ที่พักอาศัยของเจ้าของบ้าน เจ้าของหรือผู้ครอบครองเคหะสถานหรือผู้จัดการโรงแรมที่มีคนต่างด้าวเข้าพัก อาศัย หรือสำนักงานอัยการสูงสุด ที่มีการวัดประสิทธิภาพในหน่วยงาน อันประกอบไปด้วย มิติด้าน ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน มิติด้านความเที่ยงตรง เป็นกลาง มีความโปร่งใส และตรวจสอบได้ มิติด้านการ เคารพสิทธิมนุษยชนและไม่เลือกปฏิบัติ มิติด้านสมรรถภาพ และการปฏิบัติต่อประชาชนอย่างเท่าเทียม (Equality) สำนักงานศาลยุติธรรม ที่มีระดับการวัดผลประสิทธิภาพการทำงาน อันประกอบไปด้วย ประสิทธิภาพการปฏิบัติราชการ คุณภาพการให้บริการ ประสิทธิภาพการปฏิบัติราชการและการพัฒนา หน่วยงาน เป็นต้น ในส่วนของกรมราชทัณฑ์ หนึ่งในหน่วยงานกระบวนการยุติธรรมทางอาญา มีระบบการ จัดเก็บข้อมูลตามตัวชี้วัดประกอบไปด้วย มิติภายนอกซึ่งวัดผลด้านประสิทธิภาพ อันประกอบด้วย การพัฒนา ประสิทธิภาพการควบคุมผู้ต้องขังตามหลักมาตรฐานสากล เสริมสร้างการปฏิบัติงานราชทัณฑ์โดยยึดหลัก ธรรมาภิบาล ตลอดจนมีการวัดผลในเรื่องพัฒนาประสิทธิภาพการควบคุมผู้ต้องขังตามหลักมาตรฐานสากล การแก้ไขปัญหาเสพติดให้ได้ผลอย่างยั่งยืน การเสริมสร้างการปฏิบัติงานราชทัณฑ์โดยยึดหลักธรรมาภิบาล และพัฒนาบุคลากรให้มีความเป็นมืออาชีพ

๓.๒) การทดลองการจัดเก็บโดยอาศัยการจัดเก็บตัวชี้วัดที่หน่วยงานยุติธรรมมิได้ดำเนินการ โดยอาศัย การจัดเก็บตามกรอบตัวชี้วัดทั้ง ๗ กรอบ และตามตัวบ่งชี้ที่ได้มีการพัฒนาจากการศึกษาที่ผ่านการนิยาม และ การจัดทำรายละเอียด เพื่อทำการทดลองจัดเก็บกับหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม ทั้งที่อยู่ในระบบงาน ยุติธรรมทางอาญาทั้ง ๔ ระบบ และอยู่ในกระทรวงยุติธรรม

๔) ทดลองการจัดเก็บโดยทำการสำรวจข้อมูลจากประชาชนตามตัวชี้วัดทั้ง ๗ กรอบ

เพื่อทดลองการนำไปใช้และเพื่อให้ทราบถึงแนวทางการดำเนินการจัดเก็บที่มีความชัดเจน มีความเป็นรูปธรรม ปฏิบัติได้จริง และเหมาะสมกับตัวชี้วัดในแต่ละตัว โดยการสำรวจความเห็น ของประชาชนในกรุงเทพมหานคร และใน ๕ ภูมิภาค ที่ทำการลงพื้นที่เพื่อรับฟังความเห็นทั้ง ๑๐ จังหวัด โดยประกอบไปด้วย กรุงเทพมหานครและปริมณฑล ได้แก่ กรุงเทพมหานคร และจังหวัดนครปฐม ภาคเหนือ ได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดสุโขทัย ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ จังหวัดอุดรธานีและจังหวัด

นครราชสีมา ภาคกลาง ได้แก่ จังหวัดจันทบุรีและจังหวัดพระนครศรีอยุธยา และภาคใต้ ได้แก่ จังหวัดสงขลา และจังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยอาศัยการสุ่มตัวอย่างที่อาศัยความน่าจะเป็น และอาศัยกรอบและขนาดตัวชี้วัดที่มีการจัดเก็บข้อมูลจริงโดยอาศัยฐานข้อมูลภายใต้โครงการดัชนีชี้วัดภาพลักษณ์ความเป็นธรรมทางสังคม ซึ่งได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) (ปัจจุบันคือ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิจัย และนวัตกรรม: สกสว.) ซึ่งมีจำนวนตัวอย่างที่คำนวณค่าความคลาดเคลื่อน มีระบบการสุ่มตัวอย่างที่อาศัยความน่าจะเป็นเพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่มีความเป็นตัวแทน รวมถึงยังอาศัยการคำนวณขนาดประชากรที่อาศัยอยู่ทั้งในเขตเมือง (Urban) และเขตชนบท (Rural) เพื่อให้เกิดความเป็นตัวแทนที่ดีและสามารถสะท้อนความคิดเห็นและแตกต่างหลากหลายได้อย่างครอบคลุม

โดยการสุ่มตัวอย่างมีหลักการ คือ การกำหนดค่าเริ่มต้นจากการคัดเลือกพื้นที่ที่เป็นเมืองขนาดใหญ่ในแต่ละภูมิภาค และเมืองขนาดเล็กที่ไม่ติดหรือไม่ใกล้ชิดกับเมืองขนาดใหญ่ จากนั้นจึงทำการเลือกเขตเมืองและเขตอื่นที่ไม่ใช่เมืองโดยอาศัยการสุ่มตัวอย่าง เพื่อเลือกพื้นที่ ตำบลและหมู่บ้าน รวมถึงการพิจารณาจากการกำหนดขนาดและประเภทของรูปแบบการปกครอง เช่น เขตเทศบาลนคร เทศบาลเมือง เทศบาลตำบล และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบอื่น ๆ ประกอบกันในการคำนวณขนาดตัวอย่างและพื้นที่ในการจัดเก็บข้อมูลด้วย ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความเป็นตัวแทนที่ดีและสามารถสะท้อนความที่แตกต่างหลากหลายได้อย่างครอบคลุมด้วย และเมื่อทำการเลือกพื้นที่แล้ว จากนั้นจึงเป็นการคำนวณขนาดตัวอย่าง โดยอาศัยการคำนวณจากจำนวนครัวเรือนที่แน่นอนแล้วจึงได้ใช้วิธีในการสุ่มคือการใช้ $= \text{randbetween}(๑,...)$ ในโปรแกรมคอมพิวเตอร์ Microsoft Excel ในคอลัมน์ที่กำหนดไว้ โดยได้อาศัยจำนวนครัวเรือนของแต่ละเขตมาทำเป็นเลขรันนิ่งนัมเบอร์ เพื่อให้การสุ่มเป็นไปตามสัดส่วนที่ควรจะได้ กล่าวคือเขตหรืออำเภอไหนมีจำนวนมากกว่าก็มีสิทธิ์ที่จะโดนสุ่มมากกว่าเขตที่มีจำนวนน้อย จากที่กล่าวจะพบว่าคอลัมน์แรกจะเป็นเพียงตัวเลขที่สุ่มได้ แต่ในช่องถัดมาคือช่องแปลผล ใช้สูตร if ในการกำหนดตัวเลขเพื่อแปลผลจากช่องแรก เช่น เมื่อสุ่มได้เลข ๑๖๔ ซึ่งอยู่ในชุมชน ก. ในช่องแรกจะปรากฏเลข ๑๖๔ ส่วนช่องที่ ๒ จะปรากฏชื่อเขตที่โดนสุ่ม ทำการสุ่มแบบนี้ไปเรื่อย ๆ จนถึงระดับชุมชน

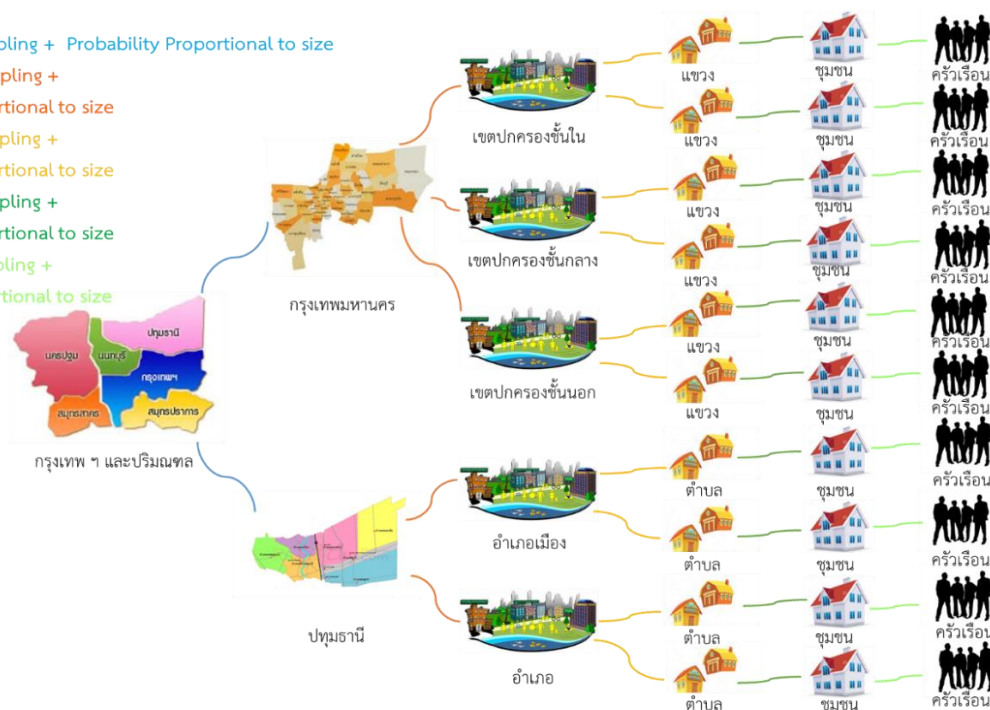
1ST : Cluster Sampling + Probability Proportional to size

2ND : Cluster Sampling +
probability proportional to size

3TH : Cluster Sampling +
probability proportional to size

4TH : Cluster Sampling +
probability proportional to size

5th : Cluster Sampling +
Probability Proportional to size

ภาพประกอบ ๓-๑ ตัวอย่างแผนและขั้นตอนการสุ่มตัวอย่าง

ที่มา: ตัวอย่างแผนและขั้นตอนการสุ่มตัวอย่างโดยให้ กรุงเทพมหานคร เป็นการสุ่มในเขตเมืองหลวงของประเทศไทย และปทุมธานี เป็นตัวแทนของวิธีการสุ่มในระดับภูมิภาคหรือในระดับจังหวัด ซึ่งใช้วิธีการสุ่มในรูปแบบเดียวกันทั้งหมดทั่วประเทศ

ข้อดีของการอาศัยการสุ่มตัวอย่างฐานข้อมูลการสุ่มตัวอย่างภายใต้โครงการดัชนีภาพลักษณ์ความเป็นธรรมทางสังคม ซึ่งได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) อันเป็นฐานข้อมูลที่มีการจัดเก็บข้อมูลจริง และมีการจัดทำข้อมูลอย่างเป็นระบบ ตลอดจนสามารถเป็นตัวแทนได้ในทางสถิติ ฉะนั้นการอาศัยฐานข้อมูลดังกล่าวจะเป็นประโยชน์ในแง่ที่ข้อมูลที่สะท้อนความแตกต่างระหว่างความเห็น การรับรู้ ทศนคติ ความต้องการ ความคาดหวังของผู้ใช้ประโยชน์จากตัวชี้วัดได้จริง และสามารถนำสู่การอ้างอิงในทางวิชาการได้เป็นอย่างดีด้วย โดยตัวอย่างทั้งหมดของโครงการดังกล่าว มีการจัดเก็บข้อมูลมากกว่า ๘,๐๐๐ คน ฉะนั้นเมื่อทำการทดลองการจัดเก็บข้อมูลตามตัวชี้วัดที่ต้องมีการจัดเก็บกับประชาชนทั่วไป หรือผู้มีส่วนได้เสีย คณะผู้วิจัยจึงทดลองจัดเก็บตามตัวชี้วัดจากจำนวนตัวอย่างดังกล่าวไม่น้อยกว่าร้อยละ ๑๐ ของตัวอย่างทั้งหมด โดยประมาณการตัวอย่างนี้จะทำการทดลองจัดเก็บในโครงการวิเคราะห์ข้อมูลตัวชี้วัด วิธีการจัดเก็บข้อมูลและกิจกรรมการใช้ประโยชน์จากตัวชี้วัดจำนวน ๘๐๐ คนในพื้นที่จังหวัด/ชุมชน ดังนี้

ตาราง ๓-๑ พื้นที่การทดลองการจัดเก็บโดยการสำรวจข้อมูลจากประชาชนตามตัวชี้วัดทั้ง ๗ กรอบ

ภูมิภาค	จังหวัด	อำเภอ	ตำบล	ชุมชน	จำนวน
กรุงเทพและ ปริมณฑล	กรุงเทพมหานคร	เขตธนบุรี	แขวงบुकคโล	ชุมชน ๒๐๐ ห้อง	๑๓๐
	จังหวัดนครปฐม	สามพราน	ท่าตลาด	หมู่ ๔ ท่าตลาด	๑๓๐
ภาคเหนือ	จังหวัดเชียงใหม่	เมืองเชียงใหม่	ช้างเผือก	หมู่ ๑ ช้างเคียน	๑๓๐
	จังหวัดสุโขทัย	ศรีสัชนาลัย	ปากกระยาง	หมู่ ๓ ปากกระยาง	๑๓๐
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	จังหวัดอุดรธานี	เมืองอุดรธานี	สามพร้าว	หมู่ ๓ หนองบุ	๑๓๐
	จังหวัดนครราชสีมา	ปากช่อง	หนองสาหร่าย	หมู่ ๔ หนองคู	๑๓๐
ภาคกลาง	จังหวัดจันทบุรี	แก่งหางแมว	แก่งหางแมว	หมู่ ๔ โป่งขนมจีน	๑๓๐
	จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	พระนครศรีอยุธยา	หันตรา	หมู่ ๓ บ้านสาคุ	๑๓๐
ภาคใต้	จังหวัดสงขลา	ท่าชะมวง	ท่าชะมวง	หมู่ ๓ ท่าชะมวง	๑๓๐
	จังหวัดสุราษฎร์ธานี	ท่าชนะ	คลองพา	หมู่ ๓ หนองปลิง	๑๓๐

โดยประเด็นในการสำรวจ ประกอบไปด้วย

- (๑) การรับรู้กฎหมายและสิทธิพื้นฐาน (Rights and Legal Knowledge)
- (๒) การควบคุมอาชญากรรมที่มีประสิทธิภาพ (Effective Crime Control)
- (๓) กระบวนการยุติธรรมบนพื้นฐานการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance Justice)
- (๔) การกระทำผิดซ้ำลดลง (Reduced Recidivism)
- (๕) ผู้เสียหายและผู้ถูกกล่าวหาได้รับการคุ้มครองอย่างเหมาะสม (Appropriate Protection of

Victims and the Accused)

- (๖) ไม่มีผู้ต้องหา/จำเลยที่ถูกจับกุมโดยไม่ได้กระทำผิด (Do not have any Miscarriages of justice)
- (๗) ประชาชนเชื่อมั่น เชื่อถือ ศรัทธา ในกระบวนการยุติธรรม (Ensured Trust in Justice)

โดยการสร้างแบบสำรวจที่รวบรวมเอาประเด็นและกรอบตัวชี้วัด รวมถึงจากการนิยามความหมายที่มีความชัดเจน ตรงประเด็น การกำหนดตัวบ่งชี้ วิธีการวัดผล การแบ่งระดับหรือการวิเคราะห์เพื่อจัดทำเป็นแบบสำรวจ

๕) จัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินการ อันประกอบไปด้วย การรวบรวมสรุปชุดข้อมูลตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญา รายละเอียดกรอบตัวชี้วัดทั้ง ๗ กรอบ พร้อมคู่มือ

ที่ผ่านการวิเคราะห์จากเอกสาร การสรุปรวบรวมข้อมูลจากการรับฟังความเห็นหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และประชาชนผู้มีส่วนได้เสียทั้ง ๕ ภูมิภาค ๑๐ จังหวัด รวมถึงรายงานสรุปผลการทดลองจัดเก็บตัวชี้วัดจากหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมที่ผ่านการทดลองทั้ง ๒ รูปแบบ เป็นรายงานวิจัยหรือรายงานสรุปผลการดำเนินโครงการ

๓.๒ กลุ่มเป้าหมาย

ตาราง ๓-๒ กลุ่มเป้าหมายในหน่วยงานภาครัฐและหน่วยงานด้านกระบวนการยุติธรรม

กลุ่ม	หน่วยงาน
หน่วยงานในระบบงานยุติธรรม	สำนักงานตำรวจแห่งชาติและหน่วยงานภายใต้สังกัด สำนักงานอัยการสูงสุด, อัยการจังหวัด, สำนักงานศาลยุติธรรม, ศาล
หน่วยงานในกระทรวงยุติธรรม	กรมสอบสวนคดีพิเศษ (DSI) กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กรมราชทัณฑ์, กรมคุมประพฤติ สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) สำนักงานกองทุนยุติธรรมสำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม สำนักงานกิจการยุติธรรม (สกธ.) สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย (TIJ) สำนักงานยุติธรรมจังหวัด
หน่วยงานอื่น ๆ ที่อาจเกี่ยวข้อง	สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ปปง.) สำนักงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (ป.ป.ท.) สำนักงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) สำนักงานสถิติแห่งชาติ
ประชาชนผู้มีส่วนได้เสีย	ตัวแทนประชาชนผู้มีส่วนได้เสียที่มีการดำเนินการรับฟังความเห็น ทั้ง ๑๐ จังหวัด ได้แก่ กรุงเทพมหานคร จังหวัดนครปฐม จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดสุโขทัย จังหวัดอุดรธานี จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดจันทบุรี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จังหวัดสงขลา จังหวัดสุราษฎร์ธานี

๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

คณะผู้วิจัยกำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ประกอบด้วย

(๑) กรอบประเด็นในการศึกษาเอกสาร เพื่อรวบรวมข้อมูลจากการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อวิเคราะห์การเปรียบเทียบ การกำหนดตัวนิยามความหมาย การกำหนดตัวบ่งชี้ วิธีการจัดเก็บ ขั้นตอนการจัดเก็บ เครื่องมือที่ใช้ในการจัดเก็บ เพื่อทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบ

(๒) ประเด็นการจัดทำสนทนากลุ่ม ประกอบไปด้วย ข้อคำถาม ดังนี้

- คุณค่าและความหมายของตัวชี้วัดในกระบวนการยุติธรรม
- มุมมองและความเห็นต่อตัวชี้วัดในกระบวนการยุติธรรมทั้ง ๗ กรอบ
- วิธีการและขั้นตอนการจัดเก็บข้อมูลและตัวชี้วัดในกระบวนการยุติธรรม

รายงานฉบับสมบูรณ์

เสนอ สำนักงานกิจการยุติธรรม

โดย สำนักงานศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

- ความคาดหวังต่อการจัดเก็บข้อมูลและตัวชี้วัดในกระบวนการยุติธรรม
- การใช้ประโยชน์ต่อตัวชี้วัดและการจัดเก็บข้อมูลในกระบวนการยุติธรรม
- ข้อเสนอแนะต่อตัวชี้วัดและการจัดเก็บข้อมูลในกระบวนการยุติธรรม

(๓) แบบทดลองการจัดเก็บตัวชี้วัดใน ๗ กรอบ สร้างขึ้นโดยอาศัยการรวบรวมข้อมูล การกำหนดตัวชี้วัดจากหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อทำการทดลองการจัดเก็บ อันประกอบไปด้วย กรอบตัวชี้วัด ตัวบ่งชี้ เกณฑ์การประเมินและการวัด วิธีการประเมินและการวัด ขั้นตอนการประเมินและการวัด เอกสารที่เกี่ยวข้องประกอบสำหรับการประเมินและการวัด เป็นต้น

๓.๔ การกำหนดกลุ่มตัวอย่างการเก็บข้อมูล

การดำเนินการจ้างเหมาบริการผู้เชี่ยวชาญศึกษาสภาพปัญหา สาเหตุ และบริบทต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ กระบวนการยุติธรรมไทย เพื่อขับเคลื่อนเป้าหมายการปฏิรูปประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญาโดย ใช้การประเมินเป็นตัวชี้วัดมีวิธีการศึกษาเพื่อจัดเก็บข้อมูลตามตัวชี้วัดตาราง ๓-๓ ดังต่อไปนี้

ตาราง ๓-๓ วิธีการจัดเก็บข้อมูลตามตัวชี้วัด

วิธีการจัดเก็บ	ตัวชี้วัด	กลุ่มเป้าหมาย/หน่วยงาน	ผู้ให้ข้อมูล	จำนวน	การวิเคราะห์ข้อมูล	หมายเหตุ
Administrative Data (AD)	ตัวชี้วัดที่ ๒ (E๑)	๑) สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (สตช.)	๑) ผู้บังคับการศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศกลาง	๑ หน่วยงาน	สถิติเชิงพรรณนา	สามารถจัดเก็บได้เลย
	ตัวชี้วัดที่ ๔ (G๑)	๑) สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (ป.ป.ท.) ๒) กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ๓) สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ	๑) ผู้อำนวยการศูนย์เทคโนโลยีและการสื่อสาร ๒) ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาระบบบริหาร ๓) ผู้อำนวยการสำนักเทคโนโลยี	๓ หน่วยงาน	SWOT Analysis & TOWS Matrix	ยังไม่สามารถจัดเก็บได้
	ตัวชี้วัดที่ ๖ (G๓)	๑) สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (ป.ป.ท.) ๒) สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) ๓) สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน ๔) สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.)	๑) ผู้อำนวยการศูนย์เทคโนโลยีและการสื่อสาร ๒) ผู้อำนวยการศูนย์เทคโนโลยีและสารสนเทศ ๓) เลขานุการผู้ตรวจการแผ่นดิน ๔) ผู้อำนวยการกองพัฒนาระบบราชการ	๔ หน่วยงาน	SWOT Analysis & TOWS Matrix	สามารถจัดเก็บได้เลย
	ตัวชี้วัดที่ ๑๕ (RE๑)	๑) กรมคุมประพฤติ ๒) กรมราชทัณฑ์ ๓) สำนักงานศาลยุติธรรม	๑) ติดต่อกับหน่วยงาน ๒) ผู้อำนวยการศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ กองแผนงาน ๓) ติดต่อกับหน่วยงาน	๓ หน่วยงาน	สถิติเชิงพรรณนา	สามารถจัดเก็บได้เลย

รายงานฉบับสมบูรณ์

เสนอ สำนักงานกิจการยุติธรรม

โดย สำนักงานศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

วิธีการจัดเก็บ	ตัวชี้วัด	กลุ่มเป้าหมาย/หน่วยงาน	ผู้ให้ข้อมูล	จำนวน	การวิเคราะห์ข้อมูล	หมายเหตุ
	ตัวชี้วัดที่ ๑๖ (RE๒)	๑) กรมคุมประพฤติ ๒) กรมราชทัณฑ์	๑) ติดต่อกับหน่วยงาน ๒) ผู้อำนวยการศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ กองแผนงาน	๒ หน่วยงาน	สถิติเชิงพรรณนา	สามารถจัดเก็บ ได้เลย
	ตัวชี้วัดที่ ๑๗ (A๑)	๑) กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ (สำนักงานช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญา)	๑) ผู้อำนวยการสำนักงานช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญา	๑ หน่วยงาน	สถิติเชิงพรรณนา	สามารถจัดเก็บ ได้เลย
	ตัวชี้วัดที่ ๑๘ (A๒)	๑) สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ๒) สำนักงานอัยการสูงสุด ๓) สำนักงานศาลยุติธรรม	๑) ผู้บังคับการศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศกลาง ๒) อัยการพิเศษฝ่ายสารสนเทศ สำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายสารสนเทศ สำนักงานวิชาการ ๓) ติดต่อกับหน่วยงาน	๓ หน่วยงาน	สถิติเชิงพรรณนา	สามารถจัดเก็บ ได้เลย
	ตัวชี้วัดที่ ๑๙ (D๑)	๑) สำนักงานศาลยุติธรรม ๒) สำนักงานอัยการสูงสุด	๑) ติดต่อกับหน่วยงาน ๒) อัยการพิเศษฝ่ายสารสนเทศ สำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายสารสนเทศ สำนักงานวิชาการ	๒ หน่วยงาน	SWOT Analysis & TOWS Matrix	ยังไม่สามารถ จัดเก็บได้

รายงานฉบับสมบูรณ์

เสนอ สำนักงานกิจการยุติธรรม

โดย สำนักงานศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

วิธีการจัดเก็บ	ตัวชี้วัด	กลุ่มเป้าหมาย/หน่วยงาน	ผู้ให้ข้อมูล	จำนวน	การวิเคราะห์ข้อมูล	หมายเหตุ
	ตัวชี้วัดที่ ๒๐ (D๒)	๑) กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ (สำนักงานช่วยเหลือทางการเงินแก่ ผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญา) ๒) กระทรวงยุติธรรม โดย สำนักงาน กองทุนยุติธรรม	๑) ผู้อำนวยการสำนักงานช่วยเหลือ ทางการเงินแก่ผู้เสียหายและจำเลย ในคดีอาญา ๒) ผู้อำนวยการสำนักงานกองทุน ยุติธรรม	๒ หน่วยงาน	SWOT Analysis & TOWS Matrix	ยังไม่สามารถ จัดเก็บได้
Public Survey (PS)	ตัวชี้วัดที่ ๑ (R๑)	ประชาชน	ประชาชนใน ๑๐ จังหวัด ๕ ภูมิภาค	ไม่น้อยกว่า ๑,๓๐๐ ตัวอย่าง	สถิติเชิงพรรณนา	สามารถจัดเก็บ ได้เลย
	ตัวชี้วัดที่ ๓ (E๒)	ประชาชน	ประชาชนใน ๑๐ จังหวัด ๕ ภูมิภาค	ไม่น้อยกว่า ๑,๓๐๐ ตัวอย่าง	สถิติเชิงพรรณนา	สามารถจัดเก็บ ได้เลย
	ตัวชี้วัดที่ ๒๑ (ET๑)	ประชาชน	ประชาชนใน ๑๐ จังหวัด ๕ ภูมิภาค	ไม่น้อยกว่า ๑,๓๐๐ ตัวอย่าง	สถิติเชิงพรรณนา	สามารถจัดเก็บ ได้เลย
Self-Assessment (SA) & Observation (OB)	ตัวชี้วัดที่ ๕ (G๒)	๑) สำนักงานคณะกรรมการพัฒนา ระบบราชการ (ก.พ.ร.)	๑) ผู้อำนวยการกองพัฒนาระบบ ราชการ	๑ หน่วยงาน	SWOT Analysis & TOWS Matrix	ยังไม่สามารถ จัดเก็บได้
	ตัวชี้วัดที่ ๑๑ (G๘)	๑) สำนักงานคณะกรรมการพัฒนา ระบบราชการ (ก.พ.ร.) (ข้อมูลการ ประเมินตนเองของหน่วยงานที่นำเสนอต่อ ก.พ.ร.แผนปฏิรูปองค์กร) ๒) รายงานการปฏิบัติราชการของ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ป.ป.ส., ปปง., ป.ป.ท., ป.ป.ช. และ กรมสอบสวนคดี	๑) ติดต่อกับหน่วยงาน ๒) ติดต่อกับหน่วยงาน ๓) อัยการพิเศษฝ่ายสารสนเทศ สำนักงานอัยการพิเศษ ฝ่ายสารสนเทศ สำนักงานวิชาการ ๔) ติดต่อกับหน่วยงาน ๕) ผู้อำนวยการศูนย์เทคโนโลยี	๑๒ หน่วยงาน	SWOT Analysis & TOWS Matrix	ยังไม่สามารถ จัดเก็บได้

รายงานฉบับสมบูรณ์

เสนอ สำนักงานกิจการยุติธรรม

โดย สำนักงานศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

วิธีการจัดเก็บ	ตัวชี้วัด	กลุ่มเป้าหมาย/หน่วยงาน	ผู้ให้ข้อมูล	จำนวน	การวิเคราะห์ข้อมูล	หมายเหตุ
		พิเศษ (DSI) ๓) สำนักงานอัยการสูงสุด ๔) สำนักงานศาลยุติธรรม ๕) กรมราชทัณฑ์ ๖) กรมคุมประพฤติ	สารสนเทศ กองแผนงาน ๖) ติดต่อกับหน่วยงาน			
	ตัวชี้วัดที่ ๑๒ (G๙)	๑) สำนักงานคณะกรรมการพัฒนา ระบบราชการ (ก.พ.ร.)	๑) ผู้อำนวยการกองพัฒนาระบบ ราชการ	๑ หน่วยงาน	SWOT Analysis & TOWS Matrix	สามารถจัดเก็บ ได้เลย
	ตัวชี้วัดที่ ๑๓ (G๑๐)	๑) สำนักงานคณะกรรมการพัฒนา ระบบราชการ (ก.พ.ร.)	๑) ผู้อำนวยการกองพัฒนาระบบ ราชการ	๑ หน่วยงาน	SWOT Analysis & TOWS Matrix	ยังไม่สามารถ จัดเก็บได้
User Survey (US)	ตัวชี้วัดที่ ๗ (G๔)	ผู้ที่มีส่วนได้เสียในกระบวนการยุติธรรม ทางอาญา	ผู้มีส่วนได้เสียโดยตรง ผู้เสียหาย ผู้ต้องหา ผู้ต้องโทษ พยาน หมาย ครอบครัว	ยังไม่กำหนด	SWOT Analysis & TOWS Matrix	สามารถจัดเก็บ ได้เลย
	ตัวชี้วัดที่ ๘ (G๕)	ผู้ที่มีส่วนได้เสียในกระบวนการยุติธรรม ทางอาญา	ผู้มีส่วนได้เสียโดยตรง ผู้เสียหาย ผู้ต้องหา ผู้ต้องโทษ พยาน หมาย ครอบครัว	ยังไม่กำหนด	SWOT Analysis & TOWS Matrix	สามารถจัดเก็บ ได้เลย
	ตัวชี้วัดที่ ๙ (G๖)	ผู้ที่มีส่วนได้เสียในกระบวนการยุติธรรม ทางอาญา	ผู้มีส่วนได้เสียโดยตรง ผู้เสียหาย ผู้ต้องหา ผู้ต้องโทษ พยาน หมาย ครอบครัว	ยังไม่กำหนด	SWOT Analysis & TOWS Matrix	สามารถจัดเก็บ ได้เลย
	ตัวชี้วัดที่ ๑๐ (G๗)	ผู้ที่มีส่วนได้เสียในกระบวนการยุติธรรม ทางอาญา	ผู้มีส่วนได้เสียโดยตรง ผู้เสียหาย ผู้ต้องหา ผู้ต้องโทษ พยาน หมาย ครอบครัว	ยังไม่กำหนด	SWOT Analysis & TOWS Matrix	สามารถจัดเก็บ ได้เลย

รายงานฉบับสมบูรณ์

เสนอ สำนักงานกิจการยุติธรรม

โดย สำนักงานศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

จากตาราง ๓-๓ แสดงให้เห็นถึงวิธีการศึกษาดังนี้ จากการศึกษาของ อีระ สินเดชารักษ์ และคณะ (๒๕๖๑) พบว่า มีตัวชี้วัดจำนวน ๑๕ ตัวชี้วัดที่สามารถจัดเก็บได้ทันที และมี ๖ ตัวชี้วัดที่ยังไม่สามารถจัดเก็บได้ โดยเมื่อคณะผู้วิจัยได้ข้อมูลจากทั้ง ๑๕ ตัวชี้วัดเป็นที่เรียบร้อยแล้วนั้น แต่ละตัวชี้วัดจะมีวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลที่แตกต่างกันไปตามแต่ละลักษณะของตัวชี้วัดนั้น โดยตัวชี้วัดที่เป็นเชิงปริมาณทั้ง ๘ ตัว คณะผู้วิจัยจะใช้การวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา สำหรับอีก ๗ ตัวชี้วัดที่เหลือคณะผู้วิจัยจะทำการวิเคราะห์ด้วย SWOT Analysis & TOWS Matrix สำหรับข้อมูลจากอีก ๖ ตัวชี้วัดที่เหลือนั้น คณะผู้วิจัยจะประสานความร่วมมือไปยังสำนักงานกิจการยุติธรรม เพื่อนัดหมายประชุมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในตัวชี้วัดเหล่านี้ โดยการสร้างความเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญของแต่ละตัวชี้วัด สุดท้าย เมื่อได้ข้อมูลครบทั้ง ๒๑ ตัวชี้วัด และได้การวิเคราะห์ตามแนวทางที่คณะผู้วิจัยได้เสนอไปแล้วนั้น จะนำไปสู่แนวทางและข้อเสนอแนะต่อไป

๓.๕ การวิเคราะห์และการนำเสนอผลการศึกษา

การวิเคราะห์และการนำเสนอผล ดำเนินการภายใต้กรอบตัวชี้วัดทั้ง ๗ กรอบ คือ

- ๑) ประชาชนรับรู้กฎหมายและสิทธิพื้นฐาน (Rights and Legal Knowledge)
- ๒) การควบคุมอาชญากรรมที่มีประสิทธิภาพ (Effective Crime Control)
- ๓) กระบวนการยุติธรรมบนพื้นฐานการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance Justice)
- ๔) การกระทำผิดซ้ำลดลง (Reduced Recidivism)
- ๕) ผู้เสียหายและผู้ถูกกล่าวหาได้รับการคุ้มครองอย่างเหมาะสม (Appropriate Protection of Victims and the Accused)
- ๖) ไม่มีผู้ต้องหา/จำเลยที่ถูกจับกุมโดยไม่ได้กระทำผิด (Do not have any Miscarriages of justice)
- ๗) ประชาชนเชื่อมั่น เชื่อถือ ศรัทธาในกระบวนการยุติธรรม (Ensured Trust in Justice)

โดยคณะผู้วิจัยจะนำผลการศึกษาที่รวบรวมจากทบทวนวรรณกรรม งานศึกษาที่เกี่ยวข้อง การกำหนดตัวชี้วัดจากหน่วยงานอื่น ๆ เพื่อดำเนินการวิเคราะห์และจัดทำรายละเอียด เช่น คำนิยาม ค่าเป้าหมาย ค่าบรรทัดฐานในการเปรียบเทียบ (Baseline) ของตัวชี้วัด ทั้ง ๗ กรอบและนำผลการรับฟังความเห็น ข้อเสนอแนะจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทำการวิเคราะห์ถึงคุณค่า ความต้องการและความคาดหวังของประชาชนจากดำเนินการตามกรอบตัวชี้วัดดังกล่าว รวมถึงการนำเสนอและการวิเคราะห์ผลจากการทดลองการจัดเก็บข้อมูลจากหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๓.๖ แผนการดำเนินงานตลอดโครงการ (Action plans)

การดำเนินการจ้างเหมาบริการผู้เชี่ยวชาญศึกษาสภาพปัญหา สาเหตุ และบริบทต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการกระบวนการยุติธรรมไทย เพื่อขับเคลื่อนเป้าหมายการปฏิรูปประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญาโดยใช้การประเมินเป็นตัวชี้วัดมีระยะเวลาดำเนินการทั้งสิ้น ๒๗๐ วัน (๙ เดือน) โดยคณะผู้วิจัยได้กำหนดแผนการดำเนินงานตลอดโครงการไว้ตามตาราง ๓-๔ ดังนี้

ตาราง ๓-๔ แผนการดำเนินงานตลอดโครงการ (Action plans)

ลำดับ	Action plans	รายละเอียดการดำเนินการ	
		รายละเอียดกิจกรรม/วิธีการดำเนินงาน	ผู้รับผิดชอบ
๑	ลงนามในสัญญาจ้าง	ดำเนินการลงนามในสัญญา และจัดทำเอกสารประกอบการลงนามในสัญญา	สำนักงานศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
๒	จัดทำรายงานการศึกษาขั้นต้น แผนการดำเนินงานทั้งโครงการ และ การจัดประชุมร่วมเพื่อทวนสอบความ ต้องการ	กำหนดแผนงานและแผนปฏิบัติงานตลอดโครงการ ครอบคลุมเนื้อหาดังต่อไปนี้ (๑) จัดทำรายงานการศึกษาขั้นต้น ประกอบไปด้วยความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ วิธีการศึกษา ขอบเขตการศึกษา นิยามศัพท์ ประชากรและกลุ่ม ตัวอย่าง (๒) จัดประชุมคณะทำงานร่วม มธ.และ สกธ.เพื่อทวนสอบความต้องการและข้อคิดเห็น สำคัญในการดำเนินโครงการ รวมทั้งกำหนดแผนปฏิบัติการร่วมกัน	รศ.ดร.ธีระ สนิเตจรักษ์ อาจารย์วิษณุ กิตติรัตนพันธ์ นางสาวรุ่งกมล โพธิสมบัติ นางสาวสุชาดา โพธิสิงห์ นางสาวขวัญมนัส พัดทอง นางสาวรัตนภรณ์ ศรีแก้วดารา

รายงานฉบับสมบูรณ์

เสนอ สำนักงานกิจการยุติธรรม

โดย สำนักงานศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ลำดับ	Action plans	รายละเอียดการดำเนินการ	
	แผนการดำเนินโครงการรายกิจกรรม	รายละเอียดกิจกรรม/วิธีการดำเนินงาน	ผู้รับผิดชอบ
๓	งวดที่ ๑ รายงานขั้นต้น (Inception Report)	จัดส่งรายงานขั้นต้น ภายใน ๑๕ วัน หลังจากลงนามในสัญญา โดยการจัดส่งรายละเอียดแผนการดำเนินทั้งโครงการ (Inception Report)	รศ.ดร.ธีระ สิ้นเดชารักษ์ อาจารย์วิชาญ กิตติรัตนพันธ์ นางสาวรุ่งกมล โพธิสมบัติ นางสาวสุชาดา โพธิสิงห์ นางสาวขวัญมนัส พัดทอง นางสาวรัตนภรณ์ ศรีแก้วดารา นายกฤตวัฒน์ โกมลวรวิทยา
๔	การทบทวนวรรณกรรม และเตรียมการจัดเก็บข้อมูลตามตัวชี้วัด	ทบทวนแนวคิด จากวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องในเบื้องต้น ประกอบไปด้วย (๑) รายงานข้อเสนอของสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศเรื่อง “การปฏิรูปประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญาโดยใช้การประเมินเป็นตัวชี้วัด” (๒) รายงานโครงการศึกษา “วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อจัดทำตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญา” ของคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (๓) ข้อมูลจากการประชุมของคณะอนุกรรมการปฏิรูปตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญา และผลที่ได้รับจากคณะทำงานเพื่อจัดทำตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญา (๔) ข้อมูลจากการประชุมคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ๗ กรอบ (๕) รายงานผลการทดลองจัดเก็บข้อมูลตามตัวชี้วัดเบื้องต้นปี พ.ศ.๒๕๖๑ ประสานความร่วมมือระหว่าง มธ. และ สกธ. เพื่อส่งหนังสือขอเข้าพบเพื่อเก็บข้อมูลตามตัวชี้วัด	รศ.ดร.ธีระ สิ้นเดชารักษ์ อาจารย์วิชาญ กิตติรัตนพันธ์ นางสาวรุ่งกมล โพธิสมบัติ นางสาวสุชาดา โพธิสิงห์ นางสาวขวัญมนัส พัดทอง นางสาวรัตนภรณ์ ศรีแก้วดารา

รายงานฉบับสมบูรณ์

เสนอ สำนักงานกิจการยุติธรรม

โดย สำนักงานศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ลำดับ	Action plans	รายละเอียดการดำเนินการ	
	แผนการดำเนินโครงการรายกิจกรรม	รายละเอียดกิจกรรม/วิธีการดำเนินงาน	ผู้รับผิดชอบ
		และเข้าพบเพื่อจัดเก็บข้อมูลตามตัวชี้วัดที่สามารถเก็บได้ทันทีในเบื้องต้น กำหนดแผนและขั้นตอนการเปิดเวทีรับฟังความคิดเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อนำข้อคิดเห็นไปพัฒนาแบบสำรวจและแบบสัมภาษณ์ กำหนดแผนการลงพื้นที่เก็บข้อมูลจากภาคประชาชนใน ๑๐ จังหวัด ๕ ภูมิภาค และจากผู้มีส่วนได้เสียในกระบวนการยุติธรรม	
๕	จัดทำรายงานความก้าวหน้า	จัดทำรายงานความก้าวหน้า ครอบคลุมเนื้อหาดังต่อไปนี้ (๑) ทบทวนวรรณกรรม (๒) การวิเคราะห์ข้อมูลตามตัวชี้วัดจากการทดลองจัดเก็บเบื้องต้น (๓) แผนการจัดเก็บข้อมูลเพื่อให้ข้อมูลตามตัวชี้วัดที่สมบูรณ์และครบถ้วนที่สามารถนำไปวิเคราะห์ได้ รวมทั้งกลุ่มเป้าหมายที่จะดำเนินการจัดเก็บเพิ่มเติม	รศ.ดร.ธีระ สืบเดชารักษ์ อาจารย์วิชาญ กิตติรัตนพันธ์ นางสาวรุ่งกมล โพธิสมบัติ นางสาวสุชาดา โพธิสิงห์ นางสาวขวัญมนัส พัดทอง นางสาวรัตนภรณ์ ศรีแก้วดารา
๖	งวดที่ ๒ รายงานความก้าวหน้า	จัดส่งรายงานความก้าวหน้า ภายใน ๘๐ วัน หลังจากลงนามในสัญญา	รศ.ดร.ธีระ สืบเดชารักษ์ อาจารย์วิชาญ กิตติรัตนพันธ์ นางสาวรุ่งกมล โพธิสมบัติ นางสาวสุชาดา โพธิสิงห์ นางสาวขวัญมนัส พัดทอง นางสาวรัตนภรณ์ ศรีแก้วดารา นายกฤตวัฒน์ โกมลวรวิทยา

ลำดับ	Action plans	รายละเอียดการดำเนินการ	
		รายละเอียดกิจกรรม/วิธีการดำเนินงาน	ผู้รับผิดชอบ
๗	จัดประชุมร่วมเพื่อรายงานผลการดำเนินงาน	ดำเนินการจัดประชุมคณะกรรมการร่วม มธ. และ สกธ. เพื่อผลการดำเนินการวิเคราะห์ และจัดทำรายละเอียด เช่น คำนียาม ค่าเป้าหมาย ค่าบรรทัดฐานในการเปรียบเทียบ (Baseline) ของตัวชี้วัด รวมทั้งพิจารณาแนวทางในการจัดเก็บข้อมูลตามตัวชี้วัดที่เป็นรูปธรรม	รศ.ดร.ธีระ สนิทธารักษ์ อาจารย์วิชาญ กิตติรัตนพันธ์ นางสาวรุ่งกมล โพธิสมบัติ นางสาวสุชาดา โพธิ นางสาวขวัญมนัส พัดทองสิงห์ นางสาวรัตนภรณ์ ศรีแก้วดารา
๘	จัดประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิ	ดำเนินการจัดประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อพิจารณา (ร่าง) แบบสำรวจฉบับที่ ๑ และแบบสัมภาษณ์	รศ.ดร.ธีระ สนิทธารักษ์ อาจารย์วิชาญ กิตติรัตนพันธ์ นางสาวรุ่งกมล โพธิสมบัติ นางสาวขวัญมนัส พัดทอง นางสาวสุชาดา โพธิสิงห์ นางสาวรัตนภรณ์ ศรีแก้วดารา
๙	นำแบบสำรวจฉบับที่ ๑ ไปทำ pre-test	นำแบบสำรวจฉบับที่ ๑ ไปทำ pre-test โดยเป็นจำนวนไม่น้อยกว่า ๒๐% ของ ๑,๓๐๐ ในพื้นที่กรุงเทพฯและปริมณฑล พร้อมนำข้อมูลที่ได้ไปพัฒนาเป็นแบบสำรวจที่ใช้จัดเก็บจริง	นางสาวรุ่งกมล โพธิสมบัติ นางสาวสุชาดา โพธิสิงห์ นางสาวขวัญมนัส พัดทอง นางสาวรัตนภรณ์ ศรีแก้วดารา
๑๐	จัดเก็บข้อมูลตามตัวชี้วัดทั้ง ๗ กรอบ ๒๑ ตัวชี้วัด	ดำเนินการจัดเก็บข้อมูลตามตัวชี้วัดทั้ง ๗ กรอบ ๒๑ ตัวชี้วัด	รศ.ดร.ธีระ สนิทธารักษ์ อาจารย์วิชาญ กิตติรัตนพันธ์ นางสาวรุ่งกมล โพธิสมบัติ นางสาวสุชาดา โพธิสิงห์

รายงานฉบับสมบูรณ์

เสนอ สำนักงานกิจการยุติธรรม

โดย สำนักงานศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ลำดับ	Action plans	รายละเอียดการดำเนินการ	
	แผนการดำเนินโครงการรายกิจกรรม	รายละเอียดกิจกรรม/วิธีการดำเนินงาน	ผู้รับผิดชอบ
			นางสาวขวัญมนัส พัดทอง นางสาวรัตนภรณ์ ศรีแก้วดารา
๑๑	จัดทำรายงานการจัดเก็บข้อมูลตามตัวชี้วัด	จัดทำรายงานการจัดเก็บข้อมูลตามตัวชี้วัด และยกร่างรายงานผลการศึกษา โดยครอบคลุมเนื้อหาดังต่อไปนี้ (๑) ผลการจัดเก็บข้อมูลตามตัวชี้วัด (๒) การวิเคราะห์ข้อมูล (๓) แนวทางในการแก้ไขปัญหา และการกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมในอนาคตอย่างเป็นรูปธรรม (๔) เค้าโครงรูปแบบ และแนวทางในการนำตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญามาใช้กำหนดทิศทางการพัฒนากระบวนการยุติธรรมไทย โดยเชื่อมโยงกับแผนบูรณาการและแผนยุทธศาสตร์ระดับชาติด้านกระบวนการยุติธรรม รวมทั้งแผนแม่บทการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ	รศ.ดร.ปกป้อง ศรีสนิท รศ.ดร.ธีระ สืบเดชารักษ์ อาจารย์วิชาญ กิตติรัตนพันธ์ นางสาวรุ่งกมล โพธิสมบัติ นางสาวสุชาดา โพธิสิงห์ นางสาวขวัญมนัส พัดทอง นางสาวรัตนภรณ์ ศรีแก้วดารา
๑๒	จัดประชุมร่วมเพื่อรายงานผลการจัดทำรายงานและขอค้นพบที่สำคัญ	จัดประชุมร่วมเพื่อรายงานผลการดำเนินงานและรับฟังความเห็นและข้อเสนอแนะจากคณะทำงานร่วม มธ.และ สกธ. ใน ๓ เรื่อง คือ (๑) ผลการจัดเก็บปี พ.ศ.๒๕๖๒ (๒) ความเห็นและข้อเสนอแนะต่อการจัดเก็บและผลการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลตามตัวชี้วัด (๓) ความเห็นและข้อเสนอแนะต่อร่างข้อเสนอแนะ วิธีการ กระบวนการ ขั้นตอน แนวทาง และกิจกรรมการใช้ประโยชน์จากตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญา	รศ.ดร.ปกป้อง ศรีสนิท รศ.ดร.ธีระ สืบเดชารักษ์ อาจารย์วิชาญ กิตติรัตนพันธ์ นางสาวรุ่งกมล โพธิสมบัติ นางสาวสุชาดา โพธิสิงห์ นางสาวขวัญมนัส พัดทอง นางสาวรัตนภรณ์ ศรีแก้วดารา

รายงานฉบับสมบูรณ์

เสนอ สำนักงานกิจการยุติธรรม

โดย สำนักงานศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ลำดับ	Action plans	รายละเอียดการดำเนินการ	
		รายละเอียดกิจกรรม/วิธีการดำเนินงาน	ผู้รับผิดชอบ
๑๓	งวดที่ ๓ รายงานผลการดำเนินงาน	จัดส่งรายงานผลการดำเนินงาน ภายใน ๒๔๐ วัน หลังจากลงนามในสัญญา	รศ.ดร.ธีระ สืบเดชารักษ์ อาจารย์วิชาญ กิตติรัตนพันธ์ นางสาวรุ่งกมล โพธิสมบัติ นางสาวสุชาดา โพธิสิงห์ นางสาวขวัญมนัส พัดทอง นางสาวรัตนภรณ์ ศรีแก้วดารา นายกฤตวัฒน์ โกมลวรวิทยา
๑๔	จัดทำบทความวิจัย	จัดทำบทความวิจัยในรูปแบบภาษาไทยและภาษาอังกฤษ	รศ.ดร.ปกป้อง ศรีสนิท รศ.ดร.ธีระ สืบเดชารักษ์ อาจารย์วิชาญ กิตติรัตนพันธ์
๑๕	จัดทำสรุปผลการศึกษา บทสรุปผู้บริหาร ในรูปแบบ Power Point และ/หรือ Infographic	จัดทำสื่อและเครื่องมือในการสร้างการรับรู้และการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ เพื่อสื่อสารให้กับสาธารณะ หน่วยงานด้านกระบวนการยุติธรรม ภาคีเครือข่ายของ สกธ.และภาคประชาชน ได้เข้าใจและสามารถใช้ประโยชน์จากตัวชี้วัดได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในรูปแบบของบทสรุปผู้บริหาร รายงานวิจัยย่อ และ Power Point หรือ Infographic	รศ.ดร.ธีระ สืบเดชารักษ์ อาจารย์วิชาญ กิตติรัตนพันธ์ นางสาวรุ่งกมล โพธิสมบัติ นางสาวสุชาดา โพธิสิงห์ นางสาวขวัญมนัส พัดทอง นางสาวรัตนภรณ์ ศรีแก้วดารา

รายงานฉบับสมบูรณ์

เสนอ สำนักงานกิจการยุติธรรม

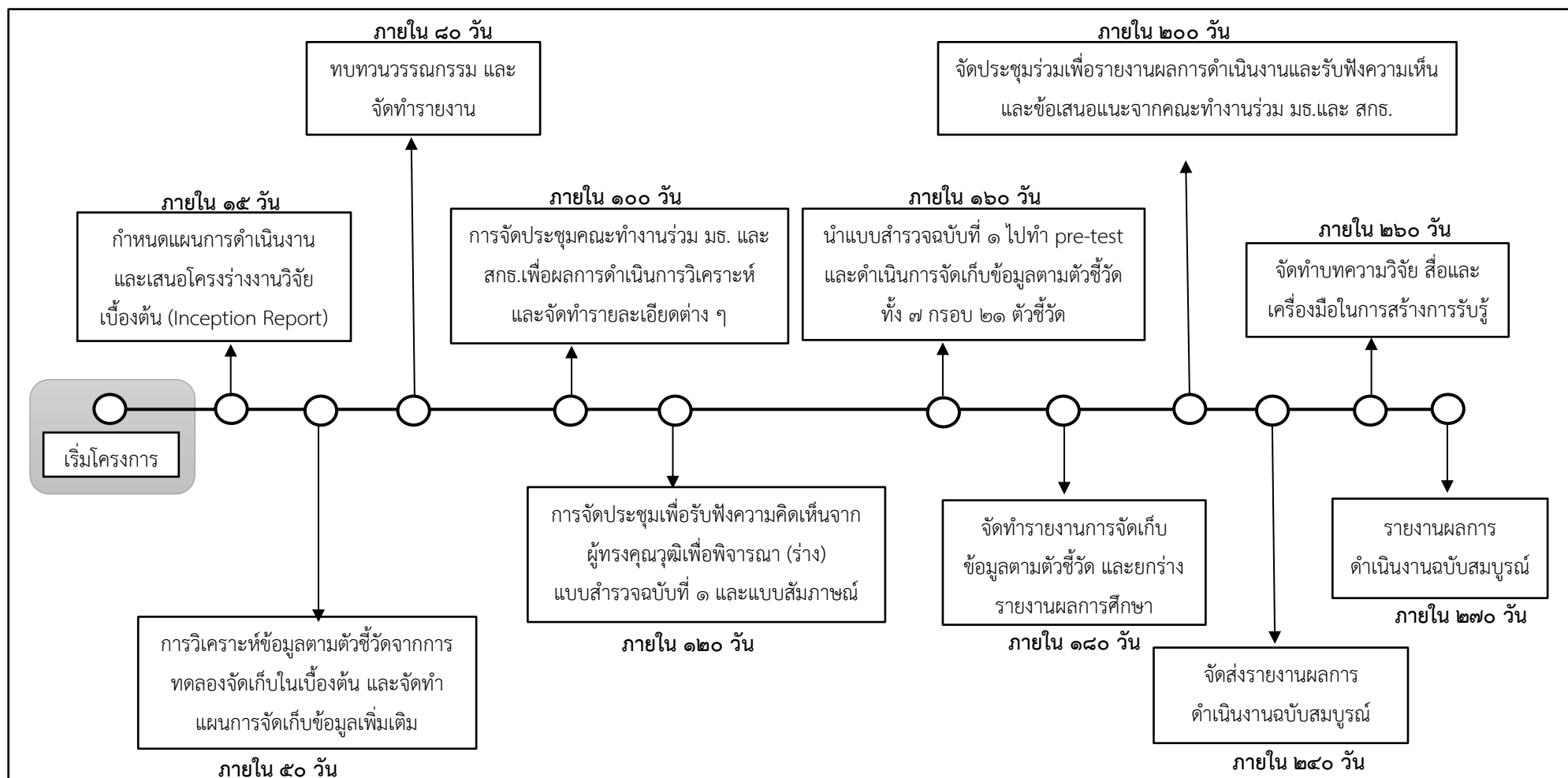
โดย สำนักงานศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ลำดับ	Action plans	รายละเอียดการดำเนินการ	
	แผนการดำเนินโครงการรายกิจกรรม	รายละเอียดกิจกรรม/วิธีการดำเนินงาน	ผู้รับผิดชอบ
๑๖	งวดที่ ๔ รายงานผลการดำเนินงานฉบับสมบูรณ์	จัดส่งรายงานผลการดำเนินงานฉบับสมบูรณ์ ภายใน ๒๗๐ วัน ประกอบด้วย (๑) รายงานการศึกษาวិเคราะห์จุดอ่อน-จุดแข็ง-โอกาส และความท้าทายของกระบวนการยุติธรรมไทยในมิติต่าง ๆ ตามกรอบตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ข้อเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญา และการกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมในอนาคต รูปแบบ และแนวทางในการนำตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญามาใช้กำหนดทิศทางการพัฒนากระบวนการยุติธรรมไทย โดยเชื่อมโยงกับการพัฒนาแผนบูรณาการ และแผนยุทธศาสตร์ระดับชาติด้านกระบวนการยุติธรรมฉบับสมบูรณ์ ซึ่งมีบทสรุปผู้บริหารภาษาไทยและภาษาอังกฤษ จำนวน ๓๐ เล่ม พร้อมไฟล์ในรูปแบบ CD หรือ Thumb Drive (๒) สื่อสร้างสรรค์ในรูปแบบที่เข้าใจได้ง่าย (๓) เอกสารประกอบการประชุมเพื่อเสนอต่อที่ประชุมคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ และที่ประชุมคณะรัฐมนตรี โดยมีเนื้อหาครอบคลุมเช่นเดียวกับข้อที่ ๑ (๔) บทความวิชาการภาษาไทย เพื่อเสนอลงในวารสารกระบวนการยุติธรรม	รศ.ดร.ธีระ สนิทธารักษ์ อาจารย์วิชาญ กิตติรัตนพันธ์ นางสาวรุ่งกมล โพธิสมบัติ นางสาวสุชาดา โพธิสิงห์ นางสาวขวัญมนัส พัดทอง นางสาวรัตนภรณ์ ศรีแก้วดารา นายกฤตวัฒน์ โกมลวรวิทยา

รายงานฉบับสมบูรณ์

เสนอ สำนักงานกิจการยุติธรรม

โดย สำนักงานศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ภาพประกอบ ๓-๒ ช่วงเวลาในการดำเนินการกิจกรรมตลอดโครงการ (Timeline)

บทที่ ๔

การวิเคราะห์ข้อมูลตัวชี้วัด สภาพปัญหา สาเหตุ และบริบทต่าง ๆ
ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมไทย

การจัดทำตัวชี้วัดด้านกระบวนการยุติธรรมเป็นเรื่องที่มีความสำคัญและเป็นสาระสำคัญ ในการขับเคลื่อนการปฏิรูปกระบวนการยุติธรรม เพื่อเป็นมาตรฐานในการอำนวยความสะดวก และใช้เป็นหลักฐาน บ่งชี้ให้เห็นถึงจุดอ่อน จุดแข็ง และปัญหาอุปสรรคเพื่อนำมาแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้ตรงจุด ตัวชี้วัดเป็นเครื่องมือสำคัญ อย่างหนึ่ง ที่ใช้ในการติดตามประเมินผลในการดำเนินโครงการ หรือกิจกรรมนั้นๆ ข้อมูลจากตัวชี้วัดสามารถ วิเคราะห์ถึงการทำงานให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนด ตัวชี้วัดที่ดีจะเป็นข้อมูลสำคัญที่ใช้ในการ ตัดสินใจวางแผนนโยบายและบริหารงานพัฒนา สามารถคาดการณ์เหตุการณ์ล่วงหน้าได้ ทำให้สามารถแก้ไข ปัญหาหรือวางแผนปฏิบัติงานในอนาคต เพื่อให้การปฏิบัติงานต่อไปประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์อย่างมี ประสิทธิภาพและประสิทธิผล

สำนักงานกิจการยุติธรรม ในฐานะหน่วยงานผู้รับผิดชอบดำเนินการตามข้อสั่งการของ สปท. และใน ฐานะฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการปฏิรูปตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ได้ ดำเนินการเสนอคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติเห็นชอบชุดตัวชี้วัดกระบวนการ ยุติธรรมทางอาญา ในปีงบประมาณ ๒๕๖๐ และได้มีโครงการจัดทำข้อมูลตัวชี้วัดเพื่อประเมินประสิทธิภาพ กระบวนการยุติธรรมในภาพรวม ในปีงบประมาณ ๒๕๖๑ โดยประเด็นสรุปสำคัญคือ เห็นควรให้มีการจัดเก็บ ข้อมูลอย่างต่อเนื่อง ๓-๕ ปี เพื่อจัดทำ Baseline และดำเนินการทดลองจัดเก็บข้อมูลตามตัวชี้วัด ได้กำหนดให้ หลังจากมีการจัดเก็บข้อมูลตามตัวชี้วัดแล้วให้มีการนำข้อมูล มาใช้ประโยชน์ในการชี้ให้เห็นจุดอ่อน จุดแข็ง ของกระบวนการยุติธรรม และนำข้อมูลดังกล่าวมาใช้กำหนด ทิศทางและเป้าหมายในการปฏิรูปกระบวนการ ยุติธรรมในระยะต่อไป ซึ่งอยู่บนพื้นฐานของการมีข้อมูลเชิง ประจักษ์รองรับและมีข้อมูลหลักฐานก่อน-หลัง (pre-test-post-test) ในการชี้วัดความสำเร็จ ของการพัฒนากระบวนการยุติธรรมในระยะต่อไปอย่างเป็น รูปธรรมเพื่อดำเนินการตามเจตนารมณ์ของ สปท. ในการผลักดันการขับเคลื่อนการปฏิรูป ประสิทธิภาพ กระบวนการยุติธรรมทางอาญาโดยใช้การประเมินเป็นตัวชี้วัดให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม

- ๑) การจัดเก็บข้อมูลภาคประชาชนใช้วิธีการสำรวจสาธารณะ Public Survey (PS) หรือข้อมูลจาก การสำรวจผู้ใช้บริการ User Survey (US)
- ๒) การวิเคราะห์ข้อมูล และข้อเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหา และการกำหนดเป้าหมายใน การพัฒนาประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมในอนาคตอย่างเป็นรูปธรรม
- ๓) การกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมในอนาคตอย่างเป็นรูปธรรม
- ๔) เค้าโครงรูปแบบ และแนวทางในการนำตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญามาใช้ กำหนดทิศทางการพัฒนากระบวนการยุติธรรมไทย โดยเชื่อมโยงกับแผนบูรณาการและแผน

ยุทธศาสตร์ระดับชาติด้านกระบวนการยุติธรรม รวมทั้งแผนแม่บทการพัฒนาการบริหารงาน
ยุติธรรมแห่งชาติ
รายละเอียดปรากฏดังนี้

๔.๑ การจัดเก็บข้อมูลภาคประชาชนใช้วิธีการสำรวจสาธารณะ Public Survey (PS) หรือข้อมูลจากการ สำรวจผู้ใช้บริการ User Survey (US)

๑) การจัดเก็บข้อมูลจากประชาชนโดยวิธีการสำรวจสาธารณะ (Public Survey: PS)

การจัดเก็บข้อมูลจากประชาชนใช้วิธีการสำรวจสาธารณะ (Public Survey) จากประชาชน ๕
ภูมิภาค ๑๐ จังหวัด ประกอบด้วย ตัวแทนของพื้นที่กรุงเทพและปริมณฑล ได้แก่ กรุงเทพมหานครและจังหวัด
นครปฐม ภาคเหนือ ได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดสุโขทัย ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ จังหวัด
อุดรธานีและจังหวัดนครราชสีมา ภาคกลาง ได้แก่ จังหวัดจันทบุรีและจังหวัดพระนครศรีอยุธยา และภาคใต้
ได้แก่ จังหวัดสงขลา และจังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยแบ่งการจัดเก็บข้อมูลออกเป็น ๒ ช่วง คือ ช่วงที่ ๑ จัดเก็บ
ข้อมูลเบื้องต้น ซึ่งคณะผู้วิจัยได้จัดเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ในกลุ่มตัวอย่างเดิมที่เคยสำรวจใน
ปี พ.ศ.๒๕๖๑ โดยสัมภาษณ์ในวันที่ ๑๙-๒๒ มีนาคม พ.ศ.๒๕๖๒ เป็นกลุ่มตัวอย่างใน ๓ จังหวัด ได้แก่
กรุงเทพมหานคร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และจังหวัดนครปฐม (รายละเอียดอยู่ในรายงานผลการดำเนินงาน
งวดที่ ๒) และช่วงที่ ๒ จัดเก็บข้อมูลเพิ่มเติมทั้ง ๑๐ จังหวัด โดยการลงพื้นที่จัดเก็บข้อมูลในวันที่ ๙
พฤษภาคม พ.ศ.๒๕๖๒ ถึง วันที่ ๘ มิถุนายน พ.ศ.๒๕๖๒ ดังนั้น คณะผู้วิจัยจึงได้รวบรวมข้อมูลที่จัดเก็บได้
ทั้งหมดเพื่อวิเคราะห์ตามตัวชี้วัดและกิจกรรมการใช้ประโยชน์จากตัวชี้วัด

โดยผลการจัดเก็บข้อมูลมีรายละเอียดดังนี้

๑.๑) ข้อมูลด้านประชากร

จากการจัดเก็บข้อมูล ๕ ภูมิภาค ๑๐ จังหวัด โดยเป็นการสัมภาษณ์เพื่อตอบแบบสำรวจ มีจำนวนผู้ให้
ข้อมูลทั้งหมด ๑,๑๘๑ คน โดยเป็นพื้นที่กรุงเทพมหานคร ร้อยละ ๗.๔๕ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ร้อยละ
๙.๔๘ จังหวัดนครปฐม ร้อยละ ๗.๘๗ จังหวัดนครราชสีมา ร้อยละ ๘.๖๔ จังหวัดอุดรธานี ร้อยละ ๑๑.๑๘
จังหวัดสุโขทัย ร้อยละ ๑๒.๒๘ จังหวัดเชียงใหม่ ร้อยละ ๑๐.๔๑ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ร้อยละ ๑๕.๑๖ จังหวัด
สงขลา ร้อยละ ๑๒.๑๙ และจังหวัดจันทบุรี ร้อยละ ๕.๓๓ พบว่าตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงถึงร้อยละ
๖๑.๔๗ และเพศชายร้อยละ ๓๘.๕๔ มีช่วงอายุอยู่ที่ ๑๘-๒๙ ร้อยละ ๙.๔๘ ๓๐-๔๕ ปี ร้อยละ ๒๓.๕๔ ช่วง
อายุ ๔๖-๕๙ ปี ร้อยละ ๓๑.๙๒ และช่วงอายุ ๖๐ ปีขึ้นไป ร้อยละ ๓๔.๐๔ โดยส่วนมากมีสถานภาพสมรสเป็น
การจดทะเบียนร้อยละ ๖๔.๙๔ และตัวอย่างส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาสูงสุดระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้นร้อย
ละ ๓๘.๒๗ และกลุ่มผู้ตอบส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรร้อยละ ๒๔.๓๐ และรองลงมาไม่ได้ประกอบ
อาชีพ ร้อยละ ๑๘.๙๗

เมื่อพิจารณาถึงจำนวนสมาชิกในครอบครัว พบว่าตัวอย่างส่วนใหญ่มีจำนวนสมาชิกในครอบครัว ๔-๖
คน อยู่ที่ร้อยละ ๔๔.๖๒ และรองลงมาคือร้อยละ ๔๓.๑๘ พบว่ามีจำนวนสมาชิกในครอบครัวอยู่ที่ ๑-๓ คน

ในส่วนใหญ่มีรายได้ต่ำกว่าเส้นความยากจนที่ร้อยละ ๙๙.๔๑ และรองลงมา มีรายได้สูงกว่าเส้นความยากจนที่ร้อยละ ๐.๔๒ กลุ่มผู้ตอบแบบสำรวจส่วนใหญ่มีช่วงรายได้ครอบคลุมอยู่ต่ำกว่าเส้นความยากจนร้อยละ ๖๑.๙๐ สำหรับความพึงพอใจสถานะการเงินส่วนตัวและความพึงพอใจสถานะการเงินของครอบครัว เป็นการสะท้อนสถานะทางเศรษฐกิจของแต่ละบุคคล โดยอาจจะใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลในภายหลัง หากข้อมูลที่ได้มาเชื่อถือได้และมีคุณภาพ ซึ่งจะทำให้เราสามารถใช้ในการหาค่ากลางที่เป็นตัวแทนและใช้วิธีการนำเสนอและการวิเคราะห์ข้อมูลที่มีความหมายได้มากยิ่งขึ้น

ในส่วนของภูมิลำน่าวพบว่าส่วนใหญ่เป็นคนในพื้นที่ (อาศัยอยู่มาตั้งแต่เกิด) ร้อยละ ๖๑.๐๕ และคนที่ย้ายมาจากที่อื่น ร้อยละ ๓๘.๐๒ โดยย้ายมาจากจังหวัดอื่นมากที่สุดร้อยละ ๑๙.๘๑ กลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีสถานภาพในชุมชนเป็นสมาชิกชุมชนอยู่ที่ร้อยละ ๘๘.๑๕ ลักษณะพื้นที่อาศัยของผู้ตอบแบบสำรวจส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นหมู่บ้านหรือชุมชนร้อยละ ๖๖.๔๗ ดังตาราง ๔-๑

ตาราง ๔-๑ จำนวนร้อยละของข้อมูลทั่วไป โดยวิธีการสำรวจสาธารณะ (Public Survey: PS)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
จังหวัด		
นครปฐม	๙๓	๗.๘๗
พระนครศรีอยุธยา	๑๑๒	๙.๔๘
นครราชสีมา	๑๐๒	๘.๖๔
อุดรธานี	๑๓๒	๑๑.๑๘
สุโขทัย	๑๔๕	๑๒.๒๘
เชียงใหม่	๑๒๓	๑๐.๔๑
กรุงเทพ	๘๘	๗.๔๕
สุราษฎร์ธานี	๑๗๙	๑๕.๑๖
สงขลา	๑๔๔	๑๒.๑๙
จันทบุรี	๖๓	๕.๓๓
รวม	๑,๑๘๑	๑๐๐
เพศ		
ชาย	๔๕๔	๓๘.๔๔
หญิง	๗๒๖	๖๑.๕๖
เพศทางเลือก	๑	๐.๐๐
รวม	๑,๑๘๑	๑๐๐

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
อายุ		
๑๘ - ๒๙ ปี	๑๑๒	๙.๔๘
๓๐ - ๔๕ ปี	๒๗๘	๒๓.๕๔
๔๖ - ๕๙ ปี	๓๗๗	๓๑.๙๒
๖๐ ปี ขึ้นไป	๔๐๒	๓๔.๐๔
ไม่ทราบอายุ	๘	๐.๖๘
รวม	๑,๑๘๑	๑๐๐
สถานภาพสมรส		
โสดหรือไม่เคยแต่งงานมาก่อน	๑๕๒	๑๒.๘๗
สมรสโดยการจดทะเบียน	๗๖๗	๖๔.๙๔
หม้าย	๑๐๗	๙.๐๖
หย่าร้าง	๔๔	๓.๗๓
แยกกันอยู่โดยไม่หย่าร้าง	๖	๐.๕๑
อยู่ด้วยกันโดยไม่ได้แต่ง/จดทะเบียน	๑๐๐	๘.๔๗
ไม่ทราบสถานะภาพ	๕	๐.๔๒
รวม	๑,๑๘๑	๑๐๐
เชื้อชาติ		
ไทย	๑,๑๗๕	๙๙.๔๙
จีน	๓	๐.๒๕
ลาว	๑	๐.๐๘
มลายู	๐	๐.๐๐
มอญ	๑	๐.๐๘
อื่น ๆ	๑	๐.๐๘
รวม	๑,๑๘๑	๑๐๐

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ศาสนา		
พุทธ	๑,๑๑๑	๙๔.๐๗
คริสต์	๙	๐.๗๖
อิสลาม	๕๑	๔.๓๒
ผี	๑	๐.๐๘
ไม่นับถือ	๑	๐.๐๘
อื่น ๆ	๔	๐.๓๔
ไม่ทราบข้อมูล	๔	๐.๓๔
รวม	๑,๑๘๑	๑๐๐
ระดับการศึกษา (สำเร็จการศึกษาสูงสุด)		
ไม่ได้เรียนหนังสือ	๕๕	๔.๖๕
ประถมศึกษาตอนต้น	๔๕๒	๓๘.๒๗
ประถมศึกษาตอนปลาย	๑๔๙	๑๒.๖๒
มัธยมศึกษาตอนต้น	๑๖๐	๑๓.๕๕
มัธยมศึกษาตอนปลาย	๑๖๒	๑๓.๗๒
อาชีวศึกษา (ปวช./ปวท./ปวส.)	๘๘	๗.๔๕
ปริญญาตรี	๘๖	๗.๒๘
สูงกว่าปริญญาตรีขึ้นไป	๙	๐.๗๖
อื่น ๆ ระบุ	๑๔	๑.๑๙
ไม่ทราบข้อมูล	๖	๐.๕๑
รวม	๑,๑๘๑	๑๐๐
อาชีพหลัก		
ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	๓๙	๓.๓๐
พนักงานเอกชน	๓๓	๒.๗๙
นักเรียน/นักศึกษา	๑๕	๑.๒๗
รับจ้างทั่วไป	๑๕๓	๑๒.๙๖
เกษตรกรรวม	๒๘๗	๒๔.๓๐
ประมง	๑๙	๑.๖๑
ค้าขายเล็ก ๆ น้อย ๆ	๒๓๓	๑๙.๗๓

รายงานฉบับสมบูรณ์

เสนอ สำนักงานกิจการยุติธรรม

โดย สำนักงานศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ประกอบธุรกิจขนาดใหญ่	๒	๐.๑๗
ธุรกิจส่วนตัวขนาดเล็กและย่อม(SME)	๑๐๐	๘.๔๗
องค์กรนอกภาครัฐ (NGOs)	๒	๐.๑๗
อิสระ/ฟรีแลนซ์	๐	๐.๐๐
ข้าราชการบำนาญ	๒๒	๑.๘๖
แม่บ้าน	๓๓	๒.๗๙
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	๒๒๔	๑๘.๙๗
อื่น ๆ	๑๘	๑.๕๒
ไม่ทราบข้อมูล	๑	๐.๐๘
รวม	๑,๑๘๑	๑๐๐
จำนวนสมาชิกในครอบครัว		
๑ - ๓ คน	๕๑๐	๔๓.๑๘
๔ - ๖ คน	๕๒๗	๔๔.๖๒
๗ คน ขึ้นไป	๑๓๒	๑๑.๑๘
ไม่ทราบข้อมูล	๑๒	๑.๐๒
รวม	๑,๑๘๑	๑๐๐
สถานภาพในครอบครัว		
หัวหน้าครอบครัว	๕๖๓	๔๗.๖๗
สมาชิกในครอบครัว	๕๙๔	๕๐.๓๐
ไม่ทราบข้อมูล	๒๔	๒.๐๓
รวม	๑,๑๘๑	๑๐๐
รายได้ส่วนตัว		
ต่ำกว่าเส้นความยากจน น้อยกว่า ๑๐๐,๐๐๐ บาท/ปี	๑,๑๗๔	๙๙.๔๑
สูงกว่าเส้นความยากจน มากกว่า ๑๐๐,๐๐๐ บาท/ปี	๕	๐.๔๒
ไม่ทราบข้อมูล	๒	๐.๑๗
รวม	๑,๑๘๑	๑๐๐

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ความพึงพอใจสถานะการเงินส่วนตัว		
พอใจที่ระดับ ๐	๑๙	๑.๖๑
พอใจที่ระดับ ๑	๑๒	๑.๐๒
พอใจที่ระดับ ๒	๖๓	๕.๓๓
พอใจที่ระดับ ๓	๑๓๑	๑๑.๐๙
พอใจที่ระดับ ๔	๑๐๕	๘.๘๙
พอใจที่ระดับ ๕	๒๘๖	๒๔.๒๒
พอใจที่ระดับ ๖	๙๔	๗.๙๖
พอใจที่ระดับ ๗	๖๒	๕.๒๕
พอใจที่ระดับ ๘	๔๑	๓.๔๗
พอใจที่ระดับ ๙	๑๔	๑.๑๙
พอใจที่ระดับ ๑๐	๒๘	๒.๓๗
ไม่ทราบข้อมูล	๓๒๖	๒๗.๖๐
รวม	๑,๑๘๑	๑๐๐
รายได้ครอบครัว		
ต่ำกว่าเส้นความยากจน น้อยกว่า ๑๐๐,๐๐๐ บาท/ปี	๗๓๑	๖๑.๙๐
สูงกว่าเส้นความยากจน มากกว่า ๑๐๐,๐๐๐ บาท/ปี	๑๖	๑.๓๕
ไม่ทราบข้อมูล	๔๓๔	๓๖.๗๕
รวม	๑,๑๘๑	๑๐๐
ความพึงพอใจสถานะการเงินของครอบครัว		
พอใจที่ระดับ ๐	๑๑	๐.๙๓
พอใจที่ระดับ ๑	๒๒	๑.๘๖
พอใจที่ระดับ ๒	๗๑	๖.๐๑
พอใจที่ระดับ ๓	๑๑๓	๙.๕๗
พอใจที่ระดับ ๔	๙๔	๗.๙๖
พอใจที่ระดับ ๕	๒๖๐	๒๒.๐๒
พอใจที่ระดับ ๖	๖๔	๕.๔๒
พอใจที่ระดับ ๗	๖๕	๕.๕๐
พอใจที่ระดับ ๘	๕๐	๔.๒๓

รายงานฉบับสมบูรณ์

เสนอ สำนักงานกิจการยุติธรรม

โดย สำนักงานศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
พอใจที่ระดับ ๙	๑๖	๑.๓๕
พอใจที่ระดับ ๑๐	๑๗	๑.๔๔
ไม่ทราบข้อมูล	๓๙๘	๓๓.๗๐
รวม	๑,๑๘๑	๑๐๐
ภูมิสำเนา		
เป็นคนในพื้นที่ (อาศัยอยู่มาตั้งแต่เกิด)	๗๒๑	๖๑.๐๕
ย้ายมาจากที่อื่น	๓๙๐	๓๓.๐๒
ไม่ทราบข้อมูล	๗๐	๕.๙๓
รวม	๑,๑๘๑	๑๐๐
ย้ายมาจากที่อื่น		
ชุมชนอื่น	๑๘	๑.๕๒
ตำบลอื่น	๓๖	๓.๐๕
อำเภออื่น	๗๙	๖.๖๙
จังหวัดอื่น	๒๓๔	๑๙.๘๑
อื่น ๆ	๒	๐.๑๗
ไม่ทราบที่อยู่เดิม	๘๑๒	๖๘.๗๖
รวม	๑,๑๘๑	๑๐๐
สถานภาพในชุมชน		
สมาชิกชุมชน	๑,๐๔๑	๘๘.๑๕
ผู้นำชุมชน	๔๙	๔.๑๕
กรรมการชุมชน	๕๖	๔.๗๔
อื่น ๆ	๑๗	๑.๔๔
ไม่ทราบข้อมูล	๑๘	๑.๕๒
รวม	๑,๑๘๑	๑๐๐

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
พื้นที่ที่อยู่อาศัย		
เมืองใหญ่	๔๘	๔.๐๖
ชานเมืองหรือพื้นที่รอบนอกชานเมือง	๑๒๕	๑๐.๕๘
เมืองเล็กหรือเขตเมือง	๒๒	๑.๘๖
หมู่บ้าน/ชุมชน	๗๘๕	๖๖.๔๗
ไร่หรือบ้านในชนบท	๑๘๒	๑๕.๔๑
อื่น ๆ	๐	๐.๐๐
ไม่ทราบข้อมูล	๑๙	๑.๖๑
รวม	๑,๑๘๑	๑๐๐
ภาษาที่ใช้สื่อสาร		
ไทยกลาง	๖๑๘	๕๒.๓๓
ภาษาถิ่นเหนือ	๘๔	๗.๑๑
ภาษาถิ่นภาคอีสาน	๑๕๓	๑๒.๙๖
ภาษาถิ่นภาคใต้	๒๙๑	๒๔.๖๔
ภาษายาวีหรือมลายู	๐	๐.๐๐
ภาษาจีน	๐	๐.๐๐
ภาษาเฉพาะกลุ่มชาติพันธุ์	๒๑	๑.๗๘
ภาษาอื่น ๆ	๓	๐.๒๕
ไม่ทราบข้อมูล	๑๑	๐.๙๓
รวม	๑,๑๘๑	๑๐๐

๑.๒) ข้อมูลด้านตัวชี้วัดกระบวนการยุติธรรม

การจัดเก็บข้อมูลด้านตัวชี้วัดกระบวนการยุติธรรมมาจากข้อคำถามในแบบสอบถามซึ่งมี ๔ ข้อหลัก ได้แก่

(๑) ตัวชี้วัดการรับรู้สิทธิทางกฎหมายและความรู้พื้นฐานในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้โดยสะดวก (ตัวชี้วัดที่ ๑ R๑)

(๒) ตัวชี้วัดความหวาดกลัวภัยอาชญากรรมของประชาชน (ตัวชี้วัดที่ ๓ E๒)

(๓) ตัวชี้วัดความรู้สึกปลอดภัยจากอาชญากรรม (ไม่ได้กำหนดเป็นตัวชี้วัดเฉพาะแต่สำรวจเพื่อยืนยันผลตัวชี้วัดที่ ๓ E๒)

(๔) ตัวชี้วัดความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรมในภาพรวมของประชาชน (ตัวชี้วัดที่ ๒๑ ET๑)

โดยมีรายละเอียดผลการจัดเก็บข้อมูลทั้ง ๔ ข้อหลัก ดังนี้

(๑) ตัวชี้วัดการรับรู้สิทธิทางกฎหมายและความรู้พื้นฐานในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้โดยสะดวก (R๑)

จากตัวอย่างที่ตอบแบบสำรวจทั้งหมด พบว่าในส่วนที่ ๒ ตัวชี้วัดการรับรู้สิทธิทางกฎหมายและความรู้พื้นฐานในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้โดยสะดวก ตัวอย่างที่ตอบแบบสำรวจมีการรับรู้สิทธิทางกฎหมายและมีความรู้พื้นฐานเกินกว่ากึ่งหนึ่ง (รับรู้มากกว่า ๗ ข้อจากสิทธิพื้นฐาน ๑๔ ข้อ) เพียงร้อยละ ๒๘.๕๔ หากพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า สิทธิที่กลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้มากที่สุดคือ สิทธิที่จะมีทนายความ ร้อยละ ๔๕.๖ และรองลงมาคือ สิทธิอุทธรณ์ต่อศาลที่สูงกว่า โดยมีการรับรู้ร้อยละ ๓๙.๐ ส่วนสิทธิที่กลุ่มตัวอย่างรับรู้น้อยที่สุดคือ สิทธิที่จะไม่ถูกดำเนินคดีซ้ำในความผิดกรรมเดียว ร้อยละ ๒๒.๒ รองลงมาคือ สิทธิที่จะไม่ถูกบังคับให้สูญหาย ร้อยละ ๒๕.๒ ดังตาราง ๔-๒

ตาราง ๔-๒ ตัวชี้วัดการรับรู้สิทธิทางกฎหมายและความรู้พื้นฐานในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้โดยสะดวก

ข้อคำถาม	รับรู้		ไม่รับรู้		ไม่มีความเห็น		ไม่แน่ใจ		ไม่ตอบ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
๑. สิทธิที่จะไม่ถูกข่มขู่คุกคาม	๓๐๑	๒๕.๕	๘๔๘	๗๑.๘	๙	๐.๘	๑๐	๐.๘	๒	๐.๒
๒. สิทธิที่จะไม่ถูกทรมาน	๓๘๓	๓๒.๔	๗๖๙	๖๕.๑	๕	๐.๔	๑๒	๑.๐	๒	๐.๒
๓. สิทธิที่จะไม่ถูกบังคับให้สูญหาย	๒๙๘	๒๕.๒	๘๕๑	๗๒.๑	๕	๐.๔	๑๔	๑.๒	๓	๐.๓
๔. สิทธิที่จะได้รับการพิจารณาคดีโดยเปิดเผย โดยศาลที่เป็นอิสระและเที่ยงธรรม	๓๒๙	๒๗.๙	๘๑๕	๖๙.๐	๔	๐.๓	๑๗	๑.๔	๒	๐.๒
๕. สิทธิที่จะรับการแจ้งข้อหา	๔๔๑	๓๗.๓	๗๑๕	๖๐.๕	๕	๐.๔	๑๒	๑.๐	๒	๐.๓
๖. สิทธิที่จะมีทนายความ	๕๓๙	๔๕.๖	๖๑๘	๕๒.๓	๔	๐.๓	๑๑	๐.๙	๓	๐.๒
๗. สิทธิที่จะได้รับการดำเนินคดีในเวลาที่เหมาะสม	๓๕๓	๒๙.๙	๘๐๕	๖๘.๒	๗	๐.๖	๘	๐.๗	๒	๐.๓
๘. สิทธิที่จะเผชิญหน้ากับพยานหลักฐาน	๓๕๗	๓๐.๒	๗๙๘	๖๗.๖	๘	๐.๗	๖	๐.๕	๓	๐.๓
๙. สิทธิที่จะมีล่าม	๓๕๙	๓๐.๔	๗๘๙	๖๖.๘	๕	๐.๔	๑๔	๑.๒	๓	๐.๓
๑๐. สิทธิที่จะไม่ให้การปรักปรำตนเอง	๓๓๘	๒๘.๖	๘๐๗	๖๘.๓	๘	๐.๗	๑๑	๐.๙	๓	๐.๓
๑๑. สิทธิที่จะได้รับการสันนิษฐานไว้ก่อนว่าเป็นผู้บริสุทธิ์	๔๓๐	๓๖.๔	๗๒๖	๖๑.๕	๒	๐.๒	๑๐	๐.๘	๓	๐.๓
๑๒. สิทธิอุทธรณ์ต่อศาลที่สูงกว่า	๔๖๑	๓๙.๐	๖๙๔	๕๘.๘	๒	๐.๒	๑๑	๐.๙	๓	๐.๓
๑๓. สิทธิที่จะได้รับการเยียวยาภายหลังการรื้อฟื้นคดีอาญาขึ้นพิจารณาใหม่	๓๖๐	๓๐.๕	๗๙๒	๖๗.๑	๕	๐.๔	๑๑	๐.๙	๓	๐.๓
๑๔. สิทธิที่จะไม่ถูกดำเนินคดีซ้ำในความผิดกรณีเดียว	๒๖๒	๒๒.๒	๘๘๔	๗๔.๙	๖	๐.๕	๑๖	๐.๔	๓	๐.๓

หมายเหตุ: ข้อมูลที่ผ่านการวิเคราะห์ที่ไม่ครบตามจำนวนกลุ่มตัวอย่าง เกิดจากจำนวนที่ Missing ในทางสถิติยอมรับได้ (ถ้าจำนวน Missing น้อยกว่าร้อยละ ๕) ซึ่งไม่เป็นผลต่อการเปลี่ยนแปลงของผลลัพธ์มาก

(๒) ตัวชี้วัดความหวาดกลัวภัยอาชญากรรมของประชาชน (E๒)

จากตัวอย่างที่ตอบแบบสำรวจทั้งหมด พบว่าในส่วนที่ ๓ ตัวชี้วัดความหวาดกลัวภัยอาชญากรรมของประชาชน ในข้อ ๓.๑ ความหวาดกลัวภัยอาชญากรรม กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความหวาดกลัวภัยอาชญากรรมจากการลักทรัพย์ การปล้นทรัพย์ ชิงทรัพย์และการกรรโชกทรัพย์ ร้อยละ ๕๕.๖ นอกจากนี้ กลุ่มตัวอย่างยังมีความหวาดกลัวภัยอาชญากรรมจากการฆาตกรรมและการทำร้ายร่างกายใกล้เคียงกัน ร้อยละ ๕๒.๑ และร้อยละ ๕๒.๒ ตามลำดับ โดยในภาพรวมมีหวาดกลัวภัยอาชญากรรมในทุกรูปแบบ ร้อยละ ๕๓.๒ ส่วนภัยอาชญากรรมที่กลุ่มตัวอย่างหวาดกลัวน้อยที่สุดคือ อาชญากรรมจากการบุกรุกของบุคคล การลักพาตัวจากบุคคลอื่นเพื่อเรียกทรัพย์สินหรือทำร้ายร่างกาย ร้อยละ ๔๙.๒ จากภาพรวมทั้งหมดดังตาราง ๔-๓ จะเห็นว่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่หวาดกลัวภัยอาชญากรรมและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่ไม่หวาดกลัวภัยอาชญากรรมในแต่ละประเภทยังมีความใกล้เคียงกัน

ตาราง ๔-๓ ตัวชี้วัดความหวาดกลัวภัยอาชญากรรมของประชาชน

ข้อคำถาม	หวาดกลัว		ไม่หวาดกลัว		ไม่ทราบ		ไม่แน่ใจ		ไม่ตอบ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
๑. ท่านรู้สึกหวาดกลัวภัยอาชญากรรมจากการฆาตกรรมหรือไม่	๖๑๕	๕๒.๑	๕๔๓	๔๖.๐	๑๓	๑.๑	๒	๐.๒	๐	๐.๐
๒. ท่านรู้สึกหวาดกลัวภัยอาชญากรรมจากการทำร้ายร่างกายหรือไม่	๖๑๗	๕๒.๒	๕๔๑	๔๕.๘	๑๓	๑.๑	๒	๐.๒	๑	๐.๑
๓. ท่านรู้สึกหวาดกลัวภัยอาชญากรรมจากการบุกรุกของบุคคล การลักพาตัวจากบุคคลอื่นเพื่อเรียกทรัพย์สินหรือทำร้ายหรือไม่	๕๘๑	๔๙.๒	๕๗๕	๔๘.๗	๑๔	๑.๒	๓	๐.๓	๑	๐.๑
๔. ท่านรู้สึกหวาดกลัวภัยอาชญากรรมจากการลักทรัพย์ การปล้นทรัพย์ ชิงทรัพย์ และกรรโชกทรัพย์หรือไม่	๖๕๗	๕๕.๖	๔๙๘	๔๒.๒	๑๓	๑.๑	๕	๐.๔	๐	๐.๐
๕. ในภาพรวมท่านรู้สึกหวาดกลัวภัยอาชญากรรมในทุกรูปแบบหรือไม่	๖๒๘	๕๓.๒	๕๒๕	๔๔.๕	๑๓	๑.๑	๓	๐.๓	๒	๐.๒

หมายเหตุ: ข้อมูลที่ผ่านการวิเคราะห์ที่ไม่ครบตามจำนวนกลุ่มตัวอย่าง เกิดจากจำนวนที่ Missing ในทางสถิติยอมรับได้ (ถ้าจำนวน Missing น้อยกว่าร้อยละ ๕) ซึ่งไม่เป็นผลต่อการเปลี่ยนแปลงของผลลัพธ์มาก

รายงานฉบับสมบูรณ์

เสนอ สำนักงานกิจการยุติธรรม

โดย สำนักงานศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

(๓) ตัวชี้วัดความรู้สึกปลอดภัยจากอาชญากรรม

จากตัวอย่างที่ตอบแบบสำรวจทั้งหมด พบว่าในส่วนที่ ๓ ตัวชี้วัดความหวาดกลัวภัยอาชญากรรมของประชาชน ในข้อ ๓.๒ ความปลอดภัยจากอาชญากรรม กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่รู้สึกปลอดภัยจากอาชญากรรมหากต้องอยู่บ้านตามลำพังในเวลากลางวัน ร้อยละ ๘๙.๗ รองลงมาคือรู้สึกปลอดภัยจากอาชญากรรมหากต้องเดินคนเดียว ละครวักบ้านในเวลากลางวัน ร้อยละ ๘๙.๒ ส่วนสถานการณ์ที่กลุ่มตัวอย่างรู้สึกปลอดภัยน้อยที่สุดคือ การต้องเดินคนเดียวละครวักบ้านในเวลากลางคืน ร้อยละ ๘๑.๑ โดยในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างรู้สึกปลอดภัยจากอาชญากรรมสูงถึงร้อยละ ๘๘.๐ จะเห็นว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ต่างก็รู้สึกปลอดภัยจากอาชญากรรมในแต่ละสถานการณ์มากกว่าร้อยละ ๘๐ ขึ้นไป ดังตาราง ๔-๔

ตาราง ๔-๔ ตัวชี้วัดความรู้สึกปลอดภัยจากอาชญากรรม

ข้อคำถาม	ปลอดภัย		ไม่ปลอดภัย		ไม่ทราบ		ไม่แน่ใจ		ไม่ตอบ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
๑. ท่านรู้สึกปลอดภัยจากอาชญากรรมหากต้องอยู่บ้านตามลำพังในเวลากลางวัน	๑,๐๕๙	๘๙.๗	๙๗	๘.๒	๑๗	๑.๔	๓	๐.๓	๑	๐.๑
๒. ท่านรู้สึกปลอดภัยจากอาชญากรรมหากต้องอยู่บ้านตามลำพังในเวลากลางคืน	๙๖๓	๘๑.๕	๑๙๑	๑๖.๒	๑๔	๑.๒	๖	๐.๕	๑	๐.๑
๓. ท่านรู้สึกปลอดภัยจากอาชญากรรมหากต้องเดินคนเดียวละครวักบ้านในเวลากลางวัน	๑,๐๕๓	๘๙.๒	๑๐๒	๘.๖	๑๔	๑.๒	๔	๐.๓	๑	๐.๑
๔. ท่านรู้สึกปลอดภัยจากอาชญากรรมหากต้องเดินคนเดียวละครวักบ้านในเวลากลางคืน	๙๕๘	๘๑.๑	๑๙๗	๑๖.๗	๑๕	๑.๓	๒	๐.๒	๒	๐.๒
๕. ในภาพรวมท่านรู้สึกปลอดภัยจากอาชญากรรม	๑,๐๓๙	๘๘.๐	๑๑๒	๙.๕	๑๔	๑.๒	๒	๐.๒	๒	๐.๒

หมายเหตุ: ข้อมูลที่ผ่านการวิเคราะห์ที่ไม่ครบตามจำนวนกลุ่มตัวอย่าง เกิดจากจำนวนที่ Missing ในทางสถิติยอมรับได้ (ถ้าจำนวน Missing น้อยกว่าร้อยละ ๕) ซึ่งไม่เป็นผลต่อการเปลี่ยนแปลงของผลลัพธ์มาก

(๔) ตัวชี้วัดความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรมในภาพรวมของประชาชน

จากตัวอย่างที่ตอบแบบสำรวจทั้งหมด พบว่าในส่วนที่ ๔ ตัวชี้วัดความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรมในภาพรวมของประชาชน เมื่อกระบวนการยุติธรรมได้ทำหน้าที่อย่างเต็มที่แล้ว กลุ่มตัวอย่างมีความเชื่อมั่นและไว้วางใจต่อกระบวนการพิจารณาคดีมากที่สุด ร้อยละ ๗๘.๖ รองลงมาคือกระบวนการสั่งฟ้องคดี มีเชื่อมั่นร้อยละ ๖๖.๙ ในกระบวนการบังคับโทษมีความเชื่อมั่นร้อยละ ๖๔.๗ ในกระบวนการคุ้มครองสิทธิ และการอำนวยความสะดวกทางอาญามีความเชื่อมั่นร้อยละ ๖๑.๒ ส่วนกระบวนการยุติธรรมในภาคส่วนที่กลุ่มตัวอย่างมีความเชื่อมั่นน้อยที่สุดคือ กระบวนการสืบสวนสอบสวน โดยมีร้อยละความเชื่อมั่นอยู่ที่ ๕๑.๔ ดังตาราง ๔-๕

ตาราง ๔-๕ ความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรมในภาพรวมของประชาชนพิจารณารายกระบวนการ

กระบวนการ	เชื่อมั่น		ไม่เชื่อมั่น	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
กระบวนการสืบสวนสอบสวน	๔๗๑	๕๑.๔	๔๔๕	๔๘.๖
กระบวนการสั่งฟ้องคดี	๔๑๔	๖๖.๙	๒๐๕	๓๓.๑
กระบวนการพิจารณาคดี	๖๔๑	๗๘.๖	๑๗๕	๒๑.๔
กระบวนการบังคับโทษ	๔๐๔	๖๔.๗	๒๒๐	๓๕.๓
กระบวนการคุ้มครองสิทธิ และการอำนวยความสะดวกทางอาญา	๓๘๒	๖๑.๒	๒๔๒	๓๘.๘

รายงานฉบับสมบูรณ์

เสนอ สำนักงานกิจการยุติธรรม

โดย สำนักงานศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ตาราง ๔-๖ ตัวชี้วัดความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรมในภาพรวมของประชาชนพิจารณารายชื่อ

ข้อความ	เชื่อมั่น		ไม่เชื่อมั่น		ไม่ทราบ		ไม่แน่ใจ		ไม่ตอบ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
กระบวนการสืบสวนสอบสวน (ที่มา WJP และ UN)										
๑. การดำเนินคดีในชั้นสอบสวน มีแหล่งข้อมูลที่เพียงพอและทำงานได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ	๖๔๓	๕๕.๘	๔๔๗	๓๘.๑	๔๘	๔.๑	๒๙	๒.๕	๗	๐.๖
๒. การจับกุมและการคุมขัง ดำเนินการตามกระบวนการและขั้นตอนทางกฎหมายอย่างเคร่งครัด	๖๔๐	๕๕.๗	๔๔๗	๓๘.๒	๖๔	๕.๕	๑๘	๑.๕	๒	๐.๒
๓. การดำเนินคดีในชั้นสืบสวนสอบสวนโดยเจ้าหน้าที่รัฐสามารถดำเนินการได้ภายในเวลาที่กำหนด ไม่ล่าช้า	๕๖๕	๔๘.๒	๕๑๖	๔๔.๐	๖๗	๕.๗	๒๒	๑.๙	๒	๐.๒
๔. การดำเนินคดีในชั้นสืบสวนสอบสวนดำเนินคดีอย่างเป็นธรรม ปราศจากการเลือกปฏิบัติ (ในเรื่องสถานะทางเศรษฐกิจ สังคม เพศ ความเชื่อ ศาสนา เชื้อชาติฯ)	๔๘๖	๔๑.๕	๕๗๙	๔๙.๔	๘๔	๗.๒	๒๐	๑.๗	๓	๐.๓
๕. การดำเนินคดีในชั้นสืบสวนสอบสวนในกระบวนการยุติธรรม ปราศจากการคอร์รัปชัน การรับสินบน และไม่อยู่ภายใต้อิทธิพลที่มีขอบขององค์กรอาชญากรรมใด ๆ	๔๑๕	๓๕.๕	๖๓๙	๕๕.๗	๘๕	๗.๓	๒๖	๒.๒	๔	๐.๓
๖. การสืบสวนสอบสวนมีการดำเนินคดีที่เป็นไปตามสิทธิขั้นพื้นฐาน ปลอดภัยจากการปฏิบัติที่ไม่เหมาะสม	๕๙๐	๕๐.๕	๔๖๘	๔๐.๐	๘๔	๗.๒	๒๓	๒.๐	๔	๐.๓
๗. การดำเนินคดีในชั้นสืบสวนสอบสวนในกระบวนการยุติธรรม เปิดโอกาสให้ผู้ต้องหาในคดีอาญามีสิทธิเข้าถึงและใช้พยานหลักฐานต่าง ๆ มีการประกันตัว การไม่บังคับให้รับสารภาพ ไม่มีการทรมาน และมีการต่อสู้คดีอย่างเต็มที่	๖๐๖	๕๑.๘	๔๓๙	๓๗.๕	๑๐๔	๘.๙	๒๐	๑.๗	๒	๐.๒
๘. ความเชื่อมั่น ศรัทธา ต่อการสืบสวนสอบสวนในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา	๖๕๐	๕๕.๙	๔๓๖	๓๗.๕	๕๙	๕.๑	๑๒	๑.๐	๕	๐.๔

รายงานฉบับสมบูรณ์

เสนอ สำนักงานกิจการยุติธรรม

โดย สำนักงานศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ข้อความ	เชื่อมั่น		ไม่เชื่อมั่น		ไม่ทราบ		ไม่แน่ใจ		ไม่ตอบ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
กระบวนการส่งฟ้องคดี (ที่มา WJP และ UN)										
๙. การส่งฟ้องคดีมีข้อมูลที่เพียงพอในการพิสูจน์และตรวจสอบผู้ต้องหา อย่างมีประสิทธิภาพ ชัดเจน รัดกุม	๔๗๘	๔๐.๘	๒๑๕	๑๘.๓	๔๔๙	๓๘.๓	๒๔	๒.๐๕	๖	๐.๕
๑๐. การส่งฟ้องคดีมีกระบวนการและขั้นตอนทางกฎหมายอย่างเคร่งครัด	๔๘๘	๔๑.๗	๒๐๙	๑๗.๙	๔๔๗	๓๘.๒	๒๒	๑.๘๘	๔	๐.๓
๑๑. การส่งฟ้องคดีสามารถดำเนินการได้ภายในเวลาที่กำหนด ไม่ล่าช้า	๓๙๙	๓๔.๑	๒๙๑	๒๔.๙	๔๒๗	๓๖.๕	๔๙	๔.๑๙	๔	๐.๓
๑๒. การส่งฟ้องคดีดำเนินคดีอย่างเป็นธรรม ปราศจากการเลือกปฏิบัติ (ในเรื่องสถานะทางเศรษฐกิจ สังคม เพศ ความเชื่อ ศาสนา เชื้อชาติฯ)	๔๓๐	๓๖.๗	๒๘๑	๒๔.๐	๔๑๑	๓๕.๑	๔๔	๓.๗๖	๕	๐.๔
๑๓. การดำเนินคดีในชั้นการส่งฟ้องคดีในกระบวนการยุติธรรม ดำเนินการโดยปราศจากการคอร์รัปชัน การรับสินบน และไม่อยู่ภายใต้อิทธิพลที่มีขอบขององค์กรอาชญากรรมใด ๆ	๓๘๙	๓๓.๒	๓๐๖	๒๖.๑	๔๔๘	๓๘.๒	๒๕	๒.๑๓	๕	๐.๔
๑๔. การส่งฟ้องคดีเป็นไปตามสิทธิขั้นพื้นฐาน ปลอดจากการปฏิบัติที่ไม่เหมาะสม เปิดโอกาสให้ผู้ต้องหาในคดีอาญามีสิทธิเข้าถึงและใช้พยานหลักฐานต่าง ๆ และมีการต่อสู้คดีอย่างเต็มที่	๔๗๕	๔๐.๖	๒๓๐	๑๙.๗	๔๓๔	๓๗.๑	๒๗	๒.๓๑	๔	๐.๓
๑๕. ความเชื่อมั่น ศรัทธา ต่อการส่งฟ้องคดีในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา	๕๑๙	๔๔.๘	๒๒๘	๑๙.๗	๓๗๗	๓๒.๕	๓๑	๒.๖๗	๔	๐.๓

ข้อความ	เชื่อมั่น		ไม่เชื่อมั่น		ไม่ทราบ		ไม่แน่ใจ		ไม่ตอบ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
กระบวนการพิจารณาคดี (ที่มา WJP และ UN)										
๑๖. การพิจารณาและไต่สวนคดี มีความเคารพในสิทธิของจำเลยโดยได้รับการสันนิษฐานว่าเป็นผู้บริสุทธิ์ และการปกป้องคุ้มครองสิทธิผู้เสียหาย	๗๖๒	๖๕.๕	๑๙๖	๑๖.๘	๑๖๑	๑๓.๘	๓๗	๓.๒	๘	๐.๗
๑๗. การพิจารณาและไต่สวนคดี ดำเนินการอย่างเป็นธรรม เท่าเทียม ปราศจากการเลือกปฏิบัติ (ในเรื่องสถานะทางเศรษฐกิจ สังคม เพศ ความเชื่อ ศาสนา เชื้อชาติฯ)	๗๓๙	๖๓.๑	๒๓๓	๑๙.๙	๑๖๓	๑๓.๙	๓๐	๒.๖	๗	๐.๖
๑๘. จำเลย และเหยื่อ/ผู้เสียหาย ได้รับความคุ้มครองอย่างเพียงพอในระหว่างกระบวนการพิจารณาคดี	๗๔๗	๖๓.๙	๒๑๑	๑๘.๐	๑๗๙	๑๕.๓	๒๔	๒.๑	๘	๐.๗
๑๙. กระบวนการพิจารณาคดีสามารถดำเนินการได้ภายในเวลาที่กำหนด ไม่ล่าช้า	๕๙๙	๕๑.๒	๓๖๘	๓๑.๔	๑๖๓	๑๓.๙	๓๕	๓.๐	๖	๐.๕
๒๐. กระบวนการพิจารณาคดี ดำเนินการโดยปราศจากการคอร์รัปชัน การรับสินบน และไม่อยู่ภายใต้อิทธิพลที่มีขอบขององค์กรอาชญากรรมใด ๆ	๖๖๙	๕๗.๓	๒๘๕	๒๔.๔	๑๗๗	๑๕.๒	๓๓	๒.๘	๔	๐.๓
๒๑. จำเลยและเหยื่อ/ผู้เสียหาย มีโอกาสในการต่อสู้คดีอย่างเป็นธรรม ไม่ถูกบังคับขู่脅ในการปรักปรำตนเอง มีโอกาสต่อสู้คดีในกระบวนการพิจารณาคดีในขั้นที่สูงกว่า	๗๕๗	๖๔.๖	๒๓๑	๑๙.๗	๑๕๒	๑๓.๐	๒๔	๒.๐	๗	๐.๖
๒๒. ความเชื่อมั่น ศรัทธา ต่อการพิจารณาคดีในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา	๗๙๔	๖๘.๓	๑๙๙	๑๗.๑	๑๔๑	๑๒.๑	๒๓	๒.๐	๖	๐.๕

ข้อความ	เชื่อมั่น		ไม่เชื่อมั่น		ไม่ทราบ		ไม่แน่ใจ		ไม่ตอบ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
กระบวนการบังคับโทษ (ที่มา WJP และ UN)										
๒๓. ผู้ต้องขังได้รับการปฏิบัติอย่างเหมาะสมสอดคล้องกับศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ไม่มีการละเมิดสิทธิผู้ต้องขัง กล่าวคือ ไม่มีการฆาตกรรม ไม่มีการทรมาน ไม่มีการบังคับบุคคลให้สูญหายโดยเจ้าหน้าที่รัฐ	๔๖๑	๓๙.๔	๓๘๔	๓๒.๘	๒๗๗	๒๓.๗	๔๑	๓.๕	๖	๐.๕
๒๔. กระบวนการบังคับโทษมีการดำเนินการที่สอดคล้องกับหลักสากล มีมาตรฐาน เช่น การตีตรา การใส่เครื่องพันธนาการ	๕๘๙	๕๐.๓	๒๐๐	๑๗.๑	๓๓๔	๒๘.๕	๔๔	๓.๘	๕	๐.๔
๒๕. เจ้าหน้าที่ไม่ถูกแทรกแซง จากการทุจริตหรืออำนาจที่มีขอบด้วยกฎหมาย หรือ อยู่ภายใต้กลุ่มอิทธิพล ผู้แสวงหาผลประโยชน์ใด ๆ	๓๙๒	๓๓.๕	๔๗๘	๔๐.๘	๒๕๒	๒๑.๕	๔๓	๓.๗	๖	๐.๕
๒๖. ผู้ต้องขังได้รับการฟื้นฟูแก้ไขและกลับสู่สังคมโดยไม่ทำผิดอีก เช่น ได้รับการพัฒนาด้านการศึกษา การฝึกอาชีพ การฝึกทักษะและการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความต้องการ	๕๐๔	๔๓.๑	๔๒๔	๓๖.๒	๑๖๒	๑๓.๘	๗๕	๖.๔	๕	๐.๔
๒๗. อาหาร ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม ของผู้ต้องขังเพียงพอ เหมาะสม และเป็นไปตามหลักโภชนาการ	๔๕๖	๓๙.๐	๓๘๑	๓๒.๖	๒๗๙	๒๓.๙	๔๘	๔.๑	๕	๐.๔
๒๘. สถานที่ควบคุมผู้ต้องขัง มีความมั่นคง ปลอดภัย	๗๒๘	๖๒.๑	๒๐๐	๑๗.๑	๒๐๓	๑๗.๓	๓๗	๓.๒	๕	๐.๔
๒๙. ความเชื่อมั่น ศรัทธา ต่อการพิจารณาคดีในกระบวนการบังคับโทษ	๖๕๖	๕๖.๙	๒๘๗	๒๔.๙	๑๖๙	๑๔.๗	๓๖	๓.๑	๕	๐.๔

รายงานฉบับสมบูรณ์

เสนอ สำนักงานกิจการยุติธรรม

โดย สำนักงานศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ข้อความ	เชื่อมั่น		ไม่เชื่อมั่น		ไม่ทราบ		ไม่แน่ใจ		ไม่ตอบ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
กระบวนการคุ้มครองสิทธิ และการอำนวยความสะดวกทางอาญา (ที่มา WJP และ UN)										
๓๐. มีการคุ้มครองผู้ที่ถูกละเมิด และมีการชดเชยค่าเสียหายแก่เหยื่อและผู้เสียหายในคดีอาญาที่เหมาะสม เป็นธรรม	๔๒๖	๓๖.๖	๓๖๔	๓๑.๒	๒๙๕	๒๕.๓	๗๐	๖.๐	๑๐	๐.๙
๓๑. จำเลยที่ไม่ได้กระทำความผิดหากถูกจับกุมและเมื่อได้รับการพิสูจน์แล้วว่าเป็นผู้บริสุทธิ์ ได้รับการชดเชยเยียวยาจากรัฐอย่างเหมาะสม	๓๙๒	๓๓.๕	๔๒๒	๓๖.๐	๒๘๓	๒๔.๒	๖๖	๕.๖	๘	๐.๗
๓๒. ผู้ถูกละเมิดสิทธิมีช่องทางในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมทางอาญาและได้รับการช่วยเหลืออย่างเหมาะสม เข้าถึงได้ง่าย	๕๕๓	๔๗.๖	๓๒๗	๒๘.๑	๒๑๐	๑๘.๑	๖๕	๕.๖	๗	๐.๖
๓๓. มีช่องทางหรือการช่วยเหลือแก่ผู้จำเลย ผู้เสียหาย เหยื่อ ผู้มีส่วนได้เสียในกระบวนการยุติธรรม ได้รับการต่อสู้และดำเนินคดีตามกระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่เหมาะสม เป็นธรรม เท่าเทียม	๕๖๐	๔๘.๐	๒๙๗	๒๕.๕	๒๒๘	๑๙.๖	๗๔	๖.๓	๗	๐.๖
๓๔. การดูแลให้ความช่วยเหลืออย่างเป็นธรรม ปราศจากการเลือกปฏิบัติ (ในเรื่องสถานะ ทางเศรษฐกิจ สังคม เพศ ความเชื่อ ศาสนา เชื้อชาติฯ)	๔๘๙	๔๒.๐	๓๓๑	๒๘.๔	๒๖๖	๒๒.๘	๗๐	๖.๐	๙	๐.๘
๓๕. ปราศจากการคอร์รัปชัน การรับสินบน และไม่อยู่ภายใต้อิทธิพลที่มีขอบ	๔๒๔	๓๖.๕	๓๗๒	๓๒.๐	๒๙๓	๒๕.๒	๖๕	๕.๖	๙	๐.๘
๓๖. การดำเนินการคุ้มครองสิทธิ และการอำนวยความสะดวกทางอาญา ดำเนินการได้ภายในเวลาที่กำหนด ไม่ล่าช้า ทันต่อสถานการณ์	๔๖๕	๓๙.๙	๓๙๙	๓๔.๓	๒๒๖	๑๙.๔	๖๖	๕.๗	๘	๐.๗
๓๗. ความเชื่อมั่น ศรัทธา ต่อกระบวนการคุ้มครองสิทธิ และการอำนวยความสะดวกทางอาญา	๖๔๔	๕๕.๗	๓๐๒	๒๖.๑	๑๕๑	๑๓.๑	๔๘	๔.๑	๑๒	๑.๐

ข้อความ	เชื่อมั่น		ไม่เชื่อมั่น		ไม่ทราบ		ไม่แน่ใจ		ไม่ตอบ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ประชาชนที่มีความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรมในภาพรวม (ที่มา WJP)										
๓๘. เมื่อกระบวนการยุติธรรมได้ทำหน้าที่อย่างเต็มที่แล้ว ประชาชนมีความเชื่อมั่นและไว้วางใจต่อกระบวนการยุติธรรม	๗๖๗	๗๒.๘	๒๘๗	๒๗.๒	๐	๐	๐	๐	๐	๐

หมายเหตุ: ข้อมูลที่ผ่านการวิเคราะห์ที่ไม่ครบตามจำนวนกลุ่มตัวอย่าง เกิดจากจำนวนที่ Missing ในทางสถิติยอมรับได้ (ถ้าจำนวน Missing น้อยกว่าร้อยละ ๕) ซึ่งไม่เป็นผลต่อการเปลี่ยนแปลงของผลลัพธ์มาก

หากพิจารณาความเชื่อมั่นในกระบวนการยุติธรรมของกลุ่มตัวอย่างเป็นรายข้อโดยแบ่งตามกระบวนการทั้ง ๕ กระบวนการนั้นจะพบว่า กระบวนการสืบสวนสอบสวน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเชื่อมั่น ศรัทธา ต่อการสืบสวนสอบสวนในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาร้อยละ ๕๕.๙ และเชื่อมั่นใน “การดำเนินคดีในชั้นสอบสวน มีแหล่งข้อมูลที่เพียงพอและทำงานได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ” มากที่สุดร้อยละ ๕๔.๘ รองลงมาเชื่อมั่นใน “การจับกุมและการคุมขัง ดำเนินการตามกระบวนการและขั้นตอนทางกฎหมายอย่างเคร่งครัด” ร้อยละ ๕๔.๗ นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างมีความเชื่อมั่นใน “การดำเนินคดีในชั้นสืบสวนสอบสวนดำเนินคดีอย่างเป็นธรรม ปราศจากการเลือกปฏิบัติ (ในเรื่องสถานะทางเศรษฐกิจ สังคม เพศ ความเชื่อ ศาสนา เชื้อชาติฯ)” น้อยที่สุดร้อยละ ๔๑.๕

กระบวนการสั่งฟ้องคดี กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเชื่อมั่น ศรัทธา ต่อการสั่งฟ้องคดีในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาร้อยละ ๔๔.๘ และเชื่อมั่นใน “การสั่งฟ้องคดีมีกระบวนการและขั้นตอนทางกฎหมายอย่างเคร่งครัด” มากที่สุดร้อยละ ๔๑.๗ รองลงมาเชื่อมั่นใน “การสั่งฟ้องคดีมีข้อมูลที่เพียงพอในการพิสูจน์และตรวจสอบผู้ต้องหา อย่างมีประสิทธิภาพ ชัดเจน รัดกุม” ร้อยละ ๔๐.๘ นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างมีความเชื่อมั่นใน “การดำเนินคดีในชั้นการสั่งฟ้องคดีในกระบวนการยุติธรรม ดำเนินการโดยปราศจากการคอร์รัปชัน การรับสินบน และไม่อยู่ภายใต้อิทธิพลที่มีขอบขององค์กรอาชญากรรมใด ๆ” น้อยที่สุดร้อยละ ๓๓.๒

กระบวนการพิจารณาคดี กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเชื่อมั่น ศรัทธา ต่อการพิจารณาคดีในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาร้อยละ ๖๘.๓ และเชื่อมั่นใน “การพิจารณาและไต่สวนคดี มีความเคารพในสิทธิของจำเลยโดยได้รับการสันนิษฐานว่าเป็นผู้บริสุทธิ์ และการปกป้องคุ้มครองสิทธิผู้เสียหาย” มากที่สุดร้อยละ ๖๕.๕ รองลงมา

รายงานฉบับสมบูรณ์

เสนอ สำนักงานกิจการยุติธรรม

โดย สำนักงานศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

เชื่อมั่นใน “จำเลยและเหยื่อ/ผู้เสียหาย มีโอกาสในการต่อสู้คดีอย่างเป็นธรรม ไม่ถูกบังคับขู่เข็ญในการปรักปรำตนเอง มีโอกาสต่อสู้คดีในกระบวนการพิจารณาคดีในชั้นที่สูงกว่า” ร้อยละ ๖๔.๖ นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างมีความเชื่อมั่นใน “กระบวนการพิจารณาคดีสามารถดำเนินการได้ภายในเวลาที่กำหนด ไม่ล่าช้า” น้อยที่สุดร้อยละ ๕๑.๒

กระบวนการบังคับโทษ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเชื่อมั่น ศรัทธา ต่อการพิจารณาคดีในกระบวนการบังคับโทษร้อยละ ๕๖.๙ และเชื่อมั่นว่า “สถานที่ควบคุมผู้ต้องขัง มีความมั่นคง ปลอดภัย” มากที่สุดร้อยละ ๖๒.๑ รองลงมาเชื่อมั่นว่า “กระบวนการบังคับโทษมีการดำเนินการที่สอดคล้องกับหลักสากล มีมาตรฐาน เช่น การตีตรวน การใส่เครื่องพันธนาการ” ร้อยละ ๕๐.๓ นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างมีความเชื่อมั่นว่า “อาหาร ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม ของผู้ต้องขังเพียงพอ เหมาะสม และเป็นไปตามหลักโภชนาการ” น้อยที่สุดร้อยละ ๓๙.๐

กระบวนการคุ้มครองสิทธิ และการอำนวยความสะดวกทางอาญา กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเชื่อมั่น ศรัทธา ต่อกระบวนการคุ้มครองสิทธิ และการอำนวยความสะดวกทางอาญาร้อยละ ๕๕.๗ และเชื่อมั่นว่า “มีช่องทางหรือการช่วยเหลือแก่ผู้จำเลย ผู้เสียหาย เหยื่อ ผู้มีส่วนได้เสียในกระบวนการยุติธรรม ได้รับการต่อสู้และดำเนินคดีตามกระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่เหมาะสม เป็นธรรม เท่าเทียม” มากที่สุดร้อยละ ๔๘.๐ รองลงมาเชื่อมั่นว่า “ผู้ถูกละเมิดสิทธิมีช่องทางในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมทางอาญาและได้รับการช่วยเหลืออย่างเหมาะสม เข้าถึงได้ง่าย” ร้อยละ ๔๗.๖ นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างมีความเชื่อมั่นว่า “จำเลยที่ไม่ได้กระทำผิดหากถูกจับกุมและเมื่อได้รับการพิสูจน์แล้วว่าเป็นผู้บริสุทธิ์ ได้รับการชดเชยเยียวยาจากรัฐอย่างเหมาะสม” น้อยที่สุดร้อยละ ๓๓.๕

นอกจากนี้ กลุ่มตัวอย่างยังมีความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรมในภาพรวม จากข้อคำถามข้อสุดท้าย “เมื่อกระบวนการยุติธรรมได้ทำหน้าที่อย่างเต็มที่แล้ว ประชาชนมีความเชื่อมั่นและไว้วางใจต่อกระบวนการยุติธรรม” ร้อยละ ๗๒.๘ โดยรายละเอียดต่าง ๆ ปรากฏดังตาราง ๔-๖

๒) การจัดเก็บข้อมูลจากผู้มีส่วนได้เสียในกระบวนการยุติธรรม User Survey (US)

การจัดเก็บข้อมูลจากผู้มีส่วนได้เสียในกระบวนการยุติธรรม (User Survey) จากผู้ต้องขังระหว่าง / ผู้ต้องขังเด็ดขาด และผู้ใช้บริการ / ญาติ/ผู้ถูกคุมขัง/ผู้เข้ามาแจ้งความ ประกอบด้วยตัวแทนของพื้นที่ เรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร สถานีตำรวจนครบาลตลิ่งชัน และ สถานีตำรวจนครบาลบางยี่ขัน ซึ่งคณะผู้วิจัยได้จัดเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์เพื่อตอบแบบสำรวจ โดยการลงพื้นที่จัดเก็บข้อมูล ในวันที่ ๒๔-๒๖ มิถุนายน พ.ศ.๒๕๖๒ และวันที่ ๒๘ มิถุนายน พ.ศ.๒๕๖๒ ดังนั้นคณะผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลที่จัดเก็บได้ทั้งหมดเพื่อวิเคราะห์ตามตัวชี้วัดและกิจกรรมการใช้ประโยชน์จากตัวชี้วัด โดยผลการจัดเก็บข้อมูลมีรายละเอียดดังนี้

๒.๑) ข้อมูลด้านประชากร

จากการจัดเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เพื่อตอบแบบสำรวจ กลุ่มผู้ตอบแบบสำรวจมีจำนวนผู้ให้ข้อมูลทั้งหมด ๑๖๘ คน จาก ๓ สถานที่ คือ เรือนจำกลางพิเศษกรุงเทพมหานคร ร้อยละ ๗๕.๖๐ สถานีตำรวจนครบาลตลิ่งชัน ร้อยละ ๒.๓๘ และ สถานีตำรวจนครบาลบางยี่ขัน ร้อยละ ๒๒.๐๒ พบว่าส่วนใหญ่เป็นเพศชายถึง ร้อยละ ๙๗.๐๒ ที่มีช่วงอายุส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง ๓๐-๔๕ ปี คิดเป็นร้อยละ ๔๖.๔๓ มากที่สุดรองลงมาคือ ช่วงอายุ ๑๘-๒๙ ปี ร้อยละ ๒๕.๐๐ ช่วงอายุ ๔๖-๕๙ ปี ร้อยละ ๑๗.๘๖ และช่วงอายุ ๖๐ ปี ขึ้นไป ร้อยละ ๑๐.๗๑ โดยส่วนมากมีสถานภาพโสดหรือไม่เคยแต่งงานมาก่อน ร้อยละ ๓๘.๖๙ และตัวอย่างส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาสูงสุดระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ ๒๒.๖๒ รองลงมาคือ ระดับประถมศึกษาตอนปลาย ร้อยละ ๑๖.๐๗ และกลุ่มผู้ตอบส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป ร้อย ๔๖.๔๓ รองลงมาคือ ธุรกิจส่วนตัวขนาดเล็กและย่อม (SMEs) ร้อยละ ๑๔.๘๘ และมีรายได้ส่วนใหญ่ต่ำกว่าเส้นความยากจนที่ ร้อยละ ๙๒.๒๖ รองลงมามีรายได้อยู่สูงกว่าเส้นความยากจนที่ร้อยละ ๔.๑๗

เมื่อพิจารณาถึงจำนวนสมาชิกในครอบครัว พบว่าตัวอย่างส่วนใหญ่มีจำนวนสมาชิกในครอบครัว ๔ - ๖ คน ร้อยละ ๕๓.๕๗ รองลงมา ร้อยละ ๓๒.๑๔ ที่มีสมาชิกครอบครัวอยู่ที่ ๑-๓ คน และมีช่วงรายได้ครัวเรือนใหญ่อยู่ต่ำกว่าเส้นความยากจนคิดเป็นร้อยละ ๘๖.๙๐ รองลงมามีรายได้อยู่สูงกว่าเส้นความยากจนที่ร้อยละ ๙.๕๒ และยังพบว่าพื้นที่อยู่อาศัยของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีลักษณะหมู่บ้าน/ชุมชน ร้อยละ ๕๔.๑๗ รองลงมาคือเมืองใหญ่ ร้อยละ ๒๕.๐๐ และส่วนใหญ่มีการสื่อสารโดยใช้ภาษาไทยกลาง ร้อยละ ๘๓.๓๓ รองลงมาคือภาษาถิ่นภาคอีสาน ร้อยละ ๑๐.๗๑ และภาษาถิ่นภาคใต้ ร้อยละ ๔.๑๗

ในส่วนของการกระทำผิดพบว่าส่วนใหญ่กระทำความผิดในฐานความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน ร้อยละ ๕๒.๙๘ และทราบอัตราโทษของตนเองแล้วคิดเป็นร้อยละ ๕๖.๕๕ อีก ร้อยละ ๔๑.๐๗ ยังไม่ทราบอัตราโทษที่ตนเองได้รับ

ตาราง ๔-๗ จำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้มีส่วนได้เสียในกระบวนการยุติธรรม

รายละเอียด	จำนวน (คน)	ร้อยละ
สถานที่		
เรือนจำกลางพิเศษกรุงเทพมหานคร	๑๒๗	๗๕.๖๐
สถานีตำรวจนครบาลตลิ่งชัน	๔	๒.๓๘
สถานีตำรวจนครบาลบางยี่ขัน	๓๗	๒๒.๐๒
รวม	๑๖๘	๑๐๐
เพศ		
ชาย	๑๖๓	๙๗.๐๒
หญิง	๓	๑.๗๙
เพศทางเลือก	๒	๑.๑๙
รวม	๑๖๘	๑๐๐
อายุ		
๑๘ - ๒๙ ปี	๔๒	๒๕.๐๐
๓๐ - ๔๕ ปี	๗๘	๔๖.๔๓
๔๖ - ๕๙ ปี	๓๐	๑๗.๘๖
๖๐ ปี ขึ้นไป	๑๘	๑๐.๗๑
รวม	๑๖๘	๑๐๐
สถานภาพสมรส		
โสดหรือไม่เคยแต่งงานมาก่อน	๖๕	๓๘.๖๙
สมรสโดยการจดทะเบียน	๒๖	๑๕.๔๘
หม้าย	๕	๒.๙๘
หย่าร้าง	๒๒	๑๓.๑๐
แยกกันอยู่โดยไม่หย่าร้าง	๑๐	๕.๙๕
อยู่ด้วยกันโดยไม่ได้แต่ง/จดทะเบียน	๔๐	๒๓.๘๑
รวม	๑๖๘	๑๐๐

รายงานฉบับสมบูรณ์

เสนอ สำนักงานกิจการยุติธรรม

โดย สำนักงานศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

รายละเอียด	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เชื้อชาติ		
ไทย	๑๖๗	๙๙.๔๐
จีน	๐	๐.๐๐
ลาว	๐	๐.๐๐
มลายู	๐	๐.๐๐
มอญ	๐	๐.๐๐
อื่น ๆ	๑	๐.๖๐
รวม	๑๖๘	๑๐๐
ศาสนา		
พุทธ	๑๕๗	๙๓.๔๕
คริสต์	๓	๑.๗๙
อิสลาม	๘	๔.๘
ผี	๐	๐.๐๐
ไม่นับถือ	๐	๐.๐๐
อื่น ๆ	๐	๐.๐๐
ไม่ทราบข้อมูล	๐	๐.๐๐
รวม	๑๖๘	๑๐๐
ระดับการศึกษา(สำเร็จการศึกษาสูงสุด)		
ไม่ได้เรียนหนังสือ	๕	๒.๙๘
ประถมศึกษาตอนต้น	๒๖	๑๕.๔๘
ประถมศึกษาตอนปลาย	๒๗	๑๖.๐๗
มัธยมศึกษาตอนต้น	๓๘	๒๒.๖๒
มัธยมศึกษาตอนปลาย	๒๕	๑๔.๘๘
อาชีวศึกษา (ปวช./ปวท./ปวส.)	๑๙	๑๑.๓๑
ปริญญาตรี	๒๐	๑๑.๙๐
สูงกว่าปริญญาตรีขึ้นไป	๗	๔.๑๗

รายงานฉบับสมบูรณ์

เสนอ สำนักงานกิจการยุติธรรม

โดย สำนักงานศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

รายละเอียด	จำนวน (คน)	ร้อยละ
อื่น ๆ	๐	๐.๐๐
ไม่ทราบข้อมูล	๑	๐.๖๐
รวม	๑๖๘	๑๐๐
อาชีพหลัก		
ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	๔	๒.๓๘
พนักงานเอกชน	๑๗	๑๐.๑๒
นักเรียน/นักศึกษา	๔	๒.๓๘
รับจ้างทั่วไป	๗๘	๔๖.๔๓
เกษตรกร	๙	๕.๓๖
ประมง	๑	๐.๖๐
ค้าขายเล็ก ๆ น้อย ๆ	๑๗	๑๐.๑๒
ประกอบธุรกิจขนาดใหญ่	๔	๒.๓๘
ธุรกิจส่วนตัวขนาดเล็กและย่อม (SME)	๒๕	๑๔.๘๘
องค์กรนอกภาครัฐ (NGOs)	๐	๐.๐๐
รับจ้างเอางานมาทำที่บ้าน	๐	๐.๐๐
ข้าราชการบำนาญ	๒	๑.๑๙
แม่บ้าน (มีรายได้)	๑	๐.๖๐
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	๓	๑.๗๙
อื่น ๆ	๓	๑.๗๙
รวม	๑๖๘	๑๐๐
จำนวนสมาชิกในครอบครัว		
๑-๓ คน	๕๔	๓๒.๑๔
๔-๖ คน	๙๐	๕๓.๕๗
๗ คน ขึ้นไป	๒๔	๑๔.๒๙
รวม	๑๖๘	๑๐๐

รายงานฉบับสมบูรณ์

เสนอ สำนักงานกิจการยุติธรรม

โดย สำนักงานศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

รายละเอียด	จำนวน (คน)	ร้อยละ
สถานภาพในครอบครัว		
หัวหน้าครอบครัว	๗๕	๔๔.๓๘
สมาชิกในครอบครัว	๙๓	๕๕.๐๓
รวม	๑๖๘	๑๐๐
รายได้โดยประมาณ		
ต่ำกว่าเส้นความยากจน น้อยกว่า ๑๐๐,๐๐๐ บาท/ปี	๑๕๕	๙๒.๒๖
สูงกว่าเส้นความยากจน มากกว่า ๑๐๐,๐๐๐ บาท/ปี	๗	๔.๑๗
ไม่ทราบข้อมูล	๖	๓.๕๗
รวม	๑๖๘	๑๐๐
ท่านพึงพอใจกับสถานะการเงินท่านเพียงใด		
พอใจที่ระดับ ๐	๓	๑.๗๙
พอใจที่ระดับ ๑	๓	๑.๗๙
พอใจที่ระดับ ๒	๖	๓.๕๗
พอใจที่ระดับ ๓	๖	๓.๕๗
พอใจที่ระดับ ๔	๙	๕.๓๖
พอใจที่ระดับ ๕	๗๐	๔๑.๖๗
พอใจที่ระดับ ๖	๑๗	๑๐.๑๒
พอใจที่ระดับ ๗	๑๘	๑๐.๗๑
พอใจที่ระดับ ๘	๑๔	๘.๓๓
พอใจที่ระดับ ๙	๓	๑.๗๙
พอใจที่ระดับ ๑๐	๑๕	๘.๙๓
ไม่ทราบข้อมูล	๔	๒.๓๘
รวม	๑๖๘	๑๐๐

รายงานฉบับสมบูรณ์

เสนอ สำนักงานกิจการยุติธรรม

โดย สำนักงานศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

รายละเอียด	จำนวน (คน)	ร้อยละ
รายได้ครอบครัวโดยประมาณ		
ต่ำกว่าเส้นความยากจน น้อยกว่า ๑๐๐,๐๐๐ บาท/ปี	๑๔๖	๘๖.๙๐
สูงกว่าเส้นความยากจน มากกว่า ๑๐๐,๐๐๐ บาท/ปี	๑๖	๙.๕๒
ไม่ทราบข้อมูล	๖	๓.๕๗
รวม	๑๖๘	๑๐๐
ท่านพึงพอใจกับสถานะการเงินของครอบครัวท่านเพียงใด		
พอใจที่ระดับ ๐	๔	๒.๓๘
พอใจที่ระดับ ๑	๒	๑.๑๙
พอใจที่ระดับ ๒	๕	๒.๙๘
พอใจที่ระดับ ๓	๑๐	๕.๙๕
พอใจที่ระดับ ๔	๙	๕.๓๖
พอใจที่ระดับ ๕	๖๑	๓๖.๓๑
พอใจที่ระดับ ๖	๒๑	๑๒.๕๐
พอใจที่ระดับ ๗	๑๔	๘.๓๓
พอใจที่ระดับ ๘	๑๔	๘.๓๓
พอใจที่ระดับ ๙	๗	๔.๑๗
พอใจที่ระดับ ๑๐	๑๓	๗.๗๔
ไม่ทราบข้อมูล	๘	๔.๗๖
รวม	๑๖๘	๑๐๐
พื้นที่อยู่อาศัยมีลักษณะเป็น		
เมืองใหญ่	๔๒	๒๕.๐๐
ชานเมืองหรือพื้นที่รอบนอกชานเมือง	๑๔	๘.๓๓
เมืองเล็กหรือเขตเมือง	๑๒	๗.๑๔
หมู่บ้าน/ชุมชน	๙๑	๕๔.๑๗
ไร่หรือบ้านในชนบท	๘	๔.๗๖

รายงานฉบับสมบูรณ์

เสนอ สำนักงานกิจการยุติธรรม

โดย สำนักงานศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

รายละเอียด	จำนวน (คน)	ร้อยละ
อื่น ๆ	๑	๐.๖๐
รวม	๑๖๘	๑๐๐
ภาษาที่ใช้สื่อสารเป็นประจำ		
ไทยกลาง	๑๔๐	๘๓.๓๓
ภาษาถิ่นเหนือ	๑	๐.๖๐
ภาษาถิ่นภาคอีสาน	๑๘	๑๐.๗๑
ภาษาถิ่นภาคใต้	๗	๔.๑๗
ภาษายาวีหรือมลายู	๐	๐.๐
ภาษาจีน	๐	๐.๐
ภาษาเฉพาะกลุ่มชาติพันธุ์	๐	๐.๐
ภาษาอื่น ๆ	๒	๑.๑๙
รวม	๑๖๘	๑๐๐
คดีที่เกี่ยวข้องจากการกระทำความผิดในฐานความผิด		
คดีเกี่ยวกับการก่อให้เกิดภัยอันตรายแก่ประชาชน	๓	๑.๗๙
คดีความผิดเกี่ยวกับเพศ	๑๑	๖.๕๘
คดีเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย	๓๔	๒๐.๒๔
คดีเกี่ยวกับเสรีภาพและชื่อเสียง	๓	๑.๗๙
คดีเกี่ยวกับทรัพย์สิน	๘๙	๕๒.๙๘
คดีอื่นๆ	๒๗	๑๖.๐๗
ไม่ทราบข้อมูล	๑	๐.๖๐
รวม	๑๖๘	๑๐๐
ท่านทราบอัตราโทษในคดีความผิดหรือไม่		
ทราบ	๙๕	๕๖.๕๕
ไม่ทราบ	๖๙	๔๑.๐๗
ไม่ทราบข้อมูล	๔	๒.๓๘
รวม	๑๖๘	๑๐๐

รายงานฉบับสมบูรณ์

เสนอ สำนักงานกิจการยุติธรรม

โดย สำนักงานศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

๒.๒) ข้อมูลด้านตัวชี้วัดกระบวนการยุติธรรม

การจัดเก็บข้อมูลด้านตัวชี้วัดกระบวนการยุติธรรมมาจากข้อคำถามในแบบสอบถามซึ่งมี ๕ ข้อหลัก ได้แก่

- (๑) ระยะเวลามาตรฐานที่กำหนดไว้ในกฎหมายแต่ละขั้นตอนปฏิบัติ โดยมีระบบให้ประชาชนตรวจสอบติดตาม (Tracking) ระยะเวลาในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม
- (๒) กระบวนการยุติธรรมมีการกำหนดมาตรการเชิงรุกด้านการบริหารจัดการให้มีความโปร่งใส และแจ้งให้ประชาชนรับทราบ
- (๓) มาตรการ/ระบบที่เอื้อต่อการป้องกันมิให้เกิดการเลือกปฏิบัติหรือผลประโยชน์
- (๔) หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมมีการทบทวนและปรับปรุงประสิทธิภาพเรื่องร้องเรียน
- (๕) การประเมินต้นทุนของกิจกรรมการเข้าถึงความยุติธรรม

(๑) ระยะเวลามาตรฐานที่กำหนดไว้ในกฎหมายแต่ละขั้นตอนปฏิบัติ โดยมีระบบให้ประชาชนตรวจสอบติดตาม (Tracking) ระยะเวลาในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม (G๔)

จากกลุ่มผู้ตอบแบบสำรวจ ตัวชี้วัด ระยะเวลามาตรฐานที่กำหนดไว้ในกฎหมายแต่ละขั้นตอนปฏิบัติ โดยมีระบบให้ประชาชนตรวจสอบติดตาม (Tracking) ระยะเวลาในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม พบว่าใช้เวลาในส่วนของการดำเนินคดีในชั้นศาลมากที่สุดเฉลี่ย ๔๐๗ วัน รองลงมาคือระยะเวลาที่ท่านถูกดำเนินคดีในชั้นสั่งฟ้องหรืออัยการเฉลี่ย ๑๖๘ วัน และระยะเวลาในกระบวนการยุติธรรมตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงปัจจุบันเฉลี่ยอยู่ที่ ๑,๒๙๙ วัน ดังตาราง ๔-๘

ตาราง ๔-๘ ระยะเวลาในกระบวนการยุติธรรม

ข้อความ	ระยะเวลาเฉลี่ย (วัน)	คิดเป็นหน่วยเดือน
ระยะเวลาที่ท่านแจ้งความหรือที่ท่านถูกดำเนินคดีในชั้นสืบสวนสอบสวน	๗๒	๒.๔
ระยะเวลาที่ท่านถูกดำเนินคดีในชั้นสั่งฟ้องหรืออัยการ	๑๖๘	๕.๖
ระยะเวลาถูกดำเนินคดีในชั้นศาล	๔๐๗	๑๓.๖
ระยะเวลาที่ท่านอยู่ในกระบวนการยุติธรรมตั้งแต่เริ่มต้นถึงปัจจุบัน	๑,๒๙๙	๔๓.๓

(๒) ตัวชี้วัดกระบวนการยุติธรรมมีการกำหนดมาตรการเชิงรุกด้านการบริหารจัดการให้มีความโปร่งใส และแจ้งให้ประชาชนรับทราบ (G๕)

จากตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามในส่วนของกระบวนการยุติธรรมมีการกำหนดมาตรการเชิงรุกด้านการบริหารจัดการให้มีความโปร่งใส และแจ้งให้ประชาชนรับทราบ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้ในเรื่องหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมมีความโปร่งใสในการใช้อำนาจตามกฎหมาย มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ ๔๖.๔ ซึ่งมีการรับรู้ในระดับที่ใกล้เคียงกับเรื่องหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมดำเนินการอย่างเคร่งครัดในการ

ป้องกันมิให้การแสวงหาประโยชน์ส่วนตัวโดยใช้อำนาจรัฐโดยมิชอบ หรือละเลยไม่ปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย ร้อยละ ๔๕.๒ และหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมมีการเปิดเผยความคืบหน้าและผลการดำเนินการเกี่ยวกับข้อร้องเรียนกับเจ้าหน้าที่ที่มีการใช้อำนาจโดยมิชอบแก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ประชาชนมีการรับรู้ข้อมูลที่น้อยที่สุด ร้อยละ ๓๑.๑ ดังตาราง ๔-๙

ตาราง ๔-๙ กระบวนการยุติธรรมมีการกำหนดมาตรการเชิงรุกด้านการบริหารจัดการให้มีความโปร่งใสและแจ้งให้ประชาชนรับทราบ

ข้อความ	รับรู้		ไม่รับรู้		ไม่แน่ใจ		ไม่มีความเห็น		ไม่ระบุ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมมีมาตรการตรวจสอบภายในเพื่อป้องกันการทุจริต	๖๙	๔๑.๑	๕๗	๓๓.๙	๒๗	๑๖.๑	๑๐	๖.๐	๔	๒.๔
หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมมีความโปร่งใสในการใช้อำนาจตามกฎหมาย	๗๘	๔๖.๔	๓๙	๒๓.๒	๓๖	๒๑.๔	๙	๕.๔	๕	๓.๐
หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมดำเนินการอย่างเคร่งครัดในการป้องกันมิให้การแสวงหาประโยชน์ส่วนตัวโดยใช้อำนาจรัฐโดยมิชอบ หรือละเลยไม่ปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย	๗๖	๔๕.๒	๔๙	๒๙.๒	๒๕	๑๔.๙	๑๒	๗.๑	๖	๓.๖
หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมมีมาตรการป้องกันการทุจริตของเจ้าหน้าที่	๗๒	๔๒.๙	๕๔	๓๑.๑	๒๕	๑๔.๙	๑๒	๗.๑	๔	๒.๔
หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมมีการเปิดช่องทางที่เข้าถึงได้ง่ายเพื่อให้ประชาชนร้องเรียนหรือพบข้อมูลทุจริตหรือใช้อำนาจโดยมิชอบของเจ้าหน้าที่รัฐ	๗๕	๔๔.๖	๕๒	๓๑.๐	๒๙	๑๗.๓	๙	๕.๔	๒	๑.๒
หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมมีการเปิดเผยความคืบหน้าและผลการดำเนินการเกี่ยวกับข้อร้องเรียนกับเจ้าหน้าที่ที่มีการใช้อำนาจโดยมิชอบแก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	๕๔	๓๒.๑	๖๕	๓๘.๗	๓๕	๒๐.๘	๑๑	๖.๕	๒	๑.๒

หมายเหตุ: ข้อมูลที่ผ่านการวิเคราะห์ที่ไม่ครบตามจำนวนกลุ่มตัวอย่าง เกิดจากจำนวนที่เป็น Missing ในทางสถิติยอมรับได้ (ถ้าจำนวน Missing น้อยกว่าร้อยละ ๕) ซึ่งไม่เป็นผลต่อการเปลี่ยนแปลงของผลลัพธ์มาก

(๓) มาตรการ/ระบบที่เอื้อต่อการป้องกันมิให้เกิดการเลือกปฏิบัติหรือผลประโยชน์ (G๖)

จากตัวอย่างที่ตอบแบบสำรวจในส่วนของ มาตรการ/ระบบที่เอื้อต่อการป้องกันมิให้เกิดการเลือกปฏิบัติหรือผลประโยชน์ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้ในส่วน ของ หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมมีช่องทางเพื่อรับเรื่องร้องเรียนจากประชาชนเพื่อป้องกันมิให้เกิดการเลือกปฏิบัติหรือรับผลประโยชน์ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๔๙.๔ นอกจากนี้ยังพบว่า หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมมีการวางระเบียบและข้อกำหนดเพื่อป้องกันการทุจริตและการเรียกรับผลประโยชน์ และการบังคับใช้ กฎระเบียบต่าง ๆ เพื่อป้องกันการทุจริต/เลือกปฏิบัติหรือรับผลประโยชน์จะต้องเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพในเวลาอันสมควร มีระดับการรับรู้เท่ากันอยู่ที่ร้อยละ ๔๕.๘ และเจ้าหน้าที่รัฐผู้มีหน้าที่รักษาฏข้อบังคับต่าง ๆ จะต้องถูกตรวจสอบว่าได้ใช้อำนาจของตนไปในทางที่มีขอบหรือโยประมาทเลินเล่อ มีการรับรู้น้อยที่สุด ร้อยละ ๓๘.๗ ดังตาราง ๔-๑๐

ตาราง ๔-๑๐ มาตรการ/ระบบที่เอื้อต่อการป้องกันมิให้เกิดการเลือกปฏิบัติหรือผลประโยชน์

ข้อความ	รับรู้		ไม่รับรู้		ไม่มีความเห็น		ไม่แน่ใจ		ไม่ระบุ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมมีการวางระเบียบและข้อกำหนดเพื่อป้องกันการทุจริตและการเรียกรับผลประโยชน์	๗๗	๔๕.๘	๕๓	๓๑.๕	๑๙	๑๑.๓	๑๒	๗.๑	๖	๓.๖
เจ้าหน้าที่รัฐผู้มีหน้าที่รักษาฏข้อบังคับต่าง ๆ จะต้องถูกตรวจสอบว่าได้ใช้อำนาจของตนไปในทางที่มีขอบหรือโยประมาทเลินเล่อ	๖๕	๓๘.๗	๖๐	๓๕.๗	๒๓	๑๓.๗	๑๔	๘.๓	๕	๓.๐
การบังคับใช้กฎระเบียบต่าง ๆ เพื่อป้องกันการทุจริต/เลือกปฏิบัติหรือรับผลประโยชน์จะต้องเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพในเวลาอันสมควร	๗๗	๔๕.๘	๔๖	๒๗.๔	๒๖	๑๕.๕	๑๒	๗.๑	๖	๓.๖
หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมมีช่องทางเพื่อรับเรื่องร้องเรียนจากประชาชนเพื่อป้องกันมิให้เกิดการเลือกปฏิบัติหรือรับผลประโยชน์	๘๓	๔๙.๔	๓๙	๒๓.๒	๒๗	๑๖.๑	๑๒	๗.๑	๖	๓.๖
หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมมีมาตรการเชิงรุกในการป้องกันมิให้เกิดการเลือกปฏิบัติหรือรับผลประโยชน์	๖๗	๓๙.๒	๔๙	๒๙.๒	๓๒	๑๙.๐	๑๓	๗.๗	๗	๔.๒

หมายเหตุ: ข้อมูลที่ผ่านการวิเคราะห์ไม่ครบตามจำนวนกลุ่มตัวอย่าง เกิดจากจำนวนที่เป็น Missing ในทางสถิติยอมรับได้ (ถ้าจำนวน Missing น้อยกว่าร้อยละ ๕) ซึ่งไม่เป็นผลต่อการเปลี่ยนแปลงของผลลัพธ์มาก

รายงานฉบับสมบูรณ์

เสนอ สำนักงานกิจการยุติธรรม

โดย สำนักงานศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

(๔) หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมมีการทบทวนและปรับปรุงประสิทธิภาพเรื่องร้องเรียน (G๗)

จากตัวอย่างที่ตอบแบบสำรวจในส่วนของ หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมมีการทบทวนและปรับปรุงประสิทธิภาพเรื่องร้องเรียน พบว่า หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมมีการแจ้งให้ประชาชนรับรู้สิทธิทางกฎหมายและสิทธิขั้นพื้นฐานตามหลักกระบวนการยุติธรรม กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นด้วยมากที่สุด ร้อยละ ๖๙.๖ รองลงมาคือ หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมมีแนวทางการดูแลแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดให้กลับคืนสู่สังคมอย่างปกติสุขและไม่หวนกลับมากระทำความผิดซ้ำ เห็นด้วยอยู่ที่ร้อยละ ๖๘.๕ ในส่วนของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ โดยไม่มีผู้ต้องหาจำเลยที่ถูกจับกุมโดยไม่ได้กระทำความผิด เห็นด้วยน้อยที่สุด ร้อยละ ๔๔.๖ ดังตาราง ๔-๑๑

ตาราง ๔-๑๑ หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมมีการทบทวนและปรับปรุงประสิทธิภาพเรื่องร้องเรียน

ข้อความ	เห็นด้วย		ไม่เห็นด้วย		ไม่แน่ใจ		ไม่มีความเห็น		ไม่ระบุ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมมีการแจ้งให้ประชาชนรับรู้สิทธิทางกฎหมายและสิทธิขั้นพื้นฐานตามหลักกระบวนการยุติธรรม	๑๑๗	๖๙.๖	๒๓	๑๓.๗	๑๕	๘.๙	๗	๔.๒	๖	๓.๖
หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมมีการควบคุมอาชญากรรมที่มีประสิทธิภาพ สร้างความปลอดภัยให้ประชาชนและสังคม	๑๐๗	๖๓.๗	๒๒	๑๓.๑	๒๓	๑๓.๗	๑๐	๖.๐	๖	๓.๖
หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมปฏิบัติงานด้วยความเคารพสิทธิเสรีภาพ ของประชาชนมีความเที่ยงตรง โปร่งใส ตรวจสอบได้	๙๒	๕๔.๘	๓๗	๒๒.๐	๒๓	๑๓.๗	๙	๕.๔	๗	๔.๒
หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมมีแนวทางการดูแลแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดให้กลับคืนสู่สังคมอย่างปกติสุขและไม่หวนกลับมากระทำความผิดซ้ำ	๑๑๕	๖๘.๕	๒๓	๑๓.๗	๑๖	๙.๕	๗	๔.๒	๖	๓.๖
หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม คัดกรอง ดูแล ผู้เสียหาย และผู้ถูกกล่าวหาอย่างเหมาะสม	๙๘	๕๘.๓	๓๐	๑๗.๙	๒๔	๑๔.๓	๘	๔.๘	๗	๔.๒
หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ โดยไม่มีผู้ต้องหาจำเลยที่ถูกจับกุมโดยไม่ได้กระทำความผิด	๗๕	๔๔.๖	๔๕	๒๖.๘	๒๔	๑๔.๓	๑๕	๘.๙	๘	๔.๘

รายงานฉบับสมบูรณ์

เสนอ สำนักงานกิจการยุติธรรม

โดย สำนักงานศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมสร้างความเชื่อมั่น เชื่อถือ ศรัทธาให้กับประชาชน	๙๔	๕๖.๐	๓๒	๑๙.๐	๒๓	๑๓.๗	๑๓	๗.๗	๕	๓.๐
หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมสามารถนำข้อร้องเรียนไปปรับปรุงและพัฒนาประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมได้	๑๑๔	๖๗.๙	๒๓	๑๓.๗	๑๘	๑๐.๗	๗	๔.๒	๕	๓.๐

หมายเหตุ: ข้อมูลที่ผ่านการวิเคราะห์ที่ไม่ครบตามจำนวนกลุ่มตัวอย่าง เกิดจากจำนวนที่เป็น Missing ในทางสถิติยอมรับได้ (ถ้าจำนวน Missing น้อยกว่าร้อยละ ๕) ซึ่งไม่เป็นผลต่อการเปลี่ยนแปลงของผลลัพธ์มาก

(๕) การประเมินต้นทุนของกิจกรรมการเข้าถึงความยุติธรรม (G๑๑)

จากตัวอย่างที่ตอบแบบสำรวจในส่วนของการประเมินต้นทุนของกิจกรรมการเข้าถึงความยุติธรรม พบว่า ต้นทุนการดำเนินการในกระบวนการยุติธรรมจะเสียค่าใช้จ่ายจำนวนมากในการวางเงินประกันการปล่อยตัวชั่วคราว (กรณีตกเป็นจำเลย) เฉลี่ยอยู่ที่ ๙๕,๔๑๑ บาท และมีค่าใช้จ่ายค่าพาหนะเดินทาง ที่พักระหว่างการดำเนินคดีตั้งแต่กระบวนการยุติธรรมตั้งแต่ต้นจนถึงสถานะปัจจุบัน อยู่ที่ ๒๙,๐๖๘ บาท รวมถึงค่าใช้จ่ายในการจ้างทนายความว่าในความคดีอาญา เฉลี่ย ๒๕,๖๖๔ บาท ซึ่งค่าใช้จ่ายในการดำเนินการในกระบวนการยุติธรรมทุกส่วนมีต้นทุนเฉลี่ยทั้งหมดอยู่ที่ ๑๗๓,๐๓๕ บาท ดังตาราง ๔-๑๒

ตาราง ๔-๑๒ การประเมินต้นทุนของกิจกรรมเข้าถึงความยุติธรรม

ข้อความ	ต้นทุนที่เสียไปคำนวณเป็นเงิน(บาท)
ค่าพาหนะเดินทาง ที่พักระหว่างการดำเนินคดีตั้งแต่กระบวนการยุติธรรมตั้งแต่ต้นจนถึงสถานะปัจจุบัน	๒๙,๐๖๘
ค่าใช้จ่ายในการจ้างทนายความว่าในความคดีอาญา	๒๕,๖๖๔
ค่าเอกสาร สำนวน ค่าฟ้อง เป็นต้น	๒,๕๐๘
ค่าธรรมเนียมและอื่น ๆ	๔๓๒
ค่าใช้จ่ายในการวางเงินประกันการปล่อยตัวชั่วคราว (กรณีตกเป็นจำเลย)	๙๕,๔๑๑
ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการคดีเกี่ยวกับการพิสูจน์ข้อเท็จจริง ค่าวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือที่ใช้การแสวงหาข้อเท็จจริงและหลักฐาน	๑,๓๖๕
ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องในคดีอาญา	๑๘,๕๘๕
รวม	๑๗๓,๐๓๕

รายงานฉบับสมบูรณ์

เสนอ สำนักงานกิจการยุติธรรม

โดย สำนักงานศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

๓) การเก็บข้อมูลสถิติทางการ (Administrative Data: AD)

จากการขอความอนุเคราะห์ข้อมูลจากหน่วยงานที่มีการจัดเก็บสถิติทางการตามตัวชี้วัดจำนวน ๗ ตัวชี้วัด ได้แก่ ตัวชี้วัดที่ ๒ (E๑) อัตราอาชญากรรม (Crime Rate) ต่อจำนวนประชากร ๑๐๐,๐๐๐ คน อัตราอาชญากรรมประกอบด้วย อาชญากรรมเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สิน ตัวชี้วัดที่ ๔ (G๑) จำนวนคดีและเรื่องร้องเรียนที่มีมูลและถึงที่สุด ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติที่ขัดกับศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ หรือการละเมิดสิทธิขั้นพื้นฐานมีจำนวนลดน้อยลง ตัวชี้วัดที่ ๖ (G๓) คดีที่มีการชี้มูลว่าเจ้าพนักงานของรัฐในกระบวนการยุติธรรมมีความบกพร่องในการปฏิบัติหน้าที่ การเลือกปฏิบัติ และ/หรือการทุจริตหรือถูกแทรกแซงมีจำนวนลดลงเมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา ตัวชี้วัดที่ ๑๕ (RE๑) ร้อยละของผู้พ้นโทษที่กลับมากระทำผิดซ้ำลดลง ตัวชี้วัดที่ ๑๖ (RE๒) ร้อยละ/สัดส่วนของผู้พ้นโทษที่สามารถกลับไปดำรงชีวิตในสังคมไทยได้อย่างปกติสุข ตัวชี้วัดที่ ๑๗ (A๑) สัดส่วนการคุ้มครองดูแล ผู้เสียหาย/เหยื่ออาชญากรรมและชดเชยความเสียหาย โดยได้รับการชดเชยเยียวยาจากภาครัฐมีจำนวนเพิ่มขึ้น และตัวชี้วัดที่ ๑๘ (A๒) จำนวนผู้ที่ถูกจับกุม/คุมขัง และภายหลังได้รับการปล่อยตัว เนื่องจากการพิสูจน์ว่าไม่มีความผิดที่ได้รับเงินชดเชยเยียวยาจากภาครัฐ โดยได้ข้อมูลจาก ๗ หน่วยงาน คือ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน สำนักงานคณะกรรมการการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ กรมราชทัณฑ์ และสำนักงานช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญา

ตาราง ๔-๑๓ การจัดเก็บข้อมูลแบบ Administrative Data ที่มีการจัดเก็บในหน่วยงาน

ตัวชี้วัด	หน่วยงาน	ช่วงเวลาในการจัดเก็บ
(E๑) อัตราอาชญากรรม (Crime Rate) ต่อจำนวนประชากร ๑๐๐,๐๐๐ คน อัตราอาชญากรรมประกอบด้วย อาชญากรรมเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สิน	สำนักงานตำรวจแห่งชาติ	๑ ต.ค. ๒๕๖๐ - ๓๐ ก.ย. ๒๕๖๑
	สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	๑ ม.ค. ๒๕๖๑ - ๓๑ ธ.ค. ๒๕๖๑
(G๑) จำนวนคดีและเรื่องร้องเรียนที่มีมูลและถึงที่สุด ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติที่ขัดกับศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ หรือการละเมิดสิทธิขั้นพื้นฐานมีจำนวนลดน้อยลง	สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ	๑ ม.ค. ๒๕๖๑ - ๓๑ ธ.ค. ๒๕๖๑
	กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ	ปีงบประมาณ ๒๕๖๑

รายงานฉบับสมบูรณ์

เสนอ สำนักงานกิจการยุติธรรม

โดย สำนักงานศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ตัวชี้วัด	หน่วยงาน	ช่วงเวลาในการจัดเก็บ
(G๓) คดีที่มีการชี้มูลว่าเจ้าพนักงานของรัฐในกระบวนการยุติธรรมมีความบกพร่องในการปฏิบัติหน้าที่ การเลือกปฏิบัติ และ/หรือการทุจริตหรือถูกแทรกแซงมีจำนวนลดลงเมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา	สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน	ปีงบประมาณ ๒๕๖๑
	สำนักงานคณะกรรมการการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ	ปีงบประมาณ ๒๕๖๑
(RE๑) ร้อยละของผู้พ้นโทษที่กลับมากระทำผิดซ้ำลดลง	กรมราชทัณฑ์	ปีงบประมาณ ๒๕๖๑
(RE๒) ร้อยละ/สัดส่วนของผู้พ้นโทษที่สามารถกลับไปดำรงชีวิตในสังคมไทยได้อย่างปกติสุข	กรมราชทัณฑ์	ปีงบประมาณ ๒๕๖๑
(A๑) สัดส่วนการคุ้มครองดูแล ผู้เสียหาย/เหยื่ออาชญากรรมและชดเชยความเสียหาย โดยได้รับการชดเชยเยียวยาจากภาครัฐมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น	สำนักงานช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญา	ปีงบประมาณ ๒๕๖๑
(A๒) จำนวนผู้ที่ถูกจับกุม/คุมขัง และภายหลังได้รับการปล่อยตัว เนื่องจากมีการพิสูจน์ว่าไม่มีความผิดที่ได้รับเงินชดเชยเยียวยาจากภาครัฐ	สำนักงานช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญา	ปีงบประมาณ ๒๕๖๑

จากตาราง ๔-๑๓ จะเห็นว่าช่วงเวลาในการจัดเก็บข้อมูลของแต่ละตัวชี้วัดต่างกัน และบางตัวชี้วัดมีช่วงเวลาในการจัดเก็บข้อมูลไม่ตรงตามที่กำหนด ซึ่งกำหนดไว้ในแต่ละตัวชี้วัดว่าจะจัดเก็บข้อมูลในระยะเวลา ๑ ปี แต่บางตัวชี้วัดที่ได้มาจากหน่วยงานนั้น เป็นการเก็บข้อมูลตามปีงบประมาณ ดังนั้นจากข้อมูลที่ได้รับมาจะต้องมีการวิเคราะห์และคำนวณต่อเพื่อให้ได้สถิติที่ตรงตามช่วงเวลาจัดเก็บข้อมูลที่ได้กำหนดไว้ (ดูวิธีคำนวณในข้อ ๔.๒ และรายละเอียดการเข้าสัมภาษณ์หน่วยงานในภาคผนวก คม)

๔) การจัดเก็บข้อมูลจากการประเมินตนเองโดยหน่วยงานและการอาศัยผู้เชี่ยวชาญ (Self - Assessment and Observation: SA&OB)

จากการขอความอนุเคราะห์ข้อมูลจากหน่วยงานที่มีการจัดเก็บข้อมูลจากการประเมินตนเองโดยหน่วยงานและการอาศัยผู้เชี่ยวชาญตามตัวชี้วัดจำนวน ๔ ตัวชี้วัด แต่ตัวชี้วัดที่มีข้อมูลในหน่วยงานต่าง ๆ มีเพียง ๒ ตัวชี้วัด ได้แก่ ตัวชี้วัดที่ ๑๑ (G๘) สัดส่วนความเหมาะสมของทรัพยากร ทั้งเครื่องมือ งบประมาณ และทรัพยากรมนุษย์ กับภาระงาน และตัวชี้วัดที่ ๑๒ (G๙) มีการวิเคราะห์และพัฒนาระบบทรัพยากรมนุษย์และการบริหารจัดการอย่างสม่ำเสมอ โดยได้ข้อมูลจาก ๒ หน่วยงาน คือ กรมคุมประพฤติ และกรมราชทัณฑ์

ตาราง ๔-๑๔ แสดงการจัดเก็บข้อมูลแบบ Self-Assessment and Observation ที่มีการจัดเก็บในหน่วยงาน

ตัวชี้วัด	หน่วยงาน	เวลาในการจัดเก็บ
(G๘) สัดส่วนความเหมาะสมของทรัพยากร ทั้งเครื่องมือ งบประมาณ และทรัพยากรมนุษย์ กับภาระงาน	กรมคุมประพฤติ	ปีงบประมาณ ๒๕๖๑
(G๙) มีการวิเคราะห์และพัฒนาระบบทรัพยากรมนุษย์และการบริหารจัดการอย่างสม่ำเสมอ	กรมราชทัณฑ์	ปีงบประมาณ ๒๕๖๒

จากตาราง ๔-๑๔ จะเห็นว่าช่วงเวลาในการจัดเก็บข้อมูลของทั้ง ๒ ตัวชี้วัดเป็นการจัดเก็บตามปีงบประมาณซึ่งไม่ตรงตามที่กำหนด จากที่กำหนดไว้ในแต่ละตัวชี้วัดมีช่วงเวลาในการจัดเก็บข้อมูล ๑ ปี ดังนั้นจากข้อมูลที่ได้รับมาจะต้องมีการวิเคราะห์และคำนวณต่อเพื่อให้ได้สถิติที่ตรงตามช่วงเวลาจัดเก็บข้อมูลที่ได้กำหนดไว้ (ดูวิธีคำนวณในข้อ ๔.๒ และรายละเอียดการสัมภาษณ์หน่วยงานในภาคผนวก คม)

๕) ผลการเก็บข้อมูลรายตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรม

กรอบตัวชี้วัดที่ ๑ ประชาชนรับรู้กฎหมายและสิทธิพื้นฐาน (Rights and Legal Knowledge)

ตัวชี้วัดที่ ๑ (R๑) สัดส่วนของประชาชนที่รับทราบช่องทางในการรับรู้สิทธิทางกฎหมายและความรู้พื้นฐานในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้โดยสะดวก

คำนิยาม:	ประชาชนที่รับรู้กฎหมายและสิทธิพื้นฐานในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้ เพื่อสะท้อนให้ทราบถึงการรับรู้สิทธิเมื่อต้องเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม เมื่อเกิดเหตุแล้วทราบว่าต้องไปติดต่อหรือประสานกับหน่วยงานใด โดยเฉพาะอย่างยิ่งสิทธิขั้นพื้นฐานตามหลักสากล (๑๔ ประการ)
วิธีการจัดเก็บ:	ใช้สถิติที่ผ่านการสำรวจจากประชาชน/สาธารณะ Public Survey (PS)
วิธีการคำนวณ:	สัดส่วนของประชาชนที่รับทราบช่องทางในการรับรู้สิทธิทางกฎหมายและความรู้พื้นฐาน ในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้โดยสะดวก = จำนวนคนที่รับทราบช่องทางในการรับรู้สิทธิทางกฎหมายและความรู้พื้นฐาน ในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้โดยสะดวก/จำนวนคนที่สำรวจ (ตัวอย่าง)
แหล่งข้อมูลที่ใช้อ้างอิง:	สถิติภาคประชาชน
หน่วยงานที่รับผิดชอบ:	กระทรวงยุติธรรม, สำนักงานกิจการยุติธรรม
ค่าเปรียบเทียบ:	การทดลองสำรวจเบื้องต้นพบว่าประชาชนรับรู้กฎหมายร้อยละ ๓๓.๗๓
ผลการสำรวจ R๑:	ร้อยละ ๒๘.๕๔

กรอบตัวชี้วัดที่ ๒ การควบคุมอาชญากรรมที่มีประสิทธิภาพ (Effective Crime Control)

ตัวชี้วัดที่ ๒ (E๑) อัตราอาชญากรรม (Crime Rate) ต่อจำนวนประชากร ๑๐๐,๐๐๐ คน อัตราอาชญากรรมประกอบด้วย อาชญากรรมเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สิน

คำนิยาม:	การกระทำใด ๆ ที่กฎหมายบัญญัติห้ามไว้ในสังคมที่เกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สิน
วิธีการจัดเก็บ:	สถิติทางการ(Administrative Data: AD) สถิติการสำรวจอาชญากรรมภาคประชาชน
วิธีการคำนวณ:	สถิติอาชญากรรมที่มีการรับแจ้งความระหว่างวันที่ ๑/๑/๖๐-๓๑/๑๒/๖๐ จำแนกเป็นคดีที่เกี่ยวกับร่างกาย ชีวิต และทรัพย์สิน
แหล่งข้อมูลที่ใช้อ้างอิง:	สถิติทางการสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ผลการสำรวจสถิติอาชญากรรมภาคประชาชน
หน่วยงานที่รับผิดชอบ:	สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, สำนักงานกิจการยุติธรรม, กระทรวงยุติธรรม
ค่าเปรียบเทียบ:	ผลจากการสำรวจประชาชนผู้ที่ตกเป็นเหยื่อ อยู่ที่จำนวน ๔,๖๕๐ คน/ประชากร ๑๐๐,๐๐๐ (ผลการสำรวจของสถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย ร่วมกับ คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์)
ผลการสำรวจ E๑:	ร้อยละ ๑.๐๓

กรอบตัวชี้วัดที่ ๒ การควบคุมอาชญากรรมที่มีประสิทธิภาพ (Effective Crime Control)

ตัวชี้วัดที่ ๓ (E๒) ความหวาดกลัวภัยอาชญากรรมของประชาชนลดลง

คำนิยาม:	ความรู้สึกลัวหวาดกลัวภัยอาชญากรรมของประชาชน ทั้งทางร่างกาย ชีวิต และทรัพย์สิน
วิธีการสำรวจ:	ใช้สถิติที่ผ่านการสำรวจจากประชาชน/สาธารณะ Public Survey (PS)
วิธีการคำนวณ:	พิจารณาจากระดับความหวาดกลัวภัยอาชญากรรม พิจารณาจากความรู้สึก การรับรู้ หรือพฤติกรรมที่แสดงออกให้เห็นถึงความหวาดกลัวภัยอาชญากรรมของประชาชน (๐-๑๐๐ คะแนน) ซึ่งเป็นวิธีการวัดและการคำนวณเมื่อต้องการวัดประสิทธิภาพ ความเชื่อมั่น หรือ การวัดประเด็นสาธารณะที่จำเป็นจะต้องสะท้อนระดับคะแนนจึงต้องวัดเป็นระดับเต็ม ๑๐๐ คะแนน
แหล่งข้อมูลที่ใช้อ้างอิง:	การสำรวจสถิติภาคประชาชนถึงความหวาดกลัวภัยอาชญากรรม
หน่วยงานที่รับผิดชอบ:	สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงานกิจการยุติธรรม, กระทรวงยุติธรรม
ค่าเปรียบเทียบ:	ผลการทดลองสำรวจผู้ที่หวาดกลัวภัยอาชญากรรมอยู่ที่ร้อยละ ๕๓.๖๘
ผลการสำรวจ E๒:	ร้อยละ ๕๒.๗๐

กรอบตัวชี้วัดที่ ๓ กระบวนการยุติธรรมบนพื้นฐานการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance Justice) ตัวชี้วัดที่ ๔ (G๑) จำนวนคดีและเรื่องร้องเรียนที่มีมูลและถึงที่สุด ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติที่ขัดกับศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ หรือการละเมิดสิทธิขั้นพื้นฐานมีจำนวนลดน้อยลง

คำนิยาม : จำนวนคดีและผู้ร้องเรียนที่มีมูลถึงที่สุดเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติที่ขัดกับศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ หรือการละเมิดสิทธิขั้นพื้นฐานหลักสิทธิมนุษยชนตามหลักกติการะบวนการยุติธรรมสากล ได้แก่ สิทธิในการไม่ถูกจับกุมคุมขังโดยอำเภอใจ สิทธิในการแจ้งเหตุผลและข้อกล่าวหาในการถูกจับกุม สิทธิในการสันนิษฐานว่าเป็นผู้บริสุทธิ์ และสิทธิในการได้รับการปล่อยตัวชั่วคราว ฯลฯ เป็นต้น นอกจากนั้นหมายรวมถึง ต้องไม่มีการละเมิดสิทธิเด็ดขาดที่ไม่อาจถูกพักใช้ได้ (non-derogable rights) เช่น ไม่มีการฆาตกรรม ไม่มีการทรมาน ไม่มีการบังคับบุคคลให้สูญหายโดยเจ้าหน้าที่รัฐ โดยต้องมีสัดส่วนจำนวนลดลง หมายเหตุแนบท้ายคำนิยาม: คดีถึงที่สุด อันหมายถึง ถึงที่สุดในกระบวนการและขั้นตอนของหน่วยงานนั้น ๆ ที่รับผิดชอบ

วิธีการสำรวจ: Administrative Data (AD)

วิธีการคำนวณ: จำนวนคดีและเรื่องร้องเรียนที่มีมูลและถึงที่สุดที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติที่ขัดกับศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ หรือการละเมิดสิทธิขั้นพื้นฐาน

แหล่งข้อมูลที่ใช้อ้างอิง: สถิติการชี้มูลว่ามีการละเมิดสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐาน และสิทธิที่ไม่อาจถูกพักใช้ได้

หน่วยงานที่รับผิดชอบ: กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

ค่าเปรียบเทียบ: ตัวเลขอ้างอิงจากการศึกษาของหน่วยงานที่เชื่อถือได้

ผลการสำรวจ G๑: สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ๒๐ เรื่อง
กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ๕๘๑ เรื่อง

กรอบตัวชี้วัดที่ ๓ กระบวนการยุติธรรมบนพื้นฐานการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance Justice) ตัวชี้วัดที่ ๕ (G๒) หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมมีการกำหนดตัวชี้วัดที่สะท้อนความถูกต้องและเที่ยงธรรม

คำนิยาม: หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมมีการวิเคราะห์กระบวนการที่พึงประสงค์ ตามบทบาทหน้าที่ของแต่ละหน่วยงาน บทบาทที่พึงประสงค์ ประกอบด้วย

- มีความเที่ยงตรง (Fairness and Accuracy)
- การปฏิบัติหน้าที่หลักอย่างเต็มที่ตามกฎหมายและเป็นไปตามกระบวนการอันควร (Due Process)
- ไม่มีการเลือกปฏิบัติ
- ความเป็นอิสระและเที่ยงธรรมไม่มีการแทรกแซงด้วยการทุจริตหรืออำนาจมิชอบ

หมายเหตุแนบท้ายคำนิยาม: บทบาทที่พึงประสงค์ คือ บทบาทอันเป็นหัวใจหลักของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม

วิธีการสำรวจ: Self-Assessment (SA) & Observation (OB)

วิธีการคำนวณ: ผลคะแนนจากการตรวจประเมินของหน่วยงานทุกหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมมีการวิเคราะห์กระบวนการที่พึงประสงค์

แหล่งข้อมูลที่ใช้อ้างอิง: รายงานการประเมินตนเองของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม

หน่วยงานที่รับผิดชอบ: หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม ดังนี้ คือ หน่วยงานด้านสืบสวนสอบสวน หน่วยงานด้านการสั่งและฟ้องคดี (งานอัยการ) หน่วยงานด้านการพิจารณา คดี หน่วยงานบังคับโทษ และหน่วยงานด้านการดูแลและคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน เช่นว่า กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ สำนักงานช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญา คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

ค่าเปรียบเทียบ: ผลการประเมินปีล่าสุดของแต่ละหน่วยงานมี

ผลการสำรวจ G๒: ไม่มี

กรอบตัวชี้วัดที่ ๓ กระบวนการยุติธรรมบนพื้นฐานการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance Justice) ตัวชี้วัดที่ ๖ (G๓) คดีที่มีการชี้มูลว่าเจ้าพนักงานของรัฐในกระบวนการยุติธรรมมีความบกพร่องในการปฏิบัติหน้าที่ การเลือกปฏิบัติ และ/หรือการทุจริตหรือถูกแทรกแซงมีจำนวนลดลงเมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา

คำนิยาม:	ความบกพร่องในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ปฏิบัติ ไม่ว่าจะเป็นการเลือกปฏิบัติ การทุจริตหรือการถูกแทรกแซงด้วยการทุจริตหรืออำนาจมิชอบ (ทุจริตคอร์รัปชัน)
	หมายเหตุแนบท้ายคำนิยาม: การจำแนกตามประเภทผู้ถูกร้องเรียน ให้จำแนกออกเป็นหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม ที่มีหน้าที่โดยตรงในการสืบสวนสอบสวน การสั่งฟ้องคดี การพิจารณาคดี การบังคับโทษ และหน่วยงานด้านการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน
วิธีการสำรวจ:	Administrative Data (AD)
ค่าเปรียบเทียบ:	จำนวนคดีหรือจำนวนเรื่องร้องเรียนที่เกี่ยวข้องกับความบกพร่องในการปฏิบัติหน้าที่ การเลือกปฏิบัติ และ/หรือการทุจริตหรือถูกแทรกแซง ระหว่างวันที่ ๑/๑/๖๐-๓๑/๑๒/๖๐ จำแนกประเภทผู้ถูกร้องเรียนเป็นหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม
แหล่งข้อมูลที่ใช้อ้างอิง:	สถิติการร้องเรียนและการชี้มูลความผิดจาก ป.ป.ช.
หน่วยงานที่รับผิดชอบ:	ป.ป.ช. และ ป.ป.ท.
ค่าเปรียบเทียบ:	ค่านวนคดีหรือจำนวนเรื่องร้องเรียนที่เกี่ยวข้องกับความบกพร่องในการปฏิบัติหน้าที่ การเลือกปฏิบัติ และ/หรือการทุจริตหรือถูกแทรกแซง ระหว่างวันที่ ๑/๑/๖๐-๓๑/๑๒/๖๐ จำแนกประเภทผู้ถูกร้องเรียนเป็นหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม
ผลการสำรวจ G๓:	สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน ๒,๗๖๕ เรื่อง สำนักงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ ๒๐๙ เรื่อง

กรอบตัวชี้วัดที่ ๓ กระบวนการยุติธรรมบนพื้นฐานการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance Justice) ตัวชี้วัดที่ ๗ (G๔) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการกำหนดระยะเวลามาตรฐานตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายในแต่ละขั้นตอนการปฏิบัติ โดยมีระบบให้ประชาชนสามารถตรวจสอบติดตาม (Tracking)

คำนิยาม:	ระยะเวลาที่มีการกำหนดตามกฎหมายเพื่อดำเนินคดีในกระบวนการยุติธรรมอาญา โดยพิจารณาจากกระบวนการตั้งต้นที่หน่วยงานสืบสวนรับเรื่องร้องเรียนจนถึงศาลตัดสินคดีถึงที่สุด
วิธีการสำรวจ:	User Survey (US)
วิธีการคำนวณ:	ระยะเวลาเฉลี่ยตั้งแต่เริ่มกระบวนการจนถึงที่สุด
แหล่งข้อมูลที่ใช้อ้างอิง:	ผลจากการสำรวจผู้ที่อยู่ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาตั้งแต่ชั้นเริ่มต้นจนถึงที่สุด ประกอบด้วย ผู้เสียหาย ผู้ต้องหา ผู้ต้องโทษ ครอบครัว
หน่วยงานที่รับผิดชอบ:	หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมแต่ละขั้นตอน
ค่าเปรียบเทียบ:	ผลการทดลองจัดเก็บจากผู้ที่อยู่ในกระบวนการยุติธรรม พบว่า ระยะเวลาโดยเฉลี่ยทั้งกระบวนการอยู่ที่ ๑ ปี ๖ เดือน
ผลการสำรวจ G๔:	๗ เดือน

กรอบตัวชี้วัดที่ ๓ กระบวนการยุติธรรมบนพื้นฐานการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance Justice) ตัวชี้วัดที่ ๘ (G๕) หน่วยงานในระบบกระบวนการยุติธรรมมีการกำหนดมาตรการเชิงรุกด้านการบริหารจัดการให้มีความโปร่งใสและแจ้งให้ประชาชนรับทราบ

คำนิยาม:	หน่วยงานต้องมีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ ประชาชนผู้มีส่วนได้เสียมีโอกาสรับรู้รับทราบกระบวนการ ขั้นตอนการบริหาร และประชาชนได้รับบริการอย่างสะดวก เป็นธรรม
วิธีการสำรวจ:	User Survey (US)
วิธีการคำนวณ:	คำนวณค่าสัดส่วนร้อยละของระดับการรับรู้ของผู้มีส่วนได้เสียว่าหน่วยงานในระบบกระบวนการยุติธรรมมีการกำหนดมาตรการเชิงรุกด้านการบริหารจัดการให้มีความโปร่งใสและแจ้งให้ประชาชนรับทราบ
แหล่งข้อมูลที่ใช้อ้างอิง:	ผลจากการสำรวจผู้ที่อยู่ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาตั้งแต่ชั้นเริ่มต้นจนถึงที่สุด ประกอบด้วย ผู้เสียหาย ผู้ต้องหา ผู้ต้องโทษ ครอบครัว
หน่วยงานที่รับผิดชอบ:	ทุกหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม
ค่าเปรียบเทียบ:	จากการทดลองจัดเก็บข้อมูลผู้ที่อยู่ในกระบวนการยุติธรรม พบว่า ร้อยละของการรับรู้ รับทราบ มาตรการเชิงรุกด้านการบริหารจัดการให้มีความโปร่งใส และแจ้งให้ประชาชนรับทราบ คิดเป็นร้อยละ ๔๓
ผลการสำรวจ G๕:	ร้อยละ ๕๗.๓๒

กรอบตัวชี้วัดที่ ๓ กระบวนการยุติธรรมบนพื้นฐานการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance Justice) ตัวชี้วัดที่ ๙ (G๖) หน่วยงานมีมาตรการ/ระบบที่เอื้อต่อการป้องกันมิให้เกิดการเลือกปฏิบัติหรือผลประโยชน์

คำนิยาม:	การที่ผู้เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรมรู้สึกว่าได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียม เป็นธรรมและไม่ถูกเลือกปฏิบัติจากเจ้าหน้าที่หรือหน่วยงาน หมายถึง การเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้อย่างเท่าเทียมไม่ถูกแบ่งแยก
วิธีการสำรวจ:	User Survey (US)
วิธีการคำนวณ :	ระดับการรับรู้ของผู้มีส่วนได้เสียว่าหน่วยงานมีมาตรการ/ระบบที่เอื้อต่อการป้องกันมิให้เกิดการเลือกปฏิบัติหรือผลประโยชน์
แหล่งข้อมูลที่ใช้อ้างอิง:	ผลจากการสำรวจผู้ที่อยู่ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาดังแต่ชั้นเริ่มต้นจนถึงที่สุด ประกอบด้วย ผู้เสียหาย ผู้ต้องหา ผู้ต้องโทษ ครอบครัว
หน่วยงานที่รับผิดชอบ:	ทุกหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม
ค่าเปรียบเทียบ:	จากการทดลองจัดเก็บข้อมูลผู้ที่อยู่ในกระบวนการยุติธรรม พบว่า มีการรับรู้หน่วยงานมีมาตรการ/ระบบที่เอื้อต่อการป้องกันมิให้เกิดการเลือกปฏิบัติหรือผลประโยชน์ร้อยละ ๕๑.๘๖
ผลการสำรวจ G๖:	ร้อยละ ๕๙.๙๒

กรอบตัวชี้วัดที่ ๓ กระบวนการยุติธรรมบนพื้นฐานการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance Justice) ตัวชี้วัดที่ ๑๐ (G๗) หน่วยงานในระบบกระบวนการยุติธรรมมีการทบทวนและปรับปรุงประสิทธิภาพเรื่องร้องเรียน

คำนิยาม:	ประชาชน/ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถประเมินประสิทธิภาพการทำงานทั้งระบบของกระบวนการยุติธรรม และสามารถนำไปสู่การปรับปรุงพัฒนาประสิทธิภาพเรื่องร้องเรียนได้
วิธีการสำรวจ:	User Survey (US)
วิธีการคำนวณ:	ระดับการรับรู้ของผู้มีส่วนได้เสียว่าหน่วยงานในระบบกระบวนการยุติธรรมมีการทบทวนและปรับปรุงประสิทธิภาพเรื่องร้องเรียน
แหล่งข้อมูลที่ใช้อ้างอิง:	ผลจากการสำรวจผู้ที่อยู่ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาตั้งแต่ชั้นเริ่มต้นจนถึงที่สุด ประกอบด้วย ผู้เสียหาย ผู้ต้องหา ผู้ต้องโทษ ครอบครัว
หน่วยงานที่รับผิดชอบ:	ทุกหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม
ค่าเปรียบเทียบ:	จากผลทดลองจัดเก็บพบว่าร้อยละ ๗๐.๓๖ รับรู้ว่าหน่วยงานในระบบกระบวนการยุติธรรมมีการทบทวนและปรับปรุงประสิทธิภาพเรื่องร้องเรียน
ผลการสำรวจ G๗:	ร้อยละ ๗๗.๒๑

กรอบตัวชี้วัดที่ ๓ กระบวนการยุติธรรมบนพื้นฐานการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance Justice) ตัวชี้วัดที่ ๑๑ (G๘) สัดส่วนความเหมาะสมของทรัพยากร ทั้งเครื่องมือ งบประมาณ และทรัพยากรมนุษย์ กับภาระงาน

คำนิยาม:	ความเหมาะสมเพียงพอของทรัพยากร ทั้งเรื่องบุคลากรและงบประมาณที่ได้รับมีการใช้จ่ายอย่างสมเหตุสมผลและมีความสอดคล้องกับพันธกิจหรือภาระงาน โดยจำแนกออกเป็น ความเหมาะสมของทรัพยากร เครื่องมือ งบประมาณ ทรัพยากรมนุษย์ กับภาระงาน
วิธีการสำรวจ:	Self-Assessment (SA) & Observation (OB)
วิธีการคำนวณ:	สัดส่วนความเหมาะสมของทรัพยากร ทั้งเครื่องมือ งบประมาณและทรัพยากรมนุษย์ กับภาระงานหรือภารกิจของหน่วยงาน
แหล่งข้อมูลที่ใช้อ้างอิง:	อาศัยข้อมูลจาก ก.พ.ร. หน่วยงานที่รับผิดชอบ: ทุกหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม
ค่าเปรียบเทียบ:	อาศัยตัวเลขในปีแรกที่มีการจัดเก็บข้อมูลที่ว่าด้วยสัดส่วนความเหมาะสมของทรัพยากร ทั้งเครื่องมือ งบประมาณ และทรัพยากรมนุษย์ กับภาระงาน
ผลการสำรวจ G๘:	กรมคุมประพฤติ เทียบมาตรฐานต่อเดือน ๑.๓๕

กรอบตัวชี้วัดที่ ๓ กระบวนการยุติธรรมบนพื้นฐานการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance Justice) ตัวชี้วัดที่ ๑๒ (G๙) มีมาตรการส่งเสริมคุณธรรมในการบริหารงานบุคคล และมีการตรวจประเมินการพัฒนาสมรรถภาพด้านการบริหารจัดการของหน่วยงาน ***คณะผู้วิจัยเสนอให้ปรับแก้ไขชื่อตัวชี้วัด “มีการวิเคราะห์และพัฒนาระบบทรัพยากรมนุษย์และการบริหารจัดการอย่างสม่ำเสมอ”

คำนิยาม:	การประเมินในหน่วยงานหรือความเหมาะสมในการปฏิบัติงานในกระบวนการทำงาน และมีการตรวจประเมินความเหมาะสมและขีดความสามารถของอุปกรณ์และเครื่องมือเครื่องใช้ในการปฏิบัติงาน และบุคลากรในการปฏิบัติงาน
วิธีการสำรวจ:	Self-Assessment (SA) & Observation (OB)
วิธีการคำนวณ:	ผลคะแนนจากการประเมินของหน่วยงานในประเด็นการมีมาตรการส่งเสริมคุณธรรมในการบริหารงานบุคคล และมีการตรวจประเมินการพัฒนาสมรรถภาพด้านการบริหารจัดการของหน่วยงาน
แหล่งข้อมูลที่ใช้อ้างอิง:	รายงานผลการประเมินผลการปฏิบัติราชการตามคำรับรองการปฏิบัติราชการของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม
หน่วยงานที่รับผิดชอบ:	ก.พ.ร. และ ก.พ.ร. ของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม
ค่าเปรียบเทียบ:	ยึดจากค่าเป้าหมายแรกที่เกิดขึ้นและนำมาเปรียบเทียบในปีต่อไป
ผลการสำรวจ G๙:	กรมราชทัณฑ์ ร้อยละ ๙๕

กรอบตัวชี้วัดที่ ๓ กระบวนการยุติธรรมบนพื้นฐานการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance Justice) ตัวชี้วัดที่ ๑๓ (G๑๐) หน่วยงานมีการจัดเก็บและบูรณาการข้อมูลกระบวนการยุติธรรมอย่างเป็นระบบ

คำนิยาม:	หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม มีการจัดเก็บข้อมูลของหน่วยงานตามตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญาทั้ง ๗ กรอบ ๒๑ ตัวชี้วัด และมีการบูรณาการข้อมูลระหว่างหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม
วิธีการสำรวจ:	Self-Assessment (SA) & Observation (OB)
วิธีการคำนวณ:	พิจารณาจากผลคะแนนจากการที่แต่ละหน่วยงานมีการตรวจประเมินสมรรถภาพด้านการจัดเก็บข้อมูลและการบูรณาการข้อมูลระหว่างหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม
แหล่งข้อมูลที่ใช้อ้างอิง:	รายงานผลการดำเนินการ
หน่วยงานที่รับผิดชอบ:	ทุกหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม
ค่าเปรียบเทียบ:	ยึดจากค่าเป้าหมายแรกที่ยึดเก็บและนำมาเปรียบเทียบในปีต่อไป
ผลการสำรวจ G๑๐:	ไม่มี

กรอบตัวชี้วัดที่ ๓ กระบวนการยุติธรรมบนพื้นฐานการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance Justice) ตัวชี้วัดที่ ๑๔ (G๑๑) หน่วยงานมีการจัดทำการวิเคราะห์ ประเมินต้นทุนของกิจกรรมการเข้าถึงความยุติธรรม

คำนิยาม:	ต้นทุนของกิจกรรมในการเข้าถึงความยุติธรรม เฉพาะในส่วนค่าใช้จ่ายของประชาชนที่เกิดขึ้นในการเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมตั้งแต่เริ่มต้นจนคดีถึงที่สุด หมายรวมถึงค่าเดินทาง ค่าจ้างทนายค่าเอกสาร หลักทรัพย์ประกันตัว เพื่อต่อสู้คดีและค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
วิธีการสำรวจ:	User Survey (US)
วิธีการคำนวณ:	ค่าใช้จ่ายของประชาชนที่เกิดขึ้นในการเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมตั้งแต่เริ่มต้นจนคดีถึงที่สุด
แหล่งข้อมูลที่ใช้อ้างอิง:	สำรวจจากผู้มีส่วนได้เสียโดยตรง เช่น ผู้เสียหาย ผู้ต้องหา ผู้ต้องโทษและครอบครัว
หน่วยงานที่รับผิดชอบ:	สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานศาลยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม
ค่าเปรียบเทียบ:	ต้องมีการประเมินต้นทุนการเข้าถึงความยุติธรรมเพื่อประเมินเป็นค่าเปรียบเทียบ และ/หรือ การใช้ผลการทดลองจัดเก็บเป็นค่าเปรียบเทียบเบื้องต้น
ผลการสำรวจ G๑๑:	๑๗๓,๐๓๕ บาทต่อคน

กรอบตัวชี้วัดที่ ๔ การกระทำผิดซ้ำลดลง (Reduced Recidivism)

ตัวชี้วัดที่ ๑๕ (RE๑) ร้อยละของผู้พ้นโทษที่กลับมากระทำผิดซ้ำลดลง

คำนิยาม:	ผู้ที่เคยทำผิดและได้รับโทษตามคำพิพากษา กลับมากระทำผิดซ้ำในทุกประเภทคดีมีอัตราลดลง หมายเหตุแนบท้ายคำนิยาม: โดยจำเลยที่กระทำผิดซ้ำ จะต้องเป็นจำเลยที่ได้รับคำพิพากษาและคดีถึงที่สุดแล้วเท่านั้น เนื่องจากให้ตรงกับข้อพิสูจน์และการสันนิษฐานตามหลักกระบวนการยุติธรรมว่า “ผู้ต้องหาต้องได้รับการสันนิษฐานว่าเป็นผู้บริสุทธิ์ไว้ก่อน จนกว่าคดีถึงที่สุด” หมายรวมถึงการกระทำผิดซ้ำทั้งในคดีเดิมและที่กระทำผิดในคดีใหม่
วิธีการสำรวจ:	Administrative Data (AD)
วิธีการคำนวณ:	พิจารณาจากร้อยละของผู้พ้นโทษที่กลับมากระทำผิดซ้ำ = จำนวนผู้กระทำผิดซ้ำ/จำนวนผู้พ้นโทษย้อนหลัง ๕ ปี
แหล่งข้อมูลที่ใช้อ้างอิง:	๑.) สถิติผู้พ้นโทษย้อนหลัง ๕ ปี ๒.) สถิติผู้กระทำผิดซ้ำที่มีการพิพากษาคดีถึงที่สุด ระหว่างวันที่ ๑/๑/๖๐-๓๑/๑๒/๖๐
หน่วยงานที่รับผิดชอบ:	กรมราชทัณฑ์, กรมคุมประพฤติ
ค่าเปรียบเทียบ:	ร้อยละ ๓.๖๙ สถิติที่มีการจัดเก็บข้อมูลโดยกรมราชทัณฑ์ และกรมคุมประพฤติ
ผลการสำรวจ RE๑:	กรมราชทัณฑ์ ร้อยละ ๒.๔๑ กรมคุมประพฤติ ร้อยละ ๐.๐๕

กรอบตัวชี้วัดที่ ๔ การกระทำผิดซ้ำลดลง (Reduced Recidivism)

ตัวชี้วัดที่ ๑๖ (RE๒) ร้อยละ/สัดส่วนของผู้พ้นโทษที่สามารถกลับไปดำรงชีวิตในสังคมไทยได้อย่างปกติสุข

คำนิยาม:	ผู้พ้นโทษมีการดำรงชีวิตที่เหมาะสมภายหลังการพ้นโทษ และมีความสุข โดยพิจารณาจาก ๓ ประเด็นดังนี้ (๑) ภาวะการมีงานทำ (๒) มีที่อยู่อาศัยเป็นหลักแหล่งและปลอดภัย (๓) มีสัมพันธภาพและการปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับครอบครัวและชุมชน
วิธีการสำรวจ:	Administrative Data (AD)
วิธีการคำนวณ:	มีเพียงข้อมูลของกรมคุมประพฤติที่มีการจัดเก็บเท่านั้น โดยมีการระบุถึงร้อยละของผู้พ้นโทษที่ได้รับการศึกษาและ/หรือมีงานทำ = ผู้พ้นโทษที่ได้รับการศึกษาและ/หรือมีงานทำที่ชอบด้วยกฎหมายหลังพ้นโทษ/ผู้พ้นโทษย้อนหลัง ๕ ปี
แหล่งข้อมูลที่ใช้อ้างอิง:	ผลการติดตามและประเมินผู้ต้องหาหรือผู้ต้องขังที่พ้นโทษ
หน่วยงานที่รับผิดชอบ:	สำนักงานยุติธรรมจังหวัด และ ศูนย์ยุติธรรมชุมชน กระทรวงยุติธรรม
ค่าเปรียบเทียบ:	ผลการทดลองจัดเก็บข้อมูลสถิติผู้ต้องขังที่ถูกคุมประพฤติมีการศึกษาและมียานทำงานอยู่ที่ร้อยละ ๔๙
ผลการสำรวจ RE๒:	กรมราชทัณฑ์ ร้อยละ ๙๐.๕๓

กรอบตัวชี้วัดที่ ๕ ผู้เสียหายและผู้ถูกกล่าวหาได้รับการคุ้มครองอย่างเหมาะสม (Appropriate Protection of Victims and the Accused) ตัวชี้วัดที่ ๑๗ (A๑) สัดส่วนการคุ้มครองดูแล ผู้เสียหาย/เหยื่ออาชญากรรมและชดเชยความเสียหายโดยได้รับการชดเชยเยียวยาจากภาครัฐมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น

คำนิยาม:	ผู้เสียหาย/เหยื่ออาชญากรรม ได้รับการปกป้องคุ้มครองและให้การได้รับความช่วยเหลือ ชดเชย เยียวยา โดยจำแนกลักษณะ (Characteristics) ของเหยื่อและผู้เสียหายในคดีอาชญากรรมที่เข้าข่ายในประเภทความผิด ๒ ลักษณะ ๔ ประเภท อ้างอิงตามมาตรา ๑๙ ของพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหายและค่าตอบแทน และค่าใช้จ่ายให้แก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ.๒๕๔๔ ประกอบด้วย ลักษณะที่ ๑ ความผิดเกี่ยวกับเพศ ลักษณะที่ ๒ ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย ๔ ประเภท คือ (๑) ความผิดต่อชีวิต (๒) ความผิดต่อร่างกาย (๓) ความผิดฐานทำร้าย (๔) ความผิดฐานทอดทิ้งเด็ก คนป่วยเจ็บหรือคนชรา
วิธีการสำรวจ:	Administrative Data (AD)
วิธีการคำนวณ:	จำนวนผู้เสียหาย/เหยื่ออาชญากรรมที่ได้รับการคุ้มครองดูแลและชดเชยความเสียหาย
แหล่งข้อมูลที่ใช้อ้างอิง:	๑.) สถิติผู้เสียหาย/เหยื่ออาชญากรรมที่ได้รับการคุ้มครองดูแลและชดเชยความเสียหาย ๒.) สถิติผู้เสียหาย/เหยื่ออาชญากรรม (คำนวณโดยอาศัยของปีงบประมาณตั้งแต่ วันที่ ๑ ตุลาคม พ.ศ.๒๕๖๐ - ๓๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๑)
หน่วยงานที่รับผิดชอบ:	สำนักงานช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญา กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กระทรวงยุติธรรม
ค่าเปรียบเทียบ:	จากผลการทดลองการจัดเก็บ ๓ ปีย้อนหลัง พบว่าในปีงบประมาณ ๒๕๕๘ - ๒๕๖๐ ผู้เสียหายที่ได้รับค่าชดเชยเฉลี่ยร้อยละ ๗๕.๕๐
ผลการสำรวจ A๑:	สำนักงานช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญา ร้อยละ ๗๔.๕๖

กรอบตัวชี้วัดที่ ๕ ผู้เสียหายและผู้ถูกกล่าวหาได้รับการคุ้มครองอย่างเหมาะสม (Appropriate Protection of Victims and the Accused) ตัวชี้วัดที่ ๑๘ (A๒) จำนวนผู้ที่ถูกจับกุม/คุมขังและภายหลังได้รับการปล่อยตัวเนื่องจากการพิสูจน์ว่าไม่มีความผิดที่ได้รับเงินชดเชยเยียวยาจากภาครัฐ

คำนิยาม: ผู้ที่ถูกจับกุม/คุมขัง โดยที่ไม่ได้กระทำความผิด และได้รับการพิสูจน์ตรวจสอบแล้วว่าไม่ได้กระทำความผิด ได้รับการชดเชย เยียวยาจากภาครัฐอย่างเหมาะสม (หมายรวมถึง ผู้ถูกจับกุมและคุมขังในฐานะ “จำเลย” และ “ผู้ถูกจับกุมและคุมขังระหว่างการสอบสวน”) โดยกำหนดคำนิยามแนบท้ายดังนี้

หมายเหตุแนบท้ายคำนิยาม: ผู้ถูกจับกุม/คุมขัง ทั้งในฐานะที่เป็น “จำเลย” และได้รับการปล่อยตัวตามตัวชี้วัดนี้ ต้องเข้าข่ายการชดเชยค่าตอบแทน และค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา ตามมาตรา ๒๐ ของของพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหายและค่าตอบแทน และค่าใช้จ่ายให้แก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ.๒๕๔๔ คือ

- (๑) จำเลยถูกดำเนินคดีโดยพนักงานอัยการ
- (๒) ถูกคุมขังระหว่างการพิจารณาคดี
- (๓) ปรากฏหลักฐานชัดเจนว่าจำเลยมิได้กระทำความผิดและมีการถอนฟ้องในระหว่างดำเนินคดี หรือ ปรากฏตามคำพิพากษาอันถึงที่สุดในคดีนั้นว่าข้อเท็จจริงฟังเป็นยุติว่าจำเลยมิได้เป็นผู้กระทำความผิดหรือการกระทำของจำเลยไม่เป็นความผิด

นอกจากนั้นหมายรวมถึง “ผู้ถูกจับกุมและผู้ถูกคุมขังระหว่างการสอบสวน” ตามระเบียบของสำนักงานกองทุนยุติธรรมว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการช่วยเหลือผู้ถูกละเมิดสิทธิมนุษยชนหรือผู้ได้รับผลกระทบจากการถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน ข้อ ๓ “จำเลยที่มีสิทธิได้รับค่าตอบแทน และค่าใช้จ่ายตามกฎหมายว่าด้วยค่าตอบแทนผู้เสียหายและค่าทดแทน และค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญาและถูกคุมขังระหว่างการสอบสวน”

วิธีการสำรวจ: Administrative Data (AD)

วิธีการคำนวณ: จำนวนผู้ที่ถูกจับกุมขัง และภายหลังได้รับการปล่อยตัว เนื่องจากการพิสูจน์ว่าไม่มีความผิด/จำนวนผู้ขอรับเงินช่วยเหลือและค่าชดเชยเยียวยาจากภาครัฐ

ค่าเปรียบเทียบ: ใช้ผลการทดลองจัดเก็บเป็นค่าเปรียบเทียบ

แหล่งข้อมูลที่ใช้อ้างอิง: ๑.) จำนวนผู้ที่ถูกจับกุมขัง และภายหลังได้รับการปล่อยตัว เนื่องจากมีการพิสูจน์ว่าไม่มีความผิด ๒.) จำนวนผู้ขอรับเงินช่วยเหลือและค่าชดเชยเยียวยาจากภาครัฐ

หน่วยงานที่รับผิดชอบ: สำนักงานช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญา กรมคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ กระทรวงยุติธรรม และ สำนักงานกองทุนยุติธรรม

ผลการสำรวจ A๒: สำนักงานช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญา ร้อยละ ๑๐.๔๖

กรอบตัวชี้วัดที่ ๖ ไม่มีผู้ต้องหา/จำเลยที่ถูกจับกุมโดยไม่ได้กระทำผิด (Do not have any Miscarriages of justice) ตัวชี้วัดที่ ๑๙ (D๑) หน่วยงานมีมาตรการในการตรวจสอบ เพื่อป้องกันการจับกุมผู้ต้องหา/จำเลยโดยไม่ได้กระทำผิด

คำนิยาม:	ไม่มีผู้ต้องหาหรือจำเลยที่ถูกจับกุมโดยไม่ได้กระทำผิด โดยหน่วยงานสืบสวนสอบสวน จับกุม และมีมาตรการ ขั้นตอน วิธีการที่ชัดเจนในการรวบรวมเอกสาร พยานหลักฐาน ในการดำเนินคดีกับผู้ต้องหา
วิธีการสำรวจ:	Administrative Data (AD)
วิธีการคำนวณ:	จำนวนการจับกุมผู้ต้องหา/จำเลยที่ได้กระทำผิด = จำนวนคดีที่ตำรวจหรือหน่วยงานสืบสวนสอบสวนส่งคดีไปอัยการทั้งหมด - จำนวนคดีทั้งหมดอัยการสั่งฟ้อง
แหล่งข้อมูลที่ใช้อ้างอิง:	ไม่พบ
หน่วยงานที่รับผิดชอบ:	สำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานศาลยุติธรรม
ค่าเปรียบเทียบ:	ใช้การอ้างอิงจากหน่วยงานที่น่าเชื่อถือ
ผลการสำรวจ D๑:	ไม่มี

กรอบตัวชี้วัดที่ ๖ ไม่มีผู้ต้องหา/จำเลยที่ถูกจับกุมโดยไม่ได้กระทำความผิด (Do not have any Miscarriages of justice) ตัวชี้วัดที่ ๒๐ (D๒) จำนวนคดีที่มีการรื้อฟื้นขึ้นมาเนื่องจากพบว่าการจับกุมผู้ต้องหา/จำเลย โดยไม่ได้กระทำความผิด

คำนิยาม:	ไม่มีผู้ต้องหาหรือจำเลยที่ถูกจับกุมโดยไม่ได้กระทำความผิด (จำนวนคดีที่รื้อฟื้นขึ้นมาและมีการพิจารณาตรวจสอบโดยศาลภายหลังว่ามีข้อเท็จจริงที่ผู้ต้องหาไม่ได้กระทำความผิดและถูกจับหรือคุมขัง อันสะท้อนประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรม)
วิธีการสำรวจ:	Administrative Data (AD)
วิธีการคำนวณ:	จำนวนคดีที่มีการรื้อฟื้นขึ้นมาเนื่องจากพบว่าการจับกุมผู้ต้องหา/จำเลย โดยไม่ได้กระทำความผิด
แหล่งข้อมูลที่ใช้อ้างอิง:	ไม่พบข้อมูล
หน่วยงานที่รับผิดชอบ:	สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานศาลยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม
ค่าเปรียบเทียบ:	ตัวเลขอ้างอิงจากการศึกษาของหน่วยงานที่เชื่อถือได้
ผลการสำรวจ D๒:	ไม่มี

กรอบตัวชี้วัดที่ ๗ ประชาชนเชื่อมั่น เชื่อถือ ศรัทธา ในกระบวนการยุติธรรม (Ensured Trust in Justice) ตัวชี้วัดที่ ๒๑ (ET๑) ร้อยละของประชาชนที่มีความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรมในภาพรวม

คำนิยาม:	เมื่อกระบวนการยุติธรรมได้ทำหน้าที่อย่างเต็มที่แล้ว เป้าหมายหลักเพื่อสะท้อนประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญาทั้งระบบ เพื่อให้ประชาชนมีความเชื่อมั่น เชื่อถือ ศรัทธา และไว้วางใจต่อกระบวนการยุติธรรม
วิธีการสำรวจ:	Public Survey (PS)
วิธีการคำนวณ:	ระดับความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรมในภาพรวมของประชาชน (๐-๑๐๐ คะแนน) เหตุที่ต้องกำหนดเป็นคะแนนเช่นนี้ เนื่องจากผลการศึกษาวิจัยโดยทั่วไป เมื่อต้องการวัดประสิทธิภาพ ความเชื่อมั่นหรือการวัดประเด็นสาธารณะที่จำเป็นจะต้องสะท้อนระดับคะแนนต้องวัดเป็นระดับเต็ม ๑๐๐ คะแนน เช่น โครงการจัดทำดัชนีชี้วัดความเป็นธรรมทางสังคม โดยคณะสังคมวิทยา และมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ร่วมกับ สกว. โดยใช้เกณฑ์ในการวัดระดับความเป็นธรรมทางสังคมที่คะแนน ๐-๑๐๐ เช่นเดียวกัน เพื่อให้เป็นค่ามาตรฐาน และสามารถเปรียบเทียบกับการจัดทำตัวชี้วัดกระบวนการยุติธรรมในระดับสากลเดียวกัน
แหล่งข้อมูลที่ใช้อ้างอิง:	สำรวจความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรมในภาพรวม โดยความเห็นของประชาชนทั่วประเทศ
หน่วยงานที่รับผิดชอบ:	กระทรวงยุติธรรม สำนักงานกิจการยุติธรรม
ค่าเปรียบเทียบ:	ผลทดลองจัดเก็บในภาพรวมพบว่าประชาชนเชื่อมั่นในประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรม ร้อยละ ๓๙.๐๘
ผลการสำรวจ ET๑:	ร้อยละ ๒๙.๒๑

๔.๒ การวิเคราะห์ข้อมูล และข้อเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหา และการกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมในอนาคตอย่างเป็นรูปธรรม

ตาราง ๔-๑๕ ผลการเปรียบเทียบข้อมูลรายตัวชี้วัดกระบวนการยุติธรรม

ลำดับ	ตัวชี้วัด	ค่าเปรียบเทียบ (ปี ๒๕๖๐)	ผลการศึกษา (ปี ๒๕๖๑)	หมายเหตุ
๑	(R๑) สัดส่วนของประชาชนที่รับทราบช่องทางในการรับรู้สิทธิทางกฎหมาย และความรู้พื้นฐานในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้โดยสะดวก	ร้อยละ ๓๓.๗๓ (PS)	ร้อยละ ๒๘.๕๔ (PS)	แย่งลง
๒	(E๑) อัตราอาชญากรรม (Crime Rate) ต่อจำนวนประชากร ๑๐๐,๐๐๐ คน อัตราอาชญากรรมประกอบด้วย อาชญากรรมเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สิน	-	ร้อยละ ๑.๐๓ (ที่มา: ระบบสารสนเทศ สถานีตำรวจ สำนักงาน ตำรวจแห่งชาติ)	ปีแรกที่จัดเก็บ (AD)
๓	(E๒) ความหวาดกลัวภัยอาชญากรรมของประชาชนลดลง	ร้อยละ ๕๓.๖๘ (PS)	ร้อยละ ๕๒.๗๐ (PS)	ดีขึ้น
๔	(G๑) จำนวนคดีและเรื่องร้องเรียนที่มีมูลและถึงที่สุด ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติที่ขัดกับศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ หรือการละเมิดสิทธิขั้นพื้นฐานมีจำนวนลดน้อยลง	-	สำนักงานคณะกรรมการ สิทธิมนุษยชนแห่งชาติ จำนวน ๒๐ เรื่อง กรมคุ้มครองสิทธิและ เสรีภาพ จำนวน ๕๘๑ เรื่อง	ปีแรกที่จัดเก็บ (AD)
๕	(G๒) หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม มีการกำหนดตัวชี้วัดที่สะท้อนความถูกต้องและเที่ยงธรรม	-	-ไม่มี-	ปีแรกที่จัดเก็บ (SA&OB)
๖	(G๓) คดีที่มีการชี้มูลว่าเจ้าพนักงานของรัฐในกระบวนการยุติธรรมมีความบกพร่องในการปฏิบัติหน้าที่ การเลือกปฏิบัติ และ/หรือการทุจริตหรือถูกแทรกแซงมีจำนวนลดลงเมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา	-	สำนักงานผู้ตรวจการ แผ่นดิน ๒,๗๖๕ คดีเป็น ร้อยละ ๖๒.๓๔ (ข้อมูลมา จากหนังสือรายงาน ประจำปี) สำนักงานป้องกันและ ปราบปรามการทุจริตใน ภาครัฐ จำนวน ๒๐๙ เรื่อง	ปีแรกที่จัดเก็บ (AD)

รายงานฉบับสมบูรณ์

เสนอ สำนักงานกิจการยุติธรรม

โดย สำนักงานศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ลำดับ	ตัวชี้วัด	ค่าเปรียบเทียบ (ปี ๒๕๖๐)	ผลการศึกษา (ปี ๒๕๖๑)	หมายเหตุ
๗	(G๔) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการกำหนด ระยะเวลามาตรฐานตามที่กำหนดไว้ใน กฎหมายในแต่ละขั้นตอนการปฏิบัติ โดยมีระบบให้ประชาชนสามารถ ตรวจสอบติดตาม (Tracking)	๑ ปี ๖ เดือน (US)	๗ เดือน (US)	ดีขึ้น?
๘	(G๕) หน่วยงานในระบบกระบวนการ ยุติธรรมมีการกำหนดมาตรการเชิงรุก ด้านการบริหารจัดการให้มีความโปร่งใส และแจ้งให้ประชาชนรับทราบ	ร้อยละ ๔๓.๒๑ (US)	ร้อยละ ๕๗.๓๒ (US)	ดีขึ้น
๙	(G๖) หน่วยงานมีมาตรการ/ระบบที่เอื้อ ต่อการป้องกันมิให้เกิดการเลือกปฏิบัติ หรือผลประโยชน์	ร้อยละ ๕๑.๘๖ (US)	ร้อยละ ๕๙.๙๒ (US)	ดีขึ้น
๑๐	(G๗) หน่วยงานในระบบกระบวนการ ยุติธรรมมีการทบทวนและปรับปรุง ประสิทธิภาพเรื่องร้องเรียน	ร้อยละ ๗๐.๓๖ (US)	ร้อยละ ๗๗.๒๑ (US)	ดีขึ้น
๑๑	(G๘) สัดส่วนความเหมาะสมของ ทรัพยากร ทั้งเครื่องมือ งบประมาณ และทรัพยากรมนุษย์ กับภาระงาน	-	กรมคุมประพฤติ เทียบ มาตรฐานต่อเดือน ๑.๓๕	ปีแรกที่จัดเก็บ (SA&OB)
๑๒	(G๙) มีการวิเคราะห์และพัฒนาระบบ ทรัพยากรมนุษย์และการบริหารจัดการ อย่างสม่ำเสมอ	-	กรมราชทัณฑ์ ร้อยละ ๙๕	ปีแรกที่จัดเก็บ (SA&OB)
๑๓	(G๑๐) หน่วยงานมีการจัดเก็บและ บูรณาการข้อมูลกระบวนการยุติธรรม อย่างเป็นระบบ	-	-ไม่มี-	ปีแรกที่จัดเก็บ (SA&OB)
๑๔	(G๑๑) หน่วยงานมีการจัดทำ การวิเคราะห์ ประเมินต้นทุนของกิจกรรม การเข้าถึงความยุติธรรม	๙๘,๐๐๐ บาทต่อคน (US)	๕๔๘,๕๘๔ บาทต่อคน MAX ๑๔,๐๐๐,๐๐๐ บาท ต่อคน ถ้าตัดเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ ๙๐ ออกจะได้ ๑๗๓,๐๓๕ บาท ต่อคน (US)	แย่งลง?

ลำดับ	ตัวชี้วัด	ค่าเปรียบเทียบ (ปี ๒๕๖๐)	ผลการศึกษา (ปี ๒๕๖๑)	หมายเหตุ
๑๕	(RE๑) ร้อยละของผู้พ้นโทษที่กลับมากระทำผิดซ้ำลดลง	ร้อยละ ๓.๖๙ (AD) (ที่มา: กรมคุมประพฤติ และ กรมราชทัณฑ์)	กรมราชทัณฑ์ ร้อยละ ๒.๔๑	ปีแรกที่จัดเก็บ
๑๖	(RE๒) ร้อยละ/สัดส่วนของผู้พ้นโทษที่สามารถกลับไปดำรงชีวิตในสังคมไทยได้อย่างปกติสุข	ร้อยละ ๔๙ (AD) (ที่มา: กรมคุมประพฤติ)	กรมราชทัณฑ์ ร้อยละ ๙๐.๕๓ ซึ่งข้อมูลเป็นปีงบประมาณ ๒๕๖๒ มีครบทั้ง ๓ องค์ประกอบ มีการคิดข้อมูลตามจำนวนของผู้ติดตาม	ปีแรกที่จัดเก็บ
๑๗.	(A๑) สัดส่วนการคุ้มครองดูแลผู้เสียหาย/เหยื่ออาชญากรรมและชดเชยความเสียหายโดยได้รับการชดเชยเยียวยาจากภาครัฐมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น	ร้อยละ ๗๕.๕๐ (AD) จากผลการทดลองจัดเก็บ ๓ ปี ย้อนหลัง (ที่มา: สำนักงานช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญา กรมคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ กระทรวงยุติธรรม)	สำนักงานช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญา ร้อยละ ๗๔.๕๖	แย่ง
๑๘.	(A๒) จำนวนผู้ที่ถูกจับกุม/คุมขัง และภายหลังได้รับการปล่อยตัว เนื่องจากมีการพิสูจน์ว่าไม่มีความผิดที่ได้รับเงินชดเชยเยียวยาจากภาครัฐ	ร้อยละ ๑๑.๖๑ (AD) ผลจากการทดลองการจัดเก็บ ๓ ปีย้อนหลัง พบว่าไม่ได้กระทำผิดและได้รับเงิน (ที่มา: สำนักงานช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญา กรมคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ กระทรวงยุติธรรม เยียวยาจากภาครัฐ)	สำนักงานช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญา ร้อยละ ๑๐.๔๖	แย่ง

ลำดับ	ตัวชี้วัด	ค่าเปรียบเทียบ (ปี ๒๕๖๐)	ผลการศึกษา (ปี ๒๕๖๑)	หมายเหตุ
๑๙.	(D๑) หน่วยงานมีมาตรการในการตรวจสอบ เพื่อป้องกันการจับกุมผู้ต้องหา/จำเลยโดยไม่ได้กระทำความผิด	-	-ไม่มี-	ปีแรกที่จัดเก็บ (AD)
๒๐.	(D๒) จำนวนคดีที่มีการร้องฟื้นขึ้นมาเนื่องจากพบว่ามี การจับกุมผู้ต้องหา/จำเลย โดยไม่ได้กระทำความผิด	-	-ไม่มี-	ปีแรกที่จัดเก็บ (AD)
๒๑.	(ET๑) ร้อยละของประชาชนที่มีความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรมในภาพรวม	ร้อยละ ๓๙.๐๘ (PS)	ร้อยละ ๒๙.๒๑ (PS)	แย่งลง

หมายเหตุ: PS คือ การสำรวจสถิติภาคประชาชน (Public Survey)

US คือ การสำรวจสถิติผู้มีส่วนได้เสีย (User Survey)

AD คือ การสำรวจสถิติข้อมูลของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม (Administrative Data)

OB คือ การสังเกต (Observation)

SA คือ การประเมินตนเองโดยหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม (Self-Assessment)

กรอบตัวชี้วัดที่ ๑ ประชาชนรับรู้กฎหมายและสิทธิพื้นฐาน (Rights and Legal Knowledge)

๑) ตัวชี้วัด (R๑) สัดส่วนของประชาชนที่รับทราบช่องทางในการรับรู้สิทธิทางกฎหมายและความรู้พื้นฐานในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้โดยสะดวก

ผลการสำรวจในปี ๒๕๖๑ สัดส่วนของประชาชนในการรับรู้สิทธิทางกฎหมายและสิทธิขั้นพื้นฐานเมื่อต้องเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม อยู่ที่ร้อยละ ๒๘.๕๔ (PS) ซึ่งลดลงเมื่อเทียบกับปีก่อน (ค่าเปรียบเทียบ) ซึ่งอยู่ที่ร้อยละ ๓๓.๗๓ (PS) และต่ำกว่าค่าเป้าหมายที่จะต้องไม่น้อยกว่าร้อยละ ๔๐ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าประชาชนยังคงรับรู้สิทธิทางกฎหมายและสิทธิขั้นพื้นฐานเมื่อต้องเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมในจำนวนน้อยมาก

กรอบตัวชี้วัดที่ ๒ การควบคุมอาชญากรรมที่มีประสิทธิภาพ (Effective Crime Control)

๑) ตัวชี้วัดที่ (E๑) อัตราอาชญากรรม (Crime Rate) ต่อจำนวนประชากร ๑๐๐,๐๐๐ คน อัตราอาชญากรรมประกอบด้วย อาชญากรรมเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สิน

ผลการสำรวจในปี ๒๕๖๑ อัตราอาชญากรรม (Crime Rate) ต่อประชากร ๑๐๐,๐๐๐ คน อยู่ที่ร้อยละ ๑.๐๓ (AD) ซึ่งเป็นการจัดเก็บข้อมูลในปีแรก จึงยังไม่มีค่าเปรียบเทียบ

๒) ตัวชี้วัดที่ (E๒) ความหวาดกลัวภัยอาชญากรรมของประชาชนลดลง

ผลการสำรวจในปี ๒๕๖๑ ความรู้สึกหวาดกลัวภัยอาชญากรรมของประชาชน ทั้งทางร่างกาย ชีวิต และทรัพย์สิน อยู่ที่ร้อยละ ๕๒.๗๐ (PS) ซึ่งลดลงเล็กน้อยเมื่อเทียบกับปีก่อน (ค่าเปรียบเทียบ) ซึ่งอยู่ที่ร้อยละ ๕๓.๖๘ (PS)

กรอบตัวชี้วัดที่ ๓ กระบวนการยุติธรรมบนพื้นฐานการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance Justice)

๑) ตัวชี้วัดที่ (G๑) จำนวนคดีและเรื่องร้องเรียนที่มีมูลและถึงที่สุด ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติที่ขัดกับศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ หรือการละเมิดสิทธิขั้นพื้นฐานมีจำนวนลดน้อยลง

ผลการสำรวจในปี ๒๕๖๑ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ มีการชี้มูลว่ามีการปฏิบัติที่ขัดกับศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ หรือการละเมิดสิทธิขั้นพื้นฐาน จำนวน ๒๐ เรื่อง (AD) กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ จำนวน ๕๘๑ เรื่อง (AD) ซึ่งเป็นการจัดเก็บในปีแรก จึงไม่มีค่าเปรียบเทียบ

๒) ตัวชี้วัดที่ (G๒) หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมมีการกำหนดตัวชี้วัดที่สะท้อนความถูกต้องและเที่ยงธรรม

ไม่สามารถจัดเก็บข้อมูลในปี ๒๕๖๑ ได้ และไม่มีค่าเปรียบเทียบ (SA, OB)

๓) ตัวชี้วัดที่ (G๓) คดีที่มีการชี้มูลว่าเจ้าพนักงานของรัฐในกระบวนการยุติธรรมมีความบกพร่องในการปฏิบัติหน้าที่ การเลือกปฏิบัติ และ/หรือการทุจริตหรือถูกแทรกแซงมีจำนวนลดลงเมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา

ผลการสำรวจในปี ๒๕๖๑ มีจำนวนคดีที่สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินได้รับเรื่องร้องเรียนการทุจริต จำนวน ๒,๗๖๕ คิดเป็นร้อยละ ๖๒.๓๔ (AD) และสำนักงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (ปปท.) จำนวน ๒๐๙ เรื่อง (AD) ซึ่งเป็นการจัดเก็บในปีแรก จึงไม่มีค่าเปรียบเทียบ

๔) ตัวชี้วัดที่ (G๔) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการกำหนดระยะเวลามาตรฐานตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายในแต่ละขั้นตอนการปฏิบัติ โดยมีระบบให้ประชาชนสามารถตรวจสอบติดตาม (Tracking)

ผลการสำรวจในปี ๒๕๖๑ ระยะเวลาที่ใช้ในการดำเนินคดีเฉลี่ยอยู่ที่ ๗ เดือน (US) ซึ่งลดลงเมื่อเทียบกับปีก่อน (ค่าเปรียบเทียบ) ซึ่งอยู่ที่ ๑ ปี ๖ เดือน (US) (ค่าเป้าหมาย ระยะเวลาที่เหมาะสมในการดำเนินคดี ควรใช้ระยะเวลาตามที่กฎหมายกำหนดไว้ เช่น การสืบสวนสอบสวนของเจ้าพนักงานตำรวจ อัยการ ไม่ควรเกินกำหนดระยะเวลาที่ศาลอนุญาตให้ฝากขังจนกระทั่งมีการฟ้องหรือไม่ฟ้องคดี ในขั้นตอนการพิจารณาคดี ควรกำหนดตามความรุนแรงของโทษ เช่น คดีระบุโทษควรดำเนินการภายใน ๖ เดือน คดีที่มีอัตราโทษไม่เกิน ๑๐ ปี ควรแล้วเสร็จภายใน ๑๒ เดือน และคดีที่มีอัตราโทษเกิน ๑๐ ปีขึ้นไป ควรดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน ๓ ปี)

อย่างไรก็ตาม คณะผู้วิจัยตั้งข้อสังเกตว่าข้อมูลระยะเวลาที่ใช้ในการดำเนินคดีซึ่งได้จากการสำรวจผู้มีส่วนได้เสีย (User Survey) ดังกล่าวนั้น ไม่มีคำอธิบายได้ว่าเหตุใดข้อมูลระยะเวลาที่ใช้ในการดำเนินคดีของปี ๒๕๖๑ ดังกล่าวจึงลดลงเหลือเพียง ๗ เดือน จากระยะเวลาที่ใช้ในการดำเนินคดีเฉลี่ยที่ ๑ ปี ๖ เดือนในปีก่อน คณะผู้วิจัยสังเกตเห็นว่าข้อมูลด้านระยะเวลาดังกล่าวมักได้จากการประมาณการจากความทรงจำของผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งมีความคลาดเคลื่อนของข้อมูลค่อนข้างสูง คณะผู้วิจัยมีความเห็นว่ามีวิธีการจัดเก็บข้อมูลที่มีความน่าเชื่อถือมากกว่าคือการจัดเก็บสถิติจากหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม (Administrative Data) ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยข้อมูลรายคดีของแต่ละคดีตั้งแต่ขั้นตอนการสอบสวน (พนักงานสอบสวน) ขั้นตอนการส่งคดี (พนักงานอัยการ) ขั้นตอนการพิจารณาพิพากษาคดี (ศาล) จนถึงขั้นตอนการบังคับโทษ (กรมราชทัณฑ์) ที่ต่อเนื่องกัน ซึ่งประเทศไทยควรจะมีการจัดเก็บข้อมูลในลักษณะนี้ด้วย อย่างไรก็ตาม คณะผู้วิจัยไม่พบว่ามีการจัดเก็บข้อมูลในลักษณะดังกล่าว

๕) ตัวชี้วัดที่ (G๕) หน่วยงานในระบบกระบวนการยุติธรรมมีการกำหนดมาตรการเชิงรุกด้านการบริหารจัดการให้มีความโปร่งใสและแจ้งให้ประชาชนรับทราบ

ผลการสำรวจในปี ๒๕๖๑ ระดับการรับรู้ของผู้มีส่วนได้เสียว่าหน่วยงานในระบบกระบวนการยุติธรรมมีการกำหนดมาตรการเชิงรุกด้านการบริหารจัดการให้มีความโปร่งใสและแจ้งให้ประชาชนรับทราบ อยู่ที่ร้อยละ ๕๗.๓๒ (US) ซึ่งเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญเมื่อเทียบกับปีก่อน (ค่าเปรียบเทียบ) ซึ่งอยู่ที่ร้อยละ ๔๓.๒๑ (US)

๖) ตัวชี้วัดที่ (G๖) หน่วยงานมีมาตรการ/ระบบที่เอื้อต่อการป้องกันมิให้เกิดการเลือกปฏิบัติหรือผลประโยชน์

ผลการสำรวจในปี ๒๕๖๑ ระดับการรับรู้ของผู้มีส่วนได้เสียว่าหน่วยงานมีมาตรการ/ระบบที่เอื้อต่อการป้องกันมิให้เกิดการเลือกปฏิบัติหรือผลประโยชน์ อยู่ที่ร้อยละ ๕๙.๙๒ (US) ซึ่งเพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับปีก่อน (ค่าเปรียบเทียบ) ซึ่งอยู่ที่ร้อยละ ๕๑.๘๖ (US)

๓) ตัวชี้วัดที่ (G๓) หน่วยงานในระบบกระบวนการยุติธรรมมีการทบทวนและปรับปรุงประสิทธิภาพ เรื่องร้องเรียน

ผลการสำรวจในปี ๒๕๖๑ ระดับการรับรู้ของผู้มีส่วนได้เสียว่าหน่วยงานในระบบกระบวนการยุติธรรม มีการทบทวนและปรับปรุงประสิทธิภาพเรื่องร้องเรียน อยู่ที่ร้อยละ ๗๗.๒๑ (US) ซึ่งเพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับปีก่อน (ค่าเปรียบเทียบ) ซึ่งอยู่ที่ร้อยละ ๗๐.๓๖ (US)

๔) ตัวชี้วัดที่ (G๔) สัดส่วนความเหมาะสมของทรัพยากร ทั้งเครื่องมือ งบประมาณ และทรัพยากร มนุษย์ กับภาระงาน

ผลการสำรวจในปี ๒๕๖๑ คณะผู้วิจัยสามารถจัดเก็บข้อมูลสัดส่วนความเหมาะสมของทรัพยากร ทั้ง เครื่องมือ งบประมาณและทรัพยากรมนุษย์ กับภาระงานหรือภารกิจของหน่วยงาน ได้จากกรมคุมประพฤติ เพียงหน่วยงานเดียว โดยมีการเทียบมาตรฐานต่อเดือนที่ ๑.๓๕ (SA&OB) ซึ่งเป็นปีแรกในการจัดเก็บ

๕) ตัวชี้วัดที่ (G๕) มีการวิเคราะห์และพัฒนาระบบทรัพยากรมนุษย์และการบริหารจัดการอย่าง สม่าเสมอ

ผลการสำรวจในปี ๒๕๖๑ คณะผู้วิจัยสามารถจัดเก็บข้อมูลผลคะแนนจากการประเมินของหน่วยงาน ในประเด็นการมีมาตรการส่งเสริมคุณธรรมในการบริหารงานบุคคล และมีการตรวจประเมินการพัฒนา สมรรถภาพด้านการบริหารจัดการของหน่วยงาน ได้จากกรมราชทัณฑ์เพียงหน่วยงานเดียว โดยมีการเทียบ มาตรฐานอยู่ที่ร้อยละ ๙๕ (SA&OB) ซึ่งเป็นปีแรกในการจัดเก็บ

๑๐) ตัวชี้วัดที่ (G๑๐) หน่วยงานมีการจัดเก็บและบูรณาการข้อมูลกระบวนการยุติธรรมอย่างเป็น ระบบ

คณะผู้วิจัยไม่สามารถจัดเก็บข้อมูลผลคะแนนจากการที่แต่ละหน่วยงานมีการตรวจประเมิน สมรรถภาพด้านการจัดเก็บข้อมูลและการบูรณาการข้อมูลระหว่างหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม (SA&OB) ในปี ๒๕๖๑ ได้ และไม่มีค่าเปรียบเทียบ

คณะผู้วิจัยมีข้อสังเกตจากการเข้าสัมภาษณ์หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม พบว่าหน่วยงานใน กระบวนการยุติธรรมได้มีการบูรณาการข้อมูลระหว่างหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมอยู่บ้าง เช่น การ เชื่อมต่อข้อมูลกับกรมการปกครอง รวมถึงการใช้ระบบ DXC ของกระทรวงยุติธรรม แต่ไม่มีการจัดทำผล คะแนนจากการที่แต่ละหน่วยงานมีการตรวจประเมินสมรรถภาพด้านการจัดเก็บข้อมูลและการบูรณาการ ข้อมูลระหว่างหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมที่จะนำมาทำเป็นตัวชี้วัดนี้ได้

๑๑) ตัวชี้วัดที่ (G๑๑) หน่วยงานมีการจัดทำการวิเคราะห์ ประเมินต้นทุนของกิจกรรมการเข้าถึงความยุติธรรม

ตาราง ๔-๑๖ ผลการวิเคราะห์ประเมินต้นทุนของกิจกรรมการเข้าถึงความยุติธรรม

ข้อความ	ค่าเฉลี่ยคำนวณปกติ	ค่าเฉลี่ยตัด percentile๙๐
ค่าเดินทาง	๖๕,๐๑๑	๒๙,๐๖๘
ค่าจ้างทนาย	๗๖,๕๘๗	๒๕,๖๖๔
ค่าเอกสาร	๓,๗๐๙	๒,๕๐๘
ค่าธรรมเนียม	๔๓,๒๑๓	๔๓๒
ประกันตัว	๒๙๔,๗๙๒	๙๕,๔๑๑
ค่าดำเนินคดี	๔๐,๔๓๖	๑,๓๖๕
อื่น ๆ	๒๔,๗๓๗	๑๘,๕๘๕

ตาราง ๔-๑๗ ผลการวิเคราะห์ประเมินต้นทุนกิจกรรมการเข้าถึงความยุติธรรมตามฐานความผิด

รายการ ค่าใช้จ่าย	ฐานความผิด											
	ภัยอันตราย		เพศ		ชีวิต		เสรีภาพและชื่อเสียง		ทรัพย์สิน		อื่น ๆ	
	จำนวน ปกติ	ตัด percentile ๙๐	จำนวน ปกติ	ตัด percentile ๙๐	จำนวน ปกติ	ตัด percentile ๙๐	จำนวนปกติ	ตัด percentile ๙๐	จำนวน ปกติ	ตัด percentile ๙๐	จำนวน ปกติ	ตัด percentile ๙๐
ค่าเดินทาง	๓,๖๐๓	๓,๖๐๓	๙,๕๐๕	๑๐,๘๖๓	๒๖,๒๕๒	๒๖,๒๕๒	๑๕๕,๐๐๐	๑๕๕,๐๐๐	๙๓,๑๐๖	๓๓,๐๑๗	๒๘,๒๔๒	๔,๓๘๐
ค่าจ้างทนาย	-	-	๑๗,๕๐๖	๒๐,๐๐๗	๕๔,๕๕๖	๕๔,๕๕๖	๗๕,๐๐๐	๗๕,๐๐๐	๙๑,๘๓๑	๑๔,๙๒๒	๙๖,๓๖๘	๘,๕๗๙
ค่าเอกสาร	-	-	-	-	๘,๓๖๑	๘,๓๖๑	๒,๕๐๐	๒,๕๐๐	๒,๕๑๑	๕๒๙	๕,๔๕๕	๑,๔๒๙
ค่าธรรมเนียม	-	-	-	-	๘๓๓	๘๓๓	-	-	๖๙๘	๑๘๔	๓๖๔,๕๔๖	๑,๔๒๙
ประกันตัว	๒๐๐,๐๐๐	๒๐๐,๐๐๐	๗๕,๐๓๘	๘๕,๗๕๗	๙๑,๖๖๗	๙๑,๖๖๗	๓๐๐,๐๐๐	๓๐๐,๐๐๐	๔๒๙,๔๓๖	๑๐๐,๒๖๗	๑๕๔,๕๔๖	๐
ค่าดำเนินคดี	-	-	-	-	๑,๗๒๒	๑,๗๒๒	๑๐,๐๐๐	๑๐,๐๐๐	๗๐,๓๗๗	๗๙๐	๑,๘๑๙	๒,๘๕๘
อื่นๆ	๑๘,๐๐๐	๑๘,๐๐๐	๒๒,๓๗๙	๒๕,๕๗๖	๑๕,๙๐๐	๑๕,๙๐๐	๒๗,๕๐๐	๒๗,๕๐๐	๓๑,๗๘๔	๑๙,๕๙๔	๗,๖๘๓	๑๐,๖๔๔

ตาราง ๔-๑๘ ผลวิเคราะห์ประเมินต้นทุนกิจกรรมการเข้าถึงความยุติธรรมเฉลี่ยรวมทุกค่าใช้จ่าย

ค่าเฉลี่ยรวมทุกค่าใช้จ่าย	ค่าใช้จ่ายที่น้อยที่สุด	ค่าใช้จ่ายที่มากที่สุด	ค่าเฉลี่ยรวม
	๔.๐๐	๑,๐๙๕,๐๐๐	๑๗๓,๐๓๕

รายงานฉบับสมบูรณ์

เสนอ สำนักงานกิจการยุติธรรม

โดย สำนักงานศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ผลการสำรวจในปี ๒๕๖๑ ค่าใช้จ่ายของประชาชนที่เกิดขึ้นในการเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงที่สุดโดยเฉลี่ยแล้วมีจำนวน ๑๗๓,๐๓๕ บาทต่อคน (US) ในการจัดเก็บข้อมูลพบว่ามีผู้ตอบแบบสอบถามบางรายได้ให้ข้อมูลค่าใช้จ่ายในการเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมในจำนวนที่สูงมากจนผิดปกติและไม่น่าจะเป็นไปได้ โดยมีค่าสูงสุดที่ ๑๔,๐๐๐,๐๐๐ บาท และเมื่อคำนวณค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ยแล้วได้ ๕๔๘,๕๘๔ บาทต่อคน ซึ่งคณะผู้วิจัยเห็นว่าเป็นจำนวนที่ผิดปกติ คณะผู้วิจัยจึงได้ปรับปรุงข้อมูลโดยการจัดเรียงข้อมูลและคิดค่าเฉลี่ยใหม่โดยตัดข้อมูลที่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ ๙๐ ออกไป) ซึ่งเพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับปีก่อน (ค่าเปรียบเทียบ) ซึ่งอยู่ที่ ๔๘,๐๐๐ บาทต่อคน (US)

จากผลการสำรวจในครั้งนี้ คณะผู้วิจัยมีความเห็นว่าค่าใช้จ่ายของประชาชนที่เกิดขึ้นในการเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงที่สุดนั้นมีความหลากหลายทั้งในแง่ของประเภทค่าใช้จ่ายและจำนวนค่าใช้จ่ายในแต่ละประเภท อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาถึงโครงสร้างค่าใช้จ่ายของการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมแล้ว ควรแบ่งเป็นประเภทค่าใช้จ่ายออกเป็น ๒ ฝ่าย คือ (๑) ฝ่ายผู้ต้องหาหรือจำเลย และ (๒) ฝ่ายของผู้เสียหาย เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ใกล้เคียงกับข้อเท็จจริงแห่งคดีมากขึ้น โดยจัดแบ่งเป็นประเภทค่าใช้จ่ายหลัก ๆ ตามฐานความผิด คือ ๑) ค่าใช้จ่ายในการปล่อยตัวชั่วคราว (วงเงินประกันตัว) ซึ่งมีแต่เฉพาะฝ่ายผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญาและมีอัตราค่อนข้างตายตัวตามฐานความผิด ซึ่งจะได้รับคืนในภายหลังหากไม่ผิดสัญญาประกัน ๒) ค่าจ้างทนายความ, ๓) ค่าใช้จ่ายในการแสวงหาพยานหลักฐาน และ ๔) ค่าใช้จ่ายด้านค่าเดินทาง ที่พักและอื่น ๆ อันเกี่ยวกับการดำเนินคดีความ ทั้งนี้ การแบ่งประเภทค่าใช้จ่ายดังกล่าว ทำให้รัฐสามารถใช้มาตรการในการปรับลดค่าใช้จ่ายของประชาชนที่เกิดขึ้นในการเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงที่สุดได้ นอกจากนี้ วิธีการจัดเก็บข้อมูล ควรใช้วิธีการร่วมกันระหว่างการสำรวจสถิติภาคประชาชน (Public Survey) ได้แก่ ค่าจ้างทนายความ ค่าใช้จ่ายในการแสวงหาพยานหลักฐาน ค่าเดินทางและที่พักและอื่น ๆ กับการใช้ข้อมูลของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม (Administrative Data) ได้แก่ วงเงินประกันตัวหรือการปล่อยตัวชั่วคราว

กรอบตัวชี้วัดที่ ๔ การกระทำผิดซ้ำลดลง (Reduced Recidivism)

๑) ตัวชี้วัดที่ (RE๑) ร้อยละของผู้พ้นโทษที่กลับมากระทำผิดซ้ำลดลง

ตาราง ๔-๑๙ ผลการวิเคราะห์ร้อยละของผู้พ้นโทษที่กลับมากระทำผิดซ้ำ

ปีงบประมาณ	จำนวนผู้พ้นโทษที่ได้รับการปล่อยตัว	จำนวนผู้ต้องขังกลับมากระทำผิดซ้ำภายใน ๑ ปี
๒๕๖๑		
๒๕๖๐	๑๓๕,๗๑๗	
๒๕๕๙	๑๔๖,๙๗๑	
๒๕๕๘	๑๔๒,๑๒๕	
๒๕๕๗	๑๐๙,๘๓๘	
๒๕๕๖	๗๙,๐๗๘	
รวม	๖๑๓,๗๒๙	๑๔,๘๐๕
ร้อยละของผู้พ้นโทษที่กลับมากระทำผิดซ้ำ		๒.๔๑

ผลการสำรวจในปี ๒๕๖๑ ผู้ที่เคยทำผิดและได้รับโทษตามคำพิพากษา กลับมากระทำผิดซ้ำในทุกประเภทคดีโดยพิจารณาจากจำนวนผู้กระทำผิดซ้ำต่อจำนวนผู้พ้นโทษย้อนหลัง ๕ ปี โดยข้อมูลของกรมราชทัณฑ์ซึ่งจัดเก็บเป็นปีแรก อยู่ที่ร้อยละ ๒.๔๑ (AD)

เดิมคณะผู้วิจัยได้กำหนดค่าเปรียบเทียบจากข้อมูลของกรมคุมประพฤติเท่าที่คณะผู้วิจัยสามารถจัดเก็บข้อมูลได้ แต่เมื่อกรมราชทัณฑ์ได้มีการจัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการกระทำผิดซ้ำแล้วซึ่งครอบคลุมข้อมูลของผู้กระทำความผิดทั้งหมดทุกรายที่ได้รับโทษตามคำพิพากษา คณะผู้วิจัยมีความเห็นว่าควรจัดเก็บและใช้ข้อมูลการกระทำผิดซ้ำในปีถัด ๆ ไปจากข้อมูลของกรมราชทัณฑ์ เพื่อใช้เป็นค่าเปรียบเทียบและค่าเป้าหมายได้ต่อไป โดยไม่ต้องจัดเก็บและใช้ข้อมูลจากกรมคุมประพฤติเป็นค่าเปรียบเทียบอีก

๒) ตัวชี้วัดที่ (RE๒) ร้อยละ/สัดส่วนของผู้พ้นโทษที่สามารถกลับไปดำรงชีวิตในสังคมไทยได้อย่างปกติสุข

ข้อมูลจากกรมราชทัณฑ์ มีผู้พ้นโทษมีการดำรงชีวิตที่เหมาะสมภายหลังการพ้นโทษ และมีความปกติสุข จำนวนร้อยละ ๙๐.๕๓ (AD) ซึ่งเป็นการจัดเก็บเป็นปีแรก (ค่าเปรียบเทียบจากข้อมูลกรมคุมประพฤติซึ่งอยู่ที่ร้อยละ ๔๙ (AD))

คณะผู้วิจัยมีข้อสังเกตว่าข้อมูลดังกล่าวเป็นข้อมูลของปีงบประมาณ ๒๕๖๒ โดยเป็นการคำนวณจากจำนวนของผู้ที่กรมราชทัณฑ์สามารถติดตามได้ ซึ่งไม่ตรงกับวิธีการคำนวณตัวชี้วัด RE๒ ที่ได้กำหนดไว้เดิม อย่างไรก็ตาม ด้วยข้อจำกัดของวิธีการคำนวณที่ได้กำหนดไว้เดิมที่ต้องใช้ข้อมูลการติดตามผู้พ้นโทษย้อนหลัง ๕ ปี จึงทำให้ข้อมูลที่มีอยู่ในปัจจุบันไม่เพียงพอที่จะคำนวณร้อยละ/สัดส่วนของผู้พ้นโทษที่สามารถกลับไปดำรงชีวิตในสังคมไทยได้อย่างปกติสุขด้วยวิธีการคำนวณที่กำหนดไว้เดิมได้

คณะผู้วิจัยจึงมีความเห็นให้จัดเก็บและรายงานข้อมูลจากจำนวนของผู้ที่กรมราชทัณฑ์สามารถติดตามได้ไปพรากก่อน จนกว่าจะมีข้อมูลเพียงพอที่จะคำนวณร้อยละ/สัดส่วนของผู้พ้นโทษที่สามารถกลับไปดำรงชีวิตในสังคมไทยได้อย่างปกติสุขด้วยวิธีการคำนวณที่กำหนดไว้เดิมได้

กรอบตัวชี้วัดที่ ๕ ผู้เสียหายและผู้ถูกกล่าวหาได้รับการคุ้มครองอย่างเหมาะสม (Appropriate Protection of Victims and the Accused)

๑) ตัวชี้วัดที่ (A๑) สัดส่วนการคุ้มครองดูแล ผู้เสียหาย/เหยื่ออาชญากรรมและชดเชยความเสียหาย โดยได้รับการชดเชยเยียวยาจากภาครัฐมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น

ตาราง ๔-๒๐ ผลการวิเคราะห์ร้อยละของผู้เสียหายที่ได้รับการชดเชยเยียวยา

ปีงบประมาณ	จำนวนผู้เสียหาย	จำนวนผู้ที่ได้รับชดเชย	ร้อยละของผู้ที่ได้รับการชดเชย เยียวยา
๒๕๖๑	๑๖,๘๘๕.๐๐	๙,๙๓๔.๐๐	๕๘.๘๓
๒๕๖๐	๑๓,๗๖๗.๐๐	๑๑,๖๖๓.๐๐	๘๔.๗๒
๒๕๕๙	๑๖,๐๙๙.๐๐	๑๒,๘๙๘.๐๐	๘๐.๑๒
ค่าเฉลี่ยย้อนหลัง ๓ ปี			๗๔.๕๖

จากตาราง ๔-๒๐ แสดงถึงผลจากการวิเคราะห์ข้อมูล โดยคำนวณจากจำนวนผู้เสียหาย/เหยื่ออาชญากรรมที่ได้รับการคุ้มครองดูแลและชดเชยความเสียหายในแต่ละปีงบประมาณที่ปรากฏในช่องร้อยละของผู้ที่ได้รับการชดเชยเยียวยา ซึ่งผลการสำรวจในปี ๒๕๖๑ เมื่อผ่านการวิเคราะห์โดยค่าเฉลี่ยย้อนหลัง ๓ ปี พบว่า จำนวนผู้เสียหาย/เหยื่ออาชญากรรมที่ได้รับการคุ้มครองดูแลและชดเชยความเสียหายจากสำนักงานช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญา ร้อยละ ๗๔.๕๖ ซึ่งลดลงเล็กน้อยจากปีก่อน (ค่าเปรียบเทียบ) ที่ร้อยละ ๗๕.๕๐ (AD)

๒) ตัวชี้วัดที่ (A๒) จำนวนผู้ที่ถูกจับกุม/คุมขัง และภายหลังได้รับการปล่อยตัว เนื่องจากมีการพิสูจน์ว่าไม่มีความผิดที่ได้รับเงินชดเชยเยียวยาจากภาครัฐ

ตาราง ๔-๒๑ ผลการวิเคราะห์ร้อยละผู้ที่ถูกจับกุม/คุมขัง และได้รับการปล่อยตัว เนื่องจากไม่ได้กระทำความผิด ซึ่งได้รับการชดเชยเยียวยา

ปีงบประมาณ	จำนวนผู้ถูกคุมขังและได้รับการปล่อยตัว เนื่องจากมีการพิสูจน์ว่าไม่มีความผิด	จำนวนผู้ขอรับเงินช่วยเหลือและค่าชดเชยเยียวยาจากภาครัฐ	ร้อยละของผู้ที่ได้รับการชดเชยเยียวยา
๒๕๖๑	๕๙๒.๐๐	๖๔.๐๐	๑๐.๘๑
๒๕๖๐	๗๑๓.๐๐	๗๐.๐๐	๙.๘๒
๒๕๕๙	๘๔๗.๐๐	๙๑.๐๐	๑๐.๗๔
ค่าเฉลี่ยย้อนหลัง ๓ ปี			๑๐.๔๖

ผลการสำรวจในปี ๒๕๖๑ มีจำนวนผู้ที่ถูกจับกุมขัง และภายหลังได้รับการปล่อยตัว เนื่องจากมีการพิสูจน์ว่าไม่มีความผิด/จำนวนผู้ขอรับเงินช่วยเหลือและค่าชดเชยเยียวยาจากภาครัฐจากสำนักงานช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญา ร้อยละ ๑๐.๔๖ ซึ่งลดลงจากปีก่อน (ค่าเปรียบเทียบ) ที่ร้อยละ ๑๑.๖๑ (AD)

กรอบตัวชี้วัดที่ ๖ ไม่มีผู้ต้องหา/จำเลยที่ถูกจับกุมโดยไม่ได้กระทำความผิด (Do not have any Miscarriages of justice)

๑) ตัวชี้วัดที่ (D๑) หน่วยงานมีมาตรการในการตรวจสอบ เพื่อป้องกันการจับกุมผู้ต้องหา/จำเลยโดยไม่ได้กระทำความผิด

คณะผู้วิจัยไม่สามารถจัดเก็บข้อมูลในปี ๒๕๖๑ ได้ และไม่มีค่าเปรียบเทียบ

๒) ตัวชี้วัดที่ (D๒) จำนวนคดีที่มีการรื้อฟื้นขึ้นมาเนื่องจากพบว่ามี การจับกุมผู้ต้องหา/จำเลย โดยไม่ได้กระทำความผิด

คณะผู้วิจัยไม่สามารถจัดเก็บข้อมูลในปี ๒๕๖๑ ได้ และไม่มีค่าเปรียบเทียบ

กรอบตัวชี้วัดที่ ๗ ประชาชนเชื่อมั่น เชื่อถือ ศรัทธา ในกระบวนการยุติธรรม (Ensured Trust in Justice)

๑) ตัวชี้วัดที่ (ET๑) ร้อยละของประชาชนที่มีความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรมในภาพรวม

ผลการสำรวจในปี ๒๕๖๑ ความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรมในภาพรวมโดยความเห็นของประชาชนทั่วประเทศ อยู่ที่ร้อยละ ๒๙.๒๑ (PS) ซึ่งต่ำกว่าปีก่อน (ค่าเปรียบเทียบ) ที่ร้อยละ ๓๙.๐๘ (PS)

๔.๓ ปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหการจัดเก็บข้อมูลตัวชี้วัด

ตามกรอบตัวชี้วัดที่ ๑ ในเรื่องประชาชนรับรู้กฎหมายและสิทธิพื้นฐาน (Rights and Legal Knowledge) นั้น พบว่าประชาชนยังคงรับรู้ถึงสิทธิทางกฎหมายและสิทธิขั้นพื้นฐานเมื่อต้องเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมลดลงจากปีก่อน

ตามกรอบตัวชี้วัดที่ ๒ ในเรื่องการควบคุมอาชญากรรมที่มีประสิทธิภาพ (Effective Crime Control) สำหรับตัวชี้วัดที่ E๑ อัตราอาชญากรรม อัตราอาชญากรรมประกอบด้วย อาชญากรรมเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สิน นั้น เป็นการจัดเก็บข้อมูลในปีแรก จึงยังไม่มีค่าเปรียบเทียบ ซึ่งจะต้องมีการจัดเก็บข้อมูลในปีถัดไปจึงจะเปรียบเทียบตัวชี้วัดดังกล่าวได้ ส่วนตัวชี้วัดที่ E๒ พบว่าประชาชนมีความรู้สึกหวาดกลัวภัยอาชญากรรม ทั้งทางร่างกาย ชีวิต และทรัพย์สิน ลดลงเล็กน้อยเมื่อเทียบกับปีก่อน

ตามกรอบตัวชี้วัดที่ ๓ ในเรื่องกระบวนการยุติธรรมบนพื้นฐานการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance Justice) นั้น มีประเด็นที่สำคัญ ดังนี้

๑) ข้อมูลที่สามารถจัดเก็บได้ ได้แก่ ตัวชี้วัดที่ G๕ หน่วยงานในระบบกระบวนการยุติธรรมมีการกำหนดมาตรการเชิงรุกด้านการบริหารจัดการให้มีความโปร่งใสและแจ้งให้ประชาชนรับทราบ ตัวชี้วัดที่ (G๖) หน่วยงานมีมาตรการ/ระบบที่เอื้อต่อการป้องกันมิให้เกิดการเลือกปฏิบัติหรือผลประโยชน์ ตัวชี้วัดที่ (G๗) หน่วยงานในระบบกระบวนการยุติธรรมมีการทบทวนและปรับปรุงประสิทธิภาพเรื่องร้องเรียน ซึ่งได้ผลดีขึ้นทั้ง ๓ ตัวชี้วัด

๒) ข้อมูลที่คณะผู้วิจัยไม่สามารถจัดเก็บได้ คือ ตัวชี้วัดที่ G๒ หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมมีการกำหนดตัวชี้วัดที่สะท้อนความถูกต้องและเที่ยงธรรม และตัวชี้วัดที่ G๑๐ หน่วยงานมีการจัดเก็บและบูรณาการข้อมูลกระบวนการยุติธรรมอย่างเป็นระบบ

๓) ข้อมูลที่จัดเก็บได้เป็นปีแรก ได้แก่ ตัวชี้วัดที่ G๑ จำนวนคดีและเรื่องร้องเรียนที่มีมูลและถึงที่สุด ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติที่ขัดกับศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ หรือการละเมิดสิทธิขั้นพื้นฐาน ตัวชี้วัดที่ G๓ คดีที่มีการชี้มูลว่าเจ้าพนักงานของรัฐในกระบวนการยุติธรรมมีความบกพร่องในการปฏิบัติหน้าที่ การเลือกปฏิบัติ และ/หรือการทุจริตหรือถูกแทรกแซงมีจำนวนลดลงเมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา จึงไม่มีค่าเปรียบเทียบ ซึ่งจะต้องมีการจัดเก็บข้อมูลในปีถัดไปจึงจะเปรียบเทียบตัวชี้วัดดังกล่าวได้

๔) ข้อมูลที่คณะผู้วิจัยจัดเก็บได้เป็นบางหน่วยงาน ได้แก่ ตัวชี้วัดที่ G๘ สัดส่วนความเหมาะสมของทรัพยากร ทั้งเครื่องมือ งบประมาณ และทรัพยากรมนุษย์ กับภาระงาน ซึ่งจัดเก็บได้จากกรมคุมประพฤติเพียง

หน่วยงานเดียว และ ตัวชี้วัดที่ G๙ มีการวิเคราะห์และพัฒนาระบบทรัพยากรมนุษย์และการบริหารจัดการอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งจัดเก็บได้จากกรมราชทัณฑ์เพียงหน่วยงานเดียว

๕) ข้อมูลที่คณะผู้วิจัยจัดเก็บได้ แต่มีประเด็นเรื่องความน่าเชื่อถือของข้อมูล ได้แก่ ตัวชี้วัดที่ G๔ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการกำหนดระยะเวลามาตรฐานตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายในแต่ละขั้นตอนการปฏิบัติ โดยมีระบบให้ประชาชนสามารถตรวจสอบติดตาม (Tracking) และตัวชี้วัดที่ G๑๑ หน่วยงานมีการจัดทำ การวิเคราะห์ ประเมินต้นทุนของกิจกรรมการเข้าถึงความยุติธรรม ซึ่งคณะผู้วิจัยได้ตั้งข้อสังเกตไว้แล้ว

ตามกรอบตัวชี้วัดที่ ๔ ในเรื่องการกระทำผิดซ้ำลดลง (Reduced Recidivism) สำหรับตัวชี้วัดที่ RE๑ ร้อยละของผู้พ้นโทษที่กลับมากระทำผิดซ้ำลดลงนั้น คณะผู้วิจัยได้รับข้อมูลจากกรมราชทัณฑ์ซึ่งสามารถคำนวณตัวชี้วัดดังกล่าวได้เป็นปีแรก ส่วนตัวชี้วัดที่ RE๒ ร้อยละ/สัดส่วนของผู้พ้นโทษที่สามารถกลับไปดำรงชีวิตในสังคมไทยได้อย่างปกติสุขนั้น คณะผู้วิจัยได้รับข้อมูลจากกรมราชทัณฑ์ ซึ่งเป็นการจัดเก็บเป็นปีแรกเช่นกัน จึงยังไม่มีค่าเปรียบเทียบซึ่งจะต้องมีการจัดเก็บข้อมูลในปีถัดไปจึงจะเปรียบเทียบตัวชี้วัดทั้งสองตัวดังกล่าวได้

ตามกรอบตัวชี้วัดที่ ๕ ในเรื่องผู้เสียหายและผู้ถูกกล่าวหาได้รับการคุ้มครองอย่างเหมาะสม (Appropriate Protection of Victims and the Accused) สามารถจัดเก็บข้อมูลได้ทั้งตัวชี้วัดที่ (A๑) สัดส่วนการคุ้มครองดูแล ผู้เสียหาย/เหยื่ออาชญากรรมและชดเชยความเสียหาย โดยได้รับการชดเชยเยียวยาจากภาครัฐมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น และตัวชี้วัดที่ (A๒) จำนวนผู้ที่ถูกจับกุม/คุมขัง และภายหลังได้รับการปล่อยตัว เนื่องจากมีการพิสูจน์ว่าไม่มีความผิดที่ได้รับเงินชดเชยเยียวยาจากภาครัฐ ซึ่งการชดเชยความเสียหายยังคงต่ำกว่าค่าเป้าหมายอยู่เล็กน้อย

ตามกรอบตัวชี้วัดที่ ๖ ไม่มีผู้ต้องหา/จำเลยที่ถูกจับกุมโดยไม่ได้กระทำผิด (Do not have any Miscarriages of justice) คณะผู้วิจัยไม่สามารถจัดเก็บข้อมูลตัวชี้วัดที่ D๑ หน่วยงานมีมาตรการในการตรวจสอบ เพื่อป้องกันการจับกุมผู้ต้องหา/จำเลยโดยไม่ได้กระทำความผิด ส่วนตัวชี้วัดที่ (D๒) จำนวนคดีที่มีการรื้อฟื้นขึ้นมาเนื่องจากพบว่ามี การจับกุมผู้ต้องหา/จำเลย โดยไม่ได้กระทำความผิดนั้น คณะผู้วิจัยไม่พบข้อมูลว่ามีการรื้อฟื้นคดีขึ้นมาใหม่

ตามกรอบตัวชี้วัดที่ ๗ ประชาชนเชื่อมั่น เชื่อถือ ศรัทธา ในกระบวนการยุติธรรม (Ensured Trust in Justice) สำหรับตัวชี้วัดที่ (ET๑) ร้อยละของประชาชนที่มีความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรมในภาพรวม ยังคงกว่าปีก่อนอยู่มาก

ผลการสำรวจตัวชี้วัดทั้ง ๗ กรอบตัวชี้วัดดังกล่าว จะพบปัญหาในเรื่องการจัดทำฐานข้อมูลของหน่วยงานของรัฐในกระบวนการยุติธรรม ที่มีลักษณะที่มุ่งตอบสนองต่อหน่วยงานของตนเองเป็นหลัก และขาดการบูรณาการข้อมูลกระบวนการยุติธรรมอย่างเป็นระบบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อมูลรายคดีหรือรายบุคคล ซึ่งเริ่มตั้งแต่ในชั้นพนักงานสอบสวน ชั้นพนักงานอัยการ ชั้นศาล ชั้นราชทัณฑ์ รวมตลอดไปถึงกระบวนการบำบัดฟื้นฟูผู้กระทำความผิด นอกจากนั้น หลายหน่วยงานใช้ระบบในการจัดเก็บข้อมูลที่แตกต่างกัน การเชื่อมโยงข้อมูลเป็นเพียงเพื่อหน่วยงานของตนเป็นหลัก และจะต้องดำเนินการในลักษณะการทำความเข้าใจ

เป็นรายหน่วยงานไป การบูรณาการข้อมูลจึงยังคงมีอุปสรรคอยู่มาก โดยเฉพาะในสภาพการณ์ที่หน่วยงานต่าง ๆ ในกระบวนการยุติธรรมของไทยได้ถูกแบ่งแยกออกจากกันอย่างเด็ดขาดชัดเจนมาตั้งแต่อดีตจนยังรากลึกถึงปัจจุบัน ข้อมูลที่ได้มาจากแต่ละหน่วยงานจึงมีลักษณะขาดตอนและซ้อนทับกันอยู่มาก นอกจากนี้ ยังคงมีปัญหาและอุปสรรคในการจัดเก็บข้อมูลตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ซึ่งสรุปได้ดังนี้

(๑) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องส่วนใหญ่ยังไม่ทราบข้อมูลการจัดทำตัวชี้วัดกระบวนการยุติธรรมทางอาญา และบทบาทหน่วยงานของตนว่ามีความเกี่ยวข้องหรือรับผิดชอบในส่วนใด รวมทั้งที่มาและความสำคัญของการจัดเก็บข้อมูลตัวชี้วัดกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ซึ่งควรมีการทำความเข้าใจร่วมกัน โดยเฉพาะในแง่ของกระบวนการจัดเก็บ การใช้ประโยชน์ ตลอดจนกระบวนการในการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และนำไปใช้เพื่อนำไปสู่การปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมต่อไป

(๒) การจัดเก็บข้อมูลของหน่วยงานที่ดำเนินการอยู่แล้ว ข้อมูลบางส่วนยังไม่ตรงกับตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้อง บางส่วนไม่มีการจัดเก็บข้อมูลอย่างต่อเนื่อง หรือข้อมูลไม่ทันสมัย ทำให้ไม่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ และบางส่วนไม่เคยมีการจัดเก็บข้อมูล โดยในปี พ.ศ.๒๕๖๐ พบว่า ตัวชี้วัดที่สามารถจัดเก็บข้อมูลได้มีจำนวน ๑๗ ตัวชี้วัด จากทั้งหมด ๒๑ ตัวชี้วัด ซึ่งข้อมูลตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่ไม่สามารถจัดเก็บได้มีจำนวน ๔ ตัวชี้วัด ได้แก่ ตัวชี้วัดที่ G๒ หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมมีการกำหนดตัวชี้วัดที่สะท้อนความถูกต้องและเที่ยงธรรม ตัวชี้วัดที่ G๑๐ หน่วยงานมีการจัดเก็บและบูรณาการข้อมูลกระบวนการยุติธรรมอย่างเป็นระบบ ตัวชี้วัดที่ D๑ หน่วยงานมีมาตรการในการตรวจสอบเพื่อป้องกันการจับกุมผู้ต้องหา/จำเลยโดยไม่ได้กระทำความผิด ตัวชี้วัดที่ D๒ จำนวนคดีที่มีการรื้อฟื้นขึ้นมาจากพบว่ามี การจับกุมผู้ต้องหา/จำเลย โดยไม่ได้กระทำความผิด (แต่มีข้อสงสัยว่า ตัวชี้วัดที่ D๒ น่าจะเกิดจากการไม่มีการรื้อฟื้นคดีอาญาขึ้นพิจารณาใหม่มากกว่ากรณีไม่ได้มีการจัดเก็บข้อมูล เนื่องจากโดยหลักการของกฎหมายแล้ว การรื้อฟื้นคดีอาญาขึ้นพิจารณาใหม่ เป็นข้อยกเว้นของ “สภาพเด็ดขาดทางกฎหมายในทางรูปแบบ” หรือเป็นข้อยกเว้นของ “คำพิพากษาถึงที่สุด” ประการหนึ่งหนึ่ง ซึ่งจะต้องมีหลักเกณฑ์ที่เข้มงวดตามกฎหมายว่าด้วยการรื้อฟื้นคดีขึ้นพิจารณาใหม่)

(๓) กระบวนการในการจัดเก็บตัวชี้วัดจนถึงการนำมาใช้ประโยชน์ได้นั้น ต้องใช้ระยะเวลาเนื่องจากมีขั้นตอน และกระบวนการในการจัดทำค่ามาตรฐานกลาง (Baseline) ในแต่ละตัวชี้วัด รวมทั้งค่ามาตรฐานเปรียบเทียบ (Benchmark) หรือค่าเป้าหมาย (Target) เพื่อป้องกันตัวชี้วัดมีการพัฒนาการเป็นอย่างไร ซึ่งอาจต้องใช้เวลา ๓-๕ ปี ดังนั้น การใช้ประโยชน์ได้จริง รวมทั้งการประเมินประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมไทย โดยตัวชี้วัดชุดนี้เป็นเครื่องมือสะท้อนในภาพรวมคาดการณ์ว่าสามารถใช้ในปีที่ ๖ หรือ ๗ ภายหลังจากที่ได้มีการจัดเก็บข้อมูล

คณะผู้วิจัยได้นำเสนอปัญหาการจัดเก็บข้อมูลต่อที่ประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อระดมความคิดเห็นเพื่อพัฒนาคู่มือการจัดเก็บและวิเคราะห์ข้อมูลตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญา (เมื่อวันที่ ๒๘

พฤษภาคม ๒๕๖๒ ณ ห้องประชุม ปีปี ๒๐๖ โรงแรมเซ็นทรา บายเซ็นทาราศูนย์ราชการฯ ถนนแจ้งวัฒนะ) ซึ่งที่ประชุมได้ให้ข้อเสนอแนะในประเด็นต่าง ๆ โดยสรุปได้ดังนี้

(๑) ควรมีการปรับคำนิยาม และคำอธิบายตัวชี้วัดต่าง ๆ (Metadata) ให้สอดคล้องกับตัวชี้วัดตามแผนยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ข้อกฎหมาย และแผนปฏิรูปต่าง ๆ ของประเทศไทยซึ่งอยู่ระหว่างดำเนินการจัดทำ รวมทั้งตัวชี้วัดเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals–SDGs) เช่น ตัวชี้วัด E๒ ความหวาดกลัวภัยอาชญากรรม กับ SDG ๑๖.๑.๔ Proportion of population that feel safe walking alone around the area they live

(๒) ตัวชี้วัดบางตัว เช่น G๒ (หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมมีการกำหนดตัวชี้วัดที่สะท้อนความถูกต้องและเที่ยงธรรม) มีความเป็นนามธรรมสูงมาก ควรมีการกำหนดคำจำกัดความที่ชัดเจนว่าแต่ละคำมีความหมายอย่างไร มีอะไรที่สามารถบ่งชี้ถึงควมมีประสิทธิภาพที่เป็นรูปธรรมและจับต้องได้ โดยควรจัดทำออกมาในรูปของคู่มือการจัดเก็บข้อมูลตัวชี้วัด และอาจจะบ่งตัวอย่างจากหน่วยงานที่ดำเนินการแล้ว เช่น สำนักงานอัยการสูงสุด เป็นกรณีการจัดทำตัวชี้วัดจากการตรวจความบกพร่องในการสั่งฟ้อง/ไม่ฟ้องในแต่ละปี และความบกพร่องจากการไม่ทำตามระเบียบว่าด้วยการดำเนินคดีอาญาของพนักงานอัยการ เป็นต้น นอกจากนี้ เมื่อแต่ละหน่วยงานได้กำหนดตัวชี้วัดของตนเองแล้ว ควรมีการสอบถามกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องว่าเหมาะสมหรือไม่ เพราะทุกหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมมีความเกี่ยวข้องและเชื่อมโยงกัน ตั้งแต่ระดับต้นน้ำ กลางน้ำ จนถึงปลายน้ำ และควรมีกระบวนการและมาตรการที่ชัดเจนในการประเมินมาตรฐานของตัวชี้วัดร่วมกัน

(๓) ควรมีการประชุมกลุ่มย่อยเพื่อหารือในเรื่องการจัดเก็บ และการประเมินผลตัวชี้วัดบางตัวที่มีความเกี่ยวข้องกับหลายหน่วยงาน เช่น ตัวชี้วัด G๑๐ (หน่วยงานมีการจัดเก็บและบูรณาการข้อมูลกระบวนการยุติธรรมอย่างเป็นระบบ) และตัวชี้วัดที่ยังไม่พบว่าหน่วยงานใดที่จัดเก็บข้อมูลไว้ ซึ่งจะต้องมีการกำหนดหน่วยงานผู้รับผิดชอบหลัก หรือพิจารณาวิธีการที่จะได้มาซึ่งข้อมูล เช่น ตัวชี้วัด D๑ (หน่วยงานมีมาตรการในการตรวจสอบ เพื่อป้องกันการจับกุมผู้ต้องหา/จำเลย ที่ไม่ได้กระทำความผิด) และ ตัวชี้วัด D๒ (จำนวนคดีที่มีการร้องฟื้นขึ้นมาเนื่องจากพบว่าการจับกุมผู้ต้องหา/จำเลยที่ไม่ได้กระทำความผิด) เป็นต้น

(๔) ตัวชี้วัดบางตัวที่มีการกำหนดว่า “มี” หรือ “ไม่มี” ในเบื้องต้น ซึ่งหากหน่วยงานมีมาตรการดังกล่าวแล้ว ในขั้นต่อไปจะมีการกำหนดตัวชี้วัดในเชิงคุณภาพและประสิทธิภาพในอนาคต เช่น ตัวชี้วัด G๔ (หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการกำหนดระยะเวลามาตรฐานตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายในแต่ละขั้นตอนการปฏิบัติงาน โดยมีระบบให้ประชาชนสามารถตรวจสอบ (Tracking) ได้) ควรมีการหารือร่วมกันกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการกำหนดและเปลี่ยนแปลงตัวชี้วัดในขั้นตอนต่อไป

(๕) คู่มือการจัดเก็บตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ควรมีการระบุในเรื่องของระยะเวลาในการจัดเก็บให้ชัดเจนว่าเป็นการวัดตามปีงบประมาณ หรือปีปฏิทิน เพื่อให้มีความชัดเจนในการประเมินและเปรียบเทียบ

(๖) ตัวชี้วัดที่มีการกำหนดค่าเป้าหมาย เพิ่มหรือลด เป็นจำนวนร้อยละ ควรมีการระบุหน่วยของการคำนวณที่ชัดเจน

(๗) ในส่วนของการประเมินภาพรวมประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญาด้วยตัวชี้วัดกระทรวงยุติธรรมควรมีการกำหนดแนวทางการวิเคราะห์ ขั้นตอนการประเมิน รูปแบบของการรายงานผล ตลอดจนประโยชน์ในการใช้ผลการวิเคราะห์ เพื่อนำไปสู่ความเชื่อมั่นในกระบวนการยุติธรรมในภาพรวมที่ชัดเจน และแจ้งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ

(๘) ตัวชี้วัดที่จัดเก็บโดยวิธีการประเมินตนเอง (Self-Assessment) บางหน่วยงานมีการจัดเก็บข้อมูลในเชิงปริมาณ แต่ในขณะที่บางหน่วยงานจัดเก็บในเชิงคุณภาพ ซึ่งอาจมีปัญหาในการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล จึงควรทำความเข้าใจกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งหมดให้ชัดเจนว่าจะจัดเก็บข้อมูลอย่างไร

ข้อเสนอแนะแนวทางการจัดเก็บสำหรับตัวชี้วัดบางตัวชี้วัด ดังนี้

ตัวชี้วัด	ข้อเสนอแนะ
ตัวชี้วัด G๒ หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมมีการกำหนดตัวชี้วัดที่สะท้อนถึงความถูกต้องและเที่ยงธรรม	แต่ละหน่วยงานพิจารณากำหนดรายละเอียดในส่วนของตนเอง โดยพิจารณาจากพันธกิจ แก่นสาร หรือหัวใจในการปฏิบัติหน้าที่ขององค์กร ทั้งนี้ ประเมินประสิทธิภาพจาก ๑) ฝีมือในการทำงานขององค์กร ๒) สุขภาพ หรือความมีสมรรถภาพขององค์กรในการดำเนินการดังกล่าว โดยพิจารณาจากอุปกรณ์ วัสดุ งบประมาณ และการบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์ เป็นต้น ๓) ผลกระทบต่อสังคมอันเกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าว
ตัวชี้วัด G๗ หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมมีการทบทวนและปรับปรุงประสิทธิภาพเรื่องข้อร้องเรียน	ต้องมีความชัดเจนว่า จะประเมินในส่วนของประสิทธิภาพของระบบ หรือประสิทธิภาพในการรับมือกับข้อร้องเรียน หรือทั้ง ๒ ด้าน ซึ่งหากประเมินทั้ง ๒ ด้าน ควรใช้วิธีการประเมินแบบให้หน่วยงานประเมินตนเอง (SA) ควบคู่ไปกับการประเมินจากการสำรวจผู้รับบริการ (US) และควรมีการจัดทำแบบสอบถามมาตรฐานเพื่อให้แต่ละหน่วยงานพิจารณานำไปปรับใช้
ตัวชี้วัด G๑๐ หน่วยงานมีการจัดเก็บและบูรณาการข้อมูลอย่างเป็นระบบ	พิจารณาจาก ข้อมูลที่สามารถบูรณาการได้ มีกี่ชุด อะไรบ้าง - สำหรับข้อมูลชุดที่บูรณาการได้ ปัจจุบันสามารถบูรณาการข้อมูลได้แล้วร้อยละเท่าใด หากมีการจัดทำแผนการบูรณาการข้อมูลในภาพรวมผ่านศูนย์กลาง เช่น ศูนย์แลกเปลี่ยนข้อมูลกระบวนการยุติธรรม (DXC) ให้พิจารณาความสำเร็จ/ความก้าวหน้าตามแผน คิดเป็นร้อยละเท่าใด
ตัวชี้วัด G๑๑ หน่วยงานมีการจัดทำและวิเคราะห์ประเมินค่าต้นทุนของการเข้าถึงความยุติธรรม	สามารถใช้ Template ในการประเมินต้นทุนการเข้าถึงความยุติธรรม จากงานวิจัยของสำนักงานกิจการยุติธรรม เรื่อง การประเมินต้นทุนการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม เปรียบเทียบกระบวนการยุติธรรมกระแสหลัก และกระบวนการยุติธรรมทางเลือก ซึ่งจะมีตัวเลขบางส่วนอยู่แล้ว

รายงานฉบับสมบูรณ์

เสนอ สำนักงานกิจการยุติธรรม

โดย สำนักงานศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ตัวชี้วัด	ข้อเสนอแนะ
ตัวชี้วัด RE๒ ร้อยละ/สัดส่วนของผู้พ้นโทษที่สามารถกลับไปดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข	สามารถใช้นิยามตามมาตรฐานนานาชาติได้ ภาวะการทำงานที่เป็นปกติสุข เช่น มีรายได้ที่เท่ากับ หรือต่ำกว่าค่าเฉลี่ย ไม่เกินร้อยละ ๒๕ เมื่อเทียบกับบุคคลปกติที่มีวุฒิ รายได้ อายุ เท่ากัน และรายได้ควรเพิ่มขึ้นจนเท่ากับค่าเฉลี่ย เมื่อทำงานไป ๒-๓ ปี

คณะผู้วิจัยเสนอแนะแนวทางการดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) ดำเนินการสร้างการรับรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับชุดตัวชี้วัดประสิทธิภาพทางอาญา และการใช้ประโยชน์จากข้อมูลตัวชี้วัดดังกล่าว ทั้งในส่วนของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดเก็บข้อมูลตามตัวชี้วัด และในส่วนของสาธารณชนทั่วไป

(๒) สร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมที่เกี่ยวข้อง โดยการจัดทำข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) ด้านการให้ความร่วมมือในการจัดเก็บข้อมูล การเชื่อมโยงข้อมูล และใช้ประโยชน์จากตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญาร่วมกัน

(๓) จัดตั้งคณะทำงานขับเคลื่อนตัวชี้วัดกระบวนการยุติธรรมทางอาญา เพื่อทำหน้าที่ในการติดตาม แก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการจัดเก็บข้อมูลตามตัวชี้วัด เช่น การปรับแก้ไขคำนิยาม หรือคำอธิบายที่ใช้ในการจัดเก็บตัวชี้วัด (Metadata) สำหรับตัวชี้วัดที่ไม่สามารถจัดเก็บข้อมูลได้ เพื่อให้สามารถดำเนินการจัดเก็บข้อมูลได้ต่อไป รวมทั้งการแก้ไขค่าเป้าหมาย และค่าเป้าหมายเปรียบเทียบ (Benchmark) ต่าง ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับความเป็นจริง ตลอดจนส่งเสริมการนำตัวชี้วัดกระบวนการยุติธรรมทางอาญาไปใช้ประโยชน์ในเชิงนโยบายและการปฏิบัติ

(๔) จัดให้มีศูนย์กลาง หรือระบบที่รองรับข้อมูลตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ทั้ง ๒๑ ตัว เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานตาม MOU และวิเคราะห์ข้อมูล ทั้งในระดับตัวชี้วัด ระดับภาพรวมชุดตัวชี้วัดทั้ง ๗ ชุด และภาพรวมตัวชี้วัดทั้งหมด

(๕) เตรียมการด้านงบประมาณ และความพร้อมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการจัดเก็บข้อมูลตามตัวชี้วัด โดยเริ่มจากตัวชี้วัดที่สามารถจัดเก็บข้อมูลได้ทันที ๑๗ ตัวชี้วัดแรก

(๖) การจัดการประชุมหารือร่วมกันระหว่างหน่วยงานผู้ดำเนินการจัดเก็บและใช้ประโยชน์จากตัวชี้วัด ปีละ ๑-๓ ครั้ง เพื่อทบทวนแนวทาง และแก้ไขปัญหา/อุปสรรคที่เกิดขึ้นร่วมกัน รวมทั้งเพื่อปรับปรุงคู่มือในการจัดเก็บข้อมูลตัวชี้วัดอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากในหลายหน่วยงานอาจมีการเปลี่ยนแปลงเจ้าหน้าที่ผู้ดำเนินการจัดเก็บข้อมูล

บทที่ ๕

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

๕.๑ การพัฒนาประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

๕.๑.๑ ทิศทางการพัฒนากระบวนการยุติธรรมไทย

๑) ทิศทางการพัฒนากระบวนการยุติธรรมไทยตามแผนยุทธศาสตร์ระดับชาติ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ได้บัญญัติไว้ในมาตรา ๖๕ รัฐพึงจัดให้มียุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามหลักธรรมาภิบาลเพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่าง ๆ ให้สอดคล้องและบูรณาการกัน เพื่อให้เกิดเป็นพลังผลักดันร่วมกันไปสู่เป้าหมายดังกล่าว ทั้งนี้ พระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ.๒๕๖๐ บทเฉพาะกาล มาตรา ๒๘ (๔) บัญญัติให้คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติด้านต่าง ๆ ใช้ร่างยุทธศาสตร์ระยะ ๒๐ ปี ที่คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๘ จัดทำขึ้นมาใช้เป็นหลักในการจัดทำร่างยุทธศาสตร์เบื้องต้น และให้นำความเห็นหรือข้อเสนอแนะของสภาปฏิรูปแห่งชาติ สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ และคณะกรรมการบริหารราชการแผ่นดินตามกรอบการปฏิรูปประเทศ ยุทธศาสตร์ชาติ และการสร้างความสามัคคีปรองดองมาประกอบการพิจารณา ดังนั้น แผนปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรมได้พิจารณาความสอดคล้องกับร่างยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ที่คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติตามมติคณะรัฐมนตรีจัดทำขึ้นเมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๘

ยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๑-๒๕๘๐) เป็นกรอบการพัฒนาระยะยาวของประเทศ โดยมุ่งเน้นสู่วิสัยทัศน์ และเป้าประสงค์ของยุทธศาสตร์ชาติ ดังนี้ คือ วิสัยทัศน์ยุทธศาสตร์ชาติ “ประเทศมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” นำไปสู่การพัฒนาให้คนไทยมีความสุข และตอบสนองการบรรลุซึ่งผลประโยชน์แห่งชาติ ในการที่จะพัฒนาคุณภาพชีวิต สร้างรายได้ระดับสูง เป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว และสร้างความสุขของคนไทย สังคมมีความมั่นคง เสมอภาค และเป็นธรรม ประเทศสามารถแข่งขันได้ในระบบเศรษฐกิจ

ยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๑-๒๕๘๐) มีทั้งสิ้น ๖ ด้าน คือ ๑) ด้านความมั่นคง ๒) ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ๓) การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ๔) การสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ๕) การสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และ ๖) การปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ โดยกระบวนการยุติธรรมอยู่ในยุทธศาสตร์ด้านที่ ๔ ข้างต้น โดยมีประเด็นยุทธศาสตร์คือการลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมอย่างทั่วถึง

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (๒๒) ประเด็น กฎหมายและกระบวนการยุติธรรม (พ.ศ.๒๕๖๑-๒๕๘๐) ถูกจัดทำขึ้นเพื่อเป็นกลไกสำคัญตอบสนองต่อการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติด้วยการมุ่งเน้นให้กฎหมายมีความเป็นพลวัตที่สอดคล้องเหมาะสมกับบริบทต่าง ๆ เปลี่ยนแปลงไปและเป็นไปตามความต้องการ

ของประชาชน และมีกระบวนการยุติธรรมที่เคารพสิทธิมนุษยชนและปฏิบัติต่อประชาชนโดยเสมอภาค มีความเป็นกลาง น่าเชื่อถือ โปร่งใส ตรวจสอบได้ ส่งผลให้เป้าหมายการพัฒนายุทธศาสตร์ชาติในทุกด้านบรรลุความสำเร็จในการสร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมที่เป็นธรรม ลดความเหลื่อมล้ำในทุกมิติ และเป็นไปเพื่อประโยชน์ต่อส่วนรวมของประเทศ ทิศทางการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติดังกล่าว กำหนดให้กฎหมายและกระบวนการยุติธรรมเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาประเทศที่ไม่ใช่เป็นเพียงเครื่องมือในการใช้อำนาจรัฐอีกต่อไป แต่เป็นเครื่องมือของประชาชนทั้งประเทศที่จะใช้สร้างสังคมที่พัฒนาอย่างเป็นธรรม ลดความเหลื่อมล้ำและไม่เลือกปฏิบัติ โดยมีแนวทางการพัฒนาที่ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นกลไก ในการขับเคลื่อนและสร้างการเปลี่ยนแปลงขนานใหญ่ มุ่งเน้นการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัล มาสนับสนุนให้เกิดความโปร่งใสและพลวัตให้กับการพัฒนากฎหมายและกระบวนการยุติธรรม เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนทุกภาคส่วนในสังคมมีโอกาสได้รับประโยชน์จากการพัฒนาประเทศอย่างเท่าเทียม เป็นธรรมและทั่วถึง โดยมีตัวชี้วัดได้แก่ “ดัชนีนิติธรรม” (คะแนน/อันดับ) โดยมีค่าเป้าหมาย ปี ๒๕๖๑-๒๕๖๕ คะแนนของ ๔ ปัจจัย จากทั้งหมด ๘ ปัจจัย ได้แก่ ๑) การจำกัดอำนาจรัฐ ๒) รัฐบาลโปร่งใส ๓) สิทธิขั้นพื้นฐาน ๔) ความเป็นระเบียบและความมั่นคง ไม่ต่ำกว่า ๐.๖๕ ค่าเป้าหมายในปี ๒๕๖๖-๒๕๗๐ คะแนนในทุกปัจจัยไม่ต่ำกว่า ๐.๖๕ ค่าเป้าหมายในปี ๒๕๗๑-๒๕๗๕ คะแนนในทุกปัจจัยไม่ต่ำกว่า ๐.๗๕ และค่าเป้าหมายในปี ๒๕๗๖-๒๕๘๐ คะแนนในทุกปัจจัยไม่ต่ำกว่า ๐.๘๗ และอยู่ใน ๑๐ อันดับแรกของโลก

แผนย่อยการพัฒนากฎหมายภายใต้แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติดังกล่าว กฎหมายเป็นเครื่องมือจัดระบบความสัมพันธ์และจัดระเบียบในสังคม ดังนั้น เมื่อบริบททางสังคมเปลี่ยนแปลง กฎหมายจึงต้องมีการปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับบริบททางสังคมด้วย ปัจจุบันถือได้ว่าการทำให้กฎหมายเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาประเทศ จะช่วยเอื้อให้เกิดประโยชน์ต่อภารกิจภาครัฐ การลงทุน และดำเนินธุรกิจภาคเอกชนเป็นไปโดยสะดวก เกิดความเป็นธรรม ลดความเหลื่อมล้ำและเพิ่มคุณภาพชีวิตของประชาชน รวมทั้งส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาประเทศในระยะยาวให้ทุกภาคส่วนได้รับประโยชน์จากการพัฒนาประเทศอย่างเท่าเทียมและเป็นธรรมด้วย โดยเฉพาะการส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนากฎหมาย การบังคับใช้และการปฏิบัติตามกฎหมาย เพื่อมุ่งใช้กฎหมายให้เป็นเครื่องมือในการสนับสนุนการพัฒนา การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ การแก้ไขปัญหาและอุปสรรคที่นำไปสู่ความเหลื่อมล้ำด้านต่าง ๆ เอื้อต่อการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ โดยมีแนวทางการพัฒนา ดังนี้

(๑) พัฒนากฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับ และมาตรการต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับบริบท และเอื้อต่อการพัฒนาประเทศ โดยประเมินผลสัมฤทธิ์ ทบทวนความจำเป็นและความเหมาะสมของกฎหมาย ที่มีอยู่ทุกลำดับชั้นของกฎหมาย แก้ไขปรับปรุงกฎหมายให้ทันสมัย ยกเลิกกฎหมายที่มีเนื้อหาไม่จำเป็น หรือเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศ เพื่อให้กฎหมายช่วยสร้างเสริมความเป็นธรรม ลดความเหลื่อมล้ำ และกระจายความเจริญทางเศรษฐกิจและสังคม มีความสอดคล้องกับข้อตกลงระหว่างประเทศที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชนโดยรวมให้เอื้อต่อการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐในการพัฒนาประเทศ เพื่อบริการพัฒนากฎภูมิภาคและจังหวัดที่มีประสิทธิภาพ เอื้อต่อการใช้นวัตกรรมทั้งในภาครัฐและเอกชนให้สอดคล้อง กับบริบทที่เปลี่ยนแปลงไป เอื้อต่อการ

ประกอบธุรกิจทั้งในและต่างประเทศทั้งในภาคเกษตร อุตสาหกรรม บริการและการท่องเที่ยว โดยเฉพาะการกำหนดวงรอบในการทบทวนปรับปรุงแก้ไขกฎหมายให้ทันสมัยอยู่ตลอดเวลา รวมทั้งการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายในรอบระยะเวลาที่กำหนด

(๒) มีวิธีการบัญญัติกฎหมายอย่างมีส่วนร่วม ต้องดำเนินการให้มีการรับฟังความคิดเห็น ของผู้เกี่ยวข้อง วิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายอย่างรอบด้านและเป็นระบบ รวมทั้งเปิดเผย ผลการรับฟังความคิดเห็นและการวิเคราะห์ต่อประชาชน และนำมาประกอบการพิจารณาในกระบวนการตรากฎหมายทุกขั้นตอน เพื่อพัฒนากฎหมายทุกฉบับและทุกลำดับศักดิ์ให้สอดคล้องและเหมาะสมกับบริบทต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงไป เอื้ออำนวยต่อการบริหารราชการแผ่นดิน การดำเนินงานของภาครัฐที่เหมาะสม การพัฒนา ประเทศ การให้บริการประชาชน การประกอบธุรกิจ และการแข่งขันระหว่างประเทศ

(๓) พัฒนาการบังคับใช้กฎหมาย โดยการนำเทคโนโลยีดิจิทัลและนวัตกรรมสมัยใหม่มาใช้ในกระบวนการบังคับใช้กฎหมายให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โปร่งใส ไม่เลือกปฏิบัติ และเป็นธรรม และก่อให้เกิดความคุ้มค่าทางเศรษฐกิจ สามารถกล่าวหาและจับกุมผู้กระทำผิดได้อย่างถูกต้องและรวดเร็ว รวมทั้งเพิ่มประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวดและเป็นธรรม

(๔) ส่งเสริมเทคโนโลยีดิจิทัลและนวัตกรรมในกระบวนการกฎหมาย สนับสนุนการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการพัฒนากฎหมาย การบังคับใช้และการปฏิบัติตามกฎหมายเพื่อให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกระบวนการทางกฎหมายโดยเพิ่มช่องทางการมีส่วนร่วมของประชาชน ตั้งแต่ต้นจนจบกระบวนการ เพื่อให้กฎหมายเป็นเครื่องมือในการพัฒนาประเทศ และมีเนื้อหาเป็นไปเพื่อประโยชน์ส่วนรวม

และแผนย่อยการพัฒนาระบบการยุติธรรมภายใต้แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติดังกล่าว การอำนวยความสะดวกยุติธรรมเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งในการพัฒนาประเทศ ในการบริหารกระบวนการยุติธรรมของประเทศจึงต้องมุ่งสู่การเสริมสร้างสังคมนิติธรรมด้วยกระบวนการยุติธรรมที่มีประสิทธิภาพและเอื้อให้ทุกภาคส่วนได้รับความเป็นธรรมอย่างเสมอภาค ปราศจากการเลือกปฏิบัติ โดยเสริมสร้างความโปร่งใสและพลวัตของกระบวนการยุติธรรมด้วยนวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัล รวมทั้งการมีส่วนร่วมของประชาชนให้องค์ประกอบต่าง ๆ ของกระบวนการยุติธรรมและการบริหารจัดการหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐโดยรวมเพื่อการจัดการกับกรณีพิพาทได้อย่างเป็นธรรม โดยในแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น กฎหมายและกระบวนการยุติธรรม มีจุดเน้นให้กระบวนการยุติธรรมทั้งกระบวนการเคารพสิทธิมนุษยชนและปฏิบัติต่อประชาชนโดยเสมอภาค มีความเป็นกลาง น่าเชื่อถือ โปร่งใส ตรวจสอบได้ กระบวนการยุติธรรมมีการบริหารที่มีประสิทธิภาพ เจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรมมีความกล้าหาญทางจริยธรรม เป็นมืออาชีพ มีความเป็นธรรม และไม่เลือกปฏิบัติ ประชาชนเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้โดยสะดวก มุ่งให้เกิดการสร้างมาตรฐานและเพิ่มประสิทธิภาพในกระบวนการยุติธรรมเทียบเท่าระดับสากล ตามหลักนิติธรรม โปร่งใส ลดความเหลื่อมล้ำ และสร้างโอกาสในการเข้าถึงความยุติธรรม สร้างความสมดุลระหว่างสิทธิและเสรีภาพของประชาชน กับ

ประโยชน์สาธารณะ การอำนวยความสะดวกยุติธรรมมีประสิทธิภาพและเป็นไปอย่างเสมอภาค หน่วยงาน ในกระบวนการยุติธรรมมีความร่วมมือที่ดี บูรณาการและเชื่อมโยงการทำงานระหว่างกัน โดยมีแนวทางการ พัฒนา ได้แก่

(๑) ปรับวัฒนธรรมองค์กรและทัศนคติเจ้าหน้าที่ของรัฐในกระบวนการยุติธรรมให้เคารพ และยึดมั่น ในหลักประชาธิปไตย เคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ที่พึงได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียม รวมทั้งเสริมสร้างและ พัฒนาวัฒนธรรมของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมให้มีความโปร่งใส เป็นกลาง ปราศจากการแทรกแซง หรือครอบงำใด ๆ โดยเฉพาะการบริหารงานบุคคลในกระบวนการยุติธรรมต้องโปร่งใส เป็นอิสระ และมีการ พัฒนาตัวบุคคลอย่างต่อเนื่อง

(๒) กำหนดให้หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมทั้งทางแพ่ง อาญา และปกครอง มีเป้าหมายและ ยุทธศาสตร์ร่วมกันในการอำนวยความสะดวกยุติธรรมเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการรวบรวม พยานหลักฐาน ในการ พิจารณาคดี และในการบังคับตามคำพิพากษา โดยพัฒนาเป้าหมายและยุทธศาสตร์ ระยะกลางและระยะยาว ระหว่างหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม ที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของข้อมูลเชิงประจักษ์ ให้มีแนวทางและทิศทาง เดียวกัน มีรูปแบบกระบวนการยุติธรรมที่มีการประสานงานระหว่างหน่วยงานร่วมกัน บนพื้นฐานแห่งการ ไว้วางใจซึ่งกันและกัน รวมทั้งการสร้างเครื่องมือการประเมินคุณภาพและผลงานที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องมุ่ง ก่อให้เกิดผลลัพธ์ต่อสังคมร่วมกัน

(๓) เสริมสร้างพลวัต ความหลากหลาย บูรณาการด้านกระบวนการยุติธรรมด้วยการมีส่วนร่วมของ ประชาชน และการสร้างความเสมอภาคในการอำนวยความสะดวกยุติธรรมด้วยการคุ้มครองผู้ด้อยโอกาส โดยเฉพาะ การส่งเสริมกระบวนการยุติธรรมทางเลือกในรูปแบบต่าง ๆ การไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนเข้าสู่กระบวนการ ยุติธรรม การช่วยเหลือประชาชนให้เข้าถึงความเป็นธรรมการพัฒนา รูปแบบของการมีส่วนร่วมในกระบวนการ ยุติธรรมให้มีความหลากหลาย การสร้างความรู้ความเข้าใจด้านกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมให้กับ ประชาชน การพัฒนาไกล่เกลี่ยข้อพิพาทและเสรีภาพประชาชนผู้ได้รับ ผลกระทบจากกระบวนการยุติธรรม และความขัดแย้งระหว่างภาครัฐ เอกชนและชุมชน

(๔) ส่งเสริมพัฒนาระบบการสืบเสาะและการสอดส่องให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยเฉพาะการ เสริมสร้างความโปร่งใสและพลวัตของกระบวนการยุติธรรมด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลในการเป็นช่องทางให้ ประชาชนเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมตลอดจนกระบวนการพิจารณาคดีได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และไม่เสีย ค่าใช้จ่ายสูงเกินสมควร

(๕) กำหนดให้การรวบรวมและการพิสูจน์พยานหลักฐานในกระบวนการยุติธรรมต้องเป็นไปตาม มาตรฐานสากล มีการใช้ประโยชน์จากนิติวิทยาศาสตร์และศาสตร์อื่น ๆ และจัดให้มีบริการทางด้านนิติ วิทยาศาสตร์เพื่อให้ประชาชนได้รับบริการในการพิสูจน์ข้อเท็จจริงอย่างมีทางเลือกอำนวยความสะดวกอย่างมี ประสิทธิภาพ ไม่เลือกปฏิบัติ มีความโปร่งใส และประชาชนเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้โดยสะดวกรวดเร็ว

(๖) ยกระดับมาตรการตรวจสอบการประพฤติมิชอบของเจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรม ให้มีความน่าเชื่อถือและมีประสิทธิภาพ รวมทั้งการยกระดับความโปร่งใสในการใช้อำนาจกับประชาชนและการแต่งตั้งโยกย้ายบุคลากรในกระบวนการยุติธรรม

(๗) พัฒนามาตรการอื่นแทนโทษทางอาญาเพื่อลดทอนความเป็นโทษทางอาญาที่ไม่จำเป็น สร้างความสมดุลระหว่างการบังคับโทษตามคำพิพากษากับการให้โอกาสผู้ต้องโทษกลับคืนสู่สังคม เปิดโอกาสให้ภาคส่วนอื่นเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารการบังคับโทษ และการพัฒนาระบบคุมประพฤติในชุมชน

ตารางที่ ๕-๑ ตารางสรุปแนวทางการพัฒนาตามแผนย่อยภายใต้แผนแม่บทยุทธศาสตร์ชาติ

แนวทางการพัฒนากฎหมายของแผนย่อยภายใต้แผนแม่บทยุทธศาสตร์ชาติ	แนวทางการพัฒนากระบวนการยุติธรรมของแผนย่อยภายใต้แผนแม่บทยุทธศาสตร์ชาติ
๑) พัฒนามาตรการ กฎระเบียบ ข้อบังคับ และมาตรการต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับบริบท และเอื้อต่อการพัฒนาประเทศ ๒) มีวิธีการบัญญัติกฎหมายอย่างมีส่วนร่วม ๓) พัฒนาการบังคับใช้กฎหมาย โดยการนำเทคโนโลยีดิจิทัลและนวัตกรรมสมัยใหม่มาใช้ ๔) ส่งเสริมเทคโนโลยีดิจิทัลและนวัตกรรมในกระบวนการกฎหมาย สนับสนุนการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการพัฒนามาตรการกฎหมาย การบังคับใช้และการปฏิบัติตามกฎหมาย	๑) ปรับวัฒนธรรมองค์กรและทัศนคติเจ้าหน้าที่ของรัฐในกระบวนการยุติธรรม ๒) กำหนดให้หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมทั้งทางแพ่ง อาญา และปกครอง มีเป้าหมายและยุทธศาสตร์ร่วมกัน ในการอำนวยความสะดวกยุติธรรม ๓) เสริมสร้างพลวัต ความหลากหลาย บูรณาการด้านกระบวนการยุติธรรมด้วยการมีส่วนร่วมของประชาชน และการสร้างความเสมอภาคในการอำนวยความสะดวกยุติธรรมด้วยการคุ้มครองผู้ด้อยโอกาส ๔) ส่งเสริมพัฒนาระบบการสืบเสาะและการสอดส่องให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ๕) กำหนดให้การรวบรวมและการพิสูจน์พยานหลักฐานในกระบวนการยุติธรรมต้องเป็นไปตามมาตรฐานสากล ๖) ยกระดับมาตรการตรวจสอบการประพฤติมิชอบของเจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรม ให้มีความน่าเชื่อถือและมีประสิทธิภาพ ๗) พัฒนามาตรการอื่นแทนโทษทางอาญาเพื่อลดทอนความเป็นโทษทางอาญาที่ไม่จำเป็น

๒) ทิศทางการพัฒนากระบวนการยุติธรรมไทยตามแผนแม่บทการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ

พระราชบัญญัติพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๙ มาตรา ๑๘ ได้กำหนดให้ คณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติจัดทำแผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติขึ้น เพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางประสานความร่วมมือในการบริหารงานยุติธรรมระหว่างหน่วยงานของรัฐและองค์กร ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานยุติธรรม ให้เป็นไปอย่างสอดคล้องและมีการพัฒนาอย่างเป็นระบบ ซึ่งจะทำให้ การอำนวยความสะดวกยุติธรรม มีประสิทธิภาพและตอบสนองต่อความต้องการของสังคมได้อย่างแท้จริง กระทรวง ยุติธรรม โดยสำนักงานกิจการยุติธรรม ในฐานะฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรม แห่งชาติ ได้จัดทำแผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติรองรับตามพระราชบัญญัติพัฒนาการบริหารงาน ยุติธรรมแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๙ มาแล้วสองฉบับได้แก่ แผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑ (พ.ศ.๒๕๕๒-๒๕๕๕) และแผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๒ (พ.ศ.๒๕๕๕-๒๕๖๑)

จากประเด็นปัญหาหลักของกระบวนการยุติธรรม (Pain point) และการประเมินสถานการณ์ที่ เกี่ยวข้อง ได้นำไปสู่การกำหนดกรอบทิศทางในการจัดทำร่างแผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ ฉบับ ที่ ๓ (พ.ศ.๒๕๖๒-๒๕๖๕) ซึ่งมีแนวทางดำเนินงาน ๔ ด้าน เชื่อมต่อกันตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ ได้แก่ ๑) การป้องกันการกระทำผิด (Prevention) ๒) กระบวนการยุติธรรมทางเลือก (Alternative Justice) ๓) การคุ้มครองโดยปฏิบัติตามกฎหมาย (Protection) และ ๔) การฟื้นฟูผู้กระทำผิด (Rehabilitative) ซึ่งใน ทุกขั้นตอนจะใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology) ในการบริหารจัดการ ที่เป็นการพัฒนาต่อ ยอดจากระบบเดิมเพื่อใช้ในการตัดสินใจเชิงนโยบายและงานเชิงรุกโดยคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงาน ยุติธรรมแห่งชาติ (กพยช.) ได้มีมติเห็นชอบกรอบทิศทางในการจัดทำแผนแม่บทฯ ฉบับที่ ๓ ดังกล่าว ในคราว การประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๖๐ เมื่อวันที่ ๕ มิถุนายน พ.ศ.๒๕๖๐

อย่างไรก็ดี ในช่วงระยะเวลาของการจัดทำร่างแผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๓ (พ.ศ.๒๕๖๒-๒๕๖๕) ได้มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.๒๕๖๐ โดยในหมวด ๖ มาตรา ๖๕ กำหนดให้มียุทธศาสตร์ชาติเพื่อเป็นเป้าหมายของการพัฒนาประเทศตามหลักธรรมาภิบาล และใช้ เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่าง ๆ ให้สอดคล้องและบูรณาการกัน และในหมวด ๑๖ มาตรา ๒๕๘ บัญญัติให้ ดำเนินการปฏิรูปประเทศด้านต่าง ๆ รวมถึงพระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ พ.ศ.๒๕๖๐ กำหนดให้มีการจัดทำแผนปฏิรูปประเทศ โดยคณะรัฐมนตรีในการประชุมเมื่อวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๖๐ ได้แต่งตั้งคณะกรรมการปฏิรูปประเทศในด้านต่าง ๆ จำนวน ๑๑ คณะ เพื่อจัดทำแผนการปฏิรูป ประเทศ นอกจากนี้ มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๖๐ ได้เห็นชอบแนวทางการเสนอแผนต่อ คณะรัฐมนตรีและการจำแนกระดับของแผน โดยแผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ จัดเป็นแผนระดับ ที่ ๓ ซึ่งเป็นแผนที่จัดทำขึ้นเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของแผนระดับที่ ๑ (ยุทธศาสตร์ชาติ) และแผนระดับที่ ๒ (ประกอบด้วย ๔ แผน ได้แก่ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนปฏิรูปประเทศ แผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ และแผนความมั่นคง) ให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

ร่างแผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๓ (พ.ศ.๒๕๖๒-๒๕๖๕) เป็นการมุ่งแก้ประเด็นปัญหาหลัก (Pain point) ของกระบวนการยุติธรรม รวมทั้งมีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนปฏิรูปประเทศที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม ๗ ด้าน ได้แก่ ด้านการเมือง ด้านการบริหารราชการแผ่นดิน ด้านกฎหมาย ด้านกระบวนการยุติธรรมด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ รวมถึงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ ทั้งนี้ การกำหนดยุทธศาสตร์จะสอดคล้องกับกรอบแนวคิดในการพัฒนากระบวนการยุติธรรมที่เชื่อมต่อกัน ตั้งแต่ ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ โดยมีระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาสนับสนุนการพัฒนาในทุกยุทธศาสตร์

กล่าวได้ว่า ร่างแผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๓ (พ.ศ.๒๕๖๒-๒๕๖๕) ได้จัดทำขึ้น โดยมีเจตนารมณ์ที่สำคัญคือการขับเคลื่อนเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนปฏิรูปประเทศ รวมถึงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ ที่เกี่ยวข้องกับภารกิจงานด้านการพัฒนากฎหมายและกระบวนการยุติธรรมในภาพรวม (agenda base) ครอบคลุมทั้งทางอาญา ทางแพ่ง และทางปกครอง รวมทั้งการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศกระบวนการยุติธรรมซึ่งเดิมได้มีการขับเคลื่อนตามแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศกระบวนการยุติธรรม ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความเสมอภาคในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม ลดช่องว่างของความเหลื่อมล้ำ สร้างความเป็นธรรมทั้งในมิติของกฎหมายและการอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชน เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการและการให้บริการของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมให้มีความสะดวก รวดเร็ว ไม่เลือกปฏิบัติและส่งเสริมให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการพัฒนางานด้านกระบวนการยุติธรรมในชุมชน เพื่อสร้างความเข้มแข็งของยุติธรรมชุมชน อันนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนให้เกิดความยั่งยืนต่อไป

สาระสำคัญของร่างแผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๓ (พ.ศ.๒๕๖๒-๒๕๖๕) เป็นไปตามที่กำหนดไว้ ตามมาตรา ๑๘ แห่งพระราชบัญญัติพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๙ โดยปรากฏในแนวทางการพัฒนาของแต่ละยุทธศาสตร์ เป้าหมายและตัวชี้วัด แนวทางการขับเคลื่อนและการติดตามประเมินผล ซึ่งจะทำให้เกิดการพัฒนาในภาพรวมที่สอดคล้องกับสภาพสังคมและการพัฒนาประเทศในด้านต่าง ๆ ตลอดจนเป็นแนวทางการร่วมมือในการบริหารงานยุติธรรม เพื่อให้มีประสิทธิภาพและอำนวยความสะดวกให้กับประชาชน ซึ่งสาระสำคัญของร่างแผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๓ (พ.ศ.๒๕๖๒-๒๕๖๕) สรุปได้ดังนี้

วิสัยทัศน์

“การบริหารงานยุติธรรมมีธรรมาภิบาลและทันสมัย สร้างสังคมไทยเคารพกฎหมายมีความปลอดภัยและสงบสุข”

พันธกิจ

(๑) เสริมสร้างการป้องกันการกระทำผิดโดยสร้างความรู้ความเข้าใจด้านความยุติธรรมและกฎหมาย

(๒) ปรับปรุงและพัฒนากระบวนการไกล่เกลี่ยเพื่อใช้ยุติความขัดแย้งและให้ประชาชนเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้เพิ่มขึ้น

(๓) เพิ่มประสิทธิภาพการอำนวยความสะดวกยุติธรรมให้กับประชาชนโดยการพัฒนากฎหมายและระบบบริหารงานยุติธรรม

(๔) ปรับปรุงระบบการฟื้นฟูผู้กระทำความผิดให้ผู้กระทำความผิดกลับเข้าสู่สังคมได้อย่างปกติสุข

(๕) ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเชื่อมโยงการดำเนินงานยุติธรรมทุกขั้นตอน

เป้าหมายสูงสุด

เป้าหมายที่ ๑ การบริหารงานยุติธรรมมีธรรมาภิบาลและความโปร่งใส

เป้าหมายที่ ๒ สังคมมีความสงบเรียบร้อย ประชาชนมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

ตัวชี้วัดในภาพรวม

ตัวชี้วัดที่ ๑ ความเชื่อมั่นของประชาชนที่มีต่อกระบวนการยุติธรรมเพิ่มขึ้น เป็นการประเมินความคิดเห็นของประชาชนในประเด็นความไว้วางใจ ความถูกต้อง เทียบตรง และความโปร่งใสของกระบวนการยุติธรรม

ตัวชี้วัดที่ ๒ ความหวาดกลัวภัยอาชญากรรมของประชาชนน้อยลง เป็นการประเมินความรู้สึกและพฤติกรรมของประชาชนต่อสถานการณ์ปัญหาอาชญากรรมและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนในพื้นที่พักอาศัย

ตัวชี้วัดที่ ๓ ประชาชนเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้ทั่วถึงและเท่าเทียม เป็นการประเมินความรู้ความเข้าใจสิทธิพื้นฐาน การมีส่วนร่วมด้านกระบวนการยุติธรรม และการได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายของประชาชน

ยุทธศาสตร์

ยุทธศาสตร์ที่ ๑: การเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ และการมีส่วนร่วมด้านกฎหมายกระบวนการยุติธรรม

แนวทางการพัฒนาที่ ๑ เสริมสร้างองค์ความรู้ด้านสิทธิ เสรีภาพ กฎหมายกระบวนการยุติธรรม และการป้องกันตนเองมิให้ตกเป็นเหยื่ออาชญากรรม

แนวทางการพัฒนาที่ ๒ ปลุกฝังจิตสำนึกและค่านิยมในการยอมรับ เคารพและปฏิบัติตามกฎหมายแก่ประชาชน ชุมชน และสังคม

แนวทางการพัฒนาที่ ๓ ส่งเสริมให้ประชาชนและชุมชน มีส่วนร่วมในกระบวนการยุติธรรมทุกขั้นตอน

ยุทธศาสตร์ที่ ๒: การส่งเสริมและพัฒนากระบวนการไกล่เกลี่ยระงับข้อพิพาททั้งทางอาญา ทางแพ่งและพาณิชย์ และทางปกครอง

แนวทางการพัฒนาที่ ๑ สร้างความเข้าใจและยอมรับผลดีของการนำกระบวนการไกล่เกลี่ยระงับข้อพิพาทมาใช้ทั้งทางอาญา ทางแพ่งและพาณิชย์ และทางปกครอง

แนวทางการพัฒนาที่ ๒ พัฒนากฎหมายเพื่อส่งเสริมการนำกระบวนการไกล่เกลี่ย
ระงับข้อพิพาทมาใช้ทั้งทางอาญา ทางแพ่งและพาณิชย์ และทางปกครอง

แนวทางการพัฒนาที่ ๓ พัฒนาการเข้าถึงและการให้บริการที่ทันสมัยและทั่วถึง

แนวทางการพัฒนาที่ ๔ สร้างมาตรฐานผู้ทำ หน้าที่ไกล่เกลี่ยระงับข้อพิพาทใน
กระบวนการยุติธรรมทางเลือก

ยุทธศาสตร์ที่ ๓: การพัฒนากฎหมายและระบบบริหารงานยุติธรรม

แนวทางการพัฒนาที่ ๑ แก้ไขปรับปรุงกฎหมายให้มีความทันสมัยและเป็นธรรม

แนวทางการพัฒนาที่ ๒ พัฒนาระบบงานยุติธรรมให้มีประสิทธิภาพและธรรมาภิ
บาล

(๑) พัฒนาระบบการกำหนดโทษให้มีความเหมาะสม โปร่งใส

(๒) กำหนดมาตรฐานระยะเวลาการดำเนินงานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ

ระบบงานยุติธรรม

(๓) พัฒนาระบบงานสอบสวนเพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชน

(๔) พัฒนาระบบงานด้านนิติวิทยาศาสตร์เพื่อความถูกต้องสมบูรณ์ของ

ข้อเท็จจริงแห่งคดี

แนวทางการพัฒนาที่ ๓ พัฒนากลไกการช่วยเหลือ และเพิ่มศักยภาพเพื่อให้
ประชาชนเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม

(๑) พัฒนาระบบการแจ้งสิทธิตามกฎหมาย ระบบการให้คำปรึกษาทาง
กฎหมายและขั้นตอนงานยุติธรรม

(๒) พัฒนามาตรการเพื่อคุ้มครองผู้เสียหาย ผู้ต้องหาและจำเลยเพื่อให้
เข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีมาตรการปฏิบัติต่อผู้เสียหายและพยานที่เหมาะสม
ยิ่งขึ้น

(๓) พัฒนากลไกช่วยเหลือและเพิ่มศักยภาพเพื่อให้ประชาชนเข้าถึง
กระบวนการยุติธรรม

แนวทางการพัฒนาที่ ๔ พัฒนาประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรมเพื่อเพิ่ม
ศักยภาพในการแข่งขันของประเทศ

แนวทางการพัฒนาที่ ๕ พัฒนาศักยภาพบุคลากรและเสริมสร้างวัฒนธรรมองค์กร
ด้านกระบวนการยุติธรรม

(๑) พัฒนานองค์ความรู้ ทักษะ และทัศนคติของบุคลากรในกระบวนการ
ยุติธรรม

(๒) ส่งเสริมวัฒนธรรมองค์กร ค่านิยมร่วม คุณธรรมจริยธรรม และสร้าง
ขวัญกำลังใจแก่บุคลากรในกระบวนการยุติธรรม

แนวทางการพัฒนาที่ ๖ สนับสนุนการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนากระบวนการยุติธรรม และส่งเสริมให้เกิดการขยายผลรูปแบบการดำเนินงานที่ประสบความสำเร็จ

ยุทธศาสตร์ที่ ๔: การพัฒนาระบบการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิด

แนวทางการพัฒนาที่ ๑ พัฒนาระบบการจำแนก การควบคุมตัว และการบำบัดฟื้นฟูผู้กระทำผิดในแต่ละประเภทให้เหมาะสม สอดคล้องกับมาตรฐานสากล

แนวทางการพัฒนาที่ ๒ พัฒนามาตรการแทนการควบคุมตัวผู้กระทำความผิดอาญา (Non-Custodial Measures)

แนวทางการพัฒนาที่ ๓ สร้างระบบเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยและจัดทำระบบติดตาม สำหรับผู้พ้นโทษ เด็กและเยาวชนที่กำลังจะครบระยะเวลาการฝึกอบรม และส่งเสริมให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมกับภาครัฐทั้งก่อนปล่อยและหลังปล่อย

ยุทธศาสตร์ที่ ๕: การขับเคลื่อนกระบวนการยุติธรรมด้วยดิจิทัล

แนวทางการพัฒนาที่ ๑ พัฒนาระบบดิจิทัลมาใช้ในการปฏิบัติงาน และการบริหารราชการเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานและการตัดสินใจ

แนวทางการพัฒนาที่ ๒ บูรณาการและแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างหน่วยงาน และจัดให้มีศูนย์กลางการแลกเปลี่ยนข้อมูลดิจิทัลเพื่อสนับสนุนกระบวนการยุติธรรม

แนวทางการพัฒนาที่ ๓ พัฒนามาตรการระบบการรักษาความมั่นคงปลอดภัยข้อมูล

ตารางที่ ๕-๒ วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายและตัวชี้วัดภาพรวมของร่างแผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๓ (พ.ศ.๒๕๖๒-๒๕๖๕)

วิสัยทัศน์	พันธกิจ	เป้าหมายภาพรวม	ตัวชี้วัดภาพรวม
“การบริหารงานยุติธรรมมีธรรมาภิบาลและทันสมัย สร้างสังคมไทยเคารพกฎหมาย มีความปลอดภัยและสงบสุข”	๑) เสริมสร้างการป้องกันการกระทำผิดโดยสร้างความรู้ความเข้าใจด้านความยุติธรรมและกฎหมาย ๒) ปรับปรุงและพัฒนากระบวนการไกล่เกลี่ยเพื่อใช้ระงับข้อพิพาทหรือยุติความขัดแย้งโดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมและสามารถเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้สะดวกและง่าย ๓) เพิ่มประสิทธิภาพการอำนวยความสะดวกให้ประชาชน โดยการพัฒนากฎหมายและระบบบริหารงานยุติธรรม ๔) ปรับปรุงระบบการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดเพื่อให้ผู้กระทำความผิดกลับเข้าสู่สังคมได้อย่างปกติสุข ๕) ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเชื่อมโยงการดำเนินงานยุติธรรมทุกขั้นตอน	๑) การบริหารงานยุติธรรมที่มีธรรมาภิบาลและโปร่งใส ๒) สังคมมีความสงบเรียบร้อย ประชาชนมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	๑) ความเชื่อมั่นของประชาชนที่มีต่อกระบวนการยุติธรรมเพิ่มขึ้น เป็นการประเมินความคิดเห็นของประชาชนในประเด็นความไว้วางใจ ความถูกต้อง เที่ยงตรง และความโปร่งใสของกระบวนการยุติธรรม (Public Survey) ๒) ความหวาดกลัวภัยอาชญากรรมของประชาชนน้อยลง เป็นการประเมินความรู้สึกและพฤติกรรมของประชาชนต่อสถานการณ์ปัญหาอาชญากรรมและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนในพื้นที่พักอาศัย (Public Survey) ๓) ประชาชนเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้ทั่วถึงและเท่าเทียม เป็นการประเมินความรู้ความเข้าใจสิทธิพื้นฐาน การมีส่วนร่วมด้านกระบวนการยุติธรรม และการได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายของประชาชน (Public Survey)

ตารางที่ ๕-๓ ยุทธศาสตร์และตัวชี้วัดระดับกลยุทธ์ของร่างแผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๓ (พ.ศ.๒๕๖๒-๒๕๖๕)

ยุทธศาสตร์	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
ยุทธศาสตร์ที่ ๑: การเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ และการมีส่วนร่วมด้านกฎหมาย กระบวนการยุติธรรม	เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเรื่องสิทธิเสรีภาพ กฎหมาย กระบวนการยุติธรรม การป้องกันมิให้ตนเองตกเป็นเหยื่ออาชญากรรม รวมถึงสร้างจิตสำนึกค่านิยมด้านความยุติธรรมและการมีส่วนร่วมในงานยุติธรรมให้แก่ประชาชน ชุมชน และสังคม	ประชาชนและชุมชนเข้มแข็ง มีภูมิคุ้มกันเมื่อเกิดปัญหาต่าง ๆ สามารถจัดการปัญหาเองได้ ในเบื้องต้น และสามารถป้องกันตนเองมิให้ตกเป็นเหยื่ออาชญากรรม	๑) ความรู้ความเข้าใจเรื่องสิทธิและความรู้พื้นฐานในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมของประชาชนเพิ่มขึ้น (Public Survey) ๒) ร้อยละของผู้ประสบเหตุอาชญากรรมลดลง (Crime Victimization Survey)
ยุทธศาสตร์ที่ ๒: การส่งเสริมและพัฒนากระบวนการไกล่เกลี่ย ระงับข้อพิพาททั้งทางอาญา ทางแพ่งและพาณิชย์ และทางปกครอง	เพื่อลดจำนวนความขัดแย้งและข้อพิพาทที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรมกระแสหลัก ส่งเสริมให้ประชาชนเข้าถึงความยุติธรรมในรูปแบบที่หลากหลายและทั่วถึง ยุติความขัดแย้ง สร้างความสมานฉันท์ โดยนำกระบวนการไกล่เกลี่ยระงับข้อพิพาทมาใช้ในกระบวนการยุติธรรมทั้งทางอาญา ทางแพ่งและพาณิชย์ และทางปกครอง	๑) ประชาชนเข้าถึงความยุติธรรมในรูปแบบที่หลากหลายและทั่วถึง ๒) ยุติความขัดแย้งและสร้างความสมานฉันท์โดยใช้กระบวนการไกล่เกลี่ยระงับข้อพิพาททั้งทางอาญา ทางแพ่งและพาณิชย์ และทางปกครอง	๑) จำนวนข้อพิพาทและคดีความเข้าสู่กระบวนการไกล่เกลี่ยระงับข้อพิพาททั้งทางอาญาแพ่งและพาณิชย์ และทางปกครองเพิ่มขึ้น (Administrative Data) ๒) ทศนคติและความพึงพอใจต่อการเข้าถึงและการให้บริการของกระบวนการไกล่เกลี่ยระงับข้อพิพาททั้งทางอาญา แพ่งและพาณิชย์และทางปกครอง (User Survey)

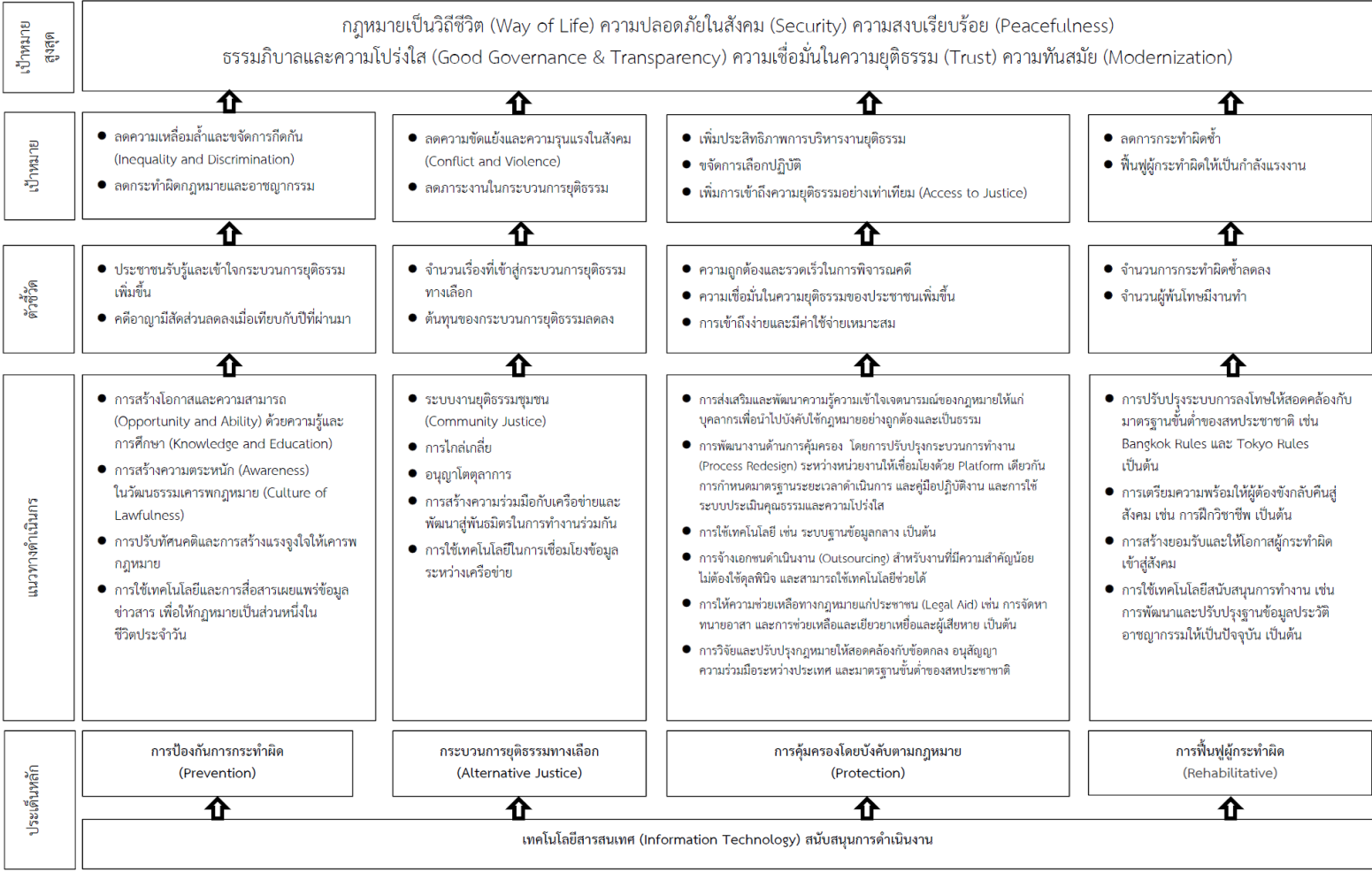
รายงานฉบับสมบูรณ์

เสนอ สำนักงานกิจการยุติธรรม

โดย สำนักงานศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ยุทธศาสตร์	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
ยุทธศาสตร์ที่ ๓: การพัฒนากฎหมายและระบบบริหารงานยุติธรรม	เพื่อให้การบริหารงานยุติธรรมมีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาล และคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนได้อย่างเสมอภาค เท่าเทียม และเป็นธรรม	๑) การบริหารงานยุติธรรมมีประสิทธิภาพและมีความโปร่งใสมากขึ้น ๒) ประชาชนมีความพึงพอใจและความเชื่อมั่นต่อการดำเนินงานของกระบวนการยุติธรรม ๓) ประชาชนสามารถเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้อย่างทั่วถึงและเท่าเทียม	๑) ความพึงพอใจของประชาชนต่อการดำเนินงานของกระบวนการยุติธรรม (Public Survey) ๒) ระดับความสำเร็จของระบบติดตามความคืบหน้าการดำเนินคดี (รายงานระดับความสำเร็จของระบบการติดตามความคืบหน้าการดำเนินคดี) ๓) จำนวนผู้ต้องขังระหว่างการพิจารณาคดีลดลง (Administrative Data)
ยุทธศาสตร์ที่ ๔: การพัฒนาระบบการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิด	เพื่อพัฒนาระบบการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิด การควบคุม บำบัดฟื้นฟูผู้กระทำความผิด ทั้งกลุ่มเด็กและเยาวชน ผู้ต้องขัง และผู้ถูกคุมความประพฤติให้เหมาะสม สอดคล้องตามมาตรฐานสากล รวมทั้งพัฒนาระบบการติดตามผู้พ้นโทษให้กลับสู่สังคมได้อย่างปกติสุข ไม่ทำผิดซ้ำ ตลอดจนสร้างทัศนคติที่ดีต่อสังคมในการให้โอกาสผู้พ้นโทษ	๑) ลดการกระทำผิดซ้ำ ๒) ผู้พ้นโทษมีชีวิตที่ดีขึ้น	๑) อัตราการกระทำผิดซ้ำลดลง (Administrative Data) ๒) ร้อยละของเด็กและเยาวชนที่ผ่านการฝึกอบรมจากศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนและผู้พ้นโทษมีชีวิตที่ดีขึ้น (Administrative Data)

ยุทธศาสตร์	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
ยุทธศาสตร์ที่ ๕: การขับเคลื่อนกระบวนการยุติธรรมด้วยดิจิทัล	เพื่อพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการทำงานของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม	การบริหารจัดการกระบวนการยุติธรรมมีประสิทธิภาพมากขึ้นด้วยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ	มีระบบฐานข้อมูลและระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่เชื่อมโยงทุกหน่วยงานและใช้ประโยชน์ในการบริหารจัดการกระบวนการยุติธรรม (รายงานผลการดำเนินงานศูนย์แลกเปลี่ยนข้อมูลกระบวนการยุติธรรม (DXC))

ภาพประกอบ ๕-๑ กรอบทิศทางการจัดทำร่างแผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๓ (พ.ศ.๒๕๖๒-๒๕๖๕)
ที่มา: ร่างแผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๓ พ.ศ.๒๕๖๒-๒๕๖๕

๕.๑.๒ การวิเคราะห์จุดแข็ง-จุดอ่อน-โอกาส และความท้าทายของกระบวนการยุติธรรมไทยในมิติต่าง ๆ ตามกรอบตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

เพื่อให้เกิดการเชื่อมโยงระหว่างตัวชี้วัดในรายงานฉบับนี้กับแผนยุทธศาสตร์ชาติ, แผนการปฏิรูปด้านกระบวนการยุติธรรม และแผนแม่บทการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ การวิเคราะห์จุดแข็ง-จุดอ่อน-โอกาส และความท้าทายของกระบวนการยุติธรรมไทย หรือ SWOT Analysis กระบวนการยุติธรรมไทยในรายงานฉบับนี้ ได้รวบรวมข้อมูลจากที่คณะผู้วิจัยจัดเก็บได้ตามกรอบตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญาในรายงานฉบับนี้ ข้อมูลจากประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง การประกาศแผนการปฏิรูปประเทศ ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๖ เมษายน พ.ศ.๒๕๖๑ และแผนแม่บทการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๓ (พ.ศ.๒๕๖๒-๒๕๖๕) โดยแบ่งเป็นการวิเคราะห์สถานการณ์หรือปัจจัยภายใน ได้แก่ จุดแข็ง (Strength) และจุดอ่อน (Weakness) และการวิเคราะห์สถานการณ์หรือปัจจัยภายนอก ได้แก่ โอกาส (Opportunities) อุปสรรค (Threats) ดังนี้

๑) สถานการณ์หรือปัจจัยภายใน

๑.๑) ปัจจัยด้านโครงสร้างของหน่วยงานราชการในกระบวนการยุติธรรม

- จุดแข็ง (Strength)

ผู้นำทางการเมืองที่ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาและปรับปรุงกระบวนการยุติธรรม เช่น การปฏิรูปกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม การเพิ่มประสิทธิภาพเพื่อลดขั้นตอนและสร้างความโปร่งใสในการดำเนินงาน การพัฒนาสถาบันและบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมาย การพัฒนากฎหมายเพื่อสร้างความสามารถในการแข่งขันและที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เป็นต้น

- จุดอ่อน (Weakness)

(๑) การจัดโครงสร้างหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมมีลักษณะแบบระบบราชการแบบดั้งเดิม หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมส่วนใหญ่เป็นองค์กรขนาดใหญ่ มีหน่วยงานในสังกัดกระจายไปยังส่วนภูมิภาคทั่วประเทศ เช่น สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงานอัยการสูงสุด ศาลยุติธรรม ศาลปกครอง กรมคุมประพฤติ กรมราชทัณฑ์ เป็นต้น การจัดโครงสร้างมีลักษณะแบบระบบราชการแบบดั้งเดิม (Bureaucracy) มีสายบังคับบัญชายืดยาว และรวมศูนย์อำนาจไว้ที่ส่วนกลาง จึงส่งผลให้การบริหารงานมีขั้นตอนมากตามลำดับสายการบังคับบัญชาและล่าช้าไม่คล่องตัว

(๒) โครงสร้างหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมในปัจจุบันยังขาดระบบการทำงานที่เชื่อมโยงเป็นเครือข่ายแบบบูรณาการ หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมส่วนใหญ่มีโครงสร้างขององค์กรภายใต้กฎระเบียบที่แตกต่างกัน และค่อนข้างเป็นอิสระต่อกัน ไม่ว่าจะเป็นสำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงานอัยการสูงสุด ศาลยุติธรรม กรมราชทัณฑ์ ฯลฯ ทุกหน่วยงานจะมีกฎหมาย ระเบียบ และนโยบายเฉพาะของแต่ละหน่วยงานและไม่ค่อยเชื่อมโยง บางหน่วยงานเน้นการมีสายการบังคับบัญชาหรืออำนาจสูงสุด

ตามลำดับชั้น ความเป็นเอกภาพของโครงสร้างนโยบายในแต่ละหน่วยงานทำให้เกิดช่องว่างที่ทำให้ขาดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานร่วมกัน เกิดปัญหาต่อระบบการอำนวยความสะดวกในหลายส่วน

(๓) หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมยังไม่มีระบบการจัดเก็บข้อมูลที่ถูกต้อง ทันสมัย และบูรณาการข้อมูลระหว่างกัน การขาดระบบข้อมูลสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพและเชื่อมโยงกัน ระหว่างหน่วยงาน ส่งผลต่อการบริหารงานยุติธรรม การจัดการคดี การแลกเปลี่ยนข้อมูล การติดตามความ คืบหน้า นอกจากนี้ การเข้าถึงข้อมูลของประชาชนยังเป็นไปได้ยาก เนื่องจากหน่วยงานในกระบวนการ ยุติธรรมไม่ค่อยมีการเปิดเผยข้อมูลการดำเนินการต่อสาธารณะในช่องทางที่สามารถเข้าถึงได้ง่าย ทำให้ ประชาชนไม่สามารถติดตามและตรวจสอบข้อมูลต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ตัวชี้วัดที่ G๑๐ ของรายงาน ฉบับนี้)

๑.๒) ปัจจัยด้านประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรม

- จุดแข็ง (Strength)

(๑) หน่วยงานในระบบกระบวนการยุติธรรมตระหนักถึงมาตรการเชิงรุกด้านการ บริหารจัดการให้มีความโปร่งใสและแจ้งให้ประชาชนรับทราบ หน่วยงานในระบบกระบวนการยุติธรรมเปิด โอกาสให้ผู้มีส่วนได้เสียสามารถตรวจสอบข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับเรื่องของตนเองได้สะดวกมากขึ้นผ่านช่องทาง ต่าง ๆ รวมถึงการเผยแพร่ผ่านทางระบบสารสนเทศของหน่วยงานนั้น ๆ (ตัวชี้วัดที่ G๕ ของรายงานฉบับนี้)

(๒) หน่วยงานในระบบกระบวนการยุติธรรมตระหนักถึงมาตรการหรือระบบการ ป้องกันมิให้เกิดการเลือกปฏิบัติหรือความขัดแย้งทางผลประโยชน์ หน่วยงานในระบบกระบวนการยุติธรรม ให้ความสำคัญเพิ่มขึ้นกับการกำหนดระเบียบหรือมาตรการในการป้องกันการเลือกปฏิบัติหรือการขัดแย้งทาง ผลประโยชน์ และผู้มีส่วนได้เสียอาจตรวจสอบหรือคัดค้านการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่รัฐได้ (ตัวชี้วัดที่ G๖ ของรายงานฉบับนี้)

(๓) หน่วยงานในระบบกระบวนการยุติธรรมให้ความสำคัญกับเรื่องร้องเรียน หน่วยงานในระบบกระบวนการยุติธรรมเปิดช่องทางต่าง ๆ ให้ผู้มีส่วนได้เสียสามารถร้องเรียนการปฏิบัติงาน ของหน่วยงานของตนได้ และแจ้งผลการพิจารณาเรื่องร้องเรียนนั้นให้ผู้ร้องเรียนได้ทราบ (ตัวชี้วัดที่ G๗ ของ รายงานฉบับนี้)

- จุดอ่อน (Weakness)

(๑) การละเมิดสิทธิและเสรีภาพของประชาชนในกระบวนการยุติธรรม สาเหตุ ของการละเมิดสิทธิมนุษยชนมีทั้งเจตนาหรือจงใจใช้อำนาจเกินขอบเขต และไม่ปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย และระเบียบที่เกี่ยวข้อง เช่น ไม่รับคำร้องทุกข์กล่าวโทษ การจับไม่ชอบ ไม่แจ้งสิทธิให้ผู้ถูกจับหรือผู้ต้องหาทราบ จับผิดตัว ทำร้ายร่างกายเพื่อรับสารภาพ ควบคุมโดยมิชอบ การค้นโดยมิชอบ การเรียกหลักประกันเกิน สมควร รวมถึงการปล่อยตัวชั่วคราวล่าช้า การไม่สืบสวนและสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานอย่างรวดเร็ว ต่อเนื่องและเป็นธรรม การรวบรวมพยานหลักฐานที่ไม่ให้ความสำคัญต่อการค้นหาความจริง การขาดความรู้ และความเข้าใจในหลักกฎหมายระเบียบที่เกี่ยวข้องอย่างเพียงพอ การขาดจรรยาบรรณในการปฏิบัติหน้าที่

ขาดความรอบคอบในการปฏิบัติหน้าที่และปฏิบัติหน้าที่ไม่เหมาะสม ตลอดจนการแสวงหาประโยชน์จากการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบและการบิดเบือนคดี (ตัวชี้วัดที่ G๑, G๒ และ G๓ ของรายงานฉบับนี้)

(๒) การอำนวยความสะดวกมีความล่าช้า การดำเนินคดีในแต่ละขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรมยังมีความล่าช้าส่งผลกระทบต่อสิทธิของประชาชนในระหว่างการดำเนินคดี ทั้งสิทธิของผู้ต้องหาหรือจำเลยที่ถูกคุมขังในระหว่างการพิจารณา (ตัวชี้วัดที่ G๔ ของรายงานฉบับนี้)

(๓) งบประมาณไม่เพียงพอ หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมได้รับการจัดสรรงบประมาณจากภาครัฐไม่เพียงพอที่จะบริหารงานให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลตามที่กำหนดไว้ในแผน ส่งผลให้การป้องกันและระงับเหตุร้ายตลอดจนการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร นอกจากนี้ วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติงานไม่มีคุณภาพและไม่เพียงพอ ในขณะที่บางหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม โดยเฉพาะสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ประสบปัญหาอย่างมากในการขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์สำหรับใช้ในการปฏิบัติงาน อันเป็นอุปสรรคสำคัญต่อประสิทธิภาพในการป้องกันและระงับเหตุร้ายและการสอบสวนคดี (ตัวชี้วัดที่ G๘ ของรายงานฉบับนี้)

(๔) บุคลากรไม่เพียงพอและขาดความรู้ความเชี่ยวชาญ จำนวนบุคลากรต่อจำนวนประชากรในระบบยุติธรรมทางอาญาของไทยยังน้อยมากเมื่อเปรียบเทียบกับต่างประเทศ จึงส่งผลให้สัดส่วนของจำนวนบุคลากรไม่เหมาะสมกับภาระงาน โดยหน่วยงานในพื้นที่มีภาระงานมาก ในขณะที่มีผู้ปฏิบัติงานน้อย นอกจากนี้ บุคลากรในหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมบางส่วน ขาดความรู้ ความเชี่ยวชาญ ทักษะ จิตสำนึก และค่านิยมที่ดีในการปฏิบัติงาน ทำให้ไม่สามารถให้บริการประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นที่ศรัทธาเชื่อมั่น ประกอบกับระบบวัฒนธรรมอุปถัมภ์ทำให้เกิดการเลือกปฏิบัติ การละเลยไม่ปฏิบัติอย่างตรงไปตรงมา การใช้ดุลยพินิจที่ไม่เที่ยงธรรม (ตัวชี้วัดที่ G๙ ของรายงานฉบับนี้)

(๕) ความยากลำบากในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมทางอาญา คนยากจนไม่สะดวกอยู่ในฐานะที่เป็นผู้ต้องหา จำเลยหรือผู้เสียหาย อาจพบกับความยากลำบากในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมมากกว่าคนกลุ่มอื่น เช่น ผู้ต้องหาหรือจำเลยที่เป็นผู้ยากไร้ มักประสบปัญหาในการหาหลักประกันมาประกันตัวเอง เนื่องจากในทางปฏิบัติการปล่อยชั่วคราวมักจะมีการเรียกหลักประกันเสมอ จึงลดโอกาสของคนยากจนที่จะได้รับการประกันตัว นอกจากนี้ ผู้กระทำผิดบางรายที่มีฐานะทางเศรษฐกิจไม่ดีกลับถูกบังคับให้ต้องถูกจำกัดเสรีภาพ โดยการกักขังแทนค่าปรับ เพียงแค่ไม่มีเงินชำระค่าปรับ หรือต้องกู้หนี้ยืมสินมาชำระค่าปรับ ซึ่งส่วนใหญ่จำเลยก็ถูกกักขังแทนค่าปรับไปจนกว่าจะครบหรือไม่เกินสองปีตามที่กฎหมายกำหนด ทำให้รัฐสูญเสียรายได้จากค่าปรับในการนำเงินมาชดเชยความเสียหายให้กับสังคม และกลายเป็นภาระของรัฐในการต้องเลี้ยงดูผู้ต้องโทษกักขังแทนค่าปรับที่ปัจจุบันมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น (ตัวชี้วัดที่ G๑๑ ของรายงานฉบับนี้)

(๖) ปัญหาอาชญากรรมและการกระทำผิดซ้ำ ข้อมูลจากกรมราชทัณฑ์ มีผู้กระทำความผิดซ้ำภายใน ๑ ปีเฉลี่ยประมาณร้อยละ ๑๔ กระทำความผิดซ้ำภายใน ๒ ปีเฉลี่ยประมาณร้อยละ ๒๕ และกระทำความผิดซ้ำภายใน ๓ ปีเฉลี่ยประมาณร้อยละ ๓๔ ซึ่งยังเป็นอัตราการกระทำความผิดซ้ำในจำนวน

ที่สูง และเป็นปัญหาสำคัญที่แสดงให้เห็นว่ากระบวนการยุติธรรมทางอาญาไม่อาจปรับตัวนิสัยของผู้ที่ผ่าน การต้องโทษมาแล้วได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ตัวชี้วัดที่ RE๑ ของรายงานฉบับนี้-ใช้วิธีการคำนวณที่แตกต่างจาก ที่กล่าวข้างต้น)

(๗) การคุ้มครองและเยียวยาเหยื่อหรือผู้เสียหายในคดีอาญา ปัจจุบันการคุ้มครอง และเยียวยาเหยื่อหรือผู้เสียหายในคดีอาญาไม่ครอบคลุมเหยื่อและผู้เสียหายในคดีอาญาได้ทั้งหมด (ตัวชี้วัดที่ A๑ ของรายงานฉบับนี้)

๒) สถานการณ์หรือปัจจัยภายนอก

๒.๑) ปัจจัยด้านการเมืองและกฎหมาย (Political/Legal Factors)

- โอกาส (Opportunities)

กฎหมายสูงสุดให้ความสำคัญกับยุทธศาสตร์ชาติและการปฏิรูปประเทศ โดย รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ได้บัญญัติให้มีการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติและการปฏิรูป ประเทศไว้ในรัฐธรรมนูญ โดยพระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ.๒๕๖๐ กำหนดให้มียุทธศาสตร์ ชาติเป็นเป้าหมายในการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามหลักธรรมาภิบาลเพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่าง ๆ ให้สอดคล้องและบูรณาการกัน อันจะก่อให้เกิดเป็นพลังผลักดันร่วมกันไปสู่เป้าหมายดังกล่าวตามระยะเวลาที่ กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ชาติ ซึ่งจะต้องไม่น้อยกว่า ๒๐ ปี และหน่วยงานของรัฐทุกหน่วยมีหน้าที่ดำเนินการ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ชาติ นอกจากนี้ ยังมีบทลงโทษ กรณีหน่วยงานดำเนินการไม่ สอดคล้องตามยุทธศาสตร์ชาติ ไม่แก้ไขปรับปรุงหรือไม่แจ้งการดำเนินการให้คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ ชาติทราบภายในกำหนดเวลา ให้ถือว่าหัวหน้าหน่วยงานของรัฐนั้นจงใจปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจขัดต่อ บทบัญญัติแห่งกฎหมาย นอกจากนั้น ยังมีพระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ พ.ศ.๒๕๖๐ กำหนดให้การปฏิรูปประเทศเป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูป ประเทศที่อย่างน้อยต้องมีวิธีการจัดทำแผน การมีส่วนร่วมของประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ขั้นตอนใน การดำเนินการปฏิรูปประเทศ การวัดผลการดำเนินการ ระยะเวลาดำเนินการปฏิรูปประเทศทุกด้านและ กำหนดให้เริ่มดำเนินการปฏิรูปในแต่ละด้านภายในหนึ่งปีนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ รวมตลอดทั้ง ผลสัมฤทธิ์ที่คาดหวังว่าจะบรรลุในระยะเวลาห้าปี ซึ่งพระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ พ.ศ.๒๕๖๐ ก็ได้กำหนดให้จัดทำแผนการปฏิรูปประเทศ ๑๑ ด้าน ได้แก่ ๑. ด้านการเมือง ๒. ด้านการบริหาร ราชการแผ่นดิน ๓. ด้านกฎหมาย ๔. ด้านกระบวนการยุติธรรม ๕. ด้านการศึกษา ๖. ด้านเศรษฐกิจ ๗. ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ๘. ด้านสาธารณสุข ๙. ด้านสื่อสารมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศ ๑๐. ด้านสังคม และ ๑๑. ด้านอื่นตามที่คณะรัฐมนตรีกำหนด ทั้งนี้ แผนและขั้นตอนการปฏิรูปประเทศแต่ละ ด้านต้องสอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกับยุทธศาสตร์ชาติ

- อุปสรรค (Threats)

(๑) กฎหมายหลายฉบับยังไม่ได้มาตรฐานสากลและล้าสมัย และกระบวนการตรา กฎหมายยังมีจุดอ่อนหลายประการ อาทิ มีความล่าช้า ขาดการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ขาดการเตรียม

ความพร้อมให้กับผู้นำไปปฏิบัติ ขาดการวิเคราะห์ผลกระทบอย่างรอบด้าน มุ่งควบคุมมากกว่าส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาในระยะยาว มีการรวมอำนาจไว้ที่องค์กรระดับสูง การบังคับใช้กฎหมายยังขาดประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ผู้ถูกบังคับใช้กฎหมายบางส่วนยังไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายและขั้นตอนกระบวนการยุติธรรมอย่างเพียงพอ ทำให้เกิดการถูกเอาเปรียบและได้รับการปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม

(๒) มีการใช้มาตรการทางอาญาในกฎหมายเป็นจำนวนมาก การมีกฎหมายที่มีโทษทางอาญาเป็นจำนวนมาก ส่งผลให้มีคดีเข้าสู่ระบบยุติธรรมทางอาญาเป็นจำนวนมากตามไปด้วย และการใช้กลไกทางอาญาจัดการกับการฝ่าฝืนกฎหมายยังส่งผลต่อการลดทอนสิทธิเสรีภาพของประชาชน นอกจากนี้ กระบวนการทางอาญายังใช้ทรัพยากรของรัฐเป็นจำนวนมาก อีกทั้งการใช้กระบวนการทางอาญาเป็นหลักยังทำให้เกิดความยากลำบากในการดำเนินคดีเพื่อลงโทษผู้กระทำความผิด เนื่องจากการดำเนินคดีทางอาญาต้องการพยานหลักฐานที่สามารถพิสูจน์จนสิ้นสงสัย

(๓) การบริหารจัดการภาครัฐเป็นระบบบริหารราชการเป็นแบบแนวดิ่ง และรวมศูนย์การบริหารงานไว้ที่ส่วนกลาง ระบบบริหารราชการมีระเบียบและขั้นตอนมาก ขาดความยืดหยุ่น ลำช้า ไม่คล่องตัว ไม่ประหยัด กฎระเบียบจำนวนมากยังล้าสมัยและไม่ทันกับการเปลี่ยนแปลง ข้ำซ้อน และมีความขัดแย้งกันเอง

(๔) การทุจริตและประพฤติมิชอบในภาครัฐ นำไปสู่ความไม่มีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการของภาครัฐ สาเหตุสำคัญเนื่องจากขาดความต่อเนื่องและล่าช้าในการขับเคลื่อนการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เจ้าหน้าที่ของรัฐบางส่วนมีพฤติกรรมในการใช้ตำแหน่งหน้าที่ในทางมิชอบ โดยเฉพาะการนำระบบอุปถัมภ์มาใช้ในการปฏิบัติราชการ

(๕) กระบวนการจัดสรรงบประมาณของประเทศขาดประสิทธิภาพและการติดตามตรวจสอบ ระยะเวลาในการจัดทำคำขอของงบประมาณไม่ทันต่อการแก้ปัญหาที่หลากหลายและเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว กระบวนการวิเคราะห์งบประมาณและจัดลำดับความสำคัญของแผนงานโครงการระหว่างกระทรวงต่าง ๆ ยังคงเป็นระบบการทำงานที่เน้นความเป็นเอกเทศของกระทรวง กรม กอง ไม่บูรณาการในการแก้ไขปัญหาระดับชาติอย่างเท่าทัน ตลอดทั้งขาดการบูรณาการในมิติต่าง ๆ รวมทั้งขาดกลไกและช่องทางที่สนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการติดตามตรวจสอบ กระบวนการดำเนินงานและงบประมาณของภาครัฐ ทำให้กระบวนการจัดทำนโยบาย แผนงาน โครงการไม่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนส่วนใหญ่ของสังคมไทยอย่างแท้จริง

๒.๒) ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ (Economic Factors)

- โอกาส (Opportunities)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ ได้กำหนดแนวทางการพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมอยู่ ๒ ยุทธศาสตร์ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การสร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำในสังคม โดยเพิ่มโอกาสให้กับกลุ่มเป้าหมายประชากรร้อยละ ๔๐ ที่มีรายได้ต่ำสุดให้สามารถเข้าถึงบริการที่มีคุณภาพของรัฐ ซึ่งรวมถึงการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมด้วย และได้กำหนดตัวชี้วัดให้มีการเข้าถึง

กระบวนการยุติธรรมของกลุ่มประชากรที่มีฐานะยากจนเพิ่มขึ้น ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การบริหารจัดการในภาครัฐ การป้องกันการทุจริตประพฤติมิชอบ และธรรมาภิบาลในสังคมไทย โดยปฏิรูปกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมให้มีความทันสมัย เป็นธรรม และสอดคล้องกับข้อบังคับสากลหรือข้อตกลงระหว่างประเทศ เพื่อคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนอย่างเสมอภาค ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีความมั่นใจ ยอมรับ และปฏิบัติตามกติกา เอื้อต่อการกิจภาครัฐ การลงทุนและดำเนินธุรกิจ ภาคเอกชน ดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศ ลดความเหลื่อมล้ำ และเพิ่มคุณภาพชีวิตของประชาชน ตลอดจนมีการบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด และมีประสิทธิภาพ รวมทั้งการวินิจฉัยคดีมีความถูกต้อง รวดเร็ว โปร่งใส และเป็นธรรม ตามหลักนิติธรรมและลดปริมาณผู้กระทำผิดในคุก

- อุปสรรค (Threat)

สถานการณ์ความยากจน สถานการณ์ความยากจนของประเทศไทยในภาพรวมของปี ๒๕๖๐ คนจนมีจำนวน ๕.๓ ล้านคน ลดลงจาก ๕.๘ ล้านคนในปี ๒๕๕๙ คิดเป็นสัดส่วนคนจนร้อยละ ๗.๘๗ เป็นผลจากการขยายตัวทางเศรษฐกิจและนโยบายรัฐบาลที่เอื้อประโยชน์ต่อคนยากจนและยากไร้มากขึ้น อย่างไรก็ตาม ยังต้องให้ความสำคัญกับการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชากรให้หลุดพ้นจากปัญหา โดยคนยากจนมีลักษณะโดยทั่วไป คือ ส่วนใหญ่มีการศึกษาต่ำ ทำงานในภาคเกษตรกรรม และไม่มีที่ดินเป็นของตนเอง ลักษณะข้างต้นทำให้คนยากจนมีรายได้ต่ำ และขาดสวัสดิการด้านการงานที่เหมาะสม คราวเรือนขนาดใหญ่ คราวเรือนแหวกกลาง คราวเรือนสูงอายุ และคราวเรือน ผู้หญิงและเด็กเป็นคราวเรือนที่มีปัญหาความยากจนในระดับสูง ประกอบกับโอกาสในการหารายได้มีอยู่อย่างจำกัด ความยากจนยังคงกระจุกตัวหนาแน่นอยู่ในภาคใต้ ภาคตะวันออกเฉียกเหนือ และภาคเหนือ และอยู่ในเขตชนบทมากกว่าเขต เมือง โดยในปี ๒๕๖๐ มีสัดส่วนคนจนร้อยละ ๑๑.๘๔ ร้อยละ ๑๑.๔๒ และร้อยละ ๙.๘๒ ของประชากรในแต่ละภาค ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาแยกพื้นที่เมืองและชนบท พบว่าคนจนในเมืองและชนบท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ ๖.๐๕ และร้อยละ ๙.๘๒ ตามลำดับ ภาพรวมสถานการณ์ความเหลื่อมล้ำด้านรายได้วัดโดยสัมประสิทธิ์จินี (Gini coefficient) เท่ากับ ๐.๔๕๓ เพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๕๕ ที่เท่ากับ ๐.๔๔๕ ความแตกต่างของการถือครองรายได้ของประชากรที่มีสถานะทางเศรษฐกิจต่ำที่สุด และสูงที่สุดมีทิศทางดีขึ้น โดยลดลงจาก ๒๒.๐๘ เท่าในปี ๒๕๕๕ เหลือ ๑๙.๒๙ เท่าในปี ๒๕๖๐ โดยกลุ่มประชากรที่ได้รับประโยชน์จากการเติบโตทางเศรษฐกิจเป็นประชากรกลุ่มรายได้สูง (รายงานการวิเคราะห์สถานการณ์ความยากจน และความเหลื่อมล้ำในประเทศไทย ปี ๒๕๖๐ โดยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (กันยายน ๒๕๖๑))

๒.๓) ปัจจัยด้านสังคมและวัฒนธรรม (Social cultural Factors)

- โอกาส (Opportunities)

การเป็นสมาชิกประชาคมอาเซียน ส่งผลให้หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมเกิดกระแสนตื่นตัวในการพัฒนาหน่วยงานของตน และมีโอกาสร่วมมือกันระหว่างประเทศสมาชิกในด้านกฎหมาย การทำข้อตกลง การนำกฎ ระเบียบและแนวปฏิบัติของแต่ละประเทศมารองรับการดำเนินงานของกระบวนการยุติธรรมทางแพ่งและกระบวนการยุติธรรมทางอาญา โดยเฉพาะอย่างยิ่งกระบวนการยุติธรรมทางอาญา และการบังคับใช้กฎหมายของไทยมีการพัฒนาและก้าวทันต่อสถานการณ์อาชญากรรมต่าง ๆ มากขึ้น การเข้า

สู่ประชาคมอาเซียน เป็นกระแสหลักดันที่เอื้อต่อการปฏิรูปกระบวนการยุติธรรม เพื่อให้ระบบการอำนวยความยุติธรรมของไทยเป็นมาตรฐานสากล และน่าเชื่อถือในสายตาของนานาชาติโดยเฉพาะประเทศสมาชิกอาเซียน

- อุปสรรค (Threats)

(๑) สังคมไทยยังมีความเหลื่อมล้ำในหลายมิติ ทั้งในมิติทางเศรษฐกิจ สังคมการเมืองและกฎหมายโดยเฉพาะอย่างยิ่งการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม พบปัญหาประชาชนไม่เข้าใจกฎหมาย เข้าไม่ถึงกระบวนการยุติธรรม นอกจากนี้ ผู้มีรายได้น้อยมักไม่ได้รับความเป็นธรรม ไม่สามารถต่อสู้คดีจากการที่ไม่สามารถรับภาระค่าใช้จ่ายในกระบวนการยุติธรรมและต้องใช้ระยะเวลายาวนานในการเข้าถึงกฎหมาย รวมถึงความล่าช้าของระบบบริหารงานราชการ และการเลือกปฏิบัติในกระบวนการยุติธรรม

(๒) คนไทยส่วนใหญ่ยังมีปัญหาด้านคุณธรรมจริยธรรม และไม่ตระหนักถึงความสำคัญของการมีวินัย ความซื่อสัตย์สุจริต และการมีจิตสาธารณะ จากกระแสการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่หลั่งไหลเข้าสู่ประเทศไทยในสังคมที่เป็นยุคดิจิทัล ทำให้ค่านิยมในสังคมไทยเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว แต่คนไทยยังขาดทักษะในการคัดกรองและเลือกรับวัฒนธรรมที่ดีจากต่างประเทศมาปรับใช้ในชีวิตประจำวัน โดยละทิ้งค่านิยมที่ดีงามอันเป็นเอกลักษณ์ของวัฒนธรรมไทยและลดคุณค่าของความเป็นไทย นอกจากนี้ ยังมีค่านิยมที่ยึดตนเองเป็นหลักมากกว่าการคำนึงถึงสังคมส่วนรวม รักสนุกและความสบาย เชื่อข่าวลือ ขาดความอดทน ขาดวินัย วัตถุนิยม ยอมรับคนที่ฐานะมากกว่าคนดีมีคุณธรรม สถานการณ์ดังกล่าวส่งผลให้เกิดข้อพิพาทในสังคมมากขึ้นและมีคดีความเพิ่มมากขึ้นในแต่ละปี

(๓) ประชาชนที่รับทราบสิทธิทางกฎหมายและความรู้พื้นฐานในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมยังคงมีจำนวนน้อย อันเนื่องมาจากโครงสร้างของระบบทางการศึกษา และการตื่นตัวถึงการรับรู้สิทธิสิทธิทางกฎหมายและความรู้พื้นฐานในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม (ตัวชี้วัดที่ R๑ ของรายงานฉบับนี้)

(๔) ปัญหายาเสพติด สถานการณ์ยาเสพติดของประเทศไทยมีแนวโน้มรุนแรงเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะการแพร่ระบาดของยาเสพติดในกลุ่มของเยาวชนซึ่งเป็นกลุ่มเสี่ยงที่สำคัญ นอกจากนี้ ปัญหายาเสพติดยังเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อเนื่องไปยังปัญหาอื่น ๆ อาทิ ปัญหาอาชญากรรม ปัญหาการทำลายศักยภาพของประชากร และปัญหาการขยายตัวขององค์กรอาชญากรรม ประเทศไทยต้องเผชิญกับการลักลอบค้ายาเสพติดจากประเทศอื่น ๆ โดยเป็นประเทศทางผ่านและประเทศปลายทาง จำนวนคดีที่เพิ่มสูงอย่างต่อเนื่องนี้ เป็นสาเหตุสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อกระบวนการยุติธรรมทั้งระบบ ตั้งแต่ชั้นก่อนฟ้องคดีไปจนถึงชั้นการบำบัดฟื้นฟูและการพัฒนาปรับปรุงพฤติกรรมผู้กระทำผิด กระบวนการยุติธรรมทางอาญาต้องใช้เวลา ทรัพยากรและกำลังคนส่วนใหญ่ไปใช้ในการจัดการกับคดียาเสพติด ซึ่งส่วนใหญ่เป็นผู้จำหน่ายรายย่อย ครอบครัว และเสพ

(๕) ปัญหาอาชญากรรมและการกระทำความผิด สถานการณ์อัตราอาชญากรรม (Crime Rate) ต่อจำนวนประชากร ๑๐๐,๐๐๐ คน ซึ่งเป็นอัตราอาชญากรรมเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย และ

ทรัพย์สิน (ไม่นับรวมความผิดฐานอื่น) อยู่ที่ร้อยละ ๑.๐๓ ซึ่งยังคงเป็นอัตราที่สูง จำนวนอาชญากรรมเป็นต้นเหตุสำคัญที่ทำให้รัฐต้องทรัพยากรและกำลังคนเป็นจำนวนมากในการจัดองค์การพาดำเนินการกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเพื่อการจัดการกับปัญหาดังกล่าว (ตัวชี้วัดที่ E๑ ของรายงานฉบับนี้)

๒.๔) ปัจจัยด้านเทคโนโลยี (Technological Factors)

- โอกาส (Opportunities)

ศักยภาพทางเทคโนโลยีสารสนเทศที่เพิ่มขึ้น ก่อให้เกิดประสิทธิภาพ ความโปร่งใสและการตรวจสอบได้ ศักยภาพอันทรงพลังของเทคโนโลยีด้านการจัดเก็บและประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูล (Data Storage and Data Analytics) ทำให้มีการบันทึกเป็นข้อมูลจำนวนมากทั้งระดับองค์กรและระดับบุคคลที่สามารถใช้ประโยชน์ในการวิเคราะห์และประมวลผลได้อย่างรวดเร็วและแม่นยำ และยังสามารถใช้ในการตรวจสอบการดำเนินงานต่าง ๆ ของหน่วยงานภาครัฐได้โดยสะดวกมากยิ่งขึ้น จึงเป็นเครื่องมือที่ช่วยปิดช่องโหว่ของกิจกรรมที่ไม่โปร่งใสและบรรเทาปัญหาการทุจริตในภาครัฐให้ลดน้อยลงได้อย่างมาก ปัจจัยดังกล่าวเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการป้องกันและลดปัญหาด้านทุจริต ซึ่งเอื้อต่อการดำเนินการปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมให้เป็นไปอย่างโปร่งใสและน่าเชื่อถือ นอกจากนี้ ประชาชนทั่วไปยังสามารถเข้าถึงข้อมูลจำนวนมากผ่านทางระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตบนฐานของบริการที่มีการแบ่งปันการใช้ทรัพยากร (Shared Services) ปัจจัยดังกล่าวเป็นโอกาสที่ดี เอื้อให้หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมสามารถบูรณาการข้อมูลระหว่างกันได้แบบ real time มีความทันสมัย และได้ข้อมูลที่ถูกต้องครบถ้วนในขณะเดียวกันประชาชนก็สามารถเข้าถึงข้อมูลและเข้าถึงการบริการของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมได้อย่างสะดวกรวดเร็ว

- อุปสรรค (Threat)

(๑) ความก้าวหน้าเทคโนโลยีเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้การกระทำความผิดมีความสลับซับซ้อนมากขึ้น ปัจจุบันเกิดอาชญากรรมรูปแบบใหม่จากการใช้คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต รวมถึงการใช้ความเทคโนโลยีเพื่ออำนวยความสะดวกในการกระทำความผิดมากขึ้น โดยเฉพาะในเรื่องการหลอกลวงหรือการฉ้อโกง

๕.๑.๓ ข้อเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหากระบวนการยุติธรรมทางอาญาของประเทศไทย

๑) ข้อเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาจากการวิเคราะห์ตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญา และการกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมในอนาคต

เนื่องจากมีบางตัวชี้วัดที่คณะผู้วิจัยไม่สามารถจัดเก็บข้อมูลได้ และมีบางตัวชี้วัดที่คณะผู้วิจัยสามารถจัดเก็บข้อมูลได้ในปีนี้เป็นปีแรก จึงไม่มีค่าเปรียบเทียบ (Benchmark) ดังนั้น ในการพิจารณาว่าประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมสำหรับตัวชี้วัดดังกล่าวว่ามีปัญหาหรือไม่ ผู้วิจัยจึงตั้งข้อสมมติฐานไว้ก่อนว่ายังคงมีปัญหาประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมยังคงอยู่

ข้อมูลที่ได้จากตัวชี้วัดและการตั้งข้อสมมติฐานดังกล่าว จะพบว่ากระบวนการยุติธรรมทางอาญายังคงมีปัญหาในทุกมิติและเกือบทุกตัวชี้วัด โดยไม่มีกรอบตัวชี้วัดใดได้ค่าตัวชี้วัดที่สูงกว่าค่าเป้าหมาย และมีเพียง ๔

ตัวชี้วัดจาก ๒๑ ตัวชี้วัดเท่านั้นที่แสดงว่ามีแนวโน้มดีขึ้นกว่าปีที่แล้ว ได้แก่ ตัวชี้วัดที่ (E๒) ความหวาดกลัวภัยอาชญากรรมของประชาชนลดลง ตัวชี้วัดที่ (G๕) หน่วยงานในระบบกระบวนการยุติธรรมมีการกำหนดมาตรการเชิงรุกด้านการบริหารจัดการให้มีความโปร่งใสและแจ้งให้ประชาชนรับทราบ ตัวชี้วัดที่ (G๖) หน่วยงานมีมาตรการ/ระบบที่เอื้อต่อการป้องกันมิให้เกิดการเลือกปฏิบัติหรือผลประโยชน์ ตัวชี้วัดที่ (G๗) หน่วยงานในระบบกระบวนการยุติธรรมมีการทบทวนและปรับปรุงประสิทธิภาพเรื่องร้องเรียน และหากวิเคราะห์ผลการสำรวจตัวชี้วัดทั้ง ๗ กรอบตัวชี้วัดดังกล่าวซึ่งมีความสัมพันธ์กันทั้งเป็น “ต้นน้ำ” “กลางน้ำ” และ “ปลายน้ำ” ของกระบวนการยุติธรรม คณะผู้วิจัยมีความเห็นว่า แนวทางการแก้ไขปัญหาระบบดังกล่าว จะต้องเริ่มแก้ไขที่ “ต้นน้ำ” ของประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทั้งหมด ซึ่งเริ่มมาจาก “การรับรู้กฎหมายและสิทธิพื้นฐานของประชาชน” (ตามกรอบตัวชี้วัดที่ ๑) และ “จำนวนอาชญากรรม” ซึ่งรัฐยังไม่สามารถควบคุมจำนวนอาชญากรรม (ตัวชี้วัดตามกรอบที่ ๒) ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากพอ และจำนวนอาชญากรรมนี้เองส่งผลให้มีคดีเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมเป็นจำนวนมาก ทำให้รัฐต้องมีกระบวนการผลิตความยุติธรรม (ตัวชี้วัดตามกรอบที่ ๓) ซึ่งต้องมีทั้งกระบวนการและภาระด้านงบประมาณและอัตรากำลังคนในกระบวนการยุติธรรมเป็นจำนวนมากตามไปด้วย แต่ที่ผ่านมา รัฐได้ให้มุ่งและให้ความสำคัญกับ “กระบวนการ” (process) ในกระบวนการยุติธรรมมากกว่า “การลดจำนวนอาชญากรรม” ไม่ว่าจะเป็น “การลดจำนวนการกระทำความผิด” และ “การลดการกระทำความผิดซ้ำ” ซึ่งสังเกตได้จากจำนวนทรัพยากรทั้งในด้านงบประมาณและกำลังคน รวมถึงนโยบายต่าง ๆ ของรัฐ แต่หากพิจารณาตามตรรกะแล้ว การที่รัฐต้องมีกระบวนการยุติธรรมที่มีขนาดใหญ่และใช้งบประมาณแผ่นดินเป็นจำนวนมากเช่นนี้ก็เพราะว่ามีจำนวนอาชญากรรมและผู้กระทำความผิดและผู้กระทำความผิดซ้ำเป็นจำนวนมาก และการเพิ่มประสิทธิภาพแต่เฉพาะ “กระบวนการ” (process) มิได้หมายถึงการเพิ่มประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาได้ทั้งระบบ ดังนั้น รัฐจึงจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนมโนทัศน์และเป้าหมายที่มุ่งให้ความสำคัญกับการจัดการปัญหาของจำนวนอาชญากรรม จำนวนผู้กระทำความผิดและผู้กระทำความผิดซ้ำมากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

คณะผู้วิจัยมีความเห็นว่า การแก้ไขปัญหาด้านประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญาจะต้องแก้ไขที่ตัว “สาเหตุ” ของเรื่องทั้งหมด ซึ่งก็คือ “การลดจำนวนอาชญากรรม” คณะผู้วิจัยจึงเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมไทย โดย “การส่งเสริมการรับรู้สิทธิทางกฎหมายและสิทธิขั้นพื้นฐานแก่ประชาชน” ควบคู่ไปกับ “การป้องกันอาชญากรรม” เพื่อลดจำนวนอาชญากรรมและผู้กระทำความผิด และ “การฟื้นฟูผู้กระทำความผิด” เพื่อลดลดจำนวนผู้กระทำความผิดซ้ำ (เพื่อมิให้วนกลับเข้าเป็นส่วนหนึ่งของจำนวนอาชญากรรมอีก) เป็นแนวทางการแก้ไขปัญหาด้านประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญาทั้งระบบ กล่าวคือ หากสามารถป้องกันอาชญากรรมได้ ย่อมทำให้จำนวนอาชญากรรมและการความกระทำผิดลดลงส่งผลให้ปริมาณคดีที่ต้องเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมลดลงตามไปด้วย ซึ่งเป็นการลดภาระด้านงบประมาณและอัตรากำลังคนในกระบวนการยุติธรรม และประหยัดค่าชดเชยความเสียหายแก่ผู้เสียหายในคดีอาญา ซึ่งประชาชนย่อมมีความหวาดกลัวต่ออาชญากรรมลดลงและมีความเชื่อมั่นต่อกระบวนการยุติธรรมเพิ่มมากขึ้นด้วย

นอกจากนั้น คณะผู้วิจัยมีความเห็นว่าระดับเทคโนโลยีของโลกและของประเทศไทยได้ก้าวหน้าไปมากแล้ว แต่เจ้าหน้าที่รัฐในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของประเทศไทยยังไม่สามารถปรับตัวในการนำเทคโนโลยีมาประโยชน์ได้อย่างเต็มที่ ทั้ง ๆ ที่เทคโนโลยีเป็นตัวจักรสำคัญในการขับเคลื่อนกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของไทยซึ่งมีขนาดใหญ่ให้มีประสิทธิภาพ ทั้งในด้านการป้องกันอาชญากรรม การปฏิบัติงานของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม การสร้างประสิทธิภาพและความโปร่งใสของกระบวนการยุติธรรม รวมถึงการสร้างการรับรู้เรื่องกฎหมายและสิทธิขั้นพื้นฐานให้แก่ประชาชน และการลดต้นทุนในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมด้วย คณะผู้วิจัยจึงเสนอให้มุ่งเป้าหมายการจัดการปัญหาด้านประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญาโดยบังคับให้นำเทคโนโลยีมาใช้ในขั้นตอนสำคัญในทุกขั้นตอนของทุกหน่วยงานและให้มีการบูรณาการข้อมูลระหว่างกัน ตั้งแต่ขั้นตอนการสอบสวน (พนักงานสอบสวน) ขั้นตอนการสั่งคดี (พนักงานอัยการ) ขั้นตอนการพิจารณาพิพากษาคดี (ศาล) จนถึงขั้นตอนการบังคับโทษ (กรมราชทัณฑ์) เพื่อให้กระบวนการยุติธรรมเป็นไปด้วยความรวดเร็ว โปร่งใสและตรวจสอบได้ และเป็นการจัดเก็บข้อมูลของกระบวนการยุติธรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพอีกด้วย โดยมีแนวทางในการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการกระบวนการยุติธรรม คือการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการกระบวนการยุติธรรมในบางพื้นที่ก่อนเพื่อเป็นกรณีศึกษาหรือโครงการนำร่อง เพื่อมิให้เป็นภาระงบประมาณแผ่นดินในคราวเดียว ซึ่งหากได้ผลดี ก็อาจขยายการดำเนินการให้ครอบคลุมทั่วทั้งประเทศต่อไปได้

การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและเทคโนโลยีดิจิทัลในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาและการบังคับใช้กฎหมาย เป็นไปตามแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (๒๒) ประเด็น กฎหมายและกระบวนการยุติธรรม (พ.ศ.๒๕๖๑-พ.ศ.๒๕๘๐) ได้ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นกลไกในการขับเคลื่อนและสร้างการเปลี่ยนแปลงขนานใหญ่ มุ่งเน้นการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัลมาสนับสนุนให้เกิดความโปร่งใสและพลวัตให้กับการพัฒนากฎหมายและกระบวนการยุติธรรม เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนทุกภาคส่วนในสังคมมีโอกาสได้รับประโยชน์จากการพัฒนาประเทศอย่างเท่าเทียม เป็นธรรม และทั่วถึง ประกอบด้วย ๒ แผนย่อย ได้แก่

๑.๑) การพัฒนากฎหมาย ซึ่งมีการกำหนดตัวชี้วัดสัดส่วนการนำเทคโนโลยีและระบบฐานข้อมูลกลางของประเทศมาใช้ในการบังคับใช้กฎหมายต่อจำนวนกฎหมาย โดยกำหนดค่าเป้าหมายในปี ๒๕๖๑-๒๕๖๕ ร้อยละ ๕๐ ของกฎหมาย กำหนดตัวชี้วัดระยะเวลาที่ลดลงในกระบวนการบังคับใช้กฎหมาย ซึ่งกำหนดค่าเป้าหมายในปี ๒๕๖๑-๒๕๖๕ ทุกหน่วยงานของรัฐบังคับใช้กฎหมายได้รวดเร็วขึ้น ร้อยละ ๕๐ และกำหนดตัวชี้วัดระดับความเชื่อมั่นของประชาชนในการบังคับใช้กฎหมาย ซึ่งกำหนดค่าเป้าหมายในปี ๒๕๖๑-๒๕๖๕ จำนวนร้อยละ ๗๕ ของประชาชนเชื่อมั่นในการบังคับใช้กฎหมาย

๑.๒) การพัฒนากระบวนการยุติธรรม โดยมีการกำหนดตัวชี้วัดอัตราส่วนที่เพิ่มขึ้นของจำนวนขั้นตอนในการอำนวยความสะดวกที่ขึ้นนวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อความโปร่งใส ความสะดวก และรวดเร็ว ซึ่งกำหนดค่าเป้าหมายในปี ๒๕๖๑-๒๕๖๕ จำนวนร้อยละ ๗๕ ของจำนวนขั้นตอนที่สำคัญ และค่าเป้าหมายในปี ๒๕๖๖-๒๕๗๐ จำนวนร้อยละ ๑๐๐ ของจำนวนขั้นตอนที่สำคัญ

ตาราง ๕-๔ เป้าหมายของตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนากฎหมายและกระบวนการยุติธรรม

เป้าหมาย (บางส่วน)	ตัวชี้วัด (บางตัว)	ค่าเป้าหมาย	
		ปี ๒๕๖๑ - ๒๕๖๕	ปี ๒๕๖๖ -๒๕๗๐
๑) การพัฒนากฎหมาย การปฏิบัติตามและการบังคับใช้กฎหมาย มีความคุ้มค่าทางเศรษฐกิจ ทัวถึง ไม่เลือกปฏิบัติ และเป็นธรรม	สัดส่วนการนำเทคโนโลยีและระบบฐานข้อมูลกลางของประเทศมาใช้ในการบังคับใช้กฎหมาย ต่อจำนวนกฎหมาย	ร้อยละ ๕๐ ของกฎหมาย	ร้อยละ ๑๐๐ ของกฎหมาย
	ระยะเวลาที่ลดลงในกระบวนการบังคับใช้กฎหมาย	ทุกหน่วยงานของรัฐบังคับใช้กฎหมายได้รวดเร็วขึ้น ร้อยละ ๕๐	ทุกหน่วยงานของรัฐบังคับใช้กฎหมายได้รวดเร็วขึ้น ร้อยละ ๗๐
	ระดับความเชื่อมั่นของประชาชนในการบังคับใช้กฎหมาย	ร้อยละ ๗๕ ของประชาชนเชื่อมั่น ในการบังคับใช้กฎหมาย	ร้อยละ ๘๕ ของประชาชนเชื่อมั่น ในการบังคับใช้กฎหมาย
๒) การพัฒนาระบบการยุติธรรม การอำนวยความสะดวก ยุติธรรม มีความโปร่งใส สะดวก รวดเร็ว เสมอภาค ทัวถึง เป็นธรรม และปราศจากการเลือกปฏิบัติ	อัตราส่วนที่เพิ่มขึ้นของจำนวนขั้นตอนในการอำนวยความสะดวก ยุติธรรมที่ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อความโปร่งใส ความสะดวกและรวดเร็ว	ร้อยละ ๗๕ ของจำนวนขั้นตอนที่สำคัญ	ร้อยละ ๑๐๐ ของจำนวนขั้นตอนที่สำคัญ

ทั้งนี้ แผนยุทธศาสตร์ชาติดังกล่าวได้กำหนดค่าเป้าหมายของตัวชี้วัดที่สำคัญเอาไว้ เช่น ระยะเวลาที่ลดลงในกระบวนการบังคับใช้กฎหมาย ระดับความเชื่อมั่นของประชาชนในการบังคับใช้กฎหมาย และอัตราส่วนที่เพิ่มขึ้นของจำนวนขั้นตอนในการอำนวยความสะดวก ยุติธรรมที่ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัล ซึ่ง

รายงานฉบับสมบูรณ์

เสนอ สำนักงานกิจการยุติธรรม

โดย สำนักงานศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

กำหนดให้ตัวชี้วัดดังกล่าวบรรลุค่าเป้าหมายในช่วงแรกในปี พ.ศ.๒๕๖๕ ดังนั้น ค่าเป้าหมายของ ๗ กรอบ ๒๑ ตัวชี้วัดในรายงานนี้ จึงต้องปรับให้สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติดังกล่าวภายในขอบเขตของเวลาดังกล่าวด้วย

กล่าวโดยสรุป คณะผู้วิจัยเสนอประเด็นซึ่งเป็นเป้าหมายของการพัฒนากระบวนการยุติธรรมทางอาญาของประเทศไทย ดังนี้

- (๑) การส่งเสริมการรับรู้สิทธิทางกฎหมายและสิทธิขั้นพื้นฐานแก่ประชาชน
- (๒) การป้องกันอาชญากรรม
- (๓) การฟื้นฟูผู้กระทำผิด
- (๔) การนำเทคโนโลยีสารสนเทศ และเทคโนโลยีดิจิทัล มาใช้ในขั้นตอนสำคัญของกระบวนการยุติธรรม
- (๕) การจัดเก็บข้อมูลของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม และการเชื่อมโยงและบูรณาการข้อมูลระหว่างกัน

ตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญาและ ประเด็นซึ่งเป็นเป้าหมายของการพัฒนากระบวนการยุติธรรมทางอาญาดังกล่าว เชื่อมโยงกับกับทิศทางการพัฒนากระบวนการยุติธรรมไทยตามแผนแม่บทการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๓ พ.ศ.๒๕๖๒-๒๕๖๕ ดังนี้

(๑) ตัวชี้วัด (R๑) สัดส่วนของประชาชนที่ทราบช่องทางในการรับรู้สิทธิทางกฎหมายและความรู้พื้นฐานในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้โดยสะดวก และตัวชี้วัด (E๑) อัตราอาชญากรรม (Crime Rate) ต่อจำนวนประชากร ๑๐๐,๐๐๐ คน เชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ที่ ๑: การเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจและการมีส่วนร่วมด้านกฎหมาย กระบวนการยุติธรรม

(๒) ตัวชี้วัด (E๒) ความหวาดกลัวภัยอาชญากรรมของประชาชนลดลง สอดคล้องเชื่อมโยงกับเป้าหมายภาพรวม ๒) สังคมมีความสงบเรียบร้อย ประชาชนมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

(๓) ตัวชี้วัด (G๑๐) หน่วยงานมีการจัดเก็บและบูรณาการข้อมูลกระบวนการยุติธรรมอย่างเป็นระบบ สอดคล้องเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ที่ ๕: การขับเคลื่อนกระบวนการยุติธรรมด้วยดิจิทัล

(๔) ตัวชี้วัด (RE๑) ร้อยละของผู้พ้นโทษที่กลับมากระทำผิดซ้ำลดลง และตัวชี้วัด (RE๒) ร้อยละ/สัดส่วนของผู้พ้นโทษที่สามารถกลับไปดำรงชีวิตในสังคมไทยได้อย่างปกติสุข (AD) สอดคล้องเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ที่ ๔: การพัฒนาระบบการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิด

(๕) ตัวชี้วัด (ET๑) ร้อยละของประชาชนที่มีความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรมในภาพรวม สอดคล้องเชื่อมโยงกับเป้าหมายภาพรวม ๑) การบริหารงานยุติธรรมที่มีธรรมาภิบาลและโปร่งใส

ตารางที่ ๕-๕ ตารางแสดงความเชื่อมโยงตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญากับตัวชี้วัดระดับเป้าหมายภาพรวม/กลยุทธ์ของร่างแผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๓ พ.ศ. ๒๕๖๒-๒๕๖๕

ลำดับ	ความสอดคล้องของตัวชี้วัด		การเชื่อมโยงกับร่างแผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๓
	ตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญา	ตัวชี้วัดระดับกลยุทธ์ของร่างแผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๓	เป้าหมายภาพรวม/ยุทธศาสตร์
๑	(R๑) สัดส่วนของประชาชนที่รับทราบช่องทางในการรับรู้สิทธิทางกฎหมายและความรู้พื้นฐานในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้โดยสะดวก (Public Survey)	ความรู้ความเข้าใจเรื่องสิทธิและความรู้พื้นฐานในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมของประชาชนเพิ่มขึ้น (Public Survey)	ยุทธศาสตร์ที่ ๑: การเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ และการมีส่วนร่วมด้านกฎหมายกระบวนการยุติธรรม
๒	(E๑) อัตราอาชญากรรม (Crime Rate) ต่อจำนวนประชากร ๑๐๐,๐๐๐ คน อัตราอาชญากรรมประกอบด้วย อาชญากรรมเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สิน (Administrative Data)	ร้อยละของผู้ประสบเหตุอาชญากรรมลดลง (Crime Victimization Survey)	
๓	(E๒) ความหวาดกลัวภัยอาชญากรรมของประชาชนลดลง (Public Survey)	ความหวาดกลัวภัยอาชญากรรมของประชาชนน้อยลง เป็นการประเมินความรู้สึกและพฤติกรรมของประชาชนต่อสถานการณ์ปัญหาอาชญากรรมและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนในพื้นที่พักอาศัย (Public Survey)	เป้าหมายภาพรวม ๒: สังคมมีความสงบเรียบร้อย ประชาชนมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

ลำดับ	ความสอดคล้องของตัวชี้วัด		การเชื่อมโยงกับร่างแผน แม่บทการบริหารงาน ยุติธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๓
	ตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการ ยุติธรรมทางอาญา	ตัวชี้วัดระดับกลยุทธ์ของร่าง แผนแม่บทการบริหารงาน ยุติธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๓	เป้าหมายภาพรวม/ ยุทธศาสตร์
๔	(G๑) จำนวนคดีและเรื่องร้องเรียนที่มีมูลและถึงที่สุด ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติที่ขัดกับศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ หรือการละเมิดสิทธิขั้นพื้นฐานมีจำนวนลดน้อยลง (Administrative Data)	-	-
๕	(G๒) หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมมีการกำหนดตัวชี้วัดที่สะท้อนความถูกต้องและเที่ยงธรรม (Self-Assessment & Observation)	-	-
๖	(G๓) คดีที่มีการชี้มูลว่าเจ้าพนักงานของรัฐในกระบวนการยุติธรรมมีความบกพร่องในการปฏิบัติหน้าที่ การเลือกปฏิบัติ และ/หรือการทุจริต หรือถูกแทรกแซงมีจำนวนลดลงเมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา (Administrative Data)	-	-

ลำดับ	ความสอดคล้องของตัวชี้วัด		การเชื่อมโยงกับร่างแผน แม่บทการบริหารงาน ยุติธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๓
	ตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการ ยุติธรรมทางอาญา	ตัวชี้วัดระดับกลยุทธ์ของร่าง แผนแม่บทการบริหารงาน ยุติธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๓	เป้าหมายภาพรวม/ ยุทธศาสตร์
๗	(G๔) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการ กำหนดระยะเวลามาตรฐานตามที่ กำหนดไว้ในกฎหมายในแต่ละ ขั้นตอนการปฏิบัติ โดยมีระบบให้ ประชาชนสามารถตรวจสอบติดตาม (Tracking) (User Survey)	-	-
๘	(G๕) หน่วยงานในระบบ กระบวนการยุติธรรมมีการกำหนด มาตรการเชิงรุกด้านการบริหาร จัดการให้มีความโปร่งใสและแจ้งให้ ประชาชนรับทราบ (User Survey)	-	-
๙	(G๖) หน่วยงานมีมาตรการ/ระบบที่ เอื้อต่อการป้องกันมิให้เกิดการเลือก ปฏิบัติหรือผลประโยชน์ (User Survey)	-	-
๑๐	(G๗) หน่วยงานในระบบ กระบวนการยุติธรรมมีการทบทวน และปรับปรุงประสิทธิภาพเรื่อง ร้องเรียน (User Survey)	-	-

ลำดับ	ความสอดคล้องของตัวชี้วัด		การเชื่อมโยงกับร่างแผน แม่บทการบริหารงาน ยุติธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๓
	ตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการ ยุติธรรมทางอาญา	ตัวชี้วัดระดับกลยุทธ์ของร่าง แผนแม่บทการบริหารงาน ยุติธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๓	เป้าหมายภาพรวม/ ยุทธศาสตร์
๑๑	(G๘) สัดส่วนความเหมาะสมของ ทรัพยากร ทั้งเครื่องมือ งบประมาณ และทรัพยากรมนุษย์ กับภาระงาน (Self-Assessment & Observation)	-	-
๑๒	(G๙) มีการวิเคราะห์และพัฒนา ระบบทรัพยากรมนุษย์และการ บริหารจัดการอย่างสม่ำเสมอ (Self- Assessment & Observation)	-	-
๑๓	(G๑๐) หน่วยงานมีการจัดเก็บและ บูรณาการข้อมูลกระบวนการ ยุติธรรมอย่างเป็นระบบ (Self- Assessment & Observation)	มีระบบฐานข้อมูลและระบบ เทคโนโลยีสารสนเทศที่เชื่อมโยง ทุกหน่วยงานและใช้ประโยชน์ใน การบริหารจัดการกระบวนการ ยุติธรรม (รายงานผลการ ดำเนินงานศูนย์แลกเปลี่ยนข้อมูล กระบวนการยุติธรรม (DXC))	ยุทธศาสตร์ที่ ๕: การ ขับเคลื่อนกระบวนการ ยุติธรรมด้วยดิจิทัล
๑๔	(G๑๑) หน่วยงานมีการจัดทำ การวิเคราะห์ ประเมินต้นทุนของ กิจกรรมการเข้าถึงความยุติธรรม (User Survey)	-	-

ลำดับ	ความสอดคล้องของตัวชี้วัด		การเชื่อมโยงกับร่างแผน แม่บทการบริหารงาน ยุติธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๓
	ตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการ ยุติธรรมทางอาญา	ตัวชี้วัดระดับกลยุทธ์ของร่าง แผนแม่บทการบริหารงาน ยุติธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๓	เป้าหมายภาพรวม/ ยุทธศาสตร์
๑๕	(RE๑) ร้อยละของผู้พ้นโทษที่กลับมา กระทำผิดซ้ำลดลง (Administrative Data)	อัตราการกระทำผิดซ้ำลดลง (Administrative Data)	ยุทธศาสตร์ที่ ๔: การ พัฒนาระบบการปฏิบัติ ต่อผู้กระทำผิด
๑๖	(RE๒) ร้อยละ/สัดส่วนของผู้พ้นโทษ ที่สามารถกลับไปดำรงชีวิตใน สังคมไทยได้อย่างปกติสุข (Administrative Data)	ร้อยละของเด็กและเยาวชนที่ ผ่านการฝึกอบรมจากศูนย์ฝึก และอบรมเด็กและเยาวชนและผู้ พ้นโทษมีชีวิตที่ดีขึ้น (Administrative Data)	
๑๗	(A๑) สัดส่วนการคุ้มครองดูแล ผู้เสียหาย/เหยื่ออาชญากรรมและ ชดเชยความเสียหาย โดยได้รับการ ชดเชยเยียวยาจากภาครัฐมีจำนวน เพิ่มมากขึ้น (Administrative Data)	-	-
๑๘	(A๒) จำนวนผู้ที่ถูกจับกุม/คุมขัง และภายหลังได้รับการปล่อยตัว เนื่องจากการพิสูจน์ว่าไม่มีความผิด ที่ได้รับเงินชดเชยเยียวยาจากภาครัฐ (Administrative Data)	-	-

ลำดับ	ความสอดคล้องของตัวชี้วัด		การเชื่อมโยงกับร่างแผน แม่บทการบริหารงาน ยุติธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๓
	ตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการ ยุติธรรมทางอาญา	ตัวชี้วัดระดับกลยุทธ์ของร่าง แผนแม่บทการบริหารงาน ยุติธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๓	เป้าหมายภาพรวม/ ยุทธศาสตร์
๑๙	(D๑) หน่วยงานมีมาตรการในการ ตรวจสอบ เพื่อป้องกันการจับกุม ผู้ต้องหา/จำเลยโดยไม่ได้กระทำ ความผิด (Administrative Data)	-	-
๒๐	(D๒) จำนวนคดีที่มีการรื้อฟื้นขึ้นมา เนื่องจากพบว่าการจับกุมผู้ต้องหา/ จำเลย โดยไม่ได้กระทำความผิด (Administrative Data)	-	-
๒๑	(ET๑) ร้อยละของประชาชนที่มี ความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพของ กระบวนการยุติธรรมในภาพรวม (Public Survey)	ความเชื่อมั่นของประชาชนที่มีต่อ กระบวนการยุติธรรมเพิ่มขึ้น เป็นการประเมินความคิดเห็น ของประชาชนในประเด็นความ ไว้วางใจ ความถูกต้อง เทียบตรง และความโปร่งใสของ กระบวนการยุติธรรม (Public Survey)	เป้าหมายภาพรวม ๑: การบริหารงานยุติธรรมที่ มีธรรมาภิบาลและ โปร่งใส

นอกจากนั้น ประเด็นตามที่คณะผู้วิจัยเสนอซึ่งเป็นเป้าหมายของการพัฒนากระบวนการยุติธรรมทางอาญาของประเทศไทย ก็สอดคล้องกับประเด็นตามดังนี้

(๑) ประเด็นการส่งเสริมการรับรู้สิทธิทางกฎหมายและสิทธิขั้นพื้นฐานแก่ประชาชน เชื่อมโยงกับประเด็นหลักในเรื่องการคุ้มครองโดยบังคับตามกฎหมาย (Protection)

(๒) ประเด็นการป้องกันอาชญากรรม เชื่อมโยงกับประเด็นหลักในเรื่องการป้องกันการกระทำผิด (Prevention)

(๓) ประเด็นการฟื้นฟูผู้กระทำผิด เชื่อมโยงกับประเด็นหลักในเรื่องการฟื้นฟูผู้กระทำผิด (Rehabilitation)

(๔) ประเด็นการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการขั้นตอนสำคัญของกระบวนการยุติธรรม เชื่อมโยงกับประเด็นหลักในเรื่องเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology) สนับสนุนการดำเนินงาน

(๕) ประเด็นการจัดเก็บข้อมูลของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมและการเชื่อมโยงและบูรณาการข้อมูลระหว่างกัน เชื่อมโยงกับประเด็นหลักในเรื่องการคุ้มครองโดยบังคับตามกฎหมาย (Protection)

อย่างไรก็ตาม การนำตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญาไปใช้ประโยชน์นั้น จำเป็นต้องมีการปรับค่านิยามของตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญา กับค่านิยามของตัวชี้วัดในแผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๓ พ.ศ. ๒๕๖๒-๒๕๖๕ ให้สอดคล้องกันด้วย

๒) ข้อเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาด้วย TOWS Matrix และการกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมในอนาคต

การนำเฉพาะตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญามาใช้กำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหาประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมโดยตรงนั้นมีข้อจำกัด เนื่องจากมิได้พิจารณาถึงปัจจัยและบริบทแวดล้อมอื่น ๆ ร่วมด้วย ดังนั้น คณะผู้วิจัยจึงเสนอรูปแบบการนำตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญาอีกรูปแบบหนึ่ง คือการนำตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญามาสังเคราะห์กับปัจจัยอื่น ๆ เสียก่อน สำหรับรายงานฉบับนี้ คณะผู้วิจัยเสนอให้ใช้ TOWS Matrix มาปรับใช้เป็นตารางการวิเคราะห์แนวทางการแก้ไขปัญหา และการกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมในอนาคต ซึ่งได้จากการวิเคราะห์จุดแข็ง (Strength) จุดอ่อน (Weakness) โอกาส (Opportunity) และอุปสรรคหรือข้อจำกัด (Threat) โดย TOWS Matrix เป็นการจัดทำตาราง ๔ ช่อง คือปัจจัยหลักสำคัญ ๔ ช่อง ช่องกลยุทธ์ ๔ ช่องกับอีก ๑ ช่องซึ่งบอกที่มาของปัจจัยว่าเป็นปัจจัยภายนอกหรือปัจจัยภายใน ช่องกลยุทธ์หรือแนวทางการแก้ไขปัญหา ๔ ช่องให้ชื่อว่ากลยุทธ์ SO กลยุทธ์ WO กลยุทธ์ ST และกลยุทธ์ WT ซึ่งเกิดขึ้นหลังจากการใส่ปัจจัยหลักสำคัญทั้ง ๔ ช่องแล้วคือ (๑) ปัจจัยภายนอกที่เป็นโอกาส (O) ที่สำคัญที่สุด, (๒) ปัจจัยภายนอกที่เป็นอุปสรรค (T) ที่สำคัญ (ที่สุด), (๓) ปัจจัยภายในที่เป็นจุดแข็ง (S) ที่สำคัญ (ที่สุด) และ (๔) ปัจจัยภายในที่เป็นจุดอ่อน (W) ที่สำคัญ (ที่สุด) และทำการจับคู่จุดแข็งภายใน (S) กับโอกาสภายนอก (O) เพื่อรวมตัวเป็น “กลยุทธ์ SO” หรือ “กลยุทธ์เชิงรุก” จับคู่จุดแข็งภายใน (S) กับอุปสรรค (T) เพื่อรวมตัวเป็น “กลยุทธ์ ST” หรือ “กลยุทธ์เชิง

ป้องกัน” จับคู่จุดอ่อนภายใน (W) กับโอกาสภายนอก (O) เพื่อรวมตัวเป็น “กลยุทธ์ WO” หรือ “กลยุทธ์เชิงแก้ไข” และจับคู่จุดอ่อนภายใน (W) กับอุปสรรค (T) เพื่อรวมตัวเป็น “กลยุทธ์ WT” หรือ “กลยุทธ์เชิงรับ”

ตารางที่ ๕-๖ TOWS Matrix ของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของประเทศไทย

ปัจจัยภายใน ปัจจัยภายนอก	จุดแข็ง (Strength) ปัจจัยด้านโครงสร้างของหน่วยงาน - ผู้นำให้ความสำคัญต่อการพัฒนาและปรับปรุงกระบวนการยุติธรรม ปัจจัยด้านประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรม - หน่วยงานตระหนักถึงความโปร่งใส (G๕) - หน่วยงานตระหนักการไม่เลือกปฏิบัติ (G๖) - หน่วยงานให้ความสำคัญกับเรื่องร้องเรียน (G๗)	จุดอ่อน (Weakness) ปัจจัยด้านโครงสร้างของหน่วยงาน - โครงสร้างระบบราชการแบบดั้งเดิม - ระบบราชการขาดการบูรณาการ - หน่วยงานไม่มีระบบการจัดเก็บข้อมูลที่ต้องการทันสมัย และบูรณาการข้อมูลระหว่างกัน (G๑๐) ปัจจัยด้านประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรม - การละเมิดสิทธิและเสรีภาพของประชาชน (G๑, G๒ และ G๓) - การอำนวยความสะดวกมีความล่าช้า (G๔) - งบประมาณไม่เพียงพอ (G๘) - บุคลากรไม่เพียงพอ (G๙) - ความยากลำบากในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม (G๑๑) - ปัญหาการกระทำผิดซ้ำ (RE๑) - การคุ้มครองและเยียวยาเหยื่อหรือผู้เสียหาย (A๑)

รายงานฉบับสมบูรณ์

เสนอ สำนักงานกิจการยุติธรรม

โดย สำนักงานศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

โอกาส (Opportunity) ปัจจัยด้านการเมืองและกฎหมาย - กฎหมายให้ความสำคัญกับการจัดทำแผนยุทธศาสตร์และการปฏิรูปประเทศ ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ - แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ กำหนดยุทธศาสตร์ในการลดความเหลื่อมล้ำและการทุจริตในภาครัฐ ปัจจัยด้านสังคมและวัฒนธรรม - การเป็นสมาชิกประชาคมอาเซียน ปัจจัยด้านเทคโนโลยี - ศักยภาพทางเทคโนโลยีสารสนเทศ	กลยุทธ์เชิงรุก (SO Strategy) - การสร้างระบบด้านความโปร่งใสและตรวจสอบได้โดยอาศัยเทคโนโลยี	กลยุทธ์เชิงแก้ไข (WO Strategy) - ด้านโครงสร้างของหน่วยงาน คือการส่งเสริมให้มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ในการบริหารจัดการและในกระบวนการทำงานของราชการ - ด้านประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรม คือลดจำนวนผู้กระทำผิดซ้ำ
อุปสรรค (Threat) ปัจจัยด้านการเมืองและกฎหมาย - กฎหมายหลายฉบับยังไม่ได้มาตรฐานสากลและล้าสมัย - การใช้มาตรการทางอาญาในกฎหมายเป็นจำนวนมาก - ระบบบริหารราชการแบบรวมศูนย์ - การทุจริตและประพฤติมิชอบในภาครัฐ - การจัดสรรงบประมาณที่ขาดประสิทธิภาพ ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ - สถานการณ์ความยากจน ปัจจัยด้านสังคมและวัฒนธรรม - ปัญหาความเหลื่อมล้ำ - ปัญหาด้านคุณธรรมจริยธรรม - ประชาชนยังไม่รับทราบสิทธิขั้น	กลยุทธ์เชิงป้องกัน (ST Strategy) - การแก้ไขกฎหมาย และการใช้มาตรการอื่นแทนมาตรการทางอาญา - การป้องกันอาชญากรรม	กลยุทธ์เชิงรับ (WT Strategy) - การสร้างการรับรู้เรื่องกฎหมายและสิทธิขั้นพื้นฐานให้แก่ประชาชน - การลดต้นทุนในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม

รายงานฉบับสมบูรณ์

เสนอ สำนักงานกิจการยุติธรรม

โดย สำนักงานศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

- พื้นฐาน (R๑) - ปัญหาอาชญากรรม - ปัญหาอาชญากรรมและการกระทำผิด (E๑) ปัจจัยด้านเทคโนโลยี - การกระทำผิดมีความซับซ้อนมากขึ้น		
---	--	--

๒.๑) แนวทางการแก้ไขปัญหาเชิงรุก (กลยุทธ์เชิงรุก (SO Strategy))

การจับคู่ของจุดแข็งคือการที่หน่วยงานตระหนักถึงความโปร่งใสและการตรวจสอบได้ (G๕, G๖, G๗) กับโอกาสคือศักยภาพทางเทคโนโลยีสารสนเทศ กำหนดเป็นกลยุทธ์เชิงรุกในการสร้างระบบด้านความโปร่งใสและตรวจสอบได้โดยอาศัยเทคโนโลยี

๒.๒) แนวทางการแก้ไขปัญหาเชิงป้องกัน (กลยุทธ์เชิงป้องกัน (ST Strategy))

(๑) การจับคู่ของจุดแข็งคือผู้นำให้ความสำคัญต่อการพัฒนาและปรับปรุงกระบวนการยุติธรรม กับอุปสรรคคือกฎหมายหลายฉบับยังไม่ได้มาตรฐานสากลและล้าสมัย และการใช้มาตรการทางอาญาในกฎหมายเป็นจำนวนมาก กำหนดเป็นกลยุทธ์เชิงป้องกันในเรื่องการแก้ไขกฎหมาย และการใช้มาตรการอื่นแทนมาตรการทางอาญา

(๒) การจับคู่ของจุดแข็งคือผู้นำให้ความสำคัญต่อการพัฒนาและปรับปรุงกระบวนการยุติธรรม กับอุปสรรคคือจำนวนปัญหาอาชญากรรมและการกระทำผิด (E๑) และปัญหาด้านยาเสพติด กำหนดเป็นกลยุทธ์เชิงป้องกันในเรื่องการป้องกันอาชญากรรม

๒.๓) แนวทางการแก้ไขปัญหาเชิงแก้ไข (กลยุทธ์เชิงแก้ไข (WO Strategy))

(๑) การจับคู่ของจุดอ่อนด้านโครงสร้างของหน่วยงาน ในเรื่องโครงสร้างระบบราชการแบบดั้งเดิม ระบบราชการขาดการบูรณาการ, หน่วยงานไม่มีระบบการจัดเก็บข้อมูลที่ต้องการ ทันสมัย และบูรณาการข้อมูลระหว่างกัน (G๑๐) กับโอกาสคือศักยภาพทางเทคโนโลยีสารสนเทศ กำหนดเป็นกลยุทธ์เชิงแก้ไขคือการส่งเสริมให้มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ในการบริหารจัดการและในกระบวนการทำงานของราชการ

(๒) การจับคู่ของจุดอ่อนด้านประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรมในเรื่องจำนวนผู้กระทำผิดซ้ำ (RE๑) กับโอกาสคือกฎหมายให้ความสำคัญกับการจัดทำแผนยุทธศาสตร์และการปฏิรูปประเทศ กำหนดเป็นกลยุทธ์เชิงแก้ไขในเรื่องการลดจำนวนผู้กระทำผิดซ้ำ

๒.๔) แนวทางการแก้ไขปัญหาเชิงรับ (กลยุทธ์เชิงรับ (WT Strategy))

(๑) การจับคู่ของจุดอ่อนคือการละเมิดสิทธิและเสรีภาพของประชาชน (G๑, G๒, G๓) กับอุปสรรคคือประชาชนยังไม่รับทราบสิทธิขั้นพื้นฐาน (R๑) กำหนดเป็นกลยุทธ์เชิงรับในเรื่องการสร้างความรับรู้เรื่องกฎหมายและสิทธิขั้นพื้นฐานให้แก่ประชาชน

(๒) การจับคู่ของจุดอ่อนคือความยากลำบากในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม (G๑๑) กับอุปสรรคคือความยากจน กำหนดเป็นกลยุทธ์เชิงรับในเรื่องการลดต้นทุนในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม

หากพิจารณาการบริหารจัดการด้านกระบวนการยุติธรรมในฐานะที่เป็น “กระบวนการผลิต” รูปแบบหนึ่งซึ่งต้องมีปัจจัยนำเข้า (input) กระบวนการ (process) ผลผลิต (output) และ ผลลัพธ์ (outcome) กลยุทธ์ทั้ง ๗ กลยุทธ์มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันในด้านการเพิ่มประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรม กล่าวคือ “การแก้ไขกฎหมาย” และ “การใช้มาตรการอื่นแทนมาตรการทางอาญา” ให้มีมาตรฐานสากลและทันสมัยและมีการกำหนดโทษอย่างเหมาะสมกับความผิด เป็นจุดเริ่มต้นของการปฏิรูปด้านกระบวนการยุติธรรมทางอาญาซึ่งเป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่สังคมซึ่งจะทำให้การพิจารณาว่าการกระทำใดเป็นความผิดทางกฎหมายอาญาหรือไม่เป็นไปตามมาตรฐานสากลและเป็นที่ยอมรับของนานาชาติอารยประเทศ และ “การป้องกันอาชญากรรม” เป็นการลดจำนวนของอาชญากรรมและจำนวนผู้กระทำความผิด ทำให้ไม่มีเรื่องที่ต้องเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมเป็นจำนวนมาก ส่งผลให้รัฐไม่ต้องทุ่มเททรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดไปกับการจัดการปัญหาด้านประสิทธิภาพในกระบวนการยุติธรรมมากเกินไป แต่หากมีคดีที่ต้องเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมทางอาญาแล้ว “การส่งเสริมให้มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ในการบริหารจัดการและในกระบวนการทำงานของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม” จะทำให้กระบวนการยุติธรรมมีการดำเนินการอย่างบูรณาการและมีประสิทธิภาพมากขึ้นในด้านระยะเวลาและทรัพยากร (เงิน บุคลากร และเครื่องมือ) ส่งผลให้คดีที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรมเสร็จไปด้วยความรวดเร็วและประหยัดงบประมาณของรัฐ และเมื่อผู้กระทำความผิดได้รับโทษตามกฎหมายแล้ว ผู้นั้นสามารถกลับดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างปกติและไม่กลับมากระทำความผิดซ้ำอีก ย่อมแสดงให้เห็นถึงประสิทธิผลของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่สร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชนได้ ดังนั้น “การลดจำนวนผู้กระทำความผิดซ้ำ” จึงถือเป็นผลลัพธ์ที่เป็นเป้าประสงค์ของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่พึงประสงค์

อย่างไรก็ตาม การดำเนินกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ย่อมดำเนินโดยหน่วยงานหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้อง ดังนั้น “การสร้างระบบด้านความโปร่งใสและตรวจสอบได้” จะทำให้การดำเนินกระบวนการยุติธรรมทางอาญาอยู่ในเส้นทางแห่งความถูกต้องและเที่ยงธรรม นอกจากนั้น การดำเนินกระบวนการยุติธรรมทางอาญายังมีผลกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของผู้ต้องหาหรือจำเลยเป็นอย่างมาก และยังก่อให้เกิดต้นทุนหรือภาระค่าใช้จ่ายแก่ผู้ที่ต้องเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมดังกล่าวเป็นจำนวนมากอีกด้วย ซึ่งสร้างความเหลื่อมล้ำให้แก่ผู้ด้อยโอกาสในทางเศรษฐกิจ ดังนั้น “การสร้างการรับรู้เรื่องกฎหมายและสิทธิขั้นพื้นฐานให้แก่

ประชาชน” และ “การลดต้นทุนในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม” มีส่วนสำคัญเป็นอย่างยิ่งกับการส่งเสริมให้เกิดความเป็นธรรมต่อสังคม

ที่ผ่านมา รัฐได้ให้มุ่งและให้ความสำคัญกับ “กระบวนการ” (process) ในกระบวนการยุติธรรม มากกว่า “การลดจำนวนอาชญากรรม” และ “การลดจำนวนผู้กระทำความผิด” และ “การลดผู้กระทำความผิดซ้ำ” ซึ่งสังเกตได้จากจำนวนทรัพยากรทั้งในด้านงบประมาณและกำลังคน รวมถึงนโยบายต่าง ๆ ของรัฐ แต่หากพิจารณาตามตรรกะแล้ว การที่รัฐต้องมีกระบวนการยุติธรรมที่มีขนาดใหญ่และใช้งบประมาณแผ่นดินเป็นจำนวนมากเช่นนี้ก็เพราะว่ามีจำนวนอาชญากรรมและผู้กระทำความผิดและผู้กระทำความผิดซ้ำเป็นจำนวนมาก และการเพิ่มประสิทธิภาพของ “กระบวนการ” (process) มิได้หมายถึงการเพิ่มประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาทั้งระบบ ดังนั้น รัฐจึงจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนทัศนคติและเป้าหมายที่มุ่งให้ความสำคัญกับการจัดการปัญหาของจำนวนอาชญากรรม จำนวนผู้กระทำความผิดและผู้กระทำความผิดซ้ำมากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

นอกจากนั้น คณะผู้วิจัยมีความเห็นว่าระดับเทคโนโลยีของโลกและของประเทศไทยได้ก้าวหน้าไปมากแล้ว แต่เจ้าหน้าที่รัฐในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของประเทศไทยยังไม่สามารถปรับตัวในการนำเทคโนโลยีมาประโยชน์ได้อย่างเต็มที่ ทั้ง ๆ เทคโนโลยีเป็นตัวจักรสำคัญในการขับเคลื่อนกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของไทยซึ่งมีขนาดใหญ่ให้มีประสิทธิภาพ ทั้งในด้านการป้องกันอาชญากรรม การปฏิบัติงานของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม การสร้างประสิทธิภาพและความโปร่งใสของกระบวนการยุติธรรม รวมถึงการสร้างการรับรู้เรื่องกฎหมายและสิทธิขั้นพื้นฐานให้แก่ประชาชน และการลดต้นทุนในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมด้วย ดังนั้น รัฐจึงจำเป็นต้องมุ่งเป้าหมายการจัดการปัญหาด้านประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญาโดยบังคับให้นำเทคโนโลยีมาใช้ในขั้นตอนสำคัญในทุกขั้นตอนของทุกหน่วยงานและให้มีการบูรณาการข้อมูลระหว่างกัน

กล่าวโดยสรุป คณะผู้วิจัยเสนอประเด็นซึ่งเป็นเป้าหมายของการพัฒนากระบวนการยุติธรรมทางอาญาของประเทศไทย ดังนี้

- (๑) การแก้ไขกฎหมาย และการใช้มาตรการอื่นแทนมาตรการทางอาญา
- (๒) การสร้างระบบด้านความโปร่งใสและตรวจสอบได้
- (๓) การสร้างการรับรู้เรื่องกฎหมายและสิทธิขั้นพื้นฐานให้แก่ประชาชน
- (๔) การป้องกันอาชญากรรม
- (๕) การลดจำนวนผู้กระทำความผิดซ้ำ
- (๖) การลดต้นทุนในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม
- (๗) การส่งเสริมให้มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ในขั้นตอนสำคัญในทุกขั้นตอนของทุกหน่วยงานและให้มีการบูรณาการข้อมูลระหว่างกัน

ตารางที่ ๕-๗ การเปรียบเทียบแนวทางการแก้ไขปัญหาและการกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมในอนาคตด้วยตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญา และ TOWS Matrix

การกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมในอนาคต	
กำหนดจากตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรม	กำหนดจาก TOWS Matrix
๑) การส่งเสริมการรับรู้สิทธิทางกฎหมายและสิทธิขั้นพื้นฐานแก่ประชาชน ๒) การป้องกันอาชญากรรม ๓) การฟื้นฟูผู้กระทำผิด ๔) การนำเทคโนโลยีสารสนเทศ และเทคโนโลยีดิจิทัล มาใช้ในขั้นตอนสำคัญของกระบวนการยุติธรรม ๕) การจัดเก็บข้อมูลของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม และการเชื่อมโยงและบูรณาการข้อมูลระหว่างกัน	๑) การแก้ไขกฎหมาย และการใช้มาตรการอื่นแทนมาตรการทางอาญา ๒) การสร้างระบบด้านความโปร่งใสและตรวจสอบได้ ๓) การสร้างการรับรู้เรื่องกฎหมายและสิทธิขั้นพื้นฐานให้แก่ประชาชน ๔) การป้องกันอาชญากรรม ๕) การลดจำนวนผู้กระทำผิดซ้ำ ๖) การลดต้นทุนในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม ๗) การส่งเสริมให้มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ในขั้นตอนสำคัญในทุกขั้นตอนของทุกหน่วยงานและให้มีการบูรณาการข้อมูลระหว่างกัน

๕.๑.๔ การนำตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญามาใช้กำหนดทิศทางการพัฒนากระบวนการยุติธรรมไทย โดยเชื่อมโยงกับการพัฒนาแผนบูรณาการและแผนยุทธศาสตร์ระดับชาติด้านกระบวนการยุติธรรม

ตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของประเทศไทยตามรายงานฉบับนี้ เป็นสถานการณ์ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของประเทศไทยซึ่งสามารถนำมาใช้ในการกำหนดทิศทางการพัฒนากระบวนการยุติธรรมของประเทศไทยได้ในหลายรูปแบบ แต่รูปแบบหนึ่งที่คณะผู้วิจัยนำเสนอคือการใช้ตัวชี้วัดที่มีความสำคัญหรือเป็นปัญหาที่สำคัญในรายงานฉบับนี้ซึ่งส่วนใหญ่เป็นปัจจัยหรือสถานการณ์ภายในของกระบวนการยุติธรรมร่วมกับตัวชี้วัดอื่น ๆ ซึ่งเป็นปัจจัยหรือสถานการณ์ภายนอกมาจัดทำ SWOT Analysis และ TOWS Matrix เพื่อกำหนดกลยุทธ์หรือแนวทางในการพัฒนากระบวนการยุติธรรมทางอาญาของประเทศไทยตามตาราง TOWS Matrix ของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของประเทศไทย ซึ่งเชื่อมโยงกับการพัฒนาแผนบูรณาการและแผนยุทธศาสตร์ระดับชาติด้านกระบวนการยุติธรรม สรุปได้ดังนี้

(๑) ตัวชี้วัด E๑ อัตราอาชญากรรม (Crime Rate) ต่อจำนวนประชากร ๑๐๐,๐๐๐ คน (AD) ร่วมกับสถานการณ์ด้านปัญหาด้านยาเสพติด กำหนดเป็นกลยุทธ์เชิงป้องกันในเรื่องการป้องกันอาชญากรรมซึ่งเชื่อมโยงกับแนวทางการพัฒนากฎหมายในเรื่องการพัฒนาการบังคับใช้กฎหมาย โดยการนำเทคโนโลยีดิจิทัล

และนวัตกรรมสมัยใหม่มาใช้ และเชื่อมโยงกับประเด็นหลักตามแผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๓ ในเรื่องการป้องกันการกระทำผิด (Prevention)

(๒) ตัวชี้วัด G๑ จำนวนคดีและเรื่องร้องเรียนที่มีมูลและถึงที่สุด ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติที่ขัดกับศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ หรือการละเมิดสิทธิขั้นพื้นฐานมีจำนวนลดน้อยลง (AD) ตัวชี้วัด G๒ หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมมีการกำหนดตัวชี้วัดที่สะท้อนความถูกต้องและเที่ยงธรรม (SA&OB) และตัวชี้วัด G๓ คดีที่มีการชี้มูลว่าเจ้าพนักงานของรัฐในกระบวนการยุติธรรมมีความบกพร่องในการปฏิบัติหน้าที่ การเลือกปฏิบัติ และ/หรือการทุจริตหรือถูกแทรกแซงมีจำนวนลดลงเมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา (AD) ร่วมกับสถานการณ์ตามตัวชี้วัด R๑ สัดส่วนของประชาชนที่รับทราบช่องทางในการรับรู้สิทธิทางกฎหมายและความรู้พื้นฐานในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้โดยสะดวก (PS) กำหนดเป็นกลยุทธ์เชิงรับในเรื่องการสร้างการรับรู้เรื่องกฎหมายและสิทธิขั้นพื้นฐานให้แก่ประชาชน ซึ่งเชื่อมโยงกับแนวทางการพัฒนากระบวนการยุติธรรมในเรื่องเสริมสร้างพลวัต ความหลากหลาย บูรณาการด้านกระบวนการยุติธรรมด้วยการมีส่วนร่วมของประชาชน และการสร้างความเสมอภาคในการอำนวยความยุติธรรมด้วยการคุ้มครองผู้ด้อยโอกาส และเชื่อมโยงกับประเด็นหลักตามแผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๓ ในเรื่องการคุ้มครองโดยบังคับตามกฎหมาย (Protection)

(๓) ตัวชี้วัด G๕ หน่วยงานในระบบกระบวนการยุติธรรมมีการกำหนดมาตรการเชิงรุกด้านการบริหารจัดการให้มีความโปร่งใสและแจ้งให้ประชาชนรับทราบ (US) และ(G๖) หน่วยงานมีมาตรการ/ระบบที่เอื้อต่อการป้องกันมิให้เกิดการเลือกปฏิบัติหรือผลประโยชน์ (US) และ(G๗) หน่วยงานในระบบกระบวนการยุติธรรมมีการทบทวนและปรับปรุงประสิทธิภาพเรื่องร้องเรียน (US) ร่วมกับสถานการณ์ศักยภาพทางเทคโนโลยีสารสนเทศ กำหนดเป็นกลยุทธ์เชิงรุกในการสร้างระบบด้านความโปร่งใสและตรวจสอบได้โดยอาศัยเทคโนโลยี ซึ่งเชื่อมโยงกับแนวทางการพัฒนากระบวนการยุติธรรมในเรื่องยกระดับมาตรการตรวจสอบการประพฤติมิชอบของเจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรม ให้มีความน่าเชื่อถือและมีประสิทธิภาพ และเชื่อมโยงกับประเด็นหลักตามแผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๓ ในเรื่องการคุ้มครองโดยบังคับตามกฎหมาย (Protection) และเรื่องเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology) สนับสนุนการดำเนินงาน

(๔) ตัวชี้วัด G๑๐ หน่วยงานมีการจัดเก็บและบูรณาการข้อมูลกระบวนการยุติธรรมอย่างเป็นระบบ (SA&OB) ร่วมกับสถานการณ์ศักยภาพทางเทคโนโลยีสารสนเทศ กำหนดเป็นกลยุทธ์เชิงรุกคือการพัฒนาส่งเสริมให้มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ในการบริหารจัดการและในกระบวนการทำงานของราชการ ซึ่งเชื่อมโยงกับแนวทางการพัฒนากฎหมายในเรื่องการส่งเสริมเทคโนโลยีดิจิทัลและนวัตกรรมในกระบวนการกฎหมาย สนับสนุนการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการพัฒนากฎหมาย การบังคับใช้และการปฏิบัติตามกฎหมาย และเชื่อมโยงกับประเด็นหลักตามแผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๓ ในเรื่องการคุ้มครองโดยบังคับตามกฎหมาย (Protection) และเรื่องเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology) สนับสนุนการดำเนินงาน

(๕) ตัวชี้วัด G๑๑ หน่วยงานมีการจัดทำการวิเคราะห์ ประเมินต้นทุนของกิจกรรมการเข้าถึงความยุติธรรม (US) ร่วมกับสถานการณ์ความยากจน กำหนดเป็นกลยุทธ์เชิงรับในเรื่องการลดต้นทุนในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม ซึ่งเชื่อมโยงกับแนวทางการพัฒนากระบวนการยุติธรรมในเรื่องส่งเสริมพัฒนาระบบการสืบเสาะและการสอดส่องให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และเชื่อมโยงกับประเด็นหลักตามแผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๓ ในเรื่องการคุ้มครองโดยบังคับตามกฎหมาย (Protection)

(๖) ตัวชี้วัด RE๑ ร้อยละของผู้พ้นโทษที่กลับมากระทำผิดซ้ำลดลง (AD) ร่วมกับสถานการณ์ที่กฎหมายให้ความสำคัญกับการจัดทำแผนยุทธศาสตร์และการปฏิรูปประเทศ กำหนดเป็นกลยุทธ์เชิงแก้ไขในเรื่องการลดจำนวนผู้กระทำผิดซ้ำ ซึ่งเชื่อมโยงกับแนวทางการพัฒนากฎหมายในเรื่องการพัฒนากฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับ และมาตรการต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับบริบท และเอื้อต่อการพัฒนาประเทศ และเชื่อมโยงกับประเด็นหลักตามแผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๓ ในเรื่องการฟื้นฟูผู้กระทำผิด (Rehabilitation)

(๗) ปัจจัยภายในอื่น (ที่มีได้เป็นการจัดเก็บตัวชี้วัดในรายงานฉบับนี้) ที่ผู้วิจัยเห็นว่ามี ความสำคัญอย่างมากคือ คือผู้นำให้ความสำคัญต่อการพัฒนาและปรับปรุงกระบวนการยุติธรรม ร่วมกับสถานการณ์ที่กฎหมายหลายฉบับยังไม่ได้มาตรฐานสากลและล้าสมัย และการใช้มาตรการทางอาญาในกฎหมายเป็นจำนวนมาก กำหนดเป็นกลยุทธ์เชิงป้องกันในเรื่องการแก้ไขกฎหมาย และการใช้มาตรการอื่น แทนมาตรการทางอาญา ซึ่งเชื่อมโยงกับแนวทางการพัฒนากฎหมายในเรื่องพัฒนากฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับ และมาตรการต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับบริบท และเอื้อต่อการพัฒนาประเทศ และแนวทางการพัฒนากระบวนการยุติธรรมในเรื่องพัฒนามาตรการอื่นแทนโทษทางอาญาเพื่อลดทอนความเป็นโทษทางอาญาที่ไม่จำเป็น

ตารางที่ ๕-๘ ตารางแสดงความเชื่อมโยงของตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญากับแนวทางการพัฒนาตามแผนยุทธศาสตร์ระดับชาติด้านกระบวนการยุติธรรม และประเด็นหลักตามแผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๓ (พ.ศ.๒๕๖๒-๒๕๖๕)

ลำดับ	ตัวชี้วัด	กลยุทธ์ตาม TOWS Matrix	การเชื่อมโยงกับแนวทางการพัฒนาตามแผนยุทธศาสตร์ชาติ/ประเด็นหลักตามแผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๓
๑	(R๑) สัดส่วนของประชาชนที่รับทราบช่องทางในการรับรู้สิทธิทางกฎหมายและความรู้พื้นฐานในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้โดยสะดวก (Public Survey)	(R๑) จับคู่กับ G๑, G๒, G๓ ซึ่งจะนำเสนอในส่วนของตัวชี้วัด G๑, G๒, G๓ ในตารางนี้)	-
๒	(E๑) อัตราอาชญากรรม (Crime Rate) ต่อจำนวนประชากร ๑๐๐,๐๐๐ คน อัตราอาชญากรรมประกอบด้วย อาชญากรรมเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สิน (Administrative Data)	การจับคู่จุดแข็งคือผู้นำให้มีความสำคัญต่อการพัฒนาและปรับปรุงกระบวนการยุติธรรม กับอุปสรรคคือจำนวนปัญหาอาชญากรรมและการกระทำความผิด (E๑) และปัญหาด้านยาเสพติด กำหนดเป็น <u>กลยุทธ์เชิงป้องกันในเรื่องการป้องกันอาชญากรรม</u>	<u>แผนยุทธศาสตร์ชาติ</u> : แนวทางการพัฒนากฎหมายในเรื่องการพัฒนาการบังคับใช้กฎหมายโดยการนำเทคโนโลยีดิจิทัลและนวัตกรรมสมัยใหม่มาใช้ <u>แผนแม่บทฯ</u> : ประเด็นหลักในเรื่องการป้องกันการกระทำความผิด (Prevention)

ลำดับ	ตัวชี้วัด	กลยุทธ์ตาม TOWS Matrix	การเชื่อมโยงกับแนวทางการพัฒนาตามแผนยุทธศาสตร์ชาติ/ประเด็นหลักตามแผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๓
๓	(E๒) ความหวาดกลัวภัยอาชญากรรมของประชาชนลดลง (Public Survey)	-	-
๔	(G๑) จำนวนคดีและเรื่องร้องเรียนที่มีมูลและถึงที่สุด ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติที่ขัดกับศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ หรือการละเมิดสิทธิขั้นพื้นฐานมีจำนวนลดน้อยลง (Administrative Data)	การจับคู่จุดอ่อนคือการละเมิดสิทธิและเสรีภาพของประชาชน (G๑, G๒, G๓) กับอุปสรรคคือประชาชนยังไม่รับทราบสิทธิขั้นพื้นฐาน (R๑) กำหนดเป็น <u>กลยุทธ์เชิงรับ</u> ในเรื่องการสร้างการรับรู้เรื่องกฎหมายและสิทธิขั้นพื้นฐานให้แก่ประชาชน	<u>แผนยุทธศาสตร์ชาติ</u> : แนวทางการพัฒนากระบวนการยุติธรรมในเรื่องเสริมสร้างพลวัตความหลากหลาย บูรณาการด้านกระบวนการยุติธรรมด้วยการมีส่วนร่วมของประชาชน และการสร้างความเสมอภาคในการอำนวยความยุติธรรมด้วยการคุ้มครองผู้ด้อยโอกาส <u>แผนแม่บท</u> : ประเด็นหลักในเรื่องการคุ้มครองโดยบังคับตามกฎหมาย (Protection)
๕	(G๒) หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมมีการกำหนดตัวชี้วัดที่สะท้อนความถูกต้องและเที่ยงธรรม (Self-Assessment&Observation)		
๖	(G๓) คดีที่มีการชี้มูลว่าเจ้าพนักงานของรัฐในกระบวนการยุติธรรมมีความบกพร่องในการปฏิบัติหน้าที่ การเลือกปฏิบัติ และ/หรือการทุจริตหรือถูกแทรกแซงมีจำนวนลดลงเมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา (Administrative Data)		

ลำดับ	ตัวชี้วัด	กลยุทธ์ตาม TOWS Matrix	การเชื่อมโยงกับแนวทางการพัฒนาตามแผนยุทธศาสตร์ชาติ/ประเด็นหลักตามแผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๓
๗	(G๔) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการกำหนดระยะเวลามาตรฐานตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายในแต่ละขั้นตอนการปฏิบัติ โดยมีระบบให้ประชาชนสามารถตรวจสอบติดตาม (Tracking) (User Survey)	-	-
๘	(G๕) หน่วยงานในระบบกระบวนการยุติธรรมมีการกำหนดมาตรการเชิงรุกด้านการบริหารจัดการให้มีความโปร่งใสและแจ้งให้ประชาชนรับทราบ (User Survey)	การจับคู่จุดแข็งคือการที่หน่วยงานตระหนักถึงความโปร่งใสและการตรวจสอบได้ (G๕, G๖, G๗) กับโอกาสคือศักยภาพทางเทคโนโลยีสารสนเทศ กำหนดเป็น <u>กลยุทธ์เชิงรุกในการสร้างระบบด้านความโปร่งใสและตรวจสอบได้โดยอาศัยเทคโนโลยี</u>	<u>แผนยุทธศาสตร์ชาติ</u> : แนวทางการพัฒนากระบวนการยุติธรรมในเรื่องยกระดับมาตรการตรวจสอบการประพฤติมิชอบของเจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรม ให้มีความน่าเชื่อถือและมีประสิทธิภาพ <u>แผนแม่บทฯ</u> : ประเด็นหลักในเรื่องการคุ้มครองโดยบังคับตามกฎหมาย (Protection) และประเด็นหลักในเรื่องเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology) สนับสนุนการดำเนินงาน
๙	(G๖) หน่วยงานมีมาตรการ/ระบบที่เอื้อต่อการป้องกันมิให้เกิดการเลือกปฏิบัติหรือผลประโยชน์ (User Survey)		
๑๐	(G๗) หน่วยงานในระบบกระบวนการยุติธรรมมีการทบทวนและปรับปรุงประสิทธิภาพเรื่องร้องเรียน (User Survey)		

ลำดับ	ตัวชี้วัด	กลยุทธ์ตาม TOWS Matrix	การเชื่อมโยงกับแนวทางการพัฒนาตามแผนยุทธศาสตร์ชาติ/ประเด็นหลักตามแผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๓
๑๑	(G๘) สัดส่วนความเหมาะสมของทรัพยากร ทั้งเครื่องมือ งบประมาณ และทรัพยากรมนุษย์ กับภาระงาน (Self-Assessment&Observation)	-	-
๑๒	(G๙) มีการวิเคราะห์และพัฒนาระบบทรัพยากรมนุษย์และการบริหารจัดการอย่างสม่ำเสมอ (Self-Assessment&Observation)	-	-
๑๓	(G๑๐) หน่วยงานมีการจัดเก็บและบูรณาการข้อมูลกระบวนการยุติธรรมอย่างเป็นระบบ (Self-Assessment&Observation)	การจับคู่จุดอ่อนคือหน่วยงานไม่มีระบบการจัดเก็บข้อมูลที่ถูกต้อง ทันสมัย และบูรณาการข้อมูลระหว่างกัน (G๑๐) กับโอกาสคือศักยภาพทางเทคโนโลยีสารสนเทศ กำหนดเป็นกลยุทธ์เชิงแก้ไขคือการส่งเสริมให้มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ในการบริหารจัดการและในกระบวนการทำงานของราชการ	<u>แผนยุทธศาสตร์ชาติ:</u> แนวทางการพัฒนากฎหมายในเรื่องการส่งเสริมเทคโนโลยีดิจิทัล และนวัตกรรมในกระบวนการกฎหมาย สนับสนุนการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการพัฒนากฎหมาย การบังคับใช้และการปฏิบัติตามกฎหมาย <u>แผนแม่บทฯ:</u> ประเด็นหลักในเรื่องการคุ้มครองโดยบังคับตามกฎหมาย (Protection) และประเด็นหลักในเรื่องเทคโนโลยีสารสนเทศ

รายงานฉบับสมบูรณ์

เสนอ สำนักงานกิจการยุติธรรม

โดย สำนักงานศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ลำดับ	ตัวชี้วัด	กลยุทธ์ตาม TOWS Matrix	การเชื่อมโยงกับแนวทางการพัฒนาตามแผนยุทธศาสตร์ชาติ/ประเด็นหลักตามแผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๓
			(Information Technology) สนับสนุนการดำเนินงาน
๑๔	(G๑๑) หน่วยงานมีการจัดทำการวิเคราะห์ประเมินต้นทุนของกิจกรรมการเข้าถึงความยุติธรรม (User Survey)	การจับคู่ของจุดอ่อนคือความยากลำบากในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม (G๑๑) กับอุปสรรคคือความยากจน กำหนดเป็น <u>กลยุทธ์เชิงรับในเรื่องการลดต้นทุนในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม</u>	<u>แผนยุทธศาสตร์ชาติ</u> : แนวทางการพัฒนากระบวนการยุติธรรมในเรื่องส่งเสริมพัฒนาระบบการสืบเสาะและการสอดส่องให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น <u>แผนแม่บทฯ</u> : ประเด็นหลักในเรื่องการคุ้มครองโดยบังคับตามกฎหมาย (Protection)
๑๕	(RE๑) ร้อยละของผู้พ้นโทษที่กลับมากระทำผิดซ้ำลดลง (Administrative Data)	การจับจุดอ่อนด้านประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรมในเรื่องจำนวนผู้กระทำผิดซ้ำ (RE๑) กับโอกาสคือกฎหมายให้ความสำคัญกับการจัดทำแผนยุทธศาสตร์และการปฏิรูปประเทศ กำหนดเป็น <u>กลยุทธ์เชิงแก้ไขในเรื่องการลดจำนวนผู้กระทำผิดซ้ำ</u>	<u>แผนยุทธศาสตร์ชาติ</u> : แนวทางการพัฒนากฎหมายในเรื่องการพัฒนากฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับ และมาตรการต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับบริบท และเอื้อต่อการพัฒนาประเทศ <u>แผนแม่บทฯ</u> : ประเด็นหลักในเรื่องการฟื้นฟูผู้กระทำผิด (Rehabilitation)

ลำดับ	ตัวชี้วัด	กลยุทธ์ตาม TOWS Matrix	การเชื่อมโยงกับแนวทางการพัฒนาตามแผนยุทธศาสตร์ชาติ/ประเด็นหลักตามแผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๓
๑๖	(RE๒) ร้อยละ/สัดส่วนของผู้พ้นโทษที่สามารถกลับไปดำรงชีวิตในสังคมไทยได้อย่างปกติสุข (Administrative Data)	-	-
๑๗	(A๑) สัดส่วนการคุ้มครองดูแล ผู้เสียหาย/เหยื่ออาชญากรรมและชดเชยความเสียหาย โดยได้รับการชดเชยเยียวยาจากภาครัฐมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น (Administrative Data)	-	-
๑๘	(A๒) จำนวนผู้ที่ถูกจับกุม/คุมขัง และภายหลังได้รับการปล่อยตัว เนื่องจากมีการพิสูจน์ว่าไม่มีความผิดที่ได้รับเงินชดเชยเยียวยาจากภาครัฐ (Administrative Data)	-	-
๑๙	(D๑) หน่วยงานมีมาตรการในการตรวจสอบ เพื่อป้องกันการจับกุมผู้ต้องหา/จำเลยโดยไม่ได้กระทำความผิด (Administrative Data)	-	-

ลำดับ	ตัวชี้วัด	กลยุทธ์ตาม TOWS Matrix	การเชื่อมโยงกับแนวทางการพัฒนาตามแผนยุทธศาสตร์ชาติ/ประเด็นหลักตามแผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๓
๒๐	(D๒) จำนวนคดีที่มีการร้องฟื้นขึ้นมาเนื่องจากพบว่าการจับกุมผู้ต้องหา/จำเลย โดยไม่ได้กระทำความผิด (Administrative Data)	-	-
๒๑	(ET๑) ร้อยละของประชาชนที่มีความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรมในภาพรวม (Public Survey)	-	-
๒๒	ตัวชี้วัดอื่น ได้แก่ผู้นำให้ความสำคัญต่อการพัฒนาและปรับปรุงกระบวนการยุติธรรม	การจับคู่ของจุดแข็งคือผู้นำให้ความสำคัญต่อการพัฒนาและปรับปรุงกระบวนการยุติธรรม กับอุปสรรคคือกฎหมายหลายฉบับยังไม่ได้มาตรฐานสากลและล้าสมัย และการใช้มาตรการทางอาญาในกฎหมายเป็นจำนวนมาก กำหนดเป็นกลยุทธ์เชิงป้องกันในเรื่องการแก้ไขกฎหมาย และการใช้มาตรการอื่นแทนมาตรการทางอาญา	<u>แผนยุทธศาสตร์ชาติ:</u> - แนวทางการพัฒนากฎหมายในเรื่องพัฒนากฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับ และมาตรการต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับบริบท และเอื้อต่อการพัฒนาประเทศ - แนวทางการพัฒนากระบวนการยุติธรรมในเรื่องพัฒนามาตรการอื่นแทนโทษทางอาญาเพื่อลดทอนความเป็นโทษทางอาญาที่ไม่จำเป็น

๕.๒ บทสรุป

วัตถุประสงค์ที่ ๑: เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการทดลองจัดเก็บข้อมูลตามตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญามาใช้ในการวิเคราะห์และประเมินจุดอ่อน-จุดแข็ง-โอกาส และความท้าทายของกระบวนการยุติธรรมไทยในมิติต่าง ๆ ตามกรอบตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญาในด้านที่สามารถดำเนินการได้ก่อนเนื่องจากนิยามที่ชัดเจนแล้ว

จากการทดลองจัดเก็บข้อมูลตามตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่ได้ข้อมูลมาจากการขอความอนุเคราะห์หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมอาญาที่เกี่ยวข้องใน ๗ กรอบ รวม ๒๑ ตัวชี้วัด ต่อเนื่องเป็นปีที่ ๒ ภายหลังจากได้ข้อมูลเรื่องนิยามของแต่ละตัวชี้วัดเรียบร้อยแล้วในปี พ.ศ.๒๕๖๑ ที่ผ่านมา ซึ่งมีวิธีการจัดเก็บแบ่งเป็น ๔ วิธีการหลัก ๆ ได้แก่ การสำรวจสถิติข้อมูลของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม (Administrative Data: AD), การสังเกตและประเมินตนเองโดยหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม (Observation and Self Assessments: OB&SA), การสำรวจสถิติผู้มีส่วนได้เสีย (User Survey: US) และการสำรวจสถิติภาคประชาชน (Public Survey: PS) พบว่า สามารถจัดเก็บข้อมูลได้ (เบื้องต้น) มา ๑๗ ตัวชี้วัด ยังไม่สามารถจัดเก็บได้อีก ๔ ตัวชี้วัด เมื่อเปรียบเทียบกับปีก่อนหน้านี้สามารถจัดเก็บข้อมูลได้เพิ่มขึ้น ๔ ตัวชี้วัด ผลการจัดเก็บรายกรอบแยกรายตัวชี้วัดสามารถสรุปเปรียบเทียบกับผลปีก่อนหน้าได้ดังนี้

ตาราง ๕-๙ ผลการทดลองจัดเก็บข้อมูลตามตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ปี พ.ศ.๒๕๖๑
เปรียบเทียบ ปี พ.ศ.๒๕๖๐

ลำดับที่	ตัวชี้วัดที่	ชื่อตัวชี้วัด	หน่วย นับ	ผลการสำรวจ		ดีขึ้น/แย่ลง	วิธีการจัดเก็บ	หมายเหตุ
				๒๕๖๑	๒๕๖๐			
กรอบที่ ๑: ประชาชนรับรู้กฎหมายและสิทธิพื้นฐาน (Rights and Legal Knowledge)								
๑	R๑	สัดส่วนของประชาชนที่ รับทราบช่องทางในการรับรู้ สิทธิทางกฎหมายและความรู้ พื้นฐานในการเข้าถึง กระบวนการยุติธรรมได้ โดยสะดวก	สัดส่วน/ ร้อยละ	๒๘.๕๔	๓๓.๗๓	แย่ลง	PS	

รายงานฉบับสมบูรณ์

เสนอ สำนักงานกิจการยุติธรรม

โดย สำนักงานศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ลำดับที่	ตัวชี้วัดที่	ชื่อตัวชี้วัด	หน่วย นับ	ผลการสำรวจ		ดีขึ้น/แย่ลง	วิธีการจัดเก็บ	หมายเหตุ
				๒๕๖๑	๒๕๖๐			
กรอบที่ ๒: การควบคุมอาชญากรรมที่มีประสิทธิภาพ (Effective Crime Control)								
๒	E๑	อัตราอาชญากรรม (Crime Rate) ต่อจำนวนประชากร ๑๐๐,๐๐๐ คน อัตราอาชญากรรมประกอบด้วยอาชญากรรมเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สิน	อัตรา	๑.๐๓	๔.๖๕	ดีขึ้น	AD	ข้อมูลปี ๒๕๖๑ มาจากสตช. ข้อมูลปี ๒๕๖๐ มาจากการสำรวจด้วยตัวอย่าง เนื่องจากยังไม่ได้ดำเนินการแยกฐานความผิดเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับชีวิต ร่างกายและทรัพย์สินไว้
๓	E๒	ความหวาดกลัวภัยอาชญากรรมของประชาชนลดลง	ร้อยละ	๕๒.๗๐	๕๓.๖๘	ดีขึ้น	PS	
กรอบที่ ๓: กระบวนการยุติธรรมบนพื้นฐานการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance Justice)								
๔	G๑	จำนวนคดีและเรื่องร้องเรียนที่มีมูลและถึงที่สุด ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติที่ขัดกับศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ หรือการละเมิดสิทธิขั้นพื้นฐานมีจำนวนลดน้อยลง	จำนวน	๒๐/๕๘๑	n/a	-	AD	สนง.สิทธิฯ แจ้งมี ๒๐ เรื่อง กรมคุ้มครองสิทธิฯ แจ้งมี ๕๘๑ เรื่อง
๕	G๒	หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมมีการกำหนดตัวชี้วัดที่สะท้อนความถูกต้องและเที่ยงธรรม	มี/ไม่มี	n/a	n/a	-	AD	ไม่สามารถจัดเก็บได้ เนื่องจากแต่ละหน่วยงานไม่มีข้อมูล ไม่สามารถใช้ประโยชน์ได้ในระยะแรก แต่ยังจำเป็นต้องคงตัวชี้วัดนี้ไว้
๖	G๓	คดีที่มีการชี้มูลว่าเจ้าพนักงานของรัฐในกระบวนการยุติธรรมมีความบกพร่องในการปฏิบัติหน้าที่ การเลือกปฏิบัติ และ/หรือ การทุจริตหรือถูกแทรกแซงมีจำนวนลดลงเมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา	จำนวน	๒,๗๖๕/๒๐๙	n/a	-	AD	สนง.ผู้ตรวจการฯ แจ้งมี ๒,๗๖๕ เรื่อง ปปท.แจ้งมี ๒๐๙ เรื่อง

รายงานฉบับสมบูรณ์

เสนอ สำนักงานกิจการยุติธรรม

โดย สำนักงานศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ลำดับที่	ตัวชี้วัดที่	ชื่อตัวชี้วัด	หน่วย นับ	ผลการสำรวจ		ดีขึ้น/แย่ลง	วิธีการจัดเก็บ	หมายเหตุ
				๒๕๖๑	๒๕๖๐			
๗	G๔	หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการกำหนดระยะเวลามาตรฐานตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายในแต่ละขั้นตอนการปฏิบัติ โดยมีระบบให้ประชาชนสามารถตรวจสอบติดตาม (Tracking)	เดือน	๗	๑๘	ดีขึ้น	US	
๘	G๕	หน่วยงานในระบบกระบวนการยุติธรรมมีการกำหนดมาตรการเชิงรุกด้านการบริหารจัดการให้มีความโปร่งใสและแจ้งให้ประชาชนรับทราบ	ร้อยละ	๕๗.๓๒	๕๓.๐๐	ดีขึ้น	US	
๙	G๖	หน่วยงานมีมาตรการ/ระบบที่เอื้อต่อการป้องกันมิให้เกิดการเลือกปฏิบัติหรือผลประโยชน์	ร้อยละ	๕๙.๙๒	๕๑.๘๖	ดีขึ้น	US	
๑๐	G๗	หน่วยงานในระบบกระบวนการยุติธรรมมีการทบทวนและปรับปรุงประสิทธิภาพเรื่องร้องเรียน	ร้อยละ	๗๗.๒๑	๗๐.๓๖	ดีขึ้น	US	
๑๑	G๘	สัดส่วนความเหมาะสมของทรัพยากร ทั้งเครื่องมืองบประมาณ และทรัพยากรมนุษย์ กับภาระงาน	สัดส่วน/ ร้อยละ	๑.๓๕	n/a	-	OB&SA	ได้ข้อมูลจากกรมคุมประพฤติ
๑๒	G๙	มีการวิเคราะห์และพัฒนา ระบบทรัพยากรมนุษย์และ การบริหารจัดการอย่างสม่ำเสมอ	ร้อยละ	๙๕	n/a	-	OB&SA	ได้ข้อมูลจากกรมราชทัณฑ์

รายงานฉบับสมบูรณ์

เสนอ สำนักงานกิจการยุติธรรม

โดย สำนักงานศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ลำดับที่	ตัวชี้วัดที่	ชื่อตัวชี้วัด	หน่วย นับ	ผลการสำรวจ		ดีขึ้น/แย่ลง	วิธีการจัดเก็บ	หมายเหตุ
				๒๕๖๑	๒๕๖๐			
๑๓	G๑๐	หน่วยงานมีการจัดเก็บและ บูรณาการข้อมูลกระบวนการ ยุติธรรมอย่างเป็นระบบ	มี/ไม่มี	n/a		-	OB&SA	เป็นตัวชี้วัดที่ถูกเสนอให้ จัดเก็บในปี ๒๕๖๑ เป็นปี แรก ซึ่งเกิดจากการควบ รวมตัวชี้วัดเดิม ๒ ตัวชี้วัด ปี ๒๕๖๐ จึงไม่ปรากฏผล การจัดเก็บ และปี ๒๕๖๑ ยังไม่มีการจัดเก็บและ บูรณาการข้อมูลใน กระบวนการยุติธรรม อย่างเป็นระบบ
๑๔	G๑๑	หน่วยงานมีการจัดทำ วิเคราะห์ ประเมินต้นทุนของ กิจกรรมการเข้าถึงความ ยุติธรรม	บาท/ คน	๑๗๓,๐๓๕	๔๘,๐๐๐	แย่ลง	US	มีประเด็นต้องพิจารณา ความเชื่อถือได้ของข้อมูล เนื่องจากผู้ให้ข้อมูลจำได้ บ้างจำไม่ได้บ้าง จึงทำให้ ข้อมูลที่ได้มาจริงบ้างเท็จ บ้าง ใช้ประโยชน์ได้ยาก อาจต้องพิจารณาการ จัดเก็บรูปแบบอื่นเพิ่มเติม
กรอบที่ ๔: การกระทำผิดซ้ำลดลง (Reduced Recidivism)								
๑๕	RE๑	ร้อยละของผู้พ้นโทษที่กลับมา กระทำผิดซ้ำลดลง	ร้อยละ	๒.๔๑/๐.๐๕	๓.๖๙	ดีขึ้น	AD	กรมราชทัณฑ์ แจ้งมีร้อย ละ ๒.๔๑ กรมคุม ประพฤติ แจ้งมีร้อยละ ๐.๐๕ ปี ๒๕๖๐ เป็น ตัวเลขของกรมคุม ประพฤติ
๑๖	RE๒	ร้อยละ/สัดส่วนของผู้พ้นโทษ ที่สามารถกลับไปดำรงชีวิตใน สังคมไทยได้อย่างปกติสุข	สัดส่วน/ ร้อยละ	๙๐.๕๓	๘๙.๐๐	ดีขึ้น	AD	ปี ๒๕๖๑ ได้ข้อมูลจาก กรมราชทัณฑ์ เป็นข้อมูล รายปีที่มีการสำรวจ ติดตาม ปี ๒๕๖๐ ได้ ข้อมูลจากกรมคุม ประพฤติที่มีการจัดเก็บ

รายงานฉบับสมบูรณ์

เสนอ สำนักงานกิจการยุติธรรม

โดย สำนักงานศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ลำดับที่	ตัวชี้วัดที่	ชื่อตัวชี้วัด	หน่วย นับ	ผลการสำรวจ		ดีขึ้น/แย่ลง	วิธีการจัดเก็บ	หมายเหตุ
				๒๕๖๑	๒๕๖๐			
กรอบที่ ๕: ผู้เสียหายและผู้ถูกกล่าวหาได้รับการคุ้มครองอย่างเหมาะสม (Appropriate Protection of Victims and the Accused)								
๑๗	A๑	สัดส่วนการคุ้มครองดูแลผู้เสียหาย/เหยื่ออาชญากรรมและชดเชยความเสียหาย โดยได้รับการชดเชยเยียวยาจากภาครัฐมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น	สัดส่วน/ร้อยละ	๗๑.๐๐	๗๕.๕๐	แย่ลง	AD	ข้อมูลปี ๒๕๖๐ เป็นผลการทดลองจัดเก็บ ๓ ปี ย้อนหลัง โดยได้ข้อมูลจาก สนง.ช่วยเหลือทางการเงินฯ
๑๘	A๒	จำนวนผู้ที่ถูกจับกุม/คุมขังและภายหลังได้รับการปล่อยตัว เนื่องจากมีการพิสูจน์ว่าไม่มีความผิดที่ได้รับเงินชดเชยเยียวยาจากภาครัฐ	ร้อยละ	๑๐.๔๖	๑๑.๖๑	แย่ลง	AD	ข้อมูลปี ๒๕๖๐ เป็นผลการทดลองจัดเก็บ ๓ ปี ย้อนหลัง โดยได้ข้อมูลจาก สนง.ช่วยเหลือทางการเงินฯ
กรอบที่ ๖: ไม่มีผู้ต้องหา/จำเลยที่ถูกจับกุมโดยไม่ได้กระทำความผิด (Do not have any Miscarriages of justice)								
๑๙	D๑	หน่วยงานมีมาตรการในการตรวจสอบ เพื่อป้องกันการจับกุมผู้ต้องหา/จำเลยโดยไม่ได้กระทำความผิด	มี/ไม่มี	n/a	n/a	-	AD	ไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลได้
๒๐	D๒	จำนวนคดีที่มีการร้องฟื้นขึ้นมาเนื่องจากพบว่ามีการจับกุมผู้ต้องหา/จำเลย โดยไม่ได้กระทำความผิด	จำนวน	n/a	n/a	-	AD	ไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลได้
กรอบที่ ๗: ประชาชนเชื่อมั่น เชื่อถือ ศรัทธา ในกระบวนการยุติธรรม (Ensured Trust in Justice)								
๒๑	ET๑	ร้อยละของประชาชนที่มีความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรมในภาพรวม	ร้อยละ	๒๙.๒๑	๓๙.๐๘	แย่ลง	PS	

ผลการจัดเก็บข้อมูลตัวชี้วัดเมื่อเปรียบเทียบกับปีก่อนหน้า พบว่า มีผลการดำเนินการที่ดีขึ้น ๘ ตัวชี้วัด แยก ๕ ตัวชี้วัด อีก ๗ ตัวชี้วัดที่เหลือยังไม่สามารถเปรียบเทียบได้เนื่องจากบางตัวยังจัดเก็บข้อมูลไม่ได้บางตัวเพิ่งจัดเก็บได้เป็นปีแรก อย่างไรก็ตาม มีตัวชี้วัดไม่น้อยที่ข้อมูลยังไม่สมบูรณ์ครบถ้วนโดยเฉพาะตัวชี้วัดในรอบที่ ๖ ไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลได้ ๒ ปีติดต่อกัน ในขณะที่บางตัวชี้วัดมีข้อมูลเพียงบางหน่วยงาน หลายหน่วยงานยังไม่ได้มีการจัดเก็บและไม่มีแนวทางในการจัดเก็บ

ภายหลังจากการได้ข้อมูลตามตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญาแล้ว คณะคณะผู้วิจัยได้ใช้ประโยชน์ในการวิเคราะห์และประเมินจุดอ่อน-จุดแข็ง-โอกาส และความท้าทายของกระบวนการยุติธรรมในมิติต่าง ๆ ตามกรอบตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญา พบว่า

ตาราง ๕-๑๐ การวิเคราะห์ SWOT และ TOWS เพื่อให้กลยุทธ์ในการพัฒนากระบวนการยุติธรรมทางอาญา

ปัจจัยภายใน ปัจจัยภายนอก	จุดแข็ง (Strength)	จุดอ่อน (Weakness)
	ปัจจัยด้านโครงสร้างของหน่วยงาน - ผู้นำให้ความสำคัญต่อการพัฒนาและปรับปรุงกระบวนการยุติธรรม ปัจจัยด้านประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรม - หน่วยงานตระหนักถึงความโปร่งใส (G๕) - หน่วยงานตระหนักการไม่เลือกปฏิบัติ (G๖) - หน่วยงานให้ความสำคัญกับเรื่องร้องเรียน (G๗)	ปัจจัยด้านโครงสร้างของหน่วยงาน - โครงสร้างระบบราชการแบบดั้งเดิม - ระบบราชการขาดการบูรณาการ - หน่วยงานไม่มีระบบการจัดเก็บข้อมูลที่ถูกต้อง ทันสมัย และบูรณาการข้อมูลระหว่างกัน (G๑๐) ปัจจัยด้านประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรม - การละเมิดสิทธิและเสรีภาพของประชาชน (G๑, G๒ และ G๓) - การอำนวยความสะดวกยุติธรรมมีความล่าช้า (G๔) - งบประมาณไม่เพียงพอ (G๘) - บุคลากรไม่เพียงพอ (G๙) - ความยากลำบากในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม (G๑๑) - ปัญหาการกระทำผิดซ้ำ (RE๑) - การคุ้มครองและเยียวยาเหยื่อหรือผู้เสียหาย (A๑)
โอกาส (Opportunity) ปัจจัยด้านการเมืองและกฎหมาย	กลยุทธ์เชิงรุก (SO Strategy) - การสร้างระบบด้านความโปร่งใสและตรวจสอบได้โดยอาศัยเทคโนโลยี	กลยุทธ์เชิงแก้ไข (WO Strategy) - ด้านโครงสร้างของหน่วยงาน คือการส่งเสริมให้มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศ

รายงานฉบับสมบูรณ์

เสนอ สำนักงานกิจการยุติธรรม

โดย สำนักงานศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

- กฎหมายให้ความสำคัญกับการจัดทำแผนยุทธศาสตร์และการปฏิรูปประเทศ ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ - แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ กำหนดยุทธศาสตร์ในการลดความเหลื่อมล้ำและการทุจริตในภาครัฐ ปัจจัยด้านสังคมและวัฒนธรรม - การเป็นสมาชิกประชาคมอาเซียน ปัจจัยด้านเทคโนโลยี - ศักยภาพทางเทคโนโลยีสารสนเทศ		และการสื่อสารมาใช้ในการบริหารจัดการและในกระบวนการทำงานของราชการ - ด้านประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรม คือลดจำนวนผู้กระทำผิดซ้ำ
อุปสรรค (Threat) ปัจจัยด้านการเมืองและกฎหมาย - กฎหมายหลายฉบับยังไม่ได้มาตรฐานสากลและล้าสมัย - การใช้มาตรการทางอาญาในกฎหมายเป็นจำนวนมาก - ระบบบริหารราชการแบบรวมศูนย์ - การทุจริตและประพฤติมิชอบในภาครัฐ - การจัดสรรงบประมาณที่ขาดประสิทธิภาพ ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ - สถานการณ์ความยากจน ปัจจัยด้านสังคมและวัฒนธรรม - ปัญหาความเหลื่อมล้ำ - ปัญหาด้านคุณธรรมจริยธรรม - ประชาชนยังไม่รับทราบสิทธิขั้นพื้นฐาน (R๑) - ปัญหายาเสพติด - ปัญหาอาชญากรรมและการกระทำ ความผิด (E๑) ปัจจัยด้านเทคโนโลยี - การกระทำความผิดมีความซับซ้อนมากขึ้น	กลยุทธ์เชิงป้องกัน (ST Strategy) - การแก้ไขกฎหมาย และการใช้มาตรการอื่นแทนมาตรการทางอาญา - การป้องกันอาชญากรรม	กลยุทธ์เชิงรับ (WT Strategy) - การสร้างการรับรู้เรื่องกฎหมายและสิทธิขั้นพื้นฐานให้แก่ประชาชน - การลดต้นทุนในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม

หากพิจารณาการบริหารจัดการด้านกระบวนการยุติธรรมในฐานะที่เป็น “กระบวนการผลิต” รูปแบบหนึ่ง ซึ่งต้องมีปัจจัยนำเข้า (input) กระบวนการ (process) ผลผลิต (output) และ ผลลัพธ์ (outcome) กลยุทธ์ทั้ง ๗ กลยุทธ์มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันในการเพิ่มประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรม กล่าวคือ “การแก้ไขกฎหมาย” และ “การใช้มาตรการอื่นแทนมาตรการทางอาญา” ให้มีมาตรฐานสากลและทันสมัยและมีการกำหนดโทษอย่างเหมาะสมกับความผิด เป็นจุดเริ่มต้นของการปฏิรูปด้านกระบวนการยุติธรรมทางอาญาซึ่งเป็นการอำนวยความสะดวกยุติธรรมให้แก่สังคมซึ่งจะทำให้การพิจารณาว่าการกระทำใดเป็นความผิดทางกฎหมายอาญาหรือไม่เป็นไปตามมาตรฐานสากลและเป็นที่ยอมรับของนานาชาติอารยประเทศ และ “การป้องกันอาชญากรรม” เป็นการลดจำนวนของอาชญากรรมและจำนวนผู้กระทำความผิด ทำให้ไม่มีเรื่องที่ต้องเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมเป็นจำนวนมาก ส่งผลให้รัฐไม่ต้องทุ่มเทพทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดไปกับการจัดการปัญหาด้านประสิทธิภาพในกระบวนการยุติธรรมมากจนเกินไป

อย่างไรก็ตาม การดำเนินกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ย่อมดำเนินโดยหน่วยงานหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้อง ดังนั้น “การสร้างระบบด้านความโปร่งใสและตรวจสอบได้” จะทำให้การดำเนินกระบวนการยุติธรรมทางอาญาอยู่ในเส้นทางแห่งความถูกต้องและเที่ยงธรรม นอกจากนั้น การดำเนินกระบวนการยุติธรรมทางอาญายังมีผลกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของผู้ต้องหาหรือจำเลยเป็นอย่างมาก และยังก่อให้เกิดต้นทุนหรือภาระค่าใช้จ่ายแก่ผู้ที่ต้องเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมดังกล่าวเป็นจำนวนมากอีกด้วย ซึ่งสร้างความเหลื่อมล้ำให้แก่ผู้ด้อยโอกาสในทางเศรษฐกิจ ดังนั้น “การสร้างการรับรู้เรื่องกฎหมายและสิทธิขั้นพื้นฐานให้แก่ประชาชน” และ “การลดต้นทุนในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม” มีส่วนสำคัญเป็นอย่างยิ่งกับการส่งเสริมให้เกิดความเป็นธรรมต่อสังคม

ที่ผ่านมา รัฐได้ให้มุ่งและให้ความสำคัญกับ “กระบวนการ” (process) ในกระบวนการยุติธรรมมากกว่า “การลดจำนวนอาชญากรรม” และ “การลดจำนวนผู้กระทำความผิด” และ “การลดผู้กระทำความผิดซ้ำ” ซึ่งสังเกตได้จากจำนวนทรัพยากรทั้งในด้านงบประมาณและกำลังคน รวมถึงนโยบายต่าง ๆ ของรัฐ แต่หากพิจารณาตามตรรกะแล้ว การที่รัฐต้องมีกระบวนการยุติธรรมที่มีขนาดใหญ่และใช้งบประมาณแผ่นดินเป็นจำนวนมากเช่นนี้ก็เพราะว่ามีจำนวนอาชญากรรมและผู้กระทำความผิดและผู้กระทำความผิดซ้ำเป็นจำนวนมาก และการเพิ่มประสิทธิภาพของ “กระบวนการ” (process) มิได้หมายถึงการเพิ่มประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาทั้งระบบ ดังนั้น รัฐจึงจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนมโนทัศน์และเป้าหมายที่มุ่งให้ความสำคัญกับการจัดการปัญหาของจำนวนอาชญากรรม จำนวนผู้กระทำความผิดและผู้กระทำความผิดซ้ำมากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

นอกจากนั้น ระดับเทคโนโลยีของโลกและของประเทศไทยได้ก้าวหน้าไปมากแล้ว แต่เจ้าหน้าที่รัฐในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของประเทศไทยยังไม่สามารถปรับตัวในการนำเทคโนโลยีมาประโยชน์ได้อย่างเต็มที่ ทั้ง ๆ เทคโนโลยีเป็นตัวจักรสำคัญในการขับเคลื่อนกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของไทยซึ่งมีขนาดใหญ่ให้มีประสิทธิภาพ ทั้งในด้านการป้องกันอาชญากรรม การปฏิบัติงานของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม การสร้าง

ประสิทธิภาพและความโปร่งใสของกระบวนการยุติธรรม รวมถึงการสร้างการรับรู้เรื่องกฎหมายและสิทธิขั้นพื้นฐานให้แก่ประชาชน และการลดต้นทุนในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมด้วย ดังนั้น รัฐจึงจำเป็นต้องมุ่งเป้าหมายการจัดการปัญหาด้านประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญาโดยบังคับให้นำเทคโนโลยีมาใช้ในการขั้นตอนสำคัญในทุกขั้นตอนของทุกหน่วยงานและให้มีการบูรณาการข้อมูลระหว่างกัน

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ที่ ๒: เพื่อเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหาในรูปแบบของข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและการกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมในอนาคตอย่างเป็นรูปธรรม

หากพิจารณาผลการสำรวจตัวชี้วัดทั้ง ๗ กรอบตัวชี้วัดดังกล่าว ไม่มีกรอบตัวชี้วัดใดได้ค่าตัวชี้วัดที่สูงกว่าค่าเป้าหมาย ซึ่งพบเป็นปัญหาใน ๒ ส่วน คือ ปัญหาด้านประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ได้แก่ กรอบตัวชี้วัดที่ ๑ เรื่องประชาชนรับรู้กฎหมายและสิทธิพื้นฐาน (Rights and Legal Knowledge) กรอบตัวชี้วัดที่ ๒ เรื่องการควบคุมอาชญากรรมที่มีประสิทธิภาพ (Effective Crime Control) กรอบตัวชี้วัดที่ ๔ เรื่องการกระทำผิดซ้ำลดลง (Reduced Recidivism) และกรอบตัวชี้วัดที่ ๕ เรื่องผู้เสียหายและผู้ถูกกล่าวหาได้รับการคุ้มครองอย่างเหมาะสม (Appropriate Protection of Victims and the Accused) และกรอบตัวชี้วัดที่ ๗ เรื่องประชาชนเชื่อมั่น เชื่อถือ ศรัทธา ในกระบวนการยุติธรรม (Ensured Trust in Justice) ซึ่งคณะผู้วิจัยสามารถจัดเก็บข้อมูลและวิเคราะห์ผลได้

นอกจากนั้น ยังพบปัญหาอีกส่วนหนึ่ง คือปัญหาในเรื่องการจัดทำฐานข้อมูลของหน่วยงานของรัฐในกระบวนการยุติธรรมที่เป็น Administrative Data ที่มีลักษณะที่มุ่งตอบสนองต่อหน่วยงานของตนเองเป็นหลัก และขาดการบูรณาการข้อมูลกระบวนการยุติธรรมอย่างเป็นระบบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อมูลรายคดีหรือรายบุคคล ซึ่งเริ่มตั้งแต่ในชั้นพนักงานสอบสวน ชั้นพนักงานอัยการ ชั้นศาล ชั้นราชทัณฑ์ รวมตลอดไปถึงกระบวนการฟื้นฟูผู้กระทำความผิด นอกจากนี้ หลายหน่วยงานใช้ระบบในการจัดเก็บข้อมูลที่แตกต่างกัน การเชื่อมโยงข้อมูลเป็นเพียงเพื่อหน่วยงานของตนเองเป็นหลัก และจะต้องดำเนินการในลักษณะการทำความเข้าใจเป็นรายหน่วยงานไป การบูรณาการข้อมูลจึงยังคงมีอุปสรรคอยู่มาก โดยเฉพาะในสภาพการณ์ที่หน่วยงานต่าง ๆ ในกระบวนการยุติธรรมของไทยได้ถูกแบ่งแยกออกจากกันอย่างเด็ดขาดชัดเจนมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ข้อมูลที่ได้มาจากแต่ละหน่วยงานจึงมีลักษณะขาดตอนและซ้อนทับกันอยู่มาก ซึ่งหากไม่มีข้อมูลที่ถูกต้องแม่นยำ ย่อมทำให้ไม่อาจจัดทำตัวชี้วัดได้อย่างถูกต้อง ซึ่งส่งผลให้ผู้ดำเนินนโยบายไม่อาจทราบถึงสภาพปัญหาของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาได้อย่างแท้จริงและชัดเจน และย่อมทำให้ไม่สามารถแก้ไขปัญหากระบวนการยุติธรรมทางอาญาได้อย่างตรงประเด็น

คณะผู้วิจัยจึงเสนอแนวทางในการแก้ไขและกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมในอนาคต คือการนำระบบเทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Technology System) มาใช้ในการดำเนินการในขั้นตอนต่าง ๆ ของกระบวนการยุติธรรมตั้งแต่ขั้นตอนการสอบสวน (พนักงานสอบสวน) ขั้นตอนการสั่งคดี (พนักงานอัยการ) ขั้นตอนการพิจารณาพิพากษาคดี (ศาล) จนถึงขั้นตอนการบังคับโทษ (กรมราชทัณฑ์) และหน่วยงานอื่น ๆ โดยเป็นการใช้ระบบเดียวกัน ซึ่งนอกจากจะทำให้กระบวนการยุติธรรมเป็นไปด้วยความรวดเร็ว โปร่งใสและตรวจสอบได้แล้ว ยังเป็นการบูรณาการข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพอีกด้วย

จากที่กล่าวมาข้างต้น กระบวนการยุติธรรมทางอาญายังคงมีปัญหาในทุกมิติและเกือบทุกตัวชี้วัด การแก้ไขปัญหาด้านประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญาจึงต้องแก้ไขที่ตัว “สาเหตุ” ของเรื่องทั้งหมด ซึ่งก็คือ “จำนวนอาชญากรรม” คณะผู้วิจัยจึงเสนอเป้าหมายในการพัฒนาประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมในอนาคตอีกเป้าหมายหนึ่งซึ่งเป็นเป้าหมายที่สำคัญเป็นอย่างยิ่ง คือการใช้ “การส่งเสริมการรับรู้สิทธิทางกฎหมายและสิทธิขั้นพื้นฐานแก่ประชาชน” ควบคู่ไปกับ “การป้องกันอาชญากรรม” เป็นแนวทางการแก้ไขปัญหาด้านประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญาทั้งระบบ กล่าวคือ หากสามารถป้องกันอาชญากรรมได้ ย่อมทำให้จำนวนอาชญากรรมและการความกระทำผิดลดลง ส่งผลให้ปริมาณคดีที่จะต้องเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมลดลงตามไปด้วย ซึ่งเป็นการลดภาระด้านงบประมาณและอัตรากำลังคนในกระบวนการยุติธรรม และประหยัดค่าชดเชยความเสียหายแก่ผู้เสียหายในคดีอาญา ซึ่งประชาชนย่อมมีความหวาดกลัวต่ออาชญากรรมลดลงและมีความเชื่อมั่นต่อกระบวนการยุติธรรมเพิ่มมากขึ้นด้วย

วัตถุประสงค์ที่ ๓: เพื่อพัฒนารูปแบบ และแนวทางในการนำตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญา มาใช้กำหนดทิศทางการพัฒนากระบวนการยุติธรรมไทย โดยเชื่อมโยงกับการพัฒนาแผนบูรณาการ และแผนยุทธศาสตร์ระดับชาติด้านกระบวนการยุติธรรม รวมทั้งแผนแม่บทการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติในระยะต่อไป

๑) เสนอให้มีการนำระบบเทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Technology System) มาใช้แทนกระบวนการทำงานในระบบเดิมสู่กระบวนการดิจิทัล (Digitalized Process) ในขั้นตอนต่าง ๆ ของกระบวนการยุติธรรมตั้งแต่ขั้นตอนการสอบสวน (พนักงานสอบสวน) ขั้นตอนการสั่งคดี (พนักงานอัยการ) ขั้นตอนการพิจารณาพิพากษาคดี (ศาล) จนถึงขั้นตอนการบังคับโทษ (กรมราชทัณฑ์) เพื่อทำให้กระบวนการยุติธรรมเป็นไปด้วยความรวดเร็ว โปร่งใสและตรวจสอบได้ และเป็นการจัดเก็บข้อมูลของกระบวนการยุติธรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพอีกด้วย โดยมีแนวทางในการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในกระบวนการยุติธรรม คือการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในกระบวนการยุติธรรมในบางพื้นที่ก่อนเพื่อเป็นกรณีศึกษาหรือโครงการนำร่อง เพื่อมิให้เป็นภาระงบประมาณแผ่นดินในคราว

เดียว ซึ่งหากได้ผลดี ก็อาจขยายการดำเนินการให้ครอบคลุมทั่วทั้งประเทศต่อไปได้ (อยู่ระหว่างการศึกษารายพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับเป็นโครงการนำร่อง และรูปแบบของเทคโนโลยีดิจิทัลที่มีความเป็นไปได้)

๒) เสนอให้มีการใช้ “การส่งเสริมการรับรู้สิทธิทางกฎหมายและสิทธิขั้นพื้นฐานแก่ประชาชน” ควบคู่ไปกับ “การป้องกันอาชญากรรม” เป็นแนวทางการแก้ไขปัญหาด้านประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญาทั้งระบบ การส่งเสริมการรับรู้สิทธิทางกฎหมายและสิทธิขั้นพื้นฐานแก่ประชาชน มีแนวทางดำเนินการโดยการนำเทคโนโลยีสารสนเทศที่สอดคล้องกับรูปแบบการใช้ชีวิตของคนในปัจจุบันมาใช้ประโยชน์มากขึ้นเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการสื่อสารให้ประชาชนสามารถเข้าถึงและเชื่อมต่อข้อมูลข่าวสารกับหน่วยงานของรัฐได้สะดวกมากยิ่งขึ้น เช่น การพัฒนาแอปพลิเคชัน (Application) ในสมาร์ทโฟน (Smart Phone) ที่เพิ่มช่องทางในการรับรู้สิทธิทางกฎหมายและสิทธิขั้นพื้นฐานแก่ประชาชนมากยิ่งขึ้น

๓) ส่วนการป้องกันอาชญากรรมหรือยับยั้งไม่ให้มีการกระทำความผิดรวมทั้งความพยายามที่จะให้อาชญากรรมที่เกิดขึ้นลดลงและไม่เกิดการกระทำความผิดซ้ำนั้น มีแนวทางดำเนินการโดยพิจารณาตามทฤษฎีนิติเศรษฐศาสตร์ในเรื่องอรรถประโยชน์ ซึ่งเชื่อว่าผู้ที่คิดจะกระทำความผิดมักจะเปรียบเทียบประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการกระทำความผิดกับผลเสีย (หรือโทษ) ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำความผิดดังกล่าว จึงมีแนวทางการป้องกันอาชญากรรมคือการดำเนินมาตรการที่ทำให้ผู้ที่คิดจะกระทำความผิดได้ตระหนักถึงโอกาส (ความเสี่ยง) ที่จะถูกจับกุมและถูกลงโทษผ่านการบังคับใช้กฎหมายของรัฐที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งที่ผ่านมา รัฐได้จัดให้มีการตรวจสอบสายตรวจในการตรวจตราท้องที่หรือการลาดตระเวนท้องที่อยู่เสมอ แต่ด้วยข้อจำกัดด้านจำนวนเจ้าหน้าที่ตำรวจ จึงมักตรวจตราท้องที่ได้ไม่ทั่วถึงและมีความถี่ไม่มากพอที่ผู้ที่คิดจะก่ออาชญากรรมจะเกิดความเกรงกลัว จึงจำเป็นต้องมีมาตรการอื่น ๆ เพิ่มเติมโดยอาศัยเทคโนโลยีเข้ามาช่วยตรวจตราท้องที่แทนตำรวจสายตรวจ เช่น การเพิ่มช่องทางการร้องเรียนผ่านระบบต่าง ๆ ที่ทันสมัย รวดเร็ว และสามารถ track ติดตามได้โดยง่ายผ่านอุปกรณ์เชื่อมต่อสื่อสารแบบดิจิทัล สำหรับการเตือนภัยหรือร้องขอความช่วยเหลือ การติดตั้งกล้องวงจรปิดในที่ต่าง ๆ ในจำนวนที่มากพอ การติดไฟฟาส่องสว่างในสถานที่ที่มักเกิดปัญหาอาชญากรรม ซึ่งตามทฤษฎีอาชญาวิทยาในด้านจิตวิทยาเชื่อว่าผู้ที่คิดจะกระทำความผิดมักจะยับยั้งการกระทำได้หากรู้ว่ามีบุคคลอื่นเห็นการกระทำของเขาอยู่ ทั้งนี้ควรกระทำร่วมกับการตรวจตราระวังภัยร่วมกับชุมชนในรูปแบบที่เป็นทางการ ซึ่งมีตัวอย่างของการดำเนินการที่ได้ผลดีมาแล้วในหลายประเทศ เช่น ประเทศสิงคโปร์ ประเทศญี่ปุ่น เป็นต้น

การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและเทคโนโลยีดิจิทัลในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาและการบังคับใช้กฎหมายเป็นไปตามแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (๒๒) ประเด็น กฎหมายและกระบวนการยุติธรรม (พ.ศ. ๒๕๖๑-พ.ศ. ๒๕๘๐) ได้ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นกลไกในการขับเคลื่อนและสร้างการเปลี่ยนแปลงขนานใหญ่ มุ่งเน้นการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัลมาสนับสนุนให้เกิดความโปร่งใสและพลวัต

ให้กับการพัฒนากฎหมายและกระบวนการยุติธรรม เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนทุกภาคส่วนในสังคมมีโอกาสได้รับประโยชน์จากการพัฒนาประเทศอย่างเท่าเทียม เป็นธรรม และทั่วถึง ประกอบด้วย ๒ แผนย่อย ได้แก่

๑) การพัฒนากฎหมาย ซึ่งมีการกำหนดตัวชี้วัดส่วนการนำเทคโนโลยีและระบบฐานข้อมูลกลางของประเทศมาใช้ในการบังคับใช้กฎหมายต่อจำนวนกฎหมาย โดยกำหนดค่าเป้าหมายในปี พ.ศ.๒๕๖๑-๒๕๖๕ ร้อยละ ๕๐ ของกฎหมาย กำหนดตัวชี้วัดระยะเวลาที่ลดลงในกระบวนการบังคับใช้กฎหมาย ซึ่งกำหนดค่าเป้าหมายในปี พ.ศ.๒๕๖๑-๒๕๖๕ ทุกหน่วยงานของรัฐบังคับใช้กฎหมายได้รวดเร็วขึ้น ร้อยละ ๕๐ และกำหนดตัวชี้วัดระดับความเชื่อมั่นของประชาชนในการบังคับใช้กฎหมาย ซึ่งกำหนดค่าเป้าหมายในปี พ.ศ.๒๕๖๑-๒๕๖๕ จำนวนร้อยละ ๗๕ ของประชาชนเชื่อมั่นในการบังคับใช้กฎหมาย

๒) การพัฒนากระบวนการยุติธรรม โดยมีการกำหนดตัวชี้วัดอัตราส่วนที่เพิ่มขึ้นของจำนวนขั้นตอนในการอำนวยความสะดวกยุติธรรมที่ใช้ในวัดกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อความโปร่งใส ความสะดวกและรวดเร็ว ซึ่งกำหนดค่าเป้าหมายในปี พ.ศ.๒๕๖๑-๒๕๖๕ จำนวนร้อยละ ๗๕ ของจำนวนขั้นตอนที่สำคัญ และค่าเป้าหมายในปี พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐ จำนวนร้อยละ ๑๐๐ ของจำนวนขั้นตอนที่สำคัญ

ทั้งนี้ แผนยุทธศาสตร์ชาติดังกล่าวได้กำหนดค่าเป้าหมายของตัวชี้วัดที่สำคัญเอาไว้ เช่น ระยะเวลาที่ลดลงในกระบวนการบังคับใช้กฎหมาย ระดับความเชื่อมั่นของประชาชนในการบังคับใช้กฎหมาย และอัตราส่วนที่เพิ่มขึ้นของจำนวนขั้นตอนในการอำนวยความสะดวกยุติธรรมที่ใช้ในวัดกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัล ซึ่งกำหนดให้ตัวชี้วัดดังกล่าวบรรลุค่าเป้าหมายในช่วงแรกในปี พ.ศ.๒๕๖๕ ดังนั้น ค่าเป้าหมายของ ๗ กรอบ ๒๑ ตัวชี้วัดในรายงานนี้ จะต้องปรับให้สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติดังกล่าวภายในขอบเขตของเวลาดังกล่าวด้วย

เอกสารอ้างอิง

เกียรติอนันต์ ล้วนแก้ว. (๒๕๖๐). **โครงการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อจัดทำตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญา**. คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ กรุงเทพฯ: สำนักงานกิจการยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม.

ธีระ สนิเตจารักษ์ และคณะ. (๒๕๖๐). **รายงานวิจัยโครงการศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาการด้านสถิติและตัวชี้วัดกระบวนการยุติธรรมทางอาญา และการสำรวจความคิดเห็นประชาชนและนักปฏิบัติเกี่ยวกับคุณค่าของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา**. สนับสนุนโดยสถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทยร่วมกับสำนักงานศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ธีระ สนิเตจารักษ์ และคณะ. (๒๕๖๑). **โครงการจ้างเหมาบริการวิเคราะห์ข้อมูลตัวชี้วัด วิธีการจัดเก็บข้อมูลและกิจกรรมการใช้ประโยชน์จากตัวชี้วัด**. สำนักงานกิจการยุติธรรม, กระทรวงยุติธรรม.

สุภางค์ จันทวานิช. (๒๕๕๓). **การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์ (๒๕๕๔). **ทางเลือกในการเพิ่มประสิทธิภาพในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา**. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.

สมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์ และคณะ. (๒๕๕๔) **โครงการการวิเคราะห์กฎหมายและกระบวนการยุติธรรมทางอาญา**. ด้วยเศรษฐศาสตร์ รายงานฉบับสมบูรณ์ เล่มที่ ๑ เรื่อง นิติศาสตร์ของระบบยุติธรรมทางอาญาของไทย. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.).

อิวอง แดนคูแรนด์ กิตติพงษ์ กิตยารักษ์ และแอลิสัน แม็คเฟล. (๒๕๕๘). **แนวทางการจัดทำและการใช้ตัวชี้วัด ด้านกระบวนการยุติธรรมทางอาญา**. กรุงเทพฯ: สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย.

Justice and Public Safety Council. (๒๐๑๘). **British Columbia JUSTICE AND PUBLIC SAFETY COUNCIL**.

United Nations Office for Disarmament Affairs. (๒๐๑๘). **Sustainable Development Goals**. (๒๙ มกราคม ๒๕๖๒). เข้าถึงได้จาก www.sdgmove.com:

<https://www.sdgmove.com/๒๐๑๖/๑๑/๐๔/%E0%B8%95%E0%B8%B1%E0%B8%A๓%E0%B8%9A%E0%B8%B5%E0%B9%99%E0%B8%A๓%E0%B8%B1%E0%B8%94-indicators-%E0%B8%92%E0%B8%AD%E0%B8%97%E0%B9%90%E0%B8%9>

B%E0%B๙%๘๙%E๐%B๘%B๒%E๐%B๘%AB%E๐%B๘%A๑%E๐%B๘%B๒%E๐%B๘%A๒/?fbclid=IwAR๒NoMtwlahtGIR๙K.

United Nations Office on Drugs and Crime. (๒๐๑๘). **Criminal Justice Reform.**

(๒๙ มกราคม ๒๕๖๒). เข้าถึงได้จาก <http://www.unodc.org>:

<http://www.unodc.org/unodc/en/data-and-analysis/crime-and-criminal-justice.html>

World Justice Project. (๒๐๑๘). **World Justice Project Rule of Law Index ๒๐๑๗-๒๐๑๘.** (๒๙

มกราคม ๒๕๖๒) เข้าถึงได้จาก <https://www.justice.govt.nz/.com>

World Justice Project. (๒๐๑๘). **World Justice Project Rule of Law Index ๒๐๑๗-๒๐๑๘.** (๒๙

มกราคม ๒๕๖๒) เข้าถึงได้จาก <https://www.justice.govt.nz/.com>

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก เอกสารเพื่อนำเสนอต่อที่ประชุมคณะกรรมการการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติและที่ประชุมคณะรัฐมนตรี

รายงานสรุปผลการดำเนินโครงการวิจัย
การศึกษาสภาพปัญหา สาเหตุ และบริบทต่าง ๆ
ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมไทย

เสนอ

คณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ (กพยช.)

โดย

สำนักงานศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาแห่ง
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
กันยายน ๒๕๖๒

รายงานสรุปผลการดำเนินโครงการวิจัย
การศึกษาสภาพปัญหา สาเหตุ และบริบทต่าง ๆ
ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมไทย

เสนอ

คณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ (กพยช.)

คณะผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล

ตำแหน่ง

รองศาสตราจารย์ ดร.ปกป้อง ศรีสนิท

ที่ปรึกษาโครงการฯ

รองศาสตราจารย์ ดร.ธีระ สนิเตศวร

หัวหน้าโครงการฯ

อาจารย์วิชาญ กิตติรัตนพันธ์

นักวิจัย

นางสาวรุ่งกมล โพธิสมบัติ

นักวิจัยภาคสนาม

นางสาวสุชาดา โพธิสิงห์

ผู้ช่วยนักวิจัยภาคสนาม

นางสาวรัตนภรณ์ ศรีแก้วดารา

ผู้ช่วยนักวิจัยภาคสนาม

นางสาวขวัญมณีส พัดทอง

ผู้ช่วยนักวิจัยและผู้ประสานงานโครงการฯ

นายกฤตวัฒน์ โกมลวรวิทยา

ธุรการโครงการฯ

สำนักงานศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาแห่ง
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
กันยายน ๒๕๖๒

คำนำ

รายงานฉบับนี้จัดทำขึ้นตามวัตถุประสงค์ของโครงการศึกษาสภาพปัญหา สาเหตุ และบริบทต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมไทย โดยสำนักงานกิจการยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม เพื่อสนองตอบต่อแนวทางการปฏิรูปประเทศ อันเป็นวาระแห่งชาติที่รัฐธรรมนูญบัญญัติไว้ เพื่อให้เกิดการวัดผลในเชิงประสิทธิภาพ กระบวนการยุติธรรมทางอาญาโดยใช้การประเมินเป็นตัวชี้วัดและมุ่งเน้นการขับเคลื่อนระบบตัวชี้วัดที่เป็นมาตรฐาน อันเป็นการเพิ่มคุณภาพกระบวนการยุติธรรมภาพรวมอย่างเป็นรูปธรรมและเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน

สำนักงานศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ในฐานะหน่วยงานด้านวิชาการได้รับมอบหมายจากสำนักงานกิจการยุติธรรม ให้ดำเนินการการศึกษาวิจัยและพัฒนาตัวชี้วัด การกำหนดค่านิยาม ความหมาย บรรทัดฐานร่วมกันอันนำไปสู่การเปรียบเทียบและวิเคราะห์ ตลอดจนการรับฟังความเห็นจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การพิจารณาแนวทางการจัดเก็บ การทดลองการจัดเก็บ เพื่อนำไปสู่ข้อเสนอแนะ และการพัฒนาตัวชี้วัดทั้ง ๗ กรอบ ให้ครอบคลุม รอบด้าน ชัดเจน และสามารถนำไปสู่การเชื่อมโยงการทำงานของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

อนึ่ง รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ ฉบับนี้ทำขึ้นเพื่อเสนอผลการศึกษาวิจัย และเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการกำหนดและพัฒนาประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญา โดยคณะผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลตัวชี้วัด วิธีการจัดเก็บข้อมูลและกิจกรรมการใช้ประโยชน์จากตัวชี้วัด ซึ่งผ่านการสัมภาษณ์หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรมไม่น้อยกว่า ๒๐ หน่วยงาน รวมถึงการทดลองจัดเก็บข้อมูลตามตัวชี้วัดทั้งในระดับหน่วยงาน ประชาชนทั่วไป ผู้เกี่ยวข้อง ผู้มีส่วนได้เสีย โดยได้ทำการสรุปพร้อมจัดทำประเด็นยุทธศาสตร์มาด้วยพร้อมนี้ เพื่อใช้ประโยชน์ต่อไป

คณะผู้วิจัย

กันยายน ๒๕๖๒

๑. หลักการและเหตุผล

ในกระบวนการยุติธรรมอาญาไทย หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในกระบวนการทั้งหมดทุกหน่วยงานมีปัญหาอย่างสำคัญ คือ ขาดความเข้าใจและไม่ได้ให้ความสำคัญกับ “คุณค่า” ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญในการปฏิบัติงานตามพันธกิจหลักของแต่ละหน่วยงานและขาดการ “บูรณาการ” การทำงานร่วมกันอย่างที่มีจุดมุ่งหมายเดียวกัน ตัวอย่างที่เห็นได้อย่างเด่นชัด คือขาดการเชื่อมโยงข้อมูลเพื่อใช้ประโยชน์ร่วมกัน อันเป็นเหตุให้ด้อยประสิทธิภาพและไม่มีประสิทธิผลอย่างที่เราควรจะเป็น เพราะต่างคนต่างทำ ในบางหน่วยงานเข้าถึงข้อมูลไม่ได้เลยและมีระบบป้องกันข้อมูลจากบุคคลหรือหน่วยงานภายนอกอย่างเข้มแข็งทั้งที่เป็นหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมร่วมกัน

ตัวชี้วัด (Indicators) ในโครงการศึกษาวิจัยครั้งนี้ แม้จะเป็นเครื่องมือสำคัญ สามารถใช้ในการติดตามประเมินผลในการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อใช้ในการวิเคราะห์ถึงการทำงานให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนด ซึ่งตัวชี้วัดที่ดีจะเป็นข้อมูลสำคัญให้กับผู้บริหารในการตัดสินใจ วางแผน กำหนดนโยบาย และบริหารงานพัฒนา ใช้ประโยชน์ในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นแล้วหรือป้องกันปัญหาที่ยังมาไม่ถึงได้เป็นอย่างดี แต่การดำเนินการโดยใช้ตัวชี้วัดนำเพื่อการปฏิรูปประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมอาญาในความเป็นจริงยังประสบปัญหาอยู่มาก ทั้งเรื่องความเข้าใจและความจำเป็นในการดำเนินการแม้จะมีข้อตกลงและกำหนดให้ใช้ตัวชี้วัดผลักดันการขับเคลื่อนการปฏิรูปประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมอาญาโดยสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ (สปท.) แต่ในทางปฏิบัติกลับยังพบว่า มีปัญหาอยู่ไม่น้อย

โดยในปีที่ผ่านมา สำนักงานกิจการยุติธรรมในฐานะหน่วยงานผู้รับผิดชอบดำเนินการตามข้อสั่งการของ สปท.และในฐานะฝ่ายเลขานุการของอนุกรรมการปฏิรูปตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญาได้ดำเนินการเสนอคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ (กพยช.) เห็นชอบชุดตัวชี้วัดกระบวนการยุติธรรมทางอาญา และได้มีโครงการจัดทำข้อมูลตัวชี้วัดเพื่อประเมินประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมในภาพรวม ในปีต่อมา เพื่อดำเนินการทดลองจัดเก็บตามตัวชี้วัด ซึ่งตามรายงานต่อ สปท.เรื่อง “การปฏิรูปประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญา โดยใช้การประเมินเป็นตัวชี้วัด” และได้กำหนดให้มีการจัดเก็บข้อมูลตามตัวชี้วัดแล้วให้นำข้อมูลมาใช้ประโยชน์ในการชี้ให้เห็นจุดอ่อน-จุดแข็งของกระบวนการยุติธรรม และนำข้อมูลดังกล่าวมาใช้กำหนดทิศทางและเป้าหมายในการปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมในระยะต่อไป ซึ่งอยู่บนพื้นฐานของการมีข้อมูลเชิงประจักษ์รองรับและมีข้อมูลก่อน-หลัง ในการชี้วัดความสำเร็จ/ล้มเหลวเบื้องต้นในการพัฒนากระบวนการยุติธรรมในระยะต่อไปอย่างเป็นรูปธรรม แต่ทว่า... ปัญหาที่พบในการดำเนินการจริงมี ๓ ระดับ ได้แก่ ระดับที่ ๑, เข้าไม่ถึงข้อมูล ปฏิเสธการให้ข้อมูล และไม่มีตัวแทนประสานการให้ข้อมูลของหน่วยงาน ระดับที่ ๒, แม้จะได้ข้อมูลมาแล้วก็ไม่สามารถใช้ประโยชน์ได้ เนื่องจากบุคคล/หน่วยงานไม่เห็นความสำคัญและไม่เข้าใจในความจำเป็นของการนำไปใช้ประโยชน์ จึงได้รับข้อมูลที่ไม่ตรงกับที่ต้องการใช้งาน ระดับที่ ๓, ไม่ใส่ใจและตั้งใจเป็นส่วนสำคัญหนึ่งในการปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมร่วมกัน โดย

ส่วนใหญ่บุคคล/หน่วยงานมักพอใจในสิ่งที่ทำอยู่ในโลกของตัวเอง/หน่วยงานมากกว่าที่จะทำอะไรที่ท้าทาย และเล็งเห็นถึงประโยชน์ต่อส่วนรวม

๒. วัตถุประสงค์

๑) เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการทดลองจัดเก็บข้อมูลตามตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญา มาใช้ในการวิเคราะห์และประเมินจุดอ่อน-จุดแข็ง-โอกาส และความท้าทายของกระบวนการยุติธรรมไทยในมิติต่าง ๆ ตามกรอบตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ในด้านที่สามารถดำเนินการได้ก่อน เนื่องจากนิยามที่ชัดเจนแล้ว

๒) เพื่อเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหาในรูปแบบของข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย และการกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมในอนาคตอย่างเป็นรูปธรรม

๓) เพื่อพัฒนารูปแบบ และแนวทางในการนำตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญามาใช้กำหนดทิศทางการพัฒนากระบวนการยุติธรรมไทย โดยเชื่อมโยงกับการพัฒนาแผนบูรณาการและแผนยุทธศาสตร์ระดับชาติด้านกระบวนการยุติธรรม รวมทั้งแผนแม่บทการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติในระยะต่อไป

๓. ขอบเขตการวิจัย

การดำเนินการจ้างเหมาบริการผู้เชี่ยวชาญศึกษาสภาพปัญหา สาเหตุ และบริบทต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมไทย เพื่อขับเคลื่อนเป้าหมายการปฏิรูปประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญาโดยใช้การประเมินเป็นตัวชี้วัดมีขอบเขตการศึกษาดังนี้

๑) ขอบเขตด้านเนื้อหา

๑.๑) ดำเนินการศึกษาวเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการทดลองจัดเก็บข้อมูลตามตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญาปี พ.ศ.๒๕๖๑ มาใช้ในการวิเคราะห์และประเมินจุดอ่อน-จุดแข็ง-โอกาส และความท้าทายของกระบวนการยุติธรรมไทยในมิติต่าง ๆ ตามกรอบตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ดังนี้

กรอบที่ ๑ ประชาชนรับรู้กฎหมายและสิทธิพื้นฐาน

ตัวชี้วัด R๑ สัดส่วนของผู้ที่เกี่ยวข้องในคดี หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่รับทราบช่องทางในการรับรู้สิทธิทางกฎหมาย และความรู้พื้นฐานในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้โดยสะดวก

กรอบที่ ๒ การควบคุมอาชญากรรมที่มีประสิทธิภาพ

ตัวชี้วัด E๑ อัตราอาชญากรรมต่อจำนวนประชากร ๑๐๐,๐๐๐ คน ลดลง

ตัวชี้วัด E๒ ความหวาดกลัวภัยอาชญากรรมของประชาชนลดลง

กรอบที่ ๔ การกระทำผิดซ้ำลดลง

ตัวชี้วัด RE๑ ร้อยละของผู้พ้นโทษที่กลับมากระทำผิดซ้ำลดลง

ตัวชี้วัด RE๒ ร้อยละ/สัดส่วน ของผู้พ้นโทษที่สามารถกลับไปดำเนินชีวิตในสังคมได้

อย่างปกติสุข

กรอบที่ ๕ ผู้เสียหายและผู้ถูกกล่าวหาได้รับการคุ้มครองอย่างเหมาะสม

ตัวชี้วัด A๑ สัดส่วนการคุ้มครองดูแล ผู้เสียหาย/เหยื่ออาชญากรรมและชดเชยความเสียหาย โดยได้รับการชดเชยเยียวยาจากภาครัฐมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น

ตัวชี้วัด A๒ จำนวนผู้ที่ถูกจับกุม และภายหลังได้รับการปล่อยตัว เนื่องจากมีการพิสูจน์ว่าไม่มีความผิด ที่ได้รับเงินชดเชยเยียวยาจากภาครัฐ

กรอบที่ ๗ ประชาชนให้ความเชื่อมั่น เชื่อถือ ศรัทธา ในกระบวนการยุติธรรม

ตัวชี้วัด ET๑ ร้อยละของประชาชนที่มีความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรม ในภาพรวมเพิ่มมากขึ้น

ทั้งนี้ คณะผู้วิจัยจะดำเนินการจัดเก็บข้อมูลจากตัวชี้วัดในด้านที่ได้รับการประเมินแล้วในปีที่ผ่านมาว่าสามารถดำเนินการจัดเก็บได้เลย (ซึ่งจะอธิบายไว้ภายหลังในหัวข้อวิธีการศึกษา) เนื่องจากหน่วยงานที่รับผิดชอบได้มีการจัดเก็บข้อมูลไว้แล้ว สำหรับข้อมูลของตัวชี้วัดในส่วนที่ยังไม่ได้ดำเนินการจัดเก็บข้อมูล อันเนื่องมาจากหน่วยงานส่วนใหญ่ยังไม่มีการจัดเก็บข้อมูลตามตัวชี้วัดหรือข้อมูลไม่มีความสมบูรณ์เพียงพอที่จะนำมาใช้ในการวิเคราะห์ได้ คณะผู้วิจัยจะดำเนินการประสานหน่วยงานที่รับผิดชอบ เพื่อจัดเก็บข้อมูลเพิ่มเติมตามความเหมาะสม หรือให้ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปสู่การจัดเก็บข้อมูลตามตัวชี้วัดในอนาคตต่อไป

๑.๒) จัดทำข้อเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหา และการกำหนดเป้าหมายในการนำข้อมูลตามตัวชี้วัดไปใช้ประโยชน์เพื่อการพัฒนาประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมในอนาคตอย่างเป็นรูปธรรม โดยเชื่อมโยงกับแผนแม่บทการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ แผนปฏิรูปประเทศ และแผนยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี โดยรัฐบาล

๑.๓) พัฒนารูปแบบ และแนวทางในการนำตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญามาใช้กำหนดทิศทางการพัฒนากระบวนการยุติธรรมไทย โดยเชื่อมโยงกับกระบวนการจัดทำแผนบูรณาการและแผนยุทธศาสตร์ระดับชาติด้านกระบวนการยุติธรรม รวมทั้งแผนแม่บทการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ

๒) ขอบเขตด้านเวลา

การดำเนินการจ้างเหมาบริการผู้เชี่ยวชาญศึกษาสภาพปัญหา สาเหตุ และบริบทต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมไทย เพื่อขับเคลื่อนเป้าหมายการปฏิรูปประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญาโดยใช้การประเมินเป็นตัวชี้วัดมีขอบข่ายการดำเนินงานทั้งสิ้น ๒๗๐ วัน (๙ เดือน)

๓) ขอบเขตด้านสื่อและการนำเสนอผลการดำเนินงาน

เมื่อจัดทำรายงานฉบับสมบูรณ์เสร็จสิ้นคณะผู้วิจัยจะจัดทำบทความวิชาการทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ รวมถึงพัฒนาสื่อประชาสัมพันธ์เพื่อนำเสนอผลการศึกษาในรูปแบบที่เข้าใจได้ง่าย ตลอดจน

เอกสารประกอบการประชุมตลอดการดำเนินงานทั้งการประชุมกับคณะทำงาน และการประชุมระดับนโยบาย ด้านกระบวนการยุติธรรม

๔. วิธีการศึกษา

คณะผู้วิจัยใช้วิธีการศึกษาในรูปแบบผสมวิธี โดยการศึกษาในเชิงเอกสาร การสำรวจข้อมูล การลงพื้นที่เพื่อรับฟังความเห็นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและการทดลองสำรวจโดยการจัดเก็บข้อมูลตัวชี้วัด ทั้ง ๗ กรอบ ในพื้นที่ที่เป็นตัวแทนและสะท้อนการนำไปใช้ประโยชน์จากตัวชี้วัดได้จริง โดยจัดแบ่งวิธีการศึกษาออกเป็นกระบวนการและขั้นตอน ดังต่อไปนี้

๑) วิธีการวิจัย

๑.๑) ศึกษาและทบทวนวรรณกรรม งานศึกษาที่เกี่ยวข้อง ด้วยวิธีการวิจัยเอกสาร (Documentary research)

เพื่อดำเนินการวิเคราะห์และจัดทำรายละเอียด เช่น ค่านิยม ค่าเป้าหมาย ค่าบรรทัดฐานในการเปรียบเทียบ (Baseline) ของตัวชี้วัด รวมทั้งพิจารณาแนวทางในการจัดเก็บข้อมูลตามตัวชี้วัดที่เป็นรูปธรรม โดยศึกษาผ่านเอกสาร ดังนี้ คือ

(๑) รายงานข้อเสนอของสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศเรื่อง “การปฏิรูปประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญาโดยใช้การประเมินเป็นตัวชี้วัด”

(๒) รายงานโครงการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อจัดทำตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญาโดยคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

(๓) ข้อมูลจากการประชุมของคณะกรรมการการปฏิรูปตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญาและผลที่ได้รับจากคณะทำงานเพื่อจัดทำตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

(๔) ข้อมูลจากการประชุมคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ๗ กรอบ

(๕) รายงานผลการทดลองจัดเก็บข้อมูลตามตัวชี้เบื้องต้น พ.ศ.๒๕๖๑

(๖) มาตรฐานระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง ขององค์การสหประชาชาติหรือหน่วยงานอื่น เช่น World Justice Project และประเทศที่เป็นแบบอย่างที่ดี (Best Practices) เป็นต้นว่า

(๑) World Justice Project

(๒) ตัวชี้วัดการประเมินผลงานของกระบวนการยุติธรรมของฝ่ายงานรักษาสันติภาพขององค์การสหประชาชาติ (United Nations Department of Peacekeeping Operations/DPKO)

(๓) ตัวชี้วัดสิทธิมนุษยชนแห่งองค์การสหประชาชาติ โดยสำนักงานข้าหลวงใหญ่เพื่อสิทธิมนุษยชนแห่งองค์การสหประชาชาติ (United Nations Office of High Commissioner for Human Rights / OHCHR)

(๔) ตัวชี้วัดการประเมินผลงานของกระบวนการยุติธรรมในสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี (Federal Republic of Germany/Bundesrepublik Deutschland)

(๕) ตัวชี้วัดการประเมินผลงานของกระบวนการยุติธรรมในประเทศสกอตแลนด์

(๖) ตัวชี้วัดการประเมินผลงานของกระบวนการยุติธรรมในประเทศนิวซีแลนด์

(๗) ตัวชี้วัดการประเมินผลงานของกระบวนการยุติธรรมในประเทศสหรัฐอเมริกา

(๘) ตัวชี้วัดการประเมินผลงานของกระบวนการยุติธรรมในประเทศญี่ปุ่น

๑.๒) จัดสนทนากลุ่มย่อยเพื่อรับฟังความคิดเห็นจากหน่วยงานและประชาชนผู้มีส่วนได้เสีย ทั้งในกรุงเทพมหานคร ปริมณฑล และในระดับจังหวัด รวมทั้งสิ้น ๕ ภูมิภาค ๑๐ จังหวัด

(๑) จัดสนทนากลุ่มย่อย และ/หรือการสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อรับฟังความคิดเห็นจากเจ้าหน้าที่ ผู้บริหาร ผู้เชี่ยวชาญ และนักปฏิบัติที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ทั้งในส่วนกลางและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำฐานข้อมูล โดยอาศัยการพิจารณาจากการจัดแบ่งสำนักงานยุติธรรมจังหวัดในกลุ่มจังหวัดต่าง ๆ ทั้งจังหวัดศูนย์ประสานงานกระทรวงยุติธรรมหรือจังหวัดขนาดรอง ซึ่งเป็นที่ตั้งของหน่วยงานยุติธรรมสาขา ทั้งนี้เนื่องจากสำนักงานยุติธรรมจังหวัดเป็นผู้แทนของกระทรวงยุติธรรมในการบริหารงานยุติธรรมในระดับจังหวัด โดยมีหน้าที่อำนวยความยุติธรรมแก่ประชาชนทั้งระบบอย่างรวดเร็ว เท่าเทียม และเป็นธรรม ทั้งด้านการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน การป้องกันและควบคุมอาชญากรรม การแก้ไข บำบัด และฟื้นฟูผู้กระทำผิด ตลอดจนการประสานความร่วมมือกับองค์กรและหน่วยงานต่าง ๆ เป็นต้นว่า ศาล สำนักงานอัยการ สถานีตำรวจภูธร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อทำการสัมภาษณ์หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานยุติธรรมจังหวัด สำนักงานอัยการจังหวัด ศาลจังหวัด เรือนจำ สำนักงานคุมประพฤติจังหวัด เพื่อสอบถามแนวทางการจัดเก็บข้อมูลตัวชี้วัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน โดยให้ระบุแนวทางการดำเนินการที่มีความชัดเจน เป็นรูปธรรมและปฏิบัติได้จริง ที่เหมาะสมกับตัวชี้วัดแต่ละตัว

(๒) จัดสนทนากลุ่มย่อยกับประชาชนผู้มีส่วนได้เสียโดยตรงในพื้นที่ กรุงเทพมหานคร ปริมณฑลและในระดับจังหวัด รวมทั้งสิ้น ๕ ภูมิภาค ๑๐ จังหวัด โดยทำการคัดเลือกจังหวัดที่มีการสุ่มตัวอย่างโดยอาศัยฐานข้อมูลจากโครงการวิจัยการจัดทำดัชนีชี้วัดความเป็นธรรมทางสังคม โดยการสุ่มตัวอย่างและการเก็บข้อมูลจึงมีการกระจายไปทั้งในเขตเมืองและเขตชนบทอย่างเท่าเทียมกันด้วย โดยเริ่มต้นจากการคัดเลือกพื้นที่ที่เป็นเมืองขนาดใหญ่ในแต่ละภูมิภาค และเมืองขนาดเล็กที่ไม่ติดหรือไม่ใกล้ชิดกับเมืองขนาดใหญ่ จากนั้นจึงทำการเลือกเขตเมือง และเขตอื่นที่ไม่ใช่เมืองโดยอาศัยการสุ่มตัวอย่าง ที่มีการกระจายไปในระดับตำบล หมู่บ้าน รวมทั้งศูนย์ยุติธรรมชุมชน อาสาสมัครคุมประพฤติ ศูนย์ไกล่เกลี่ยระงับข้อพิพาทของกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ผู้นำชุมชน กำนัน ผู้ใหญ่บ้านและเครือข่ายยุติธรรมในระดับชุมชนและ

ประชาชนทั่วไป เพื่อรับฟังความเห็นต่อแนวทางการจัดทำตัวชี้วัดที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน แนวทางการจัดเก็บตัวชี้วัดที่เป็นรูปธรรม สามารถปฏิบัติได้จริงและสะท้อนภาพกระบวนการยุติธรรมที่เป็นธรรมทั้งระบบได้

๑.๓) จัดเก็บข้อมูลตัวชี้วัดตามวิธีการที่กำหนด และทำการทดลองจัดเก็บข้อมูลตามตัวชี้วัด โดยสำรวจข้อมูลหน่วยงานในด้านกระบวนการยุติธรรมทั้งที่อยู่ในสังกัดกระทรวงยุติธรรมและที่เกี่ยวข้อง

โดยแบ่งตามหน่วยงานในระบบงานยุติธรรมทั้ง ๔ ระบบงาน¹ อันประกอบไปด้วย หน่วยงานด้านการสืบสวนสอบสวน หน่วยงานสังคม หรืองานอัยการ หน่วยงานพิจารณาคดี (หน่วยงานด้านศาล) และหน่วยงานบังคับโทษ (หน่วยงานราชทัณฑ์และคุมประพฤติ) รวมถึงหน่วยงานด้านอำนวยความสะดวกยุติธรรมให้กับประชาชน อาทิเช่น กรมสอบสวนคดีพิเศษ กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) สำนักงานกองทุนยุติธรรม สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม โดยการกำหนดตัวชี้วัดทั้ง ๗ กรอบและการพัฒนากรอบตัวชี้วัด ซึ่งอาศัยการรวบรวมจากตัวชี้วัดที่มีความเป็นสากลและจากข้อมูลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อทำการทดลองการจัดเก็บ โดยแบ่งวิธีการดำเนินงานเป็น ๒ วิธีการ

(๑) การทดลองการจัดเก็บโดยอาศัยการบูรณาการตัวชี้วัดที่หน่วยงานยุติธรรมได้ดำเนินการอยู่แล้วหรือใช้ข้อมูลที่หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม หรือ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินการรวบรวมไว้ หรือเรียกว่า Secondary Data เช่น จากระบบงานการปฏิบัติงาน รายงานการประเมินประจำปี รายงานการทำงานตามตัวชี้วัด โดยนำมาวิเคราะห์ เปรียบเทียบ และใช้ประโยชน์ตามกรอบตัวชี้วัดทั้ง ๗ กรอบข้างต้น ตัวอย่างเช่น กรอบการประเมินผลการปฏิบัติราชการของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ที่มีการวัดผลในมิติภายนอกในประเด็นการประเมินประสิทธิภาพ ซึ่งวัดจากตัวชี้วัดภารกิจหลักของกระทรวงตามยุทธศาสตร์ของประเทศ แผนยุทธศาสตร์กระทรวง ตัวชี้วัดระหว่างกระทรวงที่มีเป้าหมายร่วมกัน (Joint KPIs) หรือ มิติภายนอก เรื่องการประเมินคุณภาพ โดยวัดจากความพึงพอใจของผู้รับบริการ กระบวนการงานการรับแจ้งที่พักอาศัยของเจ้าของบ้าน เจ้าของหรือผู้ครอบครองเคหสถานหรือผู้จัดการโรงแรมที่มีคนต่างด้าวเข้าพักอาศัย หรือสำนักงานอัยการสูงสุด ที่มีการวัดประสิทธิภาพในหน่วยงาน อันประกอบไปด้วย มิติด้านประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน มิติด้านความเที่ยงตรง เป็นกลาง มีความโปร่งใส และตรวจสอบได้ มิติด้านการเคารพสิทธิมนุษยชนและไม่เลือกปฏิบัติ มิติด้านสมรรถภาพ และการปฏิบัติต่อประชาชนอย่างเท่าเทียม (Equality) สำนักงานศาลยุติธรรม ที่มีระดับการวัดผลประสิทธิภาพการทำงาน อันประกอบไปด้วย ประสิทธิภาพการปฏิบัติราชการ คุณภาพการให้บริการ ประสิทธิภาพการปฏิบัติราชการและการพัฒนาหน่วยงาน เป็นต้น ในส่วนของกรมราชทัณฑ์ หนึ่งในหน่วยงานกระบวนการยุติธรรมทางอาญา มีระบบการ

¹ การใช้ถ้อยคำศัพท์ ใน ๔ ระบบงานด้านกระบวนการยุติธรรม อ้างอิงจากโครงการศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาการด้านสถิติและตัวชี้วัดกระบวนการยุติธรรมทางอาญา และการสำรวจความคิดเห็นประชาชนและนักปฏิบัติเกี่ยวกับคุณค่าของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา สนับสนุนโดย สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย ร่วมกับ สำนักงานศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

จัดเก็บข้อมูลตามตัวชี้วัดประกอบไปด้วย มิติภายนอกซึ่งวัดผลด้านประสิทธิภาพ อันประกอบด้วย การพัฒนาประสิทธิภาพการควบคุมผู้ต้องขังตามหลักมาตรฐานสากล เสริมสร้างการปฏิบัติงานราชทัณฑ์โดยยึดหลักธรรมาภิบาล ตลอดจนมีการวัดผลในเรื่องพัฒนาประสิทธิภาพการควบคุมผู้ต้องขังตามหลักมาตรฐานสากล การแก้ไขปัญหาเสพติดให้ได้ผลอย่างยั่งยืน การเสริมสร้างการปฏิบัติงานราชทัณฑ์โดยยึดหลักธรรมาภิบาล และพัฒนาบุคลากรให้มีความเป็นมืออาชีพ

(๒) การทดลองการจัดเก็บโดยอาศัยการจัดเก็บตัวชี้วัดที่หน่วยงานยุติธรรมมิได้ดำเนินการ โดยอาศัยการจัดเก็บตามกรอบตัวชี้วัดทั้ง ๗ กรอบ และตามตัวบ่งชี้ที่ได้มีการพัฒนาจากการศึกษาที่ผ่าน การนิยาม และการจัดทำรายละเอียด เพื่อทำการทดลองจัดเก็บกับหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม ทั้งที่อยู่ในระบบงานยุติธรรมทางอาญาทั้ง ๔ ระบบ และอยู่ในกระทรวงยุติธรรม

๑.๔) ทดลองการจัดเก็บโดยทำการสำรวจข้อมูลจากประชาชนตามตัวชี้วัดทั้ง ๗ กรอบ

เพื่อทดลองการนำไปใช้และเพื่อให้ทราบถึงแนวทางการดำเนินการจัดเก็บที่มีความชัดเจน มีความเป็นรูปธรรม ปฏิบัติได้จริง และเหมาะสมกับตัวชี้วัดในแต่ละตัว โดยการสำรวจความเห็นของประชาชนในกรุงเทพมหานคร และใน ๕ ภูมิภาค ที่ทำการลงพื้นที่เพื่อรับฟังความเห็นทั้ง ๑๐ จังหวัด โดยประกอบไปด้วย กรุงเทพมหานครและปริมณฑล ได้แก่ กรุงเทพมหานคร และจังหวัดนครปฐม ภาคเหนือ ได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดสุโขทัย ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ จังหวัดอุดรธานีและจังหวัดนครราชสีมา ภาคกลาง ได้แก่ จังหวัดจันทบุรีและจังหวัดพระนครศรีอยุธยา และภาคใต้ ได้แก่ จังหวัดสงขลา และจังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยอาศัยการสุ่มตัวอย่างที่อาศัยความน่าจะเป็น และอาศัยกรอบและขนาดตัวชี้วัดที่มีการจัดเก็บข้อมูลจริงโดยอาศัยฐานข้อมูลภายใต้โครงการดัชนีชี้วัดภาพลักษณ์ความเป็นธรรมทางสังคม ซึ่งได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) (ปัจจุบันคือ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิจัย และนวัตกรรม: สกสว.) ซึ่งมีจำนวนตัวอย่างที่คำนวณค่าความคลาดเคลื่อน มีระบบการสุ่มตัวอย่างที่อาศัยความน่าจะเป็นเพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่มีความเป็นตัวแทน รวมถึงยังอาศัยการคำนวณขนาดประชากรที่อาศัยอยู่ทั้งในเขตเมือง (Urban) และเขตชนบท (Rural) เพื่อให้เกิดความเป็นตัวแทนที่ดีและสามารถสะท้อนความคิดเห็นและแตกต่างหลากหลายได้อย่างครอบคลุม โดยมีตัวอย่างทั้งหมดของโครงการดังกล่าวที่มีการจัดเก็บมากกว่า ๑,๐๐๐ คน คณะผู้วิจัยจะทำการทดลองจัดเก็บตามตัวชี้วัดจากจำนวนตัวอย่างดังกล่าวไม่น้อยกว่าร้อยละ ๑๐ ของตัวอย่างทั้งหมด โดยประมาณการตัวอย่างที่จะทำการทดลองจัดเก็บในโครงการวิเคราะห์ข้อมูลตัวชี้วัด วิธีการจัดเก็บข้อมูลและกิจกรรมการใช้ประโยชน์จากตัวชี้วัดจำนวน ๘๐๐ คน ในพื้นที่จังหวัด/ชุมชน ดังนี้

ตาราง ๑ พื้นที่ในการทดลองการจัดเก็บโดยทำการสำรวจข้อมูลจากประชาชนตามตัวชี้วัดทั้ง ๗ กรอบ

ภูมิภาค	จังหวัด	อำเภอ	ตำบล	ชุมชน
กรุงเทพและปริมณฑล	กรุงเทพมหานคร	เขตธนบุรี	แขวงบุคคโล	ชุมชน ๒๐๐ ห้อง
	จังหวัดนครปฐม	สามพราน	ท่าตลาด	หมู่ ๔ ท่าตลาด
ภาคเหนือ	จังหวัดเชียงใหม่	เมืองเชียงใหม่	ช้างเผือก	หมู่ ๑ ช้างเคียน
	จังหวัดสุโขทัย	ศรีสัชนาลัย	ปากกระยาง	หมู่ ๓ ปากกระยาง
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	จังหวัดอุดรธานี	เมืองอุดรธานี	สามพร้าว	หมู่ ๓ หนองบุ
	จังหวัดนครราชสีมา	ปากช่อง	หนองสาหร่าย	หมู่ ๔ หนองคู
ภาคกลาง	จังหวัดจันทบุรี	แก่งหางแมว	แก่งหางแมว	หมู่ ๔ โป่งขนมจีน
	จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	พระนครศรีอยุธยา	หันตรา	หมู่ ๓ บ้านสาคุ
ภาคใต้	จังหวัดสงขลา	ท่าชะมวง	ท่าชะมวง	หมู่ ๓ ท่าชะมวง
	จังหวัดสุราษฎร์ธานี	ท่าชนะ	คลองพา	หมู่ ๓ หนองปลิง

โดยประเด็นในการสำรวจ ประกอบไปด้วย

- (๑) การรับรู้กฎหมายและสิทธิพื้นฐาน (Rights and Legal Knowledge)
- (๒) การควบคุมอาชญากรรมที่มีประสิทธิภาพ (Effective Crime Control)
- (๓) กระบวนการยุติธรรมบนพื้นฐานการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance Justice)
- (๔) การกระทำผิดซ้ำลดลง (Reduced Recidivism)
- (๕) ผู้เสียหายและผู้ถูกกล่าวหาได้รับการคุ้มครองอย่างเหมาะสม (Appropriate Protection of Victims and the Accused)
- (๖) ไม่มีผู้ต้องหา/จำเลยที่ถูกจับกุมโดยไม่ได้กระทำผิด (Do not have any Miscarriages of justice)
- (๗) ประชาชนเชื่อมั่น เชื่อถือ ศรัทธา ในกระบวนการยุติธรรม (Ensured Trust in Justice)

โดยการสร้างแบบสำรวจที่รวบรวมเอาประเด็นและกรอบตัวชี้วัด รวมถึงจากกรอบนิยามความหมายที่มีความชัดเจน ตรงตัว การกำหนดตัวบ่งชี้ วิธีการวัดผล การแบ่งระดับหรือการวิเคราะห์เพื่อจัดทำเป็นแบบสำรวจ

๑.๕) จัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินการ อันประกอบไปด้วย การรวบรวมสรุปชุดข้อมูลตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญา รายละเอียดกรอบตัวชี้วัดทั้ง ๗ กรอบ พร้อมคู่มือ

ที่ผ่านการวิเคราะห์จากเอกสาร การสรุปรวบรวมข้อมูลจากการรับฟังความเห็นหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และประชาชนผู้มีส่วนได้เสียทั้ง ๕ ภูมิภาค ๑๐ จังหวัด รวมถึงรายงานสรุปผลการทดลองจัดเก็บตัวชี้วัดจากหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมที่ผ่านการทดลองทั้ง ๒ รูปแบบ เป็นรายงานวิจัยหรือรายงานสรุปผลการดำเนินโครงการ

๒) กลุ่มเป้าหมาย

ตาราง ๒ กลุ่มเป้าหมายในหน่วยงานภาครัฐและหน่วยงานด้านกระบวนการยุติธรรม

กลุ่ม	หน่วยงาน
หน่วยงานในระบบงานยุติธรรม	สำนักงานตำรวจแห่งชาติและหน่วยงานภายใต้สังกัด สำนักงานอัยการสูงสุด, อัยการจังหวัด สำนักงานศาลยุติธรรม, ศาล กรมราชทัณฑ์, เรือนจำจังหวัด เรือนจำกลาง ทักษสถานและกรมคุมประพฤติ
หน่วยงานในกระทรวงยุติธรรม	กรมสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษ (DSI) กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) สำนักงานกองทุนยุติธรรม สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม สำนักงานกิจการยุติธรรม (สกธ.) สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย (TIJ) สำนักงานยุติธรรมจังหวัด
หน่วยงานอื่น ๆ ที่อาจเกี่ยวข้อง	สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ปปง.) สำนักงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (ป.ป.ท.) สำนักงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) สำนักงานสถิติแห่งชาติ
ประชาชนผู้มีส่วนได้เสีย	ตัวแทนประชาชนผู้มีส่วนได้เสียที่มีการดำเนินการรับฟังความเห็น ทั้ง ๑๐ จังหวัด ได้แก่ กรุงเทพมหานคร จังหวัดนครปฐม จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดสุโขทัย จังหวัดอุดรธานี จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดจันทบุรี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จังหวัดสงขลา จังหวัดสุราษฎร์ธานี

๓) เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

คณะผู้วิจัยกำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ประกอบด้วย

(๑) *กรอบประเด็นในการศึกษาเอกสาร* เพื่อรวบรวมข้อมูลจากการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อวิเคราะห์การเปรียบเทียบ การกำหนดตัวนิยามความหมาย การกำหนดตัวบ่งชี้ วิธีการจัดเก็บ ขั้นตอนการจัดเก็บ เครื่องมือที่ใช้ในการจัดเก็บ เพื่อทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบ

(๒) *ประเด็นการจัดทำสนทนากลุ่ม* ประกอบไปด้วย ข้อคำถาม ดังนี้

- คุณค่าและความหมายของตัวชี้วัดในกระบวนการยุติธรรม

รายงานฉบับสมบูรณ์

เสนอ สำนักงานกิจการยุติธรรม

โดย สำนักงานศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

- มุมมองและความเห็นต่อตัวชี้วัดในกระบวนการยุติธรรมทั้ง ๗ กรอบ
- วิธีการและขั้นตอนการจัดเก็บข้อมูลและตัวชี้วัดในกระบวนการยุติธรรม
- ความคาดหวังต่อการจัดเก็บข้อมูลและตัวชี้วัดในกระบวนการยุติธรรม
- การใช้ประโยชน์ต่อตัวชี้วัดและการจัดเก็บข้อมูลในกระบวนการยุติธรรม
- ข้อเสนอแนะต่อตัวชี้วัดและการจัดเก็บข้อมูลในกระบวนการยุติธรรม

(๓) แบบทดลองการจัดเก็บตัวชี้วัดใน ๗ กรอบ สร้างขึ้นโดยอาศัยการรวบรวมข้อมูลการกำหนดตัวชี้วัดจากหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อทำการทดลองการจัดเก็บ อันประกอบไปด้วย กรอบตัวชี้วัด ตัวบ่งชี้ เกณฑ์การประเมินและการวัด วิธีการประเมินและการวัด ขั้นตอนการประเมินและการวัด เอกสารที่เกี่ยวข้อง ประกอบสำหรับการประเมินและการวัด เป็นต้น

๔) การวิเคราะห์และการนำเสนอผลการศึกษา

การวิเคราะห์และการนำเสนอผล ดำเนินการภายใต้กรอบตัวชี้วัดทั้ง ๗ กรอบ คือ

- (๑) ประชาชนรับรู้กฎหมายและสิทธิพื้นฐาน (Rights and Legal Knowledge)
- (๒) การควบคุมอาชญากรรมที่มีประสิทธิภาพ (Effective Crime Control)
- (๓) กระบวนการยุติธรรมบนพื้นฐานการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance Justice)
- (๔) การกระทำผิดซ้ำลดลง (Reduced Recidivism)
- (๕) ผู้เสียหายและผู้ถูกกล่าวหาได้รับการคุ้มครองอย่างเหมาะสม (Appropriate Protection of Victims and the Accused)
- (๖) ไม่มีผู้ต้องหา/จำเลยที่ถูกจับกุมโดยไม่ได้กระทำผิด (Do not have any Miscarriages of justice)
- (๗) ประชาชนเชื่อมั่น เชื่อถือ ศรัทธาในกระบวนการยุติธรรม (Ensured Trust in Justice)

โดยคณะผู้วิจัยจะนำผลการศึกษาการที่รวบรวมจากทบทวนวรรณกรรม งานศึกษาที่เกี่ยวข้อง การกำหนดตัวชี้วัดจากหน่วยงานอื่น ๆ เพื่อดำเนินการวิเคราะห์และจัดทำรายละเอียด เช่น นิยาม ค่าเป้าหมาย ค่าบรรทัดฐานในการเปรียบเทียบ (Baseline) ของตัวชี้วัด ทั้ง ๗ กรอบและนำผลการรับฟังความเห็นข้อเสนอแนะจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทำการวิเคราะห์ถึงคุณค่า ความต้องการและความคาดหวังของประชาชนจากดำเนินการตามกรอบตัวชี้วัดดังกล่าว รวมถึงการนำเสนอและการวิเคราะห์ผลจากการทดลองการจัดเก็บข้อมูลจากหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๕. สรุปผลการจัดเก็บตัวชี้วัด

จากผลการทดลองจัดเก็บตัวชี้วัดในปีนี้ พบว่า สามารถจัดเก็บข้อมูลได้ (เบื้องต้น) มา ๑๗ ตัวชี้วัด ยังไม่สามารถจัดเก็บได้อีก ๔ ตัวชี้วัด เมื่อเปรียบเทียบกับปีก่อนหน้านี้สามารถจัดเก็บข้อมูลได้เพิ่มขึ้น ๔ ตัวชี้วัด ผลการจัดเก็บข้อมูลตัวชี้วัดเมื่อเปรียบเทียบกับปีก่อนหน้า พบว่า มีผลการดำเนินการที่ดีขึ้น ๘ ตัวชี้วัด แย่ลง ๕ ตัวชี้วัด อีก ๗ ตัวชี้วัดที่เหลือยังไม่สามารถเปรียบเทียบได้เนื่องจากบางตัวยังจัดเก็บข้อมูลไม่ได้บางตัวเพิ่งจัดเก็บได้เป็นปีแรก อย่างไรก็ตาม มีตัวชี้วัดไม่น้อยที่ข้อมูลยังไม่สมบูรณ์ครบถ้วนโดยเฉพาะตัวชี้วัดในรอบที่ ๖ ไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลได้ ๒ ปีติดต่อกัน ในขณะที่บางตัวชี้วัดมีข้อมูลเพียงบางหน่วยงาน หลายหน่วยงานยังไม่ได้มีการจัดเก็บและไม่มีแนวทางในการจัดเก็บ ผลการจัดเก็บรายกรอบแยกรายตัวชี้วัดสามารถสรุปเปรียบเทียบกับผลปีก่อนหน้าได้ดังนี้

ลำดับที่	ตัวชี้วัดที่	ชื่อตัวชี้วัด	หน่วย นับ	ผลการสำรวจ		ดีขึ้น/แย่ลง	วิธีการจัดเก็บ	หมายเหตุ
				๒๕๖๑	๒๕๖๐			
กรอบที่ ๑: ประชาชนรับรู้กฎหมายและสิทธิพื้นฐาน (Rights and Legal Knowledge)								
๑	R๑	สัดส่วนของประชาชนที่ รับทราบช่องทางในการรับรู้ สิทธิทางกฎหมายและความรู้ พื้นฐานในการเข้าถึง กระบวนการยุติธรรมได้ โดยสะดวก	สัดส่วน/ ร้อยละ	๒๘.๕๔	๓๓.๗๓	แย่ลง	PS	
กรอบที่ ๒: การควบคุมอาชญากรรมที่มีประสิทธิภาพ (Effective Crime Control)								
๒	E๑	อัตราอาชญากรรม (Crime Rate) ต่อจำนวนประชากร ๑๐๐,๐๐๐ คน อัตรา อาชญากรรมประกอบด้วย อาชญากรรมเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สิน	อัตรา	๑.๐๓	๔.๖๕	ดีขึ้น	AD	ข้อมูลปี ๒๕๖๑ มาจาก สตช. ข้อมูลปี ๒๕๖๐ มา จากการสำรวจด้วย ตัวอย่าง เนื่องจากยังไม่ได้ ดำเนินการแยกฐาน ความผิดเฉพาะที่เกี่ยวข้อง กับชีวิต ร่างกายและ ทรัพย์สินไว้
๓	E๒	ความหวาดกลัวภัย อาชญากรรมของประชาชน ลดลง	ร้อยละ	๕๒.๗๐	๕๓.๖๘	ดีขึ้น	PS	

ลำดับที่	ตัวชี้วัดที่	ชื่อตัวชี้วัด	หน่วย นับ	ผลการสำรวจ		ดีขึ้น/แย่ลง	วิธีการจัดเก็บ	หมายเหตุ
				๒๕๖๑	๒๕๖๐			
กรอบที่ ๓: กระบวนการยุติธรรมบนพื้นฐานการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance Justice)								
๔	G๑	จำนวนคดีและเรื่องร้องเรียนที่มีมูลและถึงที่สุด ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติที่ขัดกับศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ หรือการละเมิดสิทธิขั้นพื้นฐานมีจำนวนลดน้อยลง	จำนวน	๒๐/๕๘๑	n/a	-	AD	สนง.สิทธิฯ แจ้งมี ๒๐ เรื่อง กรมคุ้มครองสิทธิฯ แจ้งมี ๕๘๑ เรื่อง
๕	G๒	หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมมีการกำหนดตัวชี้วัดที่สะท้อนความถูกต้องและเที่ยงธรรม	มี/ไม่มี	n/a	n/a	-	AD	ไม่สามารถจัดเก็บได้เนื่องจากแต่ละหน่วยงานไม่มีข้อมูล ไม่สามารถใช้ประโยชน์ได้ในระยะแรก แต่ยังจำเป็นต้องคงตัวชี้วัดนี้ไว้
๖	G๓	คดีที่มีการชี้มูลว่าเจ้าพนักงานของรัฐในกระบวนการยุติธรรมมีความบกพร่องในการปฏิบัติหน้าที่ การเลือกปฏิบัติ และ/หรือ การทุจริตหรือถูกแทรกแซงมีจำนวนลดลงเมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา	จำนวน	๒,๗๖๕/๒๐๙	n/a	-	AD	สนง.ผู้ตรวจการฯ แจ้งมี ๒,๗๖๕ เรื่อง ปปท.แจ้งมี ๒๐๙ เรื่อง
๗	G๔	หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการกำหนดระยะเวลามาตรฐานตามที่กำหนดไว้ในกฎหมาย ในแต่ละขั้นตอนการปฏิบัติ โดยมีระบบให้ประชาชนสามารถตรวจสอบติดตาม (Tracking)	เดือน	๗	๑๘	ดีขึ้น	US	
๘	G๕	หน่วยงานในระบบกระบวนการยุติธรรมมีการกำหนดมาตรการเชิงรุกด้านการบริหารจัดการให้มีความโปร่งใสและแจ้งให้ประชาชนรับทราบ	ร้อยละ	๕๗.๓๒	๔๓.๐๐	ดีขึ้น	US	

ลำดับที่	ตัวชี้วัดที่	ชื่อตัวชี้วัด	หน่วย นับ	ผลการสำรวจ		ดีขึ้น/แย่ลง	วิธีการจัดเก็บ	หมายเหตุ
				๒๕๖๑	๒๕๖๐			
๙	G๖	หน่วยงานมีมาตรการ/ระบบที่เอื้อต่อการป้องกันมิให้เกิดการเลือกปฏิบัติหรือผลประโยชน์	ร้อยละ	๕๙.๙๒	๕๑.๘๖	ดีขึ้น	US	
๑๐	G๗	หน่วยงานในระบบกระบวนการยุติธรรมมีการทบทวนและปรับปรุงประสิทธิภาพเรื่องร้องเรียน	ร้อยละ	๗๗.๒๑	๗๐.๓๖	ดีขึ้น	US	
๑๑	G๘	สัดส่วนความเหมาะสมของทรัพยากร ทั้งเครื่องมืองบประมาณ และทรัพยากรมนุษย์ กับภาระงาน	สัดส่วน/ ร้อยละ	๑.๓๕	n/a	-	OB&SA	ได้ข้อมูลจากกรมคุมประพฤติ
๑๒	G๙	มีการวิเคราะห์และพัฒนาระบบทรัพยากรมนุษย์และการบริหารจัดการอย่างสม่ำเสมอ	ร้อยละ	๙๕	n/a	-	OB&SA	ได้ข้อมูลจากกรมราชทัณฑ์
๑๓	G๑๐	หน่วยงานมีการจัดเก็บและบูรณาการข้อมูลกระบวนการยุติธรรมอย่างเป็นระบบ	มี/ไม่มี	n/a		-	OB&SA	เป็นตัวชี้วัดที่ถูกเสนอให้จัดเก็บในปี ๒๕๖๑ เป็นปีแรก ซึ่งเกิดจากการรวบรวมตัวชี้วัดเดิม ๒ ตัวชี้วัดปี ๒๕๖๐ จึงไม่ปรากฏผลการจัดเก็บ และปี ๒๕๖๑ ยังไม่มีการจัดเก็บและบูรณาการข้อมูลในกระบวนการยุติธรรมอย่างเป็นระบบ
๑๔	G๑๑	หน่วยงานมีการจัดทำการวิเคราะห์ ประเมินต้นทุนของกิจกรรมการเข้าถึงความยุติธรรม	บาท/ คน	๑๗๓,๐๓๕	๙๘,๐๐๐	แย่ลง	US	มีประเด็นต้องพิจารณาความเชื่อถือได้ของข้อมูลเนื่องจากผู้ให้ข้อมูลจำได้บ้างจำไม่ได้บ้าง จึงทำให้ข้อมูลที่ได้อาจจริงบ้างเท็จบ้าง ใช้ประโยชน์ได้ยาก

รายงานฉบับสมบูรณ์

เสนอ สำนักงานกิจการยุติธรรม

โดย สำนักงานศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ลำดับที่	ตัวชี้วัดที่	ชื่อตัวชี้วัด	หน่วย นับ	ผลการสำรวจ		ดีขึ้น/แย่ลง	วิธีการจัดเก็บ	หมายเหตุ
				๒๕๖๑	๒๕๖๐			
								อาจต้องพิจารณาการจัดเก็บรูปแบบอื่นเพิ่มเติม
กรอบที่ ๔: การกระทำผิดซ้ำลดลง (Reduced Recidivism)								
๑๕	RE๑	ร้อยละของผู้พ้นโทษที่กลับมากระทำผิดซ้ำลดลง	ร้อยละ	๒.๔๑/๐.๐๕	๓.๖๙	ดีขึ้น	AD	กรมราชทัณฑ์ แจ้งมีร้อยละ ๒.๔๑ กรมคุมประพฤติ แจ้งมีร้อยละ ๐.๐๕ ปี ๒๕๖๐ เป็นตัวเลขของกรมคุมประพฤติ
๑๖	RE๒	ร้อยละ/สัดส่วนของผู้พ้นโทษที่สามารถกลับไปดำรงชีวิตในสังคมไทยได้อย่างปกติสุข	สัดส่วน/ร้อยละ	๙๐.๕๓	๔๙.๐๐	ดีขึ้น	AD	ปี ๒๕๖๑ ได้ข้อมูลจากกรมราชทัณฑ์ เป็นข้อมูลรายปีที่มีการสำรวจติดตาม ปี ๒๕๖๐ ได้ข้อมูลจากกรมคุมประพฤติที่มีการจัดเก็บ
กรอบที่ ๕: ผู้เสียหายและผู้ถูกกล่าวหาได้รับการคุ้มครองอย่างเหมาะสม (Appropriate Protection of Victims and the Accused)								
๑๗	A๑	สัดส่วนการคุ้มครองดูแลผู้เสียหาย/เหยื่ออาชญากรรมและชดเชยความเสียหาย โดยได้รับการชดเชยเยียวยาจากภาครัฐมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น	สัดส่วน/ร้อยละ	๗๑.๐๐	๗๕.๕๐	แย่ลง	AD	ข้อมูลปี ๒๕๖๐ เป็นผลการทดลองจัดเก็บ ๓ ปี ย้อนหลัง โดยได้ข้อมูลจาก สนง.ช่วยเหลือทางการเงินฯ
๑๘	A๒	จำนวนผู้ที่ถูกจับกุม/คุมขังและภายหลังได้รับการปล่อยตัว เนื่องจากมีการพิสูจน์ว่าไม่มีความผิดที่ได้รับเงินชดเชยเยียวยาจากภาครัฐ	ร้อยละ	๑๐.๔๖	๑๑.๖๑	แย่ลง	AD	ข้อมูลปี ๒๕๖๐ เป็นผลการทดลองจัดเก็บ ๓ ปี ย้อนหลัง โดยได้ข้อมูลจาก สนง.ช่วยเหลือทางการเงินฯ
กรอบที่ ๖: ไม่มีผู้ต้องหา/จำเลยที่ถูกจับกุมโดยไม่ได้กระทำผิด (Do not have any Miscarriages of justice)								
๑๙	D๑	หน่วยงานมีมาตรการในการตรวจสอบ เพื่อป้องกันการจับกุมผู้ต้องหา/จำเลยโดยไม่ได้กระทำความผิด	มี/ไม่มี	n/a	n/a	-	AD	ไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลได้
๒๐	D๒	จำนวนคดีที่มีการรื้อฟื้นขึ้นมาเนื่องจากพบว่ามีกรจับกุมผู้ต้องหา/จำเลย โดยไม่ได้	จำนวน	n/a	n/a	-	AD	ไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลได้

ลำดับที่	ตัวชี้วัดที่	ชื่อตัวชี้วัด	หน่วย นับ	ผลการสำรวจ		ดัชนี/แย่ง	วิธีการจัดเก็บ	หมายเหตุ
				๒๕๖๑	๒๕๖๐			
		กระทำความผิด						
กรอบที่ ๗: ประชาชนเชื่อมั่น เชื่อถือ ศรัทธา ในกระบวนการยุติธรรม (Ensured Trust in Justice)								
๒๑	ET๑	ร้อยละของประชาชนที่มี ความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพ ของกระบวนการยุติธรรมใน ภาพรวม	ร้อยละ	๒๙.๒๑	๓๙.๐๘	แย่ง	PS	

สิ่งที่ต้องดำเนินการต่อไป คือ

- ๑) มีกิจกรรมสร้างความเข้าใจให้กับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เป็นหน่วยงานเป้าหมายในเบื้องต้นเพื่อให้ตระหนักถึงความสำคัญของตัวชี้วัดที่กำลังจัดทำและจะใช้ประโยชน์เพื่อปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมอาญาไทยในภาพรวม
- ๒) เริ่มกำหนดผู้รับผิดชอบ/หน่วยงานในแต่ละตัวชี้วัดเพื่อทดลองจัดเก็บด้วยตนเอง โดยมีที่ปรึกษาให้คำแนะนำและนำมาใช้ประโยชน์ในการวิเคราะห์ร่วมกัน และเริ่มรายงานผลเข้าระบบเดียวกัน
- ๓) จัดทำ/พัฒนาระบบการบันทึกข้อมูลเพื่อป้อนข้อมูลจากฐานข้อมูลของหน่วยงานเข้าสู่ระบบโดยอัตโนมัติเพื่อไม่ให้เป็นภาระเพิ่มกับหน่วยงานที่มีข้อมูลหรือระบบข้อมูลอยู่แล้ว ในขณะที่หน่วยงานที่ยังไม่มีระบบข้อมูลหรือยังไม่มีการจัดเก็บข้อมูลให้ทดลองใช้ประโยชน์จากข้อมูลร่วมกัน
- ๔) จัดเก็บข้อมูลเพื่อจัดทำค่าเปรียบเทียบอย่างน้อย ๓ ปีเพื่อใช้ประโยชน์ในการกำหนดค่าเป้าหมายร่วมกันของหน่วยงาน และกำหนดตัวชี้วัดในเชิงปริมาณเพื่อใช้สะท้อนประสิทธิภาพการทำงานทั้งในภาพรวมและแต่ละหน่วยงาน
- ๕) ดำเนินการให้มีผลบังคับใช้จริงภายใน ๓-๕ ปี เพื่อใช้ประโยชน์จริงและกำหนดเป้าหมาย พร้อมทั้งเรียนรู้แลกเปลี่ยนร่วมกันของหน่วยงานเพื่อบูรณาการข้อมูลและเห็นคุณค่าในกระบวนการยุติธรรมทั้งระบบได้จริง

๕.๑ ผลการวิเคราะห์จุดอ่อน-จุดแข็ง-โอกาส และความท้าทาย

ภายหลังจากการได้ข้อมูลตามตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญาแล้ว คณะผู้วิจัยได้ใช้ประโยชน์ในการวิเคราะห์และประเมินจุดอ่อน-จุดแข็ง-โอกาส และความท้าทายของกระบวนการยุติธรรมในมิติต่าง ๆ ตามกรอบตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญา พบว่า

ปัจจัยภายใน ปัจจัยภายนอก	จุดแข็ง (Strength) ปัจจัยด้านโครงสร้างของหน่วยงาน - ผู้นำให้ความสำคัญต่อการพัฒนาและปรับปรุงกระบวนการยุติธรรม ปัจจัยด้านประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรม - หน่วยงานตระหนักถึงความโปร่งใส (G๕) - หน่วยงานตระหนักการไม่เลือกปฏิบัติ (G๖) - หน่วยงานให้ความสำคัญกับเรื่องร้องเรียน (G๗)	จุดอ่อน (Weakness) ปัจจัยด้านโครงสร้างของหน่วยงาน - โครงสร้างระบบราชการแบบดั้งเดิม - ระบบราชการขาดการบูรณาการ - หน่วยงานไม่มีระบบการจัดเก็บข้อมูลที่ต้องการทันสมัย และบูรณาการข้อมูลระหว่างกัน (G๑๐) ปัจจัยด้านประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรม - การละเมิดสิทธิและเสรีภาพของประชาชน (G๑, G๒ และ G๓) - การอำนวยความสะดวกมีความล่าช้า (G๔) - งบประมาณไม่เพียงพอ (G๘) - บุคลากรไม่เพียงพอ (G๙) - ความยากลำบากในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม (G๑๑) - ปัญหาการกระทำผิดซ้ำ (RE๑) - การคุ้มครองและเยียวยาเหยื่อหรือผู้เสียหาย (A๑)
โอกาส (Opportunity) ปัจจัยด้านการเมืองและกฎหมาย - กฎหมายให้ความสำคัญกับการจัดทำแผนยุทธศาสตร์และการปฏิรูปประเทศ ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ - แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ กำหนดยุทธศาสตร์ในการลดความเหลื่อมล้ำและการทุจริตในภาครัฐ ปัจจัยด้านสังคมและวัฒนธรรม - การเป็นสมาชิกประชาคมอาเซียน ปัจจัยด้านเทคโนโลยี - ศักยภาพทางเทคโนโลยีสารสนเทศ	กลยุทธ์เชิงรุก (SO Strategy) - การสร้างระบบด้านความโปร่งใสและตรวจสอบได้โดยอาศัยเทคโนโลยี	
อุปสรรค (Threat) ปัจจัยด้านการเมืองและกฎหมาย - กฎหมายหลายฉบับยังไม่ได้มาตรฐานสากลและล้าสมัย - การใช้มาตรการทางอาญาในกฎหมายเป็นจำนวนมาก - ระบบบริหารราชการแบบรวมศูนย์ - การทุจริตและประพฤติมิชอบในภาครัฐ - การจัดสรรงบประมาณที่ขาดประสิทธิภาพ ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ - สถานการณ์ความยากจน ปัจจัยด้านสังคมและวัฒนธรรม - ปัญหาความเหลื่อมล้ำ	กลยุทธ์เชิงป้องกัน (ST Strategy) - การแก้ไขกฎหมาย และการใช้มาตรการอื่นแทนมาตรการทางอาญา - การป้องกันอาชญากรรม	กลยุทธ์เชิงแก้ไข (WO Strategy) - ด้านโครงสร้างของหน่วยงาน คือการส่งเสริมให้มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ในการบริหารจัดการและในกระบวนการทำงานของราชการ - ด้านประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรม คือลดจำนวนผู้กระทำผิดซ้ำ กลยุทธ์เชิงรับ (WT Strategy) - การสร้างการรับรู้เรื่องกฎหมายและสิทธิขั้นพื้นฐานให้แก่ประชาชน - การลดต้นทุนในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม

รายงานฉบับสมบูรณ์

เสนอ สำนักงานกิจการยุติธรรม

โดย สำนักงานศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

- ปัญหาด้านคุณธรรมจริยธรรม - ประชาชนยังไม่รับทราบสิทธิขั้นพื้นฐาน (R๑) - ปัญหาเสพติด - ปัญหาอาชญากรรมและการกระทำความผิด (E๑) - ปัจจัยด้านเทคโนโลยี - การกระทำความผิดมีความซับซ้อนมากขึ้น		
---	--	--

หากพิจารณาการบริหารจัดการด้านกระบวนการยุติธรรมในฐานะที่เป็น “กระบวนการผลิต” รูปแบบหนึ่ง ซึ่งต้องมีปัจจัยนำเข้า (input) กระบวนการ (process) ผลผลิต (output) และ ผลลัพธ์ (outcome) กลยุทธ์ทั้ง ๗ กลยุทธ์มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันในการเพิ่มประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรม กล่าวคือ “การแก้ไขกฎหมาย” และ “การใช้มาตรการอื่นแทนมาตรการทางอาญา” ให้มีมาตรฐานสากลและทันสมัย และมีการกำหนดโทษอย่างเหมาะสมกับความผิด เป็นจุดเริ่มต้นของการปฏิรูปด้านกระบวนการยุติธรรมทางอาญาซึ่งเป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่สังคมซึ่งจะทำให้การพิจารณาว่าการกระทำใดเป็นความผิดทางกฎหมายอาญาหรือไม่เป็นไปตามมาตรฐานสากลและเป็นที่ยอมรับของนานาชาติและ “การป้องกันอาชญากรรม” เป็นการลดจำนวนของอาชญากรรมและจำนวนผู้กระทำความผิด ทำให้ไม่มีเรื่องที่ต้องเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมเป็นจำนวนมาก ส่งผลให้รัฐไม่ต้องทุ่มเททรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดไปกับการจัดการปัญหาด้านประสิทธิภาพในกระบวนการยุติธรรมมากเกินไป

อย่างไรก็ตาม การดำเนินกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ย่อมดำเนินโดยหน่วยงานหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้อง ดังนั้น “การสร้างระบบด้านความโปร่งใสและตรวจสอบได้” จะทำให้การดำเนินกระบวนการยุติธรรมทางอาญาอยู่ในเส้นทางแห่งความถูกต้องและเที่ยงธรรม นอกจากนั้น การดำเนินกระบวนการยุติธรรมทางอาญายังมีผลกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของผู้ต้องหาหรือจำเลยเป็นอย่างมาก และยังก่อให้เกิดต้นทุนหรือภาระค่าใช้จ่ายแก่ผู้ที่ต้องเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมดังกล่าวเป็นจำนวนมากอีกด้วย ซึ่งสร้างความเหลื่อมล้ำให้แก่ผู้ด้อยโอกาสในทางเศรษฐกิจ ดังนั้น “การสร้างการรับรู้เรื่องกฎหมายและสิทธิขั้นพื้นฐานให้แก่ประชาชน” และ “การลดต้นทุนในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม” มีส่วนสำคัญเป็นอย่างยิ่งกับการส่งเสริมให้เกิดความเป็นธรรมต่อสังคม

ที่ผ่านมา รัฐได้ให้มุ่งและให้ความสำคัญกับ “กระบวนการ” (process) ในกระบวนการยุติธรรมมากกว่า “การลดจำนวนอาชญากรรม” และ “การลดจำนวนผู้กระทำความผิด” และ “การลดผู้กระทำความผิดซ้ำ” ซึ่งสังเกตได้จากจำนวนทรัพยากรทั้งในด้านงบประมาณและกำลังคน รวมถึงนโยบายต่าง ๆ ของรัฐ แต่หากพิจารณาตามตรรกะแล้ว การที่รัฐต้องมีกระบวนการยุติธรรมที่มีขนาดใหญ่และใช้งบประมาณแผ่นดินเป็นจำนวนมากเช่นนี้ก็เพราะว่ามีจำนวนอาชญากรรมและผู้กระทำความผิดและผู้กระทำความผิดซ้ำเป็นจำนวนมาก และการเพิ่มประสิทธิภาพของ “กระบวนการ” (process) มิได้หมายถึงการเพิ่มประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาทั้งระบบ ดังนั้น รัฐจึงจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนมโนทัศน์และ

เป้าหมายที่มุ่งให้ความสำคัญกับการจัดการปัญหาของจำนวนอาชญากรรม จำนวนผู้กระทำความผิดและ ผู้กระทำความผิดซ้ำมากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

นอกจากนั้น ระดับเทคโนโลยีของโลกและของประเทศไทยได้ก้าวหน้าไปมากแล้ว แต่เจ้าหน้าที่รัฐใน กระบวนการยุติธรรมทางอาญาของประเทศไทยยังไม่สามารถปรับตัวในการนำเทคโนโลยีมาประโยชน์ได้อย่าง เต็มที่ ทั้ง ๆ เทคโนโลยีเป็นตัวจักรสำคัญในการขับเคลื่อนกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของไทยซึ่งมีขนาด ใหญ่ให้มีประสิทธิภาพ ทั้งในด้านการป้องกันอาชญากรรม การปฏิบัติงานของหน่วยงานในกระบวนการ ยุติธรรม การสร้างประสิทธิภาพและความโปร่งใสของกระบวนการยุติธรรม รวมถึงการสร้างการรับรู้เรื่อง กฎหมายและสิทธิขั้นพื้นฐานให้แก่ประชาชน และการลดต้นทุนในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมด้วย ดังนั้น รัฐจึงจำเป็นต้องมุ่งเป้าหมายการจัดการปัญหาด้านประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญาโดยบังคับให้ นำเทคโนโลยีมาใช้ในขั้นตอนสำคัญในทุกขั้นตอนของทุกหน่วยงานและให้มีการบูรณาการข้อมูลระหว่างกัน

แนวทางในการแก้ไขปัญหาและการกำหนดเป้าหมาย

หากพิจารณาผลการสำรวจตัวชี้วัดทั้ง ๗ กรอบตัวชี้วัดดังกล่าว ไม่มีกรอบตัวชี้วัดใดได้ค่าตัวชี้วัดที่สูง กว่าค่าเป้าหมาย ซึ่งพบเป็นปัญหาใน ๒ ส่วน คือ ปัญหาด้านประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ได้แก่ กรอบตัวชี้วัดที่ ๑ เรื่องประชาชนรับรู้กฎหมายและสิทธิพื้นฐาน (Rights and Legal Knowledge) กรอบตัวชี้วัดที่ ๒ เรื่องการควบคุมอาชญากรรมที่มีประสิทธิภาพ (Effective Crime Control) กรอบตัวชี้วัดที่ ๔ เรื่องการกระทำผิดซ้ำลดลง (Reduced Recidivism) และกรอบตัวชี้วัดที่ ๕ เรื่องผู้เสียหายและผู้ถูก กล่าวหาได้รับการคุ้มครองอย่างเหมาะสม (Appropriate Protection of Victims and the Accused) และ กรอบตัวชี้วัดที่ ๗ เรื่องประชาชนเชื่อมั่น เชื่อถือ ศรัทธา ในกระบวนการยุติธรรม (Ensured Trust in Justice) ซึ่งคณะผู้วิจัยสามารถจัดเก็บข้อมูลและวิเคราะห์ผลได้

นอกจากนั้น ยังพบปัญหาอีกส่วนหนึ่ง คือปัญหาในเรื่องการจัดทำฐานข้อมูลของหน่วยงานของรัฐใน กระบวนการยุติธรรมที่เป็น Administrative Data ที่มีลักษณะที่มุ่งตอบสนองต่อหน่วยงานของตนเองเป็น หลัก และขาดการบูรณาการข้อมูลกระบวนการยุติธรรมอย่างเป็นระบบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อมูลรายคดีหรือ รายบุคคลซึ่งเริ่มตั้งแต่ในชั้นพนักงานสอบสวน ชั้นพนักงานอัยการ ชั้นศาล ชั้นราชทัณฑ์ รวมตลอดไปถึง กระบวนการฟื้นฟูผู้กระทำความผิด นอกจากนี้ หลายหน่วยงานใช้ระบบในการจัดเก็บข้อมูลที่แตกต่างกัน การเชื่อมโยงข้อมูลเป็นเพียงเพื่อหน่วยงานของตนเป็นหลัก และจะต้องดำเนินการในลักษณะการทำความเข้าใจ เป็นรายหน่วยงานไป การบูรณาการข้อมูลจึงยังคงมีอุปสรรคอยู่มาก โดยเฉพาะในสภาพการณ์ที่หน่วยงาน ต่าง ๆ ในกระบวนการยุติธรรมของไทยได้ถูกแบ่งแยกออกจากกันอย่างเด็ดขาดชัดเจนมาตั้งแต่อดีตจนถึง ปัจจุบัน ข้อมูลที่ได้มาจากแต่ละหน่วยงานจึงมีลักษณะขาดตอนและซ้อนทับกันอยู่มาก ซึ่งหากไม่มีข้อมูลที่ ถูกต้องแม่นยำ ย่อมทำให้ไม่อาจจัดทำตัวชี้วัดได้อย่างถูกต้อง ซึ่งส่งผลให้ผู้ดำเนินนโยบายไม่อาจทราบถึงสภาพ ปัญหาของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาได้อย่างแท้จริงและชัดเจน และย่อมทำให้ไม่สามารถแก้ไขปัญหา ด้านกระบวนการยุติธรรมทางอาญาได้อย่างตรงประเด็น

คณะผู้วิจัยจึงเสนอแนวทางในการแก้ไขและกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมในอนาคต คือการนำระบบเทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Technology System) มาใช้ในการดำเนินการในขั้นตอนต่าง ๆ ของกระบวนการยุติธรรมตั้งแต่ขั้นตอนการสอบสวน (พนักงานสอบสวน) ขั้นตอนการสั่งคดี (พนักงานอัยการ) ขั้นตอนการพิจารณาพิพากษาคดี (ศาล) จนถึงขั้นตอนการบังคับโทษ (กรมราชทัณฑ์) และหน่วยงานอื่น ๆ โดยเป็นการใช้ระบบเดียวกัน ซึ่งนอกจากจะทำให้กระบวนการยุติธรรมเป็นไปด้วยความรวดเร็ว โปร่งใสและตรวจสอบได้แล้ว ยังเป็นการบูรณาการข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพอีกด้วย

จากที่กล่าวมาข้างต้น กระบวนการยุติธรรมทางอาญายังคงมีปัญหาในทุกมิติและเกือบทุกตัวชี้วัด การแก้ไขปัญหาด้านประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญาจึงต้องแก้ไขที่ตัว “สาเหตุ” ของเรื่องทั้งหมด ซึ่งก็คือ “จำนวนอาชญากรรม” คณะผู้วิจัยจึงเสนอเป้าหมายในการพัฒนาประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมในอนาคตอีกเป้าหมายหนึ่งซึ่งเป็นเป้าหมายที่สำคัญเป็นอย่างยิ่ง คือการใช้ “การส่งเสริมการรับรู้สิทธิทางกฎหมายและสิทธิขั้นพื้นฐานแก่ประชาชน” ควบคู่ไปกับ “การป้องกันอาชญากรรม” เป็นแนวทางการแก้ไขปัญหาด้านประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญาทั้งระบบ กล่าวคือ หากสามารถป้องกันอาชญากรรมได้ ย่อมทำให้จำนวนอาชญากรรมและการความกระทำผิดลดลง ส่งผลให้ปริมาณคดีที่จะต้องเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมลดลงตามไปด้วย ซึ่งเป็นการลดภาระด้านงบประมาณและอัตรากำลังคนในกระบวนการยุติธรรม และประหยัดค่าชดเชยความเสียหายแก่ผู้เสียหายในคดีอาญา ซึ่งประชาชนย่อมมีความหวาดกลัวต่ออาชญากรรมลดลงและมีความเชื่อมั่นต่อกระบวนการยุติธรรมเพิ่มมากขึ้นด้วย

ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ที่ ๒: เพื่อเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหาในรูปแบบของข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและการกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมในอนาคตอย่างเป็นรูปธรรม

หากพิจารณาผลการสำรวจตัวชี้วัดทั้ง ๗ กรอบตัวชี้วัดดังกล่าว ไม่มีกรอบตัวชี้วัดใดได้ค่าตัวชี้วัดที่สูงกว่าค่าเป้าหมาย ซึ่งพบเป็นปัญหาใน ๒ ส่วน คือ ปัญหาด้านประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ได้แก่ กรอบตัวชี้วัดที่ ๑ เรื่องประชาชนรับรู้กฎหมายและสิทธิพื้นฐาน (Rights and Legal Knowledge) กรอบตัวชี้วัดที่ ๒ เรื่องการควบคุมอาชญากรรมที่มีประสิทธิภาพ (Effective Crime Control) กรอบตัวชี้วัดที่ ๔ เรื่องการกระทำผิดซ้ำลดลง (Reduced Recidivism) และกรอบตัวชี้วัดที่ ๕ เรื่องผู้เสียหายและผู้ถูกกล่าวหาได้รับการคุ้มครองอย่างเหมาะสม (Appropriate Protection of Victims and the Accused) และกรอบตัวชี้วัดที่ ๗ เรื่องประชาชนเชื่อมั่น เชื่อถือ ศรัทธา ในกระบวนการยุติธรรม (Ensured Trust in Justice) ซึ่งคณะผู้วิจัยสามารถจัดเก็บข้อมูลและวิเคราะห์ผลได้

นอกจากนั้น ยังพบปัญหาอีกส่วนหนึ่ง คือปัญหาในเรื่องการจัดทำฐานข้อมูลของหน่วยงานของรัฐในกระบวนการยุติธรรมที่เป็น Administrative Data ที่มีลักษณะที่มุ่งตอบสนองต่อหน่วยงานของตนเองเป็นหลัก และขาดการบูรณาการข้อมูลกระบวนการยุติธรรมอย่างเป็นระบบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อมูลรายคดีหรือ

รายบุคคลซึ่งเริ่มตั้งแต่ในชั้นพนักงานสอบสวน ชั้นพนักงานอัยการ ชั้นศาล ชั้นราชทัณฑ์ รวมตลอดไปถึงกระบวนการฟื้นฟูผู้กระทำความผิด นอกจากนี้ หลายหน่วยงานใช้ระบบในการจัดเก็บข้อมูลที่แตกต่างกัน การเชื่อมโยงข้อมูลเป็นเพียงเพื่อหน่วยงานของตนเป็นหลัก และจะต้องดำเนินการในลักษณะการทำความเข้าใจเป็นรายหน่วยงานไป การบูรณาการข้อมูลจึงยังคงมีอุปสรรคอยู่มาก โดยเฉพาะในสภาพการณ์ที่หน่วยงานต่าง ๆ ในกระบวนการยุติธรรมของไทยได้ถูกแบ่งแยกออกจากกันอย่างเด็ดขาดชัดเจนมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ข้อมูลที่ได้มาจากแต่ละหน่วยงานจึงมีลักษณะขาดตอนและซ้อนทับกันอยู่มาก ซึ่งหากไม่มีข้อมูลที่ถูกต้องแม่นยำ ย่อมทำให้ไม่อาจจัดทำตัวชี้วัดได้อย่างถูกต้อง ซึ่งส่งผลให้ผู้ดำเนินนโยบายไม่อาจทราบถึงสภาพปัญหาของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาได้อย่างแท้จริงและชัดเจน และย่อมทำให้ไม่สามารถแก้ไขปัญหาด้านกระบวนการยุติธรรมทางอาญาได้อย่างตรงประเด็น

คณะผู้วิจัยจึงเสนอแนวทางในการแก้ไขและกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมในอนาคต คือการนำระบบเทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Technology System) มาใช้ในการดำเนินการในขั้นตอนต่าง ๆ ของกระบวนการยุติธรรมตั้งแต่ขั้นตอนการสอบสวน (พนักงานสอบสวน) ขั้นตอนการส่งคดี (พนักงานอัยการ) ขั้นตอนการพิจารณาพิพากษาคดี (ศาล) จนถึงขั้นตอนการบังคับโทษ (กรมราชทัณฑ์) และหน่วยงานอื่น ๆ โดยเป็นการใช้ระบบเดียวกัน ซึ่งนอกจากจะทำให้กระบวนการยุติธรรมเป็นไปด้วยความรวดเร็ว โปร่งใสและตรวจสอบได้แล้ว ยังเป็นการบูรณาการข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพอีกด้วย

จากที่กล่าวมาข้างต้น กระบวนการยุติธรรมทางอาญายังคงมีปัญหาในทุกมิติและเกือบทุกตัวชี้วัด การแก้ไขปัญหาด้านประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญาจึงต้องแก้ไขที่ตัว “สาเหตุ” ของเรื่องทั้งหมด ซึ่งก็คือ “จำนวนอาชญากรรม” คณะผู้วิจัยจึงเสนอเป้าหมายในการพัฒนาประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมในอนาคตอีกเป้าหมายหนึ่งซึ่งเป็นเป้าหมายที่สำคัญเป็นอย่างยิ่ง คือการใช้ “การส่งเสริมการรับรู้สิทธิทางกฎหมายและสิทธิขั้นพื้นฐานแก่ประชาชน” ควบคู่ไปกับ “การป้องกันอาชญากรรม” เป็นแนวทางการแก้ไขปัญหาด้านประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญาทั้งระบบ กล่าวคือ หากสามารถป้องกันอาชญากรรมได้ ย่อมทำให้จำนวนอาชญากรรมและการความกระทำผิดลดลง ส่งผลให้ปริมาณคดีที่จะต้องเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมลดลงตามไปด้วย ซึ่งเป็นการลดภาระด้านงบประมาณและอัตรากำลังคนในกระบวนการยุติธรรม และประหยัดค่าชดเชยความเสียหายแก่ผู้เสียหายในคดีอาญา ซึ่งประชาชนย่อมมีความหวาดกลัวต่ออาชญากรรมลดลงและมีความเชื่อมั่นต่อกระบวนการยุติธรรมเพิ่มมากขึ้นด้วย

วัตถุประสงค์ที่ ๓: เพื่อพัฒนารูปแบบ และแนวทางในการนำตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญามาใช้กำหนดทิศทางการพัฒนากระบวนการยุติธรรมไทย โดยเชื่อมโยงกับการพัฒนาแผนบูรณาการ และแผนยุทธศาสตร์ระดับชาติด้านกระบวนการยุติธรรม รวมทั้งแผนแม่บทการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติในระยะต่อไป

๑) เสนอให้มีการนำระบบเทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Technology System) มาใช้แทนกระบวนการทำงานในระบบเดิมสู่กระบวนการดิจิทัล (Digitalized Process) ในขั้นตอนต่าง ๆ ของกระบวนการยุติธรรม ตั้งแต่ขั้นตอนการสอบสวน (พนักงานสอบสวน) ขั้นตอนการสั่งคดี (พนักงานอัยการ) ขั้นตอนการพิจารณาพิพากษาคดี (ศาล) จนถึงขั้นตอนการบังคับโทษ (กรมราชทัณฑ์) เพื่อให้กระบวนการยุติธรรมเป็นไปด้วยความรวดเร็ว โปร่งใสและตรวจสอบได้ และเป็นการจัดเก็บข้อมูลของกระบวนการยุติธรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพอีกด้วย โดยมีแนวทางในการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในกระบวนการยุติธรรม คือการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในกระบวนการยุติธรรมในบางพื้นที่ก่อนเพื่อเป็นกรณีศึกษาหรือโครงการนำร่อง เพื่อมิให้เป็นภาระงบประมาณแผ่นดินในคราวเดียว ซึ่งหากได้ผลดี ก็อาจขยายการดำเนินการให้ครอบคลุมทั่วทั้งประเทศต่อไปได้ (อยู่ระหว่างการศึกษาพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับเป็นโครงการนำร่อง และรูปแบบของเทคโนโลยีดิจิทัลที่มีความเป็นไปได้)

๒) เสนอให้มีการใช้ “การส่งเสริมการรับรู้สิทธิทางกฎหมายและสิทธิขั้นพื้นฐานแก่ประชาชน” ควบคู่ไปกับ “การป้องกันอาชญากรรม” เป็นแนวทางการแก้ไขปัญหาด้านประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญาทั้งระบบ การส่งเสริมการรับรู้สิทธิทางกฎหมายและสิทธิขั้นพื้นฐานแก่ประชาชน มีแนวทางดำเนินการโดยการนำเทคโนโลยีสารสนเทศที่สอดคล้องกับรูปแบบการใช้ชีวิตของคนในปัจจุบันมาใช้ประโยชน์มากขึ้น เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการสื่อสารให้ประชาชนสามารถเข้าถึงและเชื่อมต่อข้อมูลข่าวสารกับหน่วยงานของรัฐได้สะดวกมากยิ่งขึ้น เช่น การพัฒนาแอปพลิเคชัน (Application) ในสมาร์ทโฟน (Smart Phone) ที่เพิ่มช่องทางการรับรู้สิทธิทางกฎหมายและสิทธิขั้นพื้นฐานแก่ประชาชนมากยิ่งขึ้น

๓) ส่วนการป้องกันอาชญากรรมหรือยับยั้งไม่ให้เกิดการกระทำความผิดรวมทั้งความพยายามที่จะให้อาชญากรรมที่เกิดขึ้นลดลงและไม่เกิดการกระทำความผิดซ้ำนั้น มีแนวทางดำเนินการโดยพิจารณาตามทฤษฎีนิติเศรษฐศาสตร์ในเรื่องอรรถประโยชน์ ซึ่งเชื่อว่าผู้ที่คิดจะกระทำความผิดมักจะเปรียบเทียบประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการกระทำความผิดกับผลเสีย (หรือโทษ) ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำความผิดดังกล่าว จึงมีแนวทางการป้องกันอาชญากรรมคือการดำเนินมาตรการที่ทำให้ผู้ที่คิดจะกระทำความผิดได้ตระหนักถึงโอกาส (ความเสี่ยง) ที่จะถูกจับกุมและถูกลงโทษผ่านการบังคับใช้กฎหมายของรัฐที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งที่ผ่านมา รัฐได้จัดให้มีตำรวจสายตรวจในการตรวจตราท้องที่หรือการลาดตระเวนท้องที่อยู่เสมอ แต่ด้วยข้อจำกัดด้านจำนวนเจ้าหน้าที่ตำรวจ จึงมักตรวจตราท้องที่ได้ไม่ทั่วถึงและมีความถี่ไม่มากพอที่ผู้ที่คิดจะก่ออาชญากรรมจะเกิดความเกรงกลัว จึงจำเป็นต้องมีมาตรการอื่น ๆ เพิ่มเติมโดยอาศัยเทคโนโลยีเข้ามาช่วยตรวจตราท้องที่แทนตำรวจสายตรวจ เช่น การเพิ่มช่องทางการร้องเรียนผ่านระบบต่าง ๆ ที่ทันสมัย รวดเร็ว และสามารถ track ติดตามได้โดยง่ายผ่านอุปกรณ์เชื่อมต่อสื่อสารแบบดิจิทัล สำหรับการเตือนภัยหรือร้องขอความช่วยเหลือ การติดตั้งกล้องวงจรปิดในที่ต่าง ๆ ในจำนวนที่มากพอ การติดตั้งไฟส่องสว่างในสถานที่ที่มักเกิดปัญหาอาชญากรรม ซึ่งตามทฤษฎีอาชญาวิทยาในด้านจิตวิทยาเชื่อว่าผู้ที่คิดจะกระทำความผิดมักจะยับยั้งการกระทำได้หากรู้ว่ามียุคคลอื่นเห็นการกระทำของเขาอยู่ ทั้งนี้ ควรกระทำร่วมกับการตรวจตราระวังภัยร่วมกับชุมชนใน

รูปแบบที่เป็นทางการ ซึ่งมีตัวอย่างของการดำเนินการที่ได้ผลดีมาแล้วในหลายประเทศ เช่น ประเทศสิงคโปร์ ประเทศญี่ปุ่น เป็นต้น

การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและเทคโนโลยีดิจิทัลในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาและการบังคับใช้กฎหมายเป็นไปตามแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (๒๒) ประเด็น กฎหมายและกระบวนการยุติธรรม (พ.ศ.๒๕๖๑ - พ.ศ.๒๕๘๐) ได้ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นกลไกในการขับเคลื่อนและสร้างการเปลี่ยนแปลงขนานใหญ่ มุ่งเน้นการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัลมาสนับสนุนให้เกิดความโปร่งใสและพลวัตให้กับการพัฒนากฎหมายและกระบวนการยุติธรรม เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนทุกภาคส่วนในสังคมมีโอกาสได้รับประโยชน์จากการพัฒนาประเทศอย่างเท่าเทียม เป็นธรรม และทั่วถึง ประกอบด้วย ๒ แผนย่อย ได้แก่

๑) การพัฒนากฎหมาย ซึ่งมีการกำหนดตัวชี้วัดสัดส่วนการนำเทคโนโลยีและระบบฐานข้อมูลกลางของประเทศมาใช้ในการบังคับใช้กฎหมายต่อจำนวนกฎหมาย โดยกำหนดค่าเป้าหมายในปี พ.ศ.๒๕๖๑-๒๕๖๕ ร้อยละ ๕๐ ของกฎหมาย กำหนดตัวชี้วัดระยะเวลาที่ลดลงในกระบวนการบังคับใช้กฎหมาย ซึ่งกำหนดค่าเป้าหมายในปี พ.ศ.๒๕๖๑-๒๕๖๕ ทุกหน่วยงานของรัฐบังคับใช้กฎหมายได้รวดเร็วขึ้น ร้อยละ ๕๐ และกำหนดตัวชี้วัดระดับความเชื่อมั่นของประชาชนในการบังคับใช้กฎหมาย ซึ่งกำหนดค่าเป้าหมายในปี พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๖๕ จำนวนร้อยละ ๗๕ ของประชาชนเชื่อมั่นในการบังคับใช้กฎหมาย

๒) การพัฒนากระบวนการยุติธรรม โดยมีการกำหนดตัวชี้วัดอัตราส่วนที่เพิ่มขึ้นของจำนวนขั้นตอนในการอำนวยความสะดวกยุติธรรมที่ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อความโปร่งใส ความสะดวกและรวดเร็ว ซึ่งกำหนดค่าเป้าหมายในปี พ.ศ.๒๕๖๑-๒๕๖๕ จำนวนร้อยละ ๗๕ ของจำนวนขั้นตอนที่สำคัญ และค่าเป้าหมายในปี พ.ศ.๒๕๖๖-๒๕๗๐ จำนวนร้อยละ ๑๐๐ ของจำนวนขั้นตอนที่สำคัญ

ทั้งนี้ แผนยุทธศาสตร์ชาติดังกล่าวได้กำหนดค่าเป้าหมายของตัวชี้วัดที่สำคัญเอาไว้ เช่น ระยะเวลาที่ลดลงในกระบวนการบังคับใช้กฎหมาย ระดับความเชื่อมั่นของประชาชนในการบังคับใช้กฎหมาย และอัตราส่วนที่เพิ่มขึ้นของจำนวนขั้นตอนในการอำนวยความสะดวกยุติธรรมที่ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัล ซึ่งกำหนดให้ตัวชี้วัดดังกล่าวบรรลุค่าเป้าหมายในช่วงแรกในปี พ.ศ.๒๕๖๕ ดังนั้น ค่าเป้าหมายของ ๗ กรอบ ๒๑ ตัวชี้วัดในรายงานนี้ จะต้องปรับให้สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติดังกล่าวภายในขอบเขตของเวลาดังกล่าวด้วย

เอกสารอ้างอิง

- เกียรติอนันต์ ล้วนแก้ว. (๒๕๖๐). **โครงการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อจัดทำตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญา**. คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ กรุงเทพฯ: สำนักงานกิจการยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม.
- ธีระ สนิเตจารักษ์ และคณะ. (๒๕๖๐). **รายงานวิจัยโครงการศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาการด้านสถิติและตัวชี้วัดกระบวนการยุติธรรมทางอาญา และการสำรวจความคิดเห็นประชาชนและนักปฏิบัติเกี่ยวกับคุณค่าของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา**. สนับสนุนโดยสถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทยร่วมกับสำนักงานศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ธีระ สนิเตจารักษ์ และคณะ. (๒๕๖๑). **โครงการจ้างเหมาบริการวิเคราะห์ข้อมูลตัวชี้วัด วิธีการจัดเก็บข้อมูลและกิจกรรมการใช้ประโยชน์จากตัวชี้วัด**. สำนักงานกิจการยุติธรรม, กระทรวงยุติธรรม.
- สุภางค์ จันทวานิช. (๒๕๕๓). **การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์ (๒๕๕๔). **ทางเลือกในการเพิ่มประสิทธิภาพในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา**. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- สมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์ และคณะ. (๒๕๕๔) **โครงการการวิเคราะห์กฎหมายและกระบวนการยุติธรรมทางอาญา**. ด้วยเศรษฐศาสตร์ รายงานฉบับสมบูรณ์ เล่มที่ ๑ เรื่อง นิติศาสตร์ของระบบยุติธรรมทางอาญาของไทย. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.).
- อ็อง แดนดูแรนต์ กิตติพงษ์ กิตยารักษ์ และแอลิสัน แม็คเฟล. (๒๕๕๘). **แนวทางการจัดทำและการใช้ตัวชี้วัด ด้านกระบวนการยุติธรรมทางอาญา**. กรุงเทพฯ: สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย.
- Justice and Public Safety Council. (๒๐๑๘). **British Columbia JUSTICE AND PUBLIC SAFETY COUNCIL**.
- United Nations Office for Disarmament Affairs. (๒๐๑๘). **Sustainable Development Goals**. (๒๙ มกราคม ๒๕๖๒). เข้าถึงได้จาก www.sdgmove.com:
<https://www.sdgmove.com/๒๐๑๖/๑๑/๐๔/%E0%B8%95%E0%B8%B1%E0%B8%A๓%E0%B8%9A%E0%B8%B5%E0%B9%99%E0%B8%A๓%E0%B8%B1%E0%B8%94-indicators-%E0%B8%92%E0%B8%AD%E0%B8%9๓%E0%B9%9๐%E0%B8%9>

B%E0%B๙%๘๙%E๐%B๘%B๒%E๐%B๘%AB%E๐%B๘%A๑%E๐%B๘%B๒%E๐%B๘%A๒/?fbclid=IwAR๒NoMtwlahtGIR๙K.

United Nations Office on Drugs and Crime. (๒๐๑๘). **Criminal Justice Reform.**

(๒๙ มกราคม ๒๕๖๒). เข้าถึงได้จาก <http://www.unodc.org>:

<http://www.unodc.org/unodc/en/data-and-analysis/crime-and-criminal-justice.html>

World Justice Project. (๒๐๑๘). **World Justice Project Rule of Law Index ๒๐๑๗-๒๐๑๘.** (๒๙

มกราคม ๒๕๖๒) เข้าถึงได้จาก <https://www.justice.govt.nz/.com>

World Justice Project. (๒๐๑๘). **World Justice Project Rule of Law Index ๒๐๑๗-๒๐๑๘.** (๒๙

มกราคม ๒๕๖๒) เข้าถึงได้จาก <https://www.justice.govt.nz/.com>

ภาคผนวก ข บทความทางวิชาการ เพื่อนำเสนอในวารสารกระบวนการยุติธรรม

ประเภท : บทความวิจัย

การศึกษาสภาพปัญหา สาเหตุ และบริบทต่าง ๆ
ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมไทย
**The study of conditions, problems, causes,
and various contexts related to the Thai Justice process.**

ธีระ สิ้นเดชารักษ์¹

วิชาญ กิตติรัตนพันธ์² และคณะ

**Teera Sindecharak
Wichan Kittiratanapan et al.**

บทคัดย่อ

โครงการวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ ๓ ข้อ ได้แก่ ๑) เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการทดลองจัดเก็บข้อมูลตามตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญามาใช้ในการวิเคราะห์และประเมินจุดอ่อน-จุดแข็ง-โอกาส และความท้าทายของกระบวนการยุติธรรมไทยในมิติต่าง ๆ ตามกรอบตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญาในด้านที่สามารถดำเนินการได้ก่อนเนื่องจากนิยามที่ชัดเจนแล้ว ๒) เพื่อเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหาในรูปแบบของข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและการกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมในอนาคตอย่างเป็นรูปธรรม ๓) เพื่อพัฒนารูปแบบ และแนวทางในการนำตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญามาใช้กำหนดทิศทางการพัฒนากระบวนการยุติธรรมไทย โดยเชื่อมโยงกับการพัฒนาแผนบูรณาการ และแผนยุทธศาสตร์ระดับชาติด้านกระบวนการยุติธรรม รวมทั้งแผนแม่บทการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติในระยะต่อไป

ผลการศึกษา พบว่า

๑) จากการทดลองจัดเก็บข้อมูลตามตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่ได้ข้อมูลมาจากการขอความอนุเคราะห์หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมอาญาที่เกี่ยวข้องใน ๗ กรอบ รวม ๒๑ ตัวชี้วัด พบว่า สามารถจัดเก็บข้อมูลได้ (เบื้องต้น) มา ๑๗ ตัวชี้วัด ยังไม่สามารถจัดเก็บได้อีก ๔ ตัวชี้วัด เมื่อเปรียบเทียบกับปีก่อนหน้านี้สามารถจัดเก็บข้อมูลได้เพิ่มขึ้น ๔ ตัวชี้วัด ในตัวชี้วัดที่จัดเก็บได้มี

¹ Ph.D. (Demography)-International Program, Mahidol University, Thailand, วท.ม. (สถิติประยุกต์) มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, วท.บ. (สถิติ) มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์; อาจารย์ประจำคณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ โทรศัพท์ 0 2696 5800 Email: teera.sd@gmail.com, tera@tu.ac.th, teera@yahoo.com

² ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์การเมือง (Political Economics), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต (MBA), มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, บริหารธุรกิจบัณฑิต (การเงินการธนาคาร) มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, นิติศาสตรบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง; อาจารย์ประจำคณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ โทรศัพท์ 0 2696 5800 E-mail: tktinnakit@gmail.com

ผลการดำเนินการที่ดีขึ้น ๘ ตัวชี้วัด แย่ลง ๕ ตัวชี้วัด อีก ๗ ตัวชี้วัดที่เหลือยังไม่สามารถเปรียบเทียบได้ เนื่องจากบางตัวยังจัดเก็บข้อมูลไม่ได้บางตัวเพิ่งจัดเก็บได้เป็นปีแรก

๒) เสนอแนวทางในการแก้ไขและกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมในอนาคต คือการนำระบบเทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Technology System) มาใช้ในการดำเนินการในขั้นตอนต่าง ๆ ของกระบวนการยุติธรรมตั้งแต่ขั้นตอนการสอบสวน (พนักงานสอบสวน) ขั้นตอนการสั่งคดี (พนักงานอัยการ) ขั้นตอนการพิจารณาพิพากษาคดี (ศาล) จนถึงขั้นตอนการบังคับโทษ (กรมราชทัณฑ์) และหน่วยงานอื่น ๆ โดยเป็นการใช้ระบบเดียวกัน ซึ่งนอกจากจะทำให้กระบวนการยุติธรรมเป็นไปด้วยความรวดเร็ว โปร่งใสและตรวจสอบได้แล้ว ยังเป็นการบูรณาการข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพอีกด้วย

๓) การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและเทคโนโลยีดิจิทัลในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาและการบังคับใช้กฎหมายเป็นไปตามแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (๒๒) ประเด็น กฎหมายและกระบวนการยุติธรรม (พ.ศ.๒๕๖๑-พ.ศ.๒๕๘๐) ได้ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นกลไกในการขับเคลื่อนและสร้างการเปลี่ยนแปลงขนานใหญ่ ประกอบด้วย ๒ แผนย่อย ได้แก่ (๑) การพัฒนากฎหมาย ซึ่งมีการกำหนดตัวชี้วัดสัดส่วนการนำเทคโนโลยีและระบบฐานข้อมูลกลางของประเทศมาใช้ในการบังคับใช้กฎหมายต่อจำนวนกฎหมาย กำหนดตัวชี้วัดระยะเวลาที่ลดลงในกระบวนการบังคับใช้กฎหมาย และ กำหนดตัวชี้วัดระดับความเชื่อมั่นของประชาชนในการบังคับใช้กฎหมาย และ (๒) การพัฒนากระบวนการยุติธรรม โดยมีการกำหนดตัวชี้วัดอัตราส่วนที่เพิ่มขึ้นของจำนวนขั้นตอนในการอำนวยความสะดวกที่ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อความโปร่งใส ความสะดวกและรวดเร็ว

คำสำคัญ: ตัวชี้วัด, ค่าเป้าหมาย, สภาพปัญหา, กระบวนการยุติธรรมอาญาไทย

Abstract

This research project has three objectives include 1) For taking data from the data storage experiment, according to the performance indicators of the criminal justice system used in the analysis and assessment Weaknesses Strengths Opportunities and Threats of the Thai justice process in various dimensions, according to the performance indicators framework of the criminal justice system in the aspect, that can be done first due to the obvious definition. 2) To proposed solutions to problems in the form of policy recommendations and setting goals for improving efficiency of the criminal justice system process in the future. 3) To develop models and guidelines for implementing criminal justice process performance indicators used to determine the direction of the development of Thai justice by linking with the development of an integrated plan and the national strategic plan of the criminal justice system, including the preparation of a master plan for the development of the national justice system in the next phase.

The result found that

1) For taking data from the data storage experiment, according to the performance indicators of the criminal justice system, the information has been requested from the agency in the criminal justice system related in 7 frameworks, including 21 indicators found that data can be collected (preliminary) for 17 indicators, still not able to store another 4 indicators. Compared to previous years data can be stored up to 4 indicators in the collected indicators, there has been an improvement in performance 8 indicators, worse 5 indicators, the remaining 7 indicators cannot be compared because some indicators cannot be stored and some indicators just collected this year is the first year.

2) Proposed guidelines and set targets for improving the efficiency of the criminal justice system in the future, Is the introduction of digital technology systems for used to carry out various stages of the justice process from the investigation phase (inquiry official), The process of legal action (Public prosecutor), Judicial procedure (court), Until the punishment procedure (Department of Corrections) and other units, by using the same system. Which in addition to speeding up the judicial process transparency and accountability, and It is also integrating more effectively as well.

3) The use of information technology and digital technology in criminal justice and law enforcement, according to the Master Plan for the National Strategy (22). The Law and Justice (A.D.2018–A.D.2037) has given importance to public participation as a mechanism to drive and create big changes to consists of 2 sub-plans, 1) The development of laws that have indicators to measure the proportion of technology and the central database of the country to enforce the law against the law, set indicators for the duration of the decline in the law enforcement process and determine indicators of people's confidence in law enforcement, 2) The development of the judicial process by determining the increasing ratio of the number of procedures for facilitating the justice process that uses innovation and digital technology for transparency, convenient and fast.

Keywords: Indicator, Target Values, Problems, Thai Criminal Justice

บทนำ

ในกระบวนการยุติธรรมอาญาไทย หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในกระบวนการทั้งหมดทุกหน่วยงานมีปัญหายา่งสำคัญ คือ ขาดความเข้าใจและมีได้ให้ความสำคัญกับ “คุณค่า” ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญในการปฏิบัติงานตามพันธกิจหลักของแต่ละหน่วยงานและขาดการ “บูรณาการ” การทำงานร่วมกันอย่างที่มีจุดมุ่งหมายเดียวกัน ตัวอย่างที่เห็นได้อย่างเด่นชัด คือขาดการเชื่อมโยงข้อมูลเพื่อใช้ประโยชน์ร่วมกัน อันเป็นเหตุให้ด้อยประสิทธิภาพและไม่มีประสิทธิภาพอย่างที่ควรจะเป็น เพราะต่างคนต่างทำ ในบางหน่วยงานเข้าถึงข้อมูลไม่ได้เลยและมีระบบป้องกันข้อมูลจากบุคคลหรือหน่วยงานภายนอกอย่างเข้มแข็งทั้งที่เป็นหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมร่วมกัน

ตัวชี้วัด (Indicators) ในโครงการศึกษาวิจัยครั้งนี้ แม้จะเป็นเครื่องมือสำคัญ สามารถใช้ในการติดตามประเมินผลในการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อใช้ในการวิเคราะห์ถึงการทำงานให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนด ซึ่งตัวชี้วัดที่ดีจะเป็นข้อมูลสำคัญให้กับผู้บริหารในการตัดสินใจ วางแผน กำหนดนโยบาย และบริหารงานพัฒนา ใช้ประโยชน์ในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นแล้วหรือป้องกันปัญหาที่ยังมาไม่ถึงได้เป็นอย่างดี แต่การดำเนินการโดยใช้ตัวชี้วัดนำเพื่อการปฏิรูปประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมอาญาในความเป็นจริงยังประสบปัญหาอยู่มาก ทั้งเรื่องความเข้าใจและความจำเป็นในการดำเนินการแม้จะมีข้อตกลงและกำหนดให้ใช้ตัวชี้วัดผลักดันการขับเคลื่อนการปฏิรูปประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมอาญาโดยสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ (สปท.) แต่ในทางปฏิบัติกลับยังพบว่า มีปัญหาอยู่ไม่น้อย

โดยในปีที่ผ่านมา สำนักงานกิจการยุติธรรมในฐานะหน่วยงานผู้รับผิดชอบดำเนินการตามข้อสั่งการของ สปท.และในฐานะฝ่ายเลขานุการของอนุกรรมการปฏิรูปตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญาได้ดำเนินการเสนอคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ (กพยช.) เห็นชอบชุดตัวชี้วัดกระบวนการยุติธรรมทางอาญา และได้มีโครงการจัดทำข้อมูลตัวชี้วัดเพื่อประเมินประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมในภาพรวม ในปีต่อมา เพื่อดำเนินการทดลองจัดเก็บตามตัวชี้วัด ซึ่งตามรายงานต่อ สปท.เรื่อง “การปฏิรูปประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญา โดยใช้การประเมินเป็นตัวชี้วัด” และได้กำหนดให้มีการจัดเก็บข้อมูลตามตัวชี้วัดแล้วให้นำข้อมูลมาใช้ประโยชน์ในการชี้ให้เห็นจุดอ่อน-จุดแข็งของกระบวนการยุติธรรม และนำข้อมูลดังกล่าวมาใช้กำหนดทิศทางและเป้าหมายในการปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมในระยะต่อไป ซึ่งอยู่บนพื้นฐานของการมีข้อมูลเชิงประจักษ์รองรับและมีข้อมูลก่อน-หลัง ในการชี้วัดความสำเร็จ/ล้มเหลวเบื้องต้นในการพัฒนากระบวนการยุติธรรมในระยะต่อไป อย่างเป็นรูปธรรม แต่ทว่า... ปัญหาที่พบในการดำเนินการจริงมี ๓ ระดับ ได้แก่ ระดับที่ ๑, เข้าไม่ถึงข้อมูล ปฏิเสธการให้ข้อมูล และไม่มีตัวแทนประสานการให้ข้อมูลของหน่วยงาน ระดับที่ ๒, แม้จะได้ข้อมูลมาแต่ก็ไม่สามารถใช้ประโยชน์ได้ เนื่องจากบุคคล/หน่วยงานไม่เห็นความสำคัญและไม่เข้าใจในความจำเป็นของการนำไปใช้ประโยชน์ จึงได้รับข้อมูลที่ไมตรงกับที่ต้องการใช้งาน ระดับที่ ๓, ไม่ใส่ใจและตั้งใจเป็นส่วน

สำคัญหนึ่งในการปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมร่วมกัน โดยส่วนใหญ่บุคคล/หน่วยงานมักพอใจในสิ่งที่ทำอยู่ในโลกของตัวเอง/หน่วยงานมากกว่าที่จะทำอะไรที่ท้าทายและเล็งเห็นถึงประโยชน์ต่อส่วนรวม

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑) เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการทดลองจัดเก็บข้อมูลตามตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญา มาใช้ในการวิเคราะห์และประเมินจุดอ่อน-จุดแข็ง-โอกาส และความท้าทายของกระบวนการยุติธรรมไทยในมิติต่าง ๆ ตามกรอบตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ในด้านที่สามารถดำเนินการได้ก่อน เนื่องจากนิยามที่ชัดเจนแล้ว

๒) เพื่อเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหามารูปแบบของข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย และการกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมในอนาคตอย่างเป็นรูปธรรม

๓) เพื่อพัฒนารูปแบบ และแนวทางในการนำตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญามาใช้กำหนดทิศทางการพัฒนากระบวนการยุติธรรมไทย โดยเชื่อมโยงกับการพัฒนาแผนบูรณาการและแผนยุทธศาสตร์ระดับชาติด้านกระบวนการยุติธรรม รวมทั้งแผนแม่บทการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติในระยะต่อไป

วิธีดำเนินการวิจัย

คณะผู้วิจัยใช้วิธีการศึกษาในรูปแบบผสมวิธี โดยการศึกษาในเชิงเอกสาร การสำรวจข้อมูล การลงพื้นที่เพื่อรับฟังความเห็นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและการทดลองสำรวจโดยการจัดเก็บข้อมูลตัวชี้วัดทั้ง ๗ กรอบ ในพื้นที่ที่เป็นตัวแทนและสะท้อนการนำไปใช้ประโยชน์จากตัวชี้วัดได้จริง โดยจัดแบ่งวิธีการศึกษาออกเป็นกระบวนการและขั้นตอน ดังต่อไปนี้

๑) วิธีการวิจัย

๑.๑) ศึกษาและทบทวนวรรณกรรม งานศึกษาที่เกี่ยวข้อง ด้วยวิธีการวิจัยเอกสาร

(Documentary research)

เพื่อดำเนินการวิเคราะห์และจัดทำรายละเอียด เช่น ค่านิยม ค่าเป้าหมาย ค่าบรรทัดฐานในการเปรียบเทียบ (Baseline) ของตัวชี้วัด รวมทั้งพิจารณาแนวทางในการจัดเก็บข้อมูลตามตัวชี้วัดที่เป็นรูปธรรม โดยศึกษาผ่านเอกสาร ดังนี้ คือ

(๑) รายงานข้อเสนอของสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศเรื่อง “การปฏิรูปประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญาโดยใช้การประเมินเป็นตัวชี้วัด”

(๒) รายงานโครงการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อจัดทำตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญาโดยคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

(๓) ข้อมูลจากการประชุมของคณะกรรมการปฏิรูปตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญาและผลที่ได้รับจากคณะทำงานเพื่อจัดทำตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

(๔) ข้อมูลจากการประชุมคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ๗ กรอบ

(๕) รายงานผลการทดลองจัดเก็บข้อมูลตามตัวชี้เบื้องต้น พ.ศ.๒๕๖๑

(๖) มาตรฐานระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง ขององค์การสหประชาชาติหรือหน่วยงานอื่น เช่น World Justice Project และประเทศที่เป็นแบบอย่างที่ดี (Best Practices) เป็นต้นว่า

(๑) World Justice Project

(๒) ตัวชี้วัดการประเมินผลงานของกระบวนการยุติธรรมของฝ่ายงานรักษาสันติภาพ ขององค์การสหประชาชาติ (United Nations Department of Peacekeeping Operations/DPKO)

(๓) ตัวชี้วัดสิทธิมนุษยชนแห่งองค์การสหประชาชาติ โดยสำนักงานข้าหลวงใหญ่เพื่อสิทธิมนุษยชนแห่งองค์การสหประชาชาติ (United Nations Office of High Commissioner for Human Rights / OHCHR)

(๔) ตัวชี้วัดการประเมินผลงานของกระบวนการยุติธรรมในสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี (Federal Republic of Germany/Bundesrepublik Deutschland)

(๕) ตัวชี้วัดการประเมินผลงานของกระบวนการยุติธรรมในประเทศสกอตแลนด์

(๖) ตัวชี้วัดการประเมินผลงานของกระบวนการยุติธรรมในประเทศนิวซีแลนด์

(๗) ตัวชี้วัดการประเมินผลงานของกระบวนการยุติธรรมในประเทศสหรัฐอเมริกา

(๘) ตัวชี้วัดการประเมินผลงานของกระบวนการยุติธรรมในประเทศญี่ปุ่น

๑.๒) จัดสนทนากลุ่มย่อยเพื่อรับฟังความคิดเห็นจากหน่วยงานและประชาชนผู้มีส่วนได้เสีย ทั้งในกรุงเทพมหานคร ปริมณฑล และในระดับจังหวัด รวมทั้งสิ้น ๕ ภูมิภาค ๑๐ จังหวัด

(๑) จัดสนทนากลุ่มย่อย และ/หรือการสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อรับฟังความคิดเห็นจากเจ้าหน้าที่ ผู้บริหาร ผู้เชี่ยวชาญ และนักปฏิบัติที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาทั้งในส่วนกลางและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำฐานข้อมูล โดยอาศัยการพิจารณาจากการจัดแบ่งสำนักงานยุติธรรมจังหวัดในกลุ่มจังหวัดต่าง ๆ ทั้งจังหวัดศูนย์ประสานงานกระทรวงยุติธรรมหรือจังหวัดขนาดรอง ซึ่งเป็นที่ตั้งของหน่วยงานยุติธรรมสาขา ทั้งนี้เนื่องจากสำนักงานยุติธรรมจังหวัดเป็นผู้แทนของกระทรวงยุติธรรมในการบริหารงานยุติธรรมในระดับจังหวัด โดยมีหน้าที่อำนวยความสะดวกแก่ประชาชนทั้งระบบอย่างรวดเร็ว เท่าเทียม และเป็นธรรม ทั้งด้านการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน การป้องกันและควบคุมอาชญากรรม การแก้ไข บำบัด และฟื้นฟูผู้กระทำผิด ตลอดจนการ

ประสานความร่วมมือกับองค์กรและหน่วยงานต่าง ๆ เป็นต้นว่า ศาล สำนักงานอัยการ สถานีตำรวจภูธร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อทำการสัมภาษณ์หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานยุติธรรมจังหวัด สำนักงานอัยการจังหวัด ศาลจังหวัด เรือนจำ สำนักงานคุมประพฤติจังหวัด เพื่อสอบถามแนวทางการจัดเก็บข้อมูลตัวชี้วัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน โดยให้ระบุแนวทางการดำเนินการที่มีความชัดเจน เป็นรูปธรรม และปฏิบัติได้จริง ที่เหมาะสมกับตัวชี้วัดแต่ละตัว

(๒) จัดสนทนากลุ่มย่อยกับประชาชนผู้มีส่วนได้เสียโดยตรงในพื้นที่ กรุงเทพมหานคร ปริมณฑลและในระดับจังหวัด รวมทั้งสิ้น ๕ ภูมิภาค ๑๐ จังหวัด โดยทำการคัดเลือกจังหวัดที่มีการสุ่มตัวอย่างโดยอาศัยฐานข้อมูลจากโครงการวิจัยการจัดทำดัชนีชี้วัดความเป็นธรรมทางสังคม โดยการสุ่มตัวอย่างและการเก็บข้อมูลจึงมีการกระจายไปทั้งในเขตเมืองและเขตชนบทอย่างเท่าเทียมกันด้วย โดยเริ่มต้นจากการคัดเลือกพื้นที่ที่เป็นเมืองขนาดใหญ่ในแต่ละภูมิภาค และเมืองขนาดเล็กที่ไม่ติดหรือไม่ใกล้ชิดติดกับเมืองขนาดใหญ่ จากนั้นจึงทำการเลือกเขตเมือง และเขตอื่นที่ไม่ใช่เมืองโดยอาศัยการสุ่มตัวอย่าง ที่มีการกระจายไปในระดับตำบล หมู่บ้าน รวมทั้งศูนย์ยุติธรรมชุมชน อาสาสมัครคุมประพฤติ ศูนย์ไกล่เกลี่ยระงับข้อพิพาทของกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ผู้นำชุมชน กำนัน ผู้ใหญ่บ้านและเครือข่ายยุติธรรมในระดับชุมชนและประชาชนทั่วไป เพื่อรับฟังความเห็นต่อแนวทางการจัดทำตัวชี้วัดที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน แนวทางการจัดเก็บตัวชี้วัดที่เป็นรูปธรรม สามารถปฏิบัติได้จริง และสะท้อนภาพกระบวนการยุติธรรมที่เป็นธรรมทั้งระบบได้

๑.๓) จัดเก็บข้อมูลตัวชี้วัดตามวิธีการที่กำหนด และทำการทดลองจัดเก็บข้อมูลตามตัวชี้วัด โดยสำรวจข้อมูลหน่วยงานในด้านกระบวนการยุติธรรมทั้งที่อยู่ในสังกัดกระทรวงยุติธรรมและที่เกี่ยวข้อง

โดยแบ่งตามหน่วยงานในระบบงานยุติธรรมทั้ง ๔ ระบบงาน³ อันประกอบไปด้วย หน่วยงานด้านการสืบสวนสอบสวน หน่วยงานสังคม หรืองานอัยการ หน่วยงานพิจารณาคดี (หน่วยงานด้านศาล) และหน่วยงานบังคับโทษ (หน่วยงานราชทัณฑ์และคุมประพฤติ) รวมถึงหน่วยงานด้านอำนวยความยุติธรรมให้กับประชาชน อาทิเช่น กรมสอบสวนคดีพิเศษ กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) สำนักงานกองทุนยุติธรรม สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม โดยกำหนดตัวบ่งชี้ทั้ง ๗ กรอบและการพัฒนากรอบตัวบ่งชี้ ซึ่งอาศัยการรวบรวมจากตัวบ่งชี้ที่มีความเป็นสากลและจากข้อมูลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อทำการทดลองการจัดเก็บ โดยแบ่งวิธีการดำเนินงานเป็น ๒ วิธีการ

(๑) การทดลองการจัดเก็บโดยอาศัยการบูรณาการตัวชี้วัดที่หน่วยงานยุติธรรมได้ดำเนินการอยู่แล้วหรือใช้ข้อมูลที่หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม หรือ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินการรวบรวมไว้หรือเรียกว่า Secondary Data เช่น จาการรายงานการปฏิบัติงาน รายงานการ

³ การใช้ถ้อยคำศัพท์ ใน ๔ ระบบงานด้านกระบวนการยุติธรรม อ้างอิงจากโครงการศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาการด้านสถิติและตัวชี้วัดกระบวนการยุติธรรมทางอาญา และการสำรวจความคิดเห็นประชาชนและนักปฏิบัติเกี่ยวกับคุณค่าของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา สนับสนุนโดย สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย ร่วมกับ สำนักงานศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ประเมินประจำปี รายงานการทำงานตามตัวชี้วัด โดยนำมาวิเคราะห์ เปรียบเทียบ และใช้ประโยชน์ตามกรอบตัวชี้วัดทั้ง ๗ กรอบข้างต้น ตัวอย่างเช่น กรอบการประเมินผลการปฏิบัติราชการของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ที่มีการวัดผลในมิติภายนอกในประเด็นการประเมินประสิทธิภาพ ซึ่งวัดจากตัวชี้วัดภารกิจหลักของกระทรวงตามยุทธศาสตร์ของประเทศ แผนยุทธศาสตร์กระทรวง ตัวชี้วัดระหว่างกระทรวงที่มีเป้าหมายร่วมกัน (Joint KPIs) หรือ มิติภายนอก เรื่องการประเมินคุณภาพ โดยวัดจากความพึงพอใจของผู้รับบริการ กระบวนการงานการรับแจ้งที่พักอาศัยของเจ้าของบ้าน เจ้าของหรือผู้ครอบครองเคหะสถานหรือผู้จัดการโรงแรมที่มีคนต่างด้าวเข้าพักอาศัย หรือสำนักงานอัยการสูงสุด ที่มีการวัดประสิทธิภาพในหน่วยงาน อันประกอบไปด้วย มิติด้านประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน มิติด้านความเที่ยงตรง เป็นกลาง มีความโปร่งใส และตรวจสอบได้ มิติด้านการเคารพสิทธิมนุษยชนและไม่เลือกปฏิบัติ มิติด้านสมรรถภาพ และการปฏิบัติต่อประชาชนอย่างเท่าเทียม (Equality) สำนักงานศาลยุติธรรม ที่มีระดับการวัดผลประสิทธิภาพการทำงาน อันประกอบไปด้วย ประสิทธิภาพการปฏิบัติราชการ คุณภาพการให้บริการ ประสิทธิภาพการปฏิบัติราชการและการพัฒนาหน่วยงาน เป็นต้น ในส่วนของกรมราชทัณฑ์ หนึ่งในหน่วยงานกระบวนการยุติธรรมทางอาญา มีระบบการจัดเก็บข้อมูลตามตัวชี้วัดประกอบไปด้วย มิติภายนอกซึ่งวัดผลด้านประสิทธิภาพ อันประกอบด้วย การพัฒนาประสิทธิภาพการควบคุมผู้ต้องขังตามหลักมาตรฐานสากล เสริมสร้างการปฏิบัติงานราชทัณฑ์โดยยึดหลัก ธรรมาภิบาล ตลอดจนมีการวัดผลในเรื่องพัฒนาประสิทธิภาพการควบคุมผู้ต้องขังตามหลักมาตรฐานสากล การแก้ไขปัญหายาเสพติดให้ได้ผลอย่างยั่งยืน การเสริมสร้างการปฏิบัติงานราชทัณฑ์โดยยึดหลักธรรมาภิบาล และพัฒนาบุคลากรให้มีความเป็นมืออาชีพ

(๒) การทดลองการจัดเก็บโดยอาศัยการจัดเก็บตัวชี้วัดที่หน่วยงานยุติธรรมมิได้ดำเนินการ โดยอาศัยการจัดเก็บตามกรอบตัวชี้วัดทั้ง ๗ กรอบ และตามตัวบ่งชี้ที่ได้มีการพัฒนาจากการศึกษาที่ผ่านการนิยาม และการจัดทำรายละเอียด เพื่อทำการทดลองจัดเก็บกับหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม ทั้งที่อยู่ในระบบงานยุติธรรมทางอาญาทั้ง ๔ ระบบ และอยู่ในกระทรวงยุติธรรม

๑.๔) ทดลองการจัดเก็บโดยทำการสำรวจข้อมูลจากประชาชนตามตัวชี้วัดทั้ง ๗ กรอบ

เพื่อทดลองการนำไปใช้และเพื่อให้ทราบถึงแนวทางการดำเนินการจัดเก็บที่มีความชัดเจน มีความเป็นรูปธรรม ปฏิบัติได้จริง และเหมาะสมกับตัวชี้วัดในแต่ละตัว โดยการสำรวจความเห็นของประชาชนในกรุงเทพมหานคร และใน ๕ ภูมิภาค ที่ทำการลงพื้นที่เพื่อรับฟังความเห็นทั้ง ๑๐ จังหวัด โดยประกอบไปด้วย กรุงเทพมหานครและปริมณฑล ได้แก่ กรุงเทพมหานคร และจังหวัดนครปฐม ภาคเหนือ ได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดสุโขทัย ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ จังหวัดอุดรธานีและจังหวัดนครราชสีมา ภาคกลาง ได้แก่ จังหวัดจันทบุรีและจังหวัดพระนครศรีอยุธยา และภาคใต้ ได้แก่ จังหวัดสงขลาและจังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยอาศัยการสุ่มตัวอย่างที่อาศัยความน่าจะเป็น และอาศัยกรอบและขนาดตัวชี้วัดที่มีการจัดเก็บข้อมูลจริงโดยอาศัยฐานข้อมูลภายใต้โครงการดัชนีชี้วัดภาพลักษณ์ความเป็นธรรมทางสังคม ซึ่งได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

(ปัจจุบันคือ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิจัย และนวัตกรรม: สกสว.) ซึ่งมีจำนวนตัวอย่างที่คำนวณค่าความคลาดเคลื่อน มีระบบการสุ่มตัวอย่างที่อาศัยความน่าจะเป็นเพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่มีความเป็นตัวแทน รวมถึงยังอาศัยการคำนวณขนาดประชากรที่อาศัยอยู่ทั้งในเขตเมือง (Urban) และเขตชนบท (Rural) เพื่อให้เกิดความเป็นตัวแทนที่ดีและสามารถสะท้อนความคิดเห็นและแตกต่างหลากหลายได้อย่างครอบคลุม โดยมีตัวอย่างทั้งหมดของโครงการดังกล่าวที่มีการจัดเก็บมากกว่า ๑,๐๐๐ คน คณะผู้วิจัยจะทำการทดลองจัดเก็บตามตัวชี้วัดจากจำนวนตัวอย่างดังกล่าวไม่น้อยกว่าร้อยละ ๑๐ ของตัวอย่างทั้งหมด โดยประมาณการตัวอย่างที่จะทำการทดลองจัดเก็บในโครงการวิเคราะห์ข้อมูลตัวชี้วัด วิธีการจัดเก็บข้อมูล และกิจกรรมการใช้ประโยชน์จากตัวชี้วัดจำนวน ๘๐๐ คนในพื้นที่จังหวัด/ชุมชน ดังนี้

ตาราง ๓ พื้นที่ในการทดลองการจัดเก็บโดยทำการสำรวจข้อมูลจากประชาชนตามตัวชี้วัดทั้ง ๗ กรอบ

ภูมิภาค	จังหวัด	อำเภอ	ตำบล	ชุมชน
กรุงเทพและปริมณฑล	กรุงเทพมหานคร	เขตธนบุรี	แขวงบुकโคล	ชุมชน ๒๐๐ ห้อง
	จังหวัดนครปฐม	สามพราน	ท่าตลาด	หมู่ ๔ ท่าตลาด
ภาคเหนือ	จังหวัดเชียงใหม่	เมืองเชียงใหม่	ช้างเผือก	หมู่ ๑ ช้างเคียน
	จังหวัดสุโขทัย	ศรีสัชนาลัย	ปากค่าง	หมู่ ๓ ปากค่าง
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	จังหวัดอุดรธานี	เมืองอุดรธานี	สามพร้าว	หมู่ ๓ หนองบุ
	จังหวัดนครราชสีมา	ปากช่อง	หนองสาหร่าย	หมู่ ๔ หนองคู
ภาคกลาง	จังหวัดจันทบุรี	แก่งหางแมว	แก่งหางแมว	หมู่ ๔ ไปงขนมจีน
	จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	พระนครศรีอยุธยา	หันตรา	หมู่ ๓ บ้านสาคุ
ภาคใต้	จังหวัดสงขลา	ท่าชะมวง	ท่าชะมวง	หมู่ ๓ ท่าชะมวง
	จังหวัดสุราษฎร์ธานี	ท่าชนะ	คลองพา	หมู่ ๓ หนองปลิง

โดยประเด็นในการสำรวจ ประกอบไปด้วย

- (๑) การรับรู้กฎหมายและสิทธิพื้นฐาน (Rights and Legal Knowledge)
- (๒) การควบคุมอาชญากรรมที่มีประสิทธิภาพ (Effective Crime Control)
- (๓) กระบวนการยุติธรรมบนพื้นฐานการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance Justice)
- (๔) การกระทำผิดซ้ำลดลง (Reduced Recidivism)
- (๕) ผู้เสียหายและผู้ถูกกล่าวหาได้รับการคุ้มครองอย่างเหมาะสม (Appropriate Protection of Victims and the Accused)
- (๖) ไม่มีผู้ต้องหา/จำเลยที่ถูกจับกุมโดยไม่ได้กระทำผิด (Do not have any Miscarriages of justice)

(๗) ประชาชนเชื่อมั่น เชื่อถือ ศรัทธา ในกระบวนการยุติธรรม (Ensured Trust in Justice)

โดยการสร้างแบบสำรวจที่รวบรวมเอาประเด็นและกรอบตัวชี้วัด รวมถึงจากกรนิยามความหมายที่มีความชัดเจน ตรงตัว การกำหนดตัวบ่งชี้ วิธีการวัดผล การแบ่งระดับหรือการวิเคราะห์เพื่อจัดทำเป็นแบบสำรวจ

๑.๕) จัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินการ อันประกอบไปด้วย การรวบรวมสรุปชุดข้อมูลตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญา รายละเอียดกรอบตัวชี้วัดทั้ง ๗ กรอบ พร้อมคู่มือ

ที่ผ่านการวิเคราะห์จากเอกสาร การสรุปรวบรวมข้อมูลจากการรับฟังความเห็นหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และประชาชนผู้มีส่วนได้เสียทั้ง ๕ ภูมิภาค ๑๐ จังหวัด รวมถึงรายงานสรุปผลการทดลองจัดเก็บตัวชี้วัดจากหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมที่ผ่านการทดลองทั้ง ๒ รูปแบบ เป็นรายงานวิจัยหรือรายงานสรุปผลการดำเนินโครงการ

๒) กลุ่มเป้าหมาย

ตาราง ๔ กลุ่มเป้าหมายในหน่วยงานภาครัฐและหน่วยงานด้านกระบวนการยุติธรรม

กลุ่ม	หน่วยงาน
หน่วยงานในระบบงานยุติธรรม	สำนักงานตำรวจแห่งชาติและหน่วยงานภายใต้สังกัด สำนักงานอัยการสูงสุด, อัยการจังหวัด สำนักงานศาลยุติธรรม, ศาล กรมราชทัณฑ์, เรือนจำจังหวัด เรือนจำกลาง พันทสสถานและกรมคุม ประพฤติ
หน่วยงานในกระทรวงยุติธรรม	กรมสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษ (DSI) กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) สำนักงานกองทุนยุติธรรม สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม สำนักงานกิจการยุติธรรม (สกธ.) สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย (TIJ) สำนักงานยุติธรรมจังหวัด

รายงานฉบับสมบูรณ์

เสนอ สำนักงานกิจการยุติธรรม

โดย สำนักงานศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

กลุ่ม	หน่วยงาน
หน่วยงานอื่น ๆ ที่อาจเกี่ยวข้อง	สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ปปง.) สำนักงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (ป.ป.ท.) สำนักงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) สำนักงานสถิติแห่งชาติ
ประชาชนผู้มีส่วนได้เสีย	ตัวแทนประชาชนผู้มีส่วนได้เสียที่มีการดำเนินการรับฟังความเห็น ทั้ง ๑๐ จังหวัด ได้แก่ กรุงเทพมหานคร จังหวัดนครปฐม จังหวัด เชียงใหม่ จังหวัดสุโขทัย จังหวัดอุดรธานี จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดจันทบุรี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จังหวัดสงขลา จังหวัดสุราษฎร์ธานี

๓) เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

คณะผู้วิจัยกำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ประกอบด้วย

(๑) *กรอบประเด็นในการศึกษาเอกสาร* เพื่อรวบรวมข้อมูลจากการทบทวนวรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อวิเคราะห์การเปรียบเทียบ การกำหนดตัวนิยามความหมาย การกำหนดตัวบ่งชี้ วิธีการจัดเก็บ ขั้นตอนการจัดเก็บ เครื่องมือที่ใช้ในการจัดเก็บ เพื่อทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบ

(๒) *ประเด็นการจัดทำสนทนากลุ่ม* ประกอบไปด้วย ข้อคำถาม ดังนี้

- คุณค่าและความหมายของตัวชี้วัดในกระบวนการยุติธรรม
- มุมมองและความเห็นต่อตัวชี้วัดในกระบวนการยุติธรรมทั้ง ๗ กรอบ
- วิธีการและขั้นตอนการจัดเก็บข้อมูลและตัวชี้วัดในกระบวนการยุติธรรม
- ความคาดหวังต่อการจัดเก็บข้อมูลและตัวชี้วัดในกระบวนการยุติธรรม
- การใช้ประโยชน์ต่อตัวชี้วัดและการจัดเก็บข้อมูลในกระบวนการยุติธรรม
- ข้อเสนอแนะต่อตัวชี้วัดและการจัดเก็บข้อมูลในกระบวนการยุติธรรม

(๓) *แบบทดลองการจัดเก็บตัวชี้วัดใน ๗ กรอบ* สร้างขึ้นโดยอาศัยการรวบรวมข้อมูลการกำหนดตัวชี้วัดจากหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อทำการทดลองการจัดเก็บ อันประกอบไปด้วย กรอบตัวชี้วัด ตัวบ่งชี้ เกณฑ์การประเมินและการวัด วิธีการประเมินและการวัด ขั้นตอนการประเมินและการวัด เอกสารที่เกี่ยวข้องประกอบสำหรับการประเมินและการวัด เป็นต้น

๔) การวิเคราะห์และการนำเสนอผลการศึกษา

การวิเคราะห์และการนำเสนอผล ดำเนินการภายใต้กรอบตัวชี้วัดทั้ง ๗ กรอบ คือ

- (๑) ประชาชนรับรู้กฎหมายและสิทธิพื้นฐาน (Rights and Legal Knowledge)
- (๒) การควบคุมอาชญากรรมที่มีประสิทธิภาพ (Effective Crime Control)
- (๓) กระบวนการยุติธรรมบนพื้นฐานการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance Justice)

รายงานฉบับสมบูรณ์

เสนอ สำนักงานกิจการยุติธรรม

โดย สำนักงานศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

(๔) การกระทำผิดซ้ำลดลง (Reduced Recidivism)

(๕) ผู้เสียหายและผู้ถูกกล่าวหาได้รับการคุ้มครองอย่างเหมาะสม (Appropriate Protection of Victims and the Accused)

(๖) ไม่มีผู้ต้องหา/จำเลยที่ถูกจับกุมโดยไม่ได้กระทำผิด (Do not have any Miscarriages of justice)

(๗) ประชาชนเชื่อมั่น เชื่อถือ ศรัทธาในกระบวนการยุติธรรม (Ensured Trust in Justice)

โดยคณะผู้วิจัยจะนำผลการศึกษากการที่รวบรวมจากทบทวนวรรณกรรม งานศึกษาที่เกี่ยวข้อง การกำหนดตัวชี้วัดจากหน่วยงานอื่น ๆ เพื่อดำเนินการวิเคราะห์และจัดทำรายละเอียด เช่น นิยาม คำเป้าหมาย ค่าบรรทัดฐานในการเปรียบเทียบ (Baseline) ของตัวชี้วัด ทั้ง ๗ กรอบและนำผลการรับฟังความเห็นข้อเสนอแนะจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทำการวิเคราะห์ถึงคุณค่า ความต้องการและความคาดหวังของประชาชนจากดำเนินการตามกรอบตัวชี้วัดดังกล่าว รวมถึงการนำเสนอและการวิเคราะห์ผลจากการทดลองการจับเก็บข้อมูลจากหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ผลการวิจัย

๑) ผลการจัดเก็บข้อมูลตัวชี้วัด

จากผลการทดลองจัดเก็บตัวชี้วัดในปีนี้ พบว่า สามารถจัดเก็บข้อมูลได้ (เบื้องต้น) มา ๑๗ ตัวชี้วัด ยังไม่สามารถจัดเก็บได้อีก ๔ ตัวชี้วัด เมื่อเปรียบเทียบกับปีก่อนหน้านี้สามารถจัดเก็บข้อมูลได้เพิ่มขึ้น ๔ ตัวชี้วัด ผลการจัดเก็บข้อมูลตัวชี้วัดเมื่อเปรียบเทียบกับปีก่อนหน้า พบว่า มีผลการดำเนินการที่ดีขึ้น ๘ ตัวชี้วัด แย่ลง ๕ ตัวชี้วัด อีก ๗ ตัวชี้วัดที่เหลือยังไม่สามารถเปรียบเทียบได้เนื่องจากบางตัวยังจัดเก็บข้อมูลไม่ได้บางตัวเพิ่งจัดเก็บได้เป็นปีแรก อย่างไรก็ตาม มีตัวชี้วัดไม่น้อยที่ข้อมูลยังไม่สมบูรณ์ครบถ้วนโดยเฉพาะตัวชี้วัดในกรอบที่ ๖ ไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลได้ ๒ ปีติดต่อกัน ในขณะที่บางตัวชี้วัดมีข้อมูลเพียงบางหน่วยงาน หลายหน่วยงานยังไม่ได้มีการจัดเก็บและไม่มีแนวทางในการจัดเก็บ ผลการจัดเก็บรายกรอบแยกรายตัวชี้วัดสามารถสรุปเปรียบเทียบกับผลปีก่อนหน้าได้ดังนี้

ลำดับที่	ตัวชี้วัดที่	ชื่อตัวชี้วัด	หน่วย นับ	ผลการสำรวจ		ดีขึ้น/แย่ลง	วิธีการจัดเก็บ	หมายเหตุ
				๒๕๖๑	๒๕๖๐			
กรอบที่ ๑: ประชาชนรับรู้กฎหมายและสิทธิพื้นฐาน (Rights and Legal Knowledge)								
๑	R๑	สัดส่วนของประชาชนที่ รับทราบช่องทางในการรับรู้ สิทธิทางกฎหมายและ ความรู้พื้นฐานในการเข้าถึง กระบวนการยุติธรรมได้ โดยสะดวก	สัดส่วน/ ร้อยละ	๒๘.๕๔	๓๓.๗๓	แย่ลง	PS	
กรอบที่ ๒: การควบคุมอาชญากรรมที่มีประสิทธิภาพ (Effective Crime Control)								
๒	E๑	อัตราอาชญากรรม (Crime Rate) ต่อจำนวนประชากร ๑๐๐,๐๐๐ คน อัตรา อาชญากรรมประกอบด้วย อาชญากรรมเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สิน	อัตรา	๑.๐๓	๔.๖๕	ดีขึ้น	AD	ข้อมูลปี ๒๕๖๑ มาจาก สตช. ข้อมูลปี ๒๕๖๐ มาจากการสำรวจด้วย ตัวอย่าง เนื่องจากยัง ไม่ได้ดำเนินการแยกฐาน ความผิดเฉพาะที่ เกี่ยวข้องกับชีวิต ร่างกายและทรัพย์สินไว้
๓	E๒	ความหวาดกลัวภัย อาชญากรรมของประชาชน ลดลง	ร้อยละ	๕๒.๗๐	๕๓.๖๘	ดีขึ้น	PS	
กรอบที่ ๓: กระบวนการยุติธรรมบนพื้นฐานการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance Justice)								
๔	G๑	จำนวนคดีและเรื่องร้องเรียน ที่มีมูลและถึงที่สุด ที่ เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติที่ขัด กับศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ หรือการละเมิดสิทธิขั้น พื้นฐานมีจำนวนลดน้อยลง	จำนวน	๒๐/๕๘๑	n/a	-	AD	สนง.สิทธิฯ แจ้งมี ๒๐ เรื่อง กรมคุ้มครองสิทธิฯ แจ้งมี ๕๘๑ เรื่อง
๕	G๒	หน่วยงานในกระบวนการ ยุติธรรมมีการกำหนด ตัวชี้วัดที่สะท้อนความ ถูกต้องและเที่ยงธรรม	มี/ไม่มี	n/a	n/a	-	AD	ไม่สามารถจัดเก็บได้ เนื่องจากแต่ละ หน่วยงานไม่มีข้อมูล ไม่ สามารถใช้ประโยชน์ได้ ในระยะแรก แต่ยัง จำเป็นต้องคงตัวชี้วัดนี้ไว้

ลำดับที่	ตัวชี้วัดที่	ชื่อตัวชี้วัด	หน่วย นับ	ผลการสำรวจ		ดีขึ้น/แย่ลง	วิธีการจัดเก็บ	หมายเหตุ
				๒๕๖๑	๒๕๖๐			
๖	G๓	คดีที่มีการชี้มูลว่าเจ้าพนักงานของรัฐในกระบวนการยุติธรรมมีความบกพร่องในการปฏิบัติหน้าที่การเลือกปฏิบัติ และ/หรือการทุจริตหรือถูกแทรกแซงมีจำนวนลดลงเมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา	จำนวน	๒,๗๖๕/๒๐๙	n/a	-	AD	สนง.ผู้ตรวจการฯ แจ้งมี ๒,๗๖๕ เรื่อง ปปท.แจ้งมี ๒๐๙ เรื่อง
๗	G๔	หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการกำหนดระยะเวลามาตรฐานตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายในแต่ละขั้นตอนการปฏิบัติโดยมีระบบให้ประชาชนสามารถตรวจสอบติดตาม (Tracking)	เดือน	๗	๑๘	ดีขึ้น	US	
๘	G๕	หน่วยงานในระบบกระบวนการยุติธรรมมีการกำหนดมาตรการเชิงรุกด้านการบริหารจัดการให้มีความโปร่งใสและแจ้งให้ประชาชนรับทราบ	ร้อยละ	๕๗.๓๒	๕๓.๐๐	ดีขึ้น	US	
๙	G๖	หน่วยงานมีมาตรการ/ระบบที่เอื้อต่อการป้องกันมิให้เกิดการเลือกปฏิบัติหรือผลประโยชน์	ร้อยละ	๕๙.๙๒	๕๑.๘๖	ดีขึ้น	US	
๑๐	G๗	หน่วยงานในระบบกระบวนการยุติธรรมมีการทบทวนและปรับปรุงประสิทธิภาพเรื่องร้องเรียน	ร้อยละ	๗๗.๒๑	๗๐.๓๖	ดีขึ้น	US	
๑๑	G๘	สัดส่วนความเหมาะสมของทรัพยากร ทั้งเครื่องมืองบประมาณ และทรัพยากรมนุษย์ กับภาระงาน	สัดส่วน/ ร้อยละ	๑.๓๕	n/a	-	OB&SA	ได้ข้อมูลจากกรมคุมประพฤติ
๑๒	G๙	มีการวิเคราะห์และพัฒนา ระบบทรัพยากรมนุษย์และการบริหารจัดการอย่างสม่ำเสมอ	ร้อยละ	๙๕	n/a	-	OB&SA	ได้ข้อมูลจากกรมราชทัณฑ์

รายงานฉบับสมบูรณ์

เสนอ สำนักงานกิจการยุติธรรม

โดย สำนักงานศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ลำดับที่	ตัวชี้วัดที่	ชื่อตัวชี้วัด	หน่วย นับ	ผลการสำรวจ		ดีขึ้น/แย่ลง	วิธีการจัดเก็บ	หมายเหตุ
				๒๕๖๑	๒๕๖๐			
๑๓	G๑๐	หน่วยงานมีการจัดเก็บและ บูรณาการข้อมูล กระบวนการยุติธรรมอย่าง เป็นระบบ	มี/ไม่มี	n/a		-	OB&SA	เป็นตัวชี้วัดที่ถูกเสนอให้ จัดเก็บในปี ๒๕๖๑ เป็น ปีแรก ซึ่งเกิดจากการ ควมรวมตัวชี้วัดเดิม ๒ ตัวชี้วัด ปี ๒๕๖๐ จึงไม่ ปรากฏผลการจัดเก็บ และปี ๒๕๖๑ ยังไม่มีการ จัดเก็บและบูรณาการ ข้อมูลในกระบวนการ ยุติธรรมอย่างเป็นระบบ
๑๔	G๑๑	หน่วยงานมีการจัดทำ การวิเคราะห์ ประเมินต้นทุน ของกิจกรรมการเข้าถึง ความยุติธรรม	บาท/ คน	๑๗๓,๐๓๕	๙๘,๐๐๐	แย่ลง	US	มีประเด็นต้องพิจารณา ความเชื่อถือได้ของ ข้อมูล เนื่องจากผู้ให้ ข้อมูลจำได้บ้างจำไม่ได้ บ้าง จึงทำให้ข้อมูลที่ ได้มาจริงบ้างเท็จบ้าง ใช้ ประโยชน์ได้ยาก อาจ ต้องพิจารณาการจัดเก็บ รูปแบบอื่นเพิ่มเติม
กรอบที่ ๔: การกระทำผิดซ้ำลดลง (Reduced Recidivism)								
๑๕	RE๑	ร้อยละของผู้พ้นโทษที่ กลับมากระทำผิดซ้ำลดลง	ร้อยละ	๒.๔๑/๐.๐๕	๓.๖๙	ดีขึ้น	AD	กรมราชทัณฑ์ แจ้งมีร้อย ละ ๒.๔๑ กรมคุม ประพฤติ แจ้งมีร้อยละ ๐.๐๕ ปี ๒๕๖๐ เป็น ตัวเลขของกรมคุม ประพฤติ
๑๖	RE๒	ร้อยละ/สัดส่วนของผู้พ้น โทษที่สามารถกลับไป ดำรงชีวิตในสังคมไทยได้ อย่างปกติสุข	สัดส่วน/ ร้อยละ	๙๐.๕๓	๔๙.๐๐	ดีขึ้น	AD	ปี ๒๕๖๑ ได้ข้อมูลจาก กรมราชทัณฑ์ เป็นข้อมูล รายปีที่มีการสำรวจ ติดตาม ปี ๒๕๖๐ ได้ ข้อมูลจากกรมคุม ประพฤติที่มีการจัดเก็บ

ลำดับที่	ตัวชี้วัดที่	ชื่อตัวชี้วัด	หน่วย นับ	ผลการสำรวจ		ดีขึ้น/แย่ลง	วิธีการจัดเก็บ	หมายเหตุ
				๒๕๖๑	๒๕๖๐			
กรอบที่ ๕: ผู้เสียหายและผู้ถูกกล่าวหาได้รับการคุ้มครองอย่างเหมาะสม (Appropriate Protection of Victims and the Accused)								
๑๗	A๑	สัดส่วนการคุ้มครองดูแลผู้เสียหาย/เหยื่ออาชญากรรมและชดเชยความเสียหาย โดยได้รับการชดเชยเยียวยาจากภาครัฐมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น	สัดส่วน/ร้อยละ	๗๑.๐๐	๗๕.๕๐	แย่ลง	AD	ข้อมูลปี ๒๕๖๐ เป็นผลจากการทดลองจัดเก็บ ๓ ปี ย้อนหลัง โดยได้ข้อมูลจาก สนง.ช่วยเหลือทางการเงินฯ
๑๘	A๒	จำนวนผู้ที่ถูกจับกุม/คุมขังและภายหลังได้รับการปล่อยตัว เนื่องจากมีการพิสูจน์ว่าไม่มีความผิดที่ได้รับเงินชดเชยเยียวยาจากภาครัฐ	ร้อยละ	๑๐.๔๖	๑๑.๖๑	แย่ลง	AD	ข้อมูลปี ๒๕๖๐ เป็นผลจากการทดลองจัดเก็บ ๓ ปี ย้อนหลัง โดยได้ข้อมูลจาก สนง.ช่วยเหลือทางการเงินฯ
กรอบที่ ๖: ไม่มีผู้ต้องหา/จำเลยที่ถูกจับกุมโดยไม่ได้กระทำความผิด (Do not have any Miscarriages of justice)								
๑๙	D๑	หน่วยงานมีมาตรการในการตรวจสอบ เพื่อป้องกันการจับกุมผู้ต้องหา/จำเลยโดยไม่ได้กระทำความผิด	มี/ไม่มี	n/a	n/a	-	AD	ไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลได้
๒๐	D๒	จำนวนคดีที่มีการรื้อฟื้นขึ้นมาเนื่องจากพบว่าการจับกุมผู้ต้องหา/จำเลย โดยไม่ได้กระทำความผิด	จำนวน	n/a	n/a	-	AD	ไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลได้
กรอบที่ ๗: ประชาชนเชื่อมั่น เชื่อถือ ศรัทธา ในกระบวนการยุติธรรม (Ensured Trust in Justice)								
๒๑	ET๑	ร้อยละของประชาชนที่มีความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรมในภาพรวม	ร้อยละ	๒๙.๒๑	๓๙.๐๘	แย่ลง	PS	

สิ่งที่จะต้องดำเนินการต่อไป คือ

(๑) มีกิจกรรมสร้างความเข้าใจให้กับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เป็นหน่วยงานเป้าหมายในเบื้องต้นเพื่อให้ตระหนักรู้ในความสำคัญของตัวชี้วัดที่กำลังจัดทำและจะใช้ประโยชน์เพื่อปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมอาญาไทยในภาพรวม

(๒) เริ่มกำหนดผู้รับผิดชอบ/หน่วยงานในแต่ละตัวชี้วัดเพื่อทดลองจัดเก็บด้วยตนเอง โดยมีที่ปรึกษาให้คำแนะนำและนำมาใช้ประโยชน์ในการวิเคราะห์ร่วมกัน และเริ่มรายงานผลเข้าระบบเดียวกัน

(๓) จัดทำ/พัฒนาระบบการบันทึกข้อมูลเพื่อป้อนข้อมูลจากฐานข้อมูลของหน่วยงานเข้าสู่ระบบโดยอัตโนมัติเพื่อไม่ให้เป็นภาระเพิ่มกับหน่วยงานที่มีข้อมูลหรือระบบข้อมูลอยู่แล้ว ในขณะที่หน่วยงานที่ยังไม่มีระบบข้อมูลหรือยังไม่มีการจัดเก็บข้อมูลให้ทดลองใช้ประโยชน์จากข้อมูลร่วมกัน

(๔) จัดเก็บข้อมูลเพื่อจัดทำค่าเปรียบเทียบอย่างน้อย ๓ ปีเพื่อใช้ประโยชน์ในการกำหนดค่าเป้าหมายร่วมกันของหน่วยงาน และกำหนดตัวชี้วัดในเชิงปริมาณเพื่อใช้สะท้อนประสิทธิภาพการทำงานทั้งในภาพรวมและแต่ละหน่วยงาน

(๕) ดำเนินการให้มีผลบังคับใช้จริงภายใน ๓-๕ ปี เพื่อใช้ประโยชน์จริงและกำหนดเป้าหมาย พร้อมทั้งเรียนรู้แลกเปลี่ยนร่วมกันของหน่วยงานเพื่อบูรณาการข้อมูลและเห็นคุณค่าในกระบวนการยุติธรรมทั้งระบบได้จริง

๒) ผลการวิเคราะห์จุดอ่อน-จุดแข็ง-โอกาส และความท้าทาย

ภายหลังจากการได้ข้อมูลตามตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญาแล้ว คณะผู้วิจัยได้ใช้ประโยชน์ในการวิเคราะห์และประเมินจุดอ่อน-จุดแข็ง-โอกาส และความท้าทายของกระบวนการยุติธรรมในมิติต่าง ๆ ตามกรอบตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญา พบว่า

ปัจจัยภายใน ปัจจัยภายนอก	จุดแข็ง (Strength) ปัจจัยด้านโครงสร้างของหน่วยงาน - ผู้นำให้ความสำคัญต่อการพัฒนาและปรับปรุงกระบวนการยุติธรรม - ปัจจัยด้านประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรม - หน่วยงานตระหนักถึงความโปร่งใส (G๕) - หน่วยงานตระหนักการไม่เลือกปฏิบัติ (G๖) - หน่วยงานให้ความสำคัญกับเรื่องร้องเรียน (G๗)	จุดอ่อน (Weakness) ปัจจัยด้านโครงสร้างของหน่วยงาน - โครงสร้างระบบราชการแบบดั้งเดิม - ระบบราชการขาดการบูรณาการ - หน่วยงานไม่มีระบบการจัดเก็บข้อมูลที่ถูกต้องทันสมัย และบูรณาการข้อมูลระหว่างกัน (G๑๐) ปัจจัยด้านประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรม - การละเมิดสิทธิและเสรีภาพของประชาชน (G๑, G๒ และ G๓) - การอำนวยความสะดวกยุติธรรมมีความล่าช้า (G๔) - งบประมาณไม่เพียงพอ (G๘) - บุคลากรไม่เพียงพอ (G๙) - ความยากลำบากในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม (G๑๑) - ปัญหาการกระทำผิดซ้ำ (RE๑) - การคุ้มครองและเยียวยาเหยื่อหรือผู้เสียหาย (A๑)
--	--	---

รายงานฉบับสมบูรณ์

เสนอ สำนักงานกิจการยุติธรรม

โดย สำนักงานศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

โอกาส (Opportunity) ปัจจัยด้านการเมืองและกฎหมาย -กฎหมายให้ความสำคัญกับการจัดทำแผนยุทธศาสตร์และการปฏิรูปประเทศ ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ -แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ กำหนดยุทธศาสตร์ในการลดความเหลื่อมล้ำและการทุจริตในภาครัฐ ปัจจัยด้านสังคมและวัฒนธรรม -การเป็นสมาชิกประชาคมอาเซียน ปัจจัยด้านเทคโนโลยี -ศักยภาพทางเทคโนโลยีสารสนเทศ	กลยุทธ์เชิงรุก (SO Strategy) - การสร้างระบบด้านความโปร่งใสและตรวจสอบได้โดยอาศัยเทคโนโลยี	
อุปสรรค (Threat) ปัจจัยด้านการเมืองและกฎหมาย - กฎหมายหลายฉบับยังไม่ได้มาตรฐานสากลและล้าสมัย - การใช้มาตรการทางอาญาในกฎหมายเป็นจำนวนมาก - ระบบบริหารราชการแบบรวมศูนย์ - การทุจริตและประพฤติมิชอบในภาครัฐ - การจัดสรรงบประมาณที่ขาดประสิทธิภาพ ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ - สถานการณ์ความยากจน ปัจจัยด้านสังคมและวัฒนธรรม - ปัญหาความเหลื่อมล้ำ - ปัญหาด้านคุณธรรมจริยธรรม - ประชาชนยังไม่รับทราบสิทธิขั้นพื้นฐาน (R๑) - ปัญหายาเสพติด - ปัญหาอาชญากรรมและการกระทำความผิด (E๑) ปัจจัยด้านเทคโนโลยี - การกระทำความผิดมีความซับซ้อนมากขึ้น	กลยุทธ์เชิงป้องกัน (ST Strategy) - การแก้ไขกฎหมาย และการใช้มาตรการอื่นแทนมาตรการทางอาญา - การป้องกันอาชญากรรม	กลยุทธ์เชิงแก้ไข (WO Strategy) - ด้านโครงสร้างของหน่วยงาน คือการส่งเสริมให้มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ในการบริหารจัดการและในกระบวนการทำงานของราชการ - ด้านประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรมคือลดจำนวนผู้กระทำผิดซ้ำ กลยุทธ์เชิงรับ (WT Strategy) - การสร้างการรับรู้เรื่องกฎหมายและสิทธิขั้นพื้นฐานให้แก่ประชาชน - การลดต้นทุนในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม

หากพิจารณาการบริหารจัดการด้านกระบวนการยุติธรรมในฐานะที่เป็น “กระบวนการผลิต” รูปแบบหนึ่ง ซึ่งต้องมีปัจจัยนำเข้า (input) กระบวนการ (process) ผลผลิต (output) และ ผลลัพธ์ (outcome) กลยุทธ์ทั้ง ๗ กลยุทธ์มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันในการเพิ่มประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรม กล่าวคือ “การแก้ไขกฎหมาย” และ “การใช้มาตรการอื่นแทนมาตรการทางอาญา” ให้มีมาตรฐานสากลและทันสมัยและมีการกำหนดโทษอย่างเหมาะสมกับความผิด เป็นจุดเริ่มต้นของการปฏิรูปด้านกระบวนการยุติธรรมทางอาญาซึ่งเป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่สังคมซึ่งจะทำให้การพิจารณาว่าการกระทำใดเป็นความผิดทางกฎหมายอาญาหรือไม่เป็นไปตามมาตรฐานสากลและเป็นที่ยอมรับของนานาอารยประเทศ และ “การป้องกันอาชญากรรม” เป็นการลดจำนวนของอาชญากรรมและ

รายงานฉบับสมบูรณ์

เสนอ สำนักงานกิจการยุติธรรม

โดย สำนักงานศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

จำนวนผู้กระทำความผิด ทำให้ไม่มีเรื่องที่ต้องเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมเป็นจำนวนมาก ส่งผลให้รัฐไม่ต้องทุ่มทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดไปกับการจัดการปัญหาด้านประสิทธิภาพในกระบวนการยุติธรรมมากจนเกินไป

สรุปผลและอภิปราย

การดำเนินกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ย่อมดำเนินโดยหน่วยงานหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้อง ดังนั้น “การสร้างระบบด้านความโปร่งใสและตรวจสอบได้” จะทำให้การดำเนินกระบวนการยุติธรรมทางอาญาอยู่ในเส้นทางแห่งความถูกต้องและเที่ยงธรรม นอกจากนี้ การดำเนินกระบวนการยุติธรรมทางอาญายังมีผลกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของผู้ต้องหาหรือจำเลยเป็นอย่างมาก และยังก่อให้เกิดต้นทุนหรือภาระค่าใช้จ่ายแก่ผู้ที่ต้องเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมดังกล่าวเป็นจำนวนมากอีกด้วย ซึ่งสร้างความเหลื่อมล้ำให้แก่ผู้ด้อยโอกาสในทางเศรษฐกิจ ดังนั้น “การสร้างการรับรู้เรื่องกฎหมายและสิทธิขั้นพื้นฐานให้แก่ประชาชน” และ “การลดต้นทุนในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม” มีส่วนสำคัญเป็นอย่างยิ่งกับการส่งเสริมให้เกิดความเป็นธรรมต่อสังคม

ที่ผ่านมา รัฐได้ให้ความสำคัญกับ “กระบวนการ” (process) ในกระบวนการยุติธรรมมากกว่า “การลดจำนวนอาชญากรรม” และ “การลดจำนวนผู้กระทำความผิด” และ “การลดผู้กระทำความผิดซ้ำ” ซึ่งสังเกตได้จากจำนวนทรัพยากรทั้งในด้านงบประมาณและกำลังคน รวมถึงนโยบายต่าง ๆ ของรัฐ แต่หากพิจารณาตามตรรกะแล้ว การที่รัฐต้องมีกระบวนการยุติธรรมที่มีขนาดใหญ่และใช้งบประมาณแผ่นดินเป็นจำนวนมากเช่นนี้ก็เพราะว่ามีจำนวนอาชญากรรมและผู้กระทำความผิดและผู้กระทำความผิดซ้ำเป็นจำนวนมาก และการเพิ่มประสิทธิภาพของ “กระบวนการ” (process) มิได้หมายถึงการเพิ่มประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาทั้งระบบ ดังนั้น รัฐจึงจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนมโนทัศน์และเป้าหมายที่มุ่งให้ความสำคัญกับการจัดการปัญหาของจำนวนอาชญากรรมจำนวนผู้กระทำความผิดและผู้กระทำความผิดซ้ำมากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

นอกจากนั้น ระดับเทคโนโลยีของโลกและของประเทศไทยได้ก้าวหน้าไปมากแล้ว แต่เจ้าหน้าที่รัฐในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของประเทศไทยยังไม่สามารถปรับตัวในการนำเทคโนโลยีมาประโยชน์ได้อย่างเต็มที่ ทั้ง ๆ เทคโนโลยีเป็นตัวจักรสำคัญในการขับเคลื่อนกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของไทยซึ่งมีขนาดใหญ่ให้มีประสิทธิภาพ ทั้งในด้านการป้องกันอาชญากรรม การปฏิบัติงานของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม การสร้างประสิทธิภาพและความโปร่งใสของกระบวนการยุติธรรม รวมถึงการสร้างการรับรู้เรื่องกฎหมายและสิทธิขั้นพื้นฐานให้แก่ประชาชน และการลดต้นทุนในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมด้วย ดังนั้น รัฐจึงจำเป็นต้องมุ่งเป้าหมายการจัดการปัญหาด้านประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญาโดยบังคับให้นำเทคโนโลยีมาใช้ในขั้นตอนสำคัญในทุกขั้นตอนของทุกหน่วยงานและให้มีการบูรณาการข้อมูลระหว่างกัน

๑) แนวทางในการแก้ไขปัญหาและการกำหนดเป้าหมาย

หากพิจารณาผลการสำรวจตัวชี้วัดทั้ง ๗ กรอบตัวชี้วัดดังกล่าว ไม่มีกรอบตัวชี้วัดใดได้ค่าตัวชี้วัดที่สูงกว่าค่าเป้าหมาย ซึ่งพบเป็นปัญหาใน ๒ ส่วน คือ ปัญหาด้านประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ได้แก่ กรอบตัวชี้วัดที่ ๑ เรื่องประชาชนรับรู้กฎหมายและสิทธิพื้นฐาน (Rights and Legal Knowledge) กรอบตัวชี้วัดที่ ๒ เรื่องการควบคุมอาชญากรรมที่มีประสิทธิภาพ (Effective Crime Control) กรอบตัวชี้วัดที่ ๔ เรื่องการกระทำผิดซ้ำลดลง (Reduced Recidivism) และกรอบตัวชี้วัดที่ ๕ เรื่องผู้เสียหายและผู้ถูกกล่าวหาได้รับการคุ้มครองอย่างเหมาะสม (Appropriate Protection of Victims and the Accused) และกรอบตัวชี้วัดที่ ๗ เรื่องประชาชนเชื่อมั่น เชื่อถือ ศรัทธา ในกระบวนการยุติธรรม (Ensured Trust in Justice) ซึ่งคณะผู้วิจัยสามารถจัดเก็บข้อมูลและวิเคราะห์ผลได้

นอกจากนั้น ยังพบปัญหาอีกส่วนหนึ่ง คือปัญหาในเรื่องการจัดทำฐานข้อมูลของหน่วยงานของรัฐในกระบวนการยุติธรรมที่เป็น Administrative Data ที่มีลักษณะที่มุ่งตอบสนองต่อหน่วยงานของตนเองเป็นหลัก และขาดการบูรณาการข้อมูลกระบวนการยุติธรรมอย่างเป็นระบบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อมูลรายคดีหรือรายบุคคลซึ่งเริ่มตั้งแต่ในชั้นพนักงานสอบสวน ชั้นพนักงานอัยการ ชั้นศาล ชั้นราชทัณฑ์ รวมตลอดไปถึงกระบวนการฟื้นฟูผู้กระทำความผิด นอกจากนั้น หลายหน่วยงานใช้ระบบในการจัดเก็บข้อมูลที่แตกต่างกัน การเชื่อมโยงข้อมูลเป็นเพียงเพื่อหน่วยงานของตนเป็นหลัก และจะต้องดำเนินการในลักษณะการทำความเข้าใจหน่วยงานไป การบูรณาการข้อมูลจึงยังคงมีอุปสรรคอยู่มาก โดยเฉพาะในสภาพการณ์ที่หน่วยงานต่าง ๆ ในกระบวนการยุติธรรมของไทยได้ถูกแบ่งแยกออกจากกันอย่างเด็ดขาดชัดเจนมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ข้อมูลที่ได้มาจากแต่ละหน่วยงานจึงมีลักษณะขาดตอนและซ้อนทับกันอยู่มาก ซึ่งหากไม่มีข้อมูลที่ถูกต้องแม่นยำ ย่อมทำให้ไม่อาจจัดทำตัวชี้วัดได้อย่างถูกต้อง ซึ่งส่งผลให้ผู้ดำเนินนโยบายไม่อาจทราบถึงสภาพปัญหาของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาได้อย่างแท้จริงและชัดเจน และย่อมทำให้ไม่สามารถแก้ไขปัญหาด้านกระบวนการยุติธรรมทางอาญาได้อย่างตรงประเด็น

คณะผู้วิจัยจึงเสนอแนวทางในการแก้ไขและกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมในอนาคต คือการนำระบบเทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Technology System) มาใช้ในการดำเนินการในขั้นตอนต่าง ๆ ของกระบวนการยุติธรรมตั้งแต่ขั้นตอนการสอบสวน (พนักงานสอบสวน) ขั้นตอนการส่งคดี (พนักงานอัยการ) ขั้นตอนการพิจารณาพิพากษาคดี (ศาล) จนถึงขั้นตอนการบังคับโทษ (กรมราชทัณฑ์) และหน่วยงานอื่น ๆ โดยเป็นการใช้ระบบเดียวกัน ซึ่งนอกจากจะทำให้กระบวนการยุติธรรมเป็นไปด้วยความรวดเร็ว โปร่งใสและตรวจสอบได้แล้ว ยังเป็นการบูรณาการข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพอีกด้วย

จากที่กล่าวมาข้างต้น กระบวนการยุติธรรมทางอาญายังคงมีปัญหาในทุกมิติและเกือบทุกตัวชี้วัด การแก้ไขปัญหาด้านประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญาจึงต้องแก้ไขที่ตัว “สาเหตุ” ของเรื่องทั้งหมด ซึ่งก็คือ “จำนวนอาชญากรรม” คณะผู้วิจัยจึงเสนอเป้าหมายในการพัฒนาประสิทธิภาพ

กระบวนการยุติธรรมในอนาคตอีกเป้าหมายหนึ่งซึ่งเป็นเป้าหมายที่สำคัญเป็นอย่างยิ่ง คือการใช้ “การส่งเสริมการรับรู้สิทธิทางกฎหมายและสิทธิขั้นพื้นฐานแก่ประชาชน” ควบคู่ไปกับ “การป้องกันอาชญากรรม” เป็นแนวทางการแก้ไขปัญหาด้านประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญาทั้งระบบ กล่าวคือ หากสามารถป้องกันอาชญากรรมได้ ย่อมทำให้จำนวนอาชญากรรมและการความกระทำผิดลดลง ส่งผลให้ปริมาณคดีที่จะต้องเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมลดลงตามไปด้วย ซึ่งเป็นการลดภาระด้านงบประมาณและอัตรากำลังคนในกระบวนการยุติธรรม และประหยัดค่าชดเชยความเสียหายแก่ผู้เสียหายในคดีอาญา ซึ่งประชาชนย่อมมีความหวาดกลัวต่ออาชญากรรมลดลงและมีความเชื่อมั่นต่อกระบวนการยุติธรรมเพิ่มมากขึ้นด้วย

๒) ข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนารูปแบบและแนวทางในการใช้ประโยชน์

(๑) เสนอให้มีการนำระบบเทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Technology System) มาใช้แทนกระบวนการทำงานในระบบเดิมสู่กระบวนการดิจิทัล (Digitalized Process) ในขั้นตอนต่าง ๆ ของกระบวนการยุติธรรมตั้งแต่ขั้นตอนการสอบสวน (พนักงานสอบสวน) ขั้นตอนการสั่งคดี (พนักงานอัยการ) ขั้นตอนการพิจารณาพิพากษาคดี (ศาล) จนถึงขั้นตอนการบังคับโทษ (กรมราชทัณฑ์) เพื่อให้กระบวนการยุติธรรมเป็นไปด้วยความรวดเร็ว โปร่งใสและตรวจสอบได้ และเป็นการจัดเก็บข้อมูลของกระบวนการยุติธรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพอีกด้วย โดยมีแนวทางในการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการกระบวนการยุติธรรม คือการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการกระบวนการยุติธรรมในบางพื้นที่ก่อนเพื่อเป็นกรณีศึกษาหรือโครงการนำร่อง เพื่อมิให้เป็นภาระงบประมาณแผ่นดินในคราวเดียว ซึ่งหากได้ผลดี ก็อาจขยายการดำเนินการให้ครอบคลุมทั่วทั้งประเทศต่อไปได้ (อยู่ระหว่างการศึกษาพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับเป็นโครงการนำร่อง และรูปแบบของเทคโนโลยีดิจิทัลที่มีความเป็นไปได้)

(๒) เสนอให้มีการใช้ “การส่งเสริมการรับรู้สิทธิทางกฎหมายและสิทธิขั้นพื้นฐานแก่ประชาชน” ควบคู่ไปกับ “การป้องกันอาชญากรรม” เป็นแนวทางการแก้ไขปัญหาด้านประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญาทั้งระบบ การส่งเสริมการรับรู้สิทธิทางกฎหมายและสิทธิขั้นพื้นฐานแก่ประชาชน มีแนวทางดำเนินการโดยการนำเทคโนโลยีสารสนเทศที่สอดคล้องกับรูปแบบการใช้ชีวิตของคนในปัจจุบันมาใช้ประโยชน์มากขึ้นเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการสื่อสารให้ประชาชนสามารถเข้าถึงและเชื่อมต่อข้อมูลข่าวสารกับหน่วยงานของรัฐได้สะดวกมากยิ่งขึ้น เช่น การพัฒนาแอปพลิเคชัน (Application) ในสมาร์ทโฟน (Smart Phone) ที่เพิ่มช่องทางในการรับรู้สิทธิทางกฎหมายและสิทธิขั้นพื้นฐานแก่ประชาชนมากยิ่งขึ้น

(๓) ส่วนการป้องกันอาชญากรรมหรือยับยั้งมิให้มีการกระทำความผิดรวมทั้งความพยายามที่จะให้อาชญากรรมที่เกิดขึ้นลดลงและไม่เกิดการกระทำผิดซ้ำนั้น มีแนวทางดำเนินการโดยพิจารณาตามทฤษฎีนิติเศรษฐศาสตร์ในเรื่องอรรถประโยชน์ ซึ่งเชื่อว่าผู้ที่คิดจะกระทำความผิดมักจะเปรียบเทียบประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการกระทำความผิดกับผลเสีย (หรือโทษ) ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำความผิดดังกล่าว จึงมีแนวทางการป้องกันอาชญากรรมคือการดำเนินมาตรการที่ทำให้ผู้ที่

คิดจะกระทำความผิดได้ตระหนักถึงโอกาส (ความเสี่ยง) ที่จะถูกจับกุมและถูกลงโทษผ่านการบังคับใช้กฎหมายของรัฐที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งที่ผ่านมา รัฐได้จัดให้มีตำรวจสายตรวจในการตรวจตราท้องที่หรือการลาดตระเวนท้องที่อยู่เสมอ แต่ด้วยข้อจำกัดด้านจำนวนเจ้าหน้าที่ตำรวจ จึงมักตรวจตราท้องที่ได้ไม่ทั่วถึง และมีความถี่ไม่มากพอที่ผู้ที่คิดจะก่ออาชญากรรมจะเกิดความเกรงกลัว จึงจำเป็นต้องมีมาตรการอื่น ๆ เพิ่มเติมโดยอาศัยเทคโนโลยีเข้ามาช่วยตรวจตราท้องที่แทนตำรวจสายตรวจ เช่น การเพิ่มช่องทางการร้องเรียนผ่านระบบต่าง ๆ ที่ทันสมัย รวดเร็ว และสามารถ track ติดตามได้โดยง่ายผ่านอุปกรณ์เชื่อมต่อสื่อสารแบบดิจิทัล สำหรับการเตือนภัยหรือร้องขอความช่วยเหลือ การติดตั้งกล้องวงจรปิดในที่ต่าง ๆ ในจำนวนที่มากพอ การติดไฟฟาส่องสว่างในสถานที่ที่มักเกิดปัญหาอาชญากรรม ซึ่งตามทฤษฎีอาชญาวิทยาในด้านจิตวิทยาเชื่อว่าผู้ที่คิดจะกระทำความผิดมักจะยับยั้งการกระทำได้หากรู้ว่ามีบุคคลอื่นเห็นการกระทำของเขาอยู่ ทั้งนี้ ควรกระทำร่วมกับการตรวจตราระวังภัยร่วมกับชุมชนในรูปแบบที่เป็นทางการ ซึ่งมีตัวอย่างของการดำเนินการที่ได้ผลดีมาแล้วในหลายประเทศ เช่น ประเทศสิงคโปร์ ประเทศญี่ปุ่น เป็นต้น

การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและเทคโนโลยีดิจิทัลในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาและการบังคับใช้กฎหมายเป็นไปตามแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (๒๒) ประเด็น กฎหมายและกระบวนการยุติธรรม (พ.ศ.๒๕๖๑ - พ.ศ.๒๕๘๐) ได้ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นกลไกในการขับเคลื่อนและสร้างการเปลี่ยนแปลงขนานใหญ่ มุ่งเน้นการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัลมาสนับสนุนให้เกิดความโปร่งใสและพลวัตให้กับการพัฒนากฎหมายและกระบวนการยุติธรรม เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนทุกภาคส่วนในสังคมมีโอกาสได้รับประโยชน์จากการพัฒนาประเทศอย่างเท่าเทียม เป็นธรรม และทั่วถึง ประกอบด้วย ๒ แผนย่อย ได้แก่

๑) การพัฒนากฎหมาย ซึ่งมีการกำหนดตัวชี้วัดสัดส่วนการนำเทคโนโลยีและระบบฐานข้อมูลกลางของประเทศมาใช้ในการบังคับใช้กฎหมายต่อจำนวนกฎหมาย โดยกำหนดค่าเป้าหมายในปี พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๖๕ ร้อยละ ๕๐ ของกฎหมาย กำหนดตัวชี้วัดระยะเวลาที่ลดลงในกระบวนการบังคับใช้กฎหมาย ซึ่งกำหนดค่าเป้าหมายในปี พ.ศ.๒๕๖๑-๒๕๖๕ ทุกหน่วยงานของรัฐบังคับใช้กฎหมายได้รวดเร็วขึ้น ร้อยละ ๕๐ และกำหนดตัวชี้วัดระดับความเชื่อมั่นของประชาชนในการบังคับใช้กฎหมาย ซึ่งกำหนดค่าเป้าหมายในปี พ.ศ.๒๕๖๑-๒๕๖๕ จำนวนร้อยละ ๗๕ ของประชาชนเชื่อมั่นในการบังคับใช้กฎหมาย

๒) การพัฒนากระบวนการยุติธรรม โดยมีการกำหนดตัวชี้วัดอัตราส่วนที่เพิ่มขึ้นของจำนวนขั้นตอนในการอำนวยความสะดวกยุติธรรมที่ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อความโปร่งใส ความสะดวก และรวดเร็ว ซึ่งกำหนดค่าเป้าหมายในปี พ.ศ.๒๕๖๑-๒๕๖๕ จำนวนร้อยละ ๗๕ ของจำนวนขั้นตอนที่สำคัญ และค่าเป้าหมายในปี พ.ศ.๒๕๖๖-๒๕๗๐ จำนวนร้อยละ ๑๐๐ ของจำนวนขั้นตอนที่สำคัญ ทั้งนี้ แผนยุทธศาสตร์ชาติดังกล่าวได้กำหนดค่าเป้าหมายของตัวชี้วัดที่สำคัญเอาไว้ เช่น ระยะเวลาที่ลดลงในกระบวนการบังคับใช้กฎหมาย ระดับความเชื่อมั่นของประชาชนในการบังคับใช้กฎหมาย และอัตราส่วนที่เพิ่มขึ้นของจำนวนขั้นตอนในการอำนวยความสะดวกยุติธรรมที่ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัล ซึ่ง

กำหนดให้ตัวชี้วัดดังกล่าวบรรลุค่าเป้าหมายในช่วงแรกในปี พ.ศ.๒๕๖๕ ดังนั้น ค่าเป้าหมายของ ๗ กรอบ ๒๑ ตัวชี้วัดในรายงานนี้ จะต้องปรับให้สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติดังกล่าวภายในขอบเขตของเวลาดังกล่าวด้วย

เอกสารอ้างอิง

เกียรติอนันต์ ล้วนแก้ว. (๒๕๖๐). **โครงการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อจัดทำตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญา**. คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ กรุงเทพฯ: สำนักงานกิจการยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม.

ธีระ สนิทธารักษ์ และคณะ. (๒๕๖๐). **รายงานวิจัยโครงการศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาการด้านสถิติและตัวชี้วัดกระบวนการยุติธรรมทางอาญา และการสำรวจความคิดเห็นประชาชนและนักปฏิบัติเกี่ยวกับคุณค่าของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา**. สนับสนุนโดยสถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทยร่วมกับสำนักงานศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ธีระ สนิทธารักษ์ และคณะ. (๒๕๖๑). **โครงการจ้างเหมาบริการวิเคราะห์ข้อมูลตัวชี้วัด วิธีการจัดเก็บข้อมูลและกิจกรรมการใช้ประโยชน์จากตัวชี้วัด**. สำนักงานกิจการยุติธรรม, กระทรวงยุติธรรม.

สุภางค์ จันทวานิช. (๒๕๕๓). **การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์ (๒๕๕๔). **ทางเลือกในการเพิ่มประสิทธิภาพในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา**. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.

สมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์ และคณะ. (๒๕๕๔) **โครงการการวิเคราะห์กฎหมายและกระบวนการยุติธรรมทางอาญา**. ด้วยเศรษฐศาสตร์ รายงานฉบับสมบูรณ์ เล่มที่ ๑ เรื่อง นิติศาสตร์ของระบบยุติธรรมทางอาญาของไทย. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.).

อ็อง แดนดูแรนต์ กิตติพงษ์ กิตยารักษ์ และแอลิสัน แม็คเฟล. (๒๕๕๘). **แนวทางการจัดทำและการใช้ตัวชี้วัด ด้านกระบวนการยุติธรรมทางอาญา**. กรุงเทพฯ: สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย.

Justice and Public Safety Council. (๒๐๑๘). **British Columbia JUSTICE AND PUBLIC SAFETY COUNCIL**.

United Nations Office for Disarmament Affairs. (๒๐๑๘). **Sustainable Development Goals**. (๒๙ มกราคม ๒๕๖๒). เข้าถึงได้จาก www.sdgmove.com:

<https://www.sdgmove.com/๒๐๑๖/๑๑/๐๔/%E0%B๘%๙๕%E0%B๘%B๑%E0%B๘%A๓%E0%B๘%๘A%E0%B๘%B๕%E0%B๙%๘๙%E0%B๘%A๓%E0%B๘%B๑%E0%B๘%๙๔-indicators-%E0%B๘%๘๒%E0%B๘%AD%E0%B๘%๘๓%E0%B๙%๘๐%E0%B๘%๙>

B%E0%B๙%๘๙%E๐%B๘%B๒%E๐%B๘%AB%E๐%B๘%A๑%E๐%B๘%B๒%E๐%B๘%A๒/?fbclid=IwAR๒NoMtwlahtGIR๙K.

United Nations Office on Drugs and Crime. (๒๐๑๘). **Criminal Justice Reform.**

(๒๙ มกราคม ๒๕๖๒). เข้าถึงได้จาก <http://www.unodc.org>:

<http://www.unodc.org/unodc/en/data-and-analysis/crime-and-criminal-justice.html>

World Justice Project. (๒๐๑๘). **World Justice Project Rule of Law Index ๒๐๑๗-๒๐๑๘.** (๒๙

มกราคม ๒๕๖๒) เข้าถึงได้จาก <https://www.justice.govt.nz/.com>

World Justice Project. (๒๐๑๘). **World Justice Project Rule of Law Index ๒๐๑๗-๒๐๑๘.** (๒๙

มกราคม ๒๕๖๒) เข้าถึงได้จาก <https://www.justice.govt.nz/.com>

ภาคผนวก ค Infographic ผลการเปรียบเทียบชุดตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

ตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญา (7 กรอบ 21 ตัวชี้วัด)

รายงานฉบับสมบูรณ์

เสนอ สำนักงานกิจการยุติธรรม

โดย สำนักงานศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ภาคผนวก ง Infographic สภาพปัญหาการจัดเก็บข้อมูลตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

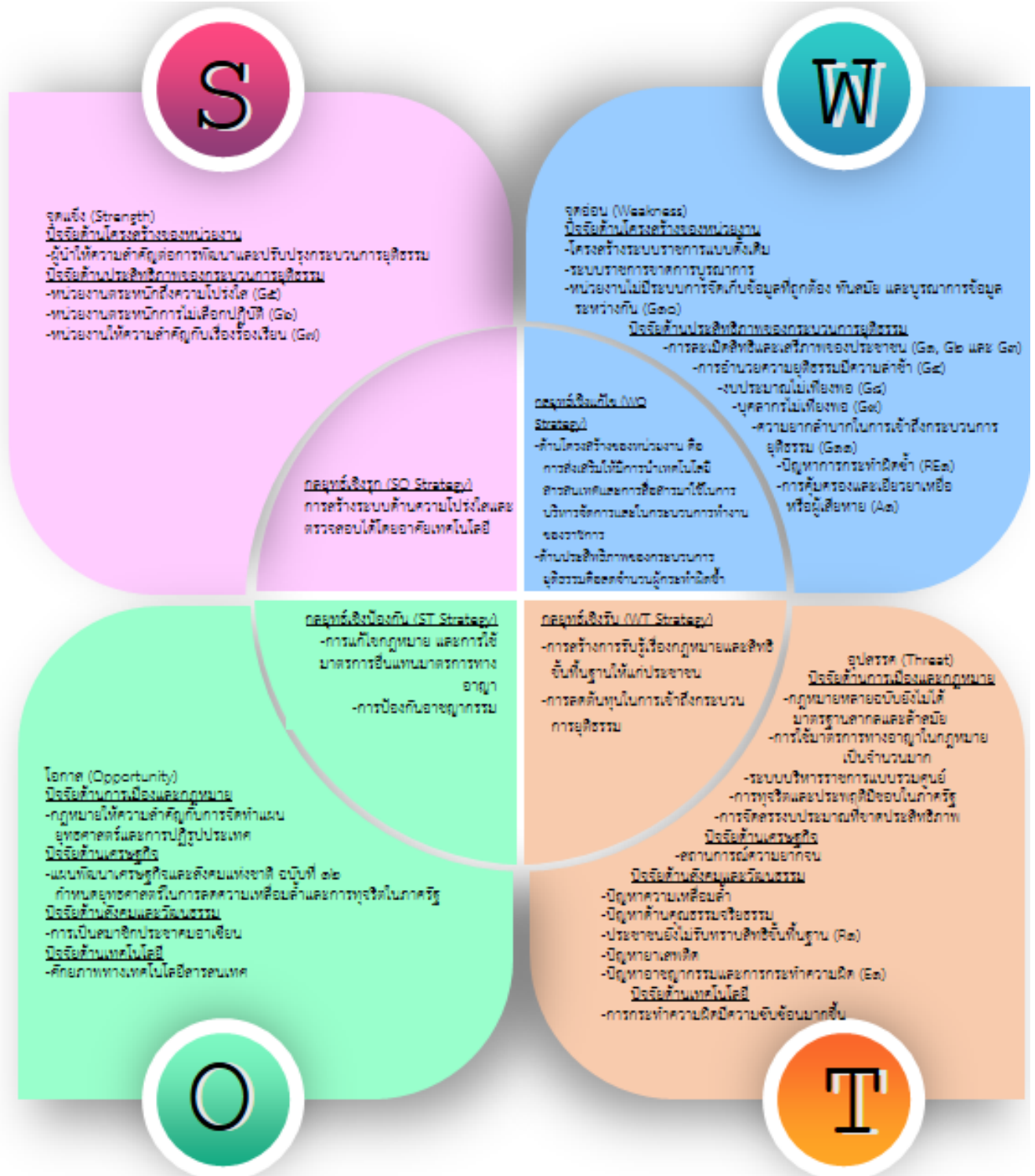

รายงานฉบับสมบูรณ์

เสนอ สำนักงานกิจการยุติธรรม

โดย สำนักงานศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ภาคผนวก จ Infographic ผลการวิเคราะห์จุดอ่อน-จุดแข็ง-โอกาส และความท้าทายของกระบวนการยุติธรรมในมิติต่าง ๆ ตามกรอบตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

ภาคผนวก ฉ Infographic แนวทางการนำตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญามาใช้กำหนดทิศทางการพัฒนากระบวนการยุติธรรมไทย

รายงานฉบับสมบูรณ์

เสนอ สำนักงานกิจการยุติธรรม

โดย สำนักงานศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ภาคผนวก ข การรับฟังความเห็นหน่วยงาน และการทดลองจัดเก็บข้อมูลตามตัวชี้วัดจากหน่วยงานด้วยวิธีการจัดเก็บข้อมูลโดยใช้ สถิติทางการ (Administrative Data) และการประเมินตนเองของหน่วยงาน (Self-Assessment and Observation)

ลำดับที่	หน่วยงาน	วัน ที่ดำเนินงาน	ผู้ให้ข้อมูล
๑	สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (สตช.)	๔ เมษายน ๒๕๖๒	รองผู้บังคับบัญชาการ กองแผนงานอาชญากรรม สำนักงานยุทธศาสตร์ตำรวจ
๒	กรมสอบสวนคดีพิเศษ (DSI)	๑๗ มิถุนายน ๒๕๖๒	ผู้บริหารเทคโนโลยีสารสนเทศระดับสูง
๓	สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดแห่งชาติ (ป.ป.ส.)	๑๗ มิถุนายน ๒๕๖๒	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ
๔	สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ปปง.)	๓๐ เมษายน ๒๕๕๖๒	ผู้อำนวยการกองนโยบายและยุทธศาสตร์ รักษาการแทนรอง เลขาธิการ ปปง. ฝ่ายบริหาร
๕	สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (ป.ป.ท.)	๒๑ มิถุนายน ๒๕๖๒	ผู้อำนวยการคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ป.ป.ท.)
๖	สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.)	๒ เมษายน ๒๕๖๒	ผู้อำนวยการศูนย์เทคโนโลยีและสารสนเทศ
๗	สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.)	-	-
๘	สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ	๕ เมษายน ๒๕๖๒	รองผู้อำนวยการสำนักเทคโนโลยี ผอ.กลุ่มงานตรวจสอบ ๓
๙	กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ	๓ พฤษภาคม ๒๕๖๒	หัวหน้ากลุ่มพัฒนาระบบบริหาร
๑๐	สำนักงานช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญา (กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ)	๔ กรกฎาคม ๒๕๖๒	นักวิชาการยุติธรรมชำนาญการพิเศษ
๑๑	ศูนย์บริการร่วมกระทรวงยุติธรรม	๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๒	นักวิชาการยุติธรรมปฏิบัติการ
๑๒	สำนักงานกองทุนยุติธรรม (กระทรวงยุติธรรม)	๒ เมษายน ๒๕๖๒	ผู้อำนวยการสำนักงานกองทุนยุติธรรม
๑๓	สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน	๒๑ มิถุนายน ๒๕๖๒	เลขาธิการผู้ตรวจการแผ่นดิน
๑๔	สำนักงานอัยการสูงสุด	๒๘ พฤษภาคม ๒๕๖๒	อัยการประจำสำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานอัยการสูงสุด
๑๕	สำนักงานศาลยุติธรรม	๒๖ กรกฎาคม ๒๕๖๒	ผู้อำนวยการสำนักเทคโนโลยีและสารสนเทศ

รายงานงวดที่ ๓

เสนอ สำนักงานกิจการยุติธรรม

โดย สำนักงานศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ลำดับที่	หน่วยงาน	วัน ที่ดำเนินงาน	ผู้ให้ข้อมูล
๑๖	กรมราชทัณฑ์	๙ เมษายน ๒๕๖๒	ผู้อำนวยการศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ กองแผนงาน
๑๗	กรมคุมประพฤติ	๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๒	ผู้อำนวยการศูนย์เทคโนโลยีและสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการคุมประพฤติ
๑๘	กองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ	๒๐ มิถุนายน ๒๕๖๒	ผู้กำกับการ (สอบสวน) กองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ
๑๙	กองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับเทคโนโลยี	-	-
๒๐	สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.)	๑๒ มีนาคม ๒๕๖๒	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ
๒๑	ศูนย์ดำรงธรรม กระทรวงมหาดไทย	๑๑ เมษายน ๒๕๖๒	ผู้อำนวยการศูนย์ดำรงธรรม กระทรวงมหาดไทย
๒๒	กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน	๑๑ เมษายน ๒๕๖๒	หัวหน้าพัฒนาหน่วยงาน
๒๓	สำนักงานกิจการยุติธรรม	๒ กรกฎาคม ๒๕๖๒	เลขานุการกรม (ผู้อำนวยการต้น) สำนักงานเลขานุการกรม
๒๔	กระทรวงยุติธรรม		
๒๕	สำนักงานสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ	๙ เมษายน ๒๕๖๒	ผู้อำนวยการกลุ่มงานตรวจสอบ ๓ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน

ภาคผนวก ข การรับฟังความเห็นและการจัดเก็บตัวชี้วัดด้วยวิธีการสำรวจสาธารณะ (Public Survey) จากประชาชน ๕ ภูมิภาค ๑๐ จังหวัด

ภูมิภาค	จังหวัด	อำเภอ	ตำบล	ชุมชน	ช่วงวันที่ดำเนินการ
กรุงเทพและปริมณฑล	กรุงเทพมหานคร	เขตธนบุรี	แขวงบุคคโล	ชุมชน ๒๐๐ ห้อง	๒ มิถุนายน ๒๕๖๒
	จังหวัดนครปฐม	สามพราน	ท่าตลาด	หมู่ ๔ ท่าตลาด	๙ พฤษภาคม ๒๕๖๒
ภาคเหนือ	จังหวัดสุโขทัย	ศรีสัชนาลัย	ปากกระยาง	หมู่ ๓ ปากกระยาง	๒๑ พฤษภาคม ๒๕๖๒
	จังหวัดเชียงใหม่	เมืองเชียงใหม่	ช้างเผือก	หมู่ ๑ ช้างเคียน	๒๒ พฤษภาคม ๒๕๖๒
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	จังหวัดอุดรธานี	เมืองอุดรธานี	สามพร้าว	หมู่ ๓ หนองบุ	๑๘ มิถุนายน ๒๕๖๒
	จังหวัดนครราชสีมา	ปากช่อง	หนองสาหร่าย	หมู่ ๔ หนองคู	๑๓ พฤษภาคม ๒๕๖๒
ภาคกลาง	จังหวัดจันทบุรี	แก่งหางแมว	แก่งหางแมว	หมู่ ๔ โป่งขนมจีน	๑๘ พฤษภาคม ๒๕๖๒
	จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	พระนครศรีอยุธยา	หันตรา	หมู่ ๓ บ้านสาคุ	๑๒ พฤษภาคม ๒๕๖๒
ภาคใต้	จังหวัดสงขลา	ท่าชะมวง	ท่าชะมวง	หมู่ ๓ ท่าชะมวง	๘ มิถุนายน ๒๕๖๒
	จังหวัดสุราษฎร์ธานี	ท่าชนะ	คลองพา	หมู่ ๓ หนองปลิง	๕ มิถุนายน ๒๕๖๒
รวมทั้งสิ้น	๑๐ จังหวัด	๑๐ อำเภอ	๑๐ ตำบล	๑๐ หมู่บ้าน	๓๑ วัน

ภาคผนวก ฅ การรับฟังความเห็นและการทดลองจัดเก็บตัวชี้วัดจากผู้มีส่วนได้เสียในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา (User Survey)

พื้นที่	กลุ่มเป้าหมาย	ช่วงวันที่ดำเนินการ
เรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร	ผู้ต้องขังระหว่าง /ผู้ต้องขังเด็ดขาด	๒๕-๒๖ มิถุนายน ๒๕๖๒
สถานีตำรวจนครบาลตลิ่งชัน	ผู้ใช้บริการ /ญาติ/ผู้ถูกคุมขัง/ผู้เข้ามาแจ้งความ	๒๘ มิถุนายน ๒๕๖๒
สถานีตำรวจนครบาลบางยี่ขัน	ผู้ใช้บริการ /ญาติ/ผู้ถูกคุมขัง/ผู้เข้ามาแจ้งความ	๒๘ มิถุนายน ๒๕๖๒
๓ หน่วยงาน	๑๙๐ ตัวอย่าง	๔ วัน

ภาคผนวก ญ แบบสำรวจการเก็บข้อมูล (User Survey)

แบบสอบถามโครงการวิจัยการวิเคราะห์ข้อมูลตัวชี้วัด วิธีการเก็บข้อมูล และกิจกรรมการใช้ประโยชน์จากตัวชี้วัด ชุดที่

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล

1. เพศ ☐ 1.ชาย ☐ 2.หญิง ☐ 3.เพศทางเลือก

2. อายุ.....ปี (วัน.....เดือน.....พ.ศ.เกิด.....)

3. สถานภาพสมรส

☐ 1.โสดหรือไม่เคยผ่านการสมรสมาก่อน ☐ 2.สมรสโดยการจดทะเบียน ☐ 3.หม้าย

☐ 4.หย่าร้าง ☐ 5.แยกกันอยู่โดยไม่ได้หย่าร้าง ☐ 6.อยู่ด้วยกันโดยไม่ได้แต่ง/จดทะเบียน

4. เชื้อชาติ

☐ 1.ไทย ☐ 2.จีน ☐ 3.ลาว ☐ 4.มลายู ☐ 5.มอญ ☐ 6.อื่น ๆ โปรดระบุ

5. ศาสนาที่นับถือ

☐ 1.พุทธ ☐ 2.คริสต์ ☐ 3.อิสลาม ☐ 4.ผี ☐ 5.ไม่นับถือ ☐ 6.อื่น ๆ โปรดระบุ.....

6. ระดับการศึกษา (สำเร็จการศึกษาสูงสุด)

☐ 1.ไม่ได้เรียนหนังสือ ☐ 2.ระดับประถมศึกษาต้น ☐ 3.ประถมศึกษาปลาย

☐ 4.มัธยมศึกษาต้น ☐ 5.มัธยมศึกษาปลาย ☐ 6.อาชีวศึกษา (ปวช./ปวท./ปวศ.)

☐ 7.ระดับปริญญาตรี ☐ 8.สูงกว่าปริญญาตรีขึ้นไป ☐ 9.อื่น ๆ โปรดระบุ.....

7. อาชีพหลัก

☐ 1.ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ ☐ 2.พนักงานเอกชน ☐ 3.นักเรียน/นักศึกษา

☐ 4.รับจ้างทั่วไป ☐ 5.เกษตรกร ☐ 6.ประมง

☐ 7.ค้าขายเล็ก ๆ น้อย ๆ (ไม่มีกิจการจ้างงาน) ☐ 8.ประกอบธุรกิจขนาดใหญ่ ☐ 9.ธุรกิจส่วนตัวขนาดเล็กและย่อม

☐ 10.องค์กรนอกภาครัฐ (NGOs) ☐ 11.รับจ้างเอางานมาทำที่บ้าน ☐ 12.ข้าราชการบำนาญ

☐ 13.แม่บ้าน (มีรายได้) ☐ 14.ไม่ได้ประกอบอาชีพ ☐ 15.อื่น ๆ โปรดระบุ.....

8. จำนวนสมาชิกในครอบครัว.....คน (รวมตัวท่าน)

9. สถานภาพในครอบครัว ☐ 1.หัวหน้าครอบครัว ☐ 2.สมาชิกในครอบครัว

10. รายได้ส่วนตัว.....บาท/เดือน (โดยประมาณ)

11. ตามมาตราวัด 0-10 ท่านพึงพอใจกับสถานะการเงินของท่านเพียงใด

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

12. รายได้ครอบครัว.....บาท/เดือน (โดยประมาณ)

13. ตามมาตราวัด 0-10 ท่านพึงพอใจกับสถานะการเงินของครอบครัวท่านเพียงใด

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

14. พื้นที่ที่ท่านอาศัยอยู่มีลักษณะเป็น

☐ 1.เมืองใหญ่ ☐ 2.ชานเมืองหรือพื้นที่รอบนอกชานเมือง ☐ 3.เมืองเล็กหรือเขตเมือง

☐ 4.หมู่บ้าน/ชุมชน ☐ 5.ไร่หรือบ้านในชนบท ☐ 6.อื่น ๆ โปรดระบุ.....

แบบสอบถามโครงการวิจัยการวิเคราะห์ข้อมูลตัวชี้วัด วิธีการจัดเก็บข้อมูล และกิจกรรมการใช้ประโยชน์จากตัวชี้วัด ชุดที่

15. ภาษาที่ท่านสื่อสารเป็นประจำ

☐ 1.ไทยกลาง

☐ 2.ภาษาเหนือ

☐ 3.ภาคอีสาน

☐ 4.ภาษาใต้

☐ 5.ภาษายาวีหรือมลายู

☐ 6.ภาษาจีน

☐ 7.ภาษาเฉพาะกลุ่มชาติพันธุ์

☐ 8.ภาษาอื่น ๆ โปรดระบุ

16. คดีของท่านเกี่ยวเนื่องจากการกระทำความผิดในฐานความผิดใด *(ระบุได้ทั้งผู้เสียหายและ/หรือ ผู้ต้องหา/ผู้ถูกคุมประพฤติ)*

☐ คดีที่เกี่ยวกับการก่อให้เกิดอันตรายแก่ประชาชน

☐ ความผิดเกี่ยวกับเพศ

☐ คดีความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย

☐ คดีความผิดเกี่ยวกับเสรีภาพและชื่อเสียง

☐ คดีความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน

17. ท่านทราบอัตราโทษในคดีความผิดในคดีที่ท่านมีส่วนเกี่ยวข้องทั้งในฐานะผู้เสียหาย ผู้ต้องหา และผู้ถูกคุมประพฤติ

☐ ทราบ จำนวน.....ปี

☐ ไม่ทราบ

ตอนที่ 2 ระยะเวลามาตรฐานตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายในแต่ละขั้นตอนการปฏิบัติ โดยมีระบบให้ประชาชนตรวจสอบติดตาม (Tracking)

คำอธิบาย : เมื่อท่านต้องเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม ระยะเวลาที่มีการดำเนินคดีในกระบวนการยุติธรรมอาญา โดยพิจารณาจากกระบวนการตั้งต้นที่หน่วยงานสืบสวนรับเรื่องร้องเรียนจนถึงศาลตัดสินคดีถึงที่สุด เป็นระยะเวลาเท่าใด จากข้อความต่อไปนี้

2.1 ระยะเวลาในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม

ข้อความ	ช่วงวันตั้งแต่ (ระบุหน่วยเป็นวัน)	ช่วงวันถึง (ระบุหน่วยเป็นวัน)	ระยะเวลาเฉลี่ย (เฉพาะเจ้าหน้าที่)
(18) ระยะเวลาที่ท่านแจ้งความหรือที่ท่านถูกดำเนินคดีในชั้นสืบสวนสอบสวน			
(19) ระยะเวลาที่ท่านถูกดำเนินคดีในชั้นสั่งฟ้องหรืออัยการ			
(20) ระยะเวลาถูกดำเนินคดีในชั้นศาล			
(21) ระยะเวลาที่ท่านอยู่ในกระบวนการยุติธรรมตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงสถานะปัจจุบัน			

ตอนที่ 3 กระบวนการยุติธรรมมีการกำหนดมาตรการเชิงรุกด้านการบริหารจัดการให้มีความโปร่งใสและแจ้งให้ประชาชนรับทราบ

คำอธิบาย : หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมต้องมีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ ประชาชนผู้มีส่วนได้เสียมีโอกาสรับรู้รับทราบกระบวนการและขั้นตอนการบริหาร และประชาชนได้รับบริการอย่างสะดวก เป็นธรรม ท่านรับรู้ต่อกระบวนการดังต่อไปนี้หรือไม่

คำชี้แจง : ระดับการรับรู้ 1 หมายถึง การรับรู้น้อยที่สุด และ 5 หมายถึง การรับรู้มากที่สุด

ข้อความ	ระดับการรับรู้	ระดับการรับรู้	ระดับการรับรู้	ไม่แน่ใจ	ไม่มี ความเห็น	ไม่ระบุ
	รับรู้	ไม่รับรู้	รับรู้1-5			
(22) หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมมีมาตรการตรวจสอบภายในเพื่อป้องกันการทุจริต						
(23) หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมมีความโปร่งใสในการใช้อำนาจตามกฎหมาย						
(24) หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมดำเนินการอย่างเคร่งครัดในการป้องกันมิให้มีการแสวงหาประโยชน์ส่วนตัวโดยใช้อำนาจรัฐโดยมิชอบ หรือละเลยไม่ปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย						
(25) หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมมีมาตรการป้องกันการทุจริตของเจ้าหน้าที่						
(26) หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมมีการเปิดช่องทางที่เข้าถึงได้ง่ายเพื่อให้ประชาชนร้องเรียนหรือพบข้อมูลการทุจริตหรือใช้อำนาจโดยมิชอบของเจ้าหน้าที่รัฐ						
(27) หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมมีการเปิดเผยความคืบหน้าและผลการดำเนินการเกี่ยวกับการข้อร้องเรียนกับเจ้าหน้าที่ที่มีการใช้อำนาจโดยมิชอบแก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย						

แบบสอบถามโครงการวิจัยการวิเคราะห์ข้อมูลตัวชี้วัด วิธีการจัดเก็บข้อมูล และกิจกรรมการใช้ประโยชน์จากตัวชี้วัด						ชุดที่ 	
ตอนที่ 4 มาตราการ/ระบบที่เอื้อต่อการป้องกันมิให้เกิดการเลือกปฏิบัติหรือผลประโยชน์ คำอธิบาย : เมื่อท่านเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมการที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรมรู้สึกว่าได้ได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียม เป็นธรรม และไม่ถูกเลือกปฏิบัติจากเจ้าหน้าที่หรือหน่วยงาน หมายรวมถึง การเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้อย่างเท่าเทียมไม่ถูกแบ่งแยก ท่านรับรู้ต่อมาตรการ หรือระบบของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมเพื่อป้องกันการทุจริต การเลือกปฏิบัติหรือการแสวงหาผลประโยชน์ จากข้อคำถามดังนี้ คำชี้แจง : ระดับการรับรู้ 1 หมายถึง การรับรู้น้อยที่สุด และ 5 หมายถึง การรับรู้มากที่สุด							
ข้อความ	ระดับการรับรู้		ระดับการ	ไม่แน่ใจ	ไม่มี ความเห็น	ไม่ระบุ	
	รับรู้	ไม่รับรู้	รับรู้1-5				
(28) หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมมีการวางระเบียบและข้อกำหนดเพื่อป้องกันการทุจริตและการเรียกรับผลประโยชน์							
(29) เจ้าหน้าที่รัฐผู้เจ้าหน้าที่รักษากฎข้อบังคับต่าง ๆ จะต้องถูกตรวจสอบว่ามีใช้อำนาจของตนไปในทางที่มีชอบหรือโดยประมาทเลินเล่อ							
(30) การบังคับใช้กฎระเบียบต่าง ๆ เพื่อป้องกันการทุจริต /เลือกปฏิบัติหรือรับผลประโยชน์จะต้องเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพในกำหนดเวลาอันสมควร							
(31) หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมมีช่องทางเพื่อรับเรื่องร้องเรียนจากประชาชนเพื่อป้องกันมิให้เกิดการเลือกปฏิบัติหรือผลประโยชน์							
(32) หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมมีมาตรการเชิงรุกในการป้องกันมิให้เกิดการเลือกปฏิบัติหรือผลประโยชน์							
ตอนที่ 5 หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมมีการทบทวนและปรับปรุงประสิทธิภาพเรื่องร้องเรียน คำอธิบาย : ประชาชน/ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถประเมินประสิทธิภาพการทำงานทั้งระบบของกระบวนการยุติธรรม และสามารถนำไปสู่การปรับปรุงพัฒนาประสิทธิภาพเรื่องร้องเรียนได้ คำชี้แจง : ระดับการเห็นด้วย 1 หมายถึง การรับรู้้อยที่สุด และ 5 หมายถึง การรับรู้มากที่สุด							
ข้อความ	ระดับความเห็น		ระดับการ	ไม่แน่ใจ	ไม่มี ความเห็น	ไม่ระบุ	
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	เห็นด้วย1-5				
(34) หน่วยงานกระบวนการยุติธรรมมีการแจ้งให้ประชาชนรับรู้สิทธิทางกฎหมายและสิทธิขั้นพื้นฐานตามหลักกระบวนการยุติธรรม							
(35) หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมมีการควบคุมอาชญากรรมที่มีประสิทธิภาพ สร้างความปลอดภัยให้ประชาชนและสังคม							
(36) หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมปฏิบัติงานด้วยการเคารพสิทธิ เสรีภาพ ของประชาชนมีความเที่ยงตรง โปร่งใส ตรวจสอบได้							
(37) หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมมีแนวทางการดูแลแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดให้กลับคืนสู่สังคมอย่างปกติสุขและไม่หวนไปกระทำผิดซ้ำ							
(38) หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม คุ่มครอง ดูแล ผู้เสียหาย และผู้ถูกกล่าวหาอย่างเหมาะสม							
(39) หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ โดยไม่มีผู้ต้องหาจำเลยที่ถูกจับกุมโดยไม่ได้กระทำผิด							

แบบสอบถามโครงการวิจัยการวิเคราะห์ข้อมูลตัวชี้วัด วิธีการเก็บข้อมูล และกิจกรรมการใช้ประโยชน์จากตัวชี้วัด						ชุดที่
ข้อความ	ระดับความเห็น		ระดับการ	ไม่แน่ใจ	ไม่มี	ไม่ระบุ
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	เห็นด้วย 1-5		ความเห็น	
(40) หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมสร้างความเชื่อมั่น เชื่อถือ ศรัทธา ให้กับประชาชน						
(41) หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมสามารถนำข้อร้องเรียนไปปรับปรุงและพัฒนาประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมได้						

ตอนที่ 6 การประเมินต้นทุนของกิจกรรมการเข้าถึงความยุติธรรม

คำอธิบาย : เมื่อท่านเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม ท่านมีต้นทุนหรือทรัพยากรใด ๆ บ้างที่อาจคำนวณเป็นค่าใช้จ่ายเพื่อการต่อสู้คดีหรือการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม โดยจำแนกดังนี้

ข้อความ	จำนวนครั้งที่ติดต่อ โดยเฉลี่ย	ต้นทุนที่เสียไป คำนวณเป็นเงิน (บาท)
(40) ค่าพาหนะเดินทาง ที่พักระหว่างการดำเนินคดีตั้งแต่กระบวนการยุติธรรมตั้งต้นจนถึงสถานะปัจจุบัน		
(41) ค่าใช้จ่ายในการจ้างทนายความว่าความในคดีอาญา		
(42) ค่าเอกสาร สำเนา ค่าฟ้อง เป็นต้น		
(43) ค่าธรรมเนียม และอื่น ๆ		
(44) ค่าใช้จ่ายในการวางเงินประกันการปล่อยตัวชั่วคราว (กรณีตกเป็นจำเลย)		
(45) ค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีเกี่ยวกับการพิสูจน์ข้อเท็จจริง ค่าวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือที่ใช้ในการแสวงหาข้อเท็จจริงและหลักฐาน		
(47) ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวเนื่องในคดีอาญา		

สำหรับนักวิจัยเป็นผู้ระบุ

(1) ลักษณะการให้ข้อมูล ☐ 1) สัมภาษณ์โดยตรง ☐ 2) ผู้ให้ข้อมูลตอบด้วยตัวเอง

(2) ระดับคุณภาพของการให้ข้อมูล ☐ 1) ดีมาก ☐ 2) ดี ☐ 3) ปานกลาง ☐ 4) ไม่ดี ☐ 5) ไม่ทราบ/ไม่แน่ใจ

(3) ข้อสังเกต

(4) Note

(5) ผู้จัดเก็บข้อมูล.....ID ☐ ☐

ภาคผนวก ก แบบสำรวจการเก็บข้อมูลจากการสำรวจสาธารณะ (Public Survey)

แบบสอบถามโครงการวิจัยการจ้างเหมาบริการวิเคราะห์ข้อมูลตัวชี้วัด วิธีการจัดเก็บข้อมูล และกิจกรรมการใช้ประโยชน์จากตัวชี้วัด

ชุมชน.....รหัสชุมชน.....	พิกัด GIS
ที่ตั้งชุมชนอยู่ในเขต	☐ 1) เขต อบต. ☐ 2) เขตเทศบาลตำบล ☐ 3) เขตเทศบาลเมือง ☐ 4) เขตเทศบาลนคร ☐ 5) เขตกทม. ☐ 6) อื่น ๆ โปรดระบุ.....

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล

1. เพศ ☐ 1.ชาย ☐ 2.หญิง ☐ 3.เพศทางเลือก

2. อายุ.....ปี (วัน.....เดือน.....พ.ศ.เกิด.....)

3. สถานภาพสมรส

☐ 1.โสดหรือไม่เคยผ่านการสมรสมาก่อน ☐ 2.สมรสโดยการจดทะเบียน ☐ 3.หม้าย
☐ 4.หย่าร้าง ☐ 5.แยกกันอยู่โดยไม่ได้หย่าร้าง ☐ 6.อยู่ด้วยกันโดยไม่ได้แต่ง/จดทะเบียน

4. เชื้อชาติ

☐ 1.ไทย ☐ 2.จีน ☐ 3.ลาว ☐ 4.มลายู ☐ 5.มอญ ☐ 6.อื่น ๆ โปรดระบุ

5. ศาสนาที่นับถือ

☐ 1.พุทธ ☐ 2.คริสต์ ☐ 3.อิสลาม ☐ 4.ผี ☐ 5.ไม่นับถือ ☐ 6.อื่น ๆ โปรดระบุ.....

6. ระดับการศึกษา (สำเร็จการศึกษาสูงสุด)

☐ 1.ไม่ได้เรียนหนังสือ ☐ 2.ประถมศึกษาต้น ☐ 3.ประถมศึกษาปลาย ☐ 4.มัธยมศึกษาต้น ☐ 5.มัธยมศึกษาปลาย ☐ 6.อาชีวศึกษา (ปวช./ปวท./ปวส.)
☐ 7.ปริญญาตรี ☐ 8.สูงกว่าปริญญาตรีขึ้นไป ☐ 9.อื่น ๆ โปรดระบุ.....

7. อาชีพหลัก

☐ 1.ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ ☐ 2.พนักงานเอกชน ☐ 3.นักเรียน/นักศึกษา
☐ 4.รับจ้างทั่วไป ☐ 5.เกษตรกรรวม ☐ 6.ประมง
☐ 7.ค้าขายเล็ก ๆ น้อย ๆ (ไม่มีการจ้างงาน) ☐ 8.ประกอบธุรกิจขนาดใหญ่ ☐ 9.ธุรกิจส่วนตัวขนาดเล็กและย่อม
☐ 10.องค์กรนอกภาครัฐ (NGOs) ☐ 11.รับจ้างเอานามาทำที่บ้าน ☐ 12.ข้าราชการบำนาญ/เกษียณอายุ
☐ 13.แม่บ้าน (แต่มีรายได้) ☐ 14.ไม่ได้ประกอบอาชีพ/ไม่มีรายได้ ☐ 15.อื่น ๆ โปรดระบุ.....

8. จำนวนสมาชิกในครอบครัว.....คน (รวมตัวท่าน)

9. สถานภาพในครอบครัว ☐ 1.หัวหน้าครอบครัว ☐ 2.สมาชิกในครอบครัว

10. รายได้ส่วนตัว.....บาท/เดือน (โดยประมาณ)

11. ตามมาตราวัด 0-10 ท่านพึงพอใจกับสถานะการเงินของท่านเพียงใด

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

12. รายได้ครอบครัว.....บาท/เดือน (โดยประมาณ)

13. ตามมาตราวัด 0-10 ท่านพึงพอใจกับสถานะการเงินของครอบครัวท่านเพียงใด

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

แบบสอบถามโครงการวิจัยการจ้างเหมาบริการวิเคราะห์ข้อมูลตัวชี้วัด วิธีการจัดเก็บข้อมูล และกิจกรรมการใช้ประโยชน์จากตัวชี้วัด □ □ □

14. ท่านมีภูมิลำเนาจากจังหวัดใด ☐ 1.เป็นคนในพื้นที่ (อาศัยอยู่มาตั้งแต่เกิด) ☐ 2.ย้ายมาจากที่อื่น ย้ายมาจาก

☐ 1.ชุมชนอื่น ☐ 2.ตำบลอื่น ☐ 3.อำเภออื่น ☐ 4.จังหวัดอื่น ☐ อื่น ๆ โปรดระบุ

ย้ายมาเป็นระยะเวลา.....ปี เดือน (โดยประมาณ)

13. สถานภาพในชุมชน ☐ 1.สมาชิกชุมชน ☐ 2.ผู้นำชุมชน ☐ 3.กรรมการชุมชน ☐ 4.อื่น ๆ โปรดระบุ.....

14. พื้นที่ที่ท่านอาศัยอยู่มีลักษณะเป็น ☐ 1.เมืองใหญ่ ☐ 2.ชานเมืองหรือพื้นที่รอบนอกชานเมือง ☐ 3.เมืองเล็กหรือเขตเมือง

☐ 4.หมู่บ้าน/ชุมชน ☐ 5.ไร่หรือบ้านในชนบท ☐ 6.อื่น ๆ โปรดระบุ.....

15. ภาษาที่ท่านสื่อสารเป็นประจำ ☐ 1.ภาษาไทยกลาง ☐ 2.ภาษาเหนือ ☐ 3.ภาษาอีสาน

☐ 4.ภาษาใต้ ☐ 5.ภาษายาวีหรือมลายู ☐ 6.ภาษาจีน

☐ 7.ภาษาเฉพาะกลุ่มชาติพันธุ์ ☐ 8.ภาษาอื่น ๆ โปรดระบุ

ส่วนที่ 2 ตัวชี้วัดการรับรู้สิทธิทางกฎหมายและความรู้พื้นฐานในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้โดยสะดวก

ข้อความ	ความเห็น		ระดับการรับรู้ 1-5	ไม่มีความเห็น	ไม่แน่ใจ	ไม่ตอบ
	รับรู้	ไม่รับรู้				
การรับรู้สิทธิทางกฎหมายความรู้พื้นฐานในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้โดยสะดวก (ที่มา ข้อคำถาม พัฒนาจาก สิทธิในกระบวนการยุติธรรมทางอาญามาตรฐานสากล (international standard of criminal justice))						
1. สิทธิที่จะไม่ถูกขานออกกฎหมาย						
2. สิทธิที่จะไม่ถูกทรมาน						
3. สิทธิที่จะไม่ถูกบังคับให้สูญหาย						
4. สิทธิที่จะได้รับการพิจารณาคดีโดยเปิดเผย โดยศาลที่เป็นอิสระและเที่ยงธรรม						
5. สิทธิที่จะรับการแจ้งข้อหา						
6. สิทธิที่จะมีทนายความ						
7. สิทธิที่จะได้รับการดำเนินคดีในเวลาที่เหมาะสม						
8. สิทธิที่จะเผชิญหน้ากับพยานหลักฐาน						
9. สิทธิที่จะมีล่าม						
10. สิทธิที่จะไม่ให้เกิดการปรับปรนตนเอง						
11. สิทธิที่จะได้รับการสันนิษฐานไว้ก่อนว่าเป็นผู้บริสุทธิ์						
12. สิทธิต่อทนายความที่สูงกว่า						
13. สิทธิที่จะได้รับการเยียวยาภายหลังการรื้อฟื้นคดีอาญาขึ้นพิจารณาใหม่						
14. สิทธิที่จะไม่ถูกดำเนินคดีซ้ำในความผิดกรณีเดียว						

แบบสอบถามโครงการวิจัยการจ้างเหมาบริการวิเคราะห์ข้อมูลตัวชี้วัด วิธีการจัดเก็บข้อมูล และกิจกรรมการใช้ประโยชน์จากตัวชี้วัด

ส่วนที่ 3 ตัวชี้วัดความหวาดกลัวภัยอาชญากรรมของประชาชน

3.1 ความหวาดกลัวภัยอาชญากรรม

ข้อความ	ความเห็น		ระดับความหวาดกลัว 1-5	ไม่ทราบ	ไม่แน่ใจ	ไม่ตอบ
	หวาดกลัว	ไม่หวาดกลัว				
ความหวาดกลัวภัยอาชญากรรม (ที่มา WJP)						
1. ท่านรู้สึกหวาดกลัวภัยอาชญากรรมจากการฆาตกรรมหรือไม่						
2. ท่านรู้สึกหวาดกลัวภัยอาชญากรรมจากการทำร้ายร่างกายหรือไม่						
3. ท่านรู้สึกหวาดกลัวภัยอาชญากรรมจากการบุกรุกของบุคคล การลักพาตัวจากบุคคลอื่นเพื่อเรียกร้องทรัพย์สินหรือทำร้ายหรือไม่						
4. ท่านรู้สึกหวาดกลัวภัยอาชญากรรมจากการการลักทรัพย์ การปล้นทรัพย์ ชิงทรัพย์และกรโขกทรัพย์หรือไม่						
5. ในภาพรวมท่านรู้สึกหวาดกลัวภัยอาชญากรรมในทุกรูปแบบหรือไม่						

3.2 ความรู้สึกปลอดภัยจากอาชญากรรม

ข้อความ	ความเห็น		ระดับความปลอดภัย 1-5	ไม่ทราบ	ไม่แน่ใจ	ไม่ตอบ
	ปลอดภัย	ไม่ปลอดภัย				
ความรู้สึกปลอดภัยจากอาชญากรรมใน 1 ปีที่ผ่านมา (ที่มา ตัวชี้วัดการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs))						
1. ท่านรู้สึกปลอดภัยจากอาชญากรรมหากต้องอยู่บ้านตามลำพังในเวลากลางวัน						
2. ท่านรู้สึกปลอดภัยจากอาชญากรรมหากต้องอยู่บ้านตามลำพังในเวลากลางคืน						
3. ท่านรู้สึกปลอดภัยจากอาชญากรรมหากต้องเดินคนเดียวละแวกบ้านในเวลากลางวัน						
4. ท่านรู้สึกปลอดภัยจากอาชญากรรมหากต้องเดินคนเดียวละแวกบ้านในเวลากลางคืน						
5. ในภาพรวมท่านรู้สึกปลอดภัยจากอาชญากรรม						

ตอนที่ 4 ตัวชี้วัดความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรมในภาพรวมของประชาชน

ข้อความ	ความเห็น		ระดับความเชื่อมั่น 1-5	ไม่ทราบ	ไม่แน่ใจ	ไม่ตอบ
	เชื่อมั่น	ไม่เชื่อมั่น				
กระบวนการสืบสวนสอบสวน (ที่มา WJP และ UN)						
1. การดำเนินคดีในชั้นสอบสวน มีแหล่งข้อมูลที่เพียงพอและทำงานได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ						
2. การจับกุมและการคุมขัง ดำเนินการตามกระบวนการและขั้นตอนทางกฎหมายอย่างเคร่งครัด						
3. การดำเนินคดีในชั้นสืบสวนสอบสวนโดยเจ้าหน้าที่รัฐสามารถดำเนินการได้ภายในเวลาที่กำหนด ไม่ล่าช้า						
4. การดำเนินคดีในชั้นสืบสวนสอบสวนดำเนินคดีอย่างเป็นธรรม ปราศจากการเลือกปฏิบัติ (ในเรื่องสถานะทางเศรษฐกิจ สังคม เพศ ความเชื่อ ศาสนา เชื้อชาติ ฯ)						
5. การดำเนินคดีในชั้นสืบสวนสอบสวนในกระบวนการยุติธรรม ปราศจากการคอร์รัปชัน การรับสินบน และไม่อยู่ภายใต้อิทธิพลที่มีขอบขององค์กรอาชญากรรมใด ๆ						
6. การสืบสวนสอบสวนมีการดำเนินคดีที่เป็นไปตามสิทธิขั้นพื้นฐาน ปลอดภัยจากการปฏิบัติที่ไม่เหมาะสม						

แบบสอบถามโครงการวิจัยการจ้างเหมาบริการวิเคราะห์ข้อมูลตัวชี้วัด วิธีการจัดเก็บข้อมูล และกิจกรรมการใช้ประโยชน์จากตัวชี้วัด						
ข้อความ	ความเห็น		ระดับความ เชื่อมั่น 1-5	ไม่ทราบ	ไม่แน่ใจ	ไม่ตอบ
	เชื่อมั่น	ไม่เชื่อมั่น				
7. การดำเนินคดีในชั้นสืบสวนสอบสวนในกระบวนการยุติธรรม เปิดโอกาสให้ผู้ต้องหาในคดีอาญามีสิทธิเข้าถึงและใช้พยานหลักฐานต่าง ๆ มีการประกันตัว การไม่บังคับให้รับสารภาพ ไม่มีการทรมาน และมีการต่อสู้คดีอย่างเต็มที่						
8. ความเชื่อมั่น ศรัทธา ต่อการสืบสวนสอบสวนในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา						
กระบวนการสั่งฟ้องคดี (ที่มา WJP และ UN)						
9. การสั่งฟ้องคดีมีข้อมูลที่เพียงพอในการพิสูจน์และตรวจสอบผู้ต้องหา อย่างมีประสิทธิภาพ ชัดเจน รัดกุม						
10. การสั่งฟ้องคดีมีกระบวนการและขั้นตอนทางกฎหมายอย่างเคร่งครัด						
11. การสั่งฟ้องคดีสามารถดำเนินการได้ภายในเวลาที่กำหนด ไม่ล่าช้า						
12. การสั่งฟ้องคดีดำเนินคดีอย่างเป็นธรรม ปราศจากการเลือกปฏิบัติ (ในเรื่องสถานะทางเศรษฐกิจ สังคม เพศ ความเชื่อ ศาสนา เชื้อชาติ ฯ)						
13. การดำเนินคดีในชั้นการสั่งฟ้องคดีในกระบวนการยุติธรรม ดำเนินการโดยปราศจากการคอร์รัปชัน การรับสินบน และไม่อยู่ภายใต้อิทธิพลที่มีขอบขององค์กรอาชญากรรมใด ๆ						
14. การสั่งฟ้องคดีเป็นไปตามสิทธิขั้นพื้นฐาน ปลอดจากการปฏิบัติที่ไม่เหมาะสม เปิดโอกาสให้ผู้ต้องหาในคดีอาญามีสิทธิเข้าถึงและใช้พยานหลักฐานต่าง ๆ และมีการต่อสู้คดีอย่างเต็มที่						
15. ความเชื่อมั่น ศรัทธา ต่อการสั่งฟ้องคดีในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา						
กระบวนการพิจารณาคดี (ที่มา WJP และ UN)						
16. การพิจารณาและไต่สวนคดี มีความเคารพในสิทธิของจำเลยโดยได้รับการสันนิษฐานว่าเป็นผู้บริสุทธิ์ และการปกป้องคุ้มครองสิทธิผู้เสียหาย						
17. การพิจารณาและไต่สวนคดี ดำเนินการอย่างเป็นธรรม เท่าเทียม ปราศจากการเลือกปฏิบัติ (ในเรื่องสถานะทางเศรษฐกิจ สังคม เพศ ความเชื่อ ศาสนา เชื้อชาติ ฯ)						
18. จำเลย และเหยื่อ/ผู้เสียหาย ได้รับความคุ้มครองอย่างเพียงพอในระหว่างกระบวนการพิจารณาคดี						
19. กระบวนการพิจารณาคดีสามารถดำเนินการได้ภายในเวลาที่กำหนด ไม่ล่าช้า						
20. กระบวนการพิจารณาคดี ดำเนินการโดยปราศจากการคอร์รัปชัน การรับสินบน และไม่อยู่ภายใต้อิทธิพลที่มีขอบขององค์กรอาชญากรรมใด ๆ						
21. จำเลยและเหยื่อ/ผู้เสียหาย มีโอกาสในการต่อสู้คดีอย่างเป็นธรรม ไม่ถูกบังคับขู่เข็ญในการปกป้องปรักปรำตนเอง มีโอกาสต่อสู้คดีในกระบวนการพิจารณาคดีในชั้นที่สูงกว่า						
22. ความเชื่อมั่น ศรัทธา ต่อการพิจารณาคดีในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา						
กระบวนการบังคับโทษ (ที่มา WJP และ UN)						
23. ผู้ต้องขังได้รับการปฏิบัติอย่างเหมาะสมสอดคล้องกับศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ไม่มีการละเมิดสิทธิผู้ต้องขัง กล่าวคือ ไม่มีการฆาตกรรม ไม่มีการทรมาน ไม่มีการบังคับบุคคลให้สูญหายโดยเจ้าหน้าที่รัฐ						
24. กระบวนการบังคับโทษมีการดำเนินการที่สอดคล้องกับหลักสากล มีมาตรฐาน เช่น การตีตรา การใส่เครื่องพันธนาการ						
25. เจ้าหน้าที่ไม่ถูกแทรกแซง จากการทุจริตหรืออำนาจที่มีขอบด้วยกฎหมาย หรืออยู่ภายใต้กลุ่มอิทธิพล ผู้แสวงหาผลประโยชน์ใด ๆ						

แบบสอบถามโครงการวิจัยการจ้างเหมาบริการวิเคราะห์ข้อมูลตัวชี้วัด วิธีการจัดเก็บข้อมูล และกิจกรรมการใช้ประโยชน์จากตัวชี้วัด						
ข้อความ	ความเห็น		ระดับความ เชื่อมั่น 1-5	ไม่ทราบ	ไม่แน่ใจ	ไม่ตอบ
	เชื่อมั่น	ไม่เชื่อมั่น				
26. ผู้ต้องขังได้รับการฟื้นฟูแก้ไขและกลับสู่สังคมโดยไม่ทำผิดอีก เช่น ได้รับการพัฒนา ด้านการศึกษา การฝึกอาชีพ การฝึกทักษะและการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความต้องการ						
27. อาหาร ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม ของผู้ต้องขังเพียงพอ เหมาะสม และเป็นไปตามหลักโภชนาการ						
28. สถานที่ควบคุมผู้ต้องขัง มีความมั่นคง ปลอดภัย						
29. ความเชื่อมั่น ศรัทธา ต่อการพิจารณาคดีในกระบวนการบังคับโทษ						
กระบวนการคุ้มครองสิทธิ และการอำนวยความสะดวกทางอาญา (ที่มา WJP และ UN)						
30. มีการคุ้มครองผู้ที่ถูกละเมิด และมีการชดเชยค่าเสียหายแก่เหยื่อและผู้เสียหายในคดีอาญาที่เหมาะสม เป็นธรรม						
31. จำเลยที่ไม่ได้กระทำความผิดถูกจับกุมและเมื่อได้รับการพิสูจน์แล้วว่าเป็นผู้บริสุทธิ์ ได้รับการชดเชยเยียวยาจากรัฐอย่างเหมาะสม						
32. ผู้ถูกละเมิดสิทธิมีช่องทางในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมทางอาญาและได้รับการช่วยเหลืออย่างเหมาะสม เข้าถึงได้ง่าย						
33. มีช่องทางหรือการช่วยเหลือแก่ผู้จำเลย ผู้เสียหาย เหยื่อ ผู้มีส่วนได้เสียในกระบวนการยุติธรรม ได้รับการต่อสู้และดำเนินคดีตามกระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่เหมาะสม เป็นธรรม เท่าเทียม						
34. การดูแลให้ความช่วยเหลืออย่างเป็นธรรม ปราศจากการเลือกปฏิบัติ (ในเรื่องสถานะ ทางเศรษฐกิจ สังคม เพศ ความเชื่อ ศาสนา เชื้อชาติ ฯ)						
35. ปราศจากการคอร์รัปชัน การรับสินบน และไม่อยู่ภายใต้อิทธิพลที่มีขอบ						
36. การดำเนินการคุ้มครองสิทธิ และการอำนวยความสะดวกทางอาญา ดำเนินการได้ภายในเวลาที่กำหนด ไม่ล่าช้า ทันต่อสถานการณ์						
37. ความเชื่อมั่น ศรัทธา ต่อกระบวนการคุ้มครองสิทธิ และการอำนวยความสะดวกทางอาญา						
ประชาชนที่มีความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรมในภาพรวม (ที่มา WJP)						
38. เมื่อกระบวนการยุติธรรมได้ทำหน้าที่อย่างเต็มที่แล้ว ประชาชนมีความเชื่อมั่นและไว้วางใจต่อกระบวนการยุติธรรม						

ภาคผนวก ก การรับฟังความเห็นหน่วยงาน และการทดลองจัดเก็บข้อมูลตามตัวชี้วัดจากหน่วยงาน ด้วย
วิธีการจัดเก็บข้อมูลโดยใช้สถิติทางการ (Administrative Data)

รายงานฉบับสมบูรณ์

เสนอ สำนักงานกิจการยุติธรรม

โดย สำนักงานศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ภาคผนวก ร การรับฟังความเห็นและการทดลองจัดเก็บตัวชี้วัดด้วยวิธีการสำรวจสาธารณะ (Public Survey)

จากประชาชน ๕ ภูมิภาค ๑๐ จังหวัด

ภาคผนวก ๗ การรับฟังความเห็นและการทดลองจัดเก็บตัวชี้วัดจากผู้มีส่วนได้เสีย (User Survey) ใน
กระบวนการยุติธรรมทางอาญา

ภาคผนวก ๗ รายละเอียดการสัมภาษณ์แต่ละหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามตัวชี้วัด

หน่วยงาน	ตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้อง	มี/ไม่มี	รายละเอียด
สำนักงานตำรวจแห่งชาติ	E๑	มี	อัตราอาชญากรรม ทางหน่วยงานมีการจัดเก็บข้อมูลอยู่แล้ว ซึ่งก็มีข้อมูลเฉพาะกลุ่มที่น่าสนใจที่เกี่ยวข้องกับประชาชนโดยตรง หรือมีการจัดเก็บข้อมูลเพื่อที่รายงาน UN และ NGO ด้วย แต่ข้อมูลคดี เป็นข้อมูลส่วนบุคคล เพราะฉะนั้นคนที่จะนำไปใช้ได้ จะต้องเป็นคนที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมหรือเป็นหน่วยงานที่ค่อนข้างเป็นระบบปิด
	E๒	มี	ความหวาดกลัวภัยอาชญากรรมของประชาชน มีการสำรวจอยู่แล้ว ซึ่งตำรวจมีหน้าที่หลักในเรื่องของการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม ก็อาจจะไม่ได้รับการยอมรับ ควรเป็นตัวชี้วัดที่ทาง สกธ. ควรเป็นฝ่ายจัดเก็บตามที่ตกลงกัน เนื่องจาก ถ้าตำรวจเป็นฝ่ายที่จัดเก็บเองการสำรวจก็จะได้คนที่เข้ารับบริการที่มีเรื่องเหตุอยู่แล้ว ทำให้ค่าเป้าหมายไม่ได้เป็นไปตามที่กำหนดมีข้อมูล แต่สถิติคดีอาญาที่ตำรวจใช้คุม ออกเป็น ๔ กลุ่ม ก็คือ ชีวิตร่างกาย เพศ ทรัพย์สิน และอาชญากรรมที่น่าสนใจ อย่างเช่นพวกค้ายาเสพติด พุดง่าย ๆ คือเป็นนโยบายที่ต่างชาติจับตามอง หรือว่าการคุ้มครองเด็ก เป็นต้น จะแบ่งเป็นกลุ่ม ๆ หมายถึงว่าไม่ได้เอาคดีอาญาทั้งหมด ซึ่งไม่รู้ว่ามีกี่มาตรา เพราะฉะนั้นบางที บางอันก็อาจจะไม่มาอยู่ในสถิติตัวนี้
	G๒	มี	มีมาตรการการตรวจสอบกับหัวหน้าสถานีก็ต้องทำความเข้าใจ คือ ก่อนส่งย้ายการ การที่ทำความเข้าใจคือแปลว่าตรวจแล้วเห็นว่าเพียงพอแล้ว อันนี้คือการควบคุมภายใน หรือ Self-Assessment ในเรื่องของการสอบสวน แต่ขาดความเป็นอิสระ
	G๔	มี	เรามีเรื่องของระยะเวลาว่า การแจ้งความคืบหน้าการสอบสวน ถึงเวลาแจ้งความแล้ว พนักงานสอบสวนออกไปรับแจ้งความ ให้ผู้ที่มาแจ้งความ และต้องแจ้งผลการคืบหน้า ในการสอบสวน ข้อนี้อยู่ในคำสั่งของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ข้อที่ ๔๑๙/๒๕๕๖ ครั้งแรกเมื่อ ๓๐ วันนับตั้งแต่วันร้องทุกข์ ครั้งที่ ๒ ๖๐ วัน นับตั้งแต่วันที่แจ้งครั้งแรก ครั้งที่ ๓ เมื่อส่งสำนวนสอบสวนให้กับพนักงานอัยการ
	G๕	มี	มีน้อย เพราะว่า ในขั้นสอบสวนการปฏิบัติงานในส่วนที่เกี่ยวข้องกับผู้ต้องหา เป็นเรื่องที่เปิดเผยไม่ได้ อย่างเช่นว่าบันทึกการชี้ตัวผู้ต้องหา ภาพถ่ายการชี้ตัวผู้ต้องหา บันทึกการจับกุม หมายถึง ภาพถ่ายผู้ต้องหา หมายถึงเรียกผู้ต้องหา เป็นต้น

รายงานฉบับสมบูรณ์

เสนอ สำนักงานกิจการยุติธรรม

โดย สำนักงานศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

หน่วยงาน	ตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้อง	มี/ไม่มี	รายละเอียด
	G๖	ไม่มี	ปกติคือหัวหน้างานสอบสวนจะเป็นคนจ่ายคดี ก็จะพยายามจ่ายให้เท่าๆกัน แต่ว่าในส่วนของการตรวจสำนวนที่เกิดจะเกิดจากประชาชนที่มาแจ้งความ แต่ตำรวจใช้วิธีจัดเวร ถ้ามาแจ้งความในเวรของใคร คนนั้นก็เป็นคนรับผิดชอบ และถือว่าเป็นพนักงานสอบสวนเจ้าของสำนวน ยกเว้นว่าบางครั้ง เป็นคดีอุกฉกรรจ์ มีอัตราโทษร้ายแรง ก็จะมีการมอบให้พนักงานสอบสวนชั้นผู้ใหญ่กว่า
	G๘	มี	ปัญหาของระบบเป็นเรื่องของพนักงานสอบสวนขาดแคลน ที่นี้ทางสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ก็มีคำสั่งให้ทางผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดทุกจังหวัด ไปสำรวจว่า พนักงานสอบสวนที่อยู่ในแต่ละสถานีมีความเหมาะสมไหม แล้วให้อำนาจภายในจังหวัดในการสั่งเกลี้ย เพื่อให้เหมาะสมกับสถิติคดีที่เกิดขึ้นภายในจังหวัด
	G๙	มี	องค์กรบริหารงานบุคคล ก็คือ สำนักงานข้าราชการตำรวจ ในนั้นก็จะมี อนุพัฒนาทรัพยากรบุคคล เรื่องที่เกี่ยวข้องกับตัวบุคลากร หรือเรื่องของการปรับ โครงสร้างองค์กรก็จะอยู่ที่องค์กรนี้ เพื่อดูความเหมาะสม และปรับให้ทันกับความเป็นพลวัตร เพราะว่าบางครั้ง ในระบบเก่า พอลักษณะการทำงานเปลี่ยน กฎหมายเปลี่ยน ก็ทำงานแบบเดิมไม่ได้ เพราะฉะนั้นจะต้องมีองค์กรกลางมาทำหน้าที่ตรงนี้ แล้ว ก.พ.ร. หน้าที่กำหนดนโยบายทางด้านการบริหารงานบุคคล ให้สำนักงานตำรวจแห่งชาตินำมาปฏิบัติ และ ก.พ.ร. ก็จะเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ
	G๑๐	มี	ข้อมูลคดี ถือว่าเป็นข้อมูลส่วนบุคคล เพราะจะมีข้อมูล ชื่อ-สกุล ข้อมูลที่เป็นส่วนตัว เพราะฉะนั้นคนที่จะนำไปใช้ได้ จะต้องเป็นคนที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม และอยู่ในระหว่างการดำเนินการ คือ เรื่องพวกนี้ใน พ.ร.บ.ข้อมูลข่าวสารของทางราชการ จะมีข้อยกเว้นอยู่ข้อหนึ่งในเรื่องของการเปิดเผยข้อมูลว่า ยกเว้นการเปิดเผยข้อมูลได้ ถ้าการเปิดเผยนั้นทำให้การบังคับใช้กฎหมายเสื่อมประสิทธิภาพ เพราะฉะนั้น การที่อยู่ในระหว่างการดำเนินคดี ข้อมูลก็จะไม่ถูกเปิดเผย ดังนั้นหน่วยงานที่นำข้อมูลไป ต้องเป็นหน่วยงานที่ค่อนข้างเป็นระบบปิด เพราะฉะนั้น การเชื่อมโยงในชั้นตำรวจค่อนข้างจะพัฒนาช้า เพราะว่าเราออกแบบระบบไว้เป็นระบบปิด ปัจจุบันนี้ฐานข้อมูลอยู่ที่ตำรวจในระบบ Crimes เรามีช่องสำหรับข้อมูลพวกนี้ แต่ข้อมูลไม่มี เพราะว่าหน่วยงานอื่นไม่ได้แจ้งเรา หรือแจ้งมาแต่พนักงานสอบสวนไม่นำเข้าระบบ ทางแก้ไขก็คือใช้ Data Exchange

หน่วยงาน	ตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้อง	มี/ไม่มี	รายละเอียด
	G๑๑	ไม่มี	ตำรวจมันไม่ใช่เรื่องของต้นทุนกิจกรรมแล้ว การเข้าถึงความยุติธรรมของตำรวจคิดยาก เพราะไม่ได้รับเรื่องของคดีอย่างเดียว แต่มีเรื่องของการระงับเหตุด้วย เพราะฉะนั้นต้นทุนต่อหน่วยเราจะวัดจากไหน มันก็ยาก เพราะเราไม่มีฐานคือ มีงบประมาณเป็นตัวตั้ง แต่จะใช้อะไรเป็นตัวหาร มันก็เลยทำให้ข้อมูล ต้นทุนคดีต่อหน่วยสูง เพราะถ้าเอางบประมาณทั้งหมดเป็นตัวตั้งแล้วมาหารด้วยคดี กลายเป็นว่าต้นทุนเราสูงมาก ทั้งที่เราทำงานแต่เหมือนไม่มี Out put
	D๑	มี	มีการเก็บข้อมูล เพราะแต่ละขั้นตอนของการดำเนินคดีจะต้องถูกบันทึกเข้าระบบ Computer Crimes แต่ทั้งนี้การได้รับข้อมูลก็เกี่ยวเนื่องกับ อัยการและศาล ถ้ามีการส่งข้อมูลกลับมาก็จะสามารถเป็นข้อมูลสถิติได้ หรือส่งกลับมาแล้วพนักงานก็ต้องค่อยๆเข้าระบบ ซึ่งเป็นข้อมูลที่เชื่อมโยงกัน
	D๒	ไม่มี	D๒ จำนวนคดีที่ร้องฟ้องขึ้นมาเพราะว่าจับกุมผู้ต้องหาที่ไม่ได้กระทำความผิด พ.ร.บ. มาตรา ๖ บอกว่า การร้องฟ้องคดีขึ้นมาใหม่ บุคคลที่มีสิทธิยื่นคำร้อง ประกอบด้วยผู้ที่ต้องรับโทษทางอาญา ผู้แทนโดยชอบธรรม สุดท้ายคือ พนักงานอัยการ
DSI	D๑		D๑ นี่น่าจะเป็นเรื่องของกรอบตัวชี้วัดของกรอบที่ ๖ ไม่มีผู้ต้องหาในจำเลยที่ถูกจับกุมโดยไม่มีการกระทำความผิด ในส่วนของกรมสอบสวนคดีพิเศษ จะดูในส่วนของตัวชี้วัดที่จัดเก็บร้อยละของจำนวนผู้จับกุมในคดีพิเศษคงไม่ตรงกับตัวชี้วัดที่ทางอาจารย์ได้นำเสนอมานักแต่ในส่วนของ D๑ เน้นทางหน่วยงานมีมาตรการตรวจสอบการจับกุมผู้ต้องหาโดยไม่ได้กระทำความผิดคือในเรื่องมาตรการของกรมสอบสวนเราดำเนินการตามพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษเมื่อใดที่เป็นคดีพิเศษและมีพนักงานอัยการมาร่วมสอบสวนเมื่อไหร่ที่จะมีการดำเนินการเข้าตรวจค้นหรือจับกุมผู้ต้องหาต้องมีการประชุม แล้วจะต้องขอความเห็นชอบจากพนักงานอัยการก่อน ก็ถือเป็นมาตรการการตรวจสอบทางกฎหมายเพียงในรูปแบบการจัดเก็บนั้นในปัจจุบันยังไม่มีการจัดเก็บอย่างเป็นทางการ
	G๔	มี	เราก็มีระบบสามารถตรวจสอบได้แต่ว่าระยะเวลาในกระบวนการสืบสวนสอบสวน เนื่องจากว่าบริบทของความเป็นพิเศษของเรามันจะต่างกับของตำรวจ เนื่องจากมีกระบวนการยุ่งยากซับซ้อนเข้ามา ที่นี้ก็มีการจัดกลุ่มคดีมีบริบทที่น่าจะเสร็จภายใน ๑ ปี

รายงานฉบับสมบูรณ์

เสนอ สำนักงานกิจการยุติธรรม

โดย สำนักงานศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

หน่วยงาน	ตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้อง	มี/ไม่มี	รายละเอียด
	G๕	มี	มี Applicationให้ประชาชนใช้โดยใช้เลข ๑๓ หลักของประชาชนผู้ร้องเท่านั้น ที่นี้ในส่วนของการจัดการให้มีความโปร่งใสแล้วแจ้งให้ประชาชนทราบ เมื่อไหร่ก็ตามที่มีประชาชนร้องทุกเข้ามาเนี่ย ทางเราได้รับขึ้นต้นไว้ตามระเบียบการบริหารงานกรมคดีพิเศษกำหนดให้เลยนะคะว่าตัวผู้รับแจ้งจะต้องแจ้งให้ผู้ร้องทราบว่าได้รับเรื่องไว้แล้วแล้วภายหลังเรามีคำสั่งที่สิ้นสุดจากท่านอธิบดีแล้วว่าจะรับหรือไม่รับหรือจะส่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเราก็จะมีการแจ้งให้ประชาชนทราบอีกชั้นนึงภายหลังเราไปส่งที่กรองคดีที่รับผิดชอบไม่ว่าจะเป็นเรื่องตั้งตรวจสอบข้อเท็จจริงหรือสอบสวนเนี่ยเขาก็จะมี process แจ้งผู้ร้องเป็นระยะๆ อยู่แล้ว
	G๗	มี	กองบริหารพิเศษที่รับผิดชอบก็จะมีหน่วยงานคือการร้องทุกข์ของประชาชน การรับเรื่องร้องทุกข์ของประชาชนก็จะมีหลายช่องทางมีประมาณ ๗ ถึง ๘ ช่องทางทั้ง Facebook การส่งหนังสือเข้ามาหรือการ Walk in เข้ามาส่วนของการทำเรื่องเข้ามาก็จะมีหน่วยงานที่คอยกลั่นกรองเครื่องดังกล่าว ว่าเรื่องดังกล่าวมันเราอยู่ในอำนาจหน้าที่หรือเปล่าแต่ถ้าไม่ใช่เขาจะมีการแจ้งไปยังที่หน่วยงานที่มีหน้าที่โดยตรงอย่างเช่นตำรวจหรือหน่วยงานนั้นๆแล้วก็เสนอไปก่อนที่จะเสนอไปก็ต้องผ่านอธิบดีติดตามลำดับชั้น พิจารณาว่าสมควรว่าที่จะรับหรือไม่รับ มันจะมีการแจ้งให้ผู้ร้องว่าได้รับเรื่องของเขาไว้ ในสุดท้ายว่ามีความเห็นอย่างไร ที่จะแจ้งให้ผู้ร้องทราบว่าได้ส่งเรื่องเขาไปยังหน่วยงานใด ส่วนนี้ก็จะมีการเก็บข้อมูลไว้
	G๙	มี	มันมีจริยธรรม จรรยาบรรณของพนักงานสอบสวนคดีพิเศษอยู่ ซึ่งเราก็มีการอบรมของเจ้าหน้าที่คดีพิเศษ เจ้าหน้าที่คดีพิเศษคือ ผู้ช่วยของพนักงานคดีพิเศษตามพ.ร.บ. การที่จะเข้าสู่เจ้าหน้าที่คดีพิเศษเรามีหลักสูตรเจ้าหน้าที่คดีพิเศษและมีหลักสูตรพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ ซึ่งเราจะสอดแทรกเกี่ยวกับค่านิยมของกรมสอบสวนคดีพิเศษก็คือ เกียรติศักดิ์ เชี่ยวชาญ และซื่อสัตย์ เราก็จะมีการอบรมและจะมีคู่มือของพนักงานและเจ้าหน้าที่คดีพิเศษซึ่งท่านอธิบดีเองก็จะเน้นย้ำกับเรื่องนี้ตลอดในการประชุมผู้บริหารทุกครั้ง แล้วให้หัวในหน่วยงานไปถ่ายทอดให้ลูกน้องฟังทุกเดือนเพื่อเป็นตัวชี้วัดเหมือนกัน

หน่วยงาน	ตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้อง	มี/ไม่มี	รายละเอียด
	G๑๐	มี	อย่างเช่นกรมราชทัณฑ์จะดูว่ามีผู้ต้องขังมีคดีของเราไหม อีกอันก็คือ DXC เรื่องของหมายจับตำรวจ, กรมธุรกิจการค้า ในปัจจุบันก็จะมี ป.ป.ช.
สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดแห่งชาติ	G๒	ไม่มี	เรื่องตรวจสอบทรัพย์สินต้องเป็นส่วนร้อยละร้อยของขั้นอัยการสั่งฟ้อง ต้องผ่านการคัดกรองจากอัยการก่อน ตัวนี้จะวัดกันตลอด ก็เหมือนกับการตรวจสอบยึดทรัพย์สินจะต้องเข้าหลักเกณฑ์ก่อนเราถึงจะเราจะเอาทรัพย์สิน เขามายึดอายัด มีอยู่ปีหนึ่งเราไปถึงการวัดที่อัยการ มีคำสั่งจากอัยการ ต้องร้อยละร้อยเท่านั้นถึงจะว่าเป็นตัวชี้วัด
	G๕	มี	ปกติการรายงานมีเว็บไซต์ขึ้นหน้าเว็บ ปีละครั้งเรื่องโปรงใส ไอทีเอ เป็นตัวชี้วัดที่ทำต่อเนื่องมาหลายปีละ จะทำทั้งประเทศ แล้วให้คะแนนไอทีเอ เราก็มียคะแนนค่อนข้างสูง
	G๖	ไม่	เราจะมีจรรยาบรรณข้าราชการของ ป.ป.ส. ของเราอาจจะไม่เกี่ยวกับเราตรง ๆ
	G๘	มี	จีแปด คิดว่าเหมาะสม อย่างส่วนราชการอื่น งบประมาณด้านยาเสพติดทั้งหมดจะเป็นบูรณาการทางหน่วยงาน ปปส เหมือนเป็นหน่วยบูรณาการ จะช่วยจัดสรรงบประมาณให้หน่วยงานอื่นๆซึ่งรัฐบาลให้ความสำคัญ มีตัวเลขการวิเคราะห์ความคุ้มค่า
	G๙	มี	ทรัพยากรมนุษย์ มีการอบรม ข้าราชการที่จะเข้ามาทำงานในหน่วยงานนี้จะต้องมีการอบรมก่อน เราจะมีหลักสูตรเจ้าหน้าที่ป้องกันการและปราบปรามยาเสพติดจะไปรับรู้เรื่องกฎหมาย ละก็จะสอนพวกจริยธรรม ส่วนเจ้าหน้าที่ออกหมายจับ ก็มีการอบรม โดยมียโยบายอบรมอย่างต่อเนื่อง ถ้าเราไม่ออกปฏิบัติก็อาจจะไม่มีผลงานเพื่อไปต่อบัตรทำให้อัตราบัตรไม่ได้ โดยจะออกให้หน่วยงานอื่นด้วย
	G๑๐	มี	มีข้อมูลค่อนข้างสมบูรณ์โดยจะมีศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นหน่วยที่เก็บข้อมูลต่าง ๆ หรือลิงค์ข้อมูลต่าง ๆ เข้ามาทั้งเรื่องป้องกันปราบปรามและกักบำบัด ถ้าบำบัดเราก็จะลิงค์มาจากโพลิชหรือระบบกรมของตำรวจ ระบบป้องกันปราบปรามจะมาจากระบบหนึ่งที่ชื่อว่า นิตปา ก็จะเป็นเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดทั้งจังหวัดโดยจะมีหมู่บ้าน ชุมชน เรื่องบำบัดก็จะเป็น บสต ซึ่งจะเป็นระบบที่ให้ข้อมูลเป็นผังเกี่ยวกับคนเข้ารับการบำบัด

หน่วยงาน	ตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้อง	มี/ไม่มี	รายละเอียด
สำนักงานป้องกันและ ปราบปรามการฟอกเงิน	G๘	มี	บุคลากรไม่เพียงพอในแต่ละปีเราก็มีการสำรวจภาระงานของเราว่ามีมากน้อยเพียงไหนว่างานแบบนี้ต้องใช้คนเท่าไร เช่น การทำสำนวนคดีหนึ่งคนต้องทำกี่เรื่อง นับว่าไม่เพียงพอเพราะเราต้องคุมคดีของประเทศ ข้อมูลของเราจะแบ่งออกเป็น ๒ หน่วยก็คือหน่วยบุคคลเขาก็มีการประเมินตนเองในเรื่องต่าง ๆ เช่น ต้องการคนเพิ่มไหมหรือภาระงาน อาจารย์สามารถดูรายละเอียดในเอกสารได้เลย การปรับปรุงโครงสร้างของเรามีอยู่ทุกปีว่าในแต่ละปี เราจะมีการปรับปรุงโครงสร้างแต่ถ้ามีก็จะมีการวิเคราะห์กำลังของคนเรามีเพียงพอไหมกับงานที่มีอยู่เพราะฉะนั้นในเรื่องของงาน เราก็สามารถดูได้ว่าเราต้องการคนเพิ่มไหมขอโครงสร้างคนเพิ่มหรือเปล่า สรุปแล้วเราก็มีการประเมินในทุก ๆ ปี
	G๑๐		ปัญหาของเราที่ไม่ต่างจากหน่วยงานอื่น ๆ เวลาเราอยากได้ข้อมูลต่าง ๆ เราก็ไม่สามารถเข้าไปได้โดยตรงหรือขอข้อมูลได้เลยเช่น ขอข้อมูลที่กรมที่ดิน หรือบางคดีก็เป็นคดีลับเราไม่สามารถดึงข้อมูลมาได้เลย จึงต้องใช้เป็นหมาย แต่ถ้าเป็นหน่วยงานกันเองก็ไม่สามารถเชื่อมกันได้ต้องทำเรื่องขอ จึงต้องรอและใช้เวลา เราไม่ได้เฉพาะเจาะจงว่าอยากจะเชื่อมกับหน่วยงานใด เพราะว่ามันจะต้องเป็นไปแต่ละคดีก็ไม่เหมือนกันที่ว่าเราจะต้องขอข้อมูลไปที่หน่วยงานใด แต่เราก็มีหน่วยงานที่จะใช้สำหรับการเชื่อมกับหน่วยงานต่าง ๆ ในการหาข้อมูลโดยตรง เราก็ยังมีปัญหาในการจัดตั้งฐานข้อมูลในหน่วยงานของเราเอง เพราะว่ามันมีความหลากหลายในรูปแบบของคดี จึงทำให้แต่ละหน่วยมีการร้องขอคดีซึ่งกันและกันเป็นแต่ละคดีไป จะมีการสื่อสารกัน รายงานปบง. ก็มีการจัดตั้งระบบมาหลายระบบแต่ก็ไม่ได้ใช้ แต่เราก็มีการทำ MOU ในบางหน่วยงานเช่นกรมที่ดินทำให้ประสานงานได้ง่ายขึ้น
สำนักงานคณะกรรมการ ป้องกันและปราบปรามการ ทุจริตในภาครัฐ	G๑	มี	เป็นในการทุจริตทางภาครัฐจะมีสองส่วน จะมีอาญา และทางวินัย เราก็มีหน้าที่แคร์รับเรื่องจาก ป.ป.ช. และดำเนินการตามระเบียบวิธีของเรา ที่นี้ถ้าเป็นก่อน ๒๒ กรกฎาคม เรารับมาก็จะเป็นอำนาจของเราปกติ อยู่ในระดับถ้าต่ำกว่าผู้ดำเนินการกองลงมาเราก็สามารถดำเนินการได้ตามอำนาจของเรา ถ้าเป็นเรื่องคดีอาญาในส่วนของที่ ป.ป.ท. รับผิดชอบเราก็สามารถให้ข้อมูลได้รวมถึงการดำเนินการทางวินัยของกระทรวงต่างนี้น่าจะมีข้อมูล ตัวเลขหรือจำนวน มีการเก็บเป็นสถิติ excel แต่ไม่สามารถทำเกี่ยวกับคดีย้อนหลังได้ แต่ก็ยังมีเก็บ เก็บเอ็กเซลอยู่ ในคดีอาญาที่เรารับผิดชอบอยู่ในหมวดความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่กับความผิดในกระบวนการยุติธรรม

รายงานฉบับสมบูรณ์

เสนอ สำนักงานกิจการยุติธรรม

โดย สำนักงานศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

หน่วยงาน	ตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้อง	มี/ไม่มี	รายละเอียด
	G๒	ไม่มี	เรายังไม่ได้ตั้ง เพราะอย่างกระทรวงยุติธรรม การใช้ดุลพินิจ การที่อัยการไม่ได้เห็นชอบตามเรา สังศาลไม่ลงโทษ มันก็ไม่ได้แปลว่าเราทำหน้าที่บกพร่องมันอาจจะไม่สะท้อนเท่าไร แต่ว่าปกติจะมี posent check imbalance สมมุติว่าเราส่งฟ้องไปชี้มูลไป ส่งพนักงานอัยการ ถ้าพนักงานอัยการสั่งไม่ฟ้อง เขาก็ตีเรื่องกลับมาเราก็ต้องมีความเห็นแย้งกับทางอัยการ เสร็จแล้วก็จะเข้ากระบวนการพิจารณาของบอร์ด ถ้าพิจารณาแล้วสั่งฟ้อง ศาลชั้นแรกอาจจะยก เราก็จะมีกระบวนการให้อัยการอุทธรณ์ แต่เราก็จะมีกระบวนการที่จะทำเรื่องย้อนกลับไปว่าเราทำคิดว่าเราทำเหมาะสมแล้ว แล้วทำไมให้เราพิจารณาอีกทีหนึ่งใหม่ สุดท้ายท่านจะไม่ฟ้องจริง ๆ ก็เป็นอำนาจของท่าน เพราะฉะนั้นจะไม่มีการทำงานคนเดียวแบบพนักงานสอบสวน มันจะลดดุลพินิจไปในตัวจะทำให้ช่วยในเรื่องความโปร่งใส
	G๓	มี	คือถ้ามีการเลือกปฏิบัติมันจะเป็นร้องเรียนเขาจะสะดวกหรือป่าว ถ้าบกพร่องจะเป็นวินัย วินัยธรรมดาจะมีละเลย แต่ถ้าทุจริต ละเว้น มันจะเข้าอาญาละ ต้องเก็บจากหน่วยงานต่าง ๆ ว่าเขามีการเก็บไหม
สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ	G๑	ไม่มี	มีครับ เรามีเก็บหมดในระบบของเรา เราเก็บตั้งแต่เรื่องเข้าสำนักงานจนถึงเรื่องการชี้มูลเราเก็บทั้งกำหนดการ ซึ่งข้อมูลต่าง ๆ เราก้ขึ้นทาง Website ข้อหลังที่เขียนว่าเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติที่ขัดกับศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ตรงนี้เราไม่ได้เก็บ เพราะ เราไม่ได้แยกเป็นคดี แต่แยกเป็นมาตราในการแบ่ง เรามีการแบ่งหลายประเภทมาก เพียงแต่ว่าขอขยายที่เราทำนั้นเกี่ยวกับการทุจริตต่อหน้าที่
	G๓	มี	เรามองคดีที่แล้วเสร็จแต่ละคดีมาเทียบกัน เช่น เข้ามา ๑๐๐ เรื่อง เสร็จไปเท่าไร เป็นคดีไซส์ไหน หน่วยประเมินเขาจะทำแบบนี้ แล้วอย่างคดีทั้งหมด ๑๐๐ เรื่อง ชี้มูลไป ๑ แล้วที่เหลือไปไหน ตก ไม่รับ เราก้จะมีข้อมูลสถิติที่รวมเข้าไปแล้วก็จะได้เท่ากับจำนวนคดีทั้งหมด ถ้าถามเรา เราคิดว่าตัวชี้วัดตัวนี้ไม่สื่อ และตอบไม่ได้ว่าถ้าลดลง จะดีขึ้นจริงไหม และตัวชี้วัดไม่ชัด คือ อ่านแล้วตีความได้หลายอย่าง ตีความในด้านประสิทธิภาพก็ได้ ในแง่ความยุติธรรมก็ได้ การที่ชี้มูลลดลงปีละ ๑๐% มันมองได้ว่าประสิทธิภาพองค์กรลดลง หรือ คดีข้างนอกลดลง มันกำกวม คือ พอไปวัดจริงแล้วจะใช้อะไรเป็นเกณฑ์ มันจะตีกันระหว่างหน่วยที่ถูกวัด
	G๒	มี	ตัวชี้วัดองค์กรแต่ละปีตั้งเป้าไม่เหมือนกัน มีสำนักศูนย์วิจัยดูการวัดความเห็นของประชาชน

รายงานฉบับสมบูรณ์

เสนอ สำนักงานกิจการยุติธรรม

โดย สำนักงานศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

หน่วยงาน	ตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้อง	มี/ไม่มี	รายละเอียด
	G๕	-	ข้อมูลทั้งหมดในสำนักงานปช. อย่างศูนย์เทคโนโลยีฯ ก็จะเก็บจำนวนคดี แต่ถ้าเป็นเรื่องของความโปร่งใส จะเป็นของอีกหน่วยงานหนึ่ง หรือถ้าเป็นรายงานแบบนี้ก็จะเป็นอีก ๒ หน่วยงาน ทุกหน่วยต้องตอบแบบสอบถาม ITA ตอนนี้สำนักงานปช.มีแบบสอบถาม แบบประเมิน ดูทั้งภายใน และภายนอก คือ ทั้งตอบมาในระบบ มีหลายแบบสอบถาม และยังมีให้สำหรับประชาชนที่เข้ามาติดต่อที่หน่วยงานนั้น ๆ อันนี้ ปช.เป็นคนทำ วัดที่ตัว Stakeholder มาตรการเชิงรุกไหม ก็ต้องบอกว่ามี แต่ก็ไม่ได้ระบุว่าแต่ละปีเท่าไร ขยายไปหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
	G๖	มี	เขาจะมีการบริหารจัดการว่า เจ้าหน้าที่รายนี้รับผิดชอบแล้ว ก็พิจารณาว่าต้องจ่ายให้พนักงานใต้สวนคนไหนมากกว่าจะไปดูเรื่องผลประโยชน์เพราะไม่มีใครรู้ และนอกจากตัวแรกที่ถามว่าผลประโยชน์ทับซ้อน คือ จะมีการตั้งคำสั่ง เราจะส่งไปที่ผู้เกี่ยวข้อง มีทั้งวินัย กับ อาญา และไม่สามารถกำหนดสัดส่วนได้ว่าเป็นอย่างละเท่าไร เพราะบางที่เรื่องเดียวก็มีทั้ง ๒ อย่าง แต่ส่วนใหญ่ผิดอาญา ก็ต้องผิดวินัยด้วย เป็นปกติ แต่ถ้าผิดวินัย อาจจะไม่ผิดอาญาก็ได้ ซึ่งเราไม่ได้ลงลึกขนาดนั้น
	G๙	มี	เราวิเคราะห์ไปทางระบบพัฒนาศักยภาพกรมนุสย์และการบริหารจัดการ สถาบันป้องกันและปราบปรามการทุจริต ชื่อ สัญญาธรรมศักดิ์ ซึ่งเป็นสถาบันฝึกอบรมของ ปช.

หน่วยงาน	ตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้อง	มี/ไม่มี	รายละเอียด
	G๑๐	มี	จริงๆเราทำมานานแล้วนะครับ ตั้งแต่ปี ๖๐ เรามีกี่เชื่อมกับหลายๆที่ แต่ว่าเวลาเราคุยเชื่อมในปัจจุบัน เราเชื่อมกันในมุมของกระบวนการคดีทุจริต ลักษณะการเชื่อมโยงเป็นแบบพึ่งพากัน เราส่ง Data อย่างเช่น ถ้าราชทัณฑ์ เราจะส่งเป็นเลขบัตรประชาชน เขาก็จะค้นหาออกมา อย่างประวัติคนนี้ติดคุกที่นี่ ออกรึยัง ยังอยู่ไหม แล้วส่งมาให้เรา แต่เราไม่ได้เก็บข้อมูลนั้นๆ เรา print ออกมาใช้เลย ก็จะมีลายน้ำบอกว่าเรา print เจ้าหน้าที่คนไหนเป็นคน print เวลาเท่าไร มีการเก็บไว้ แล้วก็นำไปใช้ประกอบคดี เป็นต้น
	G๔	มี	ในกฎหมายมี ในรัฐธรรมนูญฉบับใหม่จะมีว่า ใต้วง ใช้เวลาเท่าไร ขอยายได้เท่าไร มันจะมีเป็นขั้นตอน อัยการศาล ก็มีเหมือนกันหมด มีระยะเวลาย่อยลงนะ แต่เป็นภายใน ใช้กรอบกฎหมายเป็นขั้นตอน แล้วก็ย่อยเข้าไป
	G๗	มี	ช่องทางให้ร้องเรียน แล้วก็จะมีคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องประชุม พิจารณา ส่วนใหญ่จะร้องเรียนส่งมาทาง Website กับเป็นหนังสือยื่นด้วยตนเอง จากหน่วยราชการส่งมาก็มี บัตรสนเทห์ก็ได้เป็นนโยบายของคณะกรรมการจะหยิบเรื่องไหนขึ้นมา ที่เป็นที่น่าสนใจของสาธารณชน หมายถึง คณะกรรมการชุดใหญ่จะ จะมีอำนาจ และมีเหตุอันควรสงสัย ก็ตั้งเรื่องขึ้นมาได้เลย ไม่ต้องมีผู้ร้อง ตรง G๗ ที่ว่าเรื่องมีการทบทวนใหม่ มีนะ เรามีการประชุมเป็นระยะว่าต้องมีการปรับปรุงในส่วนนี้

หน่วยงาน	ตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้อง	มี/ไม่มี	รายละเอียด
สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ	G๑	มี	มันจะมีอยู่ ๒ ตัวเลขคือเรื่องที่เรามาและส่วนที่เราดำเนินการ เวลาเราทำเสร็จแล้วเราจะออกเป็นรายงาน มันจะมีตัวเลขอยู่ ๒ ชุดก็คือเลขคำร้องและดำเนินการเวลาเสร็จ เหมือนศาลที่มีเลขดำเลขแดง เวลาจะวัดว่าเครื่องร้องเรียนที่ถึงที่สุดดำเนินการแล้วเสร็จมันก็จะเลขของรายงาน แต่เลขรายงานมันใช้รวมมันไม่ได้แบ่งยุติธรรมของกสม.รวม ถ้าจะเอาก็ต้องไปนับนับปีนี้มีกี่เรื่องแต่ก็จะมีเจ้าหน้าที่นับอยู่แต่ไม่ได้เอาไว้แสดงเอาไว้ใช้บริหารกันเองก็มีการเก็บเป็นฐานข้อมูลของการปฏิบัติไม่ได้เป็นข้อมูลเผยแพร่ แต่ก็มีข้อมูลที่อยู่ในเว็บไซต์แต่ในเรื่องละเอียดยิบไม่ได้ทำไม่ได้ลงเนื้อหา ที่นี้พอลงเนื้อหา เจ้าตัวก็ต้องทำด้วยตัวเองเพราะฐานข้อมูลเป็นฐานปฏิบัติการของตัวเอง แต่ถ้านับจะมีตัวเลขเข้ากับตัวเลขเสร็จ
	G๒	มี	แต่เป็นการชี้วัดในเชิงประสิทธิภาพว่า เรารับเรื่องมาแล้วก็เรื่องดำเนินการเสร็จแล้วก็เรื่อง อันนี้เป็นเชิงประสิทธิภาพในการทำงานเข้าดำเนินการเป็นตัวชี้วัดของสำนักงานรับรองไว้ รู้ว่าปีนี้เราจะกำหนดว่า ซึ่งเราก็ไม่เห็นด้วยกำหนดว่าเวลาทำเรื่องเสร็จ ข้อเสนอแนะมีการไปดำเนินการใหม่และผลลัพธ์ที่เราได้รายงานออกมันมีข้อมาตรการให้เห็นอย่างไร แต่ถ้าเราจะปฏิบัติการเพื่อให้เห็นผล รู้สึกว่าปัจจุบันนี้ตัวผลลัพธ์ถูกดึงออกมาเป็นตัววัดแต่มันเป็นภาพรวมของสำนักงานมันไม่ได้ย่อยเฉพาะยุติธรรม มีการวัดในชุดผลลัพธ์ซึ่งเราบอกว่าไม่เห็นด้วยเพราะว่าทำหรือไม่ทำแล้วเรามาบอกว่าทำมันก็ไม่ตรงกัน ทำให้มีปัญหาและในการมีข้อเสนอแนะผลลัพธ์เขาทำไม่ทำมันก็จะไปเป็นผลกระทบต่อไป แต่ถ้าอาจารย์บอกว่าน่าจะมีตัวชี้วัดสะท้อนก็อาจจะนำสู่ยอมรับเอาผลลัพธ์มาวัดได้

รายงานฉบับสมบูรณ์

เสนอ สำนักงานกิจการยุติธรรม

โดย สำนักงานศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

หน่วยงาน	ตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้อง	มี/ไม่มี	รายละเอียด
	G๔	มี	คือกระบวนการยุติธรรมมีกระบวนการดำเนินงานตั้งแต่ทำงานจนถึงเสนอรายงานให้แก่กรรมการสิทธิ ส่วนกรรมการสิทธิเขาจะดำเนินงานอะไรต่อนั้นก็เป็นเรื่องของเขา อันนี้เมื่อก่อนเราสามารถทำเรื่อย ๆ เรียงเรียงได้ แต่ในปัจจุบันรัฐธรรมนูญกับพระราชบัญญัติประกอบตรวจสอบอย่างถูกต้องโดยไม่ล่าช้า เราก็ใช้มาตรฐาน ๙๐ วัน ถ้าอยู่ ๙๐ วันก็เข้าเกณฑ์ แต่ก็สามารถไปขอขยายเวลาได้ แต่พอถ้าขยายเสร็จแล้วตรวจสอบเสร็จแล้วมันก็จะเป็นเรื่องของกรรมการสิทธิ ระยะเวลาที่ประชาชนสามารถตรวจสอบได้ เราใช้ระบบสำนวนมันก็จะเห็นว่าวันที่ เรื่องของเอกสารว่าดำเนินการไปถึงตรงไหนแล้ว แต่ไม่เผยแพร่ เพราะกฎหมายของเราห้ามเผยแพร่ แต่เจ้าของสำนวนสามารถขอได้ ถ้าบุคคลภายนอกมาขอเราก็จะปฏิเสธ

หน่วยงาน	ตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้อง	มี/ไม่มี	รายละเอียด
	G๕	มี	การควบคุมในมุมมองยุติธรรม ไม่แน่ใจ ก็คือเราจะไปกล่าวหาใครหรือทำอะไร เราต้องเปิดโอกาสให้ผู้ถูกร้องแสดง ข้อมูลเท็จจริงเกี่ยวกับเรื่องนี้ ผู้ร้องก็เหมือนกัน มันแปลกนะที่ผู้ร้องเป็นใครก็ได้ บางคนก็เข้าไปเห็นเหตุการณ์หรือเป็น ญาติร้อง เวลาเราไปตัดสินตามที่คนมาร้องไม่ได้ เราต้องให้คนที่เสียหายเป็นผู้ให้ข้อมูลเราต้องไปฟังเขาก่อน ถึงจะเป็น กระบวนการโปร่งใส มีการวัดตัวเองว่ามีความโปร่งใส ปปช. เขามีตัววัดอะไรสักอย่างที่ส่งเข้าระบบแล้วเราก็ได้คะแนน มา ๘๐ กว่าคะแนน เพราะว่าเราใช้ตัวดัชนีของปปช.เพราะเรารายงานตัว ITA ใช้ตัวนี้แล้วเขาบอกว่าเรามีความโปร่งใส เรารับเรื่องร้องเรียนด้วย ถ้าเขาร้องเรียนเรา เรามีระบบจริยธรรม เขาร้องเรียนที่เราเองก็มี ร้องว่าเจ้าหน้าที่เราก็มี ก็ยังมีว่าเอามา ๒ ปีแล้ว ถ้ามีเหตุผลว่า ๒ ปีมันช้าไปก็จบ แต่ถ้าไม่มีเหตุผลว่า ๒ ปีมันช้าไป ก็จะมีปัญหาละข้อเท็จจริง นำไปสู่ข้อวินัยใครผิดกฎหมายก็ว่ากันไป และยังมีการลงโทษกันด้วย การลงโทษก็จะตามวินัยราชการมีการตรวจสอบ ตามราชการปกติ
	G๖	ไม่มี	คือหน่วยงานของผมปัจจุบันกฎหมายตามพนักงานเจ้าหน้าที่ เราจ่ายสำนวนให้พนักงานเจ้าหน้าที่ไปดำเนินการเสนอ ต่อคณะกรรมการจะเรียกว่าพนักงานเจ้าหน้าที่รับผิดชอบสำนวน มาตราการเลือกปฏิบัติมันก็อยู่ระเบียบระบบ ปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ มันก็มีระบบการจ่ายงานหลายวิธี อย่างเช่น ดูว่าใครถือเรื่องเยอะ ดูปริมาณงาน ขนาดของ เรื่อง ผู้ร้องคนเดียว อันนี้ก็ว่าไปคนเดียวได้ ถ้าผู้ถูกร้องมีขนาดใหญ่ เราก็ต้องดูผู้ตรวจก็ต้องระดับสูงขึ้น แต่นั่นมันเป็น ระบบงานภายใน ไม่มีมาตรการอะไรอยู่ที่การบริหารสัดส่วนเอา รับเรื่องจากคณะกรรมการท่านส่งมาจะรู้ว่าใครถือ เยอะ ใครถือเรื่องใหญ่ คือถือเรื่องยาก ๓ เดือนยังไม่เสร็จจ่ายอียิ่งช้าอีก

หน่วยงาน	ตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้อง	มี/ไม่มี	รายละเอียด
	G๗	มี	มีตัวชี้วัดตามรัฐธรรมนูญ และตัวชี้วัดตาม พ.ร.บ. และระเบียบเรื่องไม่ล่าช้า มีระบบควบคุมเข้มมากขึ้น เป็นการให้ข้อมูลตามกฎหมาย ร้องไปตาม คณะกรรมการชาติไปพิจารณาต่อ
	G๘, G๙	มี	มีหน่วยพัฒนาบุคลากร มีการประเมิน แต่วามันทำมีประสิทธิภาพแค่ไหน ทรัพยากร มีการวิเคราะห์ ฟังจะมีการวิเคราะห์คือมันในช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อ เราฟังจะปรับโครงสร้างการกระจายสำนักเพิ่มขึ้น การวางกำลังเพิ่มขึ้นแต่อยู่ในระหว่างการขับเคลื่อน ตอนนี้มีปัญหาเรื่องของการปรับอำนาจหน้าที่และบทบาท ถามว่าพอไหม ขาดแคลนหมดและตอนนี้ที่มีปัญหาอีกสักพักคงลงตัว มีคนดูแล จะสนใจไหมนี่แหละคือประเด็น

หน่วยงาน	ตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้อง	มี/ไม่มี	รายละเอียด
	G๑๐	ไม่มี	เพราะไปสัมมนา มีข้อเสนอแนะ พอเราตรวจสอบเสร็จเราเจอปัญหาที่เสนอแนะไปกระทรวงยุติธรรมว่าให้เขาดำเนินการกับฐานข้อมูลนี้ให้เป็นระบบ เราเสนอแนะเข้าไปแล้วสู่กรม. กรมก็มอบให้กระทรวงยุติธรรมนี้แหละให้ไปดูแลก็เงียบหายไป ปัญหาที่พบคือเขาไม่ได้ไม่มีระบบ ทุกหน่วยมีระบบ แต่ในระบบมีตัวเชื่อมต่ออยู่ กระทรวงยุติธรรมหมดไปหลายล้าน เขาใช้คำว่ามีถนนแต่ไม่มีรถวิ่ง ข้อมูลพร้อม ฐานข้อมูลพร้อม แต่ไม่มีใครเอาข้อมูลวิ่งมามันก็เลยไม่มีการเอาข้อมูลมาใช้ ไม่มาเชื่อมเพราะกลัวข้อมูลเผยแพร่ ที่นี้มีการเชื่อมกับนครบาล ผู้ตรวจการแผ่นดิน เราต้องขอข้อมูลเป็น case ไปถ้าสมมุติว่ามีเรื่องจริง ๆ ทะเบียนราษฎร์ หน้าตา เรากดเองไม่ได้เราไม่มีระบบเชื่อมให้เรา ถ้าเราจำเป็นต้องใช้เขาให้เปิด เพราะหน่วยงานของเรา จริง ๆ เวลาเขามาร้องเราไม่ได้เข้มงวดมากกว่าเขาจะต้องแสดงตัวตน บางทีไม่มีบัตรประชาชนมาร้องได้เพราะว่าบางที่เขามาขอสัญชาติ เขาไม่มีสัญชาติเราจะให้เขาแสดงบัตรประชาชนจากไหน หน่วยงานเราอาจจะแตกต่างจากหน่วยงานราชการทั่วไปที่จะต้องแสดงบัตรประชาชน คือของเรามุ่งเนื้อหามากกว่าคนที่จะมาร้องเรียนให้อำนาจหน้าที่บริหาร เรียกว่าสามารถหยิบยกยอดมาได้ เพราะฉะนั้นผู้ร้องเราไม่ได้เน้นอะไรเลย มีก็ดีทำให้เราทำงานง่ายขึ้น ก็เป็นการยืนยันตัวก็เป็นประโยชน์ของเขานั้นแหละ ว่าคนนี้อยู่ตรงนี้ เวลาเราส่งเอกสารไปให้แค่นั้นเองเราใช้แค่ประโยชน์นั่นเอง
กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ	G๑	มี	ค่าเป้าหมายเพิ่มขึ้นหรือลดลงยากในการจัดเก็บเพราะมีปัจจัยหลายตัว การร้องเรียนมีข้อมูลทางสถิติ มีการประสานงานกับหน่วยงานอื่นเมื่อข้อมูลเป็นที่เกี่ยวข้อง เป็นด่านหน้า/หน่วยงานกลางในการรับข้อร้องเรียน มีระบบ IT ของกรมในการเก็บรวบรวมข้อมูล

หน่วยงาน	ตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้อง	มี/ไม่มี	รายละเอียด
	A๒	มี	คือมาเป็นกฎหมายที่ให้ความช่วยเหลือจำเลยกฎหมายของเราจะให้ความช่วยเหลือกับ ๒ กลุ่มคือกลุ่มผู้ต้องหาและกลุ่มจำเลย ดูแลแค่จำเลยเท่านั้นกรณีจำเลยถูกศาลสั่งฟ้องพิพากษาว่าไม่มีความผิดหรือระหว่างอัยการสั่งฟ้อง แล้วอัยการตัดสินว่าไม่ผิดก็จะดูแล ๒ กรณีนี้ แต่ในส่วนนี้จะมีส่วนน้อยส่วนมากจะเป็นส่วนที่เข้าระบบศาลเรียบร้อย เป็นกฎหมายที่กำหนดเงื่อนไขขั้นตอนไว้ทุกอย่างหมดแล้ว หลังจากที่สั่งยกฟ้องมาแล้วแล้วคดีถึงที่สุดในจำเลยก็ต้องมาขอใช้สิทธิ์ทางกฎหมายตาม พรบ.ค่าตอบแทนปี ๒๕๕๔ เราก็มีตัวชี้วัดตรงนี้เหมือนกัน ตัวชี้วัดที่เรากำหนดก็คือ เรารับทุกอย่างของจำเลยว่า จำเลยจะเป็นในกรณีใด ๆ เราก็จะรับมาก่อนส่วนจะมาพิสูจน์ว่าเขาเป็นจำเลยที่จะได้รับเงินหรือเปล่าก็เป็นอีกเรื่องหนึ่ง บางที่จำเลยคนนั้นจะไม่ถูกขังเลย แต่ที่จริงศาลตัดสินว่าเขามีความผิดเราก็รับมา สรุปว่าเกี่ยวกับจำเลยที่ศาลสั่งว่าเป็นมีความผิดแล้ว เราได้เราก็จะรับมา สรุปว่าเกี่ยวกับที่จำเลยศาลยกฟ้องเราก็จะรับหมดเราก็จะพิจารณากฎหมายใหม่ทั้งหมดว่าจะสิทธิได้รับมากน้อยแค่ไหน
	G๖	มี	ระบบกลางของกรมจะจ่ายตามภาระงาน ความยากง่ายของของร้องเรียน (ผลประโยชน์ซับซ้อนมีการเก็บ) เป็นหนึ่งในระบบ ถ้ารับคำขอมาทัวประเทศปัจจุบันเนี่ยตำรวจทุกโรงพักพันสิร้อยกว่าแล้วก็ส่วนกลางอีก แอปส่น. รับข้อมูลคำขอให้ผู้เสียหายได้ ส่วนเป็นจำเลยเราก็ให้ราชทัณฑ์เราก็คือข้อมูลมาในระบบแลนด้อม พอเราแรนด้อมแล้วมีการเข้าของคดีเราก็จะลบออก เราก็จะตรวจสอบคดีนี้ออก หนึ่งก็คือแรนด้อมโดยระบบคอมพิวเตอร์ สองก็คือตรวจสอบที่ซับซ้อน
	G๘	-	หัวหน้า กพร.ดูตัวบุคคลด้วยและตัวชี้วัดด้วย โครงการงานได้ผล คนเป็นสุข
	G๙	มี	มีการอบรมพนักงานในกรม ปกติมีการอบรมประจำปี อบรมใหญ่ปีละครั้งอย่างน้อย อบรมข้อกฎหมาย อาจจะแบ่งย่อยไปแต่ละกอง จะมีการอบรมมาตรฐานในการให้บริการประชาชน มีการอบรมให้ประชาชน อันนี้ไม่มีทำตลอดอยู่แล้ว

รายงานฉบับสมบูรณ์

เสนอ สำนักงานกิจการยุติธรรม

โดย สำนักงานศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

หน่วยงาน	ตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้อง	มี/ไม่มี	รายละเอียด
	G๑๐	มี	การเชื่อมต่อข้อมูลอย่างเช่น สขง.แล้วก็มี การเชื่อมต่อกับของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ DXC การเชื่อมระบบเองง่าย ๆ แค หน่วยงานในสังกัดกระทรวง ก็ยังเชื่อมกันยากอยู่แล้วทางกรมพัฒนาระบบในส่วนของการเชื่อมระบบคือพร้อมสำหรับ การเชื่อมต่อระบบแล้ว แต่ว่าหน่วยงานที่เขาจะมาเชื่อมระบบกับเรา เราไม่สามารถเชื่อมต่อข้อมูลกับเราได้ ติดเรื่องของ ปัญหาเรื่องของระบบมันไม่เข้ากันใช้ตัว database ไม่เหมือนกัน แต่ทราบมาจากกระทรวงมาว่าเขาจะมีระบบกลาง ขึ้นมา ซึ่งกำลังพัฒนาอยู่ก็คือใช้ระบบเดียวประชาชนมาเรื่องเดียว ใช้ระบบเดียวสามารถส่งต่อกันได้ในกระทรวงได้ แต่ เชื่อมกับหน่วยงานอื่นก็คงต้องปฏิเสธต่อไป DXC ก็ยังไม่ถือว่าเป็นข้อมูลปัจจุบัน
	G๔	มี	มีมาตรฐานการทำงาน มีการใช้เวลา/จำนวนในแต่ละหน่วยงานก็จะมีกรอบระยะเวลาอยู่ ๆ มีการตรวจสอบสาธารณะ ได้เลย
	G๗	มี	มี ๑๖ ช่องทาง มีทางสายด่วน ผ่านเวป แอป โทรศัพท์ โทรสาร เป็นต้น อันนี้คือร้องเรียนเจ้าหน้าที่ การยื่นเรื่องมันไม่ เหมือนกันบางที่ที่มีการ walk in เข้ามา การร้องเรียนนี้ช่องไหนก็ได้ อย่างเช่น ไปร้องที่สำนักนายกเขาก็ส่งกลับมาให้ เรา เมื่อได้ข้อร้องเรียนมาเราจะมีวิธีการดำเนินการต่อ
สำนักงานช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้เสียหายและจำเลย คดีอาญา	A๑	มี	มีการเก็บอยู่แล้ว เป็นสถิติทั้งการยื่นทั้งการจ่าย ทั้งการจับ การคุ้มครองในกรณีจำเลยมีความผิด ในกรณีผู้เสียหายก็มี เช่นเดียวกัน ก็อยู่ที่ case ไหนได้รับพิจารณาได้มากกว่ากัน แต่ส่วนมากแล้ว ผู้เสียหายก็มีการยื่นพิจารณาที่เยอะกว่า ปีหนึ่งมีการยื่นเป็นหมื่นคดีทางผู้เสียหาย แต่ทางจำเลยมีประมาณไม่ถึงพัน จริงศาลยกฟ้องเยอะ ศาลยกฟ้องทั่ว ประเทศ คดีทุกอย่าง จากผู้เสียหาย กฎหมายจะช่วยเฉพาะคดีอาชญากรรมที่เกิดกับชีวิตและร่างกาย เกี่ยวกับ ทรัพย์สินเราจะไม่จ่าย เราพยายามประชาสัมพันธ์ทุกอย่างทั้งราชทัณฑ์ ทั้งสถานพินิจ ทั้งหน่วยงานที่มีความเกี่ยวข้อง กับหน่วยงานยุติธรรม แต่ก็คืออาจจะเป็นปัจจัยส่วนตัวเขาก็ได้รับ พอออกจากเรือนจำมาบางที่ชีวิตการอยู่ไม่ เหมือนเดิมต้องคำนวณถึงชีวิตการเป็นอยู่ของเขาจนกลับไปบ้านยังงี้ เราก็แจ้งว่าถ้าให้ทนายมาก่อน หรือจะไปเรือน จำเลยก็ได้

หน่วยงาน	ตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้อง	มี/ไม่มี	รายละเอียด
	A๒	ไม่มี	ไม่มีมาพักใหญ่ละ ก็คือตอนนี้ประเทศไทยเรายังไม่มีคดีที่สามารถรื้อฟื้นได้ มีการขอเยอะ มีล่าสุดที่ทำสำนวนเสร็จ แล้วก็โดนฟ้องก็โดนซ่อมจริง ๆ เราคิดว่าจะสำเร็จ แต่ก็ไม่สำเร็จ แต่ถ้าว่าเกิดกระบวนการเข้ามา เรามีคณะกรรมการในการจัดการอนุมัติไม่อนุมัติ วางนโยบายต่าง ๆ ถ้ามีการรื้อฟื้นในอนาคตถ้าเค้าขอยื่นให้ทางเรามา แต่กรรมการชุดนี้เขาจะมองตามหลักความเป็นจริงกับความยุติธรรม ถ้าเป็นการรื้อฟื้นสำเร็จแล้ว ไม่ใช่กระทำความผิดจริง ๆ ในกรรมการชุดนี้ก็จะจ่าย แต่ว่าเรื่องนี้ไม่เคยเข้ามา กฎหมายไม่ได้เขียนชัดเจนว่าคดีรื้อฟื้นเข้ามา เขียนไว้ว่าถ้าเป็นความผิดรัฐ ต้องจ่ายเงิน
	G๒	ไม่มี	ในส่วนองค์กรไม่มีเรื่องของถูกต้องและเที่ยงธรรม ก็จะเป็นเรื่องสามารถจัดจ่ายเงินได้ตามที่กำหนด ละก็อยู่ในกรอบเวลาที่บุคคล เช่นคำขอ จริง ๆ ผู้เสียหายหรือจำเลย เรามีกรอบเวลาในการทำงานด้วยเพราะว่า หนึ่งคำขอ เราต้องทำให้เสร็จภายใน ๒๑ วัน ตัวชี้วัด ตัวที่หนึ่งคือ ตัวชี้วัดพิจารณาจ่ายได้ตามยอดที่กำหนด ตัวชี้วัดตัวที่สองคือ ยอดที่จ่ายหรือไม่จ่ายสามารถทำให้เสร็จภายในกรอบเวลา ถูกต้อง มันก็อยู่ในตัวนี้อยู่แล้ว แต่ถ้าความเที่ยงธรรมยังไม่มีเขียนอยู่ด้วย
	G๕, G๖	มี	อยู่ในตัวเดียวกัน จีหก ไม่เลือกปฏิบัติ อันนี้น่าจะวงกว้าง หน่วยงานอื่น มันไม่มีตัวนี้ชัดเจน ความขัดแย้งทางผลประโยชน์ไม่มี แต่ที่จริงเจ้าหน้าที่ของเราคือการคำนวณว่าจะจ่ายไม่จ่าย ไม่เหมือนตำรวจคำสั่งเค้าอยู่กับตัวเองว่าจะจ่ายไม่จ่ายก็อยู่ที่กำหนดการ ทัບซ้อนเรื่องจำนวนไม่น่าจะมี
	G๗	มี	ก็มีบ้าง แต่ไม่ถึงกับร้องเรียน แค่ว่าหนังสือสอบถามว่าหนังสือยื่นมาตั้งแต่ครั้งที่แล้วทำไมยังไม่เสร็จ ขึ้นตอนถึงไหนบ้าง เราก็จะทำหนังสือส่งต่อ ก็บอกว่าอยู่ระหว่างการส่งคำวินิจฉัยให้ท่านทราบระหว่างการเบิกจ่าย แต่ถ้าเรามีเจ้าหน้าที่ทุจริต เจ้าหน้าที่ที่กระทำมิชอบจะเป็นการสอบ

หน่วยงาน	ตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้อง	มี/ไม่มี	รายละเอียด
	G๘, G๙	มี	ซึ่งมันก็ตรงเพราะ support กันหมดแล้ว ซึ่งกรมบนส่งคนมาที่นี้ ก็จะทำงานเฉพาะในกรอบที่กฎหมายบังคับ คนเครื่องมืองบประมาณก็เบื้องต้นส่วนหนึ่งก็อาจจะสำนักงานก็จะมาขอ ปีนี้เค้าใช้งบเท่านี้ เราก็จะขอไป พอกรมเห็นว่าเหมาะสมควร ก็อนุมัติแต่ที่มันเยอะไปเขาก็จะตัด ก็ยังมีการวิเคราะห์อยู่ เพราะเราเป็นคนเสนอของงบประมาณเอง แต่ขอเข้ากรม
	G๑๐	มี	สำนักงานมีการเชื่อมระบบ จริง ๆ เราก็มีระบบของเรา เราก็จะเริ่มขยายจะเชื่อมต่อกับหน่วยงานอื่น อย่างเช่นคดีการจราจร เราก็เริ่มไปเชื่อมกับสำนักงาน กปพ ของตำรวจปีนี้ก็จะเชื่อมแล้ว ถ้าตอนนี้ยังไปเป็นแผนงานของกรมคงต้องเชื่อมกับกรมตำรวจให้ได้ในปีนี้เป็นของหน่วยงานของไอทีของกรมตั้งไว้ ส่วนตำรวจเขาต้องการเอาข้อมูลของกรมไปเชื่อมกับข้อมูล แต่ว่าคนที่ขับเคลื่อนคือของไอทีในการที่จะจัดจ้างทำ TOR จ้างบริษัท เพื่อจะเชื่อมโยงผมมีหน้าที่สร้างข้อมูล ตอนนี้แผนที่เราทำใหม่ เราจะทำกล่องขึ้นมากกล่อง กล่องนี้จะเป็นท่อเพื่อควบคุม วันไหนเราจะเชื่อมระบบไอทีกับหน่วยงานไหน เราก็ไปขอข้อมูลจาก คปพ. (บ.ประกันภัย) ซึ่งเราไปคุยมาละ ที่จริงมันเชื่อมกันสองระบบมันจะเชื่อมพร้อมกัน เราก็มาคุยกันสองระบบนี้เป็นแบบไหนถ้ามันไปกันได้ เราก็จะหาระบบเอามาเชื่อมกับท่อสามารถจะเชื่อมข้อมูลได้ทั้งประเทศเลย แต่ปัจจุบันยังทำไม่ได้ แต่เราจะจ้าง TOR เพื่อทำให้ได้ พอต่อไปหน่วยงานกรมมันจะไม่ใหญ่มากทุกข้อมูลจำเป็นมาก ซึ่งจำเป็นต้องเปิดต่อทุกหน่วยงานเค้าก็ให้ความร่วมมือที่ดีในอนาคตจะขยายไปอีก

หน่วยงาน	ตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้อง	มี/ไม่มี	รายละเอียด
ศูนย์บริการร่วมกระทรวง ยุติธรรม	G๑	มี	จำนวนคดีและเรื่องที่ร้องเรียนที่มีมูลและถึงที่สุดต้องถามคำจำกัดความของคดี ของเราจะไม่เรียกว่าเป็นคดีแต่จะเรียกว่าเป็นเรื่อง เราจะแบ่งประเภทที่มันดูสอดคล้อง เรื่องทรัพยากรธรรมชาติ เรื่องที่คุณได้รับผลกระทบจากคำสั่งจากหน่วยงานรัฐ เรื่องหนี้สินเราจะแบ่งเป็นหมวด ๆ เรื่อง ถ้าเรื่องจำนวนคดีกับเรื่องที่มีมูลและถึงที่สุด คำว่าถึงที่สุดคือ มูลแบบไหน มูลบางที่ประชาชนบอกเดือดร้อนเราก็เข้าไปแสวงหาข้อเท็จจริง มันคือความเข้าใจว่าเค้าเดือดร้อนในทางกฎหมายบางที่ทำได้ แต่มีทางอื่นที่ช่วยได้ก็มี กระบวนการของเราคือคุยกันไกลเกลี่ยกัน นั่นคือเราจัดปัญหาความเดือดร้อนในเชิงของยุติธรรมทางเลือก
	G๓	มี	เรื่องของการเปรียบเทียบถ้าเข้ามาอยู่ใน G๓ มีการเปรียบเทียบมากน้อยมีอยู่แล้วในแต่ละปี ซึ่งปีนี้ จำนวนเพิ่มมากขึ้น จำนวนนี้บอกไม่ได้ว่าจะยุติหรือไม่ยุติบางที่เค้าแจ้งผลว่ามีมูลหรือไม่เราก็ติดตามแต่อาจจะล่าช้าเป็นบางส่วน ถ้าเป็นเรื่องทุจริตเราต้องส่ง ปปช. ซึ่ง ปปช. ใช้เวลาตอบกลับมา ๒-๓ ปีผ่าน ซึ่งตัวเลขเลยยังไม่มีมูลหรือว่าผลการดำเนินคดีนั้นเป็นยังไง มันเลยช้าในตัวของผล แต่เปรียบเทียบได้เลยว่าเพิ่มหรือมากน้อย เราสามารถชี้แจงได้เลย
	G๑๐	ไม่มี	ตอนนี้ยังไม่เชื่อมกับหน่วยงานอื่นอยู่ในระหว่าง เว็บเซอร์วิสกับ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่องเทคนิคยังไม่ลงตัว เรื่องงบประมาณ ตอนนี้คือเชื่อมภายใน แผนของเราคือเชื่อมภายในกระทรวงให้ได้ก่อน ต้องทำหนังสือขอข้อมูล บางครั้งข้อมูลที่ได้กลับมาไม่ครบ และที่ราชทัณฑ์ไม่เชื่อมด้วยต้องการใช้แค่หน่วยงานเดียว เพราะเป็นความลับของผู้ต้องขัง เรื่องศาลเราไม่ได้คิดจะเชื่อม เพราะหน้างานของเราเองไม่ได้รับเรื่องให้วัน แต่เป็นหนังสือบางที่ส่งต่อไปให้
สำนักงานกองทุนยุติธรรม (กระทรวงยุติธรรม)	A๒	ไม่มี	ไม่มีเก็บไว้ แต่สามารถขอที่พนักงานสอบสวน เนื่องจากกองทุนยุติธรรมมีแนวคิดที่จะเยียวยาในชั้นสอบสวน เพราะเรากำลังเชื่อมโยงกรมคุ้มครองสิทธิ A๒ เป็นเรื่องของกรมคุ้มครองสิทธิโดยตรง

หน่วยงาน	ตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้อง	มี/ไม่มี	รายละเอียด
	D๒	ไม่มี	ทางกองทุนพิจารณาไม่ให้การช่วยเหลือในแฟ้มของการรื้อฟื้นคดีอาญา เนื่องจากไม่เข้าเงื่อนไขกรอบของกองทุนยุติธรรมหรือในการให้ความช่วยเหลือ และการรื้อฟื้นส่วนใหญ่เป็นเรื่องของทางอาญา ฉะนั้นไม่เข้าหลักเกณฑ์ของกองทุนยุติธรรมโดยตรงเลย ฉะนั้นภารกิจของ D๒ นี้ไม่น่าจะเกี่ยวข้องกับกองทุนยุติธรรม ยกเว้นถ้ากรณีพนักงานอัยการมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้อง เรามองว่าตอนนี้ไม่ใช่เรื่องของการรื้อฟื้นคดี เป็นเรื่องของผู้เสียหายสามารถฟ้องตรงได้ ฉะนั้นเราช่วยประชาชนให้เข้าถึงกระบวนการยุติธรรมเสียมากกว่า ฉะนั้นมันเลยไม่มีหน้างานใน D๒ ที่เป็นภารกิจของกองทุน
	G๕	ไม่มี	G๕ การกำหนดมาตรฐานมาตรการเชิงรุก เมื่อก็บอกไปแล้วว่า ด้านการบริหารจัดการโปรงใส นี่ไงมันตอบที่ ผอ. บอก มันมีค่ะ คือเรากำหนดมาตรฐานการทำงานของเราเอง เพราะว่าเรามีกฎหมายและระเบียบ เพราะว่าเราเป็นทุนหมุนเวียน ฉะนั้นเรามีระเบียบแยกต่างหากของเราเรื่องของระเบียบการรับการจ่ายเงิน ระเบียบการรับการจ่ายเงินเสร็จแล้วปั๊บเรายังมีกฎประกาศคณะกรรมการบริหารเงินทุนหมุนเวียน เขากำหนดแค่ ๓ ข้อ แต่ของทางราชการเขากำหนดไว้ ๘ ข้อ ทางการเงินเขาก็จะมาใส่แนวทางให้มันครบ ๘ ข้อ เขาบอกว่าเขาเคยทำเขาก็จะทำแบบนี้ ส่วนหนึ่งคือมันไม่คล่องตัว เพราะว่าเราเป็นทุนหมุนเวียน แต่ส่วนหนึ่งเราก็อสบายใจ เราสบายใจที่ยังละเอียดมากเท่าไร เราก็ยังมีความปลอดภัยและความโปรงใส และมีการตรวจสอบและมีการ recheck กัน และมีการตรวจทานกัน
	G๖	มี	เราจะมีมาตรการควบคุมเรื่องของหนี้ความ หรือถ้าทำงานด้านการเงินแล้วไม่โปรงใส เราจะให้ย้ายทันที เพราะว่าเรื่องกองทุนเป็นเรื่องของเงิน ฉะนั้นถ้าเรามีข้อสงสัย มีปัญหาตรวจสอบรู้ มีการป้องกันการรับเงินจากประชาชน และมีวิธีการหมุนเวียนหน้างานเพื่อป้องกันการความไม่โปรงใส

หน่วยงาน	ตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้อง	มี/ไม่มี	รายละเอียด
	G๘	ไม่มี	โครงสร้างอัตรากำลังจะมีแค่ตัว ผอ.กับผู้ปฏิบัติงานเลย เลยเป็นการใกล้เคียง ซึ่งตัวผอ.มีภาระหน้าที่ที่มากต้องดูทั้งการควบคุม การทรัพยากร ซึ่งแต่ละคนมีภาระการทำงานที่หนักมาก เรากำลังเสนอโครงสร้างค่ะ ปรับปรุงโครงสร้างเพื่อที่จะเฟสตัวออกมาเป็นมหาชนหรือเป็นหน่วยงานอิสระที่ขึ้นตรงกับรัฐมนตรีโดยตรง
	G๑๐	มี	ถ้าเบื้องต้นก็เกือบ ๒๐ กว่าหน่วยงานนะ ตั้งแต่ประกันสังคม กรมที่ดิน กรมสรรพากร สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงานอัยการ กระทรวงกลาโหม ข้อมูลที่เป็นข้อมูลที่เราจะต้องใช้งาน กระทรวงมหาดไทย ๑๔ ภาพถ่ายใบหน้า DSI ฐานข้อมูลการจราจร ฐานข้อมูลของกรมการขนส่งทางบกประสานอยู่ แต่มันเป็นเรื่องของ พ.ร.บ. อำนาจความสะดวกขณะคะ มันสตรัทจากที่นั่น เสร็จแล้ว ขณะนี้ทราบข่าวว่าเราตามอยู่ตลอดเวลาว่า ถ้าเราได้ข้อมูลแล้ว เขามความต้องการของเรามาแล้วว่าเหตุใดกองทุนยุติธรรมถึงจำเป็นที่จะต้องได้ข้อมูลชุดพวกนี้มา เราก็ให้คำตอบไปแล้วว่าเหตุผลที่เราต้องได้มาเพราะอะไร เขาบอกว่าเขารับทราบแล้ว แต่ตอนนี้ก็ต้องเสนอเข้า ก.พ.ร. ใหญ่ ก.พ.ร. ใหญ่เข้าดูแล พ.ร.บ. อำนาจความสะดวกอยู่ ก.พ.ร. ใหญ่ต้องเสนอเข้าไปที่ ค.ร.ม. อีก คืองานภาคราชการมันเต้าล่านปี มันไม่ทันใจเรา แต่เบื้องต้นเราก็มีอยู่ ฐานข้อมูลในกระทรวงยุติธรรม DXC ก็จะมีฐานข้อมูลที่เราหยิบมาใช้งานได้ นอกนั้นออกพื้นที่หาข้อมูลช่วยเหลือประชาชน

หน่วยงาน	ตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้อง	มี/ไม่มี	รายละเอียด
	G๔	มี	เรากำหนดมาตรฐานระยะเวลา ๒๑ วัน ๔ ขั้นตอนการปฏิบัติงาน ขั้นตอนที่ ๑ ๑ วันรับคำขอ เมื่อเอกสารครบ ๑ วันกับรับคำขอเมื่อเอกสารครบคือ เราต้องพร้อมช่วยเหลือประชาชนทันทีเมื่อประชาชนมีเอกสารครบถ้วนอยู่ในมือ ๗ วันในการสืบเสาะแสวงหาข้อเท็จจริงและหาข้อมูล แล้วก็ทำหนังสือสอบถามข้อมูลทั้งจากพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ ลงพื้นที่ในการเก็บข้อมูลทั้งผู้นำชุมชน ผู้นำหมู่บ้าน ใครที่ทำหน้าที่ในการรับรองความประพฤติ ๗ วัน เสร็จแล้ว ๑๐ วันในการทำรายงานความเห็นของเจ้าหน้าที่และสรุปเรื่องนัดประชุมคณะอนุกรรมการ ใช้ระยะเวลา ๑๐ วันในการพิจารณาทำคำขอทั้งหมด แล้วก็ ๓ วันแจ้งผล ทั้งหมดรวมเป็น ๒๑ วัน ๑ + ๗ + ๑๐ + ๓ เป็น ๒๑ วัน ไม่มีการ error เพราะขณะนี้เราใช้มอเนเตอร์ทุกจังหวัด โดยส่วนกลางทำมอเนเตอร์ รีพอร์ตจะอยู่ในมือของ ผอ. และอยู่ในมือของผู้บริหารตลอดเวลา จะต้องบอกว่า error เพราะเหตุผลอะไร ฉะนั้นเรายอมรับได้ในการ error นะคะว่าที่เกิน ๒๑ วันนี้อาจจะเกิดจากเอกสารของประชาชนหรือว่าปัญหาบางประการที่เป็นปัญหาสำคัญในข้อกฎหมายที่จำเป็นจะต้องเข้าสู่การพิจารณา

หน่วยงาน	ตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้อง	มี/ไม่มี	รายละเอียด
	G๗	ไม่มี	ในการทบทวนและปรับปรุงประสิทธิภาพเรื่องข้อร้องเรียน ข้อร้องเรียนเราไม่มี งานกรมคงเป็นงานให้ เพราะเราเป็นงานบุญ แต่เรามีแต่ข้อชมเชยและคำขอบคุณ หนังสือที่วางบนโต๊ะ มีคนมาดูงาน จะมี คือถึงขั้นเขียนจดหมาย เขียนโน้ต เขียนสารพัดเลย เพื่อขอบคุณ เรื่องการจัดการข้อร้องเรียน เราแทบจะไม่มีข้อร้องเรียนนะคะ คือในมุมมองนี้ มันเป็นเรื่องอะไรสักอย่างหนึ่งที่ออคติ แต่เราก็ควรจะมิมุมมองเข้ามาอยู่ในนั้น การชื่นชมยินดีมีไหม นอกจากข้อร้องเรียน เรามีผู้ดูแล ทุกอย่าง เราทำทุกขั้นตอน
สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน	R๑	ไม่มี	การรับรู้กฎหมายและสิทธิขั้นพื้นฐาน ก็จะอยู่ในประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรม ตัวนี้มันต้องฉีกออกมาให้ได้แต่จริง ๆ แล้ว มันก็จะมีอีกตัวหนึ่งที่เขียนว่าประชาชนไม่รับรู้ จะอ้างไปอย่างนั้นไม่ได้ เพราะฉะนั้นตัวนี้มันก็ไม่ได้ถึงกับไปอยู่ในประสิทธิภาพ ในประสิทธิภาพก็จะมีหลายขั้นตอน ถ้าประชาชนรับรู้พุงนี้ มันก็จะทำให้ประชาชนรับรู้ ถ้าเขาไม่ได้รับความเป็นธรรมเขาจะไปหาช่องทางที่ไหน อันนี้อันที่หนึ่ง ส่วนอันที่สองคือการไม่กระทำผิด พอไม่ทำผิดแล้วก็จะโย่งไปตัวอื่น คดีมันก็ไม่รู้ศาลมันก็เลยไม่เข้าสู่ตอนนี้ ก็คือว่าประชาชนก็รับรู้ ถ้าเกิดเขาเป็นคนดี จริงๆกฎหมายด้านการป้องกันคนดีทำความชั่ว คือตัวนี้ถ้ามองว่าประสิทธิภาพ มองในมุมประชาชนคือจะต้องชี้ได้ว่า การที่ประชาชนรับรู้ทางกฎหมายและสิทธิพื้นฐาน ส่งให้ถึงประสิทธิภาพยังงี้ ถ้าเกิดว่าตัวนี้ของมันเป็น ประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญา มันจะมีตัววัดของตัวเองมันเองคือ ๗ ตัวนี้อาจจะเป็น ๗ ชุด จะวัดยังไงให้รับรู้ถึงว่าประชาชนรับรู้กฎหมายยังงี้

หน่วยงาน	ตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้อง	มี/ไม่มี	รายละเอียด
	E๒	ไม่มี	การควบคุมอาชญากรรมที่มีประสิทธิภาพ ตัวนี้ก็จะจะเป็นในส่วนของ พุดง่ายๆว่าพอมันไม่เกิดเหตุมันก็ไม่เข้าไปสู่กระบวนการยุติธรรม ถ้าไม่มีคดีถ้าเราควบคุมในเชิงป้องกัน ซึ่งอาจจะมีตัวเข้ามาเกี่ยวข้อง มันจะต้องมีการวัดแบบกระบวนการขั้นตอนทางอาญาว่า ๑ คืออะไร ๒ คืออะไร คือตัวนี้มันคือส่วนของการเบื้องต้นเพราะว่า กระบวนการยุติธรรมประสิทธิภาพ คือมันต้องเข้าไปสู่กระบวนการแล้วแต่นี้คือแค่เหมือนกับการป้องกันไม่ให้เข้าไปในสู่กระบวนการเพราะฉะนั้นตัวที่ ๑ ตัวที่ ๒ มันยังไม่เข้าไปเลย แต่ถ้าสมมุติว่าตัวที่ ๑ มันจะเข้าไปก็ต่อเมื่อประชาชนเกิดเหตุหรือเข้าไปในส่วนร่วมอย่างที่สุดถึง แต่ตัวที่ ๒ คือการควบคุมการเกิดอาชญากรรมอย่างมีประสิทธิภาพคือป้องกันได้หมด ป้องปรามและปราบปราม เป็นการป้องกันไม่ให้เกิดอาชญากรรมอย่างนี้พอได้ อัตราการเกิดอาชญากรรมได้ถ้าสมมุติว่านำตัวผู้ต้องหามาลงโทษได้อันนี้แหละใช่
	G๔	ไม่มี	บางที่ตำรวจอยากให้ผู้ต้องหามาละไม่ทำคดีหรือ บางผู้ต้องหาที่ใช้ผู้ตรวจเป็นเครื่องมือที่จะได้รู้ว่าตัวเองติดข้อหาอะไรบ้างพวกนี้เค้าจะได้สิทธิ์พอเขาถูกตัดสินเป็นนักโทษเด็ดขาดเค้าจะได้สิทธิ์ลดโทษวัน อภัยโทษ ก็ต้องขึ้นอยู่กับพฤติกรรมการทำงานของพวกนี้ก็ต้องประสานงานกันระหว่างราชทัณฑ์ อัยการศาล บางที่ส่งฟ้องละก็ไม่ได้ลบคดีออก ก็อายัดอยู่นั่นละไม่เสร็จสักทีหรือบางที่ตำรวจคิดว่า คดีฆ่าคนตายมีโทษอาญาอายุมากกว่า ๒๐ ปี้นเก็บไว้ก่อน คดีก็ยังไม่สิ้นสุดอันนี้ก็ตีกรับใช้เป็นตัวชี้วัดที่ใช้ได้
	G๗	มี	คือจริง ๆ ที่ผมบอกว่าเรื่องร้องเรียนที่เกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรม มีหมดเลยที่ว่าเขาร้องเรียนแต่เขาร้องเรียนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง แต่บางทีก็ไม่ได้ร้องเรียนในลักษณะที่เกี่ยวข้องกับคดี ร้องเรียนพฤติกรรม อย่างเช่นกรณีตำรวจดำเนินการล่าช้า อัยการคดีแบบไม่เป็นธรรม ศาลผิดจรรยาบรรณ ตรวจสอบได้ไม่ได้ ราชทัณฑ์ใส่โซ่ตรวน ซื้ออาหารทุจริตอาหารไม่ดี ทำร้ายผู้ต้องขัง

หน่วยงาน	ตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้อง	มี/ไม่มี	รายละเอียด
	G๑๐	ไม่มี	เราพูดถึงเรื่องการใช้เทคโนโลยี ใช้ระบบคอมพิวเตอร์ แต่ผมเข้าใจว่า แต่ละหน่วยควรมีระบบสถิติ แต่ข้อสำคัญคือคุณจะมีลิงค์กันยังไม่ว่ามันจะเกี่ยวข้องกับ อันที่หนึ่ง คือโปรแกรมของแต่ละคนจะไม่เหมือนกัน ความทันสมัยของแต่ละฝ่าย อันที่สอง ชั้นความลับของข้อมูล เปิดเผยได้หรือเปิดเผยไม่ได้ อันที่สาม ใครจะเป็นคน Clearing House ในกรณีนี้ อันที่ ๔ คือข้อมูลอันนี้จะอยู่ได้นานแค่ไหน มันจะต้อง Real Time แต่คิดว่าไม่สามารถทำงานแบบ Real Time ได้ ถ้ามีการตรวจสอบได้ หน่วยงานนั้นจะทำได้อย่างมีประสิทธิภาพได้ โปร่งใสตรวจสอบได้คืออย่างน้อยจะต้องให้รู้ว่าคุณทำอะไรไปถึงไหนโดยที่ไม่จำเป็นต้องบอกละเอียด แต่ถ้าจะให้ตรวจสอบจริงก็ตรวจสอบได้ เพราะเป็นกระบวนการโปร่งใสตรวจสอบได้อย่างหนึ่ง
	RE๑	ไม่มี	ถ้าอาจารย์เขียนแบบนี้แสดงว่าอาจารย์มุ่งไปแต่ผู้ที่ได้รับโทษ แต่จริง ๆ แล้วการกระทำผิดซ้ำลดลงก็คือ มันน่าจะรวม ๒ ส่วนทั้งรายเก่าและรายใหม่ ถ้าอย่างนั้นมองว่าการอบรมบ่มนิสัยหรือการลงโทษภายใต้กระบวนการยุติธรรมมันมีประสิทธิภาพมันเป็นจริงหรือมันเหมาะสมแก่การรับโทษซึ่งเป็นกระบวนการมันตัดสิน ถ้าไปข่มขืนเขาตัดสินจำคุกตลอดชีวิต ได้ลดโทษเหลือ ๕๐ ปี สมมุติว่าครั้งที่ได้ลดโทษ เดียวก็มีอีกเลยเกิดกระทำซ้ำอีก กระบวนการยุติธรรมที่มีประสิทธิภาพ คือการให้โทษให้การ มีการขึ้นศาล มันไม่ใช่กระบวนการยุติธรรมแต่มันเป็นกระบวนการหลังกระบวนการยุติธรรม การอบรมบ่มเพาะการฝึกอาชีพอะไรต่าง ๆ คือการนิยามกระบวนการยุติธรรมมีอะไรบ้าง จะรวมการตัดสินโน้นนั่นนั้น ถ้าเกิดตำรวจป้องกันปราบปรามตัดสินคดีอย่างบริสุทธิ์ ไม่ล่าช้าอย่างนี้ก็คือกระบวนการยุติธรรมทั้งหมด ในกรณีที่มีการกระทำผิดซ้ำลดลงก็ก็ยังมีการทำผิดซ้ำอีก การทำผิดซ้ำในคดีเดียวกัน การกระทำผิดซ้ำลดลงหมายความว่า อาจจะไม่ใช้คดีเดิมก็ได้ก็ง่าย ๆ คือการไม่ทำความเดือดร้อนให้แก่ผู้อื่น แต่ถ้าเกิดกระบวนการยุติธรรมสามารถตัดสินป้องกันคนอื่นได้ด้วย การกระทำผิดซ้ำลดลงหมายความว่าคนเดิมไม่ก่อคดีเดิมหรือคดีใหม่ พอคนใหม่เห็นการลงโทษอย่างจริงจังเลยไม่เกิดการกระทำผิด

รายงานฉบับสมบูรณ์

เสนอ สำนักงานกิจการยุติธรรม

โดย สำนักงานศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

หน่วยงาน	ตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้อง	มี/ไม่มี	รายละเอียด
	RE๒	ไม่มี	อันนี้ก็เหมือนกันมันไม่ได้อยู่ในกระบวนการยุติธรรม ว่านิยามของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาหมายถึงการอบรมบ่มเพาะหลังจากได้รับโทษ ไม่งั้นอันนี้ไม่สามารถเข้ามาเป็นตัวชี้วัดได้ คือมันไม่ใช่การตัดสินของศาลหรือคดีตัดสินของตำรวจ ซึ่งอันนั้นจะต้องมีกระบวนการ ที่จะไปถึงหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่ง ซึ่งจะเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการยุติธรรมนั่นคือราชทัณฑ์ เพราะฉะนั้นตัวชี้วัดที่ดี มันอาจจะหมายถึงกรณีที่ราชทัณฑ์ทำอะไรลงไป
กรมราชทัณฑ์	RE๑	มี	เราจะวัดตัวไหน ยังไม่ชัดเจน ท่านปลัดอยากจะได้ตั้งแต่ถูกจับกุม ต้องอยู่ในชั้นพนักงานสอบสวนที่ถูกจับ กุบ ก็อยากจะนับ แต่ว่าอันนี้ผมหมายถึงวิธีการนับ วิธีการที่จะเช็คแต่คดีหมายไทยที่ราชทัณฑ์นับตาม นับตามมาตรา ๙๒ ๙๓ คือศาลสั่ง ศาลสั่งเราจึงจะนับว่าเข้า แต่บางครั้งมันมีเข้าเยอะ เข้าเยอะจากคดีนี้ เมื่อก่อนเป็นคดีเสฟ พอเข้าอีกที่อาจจะเป็นคนดีลักทรัพย์ ผมไม่รู้่ว่าประเทศไทยจะเอาอย่างไรกันแน่ ส่วนใหญ่จะสั่งเข้าในฐานความผิดเดียวกัน
	RE๒	มี	มองว่า ถ้าจะเอาตัวชี้วัดมาจัดไม่เป็นธรรม เพราะอยู่ข้างในให้ทำอะไรทำ แต่พอออกไปข้างนอกแล้วถามว่าเขาอิสระแล้ว จะทำอะไรที่เป็นสิทธิเป็นเรื่องของเขา ราชทัณฑ์จะไปกำกับอะไรก็จะผิดเจตนารมณ์ แต่ทุกวันนี้นายกสั่งเมื่อปีที่แล้ว ให้ไปติดตามผู้พ้นโทษที่มีงานทำ แต่ไม่มีกฎหมาย จำนวนผู้ต้องขังมีงานทำเก็บได้เฉพาะผู้สมัครใจให้ตาม มันก็ไม่ใช่ตัวเลขที่จริง ปัจจุบันนี้กระทรวงหรือรัฐบาลมีฐานแนวความคิดว่า ถ้าคนมีงานทำมีรายได้พอเลี้ยงชีพตัวเอง คนที่ออกจากราชทัณฑ์จะไม่กลับมากระทำผิดซ้ำ ปลัดก็มาเล่นเรื่องรายได้ในเรือนจำ มาดูรายได้เรือนจำ แต่ถามว่าเรือนจำไม่มีสิทธิที่จะบังคับใช้แรงงาน อย่างเช่นความเป็นอยู่ก็จะไปบังคับเรื่องการรับบริจาคจากองค์กรต่าง ๆ บางทีมันก็นโยบายหรือกรอบแนวคิดที่มันจะไปด้วยกันกับฐานปฏิบัติหรือข้อกฎหมายมันยาก อย่างที่ผมบอกว่า out put ได้แน่นอน แต่ out come ไม่ได้

หน่วยงาน	ตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้อง	มี/ไม่มี	รายละเอียด
	G๕, G๗,	มี	ตัวนี้ถ้าจะเอามันไปขับเคลื่อนผ่านกระบวนการบริหารจัดการภาครัฐ PMQA ซึ่งมีอยู่แล้ว อย่างเช่นตัวชี้วัดที่ ๕ ก็ถือว่าอยู่ในหมวด ๖ ตัวชี้วัดที่ ๙ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียก็อยู่ในหมวด ๓ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในหรือผู้รับบริการภาครัฐก็อยู่ในหมวด ๓ หมวด ๔ ว่าด้วยบุคลากร หมวด ๗ ว่าด้วย KPI ไม่ต่างกัน แต่มันอาจจะซ้ำ มันก็จะมีที่ตัวรายงานประจำปีของแต่ละองค์กร แต่ถ้าของ ก.พ.ร. ที่เขาทำ อย่างที่บอกมันเป็นตัวชี้วัดนโยบาย ไม่ใช่ตัวชี้วัดที่มาคู่กันกับงบประมาณ แต่ว่าปี ๖๒ ก็เพิ่งเริ่ม ๖๓ อาจจะขัด เพราะมันจะไปติดกับ พ.ร.บ.งบประมาณ จะไปติดกับ พ.ร.บ.การจัดสรรงบประมาณตามยุทธศาสตร์มันอาจจะดีขึ้น
	G๘	มี	งบประมาณไม่เพียงพอ เป้าหมายรัฐบาล คือ คืบคนดีสู่สังคม แต่งบสำหรับกรมราชทัณฑ์พัฒนาได้เพียง ๑% ส่วนใหญ่เป็นค่าสาธารณูปโภค และเทคโนโลยีมีการเปลี่ยนแปลง และไม่ได้รับการตอบสนองด้านงบประมาณที่จะนำมาพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อความคาดหวังที่อยากได้ข้อมูล
	G๙	มี	ข้อมูลการประเมินกรมของหน่วยงานที่นำส่ง ก.พ.ร. แผนปฏิรูปองค์กรพวกนี้ ก.พ.ร.เขาทำอยู่แล้ว พวกนี้สามารถดูจาก ก.พ.ร. ของแต่ละกรมได้เลย
	G๑๐	ไม่มี	ถ้าจะเอาในระบบ Data ให้มันชัดเจนต้องเป็นเลขตั้งแต่พนักงานสอบสวน ถ้าไม่มีเลข ๑๓ หลัก ส่งฟ้องไม่ได้ ส่งอัยการไม่ได้ เวลาคุณฟ้องต้องติดเลข๑๓ หลัก ศาลออกหมายจับคุณต้องมีเลข ๑๓ หลัก อย่างนั้นมันสบายราชทัณฑ์ การกระทำผิดซ้ำ วนไปวนมาตั้งแต่เด็กมาผู้ใหญ่ พวกนี้นั้นจะหมดปัญหา แต่ประเด็นก็คือ ต่างคนต่างคิด เหมือนระบบ DXC สามกรม ก็จะต่างคนต่างคิด ผมมีงบประมาณแค่นี้ ก็จะทำแบบนี้ของผม สุดท้ายข้อมูลก็เชื่อมกันไม่ได้ เมื่อเชื่อมไม่ได้จะดึงข้อมูลมาใช้ประโยชน์ซึ่งกันและกันก็ยาก ทุกคนคิดเพียงตอบโจทย์จากภารกิจตัวเอง ไม่ได้คิดเผื่อผู้อื่น

หน่วยงาน	ตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้อง	มี/ไม่มี	รายละเอียด
กรมคุมประพฤติ	RE๑	มี	เราเก็บเป็นรายปีเรามีข้อมูลเป็นรายบุคคลแล้วก็มีการเก็บเป็นภาพรวม ข้อมูลของนักโทษทำความผิดซ้ำ เราก็ดูระยะของการทำผิดซ้ำแล้วเราดูในระบบ DXC คือถ้าดูความผิดซ้ำเราต้องดูย้อนไปว่า เขาพ้นการคุมประพฤติจำนวนเท่านี้แล้วก็มาดูความผิดซ้ำ หมายถึงว่าในปีแรกเราก็จะพบผู้กระทำความผิดซ้ำน้อย พอปีที่สองของเราพบว่ามีความมากขึ้น ส่วนปีที่สามยิ่งเพิ่มขึ้นเพราะในแต่ละปีเอาจำนวนมาบวกกันปีนี้เราตรวจสอบจากระบบ dxc ทั้งหมดจะใกล้เคียงกัน ในแต่ละปี ถ้าเป็นเรื่องของการสู่มั่วอย่างจะเป็นเรื่องของ DXC ส่วนที่ตำรวจคดีประวัติเนี่ยคดีอาญาจะเก็บทั้งหมด เมื่อแจ้งข้อหาเมื่อมีคดีตำรวจรับเลขแล้วพิมพ์ลายนิ้วมือแล้วถูกส่งหมดคุณผิดไม่ผิดไม่รู้คุณจะต้องถูกลงในบัญชีประวัติ แต่เราใช้วิธีการสู่มั่วอันนี้ก็จะตัวเลขเราจะสูงเราใช้วิธีการสู่มั่วเหมือนวิจัย
	G๒, G๕, G๘, G๙	มี	ตัวชี้วัดของกลุ่มเราก็คือ ก.พ.ร. ตัวชี้วัดของกรมที่กรมทำกับหน่วยงานตัวชี้วัดนี้ จะมีตัวชี้วัดด้านประสิทธิภาพในเรื่องของคุณภาพการให้บริการและในเรื่องของงบประมาณและเรื่องของการบริหารจัดการองค์กรก็คือครบ ส่วนใหญ่ก็จะเน้นในเชิงประสิทธิภาพ ก็จะเป็นแบบนี้เราได้เงินมาเท่านี้แต่คิดเงินจึงทำให้มีเรื่องเครื่องมือและทรัพยากรไม่เพียงพอ
	G๑๐	ไม่มี	มีของ DXC ที่เราเชื่อม กรมพินิจกรมราชทัณฑ์หลัก ๆ แล้วก็มีข้อมูลเช่น ประกันสังคมหรือใบขับขี่
	G๗	มี	จริง ๆ แล้วเรามีแอปให้บริการให้กับผู้คุมและให้กับประชาชน เพื่อรับทราบขั้นตอนในการทำงานของเราเป็นอย่างไร แล้วถ้าเป็นของด้านพนักงานก็จะมีให้ข้อมูลทางด้านการให้บริการว่าเราทำงานอย่างไร ขั้นตอนการทำงานใช้เวลาเท่าไร เรื่องที่เกี่ยวกับข้อร้องเรียนในกลุ่มมีช่องทางหมายถึงทาง Facebook และเว็บไซต์ของกรมหลัก ๆ เลยมี ๒ ช่องทางในการร้องเรียน แล้วที่สำนักงานก็มีตู้รับเรื่องร้องเรียนตามอาสาสมัครและภาคีเครือข่ายของเราด้วยพวกกำนันผู้ใหญ่บ้าน

หน่วยงาน	ตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้อง	มี/ไม่มี	รายละเอียด
กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน	RE๑	มี	• การจัดเก็บข้อมูลตัวชี้วัดดูจากเด็กที่เคยเข้าสู่การฝึกอบรม โดยเทียบข้อมูลกับการจับกุมจากตำรวจ (จากเลขประจำตัว ๑๓ หลัก) ซึ่งข้อมูล ๑๓ หลักจะมีการส่งหลังจากการปล่อยตัวไปที่แผนประวัติอาชญากร สำนักงานตำรวจแห่งชาติ เพื่อให้เห็นว่ามีการกระทำผิดซ้ำเท่าไร • ผู้กระทำผิดซ้ำที่เข้าสู่การฝึกอบรมอีกครั้งจะมีประมาณ ๖-๗ % ไม่ได้ระบุว่ากระทำผิดซ้ำแล้วสู่ราชทัณฑ์, กรมคุมประพฤติ • มีการเก็บข้อมูลโดยกำหนดเวลาการติดตามหลังจากการปล่อยตัวเข้าสู่สังคมเป็นระยะเวลา ๑ ปี แบ่งเป็น ๓ ครั้งคือ ๓ เดือน, ๖ เดือน, ๑๒ เดือน • มีการนับการกระทำผิดซ้ำโดยเด็กกับผู้ใหญ่ แต่เป็นข้อมูลภายในไม่สามารถเปิดเผยกับสังคมได้ • ก.พ.ร.มีการวัดโดยใช้ระบบ DXC ซึ่งพอนำข้อมูลเข้าไป ระบบไม่เสถียร ฐานข้อมูลแต่ละหน่วยงานไม่ตรงกัน ซึ่งไม่สามารถนำข้อมูลที่จะมาใช้ประโยชน์ได้จริง และคาดหมายข้อมูลไม่ได้
	G๒	มี	มีตัวชี้วัดประเมินแต่ละกระบวนการทำงาน มีการจัดเก็บเป็นบางวิชาชีพ ทางหน่วยงานพยายามให้ตัวบุคคลประเมิน/วัดผล โดยการเอาตัวเลขมาวิเคราะห์ ปรับปรุงกระบวนการ แล้วเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน แต่โดยรวมกระบวนการใหญ่มีการทำ แต่รายย่อยทำบ้างไม่ทำบ้าง
	G๕	มี	กระบวนการก็เป็นไปตามมากระบวนการเชิงรุก ประชาชนรับทราบได้ไหม ซึ่งเป็นไปตาม พ.ร.บ. ข้อมูลข่าวสาร ที่มีการเปิดเผยข้อมูลขั้นตอนกระบวนการก็เป็นไปตามมาตรา ๔ มาตรา ๙ มีการจัดทำอยู่แล้ว มีการจัดทำคู่มือสำหรับประชาชนด้วย มีเป็นไปตามขั้นตอน ระยะเวลา ในแต่ละกระบวนการด้วย ซึ่งก็จะเป็นเรื่องของความโปร่งใสและตรวจสอบได้ พ.ร.บ.ข้อมูลข่าวสารมีการกำกับอยู่แล้ว เด็กและผู้ปกครองทราบได้ทุกขั้นตอนในกระบวนการ

หน่วยงาน	ตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้อง	มี/ไม่มี	รายละเอียด
	G๖	มี	- บุคลากรไม่เพียงพอบางวิชาชีพ ขาดแคลน เช่น นักจิตวิทยา, พยาบาล - มีการจ่ายสำนวนคดีอาญา, คดีแพ่งที่เท่ากัน ตามลำดับไม่มีการเลือก โดยมีสมุดบัญชีเป็นใคร คดีไหน เวลาเสร็จเมื่อไร เป็นไปตามคิว ยกเว้นถ้าเป็นคดีที่ยากก็ดูตามทักษะ/ตามความชำนาญ เวลาการฝึกอบรมเด็กก็จะเป็นไปตามเด็กตามผู้ปกครอง การเยี่ยม การประชาสัมพันธ์ เวลาให้ความเท่ากันทุกคน - rate ประมาณ ๑ คน ไม่เกิน ๑๕ คดี/เดือน
	G๘	ไม่มี	มีเก็บข้อมูลแต่ยังไม่เคยมีการวิเคราะห์ และถ้าการวิเคราะห์จริง ๆ ก็มีข้อมูลที่ไม่ครบถ้วน
	G๙	มี	- มีการวิเคราะห์งานกับอัตรากำลังกับการจัดสรรโครงสร้างให้เหมาะสมกัน - มีการประเมิน/ฝึกอบรม ตนเอง, กลุ่มงาน, ตามหลักสูตร
	G๑๐	มี	- มีการจัดเก็บอยู่แล้ว - ประเด็นปัญหา มีการส่งตัวเลขไปแต่ไม่มีการเชื่อม กรมการปกครองไม่มีตัวเลข ต้องมีการตามข้อมูล DXC ที่พยายามเป็นตัวกลางเพื่อดึงและล้าง และด้วยหน่วยงานศาล/ตำรวจไม่ยอมเชื่อม หรือให้ข้อมูลที่เปิดเผยบูรณาการ - อยากให้มีการบูรณาการ แนวทางคือมีเจ้าภาพหลักในการดูแลเป็นทุกหน่วยงาน ถ้ามีการเชื่อมก็เชื่อมไปถึง พม. - ในหน่วยงานมีการเขียนโปรแกรมมาใหม่เพื่อเชื่อมในหน่วยงาน แต่ประสิทธิภาพก็ไม่ดีมาก มีปัญหาที่ User ไม่กรอกข้อมูล จึงมีการจัดทำตัวชี้วัดนี้ขึ้น
	G๔	ไม่มี	มีระยะตามมาตรฐานตามกฎหมาย ถ้าเป็นการ Tracking ในกระบวนการยุติธรรมจะไม่สามารถทำได้เพราะเป็นข้อมูลลับ ประชาชนสามารถติดตามได้ตามกฎหมาย แคล้วฐานข้อมูลด้านเวลา ขั้นตอน แต่ถ้าติดตามในเชิงลึกของข้อมูลก็ได้แค่ผู้ปกครองซึ่งก็ต้องมีการตรวจสอบ และเด็กเองสามารถตรวจสอบข้อมูลเองได้จากเจ้าหน้าที่ศูนย์ฝึก
	G๗	ไม่มี	มีช่องทางร้องเรียนผ่าน ตู้ร้องเรียน ส่วนกลาง อีเมล ศูนย์ดำรงธรรม ศูนย์บริการร่วม สำหรับประชาชนทั่วไป โดยมีการเก็บข้อมูล แต่ไม่มีการจัดเก็บหรือแบ่งหมวดหมู่ แต่ขั้นตอนการจัดการยังไม่มีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นเก็บข้อมูลภายในพื้นที่เท่านั้น

รายงานฉบับสมบูรณ์

เสนอ สำนักงานกิจการยุติธรรม

โดย สำนักงานศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

หน่วยงาน	ตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้อง	มี/ไม่มี	รายละเอียด
กองบังคับการปราบปรามการ กระทำความผิดเกี่ยวกับ อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ	G๑	ไม่มี	คดีถึงที่สุด ใช้เวลาหลายปี ไม่รู้จะคำนวณอย่างไร ไม่สามารถวัดผลได้ เพราะคดีทางเศรษฐกิจมีการสู้คดีกันใช้เวลานาน เหมือนคดีกึ่งแพ่ง มีปัญหาเรื่องเจ้าของคดีถ้ามีการโยกย้ายก็ไม่สามารถมาเก็บข้อมูลได้ เป็นปัญหาอย่างหนึ่ง
	G๒	ไม่มี	สะท้อนความถูกต้องและความเที่ยงธรรม ไม่มีการเก็บข้อมูลเป็นตัวเลข บริบทการทำงานมีงานหลักอยู่แล้ว ไม่มีหน่วยงานกลางมาทำเรื่องนี้ ซึ่งคิดว่าหน่วยงานสำนักงานตำรวจแห่งชาติควรทำข้อมูล เพราะมีการใส่ผ่านระบบ crime อยู่แล้ว
	G๔	ไม่มี	ไม่มีการเก็บข้อมูลตามความร้ายแรง ดูตามโทษปรับ ความเสียหายทางแพ่งเยอะมาก เลยไม่ได้เอามาแยกโทษปรับ ใช้กฎหมายทางอาญาไม่ได้ มีระยะเวลาตามระเบียบ ๔๑๙/๒๕๕๖ คดีที่รับมาต้องเสร็จก็เดือนกี่วัน แค่ทางปฏิบัติยังไม่สามารถตามคาบเวลาได้
	G๘	ไม่มี	ความเหมาะสมของทรัพยากร เครื่องมือ งบประมาณ งบประมาณและเครื่องมือไม่พอในการปฏิบัติงาน มีการใช้เงินส่วนตัวในการซื้ออุปกรณ์ ซึ่งเป็นปัญหาตามมาทั้งเรื่องของจรรยาบรรณและการมีบุญคุณมีเส้นมีสายตามมา การแก้ไขควรมึงบประมาณที่เพียงพอต่อบุคลากรและสำนักงาน
	G๑๐	ไม่มี	การเชื่อมโยงข้อมูลกับขนส่งทางบกและกรมการปกครอง ส่วนหน่วยงานอื่นมีการทำหนังสือขอข้อมูล ไม่มีข้อมูลที่เป็นตัวเลข
	G๑๑	ไม่มี	ต้นทุนในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม ยังไม่เคยทำ มีความคิดอยากจะทำ
สำนักงานสภาพัฒนาการ เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	E๑	ไม่มี	ได้รับข้อมูล Administrative Data หรือ AD เป็นข้อมูลทุติยภูมิ ซึ่งได้มาจากสำนักงานตำรวจแห่งชาติ และสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดอีกทีในการได้ข้อมูลจากสำนักงานตำรวจแห่งชาติจะต้องมีการทำหนังสือเพื่อขอข้อมูลทุก ๓ เดือน แต่เมื่อก่อนสามารถดึงข้อมูลในเว็บได้เลย แต่ตอนนี้ต้องทำเรื่องจึงได้ข้อมูลมา

หน่วยงาน	ตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้อง	มี/ไม่มี	รายละเอียด
ศูนย์ดำรงธรรม กระทรวงมหาดไทย	G๑	ไม่มี	๑. รับเรื่องร้องเรียนหลาย case ไม่ได้แยกว่าเรื่องใดเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ๒. ส่วนใหญ่เป็นเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับพฤติกรรมของเจ้าหน้าที่รัฐประมาณ ๔๑,๐๐๐ เรื่อง แก้ไขได้ ๓๗,๐๐๐ (๙๑%) ที่เหลือกำลังดำเนินการซึ่งมีส่วนมากที่อยู่ในชั้นศาล ๓. ศูนย์ดำรงธรรมจะมีหน้าที่สิ้นสุดในเรื่องร้องเรียนนั้น ๆ คือต้องได้รับการรายงานกลับมาที่ศูนย์ว่าได้ดำเนินการแก้ไขเรียบร้อยแล้ว ถือว่ายุติ แต่มีอุปสรรคคือหน่วยงานอื่นก็มีแนวทางปฏิบัติของตนเอง ดังนั้นการขอให้หน่วยงานอื่นรายงานกลับมาจะต้องคำนึงถึงการละเมิดต่อหน่วยงานนั้น ๆ ด้วย ๔. เรื่องร้องเรียนที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐต้องปกปิดข้อมูลผู้ร้องเรียน หรือไม่มีการแจ้งชื่อผู้ร้องเรียน หรือใช้นามแฝง(บัตรสนเท่ห์) ทำให้หาตัวตนผู้ร้องเรียนไม่ได้ ๕. ผู้ร้องเรียนไปร้องเรียนหลายหน่วยงาน ทำให้ตรวจสอบเรื่องร้องเรียนซ้ำยาก ๖. นอกจากนี้ยังมีการไม่ยอมรับการตัดสินเรื่องร้องเรียนก็มาร้องเรียนซ้ำร้องสื่อซึ่งทำให้เรื่องร้องเรียนนั้นไม่จบเสียที ๗. บาง case ผู้ร้องเรียนร้องเรียนเรื่องเดียวกันแต่เพิ่มประเด็นในหน่วยงานอื่น ๘. ปัญหาความเดือดร้อนมีมากขึ้น ประชาชนเห็นว่าศูนย์ฯมีความน่าเชื่อถือจึงมักมาร้องเรียน ๙. การวัดในเชิงข้อมูลสถิติทำได้ยาก เพราะแต่ละเรื่องร้องเรียนกว่าจะสิ้นสุดใช้เวลาและจะไปเจอกับหน่วยงานอื่นก็ทำได้ยาก อาจมีแนวทางเก็บข้อมูลโดยการเทียบเป็นสัดส่วนระหว่างจำนวนเรื่องร้องเรียนต่อจำนวนเรื่องที่แก้ปัญหาได้หรือคิดเป็นร้อยละ ควรกำหนดนิยามให้แน่ชัดและค่อยเป็นค่อยไป อย่าตั้งเป้าสูงมาก แต่จำนวนเรื่องร้องเรียนต้องรวมทุกเรื่องทุกช่องทาง รวมถึงเรื่องร้องเรียนที่เป็นบัตรสนเท่ห์ด้วย ๑๐. ศูนย์ดำรงธรรมไม่ได้แก้ปัญหาแต่ทำหน้าที่เป็นหน่วยอำนวยความสะดวกและหน่วยรับเรื่อง ๑๑. ตามตัวชี้วัด หากจะวัดจากจำนวนเรื่องร้องเรียนที่เข้าสู่กระบวนการแก้ไขอาจ ได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานมากกว่า หรืออาจกำหนดเป็นตัวชี้วัดร่วมระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในเรื่องร้องเรียนนั้น ๆ แต่อาจจะต้องเก็บข้อมูลไปประมาณ ๔-๕ ปีก่อน ค่อยกำหนดค่าเป้าหมาย ให้หน่วยงานได้ปรับตัว เตรียมตัว ศูนย์ดำรงธรรมเป็นต้นทางของเรื่องร้องเรียน ดังนั้นการจะวัดประสิทธิภาพการแก้ไขเรื่องร้องเรียนที่สิ้นสุดจะต้องมาวัดในปีถัดไปนับจากที่รับเรื่องร้องเรียนนั้น

รายงานฉบับสมบูรณ์

เสนอ สำนักงานกิจการยุติธรรม

โดย สำนักงานศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

หน่วยงาน	ตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้อง	มี/ไม่มี	รายละเอียด
	G๓	ไม่มี	ในตัวชี้วัดนี้ หน่วยงานหลักคือ ป.ป.ช., ป.ป.ท. มีเรื่องร้องเรียนส่วนน้อยมากที่เกี่ยวกับตัวชี้วัดนี้ที่ผ่านศูนย์ดำรงธรรม โดยเรื่องที่ผ่านศูนย์ฯ มีการติดตามเรื่องอยู่แล้ว แต่ด้วยความที่มีหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องด้วยทำให้การตรวจสอบความซ้ำของเรื่องร้องเรียนไม่ได้ สรุปว่าตัวชี้วัดนี้ไม่ตรงกับศูนย์ฯ
	G๔	มี	มีระบบ tacking ติดตามดูความคืบหน้าเรื่องร้องเรียนแต่เป็นในภาพรวม ไม่ได้บอกระยะเวลาเป็นแต่ละกระบวนการ เพราะทำได้ยาก เนื่องจากแต่ละกระบวนการเป็นเรื่องของหน่วยงานอื่นซึ่งจำกัดเวลาในแต่ละกระบวนการไม่ได้ แต่ ศูนย์ฯ มี tacking ที่จะรายงานกลับไปยังผู้ร้องเรียนว่าศูนย์ฯรับเรื่องและประสานต่อแล้ว (ศูนย์ฯ ต้องส่งต่อเรื่อง ร้องเรียนภายใน ๕ วัน) แต่ยังเป็นปัญหาเพราะจำนวนเรื่องร้องเรียนมากขึ้นแต่เจ้าหน้าที่มีน้อย ส่วนหนึ่งเป็นเพราะ ศูนย์ฯมีความน่าเชื่อถือมากขึ้นคนเลยไว้วางใจร้องเรียนมากขึ้นด้วย ถ้าเป็นเรื่องร้องเรียนอื่นๆที่ต้องแก้ไขแบบเร่งด่วน ทางศูนย์ฯจะส่งหนังสือเตือนหน่วยงานให้รีบดำเนินการ (ไม่ดำเนินการภายใน ๓๐ วัน) - ส่วนใหญ่คนที่สนใจร้องเรียนมักแตกต่างกันในแต่ละกลุ่ม เช่น วัยทำงานตอนต้น = เรื่องเดือดร้อนในชีวิตประจำวัน วัยทำงานตอนปลาย = เป็นการร้องเรียนสเกลใหญ่ขึ้นเช่น ร้องเรียนเกี่ยวกับความผิดปกติของโครงการ เป็นต้น
	G๗	มี	ศูนย์ฯ มีการประเมินความพึงพอใจของผู้มาใช้บริการด้วย แต่ก็มีข้อจำกัดเพราะเป็นเรื่องของความพึงพอใจ ซึ่งหาก เรื่องนั้น ๆ ที่ผู้มาร้องเรียนได้รับการแก้ไขเป็นที่น่าพอใจก็จะมี ความพึงพอใจในหน่วยงานมาก ซึ่งบางเรื่องร้องเรียนที่ไม่ มีมูลแล้วไม่ได้รับการแก้ไขก็อาจทำให้ผู้ร้องเรียนไม่พอใจในหน่วยงานได้เช่นกัน
	G๑๐	ไม่มี	- เรื่องการบูรณาการข้อมูลในตอนนี้ยังไม่มีการเชื่อมโยงข้อมูล (แต่ศูนย์ฯ ทำ MOU ร่วมกับอีก ๘ กระทรวง) เรื่อง รายละเอียดย่อย ๆ ในแต่ละเรื่องร้องเรียนก็ไม่เหมือนกันด้วยทำให้การเชื่อมข้อมูลกันทำได้ยาก ทางศูนย์ฯมีความ คิดเห็นว่ากระทรวงดิจิทัลฯ ควรเป็นหน่วยงานกลางที่เป็นคนผลักดันให้การเชื่อมโยงข้อมูลเกิดขึ้นได้จริง แต่ทั้งนี้ต้อง ระวังเรื่องการละเมิดสิทธิ์ด้วย ปัจจุบันศูนย์ฯ กำลังดำเนินการเชื่อมโยงข้อมูลกับกรมการปกครองส่วนท้องถิ่นอีกกว่า ๘๐๐ แห่ง ซึ่งมีการตกลงกันว่าจะใช้ข้อมูลใน field ที่ใช้ร่วมกันได้ไม่ทำให้เรื่องร้องเรียนนั้นถูกแบ่งย่อยในรายละเอียด (เช่น การร้องเรียนเรื่องเกี่ยวกับที่ดิน ศูนย์ฯ อาจรับเป็นประเด็นหลัก ๆ แต่กรมที่ดินจะรับในรายละเอียดด้วยว่าเป็นข้อ พิพาที่ดินหรืออื่น ๆ ซึ่งอาจทำให้ข้อร้องเรียนเดียวกันถูกแยกออกเป็น ๒ เรื่อง เป็นต้น)

รายงานฉบับสมบูรณ์

เสนอ สำนักงานกิจการยุติธรรม

โดย สำนักงานศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์